

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

ספר המאמרים – פר"ת

»»»

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

מ א ת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

זבוקללה"ה נבנ"ם זי"ע מליובאוויטש

הוצאה שני' עם הוספות

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ותשע לבריאה
שנת המאתיים להולדת כ"ק אדמו"ר הצ"צ
שנת הארבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

מפתח כללי

III	..... פתח דבר
IV	..... פתח דבר להוצאה החדשה
V	..... מפתח המאמרים
VIII	..... פאקסימיליות מגוכי"ק מסה"מ פרי"ת
א-דש	..... ספר המאמרים — פרי"ת

הוספות

שז	..... ויאמר גוי' לך כו'
שיד	..... הנה אנכי כורת כו'
שיח	..... שיחות משנת פרי"ת
שלד	..... צוואותיו
שלח	..... רשימות מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע
שמו	..... מכתבים מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע
שנו	..... הקדמה מכ"ק אדמו"ר שליט"א למאמר סמוכים לעד — להוצאה הראשונה
שנח	..... הקדמה לד"ה זכור, והי' כאשר, ראשית גוים עמלק
שנט	..... מפתח ענינים

SEFER HAMAAMORIM — 5680

Published and Copyrighted by

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: (718) 493-9250-1 • (718) 774-4000

Second Edition 5749-1989

Printed in the U.S.A.

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

(Revised for vol. 5680)

Schneersohn, Shalom Dov Baer, 1860-1920

Sefer ha-ma'amarim —

(Sifriy. Otsar ha-Hasidim—Lyubavitch) (Kovets Shalshet ha-or; hekhaf 7., sha'ar 6)

Hebrew and Yiddish.

Title on t.p. verso: Sefer hamaamorim —

Includes other editions of some volumes.

Includes bibliographical references and indexes in some volumes.

Contents: --654--[etc.]--679--[etc.]--680.

1. Jewish Sermons. 2. Sermons, Hebrew. 3. Sermons, Yiddish. 4. Hasidism--Sermons. I. Title. II. Title: Sefer hamaamorim. III. Series: Sifriyat Otsar ha-Hasidim, Lyubavitch. IV. Series: Kovets Shalshet ha-or; hekhaf 7., sha'ar 6.

BM740.S3629 1979 296.8'33

ISBN 0-8266-5680-3 (v. 5680)

Library of Congress Catalog Card #86-21049

הוצג לדפוס והונגה ע"י

הת' יצחק מאיר הכהן בן יהודית יוכבד והת' שלום יעקב בן נחמה לאה

נדפס בדפוס „עזרא“ — ע"י מרדכי בן רחל ושלום דובכער בן אסתר הדסה

פתח דבר (להוצאה הראשונה)

ב"ה.

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה את "ספר המאמרים — פר"ת" אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.
ספר זה כולל המאמרים שאמרו (או כתבו) במשך שנת פר"ת (ר"ה — ש"פ תשא¹), ונדפסו כעת — בפעם הראשונה — מגוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.²

* * *

בראש הספר באו: א) מפתח המאמרים עם תוכן התחלת המאמר — נעתק מרשימת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע. ב) פאקסימיליא מגוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע: 1) עמוד הראשון של מאמר הראשון, 2) עמוד הראשון דההגהות להנ"ל, 3) עמוד האחרון של המאמר ש"פ תשא.

בסוף הספר באו: א) הנחות מד"ה ויאמר גו' לך כו' וד"ה הנה אנכי כורת ברית כו'. ב) ליקוט שיחות משנת פר"ת. ג) צוואותיו (החלק שניתן לפרסום). ד) רשימה מיומנו של כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע. ה) ג' מכתבים (משנות תר"פ—פ"א) מכ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע ע"ד הסתלקות כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. ו) הקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א למאמר סמוכים לעד — להוצאה הראשונה — בשנת תשי"ב. ז) מפתח ענינים והערות על שש"ב הנמצאות במאמר ד"ה למען דעת — נערכו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

* * *

ההערות ומ"מ דר"ה סמוכים לעד³, ד"ה זכור וגו' עמלק כו', ד"ה והי' כאשר ירים כו', ד"ה ראשית גוים עמלק⁴ נערכו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.
שאר ההערות שבשוה"ג⁵ נערכו ע"י המו"ל.

מערכת, "אוצר החסידים"

י"ג תמוז ה'תשל"ט ברוקלין, נ. י.

שנת המאה להולדת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע

1) כן הוא בגוכתי"ק בהכותרת והמאמרים וכן הוא בגוכתי"ק בהציונים (בגוף המאמרים) למאמרים דש. ז. ולהעיר: דבעמוד הראשון — שלפני התחלת הספר, כתוב בגוכתי"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע: תר"ם.

2) ד"ה הנה אנכי כורת ברית — והוא המאמר האחרון שאמר בחיים חיותו בעלמא דין, ו"דרוש זה נשאר בכתב באמצע ולא סיים אותו" (מרשימת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע).
3) בין המאמרים שכתב יש מאמר בן ז' פרקים על ז' ספוקים הראשונים דקאפיטל ס' שבתהילים. "ויש להעיר אשר כי מרחשון שנה זו — תר"ם — התחילה שנת הששים לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, וידוע המנהג לאמר, במשך השנה בכל יום, קאפי' תהילים שמספרו הוא כמספר שני חייו" (מרשימת כ"ק אדמו"ר שליט"א), ראה מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע מיום ס' טבת תשי"ט (נדפס בקובץ מכתבים תהילים בסופו).

4) נדפס ג"כ ב"מפתח ספרי מאמרי ודרושי אדמו"ר מהורש"ב" (ע' 44), ברשימה שם נזכר עוד מאמר ולע"ע לא מצאנו אלא הנחה — ד"ה ויאמר וגו' לך — ש"פ לך.

5) מהרה"ח ר' אברהם ברוך ז"ל פעוונער.

6) היות ומאמר זה נשאר בגוכתי"ק באמצע ולא סיים אותו.

7) ב"מפתח ענינים למאמרי ודרושי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שנדפס בספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד (ברוקלין, תשכ"ו). כאן נעתקו משם הציונים למאמר ד"ה למען דעת.

8) יצא לאור בקונטרס בפ"ע, תשי"ב.

9) יצאו לאור בקונטרס בפ"ע, תשל"ל.

10) במקומות שנראה לכאורה שחסרה תיבה (או שהתיבה חסרה אותיות וכיו"ב), וכן (באיזה) מקומות שנעתק לשון הפסוק או של מרז"ל בנוסח שונה מהמקור — העירו ע"ז בשוה"ג בדרך אפשר [מסיבות טכניות, נכנסו בכמה מקומות בפנים הספר, מבלי להעיר על כך].

פתח דבר

— להוצאה החדשה —

באשר הוצאה הראשונה של „ספר המאמרים — פרי"ת" אצל מן השוק, מדפיסים אנו בזה הוצאה שני" עם הוספות, ונתקנו בה כמה מטעותי הדפוס.

ההוספות: א) הקדמה לד"ה זכור גוי' עמלק, והי' כאשר ירים משה, ראשית גוים עמלקי' להוצאה הראשונה³. ב) מפתח ענינים (נערך ע"י הרה"ת ר' מיכאל אהרן שי זעליגסאהן)⁴.

מערכת „אוצר החסידים"

יום א' פ' כי חצא, ג' אלול, תשמ"ט (תהא שנת משיח טובה)
שנת המאחיים להולדת כ"ק אדמו"ר הצי"צ,
שנת הארבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א,
ברוקלין, נ"י.

-
- 1) קה"ת, ברוקלין, תש"ט.
  - 2) נדפס גם בטה"מ ליקוט (קה"ת, ברוקלין, תשד"מ) ע' קכה.
  - 3) קה"ת, ברוקלין, תש"ל.
  - 4) נדפס גם בקונטרס בפ"ע (קה"ת, ברוקלין, תשמ"ב).

מפתח

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
א	ליל ב' דר"ה	תקעו כו' ד"ע וד"ת סוכ"ע וממכ"ע	
י	יום ב' דר"ה	לך אמר לבי כו' רו"ש במלאכים ונשמות	
יח	ש' תשובה	שובה ישראל כו' מ"ה ובין רו"ש	
כה	ליל ב' דסוכות	ולקחתם לכם כו' ביטול היש לאין	
לב	שחווהמ"ס	בסוכות תשבּו כו' ביטול היש חידוש וממשיך העצמות	
לט	שמע"צ	ביום השמע"צ כו' חכמה ומלכות	
נ	ליל שמח"ת	למען דעת כו' לאתקנא רזא דשמי'	
נד	יום שמח"ת ושבת	ורוח אלקים מרחפת כו' עש"ן. ג' פי' בעולם — ד' סעיפים —	
סד	בראשית בסעודה	תילים ס' א' למנצח על שושן כו' סנהדרין. הוי' ואלקים. מילוי	
סו		דמילוי — ל"ג	
		תילים ס' ב' בהצותו את אר"ן כו' (א) נהורא תיכלא. (ב) ה' כלי	
		זין בירור לבן ובירור עשו — ל"ב	
		תילים ס' ג' אלקים זנחתנו פרצתנו כו' (א) עזיבה שכחה. מקיף	
		פנימי. (ב) תשו' מלמעלמ"ט ומלמטה למעלה. (ג)	
סט		תשרית ותשו"ע. (ד) הגילוי' דעצמו' הנשמה. (ה)	
		אשור ומצרים. (ו). — ל"ג	
		תילים ס' ד' הרעשת ארץ פצמתה כו' (א) קפיצת הארץ. דריסת	
		הרגל. (ב) דילוג וקפיצה. (ג) או"פ הוא בחי' קדוש.	
		(ד) כמה מדרי' בקפיצת הארץ. (ה) דליגה וקפיצ'	
		עתיק ואריך. (ו) קפיצת הדרך ת"ת. (ז) קפיצת הדרך	
פב		שבה"כ. (ח) השגת מרע"ה. (ט) אורך רוחב עומק	
		חב"ד. — ל"ג	
ק		תילים ס' ה' הראית עמך קשה כו' (א) תואר ומראה. (ב) כלי	
		ריקן. (ג) יין בעבודה. — ל"ג	
		תילים ס' ו' נתת ליראיך נס כו' (א) נס הרמה. (ב) נסיונות. (ג)	
קה		ה' מיני נסיונות. (ד) הכח לעמוד בנסיון הוא מצד	
		עצם הנפש.	
קיד		תילים ס' ז' למען יחלצון ידידיך כו' (א) ידיד זה יצחק. (ב)	
		תמים יצחק. (ג) רעים ודודים. (ד) נשמות כללי'. (ה)	
		שם מ"ה שצדיקים ממשכיכם. — ל"ג	

[תקנו . . . ביום השמ"ע: ששה דרושים אלו, המשך אחד (מ'רשימת כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע). וראה מאמרי חדש תשרי תרפ"א].

למען דעת: בסוף הדרוש נרשם בנכת"י: איזה ענינים נדברו באופן אחר ובאריכות. [ורוח אלקים: ראה ד"ה זה תרפ"ז].

תילים ס' א' למנצח: ד"ה זה ושל אחרי, עד ד"ה למען יחלצון ועד בכלל, כתבם לעצמו, ולא נאמרו. — ויש להעיר אשר כי מרחשון שנה זו — תר"פ — התחילה שנת הששים לכ"ק אדמו"ר מהור"ש"ב נ"ע, וידוע המנהג לאמר, במשך השנה בכל יום, קאמ' תהילים שמספרו הוא כמספר ימי חייו.

[נתת ליראך: להעיר שמאמר זה אמרו בפני כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע בכ" מרחשון (ראה היום יום ע' קו). וראה ד"ה ויתן לך וד"ה ויחלום השי"ת].

למען יחלצון: ה' שורות האחרונות בדרוש זה, כתבו הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע, שבוע א' קודם הסתלקותו, והנייר מקופל כמו שהי' אז בעת הכתיבה (מ'רשימת כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ נ"ע) (המאמר לא נגמר בגוכי"ק.

מפתח ענינים

עמוד	דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו
קכה	זאה תעשה כו' תפלה אותיות דמ"ה ובין ביטול היש	— ד' סעיפים — גח	
קלב	ויאמר וגו' לך כו' שינוי מקום כבוד נברא כבוד נאצל	— ד' סעיפים — לך	
קמ	כי ידעתיו כו' רוממות המל' דרך אבות ומ"ת — ד' סעיפים — וירא	— ד' סעיפים — ד' סעיפים — חיי שרה	
קמח	ויהיו חיי שרה כו' ארץ מל' דיבור חיי עילאין — ד' סעיפים — חיי שרה	— ג' סעיפים —	
קנא	סמוכים לעד לעולם כו' סמיכה לכה דודי לקראת כלה	ויאמר וגו' מ"ח כו' מולד הלבנה ואהבת ב"ס אור או"י ואו"ח	
קנב	ויצא יעקב כו' באר שבע שבועה שובע — ד' סעיפים — ויצא	ה' סעיפים — תולדות	
קנח	ויקח מן הבא כו' מספר זמן מצות צותא — ד' סעיפים — וישלח	— ד' סעיפים —	
קעו	פדה בשלום כו' נבואה הגילוי דמקדש קרבנות — ד' סעיפים — י"ט כסלו בסעודה	— ד' סעיפים —	
קפג	כי ישרים דרכי הוי' כו' תורה נק' דרך ארחין דאורייתא	— ד' סעיפים — י"ט כסלו	
קצ	ויוסף הורד כו' שם הוא הארה וגם ממשיך העצמי — ד' סעיפים — וישב	— ד' סעיפים —	
קצו	מאי מברך אשר קדשנו כו' מ"ע ומל"ת ומצות דרבנן	— ד' סעיפים —	
רג	וילקט יוסף כו' יוסף ובנימין. גביע הכסף — ג' סעיפים —	מקץ. ש"ח	
רי	יהודה אתה יודוך כו' ג' פרשיות דק"ש ראובן שמעון ולוי	ויגש	
ריז	יהודה הודאה — ד' סעיפים —	ויחי	
רכג	ואלה שמות בני ישראל כו' ענין השם לאתקנא רזא דשמי'	— ד' סעיפים — ל"ג שמות	
רכה	הוא אהרן ומשה כו' הוי' ואלקים — ד' סעיפים —	וארא	
רלא	וארא אל אברהם כו' שם שדי — ל"ג —	וארא	
רלה	בעצם היום הזה כו' צבאות למע' אין קץ ולמטה אין תכלית	— ד' סעיפים — בא	
רמא	ויאמר וגו' ראו כי הוי' נתן כו' שבת מתנה תורה ותפלה	— ה' סעיפים — בשלח	
רמט	זכור את יום השבת לקדשו כו' שבת זכור ושמור	— ד' סעיפים — ל"ג יתרו	
רנז	כי תשא כו' שקלים כובד ראש נשיאות ראש — ד' סעיפים — משפטים, פ"ש		
רסג			

ויאמר וגו' לך: כ"ה ברשימת כ"ק אדמור (מהור"י) נ"ע. לע"ע לא מצאנו אלא הנחה ממאמר זה, ונדפס לקמן בהוספות. וראה ד"ה זה תרפ"ה, ד"ה ותשובה תרצ"ט.

כי ידעתיו: ראה ד"ה זה תרפ"ז.

סמוכים לעד: כנראה מהיומן (נדפס בהתמים ח"ג ע' לא) נאמר כי מרחשון [מאמר זה נדפס גם בקונטרס בפ"ע (קה"ת, ברקליה, תשי"ב) בתוספות הערות מכ"ק אדמורר שליט"א, הבאים בשוה"ג. ההקדמה למאמר זה נדפס לקמן בהוספות.

ויצא יעקב: ראה ד"ה זה תרפ"ז.

ויקח מן הבא: ראה ד"ה זה השית.

פדה בשלום: ראה ד"ה זה תרפ"ז.

ויוסף הורד: ראה ד"ה זאת חקת תרפ"ג, ד"ה ואתה ברחמיך תרפ"ז, וד"ה שאו מרום תרפ"ה.

מאי מברך: ראה ד"ה זה השית.

יהודה אתה: ראה ד"ה זה תרפ"ח.

ואלה שמות: רשום עליו בגכת"יק: לא נא מפני המלח.

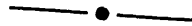
[בעצם היום הזה: ראה ד"ה ויאמר וגו' מה תצק תרפ"ג].

מפתח

עמוד	זמן אמירתו	דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר
רעא	תרומה	ועשו ארון כו' ב' שמות הוי' תורה וישראל — ד' סעיפים — ל"ג	
רעב	תצוה, פ"ז	זכור וגו' עמלק כו' נר"ן ח"י — ד' סעיפים —	
רעז	פורים בסעודה	והי' כאשר ירים כו' עמלק ז"מ רעות — ד' סעיפים —	
רצו	פורים בסעודה	ראשית גוים עמלק כו' קץ שם לחשך	
שא	תשא	הנה אנכי כורת ברית כו' ירידת הנשמה בגוף מצות זריעה	

הוספות

שז	ויאמר ה' אל אברם גו', ש"פ לך — הנחה
שיד	הנה אנכי גו', ש"פ תשא — הנחה
שיח	שיחות משנת פר"ת
שלד	צוואותיו
שלח	רשימות מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע
שמו	מכתבים מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע
שנו	הקדמה מכ"ק אדמו"ר שליט"א למאמר סמוכים לעד להוצאה הראשונה
שנח	הקדמה לד"ה זכור, והי' כאשר, ראשית גוים עמלק להוצאה הראשונה
שנט	מפתח ענינים

ועשו ארון: רשום עליו בגכת"ק: לא נא מפני המלח.
 [זכור וגו' . . ראשית גוים: מאמרים אלו נדפסו בקונטרס בפ"ע (קה"ת, ברוקליו, תשל"י) בתוספת הערות מכ"ק אדמו"ר שליט"א הבאים בשוה"ג. הפתח דבר לקונטרס זה נדפס לקמן בהוספות].
 והי' כאשר: נרשם עליו בגכת"ק: קיצור (ובי' קצת) מהמא' דפי"ז ותשלום המא'.
 [ראשית גוים: ראה ד"ה זה תרי"פ לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע].
 הנה אנכי: דרוש זה נשאר בכתב באמצע ולא סיים אותו, ז"ע. [הנחה ממאמר זה נדפס לקמן בהוספות].
 דרוש זה נשאר באמצע סעיף ב/, והאל הטוב יעזרינו ללמוד ולקיים, ונגרום במעשינו הטוב, אשר יחזק בריתו אתנו, לעורר רחמים רבים עלינו, להיות קשורים בברית אבות (מרשימת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע).

לר"ה תע"ו. כ"ה

עמוד בבתי אסור. אה"כ. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי. ו
המבואר. והוא בבתי אסור. ואזי הלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין
הגדול הגדול. ואלו הוא בבתי אסור. ואזי הלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין
והגדול הוא אלמנה ואלמנה אלא מאה. אן וקצת מאה. ור' בנימין ויהא בבתי.
המבואר. ואלו הוא בבתי אסור. ואזי הלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין
הוא בבתי אסור. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.

א"י. קב"ה. המלך ובנו עזר. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.

א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
בבתי א"י. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.

א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
המלך. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.

א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.

עמוד בבתי אסור. אה"כ. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
הוא בבתי אסור. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.

א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.

עמוד בבתי אסור. אה"כ. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
הוא בבתי אסור. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.

א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.
א"י. קב"ה. המלך. ויהא כבודו. אלא כבודו. ואלו הוא בבתי צדק. ור' בנימין ויהא בבתי.

פאקסימיליא מגוף כתיב כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע מההגהות
— נדפס לקמן בעמודים ה—ט —

ספר המאמרים

— פר"ת —

בס"ד ליל ב' דר"ה, פר"ת.

תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגיגו כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב. וצ"ל מפני מה נא' בחדש סתם ולא נאמר באיזה חדש. ובגמ' ר"ה דל"ד אמרו איזה חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה. והיינו דזה שאמר אח"כ בכסא ליום חגיגו הוא ביאור על מ"ש קודם בחדש סתם, דהיינו בחדש תשרי שהחג הוא ביום שהחדש מתכסה. וצ"ל למה או' תחלה סתם ואח"כ צריך לבאר הול"ל לו לומר * תחלה בחדש השביעי כמו שנא' בתורה. גם צ"ל מ"ש כי חק לישראל הוא דמשמע שזוהו נתינת טעם על מש"א קודם תקעו בחדש, ומהו הנתינת טעם, ומהו שאו' תחלה ישראל ואח"כ לאלקי יעקב כו'. ועוד צ"ל דבכ"ה באלול נבה"ע ור"ה הוא יום ו' למע"ב יום שנברא אדה"ר, והי' מהראוי לעשות ר"ה בכ"ה באלול, שהרי אנו אומרים זה היום תחלת מעשיך דר"ה הוא זמן חדוש העולם מאין ליש, וזהו שאומרים היום הרת עולם ופי' הרד"א דהיינו שנולד העולם דהורה יאמר ג"כ על הלידה וכמו הורה גבר דהכוונה יולד גבר כן פי' הראב"ע. וא"כ הי' צ"ל ר"ה בכ"ה באלול שהוא יום ראשון לברה"ע ומפני מה נקבע ר"ה ביום שנברא אדה"ר שהוא יום ו' לברה"ע כו'. ולהבין כ"ז יש להקדים מ"ש כי אל דעות הוי', יש ב' דעות ד"ע וד"ת. ד"ע הוא שלמעלה יש ולמטה אין דכולא קמי' כלא חשיב כו'. וד"ת הוא שלמטה יש ולמעלה אין שהבריאה היא מאין ליש כו'. וידוע דב' דעות אלו הן בש' הוי' וש' אלקים, דש' הוי' הוא בחי' ד"ע וכמ"ש הוי' אחד דהביטול שמצד הוי' הוא בבחי' יחו"ע בבחי' ביטול במציאות דכולא קמי' כל"ח כו'. וש' אלקים הוא בבחי' מקור לנבראים שהן בבחי' מציאות יש. וכמ"ש בראשית ברא אלקים בחי' התלבשות כח הפועל בנפעל שזו שייך בבחי' יש ומציאות שהכח האלקי מתלבש בתוכו לברוא ולהוות כו'. משא"כ בש' הוי' דכתי' כי הוא צוה ונבראו בדרך ממלא שלא בבחי' התלבשות מפני שהתהוות אינו בבחי' מציאות כו'. וזהו דבש' הוי' הכל הוא בחי' אחד בבחי' ביטול ויחוד בתכלית, ובש' אלקים הוא בחי' ביטול היש לאין, דהיינו בחי' יחו"ת שזוהו בחי' ד"ת כו'. אך ממה שאומר אל דעות הוי' משמע שהב'

(*) כ"ה בגוכי"ק.

דעות דר"ע וד"ת שניהם הן בש' הוי'. וצ"ל איך שייך בחי' ד"ת שזה מאין ליש בש' הוי' כו'. אך צ"ל מש"א כולא קמי' כלא חשיב, הלא מובן מזה דכל מה שיותר קמי' היינו שבבחי' קירוב יותר אל העצמות הוא כלא יותר וכמ"ש באגה"ק סי' ב' ד"ה קטנתי מכל החסדים דכל שהוא קמי' יותר הוא יותר כלא ואין ואפס כו', דכן הוא בסדר השתל' העולמות דכל מה שלמעלה יותר הוא בבחי' אין וביטול יותר. וכמו עולמות הא"ס שלפני אצ"י שהן בבחי' אין ביותר עד שאינם במדרי' עולמות כלל (רק אנו אומרי' ע"ז עולמות מפני שאין לנו שם אחר כו'), דעולם הוא בחי' מקום וכידוע בענין עולם שנה נפש, ושם אינו שייך ענין מקום כלל גם ברוחניות דבחי' מקום כו'. וזהו שנק' עולמות הא"ס דא"ס הוא היפך דבחי' עולם שהוא בחי' גבול כו'. ועו"ג עושה פלא שהן עולמות שבבחי' פלא לא בחי' עולמו' ממש כו'. וכמ"ש באגה"ק סי' ק' דהאלפים ורבבות עלמין דיתבין בגולגלתא דא"א וז"א אינן עלמין ממש כו' אלא כעין נשמות המלאכים שיצאו מזיווג הנשיקין כו'. ובמ"א מבו' על מ"ש באד"ר דקכ"ח ע"ב בגולגלתא יתבין בכל יומא תליסר אלפין ריבוי אלפין * עלמין כו' שזהו שם שעולה במספר כזה כו'. והדבר פשוט שלמעלה מאצ"י הוא בחי' אין ממש, ואצ"י נק' בשם עולם ושייך בו מקום וזמן רוחני, וכידוע דהשתל' הספי' בבחי' קדימה ואיחור זה בחי' זמן שבאצ"י, ומקום הוא בחי' מעלה ומטה מה שמעלה במדרי' ומטה במדרי' כו'. וגם אצ"י הוא בחי' אין ממש לגבי בי"ע דהתחלת היש הוא בעולם הבריאה כו', וכן בהע"ס הרי חכ' היא בחי' אין ובינה בחי' יש, והיינו שנק' יש לגבי החכ' כו'. וכן ז"א ומל' הרי ז"א בחי' אין ומל' בחי' יש דמלוכה היא בחי' יש כו'. הרי דכל שקמי' יותר בבחי' קירוב למעלה הוא בבחי' כלא ואין יותר, וכל מה שיורד למטה יותר הוא בחי' יש יותר כו'. ולפעמים אנו מוצאים להיפך דלמעלה הוא בחי' יש וכל שלמטה יותר הוא בחי' אין וכמ"ש להנחיל אוהבי יש דקאי בכלל על תענוג הנשמות בג"ע שמאיר שם גילוי אלקות וכידוע דבג"ע מאיר גילוי הקו מאוא"ס ב"ה. דגעה"ע עם היותו בעולם הבריאה ה"ז גילוי אצ"י בברי' כו', ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה במד"ס באה"מ. ובמ"א מבו' דבג"ע מאיר גילוי אווא"ס הסוכ"ע. וזהו שבכל עלי' שבג"ע ממדרי' למדרי' צ"ל טבילה בנה"ד מפני שהעליות הן שלא בבחי' ערך כו' וע"ד ר"ז צם מאה תעניתא כו' וכמ"ש במ"א. ומהמשנה דסוף עוקצין מובן דקאי על הגילוי דלעתיד וכמו שא' עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שנא' להנחיל אוהבי יש כו'. ולעתיד יהי' גילוי אווא"ס הסוכ"ע וכמא' צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם כו', ואו' ע"ז להנחיל אוהבי יש. הרי שלמעלה הוא בחי' יש, וכל שלמטה הוא בחי' אין וכמ"ש וכל דיירי ארעא כלא חשיבא וכת"י וכל הגוים כאין נגדו כו'. וכן מובן ממ"ש היש בה עץ אם אין דפי' בוהר שלח דקנ"ח ע"ב שזהו בחי' אילנא דחיי בחי' ז"א, ואם אין הוא בחי' מל'. וכן היש הוי' בקרבנו אם אין כו'. והגם דבוהר שם מפרש אם אין למעלה מהיש בה עץ, וכן פי' הבחיי ע"פ היש הוי' בקרבנו אם אין, מ"מ ע"פ פשוט הוא דהיש

הוי' וכן היש בה עץ ה"ז למעלה מאם אין. והיינו דהיש הוי' הוא למעליותא. וכמו שא' יעקב אכן יש הוי' במקום הזה דקאמר זה לשבח גדול וכמ"ש בזהר ויצא דק"ג ע"א דחמא כל דרגין עילאין קיימין כר בהאי סולם, ופי' בזח"מ דכל דרגין עילאין שהן ע"ס דאצ"י שבהם מלוכש אוא"ס ב"ה מאירים במל', וזהו אכן יש הוי' במקום הזה בבחי' מל'. ועד"ז הוא מ"ש היש הוי' בקרבנו שזה למעליותא כו'. הרי מכ"ז הוא שלמעלה הוא בחי' יש וכל מה שלמטה יותר הוא בחי' אין (ועמ"ש בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו רפ"ג). וע"פ פשוט י"ל שזהו ההפרש בין בחי' האורות ובחי' הכלים כו'. והנה ידוע מ"ש במ"א במה שמצינו לפעמים שמספר המרובה הוא למעלה דוקא וכל מה שיותר למטה מתמעט המספר וכמ"ש בזהר בענין חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, דשבע הוא בחי' ז"א ועשרים חו"ב ומאה בחי' כתר. והיינו דשרה המשיכה מאה מדרי' מבחי' הכתר שזה חלק יו"ד מהמדרי' שבכתר שהן אלף כו', ובפנימיות הכתר הוא בחי' רבבה וכמ"ש בלק"ת ד"ה ואתה מרבבות קדש דיחידות עשירות מאות אלפים ורבבות הן ה' מדרי' דנרנח"י כו'. ולפעמים מספר המועט למעלה דוקא וכל מה שירד למטה מתרבה המספר, וכמו שפנימיות הכתר הוא בחי' יחידה כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג, ומספר המרובה הוא במל'. ולכן מל' גק' מספר כו' כידוע. וההפרש הוא בין האורות והכלים דבחי' האורות הן למעלה בריבוי יותר היינו ריבוי האור והגילוי וגם ריבוי במספר שהוא באמת בלי מספר כו' וכמ"ש באד"ז כהאי בוצינא דאתפשט לכל סטר ועיבר וכד תסתכל לא תשכח אלא בוצינא בלחודוהי כו', שז"ע אנת הוא חד דמה שהוא חד בעצם ה"ה בא בבחי' לא בחושבן והכל הוא חד כו'. וכל מה שיותר למטה מתמעט בחי' האור והגילוי כו'. ובבחי' הכלים הוא להיפך שכל שלמעלה יותר הוא בבחי' מיעוט הכלים וכל מה שיותר למטה יותר מתרבה מספר הכלים כו'. וכמו"כ י"ל בענין אין ויש דזה שלמעלה אין ולמטה יש הוא בבחי' הכלים, דמיעוט הכלים אינו רק מיעוט במספר כ"א מיעוט בעצם המהות וכמו שבעקודים כלי אחד, הרי דפי' כלי אחד שהכלי היא בבחי' אחד, דהיינו בבחי' ביטול בהעדר המציאות כו'. וידוע דהתחלת הכלים הוא בפרצוף דא"ק דעש"ז נק' אדם דבריאה, אך הכלים דא"ק אינם בבחי' כלים עדיין וכמ"ש בע"ח שמ"ז פ"ד שהן שרש נשמות דגופות כו'. וגם בכתר הכלים הן כמו האור, וכידוע שהן עד"מ אותיות החקיקה שאינם דבר נוסף על העצם כו'. ובאצ"י הוא בחי' כלים שעש"ז נק' אדם דעשי' כו' וכמ"ש במ"א. ומ"מ גם הכלים דאצ"י הן אלקות ממש ואינם בבחי' מציאות ח"ו. ובפרטי מדרי' דאצ"י חכ' היא בחי' חיוהי היינו אור בלא כלי משום שהכלי היא כמו האור, וכמו שבת"ת הכלי הוא ג"כ ש' הוי' וכ"ש בחכ' כו' כמ"ש במ"א. ובינה היא בחי' גרמוהי לגבי חכ' וכמ"ש בע"ח שם פ"ז. ועיקר גרמוהי הוא בחי' המדות כו'. ועיקר הכלי הוא בבחי' מל' כו'. וכ"ז הוא הכל באלקות ממש כו'. וכלים בבחי' מציאות הוא בבחי' בי"ע שהן בחי' יש ממש כו'. ומה שלמעלה יש ולמטה אין הוא בבחי' האור שכל שמעלה במדרי' הוא בבחי' ריבוי האור שלמעלה בעצם מדריגתן ובמעלתן כו' וכל מה שיותר למטה מטה מתמעט האור כו'. וזהו שלמעלה הוא בחי' יש היינו בחי' ריבוי אור ולמטה אין בחי' מיעוט האור כו' (וע"ד שתהו ותיקון נק' יש ואין, דעם היות שבענין הביטול מבו' במ"א דבתהו הי' הביטול בהתגלות

יותר דבחהמה בה מ"ה ואדם בגימ' מ"ה (רק שהביטול גופא הי' ג"כ בבחי' יש היינו לא בבחי' הנחת עצמותו כו' וכמ"ש במ"א) ונק' תהו יש מפני ריבוי האור דתהו, ותיקון נק' אין בבחי' מיעוט האור כו'), אך לפ"ז מה שכולא קמי' כל"ח הוא בבחי' הכלים, ובאמת הרי הביטול דכלא חשיב הוא ג"כ בהאור, ועוד יותר מבכלים כו', דבחי' יחו"ע שבכלים הוא בבחי' התכללות לבד, ובהאור הוא בבחי' ביטול עצמי מפני היחוד והדביקות בהעצם כו', וכמ"ש מזה בדרוש בשעה שהקדימה, תער"ב. וא"כ צ"ל מה שלמעלה אין ולמטה יש הוא בהאור ג"כ כו', אך הענין הוא דהנה כתי' שמש ומגן הוי' אלקים, דש' הוי' נמשל לאור השמש כמו שהוא בלי מגן ונרתק, וש' אלקים נמשל למגן שהוא נרתק לשמש להעלים ולהסתיר אורו העצמי, ואז נמשך אור השמש בבחי' זיו והארה בלבד כו', והענין הוא כמ"ש בס"ש"ב ח"ב פ"ג וח"א פ"ג דאור השמש המאיר לארץ ולדורים עלי' ה"ה נמצא כלול בגוף כדור השמש, ויכול להאיר שם ביתר שאת כו' רק ששם הוא בטל במציאות ובבחי' אין ואפס ממש מפני שגוף כדור השמש מאיר שם בבחי' אור העצמי ואפס בלעדו, וענין הנרתק הוא שנתעלם אור העצמי של השמש ונמשך האור חוץ לגופו של השמש ואזי הוא בבחי' אור וזיו כו', והדוגמא מזה למעלה הוא דש' אלקים הוא בחי' צמצום הראשון שהי' באוא"ס ונמשך אור הקו שהוא בחי' זיו והארה מן האוא"ס שלפני הצמצום וכמ"ש באורך נראה אור דמה שנראה אור לאחור הצמצום הוא מאורך העצמי דאוא"ס שלפני הצמצום כו', וקודם הצמצום הי' האור הזה כלול בעצמותו שהי' שם במעלה ובמדרי' עליונה הרבה יותר, דכל אור כמו שהוא כלול במקורו ה"ה במעלה ומדרי' גבוה יותר, וכמ"ש במ"א שיש הפרש גדול בין אור האצ"ל כמו שהוא באצ"ל וכמו שנמשך בכי"ע כו', וכמ"ש הרמ"ז ר"פ משפטים ההפרש בין נשמות דאצ"ל ממש ובין נשמו' שמאצ"ל שבכי"ע כו', ומכ"ש האור כמו שהי' כלול בעצמותו שהי' במדרי' גבוה ביותר, וממילא הי' האור והגילוי ביתר שאת כו', רק שהי' בטל שם בתכלית שאינו עולה בשם אור וזיו כלל מפני שמאיר שם בחי' העצמות דאוא"ס שהוא בבחי' גילוי העצמות ממש כו', וביאור הענין י"ל בב' אופנים, הא' כנודע שיש ב' מיני המשכות מאוא"ס, הא' בבחי' בלי גבול, והב' בבחי' מדה וגבול. דב' בחי' אלו ישנם גם באוא"ס שלפני הצמצום. דעם היות דכללות האור שלפני הצמצום הוא האור שבבחי' בל"ג, מ"מ יש בזה ג"כ האור שבבחי' מדה וגבול, והוא מה שהאוא"ס שיעור בעצמו להאיר בבחי' מדה וגבול כו', ובאמת שניהם נמשכים מבחי' העצמות, דגם בחי' האור שבמדה וגבול הגם שזהו מה שהאוא"ס שיער בעצמו כו' כנ"ל שרש המשכתו ג"כ מהעצמות והוא שנמשכו ב' מיני גילויים לגלות עצמותו ולהאיר את העולמות כו', דהאור והגילוי שלגלות עצמותו הוא בבחי' גילוי העצמות שבבחי' דביקות ממש בהעצמות כו', והאור שלהאיר את העולמות כאלו אינו בבחי' דביקות ממש, ובאמת גם האור הזה דבוק בהעצמות רק שאינו כמו דביקות האור שלגלות עצמותו כו', וע"ד המחדש בטובו בכי"ו תמיד שהדביקות הוא בבחי' התחדשות כו' וכמ"ש במ"א, דבכללות הוא בבחי' המשכת הקו מאוא"ס ב"ה שנמשך להוות ולהחיות את העולמות שהדביקות שלו הוא ע"י הצמצום כו', ובדוגמא כזאת הוא בהאור הזה בהמשכתו מן העצמות

כו'. ואפ"ל דהנה בעצמות הכל הוא בבחי' יכולת והוא מה שביכולתו להאיר
 וביכולתו שלא להאיר והכל הוא אחד בעצמות דהיינו יכולת העצמות כו'. והאור
 שלגלות עצמותו הוא מזה שביכולתו להאיר, והאור שלהאיר העולמות יש בזה
 מב' הענינים דביכולתו להאיר וביכולתו שלא להאיר כו'. ולכן הוא בבחי'
 דביקות והדביקות היא בבחי' התחדשות כו', והוא בבחי' אור, ואור הבא במדה
 וגבול כו'. וע"ד מ"ש בס"ב ח"ב פ"ד בענין הגדול הגבור דהגדול הוא
 התפשטות גדולתו ית' להיות עולמות ונבראים ועד אין קץ ושיעור, והגבור
 הוא לצמצם ולהעלים שלא נראה שהן התפשטות הארתו ית' רק שיהיו בבחי'
 מציאות כו'. וכן בעצמות ב' הענינים שביכולתו להאיר ושלא להאיר וע"כ
 האור הוא בבחי' אור ובבחי' מדה וגבול כו'. ואיך דהוא הרי באוא"ס שלפני
 הצמצום היו ב' בחי' אורות אלו, וזהו שאמרז"ל עד שלא נבה"ע הי' אור
 וחשך משתמשין בערבובי', ואיך יכול להיות אור וחשך כא'. אך חשך זהו
 בחי' האור שלהאיר את החשך כו', וכמ"ש במ"א שהיו שניהם כלולים באוא"ס
 שלפני הצמצום כו'. והנה קודם הצמצום ידוע שהי' התגברות בחי' האור
 הבל"ג שהי' בגילוי ממש, וזהו שהי' גילוי בחי' עצמות המאור, וכמו עד"מ
 שגוף השמש מאיר באורו העצמי כו', והיינו בחי' האור שלגלות עצמותו
 כו', והאור שלהאיר את העולמות הי' בבחי' אין ואפס ממש מפני התכללותו
 במקורו דכל אור כשהוא במקורו אינו בבחי' מציאות אור כו'. וביותר מפני
 האור והגילוי דאור הא"ס כו'. וכמו שהאור דא"ס אינו בבחי' אור מפני שהוא
 גילוי העצמות כו', כמ"כ האור שלהאיר העולמות אינו עולה בשם אור וזיו
 כלל כו'. והצמצום שהי' באוא"ס הוא שנתעלם כללות האור גם בחי' האור
 שלהאיר בבחי' מדה וגבול כו', ואחר הצמצום הוא שחזר והאיר ג"כ כללות
 האור היינו גם האור שבבחי' גילוי העצמות כו'. רק שהאור הזה מאיר בבחי'
 ריחוק ובבחי' מקיף כו' וכמ"ש במ"א, ונמשך בגילוי בחי' האור שלהאיר
 בבחי' מדה וגבול שנעשה בבחי' מציאות אור כו'. דזהו פעולת הצמצום שמתעלם
 האור שבבחי' א"ס דגם כאשר חוזר ומאיר הוא בהעלם, ואזי נמצא בחי'
 האור שלהאיר לא כמו שכלול בעצמותו שהוא בבחי' אין ואפס כ"א בבחי'
 מציאות אור כו', וזהו בחי' אור הקו הנמשך בעולמות בבחי' אור ובבחי' מדה
 וגבול כו'. והאופן הב' הוא שהאור שלהאיר את העולמות הוא מבחי' האוא"ס
 הבל"ג וכמ"ש בע"ח שאחר הצמצום המשיך קו א' דק מאור העיגול שלו כו'
 דהיינו מן האור שבבחי' א"ס כו'. רק שזהו ממדרי' האחרונה שבהאור דבכללות
 הוא בחי' חיצונית האור השייך אל העולמות כו'. דהנה ידוע מא' הפרדרי"א
 שעד שלא נבה"ע הי' הוא ושמנו בלבד, דהוא היינו בחי' העלם ושמנו הוא
 בחי' גילוי, והיינו בחי' עצם האור והתפשטות האור. דעצם האור הוא שאינו
 בבחי' גילוי כלל וגם לא בגדר גילוי כו'. דהגם דכללות האור הוא בחי'
 אור הכלול בעצמותו, מ"מ בחי' התפשטות האור הוא שבבחי' גילוי בעצמותו,
 ועצם האור הוא שכלול בעצמותו לא בבחי' גילוי בעצמותו כו', וה"ה כמו
 העצם דכשם שהעצם אינו בגדר גילוי, כמ"כ עצם האור אינו בגדר גילוי
 כו', וז"ע הוא ושמנו כו'. ובד"פ יש בשמו ג"כ ב' מדרי' בחי' האור והגילוי
 לעצמו ובעצמותו גופא גילוי האור השייך אל העולמות כו'. וכמ"ש במד"ר

ע"פ ויבדל אלקים בין האור והחשך שהבדילו לעצמו, והיינו שזהו בחי' אור
 המאיר לעצמו שלמעלה מבחי' גילוי בעולמות כו'. וחיצוניות האור הוא בחי'
 האור השייך אל העולמות כו'. וכמו עדי"מ בכחות הנפש הנה הכח העצמי
 הוא שכלול בעצם הנפש שאינו בבחי' המשכה כלל מן העצם וכמו כח השכל
 ההיולי העצמי וכח החסד ההיולי העצמי שנטוע ומושרש בעצם הנפש כו'.
 ואח"כ כמו שבא בהמשכה דהיינו מה שנמצא מכה ההיולי העצמי המשבת
 הכח בבחי' המשכה נעלמת, וכמו כח המשכיל ההיולי שהוא בבחי' מקור
 לשכל, וגם זה אינו בבחי' מציאות שכלי עדיין כנודע, ואח"כ בחי' אור השכל
 השורה במוח שבראש וכמו שמרגיש אדם שיש בו שכל במוחו גם שלא משכיל
 השכלות כו'. וכן בכל גילוי אור שכל הרי יש תחלה גילוי אור קודם שבא
 בגילוי ממש כו' כידוע ומבו' במ"א. והיינו מפני שהאור שכל השורה במוח
 וכן השכל קודם שנתגלה הוא בבחי' שכל הגם שאינו עדיין אור שכל במציאות
 כו'. וכמו"כ במדת החסד בחי' החסד שבלב שזהו המשכה ממדת הטוב והחסד
 העצמי שבעצם הנפש ועדיין לא יש כאן התעוררות הטבה רק מה שעלול
 להתעורר בחסד והטבה כו'. ואח"כ כאשר מתעורר באיזה הטבה שיש בזה
 בהעלם אופן ההטבה ובמה שתיי' ההטבה הגם שלא באה עדיין בגילוי ואינו
 ניכר עדיין גם לעצמו במה שתיי' ההטבה, מ"מ מאחר שכבר נתעורר בהטבה
 יש שם בהעלם במה שתיי' ההטבה כו' וכמ"ש במ"א באורך, וכמו"כ הוא
 הדוגמא למעלה דבחי' עצם האור הוא כמו שכלול בעצמותו שאינו בבחי'
 המשכה וגילוי כלל וכנ"ל שאינו בגדר גילוי כלל כו' (ואין זה בחי' אור
 הכלול בעצמותו ממש בבחי' יכולת העצמית שזהו כמו עדי"מ כמו שהנפש
 נושא בעצמו כו' וכמ"ש במ"א) ובחי' התפשטות האור שזהו בבחי' המשכה
 מעצם האור כו' ויש בזה ב' מדרי' בחי' המשכה נעלמת שזהו בחי' אור
 המאיר לעצמו כבי', והוא בחי' או"א"ס שקודם עלות הרצון שלא יש עדיין
 בחי' התעוררות ורצון על עולמות מפני שזהו בחי' פנימיות האור שלמעלה
 מבחי' העולמות כו', ובחי' הגילוי השייך אל העולמות דהיינו בחי' עלות
 הרצון כו', ובבחי' עלות הרצון יש בהעלם במה שתיי' הרצון כו', וכמ"ש
 בפרדס בענין הצחצחות שזהו מה שנצטייר בבחי' עליית הרצון כו'. וי"ל
 שזהו למעלה מבחי' ההשערה בכח כו' והוא בחי' רצון הפשוט שלמעלה מבחי'
 רצון הקדום שקדם אל הצמצום והגילוי כו'. אמנם הרי כ"ז הוא באו"א"ס
 שלפני הצמצום שגם בחי' חיצוניות האור הוא כלול בעצמותו כו', וקודם
 הצמצום הי' מאיר בגילוי בחי' פנימיות האור היינו בחי' או"א"ס שקודם
 עלות הרצון, וכמו"כ בע"ח בתחלתו שאו"ט טרם הכל הי' אור עליון פשוט
 ממלא כל המציאות כו' וכשעלה ברצונו הפשוט להאציל כו' היינו שבתחלה
 הי' מאיר במקום החלל בגילוי בחי' עצמות האו"א"ס שקודם עלות הרצון,
 וכאשר עלה ברצונו הפשוט היינו כאשר הי' רצונו ית' שיתגלה בחי' הרצון
 בעולמות צמצום עצמו וסילק אורו הגדול עהצ"ד כו', וכן הוא המובן בסש"ב
 פל"ג יע"ש. ואו לא הי' ניכר כלל בחי' חיצוניות האור שהי' בבחי' אין
 ואפס ממש ולא הי' ניכר בבחי' מציאות כלל כו', והי' ג"כ בבחי' א"ס ממש
 מפני שהאיר בו בחי' פנימיות האור כו' וכמ"ש במ"א. והצמצום הוא שנתעלם

כללות האור ואח"כ כאשר חזר והאיר הוא שאור הא"ס הוא בהעלם וכנ"ל, ואז נעשה ניכר בבחי' חיצוניות האור שנכלל בבחי' נקודת הרשימו ובא בבחי' הקו בבחי' מציאות אור בערך העולמות להיות בבחי' מקור לעולמות ולהתלבש בתוכם להחיותם כו'. וכזו הוא בבחי' האור השייך אל העולמות אם שהוא בתחלה בבחי' אור שבבחי' מדה שנמצא מן העצמות שלא בבחי' דביקות כ"כ בהעצמות כו' כנ"ל, או שזהו בבחי' חיצוניות האור שזהו ג"כ בבחי' ריחוק מן העצמות כו'. וקודם הצמצום שהי' כלול בעצמותו, וגם שהאיר בגילוי האור שהוא בבחי' גילוי העצמות הי' גם האור הזה בבחי' אין ואפס ממש כו', וכאשר נתעלם אור הא"ס וממילא הרי המשכת האור הזה הי' גילוי חוץ לעצמותו כבי', הגם שזהו הכל במקום החלל, אך הרי נתעלם האור שבבחי' גילוי העצמות שנשארו בבחי' מקיף בלבד כו', הי' בבחי' חוץ לעצמותו כו', וגם שנתעלם האור הזה בתוך העלם הצמצום והוא ההתלבשות בנקודת הרשימו כו' וכמ"ש במ"א (בדרוש בשעה שהקדימו, תע"ב) ה"ה בא בבחי' מציאות אור כו'. אמנם בחי' אור הא"ס נמשך ג"כ לאחר הצמצום, וכידוע שהצמצום הוא רק לגבי העולמות וגם לגבי האור שלהאיר את העולמות שלא יתבטל ח"ו ע"י גילוי האור (ועמ"ש בעה"מ ש"א פנ"ג) אבל לגבי עצמות אין הצמצום מעלים ומסתיר כלל ונמצא אור הא"ס ומאיר במקום החלל לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום כו'. דגם כמו שהוא לאחר הצמצום ה"ה בבחי' אין ממש כמו שהוא קודם הצמצום. כי האור הזה ה"ה בבחי' גילוי העצמות ואינו בבחי' יציאה חוץ לעצמותו, כי הצמצום אינו עושה התעלמות בעצם האור הזה רק שיהי' בבחי' סילוק והעלם לגבי האור שלהאיר את העולמות אבל לא שנתעלם עצם האור כו' (וזהו שרק נגע בו הצמצום כו') וע"כ ה"ה בבחי' אין ממש גם לאחר הצמצום כו'. וזהו ב' המדרי' דממכ"ע וסוכ"ע, דהאור דממכ"ע אינו כמו שהי' תחלה קודם הצמצום והאור דסוכ"ע ה"ה כמו שהי' קודם הצמצום כו'. וע"פ הנ"ל יובן מה שלפעמים למעלה בבחי' אין ולפעמים למעלה בבחי' יש, שזהו בהב' מדרי' דממכ"ע וסוכ"ע כו'. דהנה בחי' ממכ"ע שהוא האור שלהאיר את העולמות שבא ע"י הצמצום הרי כללות המשכותו הוא מאין ליש וכנ"ל דכמו שהוא כלול בעצמותו ה"ה בבחי' אין ואפס ולאחר הצמצום ה"ה בבחי' אור במציאות כו'. אמנם גם כמו שהוא לאחר הצמצום כל שהאור קרוב יותר אל מקורו ה"ה בבחי' אין יותר, שהרי האור הוא דבוק במקורו וכמ"ש בע"ח שהקו בקצהו העליון ה"ה נוגע ודבוק באו"ס כו', וזהו שהקו הוא בבחי' מעלה ומטה מפני שבקצהו העליון הוא נוגע ודבוק ובקצהו התחתון אינו דבוק באו"ס כו'. וידוע דמעלה ומטה שבקו אין זה רק בריבוי ומיעוט כ"א בעצם מדריגתו שלמעלה הוא מעלה במדרי' יותר כו', וכמ"ש בדרוש בשעה שהקדימו הנ"ל, וע"כ כל שהוא למעלה יותר שהוא בבחי' קירוב יותר אל העצמות ה"ה בבחי' אין ביותר וגם דכל מה שמעלה במדריגה יותר הי' בעצם בבחי' אין יותר כו', וכן העולמות שנתהוו מבחי' עליונה של הקו ה"ה בבחי' ביטול ובבחי' אין כו' דהתהוות הראשונה שמהקו הוא בחי' פרצוף דא"ק שנק' אדם דבריאה ומ"מ ה"ה בבחי' אין שהכלים דא"ק אינם בבחי' כלים כלל כנ"ל. וכמ"כ בבחי'

עקודים הגם ששם נתגלה ענין הכלים והיינו מפני שאור הקו שמאיר בבחי' עקודים אינו בבחי' אין כ"כ מפני הצמצום שנתמעט שם האור יותר וה"ה בבחי' מציאות אור דלכן נתגלה שם מציאות הכלי כו', ומ"מ ה"ה בבחי' כלי אחד כו'. וכל שהאור יורד יותר שמתרחק ממקורו יותר וניכר יותר פעולת הצמצום שמתעלם ומתמעט יותר ה"ה בבחי' יש יותר היינו יותר בבחי' מציאות אור כו'. וכמו באצ"י שהאורות הן בבחי' מציאות אור כו', ועם היות שאינם בבחי' חכ' וחסד (להשיטה שהאורות הן פשוטים) מ"מ ה"ה בבחי' מציאות עכ"פ, וע"כ נתהווה באצ"י כלים בבחי' מציאות דהגם שהן אלקות ה"ה מ"מ בבחי' מציאות חכ' וחסד ולדעת האריו"ל הן בבחי' גבול כו' וכמ"ש במ"א. והרי הארת הקו נמשך גם בבי"ע ע"י הכלים דאצ"י שנעשים נשמה לבי"ע וגם בחי' הקו עצמו וכמ"ש באגה"ק סי' ד' דהארה דהארה דהארה כו'. והרי הנבראים כו'. והרי הנבראים נתהוו בבחי' יש ודבר נפרד כו'. וזהו שא' כולא קמי' כלא חשיב דכל שקמי' יותר הוא יותר בבחי' כלא ואין וכל מה שיורד ונמשך הוא בבחי' יש יותר כו'. אך בחי' סוכ"ע שהוא האור שלגלות עצמותו שאינו בא ע"י הצמצום והוא בבחי' דביקות ממש בהעצמות כו' כנ"ל. הגה נהפוך הוא דכל הקרוב יותר הוא בבחי' יש יותר וכמ"ש להנחיל אוהבי יש כו'. דהנה בבחי' סוכ"ע יש ג"כ מדרי' וכמ"ש בע"ח שגם בעיגולים יש ע"ס כו', וכן בכל עיגול בחי' עליונו של העיגול הוא למעלה מבחי' תחתונה של העיגול כו', וידוע שיש מקיפים פרטים לכל עולם ועולם שהן מחולקי' זמ"ו. והגם דבחי' סוכ"ע הוא שלא יש התחלקות כו', היינו שאינם מחולקים בעצם מדריגתן והמעלה ומטה שבהן הוא במעלתן לבד דהיינו בבחי' ריבוי ומיעוט כו' וגם בזה הוא שיכול להיות ריבוי האור בהתחתון כמו בהעליון כו' וכמ"ש באורך בדרוש הנ"ל, אבל מ"מ הרי יש בהם מעומ"ט בריבוי ומיעוט כו', וע"כ כל הקרוב יותר הוא בחי' יש דהיינו שנחשב יותר מבחי' העצמות הנק' יש אמיתי ויש בזה בחי' כח העצמות יותר כו'. והענין הוא שהרי גם באוא"ס שלפני הצמצום יש חילוקי מדרי' בהאור וכנ"ל בג' מדרי' כללות שבהאוא"ס דעצם האור הוא כמו העצם שאינו בבחי' המשכה ובגדר גילוי כלל משא"ל בבחי' התפשטות האור כו', וא"כ יובן דמכ"ש שכן הוא לאחר הצמצום דכל שלמעלה יותר יש בזה מבחי' כח העצמות יותר כו' (ואין זה שהעצמות הוא בבחי' המשכה, כ"א שהאור מצד הקירוב והדביקות ביותר בבחי' העצמות יש בו יותר מבחי' העצמות כו'. וכמו בהאור"פ כל הקרוב יותר נרגש בו יותר בחי' העצמות ומשו"ז הוא בבחי' אין יותר ובמקורו הוא בבחי' אפס כו', כמו"כ בהאור"מ שהוא בחי' גילוי העצמות בבחי' דביקות ממש בהעצמות כו' כל הקרוב יותר יש בו יותר מבחי' כח העצמות כו'). וענין כח העצמות שבהאור הוא כמ"ש במ"א בענין וכל קומה לפניך תשחחוזה שזהו בצירוף קומה דא"ק שכולל כללות העולמות הרי בהביטול דא"ק כולם בטלים גם אותן שבהרגשתן הן בבחי' יש ונפרד לגמרי כולם לפניך משתחווים שבטלים במציאות רק שהוא בלי הרגש כלל כו'. וידוע שהארת א"ק יש בכאו"א מישראל וכמ"ש בלק"ת ד"ה למנצח על השמינית, והיינו הכח דמס"ב שיש בכאו"א מישראל שזהו דוקא בנש"י כו', וכמו"כ הביטול העצמי שיש

בגשמות כו'. גם ענין קבעומ"ש שיש בנש"י שזהו ביטול בבחי' הנחת עצמותו שהוא ביטול בעצם המהות כו', ובפרט בקבלת עומ"ש דר"ה שזהו בבחי' נתינה ומסירה שנותן כל עצמו לה' (וואָס ער גיט זעך אין גאַנצין אָרעק צואַ אלקות). ויש המשכות שמהמקיפים הפרטים והו"ע רעו"ד הביטול דרצון פשוט שלמעלה מטו"ד משום הרגש האוא"ס כו', וכמ"ש מזה באורך בדרוש בשעה שהקדימו הנ"ל. וכל ביטול שבכללות יותר ובבחי' העלם יותר ה"ז יותר מבחי' העצמות והוא ע"י בחי' עליונה יותר דבחי' המקיף שעושה הביטול בכל דבר בכח העצמות כו'. וזהו דבחי' סוכ"ע כל שלמעלה יותר נחשב יותר לבחי' העצמות בחי' יש האמיתי שיש בו יותר מבחי' כח העצמות כו', וכל מה שנמשך למטה יותר הוא בבחי' אין כו', והיינו כמו זיו השמש בשמש כו', דכללות האור הזה גם לאחר הצמצום הוא אור הכלול בעצמותו כנ"ל, וא"כ ה"ה בבחי' אין כזיו השמש בשמש כו', רק שזהו בבחי' התפשטות האור שהוא בבחי' אין, אבל בעצם האור הקרוב אל העצמות שנחשב מבחי' העצמות הוא בבחי' יש כו', וכל מה שנמשך יותר ה"ז הארת אין מיש דהיינו מיש לאין כו' (והיינו דכמו באוא"ס שלפני הצמצום יש בו עצם והתפשטות דעצם האור הוא כמו העצם וההתפשטות היא בחי' הגילוי כו', ומן העצם הוא שנמשך ההתפשטות כו', וכמו שהמשכה נעלמת היא מכח ההיולי העצמי כו' כנ"ל וכמו"כ בכללות האור הזה הוא בבחי' עצם והתפשטות דהעצם הוא שנחשב מן העצמות שהוא בבחי' יש כו', והתפשטות האור הוא מיש לאין כו') היפך מבחי' האור שבא ע"י הצמצום שהוא מאין ליש כו' כנ"ל. וזהו אל דעות הוי' דבש' הוי' גופא יש הב' דעות, והיינו בבחי' האור גופא, דהאור שהוא בבחי' גילוי העצמות ה"ה מיש לאין, והאור שלהאיר העולמות שבא ע"י הצמצום הוא מאין ליש כו'. וענין אל דעות הוי' שכולל ב' הדעות הוא שהרי האור דממכ"ע נמשך מבחי' סוכ"ע וכנ"ל דגילוי אור הקו הוא מחיצוניות דהאוא"ס הבל"ג כו', ולהאופן הא' הוא שהאוא"ס הבל"ג שיעור בעצמו להאיר במדה וגבול כו', והיינו דמבחי' האין של היש האמיתי הוא בחי' האין של היש הנאצל והנברא דהיינו האור שמאין ליש כו'. וזהו אל דעות ה' דאי' בת"ז תיקון ע' דש' אל אחזי על עילות כל העילות דהיינו בחי' העצמות וכמ"ש בזהר בראשית דכ"ב ע"ב, דאל הוא ל' תוקף כמו אילי הארץ והוא תוקף העצמות כו', וזהו אל דעות שכולל ב' הדעות כו'.

בס"ד יוס' ב' דר"ה, פ"ת.

לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש. ופרש"י בשליחותך אמר לבי כו'. וצ"ל מה"ע בשליחותך אמר לבי, ומה"ע בקשו פני ואת פניך ה' אבקש. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל במ"ש כי אל דעות ה' דב' הדעות ד"ע וד"ת הן בש' הוי' היינו בהאור, והוא דבחי' סוכ"ע שזהו לגלות עצמותו הוא מיש לאין. ובחי' ממכ"ע שזהו האור שלהאיר העולמות ה"ה מאין ליש כו'.

והנה מכל הנ"ל בהמשכת האור מאין ליש ע"י הצמצום מובן שזהו ירידה גדולה לגבי האור דכמו שהוא בשרשו הוא בבחי' אין ואפס ובא בבחי' מציאות אור ובסדר השתל' המשכתו ה"ה בא בבחי' מייעוט אחר מייעוט מאין ליש כו', שגם באצ"י הוא בבחי' יש ומציאות ונתהוו ממנו כלים בבחי' יש ובפרט במדרי' תחתונה שבאצ"י בחי' מל' דאצ"י שהיא בבחי' יש, דחיצוניות המל' נעשה מקור ליש גמור דבי"ע שגם בזה יש הארת הקו כו', וכנ"ל בשם האגה"ק דהארת הקו יש בכל הנבראים, והיינו גם במדרי' התחתונות דעשי' יש בהם הארת הקו וה"ה בבחי' יש גמור כו'. ובד"כ באצ"י הוא איהו וחיהי חד ואיהו וגרמוהי חד בבחי' יחוד וביטול כו' משא"כ בבי"ע שנא' ומשם יפרד שהן בבחי' פירוד ובבחי' יש ממש כו'. ויש להבין למה ירד האור כ"כ להתלבש ולהשתל' מעילה לעילה מאין ליש עד מדריגות תחתונות דעשי' הגשמיות והחומריות כמו השמים והארץ וכל צבאם כו'. ובדואי ירידה זו היא צורך עלי', וצ"ל מהו העלי'. ויש להקדים דהנה ידוע דאין ויש הן בחי' מ"ה וב"ן דכללות ההשתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד נכלל בהב' שמות אלו, רק שבמדרי' העליונות אינם בבחי' התחלקות, וכל מה שיורד האור ונמשך יותר מתחלקים בב' מדרי' מובדלות כו'. והוא דהאור כמו שהוא לפני הצמצום הוא בחי' מ"ה כמא' ה' הוא ושמו בלבד, דהיינו הוא ושמו אחד שזהו בחי' ש' מ"ה שהוא בבחי' יחוד ממש, וכנ"ל שהוא בבחי' אין ואפס כו', וגילוי הקו הוא בחי' ש' ב"ן בכלל. וכידוע דהקו נק' שכינה ע"ש שהוא מקור המהווה את העולמות ומתלבש בתוכם כו' וכמ"ש במ"א, ועדיין אין מציאות ההשתל' ממש בבחי' התחלקות להיות פרצופים מחולקים כו', וכמ"ש בס' הדר"מ סי' ד' בשם הע"ח על מאה"ז בראשית דכ"ב ע"ב אבל איהו חד בלא חושבן ובלא שתוף שזהו בא"ק שעז"נ ואין אלקים עמדי כו', עד שבחי' עתיק וא"א הוא שנתחלקו ב' שמות הנ"ל דמ"ה וב"ן להיות נק' בשם ב' פרצופים והוא פרצוף עתיק בשם מ"ה בכלל וא"א בשם ב"ן בכלל כו' (ובכא"א מהם יש בחי' מ"ה וב"ן רק שבעתיק הוא בבחי' פנים ואחור ואין בחי' אחוריים דעתיק נראים כלל והוא כולו פנים כו' כמ"ש בהר"מ שם. וזהו דעתיק הוא בחי' מ"ה כו', וי"ל שז"ע שהלחות הן כולו פנים שהתורה היא מבחי' פנימיות הכתר בחי' עתיק וכמ"ש ואהי' אצלו שעשועים כו'), ועדיין אין זה התחלקות גמור שהרי עתיק וא"א בפרצוף א' נחשבים רק שזה בחי' תחתונה שבמאציל זה נעשה ראש

לנאצלים כו'. אבל כללות שניהם ענין א' והוא בחי' כתר בכלל והוא בחי' ממוצע בין עולם הא"ס לעולם הנאצלים כו' כנודע. אבל כשירד עוד האור מעצמות אוא"ס למטה יותר והוא בחי' אוא"ס שיונקים ממולות דא"א בחי' מזלות ושערות בלבד שהאור בהם מצומצם יותר ששם נתחלק האור להיות ב' פרצופים שלימים ונפרדים לגמרי כו' (עמ"ש בע"ח שער ז"א פ"ה). עד שנק' בשם תרין ריעין כו'. והגם שהן תרין ריעין דלא מתפרשין וכחדא שריין וכחדא נפקין כו', ומ"מ תרין ריעין הם בבחי' התחלקות לשני פרצופים כו', רק שהן תמיד בתכלית היחוד כו'. והיינו בבחי' יחוד תמידי כאלו הן אחדות א' ממש כמא' כחדא שריין כו' (ועמ"ש בהדר"מ שם, ובע"ח שע"ר הכללים פ"ב דא"א כחדא נפקין שיצאו שניהם כאחד ולא קדם א' על חבירו, ולא כמו ז"נ שהמל' יצאה מבין חדוי ודרועי מאחוריו כו', עמ"ש במ"א על התוספתא דפ' בשלח בענין יבקע צורים במדבר כו'. וכחדא שריין בבחי' יחוד פנים בפנים כו', ולא אתפרשין לעלמין שהן בבחי' יחוד תמידי. ולהיות שהיחוד הוא תמידי ובבחי' פכ"פ ה"ז בתכלית האחדות כאלו הן אחדות א' כו'). אבל בירידת האור עוד למטה יותר והוא בחי' ז"נ דאצי" שם נעשו ב' שמות הנ"ל ב' פרצופי' ונפרדים ממש ולא יש יחוד ביניהם כ"א לפרקים ועתים ידועים וכמו בג' רגלים שיש יחוד ז"נ שהוא יחוד מ"ה וב"ן כידוע. אבל ברוב העתים שם מ"ה דו"א פרצוף בפ"ע ושם ב"ן דנוק' פרצוף נפרד בפ"ע כו'. וכ"ז הוא בהאור שבא ע"י הצמצום כו', דבאוא"ס שלפני הצמצום היינו באוא"ס הבל"ג לא יש בחי' התחלקות כלל דבחי' מ"ה וב"ן כי הכל הוא בבחי' א"ס ובבחי' אין ממש כו'. רק בהאור שבא ע"י הצמצום שם יש התחלקות דבחי' מ"ה וב"ן. רק שבמדרי' העליונות יותר אינם בבחי' התחלקות ניכרת וכמשנת"ל בענין כולא קמי' כלא דכל שקמי' יותר הוא בבחי' כלא בבחי' אין ביותר והכל הוא בבחי' ביטול ממש, ע"כ אינו ניכר שם הבחי' דמ"ה וב"ן, והיינו שאינו ניכר בחי' הב"ן שבו כו'. וכל שהאור יורד יותר, דבכללות הוא מאין ליש, נעשה יותר בבחי' ההתחלקות דמ"ה וב"ן כו'. והעיקר הוא בבחי' ז"א ומל' דו"א הוא בחי' מ"ה ומל' בחי' ב"ן כו'. והנה מ"ה וב"ן הוא בחי' רצוא ושוב וכמ"ש רוח האדם הוא העולה למעלה ורוח הבהמה היא היורדת למטה. דאדם בגימ' מ"ה הוא בבחי' העלאה למעלה, ובהמה בגי' ב"ן היא בבחי' ירידה ושוב למטה כו'. דהנה כל הנבראים יש בהם בחי' רצו"ש בחי' הסתלקות והתפשטות כו', וכמו במלאכים העליונים שהן בבחי' רצו"ש וכמ"ש והחיות רצוא ושוב דקאי על חיות"ק הנושאים את הכסא שהן בבחי' רצו"ש כו'. דהנה אומרים קדוש וברוך, והמה ב' הפכים, דקדוש הוא שאוא"ס קדוש ומוכדל מן העולמות כו', והוא בחי' ההבדלה והרוממות דאוא"ס מן העולמות והנבראים כו' וברוך כבוד ה' ממקומו הוא בחי' ההמשכה והירידה למטה מטה שיוורד ממקומו העליון ומצמצם עצמו להתלבש בעולמות כו', ומוכרח שמהשגות אלה שהן ב' הפכים מסתעף ב' מיני התפעלות שהן ב' הפכים והיינו רצוא ושוב. דמהתבוננות דקדוש דהיינו שיתכונן בהפלאה והרוממות דאוא"ס יתפעל בבחי' רצוא שהוא בחי' הביטול וההוזה ממקומו ליכלל במקור חוצבו בבחי' אין כו'. ומהתבוננו' דברוך כבוד ה' שהוא בבחי' ירידה והמשכה והיינו באור

האלקי שמתמצצם להתלבש בעולמות להיות נתפש בהם בבחי' פנימיות, והיינו
שיהי' מושג בנכראים שמשגיגים את ההארה המתלבשת בתוכם כו', עיי' הוא
בבחי' שוב להיות בבחי' התיישבות אור בכלי, ורק להיות בטל לאלקות כו'.
והיינו שבהתבוננות זאת ה"ה בא לכלל יש ודבר מה בעצמו, מפני השגת
הענין כו'. וגם האהבה הבאה מזה הוא בבחי' מורגש והוא שחפץ בהגילוי אור
ובבחי' הקירוב והדביקות באלקות, שכ"ז הוא בחי' ביטול היש לבד כו'. וזהו
שהמלאכים אומרים קדוש וברוך, וידוע דהשרפים אומרים קדוש והאופנים אומרים
ברוך, והוא דשרפים ההתפעלות שלהם הוא באוא"ס המובדל מהעולמות ונבדל
בערך מן ההשגה האלקית שבאה בתוך כל נברא כו', וכמ"ש שרפים עומדים
ממעל לו, ממעל לשכינתא, והיינו למעלה מהחיות המתצמצם ומתלבש בתוכם
להיות מושג בהם, כ"א באוא"ס דלית מח' תב"כ כו'. ועי"כ הם בבחי' התכללות
ובבחי' ביטול במציאות ממש דעש"ז נקי שרפים שנשרף כל מציאותם כו', וכאש
השורף בלהב שעולה ונכלל למעלה מעלה כו'. והאופנים שהן למטה במדררי'
מהשרפים והן רחוקים יותר בהשתל' מעצמות אוא"ס ביה, ע"כ ההשגה שלהם
הוא בהאלקות שבבחי' התלבשות כו'. ועצמות אוא"ס הנא' כאן היינו בחי' אצי'
שזהו בחי' אוא"ס לגבי בי"ע כו', וכמ"ש במ"א, ושרפים שהן בעולם הברי'
שבבחי' קירוב אל האצי' השגתם והרגשתם הוא בבחי' אצי' שבבחי' הפלאה
ורוממות מהם כו'. וחיות ואופנים שהן ביצי' ועשי' השגתם הוא בהאור האלקי
המתלבש בתוכם כו'. וי"ל ע"פ הידוע דח"ב הן מדררי' שקדמה לעולם שעז"ב
הנסתרות לה' אלקינו שזהו למעלה עדין מהעולמות כו', וזו"נ הן והנגלות
לנו שזהו מה שנמשך ומאיר בבי"ע כו' וכמ"ש במ"א, וע"כ השרפים שהן בברי'
שמאיר שם בחי' הבינה ע"כ ההתבוננות שלהם והתפעלות שלהם הוא באוא"ס
הקדוש ומובדל מהעולמו', והאופנים וחיות שהן ביצי' ועשי', דז"א מקנא ביצי'
ומל' בעשי', ע"כ ההתפעלות שלהם הוא בהאור המתלבש בתוכם כו'. והיינו
דהתפעלות שלהם הוא מההשגה שלהם באור האלקי שבתוך תוכם ממש שהוא
כח הפועל האלקי שבהנפעל, שהן בבחי' יש מורגש רק שמתבטלים מישות
שלהם להאין האלקי שבהם בגילוי כו'. והביטול הוא ג"כ במורגש שהו"ע הרעש
שלהם דכל ביטול היש לאין בא בהתפעלות מורגשת כו'. והנה השרפים שהן
בבחי' רצוא הנ"ל יש בהם בחי' שוב ג"כ זכמ"ש והחיות ר"ש כמראה הבוק, ופרש"י
כשמוציאות ראשן מתחת הרקיע כו' נרתעות מפני השכינה שלמעלה
מהרקיע וממהרות להשיב ראשן, שכמ"כ הוא גם בהשרפים כו'. וי"ל שז"ע
שש כנפים דשרפים שהוא אות וא"ו דשם • והוא"ו הוא בחי' המשכה כו'
(ובמ"א מכו' שזהו עליית הוא"ו) ועמ"ש בלק"ת ד"ה ונקדשתי דכת הב' שאו'
ב"פ קדוש הוא העלאה והמשכה כו'. והשוב הוא בבחי' יראה ופחד שע"י גילוי
האור המאיר עליהן כו'. אבל זהו שהאור האלקי בא בבחי' השגה במוחם כו'.
דהרצוא הוא מהאוא"ס הבלתי מושג שמהפלאה והעדר השגה דלית מח' תב"כ
נעשה הרצוא בבחי' התכללות וביטול במציאות כו' כנ"ל, והשוב בבחי' יראה

הוא מהגילוי דהאור האלקי שבא בהשגה כו'. דהנה היראה היא דוקא מהתגלות האור (והיינו בבחי' יראה פנימיות כו' וכמ"ש במ"א) וכמ"ש בסי' בשער יו"כ בענין קדוש אתה וגורא שמך, דנורא זהו כאשר מתגלה האור, דכאשר האור הוא בהעלם בהמאור ה"ו למעלה מבחי' יראה, וז"ע שמך קדוש שהשם הוא ג"כ בבחי' קדוש בבחי' התכללות באתה קדוש אזי הוא למעלה מענין היראה, כ"א בבחי' הגילוי דמל' דא"ס הוא בחי' היראה, וזהו וגורא שמך כו'. הרי דיראה היא מבחי' גילוי האור כו', והגילוי עם היות שזהו שהאור עליון הוא שמתגלה ה"ו מ"מ בבחי' התיישבות אצלו, והיינו שזהו שהאור העליון הוא אצלו בבחי' הנחה והשגה קצת, וה"ו הארה מאור העליון שבא אצלו בבחי' השגה במקצת. שהרי השוב הוא בבחי' התיישבות, ואם יהי' האור והגילוי לא בבחי' הנחה אצלו כלל, איך יהי' ההתיישבות, אלא בהכרח שזהו אצלו בבחי' הנחה כו', וכן הוא מה שמבוי' במ"א שהביטול דהשוב הוא שאין בו כח לרוץ מפני הגילוי שמאיר עליו, הנה זהו מ"מ שהוא אצלו בבחי' התיישבות, שאם לא הי' בבחי' התיישבות כלל הי' באחת משתי פנים או שהי' נכלל לגמרי בהאור העליון (וע"ד מיתת נשיקין כו') או שהי' מתבטל בבחי' העדר לגמרי ח"ו וע"ד הושיט הקב"ה כו', ומאחר שהוא בהתיישבות זהו שהענין אצלו בבחי' הנחה והשגה קצת כו'. דתחלה הרצוא הוא מפני שאין לו מקום במוחו כלל, והשוב הוא שהענין יש לו מקום במוחו כו', וע"כ בחי' השוב דיראה הגם שזהו בבחי' ביטול, ה"ו בבחי' ביטול היש לבד לגבי הרצוא, שהרי הרצוא הוא בבחי' יציאה וביטול מעצמו ומהותו, והשוב הוא שבא לעצמו ומהותו מפני שהאור מתיישב אצלו והוא בבחי' התיישבות כו'. וכמו וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק הרי בזה נחו מהביטול העצום הקודם שהי' בבחי' ביטול בכל מציאותם לגמרי ובהשוב שלהם נחו מזה, והיינו שבאו לעצמם ומהותם כו', וכמו"כ הוא בבחי' השוב דיראה הוא שבא לעצמו ומהותו מפני שהאור עליון מתיישב אצלו קצת וה"ה בבחי' מציאות דבר והוא בבחי' ביטול היש כו', וכן הוא עבודת האדם בתפלה בבחי' רצו"ש, שהרצוא הוא מאוא"ס הבלתי מושג וכמו בתחלה בפסוד"ו בפרטי ההתבוננות בגדולת א"ס בבריאת והתהוות העולמות מאין ליש, ברוך שאמר והי' העולם כו'. וידוע דהתהוות יש מאין הוא ענין הבלתי מושג כלל בשכל הנבראים שזהו רק בחיק הבורא ולא בחיק הנבראי' שאין בהם כלל דוגמא זאת כנודע, וע"כ ה"ו מופלא מן השכל לגמרי כו', והוא שמתפעל מההפלאה בענין ההתהוות מאין ליש, שז"ע ההילולים והתשבחות שזהו התפעלות הנפש מהפלאת הענין כו', והוא שעושה בו היציאה ממעמדו ומקומו, וכידוע בענין החקיקה מבחן שבפסוד"ו וזהו בהנה"ב, וכמו"כ בנפש הוא שעושה בחי' היציאה ממקומו כו', ועוד יש בפסוד"ו ההתבוננות בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע כמו גדול אדוננו ורב כח כו' המכין לארץ מטר המצמיה הרים חציר כו', שכל הענינים האלג הן ברוחניות בהאור האלקי המתלבש בעולמות כו', והללו את ה' מן השמים הללוהו במרומים זהו בבחי' סוכ"ע ובפרט במש"א יהללו את שם ה' כי נשגב שמו כו', והיינו שמתכוונן דאיהו ממכ"ע ואיהו סוכ"ע ואיך שכ"ז הוא בחי' שם והארה בלבד ואין ערוך כלל לגבי עצמות דכולא קמי' כלא חשיב, דעצמות א"ס מופלא ומרומם מן העולמות דכללות ההשתל' הוא כלא ממש כו', שע"ז נעשה ההתפעלות בבחי' רצוא כו'.

רק שבפסודיו הוא בבחי' מקיף, כי הביטול דפסודיו הוא בבחי' המדות לבד
 כו', ולכן העיקר הוא בפסודיו ההתבוננות בהפלאת ההתהוות כו'. ובק"ש
 הוא הביטול איך שבטלים ומיוחדים בתכלית מפני שאינו תופסים מקום לגבי
 עצמות כו', דהעדר תפיסת מקום והשתל' שהרי בהאור נרגש בחי' העצמות ושאינו זולתו
 הוא באמת בהעולמות והשתל' שהרי בהאור נרגש בחי' העצמות ושאינו זולתו
 כלל כו', וגם בהעולמות הרי בידיעתו ית' הוא שמאיר האוא"ס בגילוי בהם, וכמו
 קודם הצמצום שהי' אוא"ס ממלא מקום החלל בגילוי שהי' נרגש באותיות
 הרשימו ובמקום החלל כו', וכן הוא לאחר הצמצום כו', וממילא אין העולמות
 תופסים מקום בעצמן כלל והיה כלא וכאין ממש כו', וכמ"ש כ"ז במ"א באורך.
 ועצם הענין איך הוא כלא הי' למעלה מהשגה כו', דאינו מושג בחי' העצמות
 שהכל כלא לפניו ית' ואינו מושג. איך הוא גילוי האוא"ס לאחר הצמצום,
 וביותר זה שהוא בבחי' הרגש בעולמות, ואיך שהן כלא כו'. רק שזאת
 מושג ומרגש בשכל שהאוא"ס מאיר בגילוי גם לאחר הצמצום ושבדיעתו
 ית' הוא בבחי' גילוי ממש בהעולמות כמו קודם הצמצום וה"ה בבחי' העדר
 תפיסת מקום לגמרי בעצמותן ובטלים ומיוחדים בתכלית כו'. ועיין נעשה
 הביטול בנפשו ג"כ בבחי' העדר תפיסת מקום בעצמו ובבחי' תוקף הרצוא
 והצמאון להיכלל בבחי' אחדות פשוטה בעצמות אוא"ס כו', וכמ"ש מי
 לי בשמים ועמך. לא חפצתי בארץ שאינו רוצה בכל הגילויים כי"א להיכלל בעצמות
 אוא"ס כו'. וה"ע למס"ג באחד, וכידוע שאין הכוונה בציור קדה"ש בפו"מ לבד
 אלא גם ברוחניות, והוא ביטול הנפש להתכלל באור ה' אחד כו', וכמ"ש בלק"ת
 בדי"ה ושמתי כדכד דרוה"ב פ"ב. אמנם אחר הרצוא הוא בבחי' שוב וכמ"ש
 בס"י אם רץ לבך שוב למקום כו', והיינו בתוקף הרצוא והצמאון להיכלל
 בעצמות א"ס ב"ה, הנה בא לידי שוב ע"י שפלות עצמו, ואיך יערב נפשו לגשת
 אל הקדש בבחי' רצוא והתכללות כו', וה"ע היראה שירא לגשת כו' וכמו וירא
 כו' ויעמדו מרחוק כו' כנ"ל (ובאמת זהו מפני שבהביטול האמיתי נרגש בנפשו
 הכוונה העליונה בבחי' השוב דוקא וזוהו הוא שבא תנועת השפלות כו') והיינו
 להיות למטה ולהיות כלי לאלקות, והיינו בבחי' אור האלקי שניתן מלמעלה בבחי'
 המשכה ובבחי' התלבשות כו'. ובזה גופא מאיר לו גילוי אור עליון יותר והוא
 ע"י הרצוא שנעשה יותר בבחי' כלי לקבל ולהשיג אור האלקי כו'. וכמו בדיעת
 והשגת התורה שזוהו בעצם למעלה מהשגה ובא בשכל מושג וכמ"ש במ"א. וע"י
 הקדמת הרצוא הנ"ל בתפלה אח"כ בעסק התורה נרגש בו חכמתו ורצונו ית'
 שבתורה שזוהו למעלה מהשגה, וגם שנרגש בו הבלתי מושג שבוה כו'. וכמו"כ
 בהשגה אלקית הוא שבא לידי השגה גדולה יותר, וזוהו שאחר שמע או' בשכמל"ו
 דמפני שעלה ברצונו ית' אנא אמלוך ואין מלך בלא עם נתהוו עולמות בבחי'
 מציאות כו', והרי מדת מלכותו ית' הי' ג"כ מבחי' א"ס ממש כו', וכמ"ש
 בלק"ת בדי"ה שה"ש הא' בענין ומבלעדי אין אלקים מבלעדי דוקא כו'. אבל
 הוי' בעצמו הוא אלקים כו', וכמ"ש אתה אל מסתתר כו', שמצמצם ומעלים אור
 הא"ס הבלתי בע"ג להיות גילוי אור בבחי' מדה וגבול בכרי שיהיו עולמות
 ונבראים כו'. ובזה הוא בבחי' יש ודבר מה רק שהוא בבחי' ביטול היש כו'.

והנה ידוע דכל מה שיש בנבראים בעבודתם הכל הוא נשפע מלמעלה, והיינו שיש למעלה באלקות הענין הזה ומהו הוא בנבראים ג"כ למטה כו'. וכמו בפרטי המדרי' דאהוי"ר שהן מבחי' חו"ג שהחסד הוא בחי' אהבה וגבו' בחי' יראה כו', דכמו פני ארי' אל הימין לפני שור מהשמאל במרכבה דברי' שהן אהוי"ר כידוע כמו"כ הוא בחיון עילאין במרכבתא עילאה דאצי' כו'. ומבחי' אהוי"ר דאצי' הוא שנמצאו אהוי"ר במלאכים ובנשמות דבי"ע כו'. וכן החכ' היא בחי' יראה וכדאי' החכ' יראה לעלות אל הכתר כו', וכמו"כ בחי' רצו"ש שבנבראים הוא מפני שיש רצו"ש גם באורות דאצי', שהרצוא הוא להיות בבחי' אין והתכללות ובא מבחי' אין כו'. והשוב הוא שבא בבחי' התיישבות ובבחי' יש ומציאות כו' רק ששם הוא באופן גבול בבחי' אלקות ממש כו'. ומהו הוא שנמצא בחי' רצוא ושוב בנבראים כו'. והענין הוא דהנה כתי' כי ה' אלקיך אש אכלה הוא, ועד"מ אש הגשמי הנאחו בעצים או בפתילה הרי אין האש נח בהעצים או בהפתילה אלא תמיד הוא מתנענע בהסתלקות והתפשטות שזהו כמו רצוא ושוב. והנה מה שהאש הוא ברצו"ש זהו כשנאחו בהפתילה, דכאשר מסתלק מהפתילה ה"ה מסתלק לגמרי, והיינו כאשר אינו נאחו ומורכב באיזה דבר אזי הוא נכלל באש היסודי ואינו בבחי' אור ואש כלל ולא יש בו רצוא ושוב כו', כ"א כאשר נאחו בהפתילה אזי הוא ברצו"ש בבחי' הסתלקות והתפשטות כו'. והדוגמא מזה למעלה מ"ש כי הוי' אלקיך אש אכלה הוא בבחי' אורות דאצי' כמו שבאים בבחי' אצי' בהתלבשות בכלים דע"ס אזי הם בבחי' רצו"ש כו'. והיינו דהאור כמו שהוא למעלה מאצי' כלול באוא"ס המאציל אינו שייך בו הצו"ש כי אינו בבחי' אור כלל וכמא' הזהר לאו אינון גהורין דקאי על האורות כמו שהן בכתר שאינון בבחי' אור כלל ואינון דבר לעצמן כלל כו', רק כמו שנמשכו האורות באצי' הן בבחי' רצו"ש כו'. וענין הרצוא של האור הוא להיות שהאור הוא בחי' הארה לבד לא עצם כנודע בענין אור ושפע כו', והארה זו היתה כלולה במקורה ושם היתה במעלה ומדרי' עליונה יותר, ומה שנמשך האור להתלבש בעולמות ה"ז ירידה גדולה לגבי האור כו' וכמשנת"ל. וע"כ האור חפץ ומשתוקק לעלות למעלה להיכלל במקורו כו'. והיינו שהרצוא הוא ממה שהי' כלול במקורו שלא הי' בבחי' גילוי והי' בבחי' אין ממש, ומהו הוא העלי' וההתכללות בהאור שוהו שהוא בבחי' יציאה מההתלבשות בכלים ובבחי' ביטול במציאות כו'. ואח"כ הוא בבחי' שוב להיות בבחי' התיישבות בכלים והיינו להיות בבחי' אור להאיר הכלים כו'. ומה שנת"ל ברצו"ש שבנבראים שהרצוא הוא מההתבוננות בההפלאה ורוממות דא"ס בחי' קדש העליון שעי"ז הוא היציאה מעצמו ומהותו להיות בבחי' אין במקורו כו' והשוב הוא ההשבה למהותו ועצמו ולהיות בבחי' השגה באלקות כו', מובן דמכ"ש שהוא בע"ס דאצי' השגת ההפלאה דאוא"ס המאציל שעי"ז הוא בחי' הרצוא כו'. והשוב הוא בבחי' התיישבות בסדר השתל' כו'. וכמו שהוא באצי' כמו"כ הוא בכללות גילוי הקו שבכלל אורות דאצי' נחשב שגם עז"נ כי ה' אלקיך אש אכלה הוא, דבאוא"ס שלפני הצמצום אינו שייך ענין רצו"ש, וכמו האש שאינו מורכב בשום דבר שאינו בבחי' אש כו', ובחי' אור הקו כמו שבא להאיר את העולמות ה"ה בבחי' רצו"ש וכמ"ש בס"י ודברו בהם ברצו"ש, דהיינו בחי' האור המאיר

באצ"י הוא בבחי' רצו"ש דבחי' הרצוא הוא בבחי' עלי' והתכללות במקורו בבחי' אין והשוב הוא להיו' בבחי' אור המאיר כו'. ומהרצוא ושוב שבאור הקו בכלל ובאצ"י בפרט הוא הרצו"ש במלאכים ונשמות, דמבחי' הרצוא שבאצ"י נמשך אור וחיות אלקי כזה בנבראים להיות בבחי' רצוא, וכמו בהשגת בחי' קדוש ודכולא קמי' כלא כו', ומבחי' השוב דאצ"י נמשך בנבראים טבע בחי' השוב כו'. והנה כמו שהרצו"ש בנבראים הוא מכח הרצו"ש שבאצ"י, כמו"כ הרצו"ש בהאור דאצ"י וכן בהקו בכלל הוא בא מכח מקורו שהוא עצמות המאציל שהאציל את האור בבחי' הסתלקות והתפשטות שהוא בחי' מטי ולא מטי, ובתחלה הוא בבחי' מטי ואח"כ בבחי' לא מטי כו'. והענין הוא דהנה אצ"י הוא באין ערוך לגבי עצמות כו', וכידוע דאצ"י הוא מל' ויאצל מן הרוח אשר עליו וינח על הזקנים, דאצילות זאת הגם שהיא מרוחו של משה מ"מ אין ערוך להרוח שנח עליהם לגבי עצמות רוחו של משה, והוא רק כמו חלק קטן נבדל מגדול ורחוק ממנו בבחי' דילוג כו' (ומה שנק' חלק קטן מגדול אין זה שהוא חלק מן העצם כ"א הארה לבד כו'. ואפשר מה שנק' חלק הוא כמ"ש במ"א שהאין נחלק לשנים כו'). שהרי משה לא הי' יכול כלל להשפיל א"ע בהשפעת הבשר וע"י הזקנים הי' ההשפעה כו'. וכמו"כ אצ"י הוא הפרשת הארה מאוא"ס המאציל שהיא הארה הנפרש ונבדל מאוא"ס המאציל בבחי' אין ערוך כו'. דלגבי עצמות אווא"ס אצ"י ועשי' הגשמי שוין ממש וכמ"ש כולם בחכ' עשית שהיא בבחי' עשי' לגבי אווא"ס כו', ויותר משאין ערוך עשי' לגבי אצ"י אין ערוך אצ"י לגבי אווא"ס כו'. שהרי התהוות האור דאצ"י הוא ע"י הצמצום והסילוק דאור הא"ס. והי' עדי"מ כח הפועל שהניח כח מצומצם בדבר הנפעל כשמסלק ידו ממנו שלא נשאר בו רק כח הרשימו לבד מעצם כח הפועל כו'. דבשעה שעוסק בהפעולה הרי יש התחברות דכח הפועל עם הפעולה, שכח הפועל נמשך בהפעולה כו'. אבל כאשר מסלק ידו, עם היות שיש כח הפועל בהפעולה כנודע. הי' רשימו בלבד שנשאר בהפעולה כו'. וכך יובן ערך אור הנאצל שבא מכח עצמות המאציל שהוא רחוק ונבדל בערך לאחר שסילק כח עצמותו ונתרחק האור דעצמות המאור כו' (וכמו שנת"ל דכללות האור של העולמות הוא שנמצא לאחר הצמצום והסילוק דאווא"ס כו', דקודם הצמצום * האור שבבחי' א"ס ובבחי' גילוי העצמות ולא הי' ניכר כלל בחי' חיצוניות האור כו'. ולאופן הא' שנת"ל הוא שהאור שלהאיר העולמות הי' בבחי' אין ואפס ממש כו'. ורק לאחר שנסתלק האור העצמי נעשה ניכר בחי' האור של העולמות בבחי' מציאות אור. ונמצא בבחי' רשימו שזוהו בחי' רושם לבד מהאווא"ס וזה לב' האופנים שנת"ל דלאופן הב' שזוהו מאוא"ס הכל"ג הי' רק הארה חיצוניות לבד מהאור הקודם כו'. וגם להאופן הא' שהוא האור שלהאיר במדה וגבול, הנה ג"כ האור שבבחי' מדה וגבול הוא רק בחי' רושם לבד לגבי האור הכל"ג כו' וכמ"ש במ"א). ואע"פ שמאיר מעצמות המאציל להאיר אור הנאצל, זהו כמו כח הפועל בעשי' שנשאר רושם כחו בלבד כו' (והיינו דגם שחזר והאיר כו', הרי זה ע"י הצמצום

* כ"ה בנוכחיק, ואוצ"ל : הצמצום הי'.

והעולם כו' וכמשנת"ל). וזהו שאין ערוך הנאצל לגבי המאציל יותר מערך העשי'
 לגבי אציל שהבריאה היא מאין ליש עכ"פ כח הפועל בתוך הנפעל, משא"כ
 האציל הוא ע"י סילק כח הפועל כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי' דהתהוות
 הברי' הוא ע"י הפרסא שמהות חכ' דאציל מתלבש בהפרסא להוות בחי' חכ'
 דברי' ועם היות שחכ' דאציל מתעלמת בהפרסא מ"מ ה"ה בבחי' התלבשות
 בהפרסא, וכמו משל ונמשל שמהות הנמשל מלוכש בהמשל כו', משא"כ התהוות
 האור דאציל הוא ע"י הצמצום שהוא בחי' סילוק האור העצמי, ונמצא אור שהוא
 בחי' רושם בלבד כו' כנ"ל. זהו הטעם ששייך בחי' רצוא באור האציל מפני
 שהוא באין ערוך לגבי עצמות כו'. אמנם יש בעצמות אוא"ס גם כח ההתפשטות
 והוא שחפץ חסד בעצמו להיטיב לנאצלים ולנבראים להאיר להם אור כו'. וזה
 גופא מה שנסתלק האוא"ס הוא מפני שחפץ חסד הוא שיהי' גילוי בעולמות
 והרי האור כמו שהוא בבחי' א"ס (וגם כמו שהאור הוא כלול בעצמותו שהוא
 בבחי' אין ואפס כו') א"א שיתקבל בעולמות (או שלא יהי' בבחי' אור כלל כו')
 ע"כ צמצום עצמו וסילק אורו העצמי כו'. הרי גם הסתלקות האור הוא מפני
 שחפץ חסד הוא בבחי' התפשטות האור כו' וכמ"ש בע"ח כשעלה ברצונו להיטיב
 כו'. ונמצא שיש בעצמות אוא"ס כח ההסתלקות וכח ההתפשטות, והוא בחי'
 מטי ולא מטי כו'. וע"י ב' הענינים האלו דהסתלקות והתפשטות הוא שנעשה
 אצילות האור כו'. וכח ההתפשטות קדם לכח ההסתלקות שהרי בתחלה כבי'
 עלה ברצונו להיטיב בבחי' חפץ חסד ומשו"ו סילק אורו העצמי כו'. והיינו
 בבחי' עצמות אוא"ס דוקא, דבהתגלות האור הרי ידוע שהגבורות קדמו אל
 החסדי' שבתחלה הי' הצמצום ואח"כ הי' גילוי הקו שזהו תחלה לא מטי ואח"כ
 מטי כו' וכמ"ש במ"א. אך בבחי' עצמות אוא"ס קודם הצמצום קדם כח ההתפשטות
 לכח ההסתלקות כו'. ומשו"ו יש בנאצלים ונבראים ג"כ כח ההסתלקות בבחי'
 רצוא שזהו מכח ההסתלקות שבעצמות כו'. וזהו שיש ידיעה והשגה בהפלאה
 ורוממו' דאוא"ס, דעם היות שאינו ידיעה והשגה בעצם ההפלאה, מ"מ הרי יודעים
 מהאוא"ס המופלא וידוע שיש בזה ענין ידיעת השליה כו' וכמ"ש במ"א. וכן
 הידיעה דכולא קמי' כלא כו', והיינו כל הידיעות וההשגות דאוא"ס שלמעלה
 מהעולמות כו', וגם מה שיש בהם אור וחיות זה להיות בבחי' עלי' והתכללות בבחי'
 תוקף הרצוא והצמאון כו' הוא מפני שכח ההתפשטות קדם לכח ההסתלקות
 ע"כ נמצא בהם מכח ההסתלקו' שבאוא"ס כו' (וזהו מה שבנקודת הרשימו יש ג"כ
 מבחי' העצמות דאוא"ס כו' וכמ"ש במ"א). ומכח ההתפשטות שזהו שיהי' גילוי
 אור שלהאיר את העולמות כו' מזה הוא בחי' השוב בנאצלים ונבראים כו'. (וזהו
 לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש, דפי' בקשו פני הוא בחי' פנימיות
 הלב, והיינו הרצוא שלמעלה מטו"ד להיות לבו בוער כרשפי אש שלהבת בלהב
 העולה מעצמו ומאילה בלי טעם ודעת להשתפך נפשו אל חיק אבי' ולמסור
 נפשו באחד כו'. ובפרט בצעקה פנימיות מעומקא דליבא בתשובה שלא להיפרד
 מיחודו ואחדותו ית' כו'. והוא הצעקה דקול שופר בתקיעה בקול פשוט שזהו
 בחי' צעקת הלב שלמעלה מצעקת הקול כו' וכמ"ש במ"א. ועו"נ את פניך ה'
 אבקש דבחי' הרצוא והצעקה הזאת הוא מבחי' הפנימיות דאוא"ס כו'. דפעמים
 בתי' אחרי ה' תלכו והוא בחי' אחוריים וחינוניות דאוא"ס שבא בבחי' התלבשות

בעולמות שבמדרי' זו הוא בחי' השוב כנ"ל שהביטול הוא בבחי' ביטול היש לבד כו', וגם האהבה והרצוא שבוה הוא בבחי' יש מי שאוהב כו' כנ"ל. וז"ש אחרי ה' ילכו כאר"י ישאג שגם הצעקה הוא בבחי' יש והו"ע חיצוניות הלב כו'. אבל להיות בקשו פני בחי' צעקה פנימיות הוא שנמשך מבחי' את פניך ה' בחי' הפנימיות דאוא"ס כו'. וזהו שפרש"י לך בשליחותך אמר לבי, היינו ע"י המשכה מלמעלה מבחי' הפנימיות דאוא"ס דהיינו בחי' האור שנסתלק כו' אמר לבי בקשו פני בחי' פנימיות הלב כו').

בס"ד ש"ת, פר"ת.

שובה ישראל עד ה' אלקיך כו' קחו עמכם דברים ושובו אל ה', וצ"ל מה"ע עד ה' אלקיך. גם מה"ע קחו עמכם דברים, הרי כבר אמר שובה ישראל מהו עוד קחו עמכם דברים ומה הם הדברים כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל שבכל הנבראים יש בחי' רצו"ש וכמו והחיות רצו"ש במלאכים, וכן בנשמות בעבודה בתפלה ברצו"ש כו'. והרצו"ש שבנבראים הוא מהרצו"ש שבאורות דאצ"י. ובשרשו זהו מבחי' הסתלקות והתפשטות שבעצמות המאציל כו'.

והנה הרצוא ושוב נק' בל' המקובלים בשם מ"ה וב"ן, ובכל עולם ועולם לפי ערכו ובכל מלאך ונשמה שיש בו רצו"ש כנ"ל זהו בחי' מ"ה וב"ן שבו. וכן בפרצופים העליונים דאצ"י כל בחי' רצו"ש שבכאוי"א הוא בחי' מ"ה וב"ן שבו כו' וכמשנת"ל דבחי' מ"ה וב"ן יש בכל הפרצופים שאחר הצמצום והוא בחי' רצו"ש כו'. והיינו דבחי' הרצוא שבנברא שהוא בחי' העדר ההשגה והתפיסא שמשו"ז הוא בבחי' רצוא והתכללות שנכלל ובטל כו', הוא בחי' מ"ה שבו כמו מה פשפשת מה ידעת, דכאשר ההשגה האלקית עמוק ממנו ולא יוכל לאדבקא כו' (דהיינו בבחי' קירוב ודביקות כמו בהאלקות המושג אצלו ומאיר בגילוי בנפשו שנדבק בהאור האלקי כו', וכנ"ל בענין האהבה שע"פ טו"ד כו', שבוה מרווה צמאנו בהאור והגילוי ובדביקות נפשו כו' וכמ"ש במ"א, אבל באוא"ס דלית מח' תב"כ לא יוכל לאדבקא כו') ונבדל ומופלא ממנו שז"ע קדוש ה' כו', עד שהאור האלקי אצלו למעלה מכלי השגתו בערך נבדל כו', אוי נק' בחי' מ"ה כמו מה פשפשת שלא השגת כלום כו'. וכמשנת"ל שלא יש שום ההשגה באיכות ההפלאה דאוא"ס שה"ה למעלה מגדר השגה רק שמשג שואוא"ס הוא מופלא ומרומם כו'. וגם בהשגת השלילה אינו מושג עצם ההפלאה דאוא"ס כו', והיינו שאינו מושג גם עצם איכות ההפלאה כו'. וכמו שכאשר שוללים בחי' החכ' דהשתל' מעצמות

ואו"ס, דהגדרת החכ' הוא שזהו בחי' גילוי ואור ובבחי' נקודה, ואנו שוללים
 בחי' חכים ולא בחכ' ידיעא מהגדרה זו היינו שאינו בחי' גילוי ולא בחי' אור
 ואינו בבחי' נקודה כו' וכמ"ש במ"א והרי אינו מושג כלל איך הוא בחי' חכ'
 שלא בבחי' גילוי ואור ובבחי' מרחב כו', וזהו מה ידעת והשגת כו'. וגם בחי'
 מה בלי מהות, שע"י ההרגש דבחי' או"ס הבלתי מושג נעשה ביטול ההשגה בכלל
 כו', וכמו"כ הביטול הנעשה מזה שמתבטל בעצם מהותו ונעשה בבחי' אין כו'.
 וכאשר בא ונמשך אור האלקי בהשגה ממש עד שנתפס בכלי המוח והתפעלות
 הלב במורגש ממש וזהו בחי' ש' ב"ן דפי' ב"ן ל' בינה שמבין הדבר ומשיגו, והו"ע
 ההתבוננות בגדולת הבורא ית' שהוא התפשטותו להחיות העולמות כו'. אבל
 ש' מ"ה הוא בחי' מ"ה דחכ' שלמעלה מהשגה והוא בחי' אין ממש. וכידוע
 דמ"ה דחכ' הוא בחי' אין דכתר כמו שנמצא בחכ' כו' וכמ"ש במ"א. ובבחי'
 זו נק' החכ' אמת וכמ"ש בסס"ב פל"ה בהג"ה דאו"ס אחד האמת שהוא לבדו
 ואין זולתו וזו היא מדרי' החכ', היינו בבחי' כלא חשיב בבחי' אין ממש
 כו'. ובינה שהיא השגה הוא בחי' שוב כו', והוא כפי' הראב"ד ז"ל כפי' הס"י
 דרצוא בחכ' ושוב בבינה כו'. וזהו ג"כ ענין קדוש וברוך שנת"ל שזהו בחי'
 רצו"ש, ומבו' כזה בלך דק"צ ע"ב דקדוש הוא המשכה מבחי' ח"ע וברוך הוא
 ההמשכה מבחי' בינה כו' (ועמ"ש בבה"ז על מא' זה). והיינו כמו שנת"ל דרצו"ש
 דנבראים הוא מבחי' רצו"ש דאצי' שזהו מבחי' חכ' ובינה בחי' מ"ה וב"ן כו'.
 וא"כ מובן מזה בירידת אור השפע הזאת דרצו"ש בחי' מ"ה וב"ן מעצמות
 המאציל עד הנברא שלמטה שזה ג"כ עד"ו דמבחי' מ"ה שבעצמות המאציל
 נמשך בחי' מ"ה בנאצלים ומהם נמשך בנבראים בחי' מ"ה, ומבחי' ב"ן של
 עצמות המאציל יורד בנאצלים ומהם נמשך בחי' ב"ן בכל נברא כו'. וביאור
 הענין מובן מכל הנ"ל דבחי' רצו"ש דאצי' הוא שמקבל מבחי' מול"מ שבעצמות
 המאציל, והיינו דכאשר מאיר בהנאצל מבחי' ולא מטי דעצמות המאציל שזהו
 בחי' הסתלקות אור המאציל אל עצמותו והוא בחי' הפנימיות דאו"ס דקודם עלות
 הרצון שלמעלה מבחי' העולמות כו'. מזה הוא בחי' מ"ה גם באור הנאצל להיות
 בבחי' רצוא כו', ומשם נמשך ומאיר בהנברא שאומר קדוש, והיינו ההשגה
 וההרגשה דהפלות ורוממות הא"ס ואיך שאין ערוך כו' ולהיות נכלל ובטל
 בבחי' רצוא כו'. וזהו שנמשך בחי' הביטול דמ"ה בכל הנבראים כו'. ומבחי'
 שוב שבעצמות שהוא בחי' מטי דמאציל בנאצל שזהו בחי' כח ההתפשטות דחפץ
 חסד הוא להיות גילוי אור להאיר העולמות כו', נמשך בחי' שוב בנאצל, והוא
 בחי' ב"ן שבו שמאיר ומתפשט בבחי' כלי דוקא, ומזה נמשך לנברא בחי' ב"ן
 שבו שהוא ההשגה והתפיסא דאור האלקי בבחי' כלים דוקא כו'. ונמצא דבחי'
 מ"ה וב"ן שזהו רצו"ש נמשך בהשתל' דאבי"ע מעצמות המאציל בכל פרטי
 פרטיהם עד סוף כל המדרי' כו'. רק שבמדרי' העליונות אינו ניכר כ"כ ההתחלקות
 דבחי' מ"ה וב"ן מפני שבכללות הוא בבחי' אין וביטול וכנ"ל בענין כולא קמי'
 כלא דכל שיותר קמי' הוא יותר כלא כו'. וכל מה שיוורד למטה יותר נעשה
 יותר בבחי' ההתחלקות דמ"ה וב"ן כו'. אמנם כן הוא בכללות ההשתל' שיש
 בהם בחי' מ"ה וב"ן כו'. והנה ב' המדרי' דמ"ה וב"ן הגם דשניהם באים בהשתל'

דאביע בבחי' רצו"ש כנ"ל, מ"מ יש הפרש גדול בין בחי' מ"ה לבחי' ב"ן, והוא
 דמבחי' ש' מ"ה לא יומשך שום שפע לחיצונים כלל, וכמא' אין רע יורד
 מלמעלה, דש' מ"ה הוא בחי' אין דחכ' וכת' ימותו ולא בחכ', דבש' מ"ה לא
 הי' שבירה וע"כ גם במדר' תחתונת א"א להיות נמשך משם אור ושפע יניקה
 לחיצונים כלל דלא יגורך רע כו'. אבל מש' ב"ן יש יניקה לחיצונים בריבוי
 השתל'. דעה"ד טו"ר שמקבלים מבחי' אחרים דש' אלקי', ונק' אלקים אחרים
 שמקבלים ממ"ח צירופים האחרונים דאותיות ים דאלקי' ונק' אדמת בני חם כו'.
 וכמו מצרים מיצר מ"י כו', והן הע' שרים שמקבלים משמרי האופנים שזוהו בחי'
 אחרים וחיצוניות דש' ב"ן שבשעי' כו'. ויש ע' שרים דקדושה הסובבים את
 הכסא וכמ"ש ראיתי את ה' יושב על כסאו וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו
 ומשמאלו כו', וע"י ריבוי ההשתל' נמשך מהם ע"ש דקל'י. והיינו לפי כי גם
 הע' שרים דקדושה הן קצת בחי' יש, ואף שהן בטלים לאלקות וכמ"ש וצבא
 השמים לך משתחוים, אך ביטול זה הוא רק ביטול היש כו'. ויובן זה כמו
 בגלגלים הגשמיים שיש בהם כוכבים ומזלות ודשר הארץ מקבל מכוכב ומזל
 פרטי צידוע בענין דאין מזל לישראל רק שחלק ה' אותם לכל העמים כו'. והנה
 הגלגל עם הכו"מ שבו סובבים תמיד ממזרח למערב שזוהו ההשתחוואה שלהם
 כלפי שכינה דשכינה במערב כו' וכמ"ש במ"א. וידוע דסיבוב עצמן הוא ממערב
 למזרח וגלגל התשיעי הוא המסבב אותם ממזרח למערב היפוך סיבוב עצמן
 והיינו הביטול שלהם כו'. אך אין זה בחי' ביטול ממש כצבא ה' העליונים
 כאופנים והיזה"ק כו', אלא עדי"מ כביטול השר הגדול לפני המלך שמשתחוה
 איליו, הגם שמתבטל לפי שעה אין זה שמתבטל בעצם מהותו באופן שלא יתנשא
 כלל בארץ ממשלתו, אלא בעצם מהותו לא גיוזו אפי' כמלא נימא ומתנשא
 ומשתרר בארצו כמו שהוא בעצמו מרומם שם כהמלך בארצו. וא"כ אין זה
 שמתבטל באמת, דהיינו שמצד עצמו אינו כלום, רק שמבטל עצמו לפני הגדול
 ממנו והוא ביטול העשוי כו' (ואינו דומה כמו העבד או מי שאינו שר שמתבטל
 בעצם שאינו בבחי' מציאות בעצמו ואינו יכול להתנשאות, משא"כ בשר כו').
 וכן חכם גדול שמשפיע לרבים חכמה רבה שמתבטל לפני רב הגדול ממנו אין
 זה ביטול אמיתי בעצם, כי במקומו עומד להשפיע ולהיות ראש לתלמידיו בלי
 שינוי כלל, רק שלפני רב הגדול יבטל ויכניע עצמו לפי שעה כו'. וכמו"כ יובן
 כהגלגלים שהן משפיעים למטה וכמו ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים
 שכל ההשפעות בעולם נמשך על ידן והן כגרון ביד החוצב בו שההשפעה היא
 מאת ה' ומ"מ ה"ז נשפע ע"י ובהם באה ההשפעה באופן שיוכל להתקבל למטה
 כידוע שזה"ע האמצעית שלהם כו' וכמ"ש במ"א. וזהו עדי"מ השר שמשתרר
 ומושל בארצו כו' שהן בבחי' יש ודבר בעצמן להשפיע כו'. ואע"פ שהן משתחווים
 כלפי שכינה שבמערב בסיבוב שלהם, וכידוע שזוהו מה שהנפש אומר שירה
 ומזהו הוא הסיבוב שלהם וכמ"ש שמש בגבעון דום דום מלומר שירה ואז עמדה
 מסיבובה, והיינו דמזה שהנפש אומר שירה הוא ההשתחוואה בגוף הגלגל שמשתחוה
 כלפי מערב כו'. מ"מ אין זה ביטול בעצם, רק שכלפי שכינה שהוא כח האלקי
 שמשפיע לצורת הנפש שבגלגל הוא בטל ומשתחוה גם בטפו שגוף וחומר
 הגלגל מתבטל ג"כ, אך אין זה ביטול בעצם כו'. וע"כ יצא הטעות באנשים

שעובדי' לשמש ולירח שוהו מפני שהן בבחי' יש בעצם שאם הי' הביטול באמת לא היו עובדים להם כו'. וכמו שארז"ל באדה"ר שבאו כולם להשתחוות איליו אמר להם באו ונשתחוהו ונכרעה לפני ה' אלקינו * כו'. ועמ"ש בת"ז תיקון ס"ד בענין הארץ שלא מחאה כו'. וכמו"כ יובן במדרי' עליונה יותר עפ"מ"ש במ"א בהגהות לדרוש חרבות צורים בשם השליה דקצ"ו ע"ב, שיש חילוק בין גלגל חמה לחמה עצמה ופני משה כפני חמה היא החמה עצמה דרומו על שרשה למעלה בחי' הת"ת, ומה שאוה"ע מונין לחמה הוא חמה בסיבובה דהיינו גלגל החמה כו'. והיינו כמ"ש שמש ומגן הוי' אלקים, דהשמש עצמה היא ש' הוי', והמגן ונרתק השמש שהוא הגלגל הוא ש' אלקים. והרמ"ז ר"פ משפטים כ' גלגל המתגלגל הוא מט"ט כו', והפרדס שער אבי"ע כ' דת"ת מתלבש במט"ט (וה"ע ז"א ביצי'). והיינו כמו שהשמש מתלבשת בנרתק שהוא הגלגל, כמו"כ ת"ת בחי' שמש הוי' מתלבש במט"ט שוהו בחי' גלגל החמה. ואי' דמט"ט מחציו ולמעלה טוב ומחציו ולמטה רע (וה"ע מטה משה שנהפך ממטה לנחש, ועמ"ש בת"ז ריש תי' ס"ח ובכס"מ שם). ולא שהוא עצמו רע ח"ו כ"א שמחציו ולמטה נמשך ממנו השפעה גם לרע לצורך קיומו. ובוהר לך דצ"ה ע"ב כל שאר ארעי דשאר עמין עע"ז אתיהיבו לרברבין תריסין כו' ועילא מכולהו ההוא דכתי' בי' נער הייתי גם זקנתי * בשעתא דחמה זורחת ואתיין וסגדין לי' לשמשא כו' מאן גרם האי משום דמלכך נער ההוא דאקרי נער. וצ"ל והלא גם ההשפעה בקדושה הוא ע"י מט"ט שנק' עבדו זקן ביתו כו'. ובאמת מבוי' במ"א שוהו שההשפעה באה בבחי' קטנות וצמצום ואזי יכל להיות אחיזה כו'. וכמ"ש במ"א בענין עע"ז בטהרה שוהו שמחשב את הדברים הגשמיים, דבאמת ברכת ה' היא תעשיר שהברכה היא מאתו ית', וזו שמחשב הדברים הגשמיים וטרוד ועמוק בהם ז"ע ע"ז בטהרה, והסיבה לזה הוא מפני שההשפעה היא בבחי' קטנות וצמצום כו'. ומ"מ א"מ איך שייך לומר ועילא מכולהו כו'. אך הענין הוא כמ"ש בלק"ת מהארז"ל פ' עקב ע"פ ארץ חטא כו' ורמון דכשתסיר ממט"ט ב' אותיות ט"ט נשאר רמון ואותיות ט"ט הוא החיות ותוכיות הרמון, ואותיות מ' ורו"ן הן מימין ומשמאל והן סוד הקל"י הנק' רמון, ובתוכם תי' ט"ט ואכל וחי לעולם כו'. והו ר"מ רימון מצא תוכו אכל קליפתו זרק, שלקח התוכיות והטוב כו'. ונמצא דקליפת הרמון והפרי שבתוכו שניהם רמוזים במט"ט, וה"ע גלגל חמה חמה עצמה. וי"ל שהרי מט"ט בכלל הוא בחי' גלגל ונרתק, רק בחי' ט"ט חיי' שבו הוא הארת שמש הוי' והו"ע חמה מנרתקה והוא בחי' מ"ה שבו ומשם הוא ההשפעה בקדושה כו'. ורמון הוא שבא בהתלבשות בנוגה ומקבלים השפעה ע"י כו'. וידוע דמט"ט ביצי' דשם התחלת עה"ד טו"ר, והוא בחי' היש שמשתלשל מזה בע"ש דסט"א שהן בבחי' יש גמור וכמו שר של מצרים שא' לי יאורי כו', הרי שמבחי' מט"ט שהוא בתכלית הקדושה בריבוי ההשתל' בא ברע גמור כו'. וגדולה מזו הוא שגם תושבע"פ נק' עה"ד טו"ר, ועמ"ש מזה באורך באגה"ק סי' כ"ו שוהו שמתלבש בטו"ר לברר כו'. ומשו"ז יש בתורה ולמשמאילים בה כו' וכמא' זכה נעשה סם חיים כו', וזה דוקא בתושבע"פ והוא מפני שעיקרה היא בבחי'

השגה, דבתושב"כ נרגש יותר האלקות וכמו וידבר ה' אל משה כו', משא"כ בתושב"ע"פ העיקר הוא השכל וההשגה כו'. וכידוע דבתושב"כ צ"ל האותיות במכוון, דתושב"כ ותושב"ע"פ הן מ"ה וכו', דגם האותיות דתושב"כ הן אותיות דמ"ה, משא"כ בתושב"ע"פ אינו נוגע האותיות כ"א ההשגה ומשו"ז יכול להיות שמשמאילים בה כו'. וכ"ז בא מש' ב"ן שיורד בריבוי ההשתל' במיעוט אחר מיעוט וצמצומים רבים מאד עד שבבחי' היצוניות ואחורי' שלו כמו בבחי' מל' דמל' דעשי' יוכל להסתעף מציאות הע"ש דנוגה דב"ן דעשי' שהן בבחי' יש ונמצא בהם גם בחי' הביטול וכמו הגלגלים בסיבוב והשתחואה רוחניות וגשמיות שלהם, ויש בהם גם בחי' הפירוד להיות יש ודבר שהן בבחי' משפיעים כו' כנ"ל. אבל בבחי' ש' מ"ה לא יומשך ממנו להמצא מציאות אור ושפע להיכלות דנוגה, הגם שירד אור דש' מ"ה ג"כ בריבוי השתל' דבי"ע עד בחי' מ"ה דמל' דמל' דעשי' הכל הוא בבחי' הפנימיות בתכלית בבחי' הקדושה כו'. וכמשנת"ל דעצם החמה הוא בבחי' שמש הוי' שאין מזה שום יניקה, ומה שמונין לחמה הוא רק גלגל החמה לא עצם החמה כו'. ועו"ג וכבודי לאחר לא אתן, הוא כבוד הוי' דש' מ"ה כו'. ורק בש' ב"ן הוא שיש יניקה בריבוי ההשתל' כו'. וטעם הדבר הוא ע"פ הנ"ל בענין מ"ה וכו' בשרש שרשן עד רום המעלות, דבחי' מ"ה הוא בבחי' אין האלקי שלמעלה מההשגה ותפיסא, והיינו שלא ירד אור האלקי אצל הנבראים והנמצאים להיות בבחי' יש ודבר בהשגת דבר מ"ה בכלי הגבלה כו'. ומזה הוא הביטול בבחי' אין שנמצא בכל הנבראים מרוכ"ד עד סוכ"ד בצבא מעלה ובצבא מטה, וכמו במלאכים שאר' קדוש כו' וכמו בנשמות למטה שיודעים ומרגישים הפלות ואו"ס שלמעלה בבחי' מושג לגמרי כו' וכמשנת"ל. ויש בבחי' ביטול דמ"ה גם במדרגת הפחותות שאינו משתנה לעולם, וכמו גם בעמי הארץ שיש בהם ג"כ ביטול הגם שאינם יודעים ומשיגים כלל, והוא מה שנמשך לעניני אלקות וליר"א ועובדי ה' ושש ושמה בנפשו בקיום המצות, ומכ"ש שהוא ירא למרוד ח"ו, שזה רק מעצם הנשמה שקשורה בעצמות א"ס למעלה מט"ד כו'. וכן גם בפושעי ישראל יש בהם בחי' מ"ה שבנפשם שלא נשתנה בהם כלל גם שנתרחקו מאלקות בריבוי חטאים ועוונות ר"ל, מ"מ יש בהם נקודת האמת שאינו משתנה בהם כלל, שהרי יש שמתעוררים בתשו"ש מעומק פנימיות הלב בחרטה גמורה באמת בצעקה גדולה מעומק פנימיות הנפש ושב לה' בכל לבו ונפשו ומאדו וכראב"ד שגעה בבכי' עד שיצאה נשמתו כו' ומשתנים מן הקצה אל הקצה בכל כחות נפשם כו' שזהו רק מפני עצם הטוב שבהם שמתעורר ובא בהתגלות כו'. וביותר הוא בזמנים דעת רצון שהאור העליון הוא המגיע עד בחי' נקודת הטוב הנעלם בו ומעוררו כו' ואפי' אותן שאינם באים לידי תשובה ממש אנו רואין בחוש שלפעמים בעת מן העתים מתעורר לבבו בהתעוררות גדולה מאד לאלקות באהבה רבה ועצומה בקירוב גדול מאד כו'. וזה רק לפי שעה מפני התגברות החשך דנה"ב שהתגבר עליו מאד, ועצם נקודת לבבו היא מוסתרת מאד ע"כ ה"ז בא רק לעתים רחוקים ורק לפי שעה כו'. ומי"מ הרי יש בו התעוררות זו שזהו בבחי' ש' מ"ה שבנפשו שישנה תמיד כו'. וי"ל דזהו מ"ש ת"י ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים באמ"צ כו' שגם

האובדים ר"ל בריבוי התאוות ותענוגי' הגשמיים כו' וכמ"ש בלק"ת ע"פ זה (ובעט"ר שח"ו אין להם תקוה על תשובה כו') וכאשר יתקע בשופר גדול יבאו כולם והשתחוו כו', שזוהו מפני שבעצם יש בהם נקודת הטוב דש' מ"ה כו', וכמ"ש הנני מביא אותם מארץ צפון כו' במ עור ופסח כו', ופרש"י אפי' הנכשלים שבהם לא אמאס, שכ"ז הוא מפני הטוב שבהם בעצם כו', וכל זה הוא מבחי' אין ומ"ה שגם ברוב ההשתל' שלו במיעוט וצמצום (שגם בש' מ"ה יש חילוקי מדרי' מנשמות הגבוהות וגדולי הדור עד הפחות שבהם כמו בחי' מ"ה דמשה שא' ונחנו מה הרי הי' בבחי' ביטול לאין בתכלית מפני הקירוב שלו לבחי' עצמות א"ס וכמ"ש פא"פ אדבר בו כו', ונמשך הביטול דמ"ה בריבוי ירידת המדרי' בס' ריבוא נשמות בכאו"א לפי מדריגתו בידיעתו והרגש נפשו באו"ס ב"ה עד הפחות שבישראל כמו בע"ה שיש בהם ג"כ בחי' מ"ה שהוא בלי ידיעה והרגש כלל כו' כנ"ל, ובכל המיעוט והצמצום הזה) לא יוגרע אורו משום דבר המסתיר עד שגם בנפש החוטאת שנטמאה בתכלית הטומאה ר"ל תאיר אור הביטול דש' מ"ה לעוררו בתשובה כו', וכמו"כ יכול להיות אימה ופחד אלקים גם בק"ג בהיכלות הטומאה, וכמו בלעם שא' לא אוכל לעבור כו' וכמו יראו מה' כל הארץ כו' יראה זו היא בבחי' דש' מ"ה שלמעלה מהשגה וטעם דוקא שנמשך עד למטה מטה בלי גרעון אור כו' (והיינו לא שיש בהם בחי' מ"ה כמו בנשמות שגם בחוטאים ובהאובדים והגדחים ר"ל יש בהם מבחי' מ"ה והגילוי מלמעלה, וכמו שופר קטן או שופר גדול מעורר בחי' מ"ה שבהם כו' כנ"ל. משא"כ בסט"א שאין בהם בחי' מ"ה כלל, רק ש' מ"ה להיות אין בעצם שאינו משתנה כלל ויכול להיות נמשך בכ"מ ולפעול כפי פעולתו העצמי כו'. דאור שבא בהתלבשות שהוא משתנה בעצם לא יפעול במקום החשך מפני שגם הוא נחשך ונגרע אורו כו'. אבל אור הבלתי משתנה יוכל להיות נמשך בכ"מ ולפעול כו', וכמו ועברתי באמ"צ והכתי כו' ועברתי בעצמי דוקא כו' וכן ויך במחנה אשור כו'. ולפעמים הוא לפעול בהם הביטול שמתבטלי' ממילא בע"כ בלי שום טעם ודעת שאינו יכול להיות באו"א מפני ש' מ"ה המכריחו כו'). אבל מבחי' שם ב"ן שבכל הגבראי' כשירוד ומשתלשל למטה מטה דוקא יבוא מזה בחי' הפירוד לפרקים. והטעם הוא לפי שבחי' ב"ן הוא שהאור האלקי בא בהשגה בצמצום כלי הגבלת הנברא בבחי' יש ודבר מה כנ"ל אע"פ שמתפעל במורגש כו', מ"מ ע"י ריבוי צמצומים והסתר האור ממדרי' למדרי' עד שבמדריגות התחתונות כמו בהגלגלים בא בצמצום היותר אחרון ובבחי' יש כו'. ע"כ הגם שבאור וצורה שלו מתפעל ואומר שירה, הנה בחי' החומר שלו מחשיך אור ההתפעלות שבהשגה זאת להיות בבחי' יש ודבר כו'. ומזה בא בשרים שלמטה שהן בבחי' ישות וגסות ממש לומר לי יאורי כו'. והוא מטעם שקבלת אור שפעו בא בבחי' יש דב"ן כו'. וזהו שאוה"ע מונין לחמה בסיבובה כנ"ל בשם השליה, והלא הסיבוב הוא כשאו' שירה כנ"ל, אך זהו מפני שגם אמירת השירה הוא בבחי' יש דהשגה ע"כ בחומר הגוף בא בבחי' יש שהוא בבחי' משפיע כו' והם מחשבין אותו לדבר מה כו'. ומבר' בשליה שם דמעלת ישראל הוא חמה בעמידתה וכמ"ש שמש בגבעון דום כו'. והיינו חמה עצמה בחי' שמש הוי' שזה בחי' ש' מ"ה שבה שאינו בא בבחי' יש כו' (וי"ל שיש בחומר הגלגל ביטול הבא בדרך ממילא מבחי' ש' מ"ה והוא נה

שהגלגל התשיעי מסבב אותם כו', וי"ל שהר"ע וכל קומה לפניך תשתחוהו שזה בחי' ציור קומה דא"ק שבזה הכל בטלים ממילא כו' וכמ"ש במ"א. וזהו ג"כ המבר' שהסיבוב שלהם הוא בכח הא"ס ולכן הוא בתמידית די"ל שזהו מבחי' ש' מ"ה, וביטול זה הוא בהגלגל לא בהרגש בעצמו, והביטול שבהרגש הוא מהנפש שלו שא' שירה כו'). וכמו"כ הוא בנשמות למטה בהעבודה שע"פ טו"ד בהתבוננות אלקי בתפלה איך שאיהו ממכ"ע ומחי' את כולם ומבשרי אחזה אלוק' כו' שבא בבחי' השגה טובה בנפשו שמאיר אצלו הענין ומתפעל מאד על האלקות, תחלה בהתפעלות שכלי במוחו ואח"כ בא בהאזנה מורגשת בלב כו' שכ"ז הוא בבחי' יש ומציאות בעצמו כו'. וזאת היא הסיבה מה שיכול להיות אחר התפלה היפך לגמרי מההשגה והאהוי"ר דבשעת התפלה. והוא משום שגם בשעת התפלה הוא בבחי' יש ומורגש כו', וע"כ חומר גופו ממשכו לבחי' ישות וגסות ממש כו'. דכאשר הביטול בתפלה הוא בבחי' ביטול דמ"ה בבחי' ביטול ממש לא יפול ח"ו ממדריגתו גם אחר התפלה ולא יומשך אחר הרע ח"ו, כי הוא בטל בעצמו, וגם חומר מתבטל לגמרי כו'. אך מפני שגם בתפלה הוא בבחי' יש ומציאות ע"כ אחר התפלה יוכל להימשך אחר תאוות העוה"ז כו'. ובד"כ סיבת הנפילה בהיפך ר"ל הוא מפני שהולכים אחר השכל והשגה ולא יש ההרגש וההנחה שלמעלה מהשכל. דכאשר יש ההרגש שלמעלה מהשכל אז ההשכלה וההשגה טוב מצ"ע כי צ"ל השגה באלקות וגם ההשגה היא השגה טובה ואמיתית כו'. אבל כאשר לא יש הרגש הנ"ל והולך רק אחר השכל הנה השכל עושה לבחי' יש ודבר לפי שהוא לבוש המעלים ומסתיר את בחי' האין כו' וכמ"ש בלק"ת בד"ה האוינו הג' פ"ג.

וזהו שובה ישראל עד ה' אלקיך, היינו בחי' מ"ה שבנשמתו שמוה הר"ע התשובה. וכנ"ל דזה שמתעורר בתשובה הוא מבחי' הטובה שבו בחי' מ"ה שאינו משתנה כו', וגם דהתשובה עצמה היא התגלות בחי' מ"ה שבו בחי' הפנימיות שזה"ע התשובה והצעקה מעומקא דליבא כו', וכמשנת"ל דזה שמתמרמר על החטאים ועונות הוא מפני שבעצם אינו יכול להיות נפרד ח"ו מאלקות. שזהו מעצם התקשרות נפשו באלקות כו', וה"ז בחי' מ"ה שבנשמה כו'. וזהו שובה ישראל עד ה' אלקיך, בחי' מ"ה שבנפשו, וע"ד מה ה' אלקיך שואל מעמך כו' וכמ"ש במ"א. ומ"ש קחו עמכם דברים ושבו אל ה' היינו בחי' ש' ב"ן וכמו שנת"ל, דתכלית הכוונה הוא שיהי' יחוד מ"ה וב"ן, והיינו שיהי' ביטול היש, והביטול יהי' באופן כזה שיתייחד בש' מ"ה כו'. וזהו דברים היינו ש' ב"ן שד"ע דברים כו', וקחו עמכם דברים ושבו הוא שיהי' יחוד מ"ה וב"ן כו'.

בס"ד ליל ב' דסוכות, פ"ח.

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל. וצ"ל מפני • נבחרו אלו הד' מינים למצוה שמכל מין הצומח נבחרו דוקא ד' מינים אלו. וידוע דהד' מינים שבלולב הן הוראה על ההמשכה דר"ה ויוהכ"פ, וכדאי במד"ר ע"פ ולקחתם לכם משל לשניים שנכנסו אל הדין ולית אנן ידעין מאן הוא דנצח אלא מאן דנסיב באיין בידי' אנן ידעין דהוא נצוחיא. כך כו' ישראל יוצאין מלפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגיהן בידיהן אנו יודעין דישאל אינון נצוחיא כו'. וצ"ל מפני מה הוא בד' מינים אלו דוקא כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל דכל הנבראים יש בהם רצו"ש וכמו במלאכים דכתי' והחיות רצו"ש וכן באורות דאצי' שהן ברצו"ש וכמו"כ בנשמות למטה שהן בבחי' רצו"ש כו'. ורצו"ש הו"ע מ"ה וב"ן דמ"ה הוא בחי' אין והוא ע"י ההרגש דההפלאה דאוא"ס שלמעלה מהשגה שע"ז הוא ביטול במציאות. וב"ן הוא ע"י ההשגה דאלקות שזהו בחי' השוב שהוא בבחי' ביטול היש כו'. ונת' ההפרש ביניהם דש' מ"ה בכל מקום שנמשך הוא בבחי' אין ופועל בכ"מ כפי פעולתו העצמי וש' ב"ן הוא בבחי' יש שביריבו ההשתל' יכול להיות בבחי' יש ממש כו'.

אמנם ידוע דתכלית הכוונה הוא בביטול היש דוקא וכל ההתהוות וההשתל' מאין ליש הוא בכדי שיהי' ביטול היש לאין כו'. ויש בזה יתרון מעלה על ביטול העצמי דבחי' מ"ה כו'. והענין הוא דהנהגה בחי' מ"ה וב"ן זהו מדרי' הצדיקים ובעי' דצדיקים הם בחי' מ"ה ובעי' בחי' ב"ן. דהנהגה שם צדיק אינו רק ע"ש השלימות בקיום המצות דפ"י צדיק לפ"י הוא זכאי דזה שייך בדין ומשפט וכמו איש פלוני אתה זכאי וכמו צדיק הראשון בריבו כו' ולא שמשו"ז יקרא בשם התואר דצדיק. ואם מפני העבודה דאהו"ר שזה עיקר ענינו של הצדיק שהוא עובד את ה' באהו"ר (דקיום התומ"צ באמת הוא בכאו"א מישראל ועש"ז נק' בשם הכולל דצדיקים כמ"ש ועמך כולם צדיקים ויתרון מעלת הצדיק הוא בעבודה פנימיות שבלב באהו"ר ובביטול לאלקות כו' דמשו"ז הוא היתרון בקיום התומ"צ בסו"מ וע"ט שע"י היראה הוא הזוהרות ביותר בסו"מ, וע"י האהבה הוא מדקדק ביותר בוע"ט כו' עד שכולו הוא לה' לבדו ואין לו רצון זר כלל כו') ה"י לקרותם בשם עובדי ה', ואם מאהבה יקראו אוהבי ה' ואם מיראה יקראו יראי ה', ומהו השם צדיק. אך הענין הוא דצדיק הוא לי' יושר שדרכיו או דבריו הן ביושר וכמו צדקת בדבריו כו', וכמ"ש הרמב"ם במו"נ ח"ו פ"ג ז"ל ומלת צדקה נגזר מצדק והוא היושר כו'. וענין היושר הוא כמו קו הנמשך מלמעלמ"ט בבחי' יושר כמו ישר יחוז פנימו, דהיינו שהוא למטה כמו למעלה כו'. וז"ע הצדיקים שהן בבחי' יושר דהיינו שאור נשמתם מאיר בהם בגילוי וגם כמו שהן למטה מאיר בהם אור הוי' שבנשמתם דהיינו דבחי' מ"ה שבנפשם מאיר בהם בגילוי והן בבחי' הביטול דאין ממש מצד קרבתם ודבקותם שבאו"ס שנרגש בהם בחי' אוא"ס המופלא ומרומם שמשו"ז הן בבחי' ביטול עצמי

בעצם מהותם כו'. ואין הגוף שלהם מעלים ומסתיר כלל על אור נשמתם כי אינם
 נתפסים בגשם כ"כ אדרבא הגוף הוא ג"כ בבחי' ביטול ממש דאמיתית הענין
 בזה הוא שהכחות הטבעיים שלהם הם ג"כ כחות אלקיים והו"ע דבחי' מרכבה
 שכולו הוא לה' לבד בנושמתו ובגופו כו' וכמ"ש בס"ב דהאבות שהיו בבחי'
 מרכבה דהיינו שכל אבריהם היו קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז כו' והיינו שהן
 מובדלים ומופרשים מן הרע לגמרי כו'. ואין בהם יראה ופחד דאחיות החיצוניים
 כלל כי אין בהם צד פירוד כלל גם בהיותו עוסק בעניני גופו כו', וכמו יוסף הצדיק
 שהי' מלך במצרים ועל פיו הי' כל הנהגת המלוכה ובשעת מעשה הי' בבחי'
 מרכבה לאלקות כנודע. וזהו מדרי' הצדיקים שמאיר בהם אור הוי' בחי' מ"ה
 שבנשמתם וז"ה בבחי' ביטול עצמי וגם גופם הוא בבחי' ביטול בתכלית כו'.
 וכמו משה שגופו הי' בתכלית הביטול כמו נשמתו שהי' כלי לאלקות כו'.
 ועניני הצדיקים הוא להמשיך גילוי בחי' ש' מ"ה בעולם, וכמו מרע"ה שעיי
 הי' גילוי האותות והמופתים שלמעלה מהטבע כמו ביצי"מ וקרי"ס שהי' גילוי
 או"ס ממש למטה כו'. וביותר בהמשכת התורה שהמשיך למטה, שהתורה היא
 בחי' מ"ה דאורייתא מחכ' נפקית בחי' כח מ"ה ובפרט תושב"כ שהיא בחי' מ"ה
 כנודע, שהי' המשכה זו עיי משה דוקא. וכן האבות המשיכו גילוי בחי' מ"ה
 בעולם וכמו אברהם שהודיע ופרסם אלקותו ית' בעולם כו', דהיינו שהמשיך
 גילוי אלקות בעולם כו'. רק שאע"ה עיקר המשכתו הי' למעלה ומשה המשיך
 אלקות למטה כו', וכמ"ש בתוי"א בד"ה משה ידבר. וכל הצדיקים ענינם הוא
 להמשיך בחי' ביטול דמ"ה בעולם כו'. אבל בע"ת שרשם מש' ב"ן דוקא. כי הרי
 נפל בנפילה בגסות וחומריות התאוה רעה בהיכלות הטומאה ונטמאה נפשו שזה
 אינו בא כ"א מצד בחי' הסתר האלקות אצלו, שאם הי' האלקות מאיר אצלו
 בגילוי הרי לא הי' היפך האלקות, אלא שהאלקות מוסתר ונעלם אצלו עד שאין
 פחד אלקים נגד ענינו כלל ובשרירות לבו ילך כו'. וזה מפני רוח שטות שבו שמכסה
 על האמת ששוכח על ה' ואין בו הרגש אלקי בנפשו כלל מפני התגברות החומריות
 ביותר שזוהו בחי' ב"ן דנוגה שרובו רע כו' שנפל בשבירה מבחי' מותרות ואחוריים
 דבחי' ב"ן דקדושה כו' כנ"ל. והסיבה היא אם מפני העדר העבודה, והיינו שבתחלה
 לא הי' עבודה כלל שהרי ידוע שהיצה"ר מקדים לבוא קודם היציט דלפתח
 חטאת רובץ דמשעה שננער לצאת כבר יש בו יצה"ר, והיציט בא לאחר י"ג שנה,
 וע"כ היצה"ר נשרש בגוף, וכאשר עוד הגביר את החומריות קודם שבא היציט
 הנה בכא היציט היינו בהתגלות הכחות דנה"א ה"ה בא בבחי' התעלמות בעצמו.
 דהנה ידוע דהתלבשות הנה"א בנה"ב הוא בבחי' התלבשות פנימי ע"ד אור וכלי
 דלפי אופן הכלי כך הוא האור, וכאשר הוא חומרי ביותר הרי הנה"א מתעלם
 בעצמו בהתלבשות זאת, ואח"כ עיי התגברות החומריות עוד בחשך ונתעלם
 הנה"א עד שאין בו הרגש אלקי כלל. וגם כמי שעובד עבודתו אך רק בהשגה
 לבד דתחלתו הוא בבחי' השגה בצמצום שנחפס בבחי' יש ובהתפעלות מורגשת
 כו' והוא לפי שעה לבד וכאשר יפנה לבו מיד יתגבר רוח הרע דחומר גופו
 הבהמית ויפול הנופל ח"ו. ואמנם כאשר נפש החוטאת תשוב בתשובה והרוח
 תשוב אל ה' כו' והוא שמעומק רע יוצא אל עומק טוב שמואס ברע ושב אל ה'
 בכל לבו ונפשו ומאודו כו', והרי אין זה מצד ההשגה והכרה באלקות ואיך שאין

ערוך כו', כ"א מפני שצר לו מעוצם הריחוק שלו ומתחרט באמת מכל חפצי תאוותיו
 הרעים ושב אל ה' בכל לבו כו', ה"ז שהשוב נעשה בבחי' רצוא והיינו שהיש
 בא לכלל אין כו'. והגם שבודאי יש בזה מבחי' מ"ה שמשו"ז נתעורר בתשובה
 כו' וכמשנת"ל, הנה זהו בהעלם מאד בנפשו, וגם שההתעוררות אינו מצד ההרגש
 דאוא"ס כ"א מצד הריחוק שלו כו'. והעינין הוא כידוע שיש בתשובה ב' אופנים,
 הא' הוא מה שמתעורר בתשובה מעצמו לא ע"י גילוי מלמעלה, והיינו כאשר
 נתרחק ביותר וכ"כ גברה בו החומריות וטומאת נפשו ר"ל עד שאינו נרגש בו
 שום אור אלקי כלל. והיינו גם בעת רצון שיש גילויים מלמעלה וכמו ברה"ה
 ועשי"ת ויהכ"פ דאו הוא קירוב המאור אל הניצוץ וכמ"ש חשף ה' את זרוע
 קדשו כו', וידוע דזרוע קדשו הוא בחי' גבורה אבל זה תגבורת העצמות בבחי'
 תגבורת הגילוי כו' וכמארז"ל ע"פ דרשו ה' בהמצאו בזמן שהוא מצוי בעשי"ת
 כו', ומ"מ אין בו שום התעוררות כלל גם בזמן הזה שיתעורר בתשובה מפני
 שאינו נרגש בו כלל כו'. וכמ"כ אינו נרגש בו ההרהורי תשובה שנופלים משרש
 ומקור הנשמה כו', וכידוע בענין מזליהו חזי, שהנשמה כמו שהיא למעלה ה"ה
 רואה ושומעת הכרוזים העליונים שמעוררים על התשובה וכמו אוי להם
 לבריות מעלבונה של תורה ושובו בנים כו'. וממנה נוזל ונוטף בנשמה המלובשת
 בגוף שזהו הרהורי תשובה שנופלים פתאום כו', שכ"ז אינו נשמע ואינו נרגש
 בו כלל כו'. וכאשר בעת מן העתים מתעורר בתשובה שלימה באמת כו' אין זה
 מצד איזה גילוי אור כ"א שבא ע"י המיצר בגשמיות באיזה ביטושים ר"ל בבני
 חיי ומזוגי, וג"ז בא מלמעלה דמפני שחפץ ה' בו שישוב בתשובה וכמ"ש כי לא
 אחפוץ במות הרשע כ"א בשובו מדרכו כו', וכאשר שום גילוי אור אינו פועל בו
 מעוררים אותו ע"י שמאל דוחה, וכמא' רב מתיבתא אעא דלא שליט נורא
 מבטשין ל"י גופא דלא סליק בו נהורא דנשמתא מבחי' מולי' דנשמה כניל
 מבטשין ל"י כו', וכמנשה ששב לה' בכל לבו מחמת היסורים בגשמיות ר"ל.
 והרי התשובה בזה הוא רק מן המיצר שצר לו מאד מהתגברות החומריות והרע
 שבו כו'. דגם בעת התשובה ששב לה' אין זה שיש בו הרגש דאוא"ס ושחפץ
 לדבקה בו, כ"א כל עומק נפשו והרגשתו הוא רק בהמיצר של הריחוק ומתמרמר
 על החטאים והעונות ואשר הוא היפוך האלקות כו'. והוא אז בקירוב גדול
 לאלקות אך ה"ז כמו הבורח מן המות שבורח למקום החיים שטרדת נפשו
 הוא רק בהבריחה מהמות, כמ"כ הוא בבע"ת שטרדת נפשו הוא רק בהמיצר
 דחטאים ועוונות ר"ל ומזה הוא בורח ושב אל ה' בכל לבו לשנות דרכו
 והילוכו מעתה ולהיות כאמתת רצה"ע כו'. האופן הב' הוא שההתעוררות
 תשובה היא ע"י הגילוי מלמעלה (וכמו שבואל שארז"ל ששב אל אל ע"י שמינהו
 דוד על האוצרות כו' כדאי' בגמ' ב"ב דק"י ע"א) וכמו בהרהורי תשובה שבאים
 משרש ומקור הנשמה כו', וכמו בקירוב המאור אל הניצוץ ברה"ה ועשי"ת שנרגש
 בו הגילוי עד שמתעורר בתשובה כו' שז"ע תקיעת שופר ברה"ה שכי' הרמב"ם
 רמו יש בו עורו ישינים מתרדמתכם כו' ושובו אל ה' כו' שזהו התקיעה והגילוי
 מלמעלה לעורר גש"י כו' וכמ"ש משכני אחר"ך נרצזה משכני מלמעלה כו',
 היינו כאשר הניצוץ לא נתרחק כ"כ ונרגש בו איזה גילוי, והיינו כאשר הגילוי
 הוא מבחי' עצמות אוא"ס ה"ז מגיע להניצוץ אלקי שבנשמה כו' וכמ"ש באורך

בעט"ר. אך גם בזה הוא שמרחוק ה' נראה איליו שה"ה בתוך ההעלם וההסתור כו', ואינו דומה כלל לעובדי ה' שצריכים ג"כ לתשובה ומתעוררים בתשובה ע"י הגילוי דעשיית שוהו אצלם בבחי' קירוב שנגרש בהם הרגש האוא"ס ממה שנתרחקו (וכמ"ש במ"א בענין המרירות שצ"ל בזה הרגש האלקי שמוזה נתרחק כו', וביותר הוא בתשובה כאשר נגרש בו האוא"ס רוממותו והפלאתו ואיך שהוא רחוק מזה שבוה התעוררות גדולה מאד כו'. וכל מה שיש בו יותר הרגש האוא"ס תשובתו גדולה ביותר כו'. וזהו שא"ו בהיודים על חטא שחטאנו לפניך לפניך דוקא שאינו או' ע"ח שחטאנו סתם כ"א לפניך לפני מי שחטאנו וממה שנתרחק כו'). אבל בבע"ת מפני שנפשו נעלמה ונסתרה ביותר הרי הרגש הזה הוא מרחוק מאד, ואין ההתעוררות שלו מההרגש דוא"ס ממה שנתרחק כ"א מעצם הריחוק והיינו מעצם החטא והעון ומגסות וישות חומריות שמוזה צר לו מאד כו'. וע"י התשובה הוא שמתבטל בעצם הישות שלו שלבו ורוחו הטבעי נשבר לרסיסים ונעשה בבחי' דכה בעצם כו'. ותמורת שהי' תחלה בתכלית העזות והישות נעשה אח"כ בתכלית הביטול שמתהפך מהקצה אל הקצה ויראה ופחד ה' עליו תמיד להזהר ביותר ולדקדק על עצמו בכל הדקדוקים ביותר והוא בטל לאלקות בתכלית. היינו שגם גופו החומרי ורוחו החומרי מתבטל ממש כו'. ונמצא שנעשה בזה יחוד מ"ה ובין שהבין נעשה בחי' מ"ה ממש שזה למעלה מבחי' ש' מ"ה עצמו שהוא בבחי' אין שלא יש בחי' יש כלל. אבל כאשר היש נעשה אין ה"ז למעלה יותר ונמשך ע"ז מדרי' עליונה, וכמא' בע"ת משכין ל"י בחילא יתיר מבחי' עצמות אוא"ס כו'. וכמו שהוא בתשובה כמירכ הוא בהעבודה התמידית דעבודת הבינונים שהיא בבחי' ביטול היש דגוף ונה"ב. והוא שנק' עובדי ה' בגופם כו'. דהנה מדרי' הצדיקים דבחי' ש' מ"ה שנתל' דאור נשמתן דבחי' ש' מ"ה מאיר בהם בגילוי ה"ה בבחי' עובדי ה' בנשמתו, והיינו שאין עבודתם בביטול הגוף כי גופם בטל ממילא שאינו מסתיר כלל על אור נשמתם כו'. ובאמת בנשמות אלו הגוף הוא בבחי' דקות שאינו בחי' חומרי וא"צ זיכוך ובירור כ"כ. וזהו שאינם נתפסים בגשם היינו שהגוף אינו גשמי כ"כ, ובגילוי אור הנשמה מתבטל ממילא קצת החומריות שבהגוף כו'. ואיך שיהי' הוא שאין עבודתם בבירור וזיכוך הגוף וא"צ לזה כו'. וכמו במשה דכתי' ותרא אותו כי טוב הוא ואי' בזהר בלק דקפיו ע"ב מיד דאתיליד אספקלריא דהרר הזו עמי' כו' שהי' בו גילוי אור ממש גם בגופו כו'. ובגמ' סוטה ד"ב ובמד"ר שמות פ"א שנולד מהול, ומבו' במ"א שהו"ע ומל ה' אלקיך את לבבך כו'. וכידוע שיש ב' מדרי' במילה, א' ומלתם את ערלת לבבכם שזהו העבודה בהסרת ההעלמות וההסתרים דגוף ונה"ב שהוא העבודה שע"פ טו"ד כו'. והב' ומל ה' אלקיך את לבבך שהיא האהבה העליונה הבאה מלמעלה שזהו גילוי אור עצם הנשמה כו', ובד"כ הוא בחי' פנימיות הלב כו' וכמ"ש במ"א. ומשה נולד מהול היינו בחי' המילה הבאה מלמעלה שהו"ע ומל ה' אלקיך כו'. והיינו דבגילוי בחי' מ"ה שבנשמה אין העבודה בבירור וזיכוך הגוף כו', אבל בנשמות שנתפסים בגשם שאינו מאיר בחי' מ"ה שבנפשם כ"א מבחי' בין העבודה היא בבירור וזיכוך הגוף בבחי' ביטול היש כו'. וידוע שגם בבחי' מ"ה יש ב' מדרי' בחי' מ"ה דמ"ה ובין דמ"ה, שזהו משה ואלי, שאלי' הוא בחי' בין דמ"ה וידוע

דאלי' הי' בעיבור יב"ח בויכוח לבושי הנשמה שהן בבחי' יש להיות בבחי' אין כו', וגם בהיותו בגופו הי' בו הזיכוח דגוף שהי' מזוכך ביותר גם מגופו של משה. דאלי' גם בהיותו למטה בגוף גשמי הי' כמו מלאך ממש שהי' טס באויר ממדינה למדינה וכמ"ש ורוח ה' ישאך על אשר לא אדע כו'. הרי שהי' גופו בטל במציאות ממש והי' בבחי' אין ממש כמו הנשמה ולכן הי' פורח באויר כו'. ואח"כ נתעלם בגופו השמימה ונעשה כגופות המלאכים כו'. והלא משה הי' גבוה במדרג' מאלו' והי' בו ביטול במציאות ממש כמ"ש ונחנו מה שהי' בחי' מ"ה בעצם, ומ"מ לא הי' גופו פורח באויר ולא עלה בגופו השמימה כאלו', אלא גופו נקבר ונקבר זכמ"ש ויקבור אותו כו'. וגם כאשר עלה השמים בקבלת התורה וכמ"ש מי עלה שמים כו' לא נשתנה גופו להיות כגוף המלאך, וכידוע שהניח גופו בעולם היצי' שהגוף לא הי' יכול לעלות למעלה מעולם היצי' כו'. ונשמתו עלתה באצי', שהרי התורה היא המשכת אצי' בכי"ע כידוע, וגופו לא עלה רק עד היצי' כו'. ומט"ט שהוא אלי' הגם שהוא ביצי', הרי ראשו בברי' וגופו ביצי' כמ"ש בלק"ת מהארז"ל פ' בראשית, וגם דכתי' גם זקנתי דסליק לטיבו, והיינו דבשבת עולה באצי' כו'. אך הענין הוא דמשה הי' בבחי' הפנימיות היינו בחי' מ"ה דמ"ה כמו שהוא בעצם, וע"כ הי' בו הביטול בבחי' הפנימיות ביותר הרבה מאלו', וע"כ הי' כבוד פה וכבוד לשון שלא הי' יכול לבוא לבחי' גילוי יש ודבר מה בבחי' דבור, והוא להיותו בבחי' אין ממש כמו שהוא מבלתי יכול לירד ולהתלבש בלבוש חיצוני להיות נגלה לבחי' יש ודבר מ"ה כו', וגופו לא הי' בבחי' יש שיהי' צריך זיכוח ובידור, וגם ע"י גילוי הנשמה נתבטל ממלא כו' כנ"ל. ומ"מ הי' גוף גשמי ולא ירד אור נשמתו לזכך את הגוף שיהי' ג"כ בבחי' אין ממש כגוף אלו', מפני שהוא למעלה מבחי' ירידה ביש להיותו אין בעצם כו' (וכמו למעלה בבחי' מעלה ומטה שבקו שנת"ל שזהו מבחי' מ"ה וב"ן בחי' אין ויש כו', הרי המדרג' עליונה שבקו א"א שיבוא בבחי' כלים שהן בבחי' יש כו', וכידוע דגם באצי' הוא רק הארת הקו כו'. וכמו"כ בחי' האין דנשמת משה לא ירד בבחי' היש דגוף לזככו כו'). ולכן לא הי' טס באויר וגופו הי' צריך קבורה שזהו זיכוח הגוף (להיות לעתיד בבחי' אלקות ולהיות כלי לגילוי אוא"ס ממש כו' וכמשי"ת). אבל אלו' הי' ג"כ בבחי' הביטול דש' מ"ה רק שהי' בבחי' החיצוניות בחי' ב"ן דמ"ה שהוא בחי' הירידה בבחי' יש דוקא לבררו ולזככו כו'. והיינו שהי' בחי' אין שלו נמשך למטה בבחי' חיצוניות הנגלה ליש שיהי' גם הוא בבחי' אין כו', וע"כ הי' גם גופו טס באויר מפני שהי' יכול להמשיך בחי' מ"ה ואין גם בבחי' יש הנפרד שיהי' גם הוא בטל במציאות ויהי' בו ג"כ בחי' אין כו'. ובמדרג' זו הי' יתרון מעלה באלו' על האבות ומרע"ה ולכן עלה בגופו השמימה ונעשה מלאך ממש כו'. וזהו מה שאלו' שליח לכל דבר שצריכים שליחות והכל משתמשין בו לשליחות, וכמו הרשב"י ע"ה ששימש בו לצורך שליחות וכמו שא' קום אלו' כו', ולעתיד כתי' הנני שולח לכם את אלו' כו', מפני שהוא יכול להגיע הביטול למטה גם בבחי' החיצוניות כו'. וי"ל דלעתיד שיהי' הגוף בבחי' אין האלקי ממש יהי' ע"י אלו' שעו"א הנני שולח לכם את אלו' כו'. וכ"ז הוא מפני שהוא ב"ן דמ"ה דש' ב"ן הוא בבחי' ירידה לברר ולזכך את היש כו'.

ולהיותו בחי' ב"ן דמ"ה ה' הזוכך באופן היותר נעלה שהי' היש שלו בבחי' אין ממש כו'. וכמו"כ הוא בבחי' ש' ב"ן שיש בזה ג"כ בחי' מ"ה דב"ן ובחי' ב"ן דב"ן, וי"ל עפמ"ש הרמ"ז ר"פ משפטים שיש ג' מדרי' בנשמות והן נשמות דאצי' ממש, ונשמות שמאצי' שבבי"ע (וידוע דאצי' שבבי"ע למעלה מבחי' הברי' עצמה כו' וכמ"ש בלקו"ת בד"ה דבמד"ס באה"מ) ונשמות דבי"ע ממש כו'. הנה נשמות דאצי' הן בחי' מ"ה ממש, ודאצי' שבבי"ע הן בחי' מ"ה דב"ן, ונשמות דבי"ע בחי' ב"ן, וגם י"ל כמ"ש בלק"ת בהכי' ה'ב' דיונתי בשם הע"ח דנשמות הנולדים מיחוד זו"נ דאצי' לידתם הוא לצורך הברי' (ואפשר זהו מדרי' הג' הנ"ל, ועמ"ש בהכי' דליותן זה יצרת) שזהו בחי' ב"ן דב"ן, ויש מיחוד זו"נ דאצי' נשמות דאצי' ממש כמ"ש ממשמעות הוהר, וי"ל שזהו בחי' מ"ה דב"ן, ובמ"א מבו' דנשמות דיתוד זו"נ יש שעיקרן הוא מבחי' אור זרוע לצ"ע שהן בחי' מ"ה, ויש שעיקרן מבחי' מל' שהן בחי' ב"ן כו'. דנשמות אלו הן שנתפסין בגשם ועיקר עבודתם הוא לברר ולזכך הגוף ונה"ב כו'. וידוע דבכדי לפעול הביטול בנה"ב הוא דוקא ע"י השגה באלקות וע"י האהוי"ר שבהתגלו' הלב דוקא, כי הביטול שלמעלה מהשגה וכן האהוי"ר העליונה גבהה מעלתן מערך הנה"ב לפעול בו הביטול (ובמ"א מבו' שע"י האהבה שלמעלה מטו"ד נעשה אתהפכא חשוכא לנהורא זהו שאחר הבירור שע"י העבודה שע"פ טו"ד אוי ע"י האהבה העליונה נעשה אתהפכא דמהות נה"ב וכמ"ש במ"א, אבל הבירור הוא דוקא ע"י האהוי"ר שע"פ טו"ד כו') כ"א דוקא בבחי' השגה אלקית דהיינו בהאלקות שבא בבחי' התלבשות בעולם כו' שבוה יכול להיות השגה גם בנה"ב כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה בכ"ה בכסלו, ובאהוי"ר שבהתגלות הלב שבאה האהבה גם בנה"ב להיות ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך שגם היציה"ר יבוא לאהבת ה' כו'. ולהיות שהשגה הוא שבא בבחי' יש וכמשנת"ל הנה צ"ל הביטול בהשגה, והוא כי ידוע דבהתבוננות העיקר הוא ההרגש האלקי שבההשגה ושהאלקות המושג יהי' נרגש בלב כו', וז"ע הדעת שהוא ההעמקה וההתקשרות בהאלקות שזהו פנימיות ההשגה ושיהי' נרגש בלב כו' וכמ"ש במ"א, ואזי ההשגה וגם האהוי"ר הן בבחי' ביטול כו'. וכמו בהשגה גופא יש מי שהוא בהשגה דקה ורוחניות ויש שהוא בהשגה מגושמת, וזה תלוי במדרי' הנשמה אם היא במדרי' עליונה שהיא בבחי' רוחניות ודקות בעצם אוי גם ההשגה היא בבחי' דקות, ונשמה נמוכה שהיא בבחי' גסות הרוח וכמ"ש בלקו"ת בד"ה להבין ענין הפסוק מי אל כמוך, גם ההשגה היא בהגשמה. וכמו"כ בכל השגה כאשר היא בבחי' השגה בלבד ה"ה בבחי' יש, וכאשר נרגש בזה האלקות המושג ה"ה בבחי' ביטול כו'. והענין הוא דהרי מהנת"ל מובן דבחי' מ"ה וב"ן בחי' אין ויש הכל הוא בהאור, והיינו שזהו שהאור בא מאין ליש כו'. וע"כ גם כמו שהאור בא בבחי' יש בבחי' תפיסא בכלי, הנה הגשם שמצד התפיסא בכלי ה"ז בבחי' יש, מ"מ מצד האור בעצם הוא בבחי' ביטול כו'. וכמ"כ הוא בהשגה שמצד ההשגה עצמה היא בבחי' יש, אך מצד הרגש האלקי שבההשגה שזהו בחי' האור והחיות שבההשגה, הנה ההשגה היא בבחי' ביטול כו', ואין בזה אחיות החיצונים להיות מזה יניקה כו'. דמה שנת"ל שאחר התפלה הוא התגברות החומריות זהו כאשר ההשגה הוא בבחי' יש וה"ה בבחי' יש ומציאות

בעצמו כו', וכן באהוי"ר במורגש הוא בבחי' יש כו'. אבל כאשר ההשגה היא בבחי' ביטול אין בזה אחיזה ואדרבא פועל ביטול היש כו'. וגם י"ל שהביטול הוא מבחי' הארת מ"ה שמאיר בההשגה. וכמו אור המנורה שהוא מהשמן בחי' חכ' שמאיר בהמדות לזכך כו', דו' הנרות הן הו' מדות, והאור הוא אור אבא שעושה בחי' הביטול בהמדות כו'. והנה אור המנורה הוא בחי' גבורות דאבא, דהשמן הוא בחי' חסדים דאבא והאור הוא בחי' גבו' כו'. אך להיות דכללות בחי' החכ' הוא בחי' ביטול ע"כ גם הגבורות דאבא הן בבחי' ביטול רק שהן בבחי' רצוא, דהשמן הוא בחי' שוב דחכ' (ולכן שמן מפעפע ונמשך בכל דבר) והאור הוא בחי' רצוא והכל הוא בבחי' ביטול בתכלית, וע"כ עושה בחי' הביטול בהמדות וכמ"ש במ"א בענין גט"י. והיינו הארת בחי' ש' מ"ה שבנשמה שהוא בחי' הביטול בעצם שיש בנשמה דאז גם ההשגה היא בבחי' ביטול כו'. ומבחי' ש' מ"ה עצמו לא הי' בירור היש כי הוא למעלה מבחי' יש כו' וכנ"ל. ובכדי להיות הביטול ביש דגוף ונה"ב הוא ע"י השגה והארת ש' מ"ה הוא שעושה הביטול בההשגה כו'. והנה נת"ל דעיקר ההתחלקות דבחי' מ"ה ובין הוא בוי"א ומל' דמל' היא בחי' ש' ב"ן, דמל' היא מדרי' היותר אחרונה שבאצ"י, ונת"ל דכל שהאור יורד ממדרי' למדרי' נעשה בבחי' יש ומציאות כו', וא"כ עיקר בחי' היש הוא בבחי' מל' סוכ"ד דאצ"י כו'. וידוע דמלוכה בכלל הוא בחי' ישות כו', וזהו דהתהוות היש הוא מבחי' מל' להיות שבמל' הוא שבא האור באופן כזה שיכול להיות התהוות היש כו', ואדרבא אין מלך בלא עם בחי' נבראים נפרדים כו'. והכל הוא מטעם זה להיות שהמל' היא בחי' יש ומציאות ע"כ אין מלך בלא עם כו'. אך תכלית הכוונה בזה הוא שיהי' ביטול היש לאין וכמו המלך שמהפך מיש לאין כו', דמלוכה שייך דוקא על עם הנפרדים מהמלך, וענין המלוכה היא שיהי' העם בטל אל המלך כו'. וכמ"כ הוא למעלה מה שהמל' מהוה מאין ליש הוא בכדי שיהי' ביטול היש לאין שזהו תכלית הכוונה כו'. וידוע דביטול היש דבחי' מל' הוא בבחי' קבעומ"ש שזהו ביטול דהנחת עצמותו דהיינו ביטול כל מציאותו כו'. וכמו ביטול העבד אל האדון הרי הוא כאלו אינו מציאות לעצמו כלל, הגם שהעבד בעצם מהותו הוא בבחי' יש ומציאות ביותר שהרי אין בו דעת והשגה כו', ובד"כ הוא ממדרי' הפחותות בעצם כו', והרי הביטול העם אל המלך וכידוע ומבו' במ"א אינו במציאות כלל כו'. וכן הוא בביטול העם אל המלך וכידוע ומבו' במ"א ההפך בין ביטול השר וביטול העבדים כו'. וכמ"כ הוא ברוחניות דהביטול דקבעומ"ש הוא הביטול בבחי' יש ממש, ואופן הביטול הוא שמתבטל לגמרי, והיינו שמבטל רצונו לגמרי לגבי רצון ה' וכובש רצונותיו ומניח א"ע בכל עניניו ובכל ציור קומה שלו כו'. ואין זה שאין לו רצון אחר כ"א שמבטל רצונו לגמרי, וה"ז שהיש נעשה כמו אין ממש כו', וה"ז בחי' יחוד מ"ה ובין שהבין נעשה כמו בחי' מ"ה כו'. וזה דוקא מגיע למעלה יותר, דתכלית הכוונה העליונה הוא בבחי' יחוד זה דמ"ה ובין (דבד"כ הו"ע יחוד קוב"ה ושכינת' כו') היינו שבחי' ב"ן יהי' בבחי' ביטול ויתיחד בבחי' מ"ה כו'. ועי"ז נמשך

בבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' מ"ה כו'.

ועפ"ז יובן ענין ד' מינים שבלולב שאלו המינים דוקא נבחרו למצוה, דהנה מינים אלו מובדלים מכל המינים בבחי' האחדות שבהם, דאתרוג הוא דר באילנו משנה לשנה שמקבל שינוי האוירים דקור וחום, דגם בארצות החמים יש הבדל קור וחום דקין ותורף קור וחום כו' לא ישבותו, והאתרוג סובל כל שינוי האוירים. ולולב הוא שעליו כפותים ומחוברים, דבכל האילנות הענפין הן מתפרדין ומ"ז ובלולב הן כפותין. והדס הוא תלתא בחד קינא. וערבה נק' אחוינא שגדילים באחוה. הרי שיש בהם אחדות שז"ע ביטול היש שנעשה בבחי' אין, והוא ביש גשמי שבבחי' אחדות כזה, ה"ז שהיש ממש נעשה בבחי' אין ממש שזהו יחוד מ"ה ובין כו'. ולהיות שזהו תכלית הכוונה ע"כ נבחרו אלו המינים למצות כו'. והוא הוראה על המשכה דר"ה ויוהכ"פ, דר"ה הו"ע קבעומ"ש שזהו ביטול היש בבחי' הנחת עצמותו שזהו בעצם מהות היש כו' כנ"ל, ובפרט בקבעומ"ש דר"ה שזהו בבחי' נתינה ומסירה לגמרי לאלקות שזהו בבחי' ביטול היש ביותר כו', וכמו"כ בתשובה דיוהכ"פ הרי התשובה היא ביטול היש כב' אופני התשובה שנת"ל, שבכ"ז הוא ההמשכה מבחי' עצמות א"ס כו'. וזהו דישאל יוצאין מלפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגיהן בידיהן אנן ידעין דידידן נצח להיות שזהו תכלית הכוונה, ונמשך עי"ז בחי' עצמות א"ס כו'. וזהו ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כו', ביום הראשון בגימ' כתר. ולקחתם לכם, שתהי' ההמשכה בבחי' פנימיות מבחי' פנימיות ועצמות א"ס שזהו עי"ז ד' מינים אלו שהן בחי' ביטול היש לאין כו'.

בס"ד שחזוה"מ סוכות, פר"ת.

בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. ואי' בירושלמי ס"פ הישן אין תשבו אלא תדורו כמד"א וירשתה וישבתה בה. וצ"ל מה מוסיף בזה שהוא תדורו, והלא תשבו הוא ג"כ ישיבת קבע ומה"ע הדירה שנוסף על הישיבה, ומהו הראי' ממ"ש וירשתה וישבתה בה הרי גם שם נאי' רק ישיבה, ומה"ע כל האזרח בישראל ישבו בסוכות כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל דתכלית הכוונה הוא ביטול היש לאין ועי"ז הוא ההמשכה מבחי' עצמות א"ס כו'. וביאור הענין הוא דהנה ידוע דתכלית כוונת המאציל עליון ב"ה הוא בהתהוות עולמות ביע דוקא וכמ"ש בסש"ב פל"ו שאין הכוונה בשביל עולמות העליונים הואיל ולהם ירידה מאור פניו ית'. ומבוי' במ"א דלהיות דאצי' הוא גילוי ההעלם מאוא"ס המאציל, והרי היו כלולים תחלה באוא"ס ושם

היו במעלה ומדרי' עליונה יותר כו' וכמשנת'ל בענין האור כמו שהוא כלול בעצמותו דכמו"כ הוא במדרי' פרטיות בהתכללות הע"ס באוא"ס המאציל כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי' דכתר בכלל הוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו', וכאשר נתגלו הע"ס שנעשה בבחי' מציאות אור ה"ו בבחי' ירידה להם כו', והרי התהוות העולמות הי' בבחי' חסד וכמא' חסד אמר יברא כו', דבשרשו הוא בחי' חפץ חסד העצמי דאוא"ס ב"ה וכמ"ש בע"פ כשעלה ברצונו להיטיב כו', ומאחר שהן בבחי' ירידה הרי אין זה בחי' חסד כו'. והגם שבאמת זהו בחי' חסד להם דהירידה היא צורך עלי' שעי"ז יהי' בהם בחי' תוס' אורות שתוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר כו'. הנה עלי' זו אין זה מהם בעצמם. דהנה עבודה יש בכל העולמות גם בעולם האצ"י וכמ"ש הללו את ה' מן השמים, וידוע שזהו אצ"י כו'. ונת"ל דרצו"ש יש גם באורות דאצ"י, וע"י הרצו"ש נמשך בהם תוס' אור וגילוי, אך זהו שההעלאה וההמשכה היא בסדר והדרגה, והעבודה שבסדר והדרגה אין זה עלי', דענין העלי' הוא שלא בסדר והדרגה וכענין מהלכים כו', וכמ"ש בלקו"ת בהבי' דועתה יגדל נא, ועלי' כו' לא יש באצ"י מעצמם כ"א ע"י שבהם וע"י הוא התהוות היש וביטול היש שעי"ז נמשך בהם תוס' אור כו' וכמשי"ת. וכמו בירידת הנשמה למטה שהיא צורך עלי'. הרי העלי' היא דוקא ע"י העבודה בהבירור דנה"ב שעי"ז בא לבחי' אהבה דבכל מאדך ועי"ז מתוסף אור בנה"א כו' וכמ"ש במ"א, אלא תכלית הכוונה הוא שיהי' התהוות עולמות בי"ע עד עולם העוה"ז שהוא עולם היותר תחתון בבחי' יש ומציאות ממש כו', והתהוות האצ"י הוא בבחי' ממוצע בין אוא"ס המאציל אל הנבראים כו', דבכדי שיהי' התהוות נבראים בע"ג מאוא"ס הבל"ג שאינו בערך כלל כו', ע"ז הי' תחלה התהוות האצ"י היינו גילוי אור מן העצמות ע"י הצמצום שהי' באוא"ס כו'. ועם היות שזהו ע"י הצמצום שהוא בחי' צמצום גדול ועצום בבחי' סילוק האור לגמרי כו', מ"מ האור הנמשך לאחר הצמצום דהיינו אור הקו הרי אינו בבחי' אין ערוך לגמרי שהרי אינו מהות אחר ח"ו. דהגם דכמו שהוא כלול בעצמותו הוא בבחי' אין ואפס ואחר הצמצום הוא בבחי' יש ומציאות אור כו', מ"מ ה"ה בבחי' אור לא מהות אחר ח"ו, והוא נוגע ודבוק באוא"ס כו' (ובאמת בסדר ההמשכה מן העצמות הי' תחלה גילוי בחי' אור דרך המשכת האור בעולמות הוא ע"י הקדמת הצמצום, אבל ההמשכה מן העצמות הי' תחלה גילוי אור שהוא בבחי' גילוי העצמות דהיינו אוא"ס הבל"ג שלפני הצמצום כו' ואור הקו הי"ז הארה מאוא"ס הבל"ג כו'. וגם לפמשנת'ל שהאור שבא במדה וגבול זהו ג"כ המשכה מן העצמות כו', הי"ז שהי' כלול תחלה באוא"ס הבל"ג והאוא"ס שיער בעצמו להאיר במדה וגבול כו' כמשנת'ל וכמ"ש במ"א), והיינו שהאור הוא המשכה שבבחי' ערך עכ"פ כו', וזהו שאצ"י נק' גילוי ההעלם דעינינו הוא שהגילוי הוא מעין ההעלם כו' כידוע. ומ"מ להיות המשכתו ע"י הצמצום ה"ה בא בבחי' מדה וגבול ובבחי' מעלה ומטה, שיש בו התחלקות מדרי' ונמשך מבחי' אין ליש היינו שמתמעט ממדרי' למדרי' כו' כמשנת'ל. והיינו שבמדרי' העליונות שבו הוא בערך אל אור הא"ס, ובמדרי' תחתונות שבו הוא בבחי' ערך ושייכות אל הנבראים כו', וגם שבא בבחי' התלבשות בכלים שהכלים הן בבחי' גבול שבערך הנבראים כו', ועי"ז אצ"י הוא בבחי' ממוצע

להיות התהוות הנבראים דבי"ע כו'. והנה אמצעית האצ"י הוא ג"כ ע"ז שיהי' גילוי אלקות בעולם וכמ"ש בזהר בגין דישתמודעון ב"י כו'. דלמעלה מאצ"י הכל הוא בבחי' סתימות והעלם וכמא' אתה הוא עילאה על עילאין סתימא על כל סתימין כו'. שסתום ונעלם מצד עצמו וסתום ונעלם מן העולמות כו'. דהגם שקודם שנאצל האצ"י כבר הי' רצון על העולמות וכנ"ל דתכלית הכוונה הוא בעולמות ביי"ע כו'. הנה רצון זה הוא בהעלם בעצמותו עדיין ואינו בבחי' גילוי כלל לגבי העולמות. כי אינו בערך העולמות עדיין כו'. וזהו שהוא בחי' העלם לגבי עולמות. ופנימיות הכוונה בזה גם בעצמותו הוא בבחי' העלם בבחי' סתום מצ"ע כו'. ובאצ"י הוא שבא האור בבחי' גילוי ובבחי' התלבשות בכלים שע"ז יכול להיות הגילוי גם בנבראים דביי"ע שידעו אלקות כו'. וע"ז הוא ג"כ אמצעית האצ"י להיות גילוי אלקות בעולם כו' וכמא' אתה הוא דאפיקת עשר תיקונין כו' לאנהגא בהון עלמין, שזהו שיהיו העולמות בבחי' יש ומציאות ויש גי' לאנהרא בהון עלמין היינו שיהי' גילוי אור בעולמות כו'. והוא מפני שתכלית הכוונה בהתהוות היש הוא שיהי' ביטול היש ושיהי' היש כלי לאלקות כו'. שזה בא ע"י גילוי האור בהעולמות שע"י הידיעה והגילוי דאלקות ע"ז נעשה בחי' ביטול היש. שבוה דוקא עיקר התענוג והשששועים העליונים הרבה יותר מהביטול שבאצ"י, דאין זה דבר פלא, שהרי אצ"י הוא אלקות וא"כ אין הביטול והיחוד דבר פלא, וע"כ אין זה מעורר בחי' תענוג הפנימי והעצמי דא"ס, רק בחי' ביטול היש שזהו דבר פלא שיהי' יהי' בטל לאלקות הי' מעורר וממשיך מבחי' תענוג העצמי דא"ס, וכידוע המשל מצפור המדברת כו'. וזהו בכללות ענין ביטול היש שמעורר בבחי' העצמות כו'. וביותר שהביטול דהיש באמת הוא ביטול גדול יותר מהביטול שבאצ"י בעצם אופן הביטול כו'. דהביטול דאצ"י הוא מצד הדביקות בעצמות וההרגש דאוא"ס דכולא קמי' כלא חשיב כו'. ומי"מ הי' בבחי' מציאות אור והוא בבחי' כלא ולא לא ממש כו', אבל ביטול היש הוא שאינו בבחי' מציאות לעצמו כלל כו' כמשנת"ל, וכמ"ש במ"א דביטול היש הוא בבחי' אין עוד כו'. והגם שהוא בבחי' יש ומציאות הרבה יותר באין ערוך מהמדרי' שבאצ"י שהן בבחי' אין בכלל כו', מי"מ הביטול הוא באופן כזה שאינו בבחי' מציאות כלל כו', ולאחר גמר הברורים יהי' בבחי' אין עוד כו'. וע"כ זה מגיע בבחי' עצמות א"ס כו'. והענין הוא דכשם שהתהוות נבראים מאין ליש הוא יותר נעלה במדריגת גדולת א"ס ב"ה ממה שנאצלו הנאצלים מא"ס ב"ה, דאצ"י הנאצלים הוא בבחי' גילוי ההעלם שאין זה התחדשות שכבר הי' כולל בהעלם ורק שנתגלה מהעלם אל הגילוי כו', וכמו שנתגלה הי' בערך בחי' ההעלם כו' כנ"ל. אבל התהוות היש בא בבחי' התחדשות, דמציאות היש לא הי' נמצא תחלה כלל בהאין האלקי. הגם שהתהוות היא בבחי' רצון שעלה ברצונו להוות והרי כל פרטי ההתהוות עלו תחלה במח' ורצון כו', ובשרשו הוא ששיער בעצמו כל מה שעתידי להיות בפועל כו'. הרי כ"ז הוא ברוחניות, אבל מציאות הנבראים לא הי' תחלה כלל, ונעשו בהתהוותם בבחי' אין ערוך כלל לגבי מקורם המהוים כו'. ולכן ענין התהוות יש מאין לא יש בחיק הנבראים, היינו גם לא בחיק הנמצאים בחי' אורות דאצ"י ולמעלה מאצ"י כו' רק הוא לבדו בכחו ויכולתו להוות יש מאין ואמס המוחלט כו'. דגילוי ההעלם

יש גם באורות והגילויים מכח עצמן, וכמוֹכ ישנו גִּיכ בחיק הנבראים כו'. אבל התהוות יש מאין הגם שזהו גִּיכ מן האור, אין זה בהאור מכח עצמו כִּאִ מִכ העצמות דוקא שהוא לבדו בכחו ויכולתו כו', וכמִש באגהִק סי' י'. וכשם שהתהוות היש הוא פלא יותר מהתהוות האצִי, דהיינו שזהו דוקא מעצמות למעלה מעלה משרש האצִי כו', כך ביטול היש הוא למעלה ופלא יותר מהביטול דאצִי, ומגיע למעלה הרבה יותר היינו בבחי' עצמות, ועוד יותר מענין ההתהוות כו'. וכמארזִל בכתובות דִּה עִא גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ דאלו במעשה שוִא נא' אף ידי יסדה ארץ כו' חד יד ובמעִצ כתי' מקדש אד' כוננו ידיך ב' ידות כו'. ויִל בדאִפ עִפ מִש בססִב חִב פִג * בענין הגדול הגבו' והגדול הוא יכולתו ית' לברוא מאין ליש כו'. והנה יכולתו ית' הוא בשני הפכים (דבעצמותו הוא בחי' יכולת א' כו' וכמִש במִא) והוא שביכולתו להיות וביכולתו שלא להיות. ועִפ פשוט הוא שאינו מוכרח חִו כההתהוות, ובפנימיות הענין הוא שביכולתו לבטל כל דבר כו'. וענין ההתהוות הוא שנתגלה בחי' היכולת להיות כו'. אמנם בביטול היש הוא שיש בזה ב' הענינים, דהרי ענין ביטול היש הוא שהוא בבחי' יש ומציאות ואינו בבחי' מציאות כלל וכמשנתִל, הרי שבזה הוא ב' הענינים דלהוות ושלא להוות כו', ולכן גדולים מעִצ שהן בחי' ב' ידות כו'. וכן הי' בבהמקִד דמקום הארון הי' שלא מן המדה, והיינו אינו שלא הי' בחי' מקום כלל וכמו האור והרוחני שאינו בבחי' מקום כלל, כִא שהמקום הי' בלי מקום, שזִע ב' ידות, והוא התחברות בחי' יש ואין כו'. ועמִש בתוס' על מאמר הנִל דבמעשה שוִא חד מעשה בחד יד ובמעִצ חד מעשה בשתי ידות כו'. ומהרשִא בחדאִג כ' דבמעשה שוִא לא הי' התחברות הב' ידות ובמקדש שהוא מעִצ נתחברו כו'. והיינו דשמים וארץ הן בחי' אין ויש בחי' מִה ובִן דבמעשה צדיקים בביטול היש לאין מתחברים ב' המדרי' כו'. שזהו תכלית הכוונה שיהי' יחוד וחיבור דבחי' מִה ובִן ועיִז דוקא הוא הגילוי דבחי' עצמות אִס בִה שזהו אמיתת הגילוי שיהי' לעִל בבִא. והענין הוא דהנה לעתיד יהיו נשמות בגופים דוקא שזִע תחהִמ שיקומו הגופים ויחיו חיי עולם, וכמו העצמות שהחי' יחזקאל דכתי' הנני פותח את קברותיכם והעלותי אתכם כו' וכמִש ורבים מישני עפר יקיצו אלו לחיי עולם כו'. רק שהגופים לא יהיו גשמיים כִא יהיו אלקות ממש ויקבלו חיות מאלקות כו'. וכמו הכלים דאצִי שנק' גופין וכמא' וכמה גופין תקינת לן כו' והוא להיותם בבחי' יש ומציאות כו', והִה אלקות ממש ומתלבש בהם אוֹאִס בִה, וכמוֹכ יהי' הגוף הגשמי לעתיד שיהי' גשמי ויהי' אלקות ממש כו'. והיִז עִד מקום הארון שלא הי' במדה שהמקום עצמו הי' בלי מקום כו' כנִל. כמוֹכ יהי' לעתיד שהגוף הגשמי יהי' אלקות ויקבל חיות מאוֹאִס בִה. וכמו הכלים דאצִי שמתלבש בהם אוֹאִס שזהו בחי' אור וחיות הכלים וכמא' וההוא נביעא איהו כנשמתא לגופא כו'. כמוֹכ יהי' בהגופים לעתיד כו'. וזִש ומל ה' אלקיך כו' למען חייך. ומל הוא מל' גילוי וכמו וקטפת מלילות, ולעתיד ומל שיתגלה ה' אלקיך שהוא עצמו יהי' חייך ממש, שאוֹאִס ממש יהי' מלובש

בגוף האדם כמו שהוא מלובש בע"ס וכלים דאצי' דאיהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד, וכך עד"ז יהי' למען חיין למטה בגוף האדם כו'. ובאמת חיות הגוף לעתיד יהי' במעלה ומדרי' עליונה הרבה יותר מהאור והחיות דעכשיו גם בע"ס דאצי' כו' דלעתיד יתגלה שרש ומקור הגוף (ולמעלה הוא שרש ומקור הכלים) שלמעלה מהאור והחיות פנימי. וכידוע דשרש הגוף הוא מבחי' סוכ"ע, וכמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה, שהעשי' היא דוקא מבחי' חפץ ורצון ה' כו'. ואמיתית שרשו ומקורו הוא מבחי' עצמות א"ס בחי' יש האמיתי דהוא לבדו בכחו ויכולתו להוות יש מאין כו'. ולעתיד יתגלה בחי' עצמות א"ס שרש ומקור הגוף. והנפש יקבל חיות מן הגוף כו'. כמ"ש והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו', דבחי' מל' תהי' בבחי' משפיע היינו שיתגלה שרש ומקור המל', וכל הספי' בבחי' או"כ יקבלו משרש ומקור המל' כו' (ולפי המבו' בכ"מ בקבלה ובדא"ח שמל' יהי' בבחי' כתר דאור"ח הרי תהי' ההשפעה מבחי' מל', וכמו"כ הוא שעיקר הגילוי יהי' בהגוף וממנו תקבל הנשמה כו'. ומה שהמל' היא כתר דאור"ח היינו בחי' פנימיות הכתר כו', דהרי שרש המל' הוא מרדלי"א כמ"ש בע"ח בפ"י אבן כו' היתה לראש פנה דהט"ס שרשן מא"א ומל' שרשה מרדלי"א. וא"כ כשתהי' המל' בחי' כתר דאור"ח היינו שתהי' בחי' פנימיות הכתר כו'. ועמ"ש בהבי' דראיתי והנה מגורת זהב ובהבי' דאו ישיר עלי באר. ובמ"א מבו' שההמשכה במל' יהי' לעתיד ג"כ ע"י ז"א והגילוי יהי' משרש ומקור המל', וא"כ זהו שהגוף יקבל משרשו ומקורו ע"י הנשמה. אך זהו בהנשמה גילוי אור חדש שע"י הגוף דוקא, ועיקר הכלי לזה יהי' הגוף כו'). דהנה עכשיו הוא הגילוי דבחי' ממכ"ע שזהו שרש ומקור הנפש והגילוי הוא בהנשמה. והגוף מקבל חיות מהנשמה. אבל לעתיד יהי' הגילוי משרש ומקור הגוף והנשמה תקבל אור וחיות מהגוף כו'. וז"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר, דכאשר יאיר ויתגלה בחי' כבוד הוי' בחי' עצמות א"ס אזי הכלי לקבל גילוי זה הוא בחי' כל בשר דוקא כו'. וזהו שיצטרכו הנשמות להתלבש לעתיד בגופים, וכמו האבות ומרע"ה. והוא בכדי לקבל אור חדש מבחי' עצמות א"ס שרש ומקור הגוף שיתגלה לעתיד כו'. וכ"ז הוא ע"י העבודה דעכשיו בבחי' ביטול היש דוקא. דשרש היש הוא מבחי' עצמות א"ס בחי' יש האמיתי כנ"ל, וע"כ ע"י ביטול היש נמשך מבחי' עצמות א"ס כו'. והיינו כאשר הביטול הוא בהיש בעצם מהותו והיינו שיהי' בחי' ב"ן כמו ש' מ"ה שזהו יחוד בחי' מ"ה וב"ן אזי הוא ההמשכה מבחי' עצמות א"ס כו'. וע"ד בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דבבחי' יחוד דו"ג מ"ה וב"ן נמשך או"מ מלמעלה בכדי שיהי' היחוד ויהי' תולדות ביחודם כו'. וידוע שהעטרה היא שרש ומקור הנוק' ונמשך ביחוד דו"ג בכדי שיהי' תולדה שזהו ג"כ מבחי' מ"ן דנוק' דוקא, רק שזהו ע"י ההתחברות עם המ"ד דדכורא כו' וכמ"ש בלקו"ת בהבי' דאו ישיר הנ"ל, וז"ע שמכניסין את החתן וכלה תחת חופה שזהו בחי' או"מ כו' וכמ"ש במ"א. ועד"ז יובן ביחוד מ"ה וב"ן שנמשך ע"ז מבחי' עצמות א"ס כו'. וענין העטרה שעטרה לו אמו כו' וכן החופה ה"ז קודם היחוד ליתן כח שיהי' היחוד והתולדה כו'. וי"ל דלכן הוא בבחי' מקיף בלבד כו', וע"י היחוד דמ"ה וב"ן י"ל שנמשך ומאיר בבחי' פנימיות כו'. וכמו"כ הוא עכשיו בעבודה בק"ש באמרו ואהבת

כו' בכל לבבך בשני יצריך, והיינו ביטול היש דנה"ב בחי' בין דנוגה. והוא
 ע"י הנה"א שמברר את הנה"ב ועושה בו הביטול עד שיהי' בבחי' ביטול ממש
 כמו למס"ג באחד שזהו מסירת וביטול כל הרצונות להיות בבחי' רצון א' לה'
 לבדו כו'. והוא בחי' יחוד מ"ה ובין באדם למטה עי"ז נמשך גילוי אור עליון
 מבחי' עצמות א"ס, שזהו אומרו והיו הדברים האלה בד"ת הכתוב מדבר אשר
 אנכי מצוך בחי' אנכי מי שאנכי שמאיר בפנימיות בתורה כו'. וזהו דבגמר
 הברורים דש' בין שיהי' בבחי' ביטול בתכלית כמו בחי' מ"ה שיהי' יחוד
 מ"ה ובין, אזי יהי' לעתיד ההמשכה דבחי' עצמות א"ס שזהו באמת שרש ומקור
 דבין ויהי' בבחי' תוס' אור רב בבחי' ש' מ"ה כו'. וזהו מה דאי' בזהר מאן דלא
 מהפך חשוכא לנהורא לית לי' חולקא לעלמא דאתי להיות דתכלית הכוונה
 בבריאת והתהוות העולמות אינו בשביל הבריאה עצמה שהרי ממש הכל ואין
 לך דבר שחוצ' ממנו כו' ולמה יחפץ בבריאה יש מאין להיות יש נפרד. אך עיקר
 הכוונה הוא בשביל סוף מעשה כו', דסוף מעשה הוא שעלה במחשבת המאציל
 תחלה והוא בחי' התהפכות יש לאין מלמטלמ"ע כו'. וזהו לאהפכא חשוכא
 לנהורא. להפוך מרע לטוב כו'. ואין הכוונה ברע גמור דחטא ועון שאם ח"ו זאת
 תהי' הכוונה ה"ז אחטא ואשוב אלא הכוונה היא על תאוות היתר וכמא' קדש
 עצמך במותר לך, וכמו בתאוות אכילה דהמאכל של היתר הוא מק"ג דכל
 הדברים המותרים הם נשפעין מק"ג שאין בה רע גמור אבל הוא מעורב טו"ר
 ונק' להט החרב המתהפכת שמתהפכת פעמים לטוב ולפעמי' לרע, והטוב שבה
 הן הרפ"ח נצוצות דקדושה שמהם נתוסף בו אור וחיות דקדושה, וכמו חמרא
 וריחא פקחין כו', ויש בה כח הרע לגשם כו'. וזאת היא עבודת האדם שיהי'
 הכל ככוונה לש"ש ועי"ז מתברר הטוב ונכלל בקדושה כו'. והוא ביטול היש
 דנוגה להיות בבחי' אין כו', ובזה דוקא הוא העונג העליון וכמשנת"ל. וע"כ
 עי"ז דוקא אית לי' חולקא לעלמא דאתי שזהו בחי' תענוג הנשמות בבחי'
 שעשועים ועונג העליון שיהי' לעתיד, והוא בחי' טל תחי' טלא דנטיף מעתיקא
 וכמ"ש כי טל אורות טליך בחי' שעשועים העצמים דעצמות א"ס כו'. וזהו
 דעוה"ב אין בו אכילה ושתי' כו' והיינו שיהי' בחי' ענג העצמי שאינו מורכב
 בשום דבר כו', ומאן דלא מהפך חשוכא לנהורא לא המשיך בחי' העונג העצמי
 שזהו דוקא מסוף מעשה בביטול היש כו'. וע"כ דוקא מאן דמהפך חשוכא
 לנהורא אית לי' חולקא לעלמא דאתי כו'. ובזה יובן ג"כ מה שאמרו בזהר
 משפטים מאן דלא כרע במודים אינו קם לתח"מ, דלכאור' הדבר תמוה, איך כל
 הגילוי דתח"מ שזהו מדרי' היותר עליונה וכנ"ל בחי' טלא דנטיף מעתיקא
 כו' איך זה תלוי בכריעה במודים שזהו בחי' הודאה בלבד כו'. אך זהו משום
 דסוף מעשה דוקא עלה במח' תחלה דהודאה הוא ביטול היש לבה, והביטול
 הוא בעצם המהות, וכידוע דהביטול דהודאה הוא למעלה הרבה מהביטול שע"פ
 השכל שאין זה שמתבטל בעצם מאחר שחשג שהוא כן. והביטול דהודאה הוא
 שמתבטל בעצם מהותו כו' וכמ"ש במ"א. וה"ז יחוד בחי' מ"ה ובין, והיינו
 שהבין מתבטל בביטול דבחי' מ"ה כו' ועי"ז דוקא הוא אמיתית הגילוי דלעתיד
 בתח"מ כו'. ובכ"ז יובן בענין ירידת האור ממדרי' למדרי' מאין ליש וכנ"ל
 בענין כולא קמי' כלא, דבמדרי' עליונה האור הוא בבחי' אין וכל מה שיורד

למטה יותר הוא בחי' יש עד שבבחי' מל' הוא בחי' יש שנעשה מקור לבי"ע כו' והוא בחי' ש' ב"ן דעיקרו הוא בחי' מל' שנעשה מקור ליש גמור דבי"ע כו'. שכ"ז הוא בשביל העלי' כו'. שע"י ירידת האור מאין ליש הוא הביטול דיש לאין וכמשנת"ל דביטול היש הוא ע"י הידיעה וההשגה דאלקות כו'. וע"י ביטול היש דוקא נמשך בחי' עצמות אוא"ס שזהו בכללות ענין ביטול היש. ובפרט בבחי' ביטול היש. בבחי' מל', דענין המל' הוא שמהפך מיש לאין כמשנת"ל ותכלית הכוונה הוא בבחי' ביטול היש לאין בבחי' ביטול בעצם המהות שזהו הביטול שמבחי' המל' כו'. ונעשה עי"ז יחוד מ"ה וב"ן כו'. ונמשך מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' האור שנת"ל שזהו בחי' האור שבא ע"י הצמצום שהוא בחי' חיצוניות האור השייך אל העולמות כו'. וע"י היחוד דמ"ה וב"ן נמשך בחי' פנימיות האור היינו בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון כו'. שזהו בכללות ענין ביטול היש כו'. ובאמת הוא ההמשכה שהוא מבחי' עצמות א"ס שרש ומקור היש שזהו שנמשך דוקא ע"י ביטול היש שחוזר לאין. שהוא יחוד מ"ה וב"ן כו'. ובשביל זה הוא ירידת • מאין ליש עד בחי' מל' להיות מקור ליש דבי"ע בכדי שיהי' ביטול היש לאין ועי"ז דוקא הוא הגילוי דבחי' עצמות א"ס כו'. וזהו ג"כ ענין אל דעות הוי', דע"י הב' דעות דש' הוי' ד"ע וד"ת. דד"ת שבאור הוא שיוורד עד למטה מטה להיות ביטול היש לאין (וד"ע הוא בחי' ש' מ"ה שע"ז הוא הב"ן שהוא בחי' השגה יהי' בבחי' ביטול כו' כנ"ל) ועי"ז נמשך בחי' אל שכולל ב' הדעות שזהו בחי' עצמות בחי' עילת כל העילות כו'. שעז"ב ראו עתה כי אני אני הוא חיבור ב' בחי' אני אני ראשון ואני אחרון אני ראשון בחי' כתר ואני אחרון בחי' מל' כו' ואין אלקים עמדי דלית לי שיתוף בחי' עצמות א"ס עכה"ע כמ"ש בזהר בראשית שזהו אמיתית הגילוי דלעתיד כו'.

ועפ"ז יובן מש"א בירושלמי ע"פ בסוכות תשבו אין תשבו אלא תדרו. דענין הדירה הוא המשכה עצמית. דשיבה הוא בבחי' אחוריים וחיצוניות בלבד, אבל דירה הוא עד"מ דירת האדם שכל עצמותו הוא בהדירה. כמו"כ הוא למעלה המשכת בחי' עצמות א"ס, והוא שנעשה ע"י ביטול היש כנ"ל. וזהו שהביא מפסוק וירשתה וישבתה בה, דענין ירושת הארץ ידוע שזה"ע הברורים שע"ז הוא ההמשכה מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' תהו ותיקון כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ ע"י ביטול היש לאין (והוא ג"כ ענין הברורים כו') נמשך מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע גם בשרשם הראשון כו'. וזהו בסוכות תשבו דכל ההמשכות דר"ה ויוהכ"פ נמשכים ומתגלים בתה"ס ואו' ע"ז תשבו תדרו בחי' המשכת העצמות כו'. וזהו כל האזרח בישראל ישבו בסוכות פי' מה שעתידי לזרוח בישראל לעתיד והוא גילוי בחי' יש אמיתי בחי' העלם העצמי דא"ס ישבו בסוכות עכשיו כו'. וזהו בסוכות תשבו, שע"י ביטול היש לאין, נמשך בחי' עצמות א"ס שז"ע הדירה כו'. וכל האזרח בישראל לעתיד ישבו בסוכות עכשיו כו'.

בס"ד שחמ"צ, פר"ת.

ביום השמיני עצרת תהי' לכם. הנה עצרת הוא לי עכבה וגם לי מלכות וממשלה וכמו יורש עצר, זה יעצור בעמי, וצ"ל מה"ע מלכות וממשלה לשמע"צ. דענין העכבה היינו קליטת האור, וכידוע דההמשכות דר"ה ויוהכ"פ בשמע"צ הן נקלטים בבחי' פנימיות כו', אבל ענין המלוכה מה שייך זה לשמע"צ כו'. גם צ"ל מה שבשמע"צ עושין שמחת תורה מה"ע שמחת תורה ולמה בשמע"צ דוקא. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל דמ"ה וב"ן הוא בחי' אין ויש דבכללות בחי' מ"ה הוא באוא"ס שלמעלה מהעולמות, וכמו"כ בהא"פ בבחי' העליונה שבהאור שנרגש בחי' אוא"ס המופלא הוא בחי' מ"ה ואין דכלא חשיב כו'. וכל מה שיורד האור הוא מאין ליש שזוהו בחי' ב"ן. והכוונה הוא בכדי שיהי' ביטול היש לאין שעיי' הוא ההמשכה מעצמות אוא"ס מפני שזוהו דבר חדוש נפלא כו'. ועוד שהתהוות היש הוא מעצמות א"ס דהוא לבדו בכחו ויכולתו להוות יש מאין כו'. ועי"כ עיי' ביטול היש נמשך בחי' עצמות א"ס. אך זה מחייב שהביטול יהי' בעצם מהות היש שחוזר לאין והו"ע יחוד מ"ה וב"ן שהב"ן נעשה כמו המ"ה ממש ועיי' הוא המשכת העצמות כו'. ונת' שז"ע אל דעות ה' דהב' דעות ד"ע וד"ת הו"ע בחי' מ"ה וב"ן ועיי' היחוד דב' דעות נמשך בחי' אל בחי' עילת כל העילות כו'.

ומעתה צ"ל ענין ר"ה ומה שנקבע דוקא ביום ו' לברה"ע דבכ"ה באלול נבה"ע ור"ה נקבע ביום ו' לבריא"ה מפני שבו נברא האדם כו'. והענין הוא, דהנה נת"ל בענין מ"ה וב"ן שיש בזה ב' ענינים, הא' בבחי' ביטול היש דש' ב"ן שזוהו יחוד מ"ה וב"ן, והב' התכלית דיחוד זה שהוא גילוי בחי' עצמות א"ס שעיי' יחוד זה, ונת' דעיקר ענין ביטול היש הוא בבחי' מל', מפני שמל' היא בחי' יש, עי"כ שם הוא ביטול היש, וביטול היש דמל' הוא בעצם המהות כו' כמשנת"ל, ואי"כ גם המשכת בחי' העצמות הוא בבחי' מל', וכמשנת"ל שזוהו שרש ומקור המל', והגילוי הוא בבחי' מל' דוקא, וכמו לעתיד שיהי' המשכת העצמות בהגוף דוקא וממנו תקבל הנשמה כו'. וכמו"כ למעלה יהי' ההמשכה והגילוי בבחי' מל' דוקא ויצאו מ"ה מירושלים חציים אל הים הקדמוני כו'. והנה ידוע דבר"ה הוא בנין המל', והיינו תחלת אצ"י אור המל' מעצמות המאציל ב"ה. דבר"ה הוא עליית המל' שעולה בבחי' עצמות א"ס שז"ע המלך הקדוש שאו' בר"ה שהוא עליית המל' בשרשה ומקורה הראשון בבחי' בעצמות כו'. ונת' דידוע בר"ה קדוש אתה בפני' והאל הקדוש בחי' מל' דא"ס נקדש בצדקה בחי' מל' דאצ"י, שעיי' עליית המל' דאצ"י במל' דא"ס הוא עליית מל' דא"ס בבחי' קדוש אתה קדושת העצמות כו'. וזהו בכסא שהחדש מתכסה בו היינו שבחי' המל' היא בבחי' העלם העצמי דא"ס כו'. ועיי' התקיעות והברכות ממשיכים בחי' המל' משרשה ומקורה העצמי. וזהו אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם להמשיך בחי' רצון למלוכה כו'. והנה בתחלת אצ"י מדת המל' נאצלה באופן שיהי' בה ב' ענינים הנ"ל היינו שיהי' בה בחי' ביטול היש ויהי' יחוד מ"ה וב"ן, וגם זאת שתכלית היחוד הוא שיהי' המשכת העצמות גי"כ נאצל בה בתחלת האצ"י כו'. והענין הוא דהנה ידוע דבחי' המל' נאצלה רק נקודה א' ולא כמו

כל הספי' דבחי' חויב נאצלו מתחלה בעי'ם שלימות, וז"א נאצל בבחי' וק', ומל' נאצלה רק בבחי' נקודה. וזהו ג"כ ענין בכסא כס א' דבחי' מל' היא בבחי' כיסוי והעלם להיותה בבחי' נקודה שאין בה התפשטות כו'. וענין המיעוט דנקודה הו"ע הביטול, והיינו שנאצלה מתחילה להיות בבחי' הביטול כו'. וזהו מה שמצינו באצילת מדת המל' שהוא מובדל מכל שארי הספי' שכולם נאצלו להיות מאין ליש ולא מיש לאין היינו שנאצלו להיות בבחי' המשכה וגילוי כו'. דו"ע אמצעות האצו' שהוא בחי' ממוצע בין אוא"ס המאציל אל הנבראים הן בענין ההתהוות והן בהגילוי וכמשנת"ל, הרי כ"ו הוא בבחי' ההמשכה והגילוי דלמעלה מאצו' אינו בבחי' גילוי ולא בבחי' אור, דבאוא"ס לאו אינו גהורין כו'. ואצו' הוא בחי' גילוי ובבחי' אור להיות בבחי' מקור אל העולמות ולהאיר את העולמות כו'. הרי שהתכלית בהם הוא להיות מאין ליש, דהיינו להיות בבחי' מציאות ובבחי' מציאות כלים בכדי לאנהגא ולאנהרא עלמין כו'. אך בחי' המל' גם שנמשכה מאין ליש נאצלה מתחילה באופן שלא תשאר בבחי' יש ממש אלא שתחזור ותתכלל ותבטל לבחי' אין כו'. וע"כ גם כאשר נאצל אור המל' בעי'ם שלימות הגה יש בה ביטול היש לאין יותר מכל האורות וכמ"ש אלקים אל דמי לך כו' שהמל' עולה תמיד באצו' בבחי' ביטול להיות רק כנקודה א' כו'. שכן הוא בעליית המל' לקבל מבחי' ז"א שנעשית בבחי' נקודה כמו בלבנה בקבלתה מהשמש שהיא רק בבחי' נקודה לבד כו', שלא מצינו זאת בשארי הספי' רק בבחי' החכ' כשמקבלת מלמעלה מהחכ' כו'. והנה חכ' נאצלה ג"כ בבחי' נקודה שז"ע אות יו"ד דש' הוי' כנודע, אך אין זה כמו אצילת המל' בבחי' נקודה כו'. וביאור הענין הוא, דהנה אי' בזה בלק דקצ"ג ע"ב ע"פ ה' אלקי אתה, ה' רזא עילאה שירותא דנקודה עילאה סתימאה דלא ידיעא. פי' נקודה עילאה היא בחי' חכ' שבאה בבחי' נקודה מלמעלה מהחכ' כו'. וכמו עד"מ כח המשכיל שהוא רק כח היולי ואינו בבחי' מציאות שכלי כלל, ע"כ א"א שיבוא לידי גילוי רק אפס קצהו בבחי' הארה מצומצמת מאד, והוא הנק' נקודה שמורה על בחי' מיעוט וצמצום שנשאר רק נקודה לבד וכמו ברק המבריק שזהו רק בחי' נקודה לבד מהאור הקודם כו'. וכמו"כ בחי' החכ' למעלה היא בחי' נקודה שבאה לאחר בחי' צמצום והעלם מקורה ורק נקודה הוא שבא לידי גילוי כו', וגם היא נקודה יסודית לכל הגילויים דאצו' שהכל כלול בה וממנה הוא כל הגילויים כו'. דזה שהחכ' היא בבחי' נקודה הוא ג"כ מפני שהיא ראשית הגילוי וכל ראשית הגילוי בא בבחי' נקודה דוקא. וז"ע נקודת החכ' שיש בזה ב' ענינים, הא' המורה על המיעוט והצמצום, והיינו שהיא רק נקודה אחת מצומצמת מהאור הקודם, והב' שהיא ראשית הגילוי שכוללת הכל, ולכן לגבי הבינה נק' חכ' בשם משפיע להיות דנקודה זו כוללת כל הפרטים שבאים בהשגה רק שהן שם בעולם וממנה באה ההשגה בהתפשטות אורך ורוחב ובריבוי הפרטים כו'. ומובן שאין זה כמו נקודת המל' שאינה בבחי' מקור, דנקודת המל' שהיא בבחי' מקור ה"ז מדרי' תחתונה שבמל' כמו שית' בסמוך, ומה שהיא בבחי' נקודה אין זה מפני שהיא בחי' אחרונה היינו שנשארה נקודה, ולא מפני שהיא ראשית הגילוי רק בחי' נקודה עצמיות שנאצלה בבחי' נקודה היינו בבחי' העדר התפשטות וגילוי כו'. וי"ל שזהו כמו ההפרש בין נקודת היו"ד ונקודה סתם.

דנקודה דיו"ד היינו בבחי' ציור ונקודה סתם הוא שאין בה שום ציור רק
 נקודה שבהעדר ההתפשטות כו'. ומכו' במ"א שזוהו ההפרש בין חכ' וכתר,
 דחכ' היא כמו נקודת היו"ד שבבחי' ציור וכנ"ל שהיא ראשית הגילוי, וכתר היא
 נקודה שבלי ציור כלל כו'. וכמו"כ הוא נקודת המל', שהיא בחי' כתר מל', כנודע,
 ה"ז בחי' נקודה בלי ציור רק בחי' העדר ההתפשטות כו'. ובשרשה י"ל שזוהו
 בחי' נקודת הרשימו וראשית הקו שהוא ג"כ בחי' נקודה וכמ"ש במ"א שזוהו
 יו"ד רבתי דועתה יגדל נא. דראשית הקו הוא בחי' נקודה היולית שכוללת
 הכל, היינו שכל הגילויים שמהקו כלולים בנקודה זו, אבל נקודת הרשימו היא
 בחי' נקודה סתם לא בבחי' מציאות כלל שז"ע רשימו. וכידוע בענין רשימה
 חקיקה חציבה כו', דחקיקה הוא שיש איזה חקיקה, ורשימה הוא שלא יש שום
 חקיקה רק רושם בלבד כו'. והגם דבנקודת הרשימו כלול הכל, אין זה שהן שם
 פרטים בבחי' התכללות, כי אינם שם בבחי' מציאות כלל כו'. וי"ל כמ"ש
 במ"א בענין רשימה חקיקה דרשימה שהיא בא"א הוא רשימת הנאצלים באוא"ס
 המאציל שהן שם בבחי' רשימה בלבד, כמו"כ י"ל בנקודת המל' שזוהו רשימת
 מקור הנבראים באצ"י כו'. ונמצא דחכ' היא בבחי' נקודה שהיא בחי' ראשית
 הגילוי כו'. והנה מ"ש בזהר נקודה עילאה משמע שיש ג"כ נקודה תתאה, הענין
 הוא, דכשם שהחכ' מלמעלה מהחכ' באה בבחי' נקודה כמו"כ ההמשכה וההשפעה
 מו"א למל' הוא ג"כ רק בבחי' נקודה והוא בחי' יסוד ז"א שהוא בחי' יו"ד
 זעירא כו'. והיינו שאינו נמשך מעצמות הז"א בבחי' מל' רק בחי' נקודה לבד.
 וכמו הדבור ההמשכה מהמדות אל הדבור הרי אין ההמשכה מעצמות ומהות
 המדות שהרי בתוקף המדות אינו יכול לדבר, רק כאשר המדות מתעלמים בהבל
 הלב ה"ה בוקעין ויוצאין להאיר בדבור, וכמו"כ ההמשכה מו"א למל' הוא בבחי'
 נקודה בלבד, וכמו"כ מבחי' המל' לבי"ע להיות שהנבראים הן בע"ג ובאין
 ערוך כלל לגבי בחי' המל' שהיא מדה ממת דאצ"י ממש, ע"כ אינו נמשך
 מעצמות ומהות המל' כ"א אחר שמתעלם עצמות אורה ונשאר רק נקודה א' והוא
 בחי' מל' שבמל' שנעשה בחי' מקור לבי"ע כו'. והוא בחי' נקודה שנעשה בחי'
 כתר ועתיק לבריאה כו', וכמא' לכי ומעטי א"ע, דבכדי להיות ראש לשועלים
 הוא ע"י המיעוט וצמצום שנחמטעט אורה כו'. וכמ"ש בע"ח שמ"ז פ"א דנקודת
 המל' שבוקעת את המסך שבין אצ"י לברי' ונעשית ראש לבריאה ה"ז בבחי'
 כמה מיעוטים באצ"י, ואח"כ כמו שבוקעת את המסך שמתמעטת כזה וכמו
 שמתלבשת בברי' שכ"ז הוא בבחי' מיעוט עד שנק' ראש הבריאה עם היות
 שזוהו נקודת המל' כו', וזה נקודה תתאה דגם ההמשכה מו"א למל' ה"ז רק בשביל
 הנבראים להיות מקור לעולמות ונבראים, וכ"ש בחי' נקודת המל' שנעשית
 בחי' מקור לנבראים (והוא יו"ד דאד' שזוהו בחי' המל', כמו שהיא ראש הברי'
 כו' וכמ"ש בדי"ה ונקדשתי בשם המק"מ) וע"כ ה"ז בחי' נקודה תתאה הרבה
 שהוא בבחי' מקור לנבראים, וגם בעצם ה"ז במדר' תתאה למטה במדר' הרבה
 מבחי' החכ' שהיא בחי' ראשית הגילוי שבאצ"י שזוהו בחי' נקודה עילאה ויסוד
 ז"א ומל' הן בחי' נקודה תתאה כו'. והנה ממש בזהר נקודה עילאה סתימא
 דלא ידיעא משמע שיש נקודה עילאה דלא סתימא, הענין הוא דיש ב' בחי'
 נקודה, דהנה משנת"ל בחי' נקודת החכ' שזוהו בחי' יסוד אבא וכן יסוד ז"א ה"ז

הצמצום המשפיע להעלים אורו שיוכל להתקבל, והוא בחי' נקודה שמלמעלה למטה מהמשפיע אל המקבל שבאה ההשפעה תחלה בבחי' נקודה ואח"כ בבחי' התפשטות, והו"ע נקודה קו שטח, דתחלת הגילוי הוא בבחי' נקודה ואח"כ ההמשכה בבחי' קו, ואח"כ בחי' ההתפשטות שזוהו בחי' השטח שמתקבל אצל המקבל כו' וכמ"ש במ"א, והנקודה השנית היא מלמטלמ"ע מן המקבל אל המשפיע דהמקבל כאשר עולה לקבל מהמשפיע נעשה בבחי' נקודה, והענין הוא דהנה בעו"ע כאשר העלול הוא בריחוק מן העילה ע"ד יש מאין וכמו התהוות השכל מלמעלה מהשכל, דלמעלה מהשכל לא יש מציאות השכל כלל, וכאשר מתהווה שכל ה"ז בבחי' מציאות דבר מובדל ממקורו, דהנה עילה ועלול הרי העלול הוא בבחי' קירוב ודביקות בהעילה, אבל כאשר מתרחק מן העילה שהוא בבחי' יש ודבר, הרי כאשר עולה לקבל מן העילה בהכרח שיתפשט מהישות שלו ויתבטל במציאותו לגמרי, ואזי הוא בבחי' כלי לקבל כו', וכמו שאין שפתותיו נוטפות מור כו', שהרי המקבל כשמתרחק מהמשפיע ה"ה משיג את השכל שבא אצלו בחושים וכלים שלו שהוא בבחי' יש ומציאות כו', וכאשר צריך לקבל מהמשפיע בהכרח שיתבטל מכל הישות וההתפשטות שלו ולהיות רק בנקודה העצמית שלו, וכידוע ומבו' בכ"ד שזוהו שבעת ששומע השכל מהרב לא יהי' בבחי' התפשטות השכל להשיג את הענין ולהבינו לעצמו, כ"א שהוא רק בבחי' נקודה העצמית שלו שהיא בבחי' העדר המציאות וההתפשטות ובבחי' ביטול בתכלית, ואזי דוקא הוא כלי לקבל כו', וכמו"כ הוא הדוגמא בבחי' מל' כאשר צריכה לקבל מז"א נעשית בבחי' נקודה לבד והוא בחי' נקודה תחה"י, דהנה בחי' מל' ה"יורדת לבי"ע היא שם בבחי' פרצוף שלם במוחין ומדות ואורות וכלים, וכאשר עולה באצ"י גסתר כל פרצופה לגמרי ונעשית בבחי' נקודה אחת והיא נקודה העצמית שלה בבחי' העדר ההתפשטות לגמרי, שיש עצם והתפשטות בכל דבר, ובחי' המל' כשנבנית בע"ס שלימות ה"ז בחי' התפשטות לבד, והעצם הוא בחי' נקודה העצמית כו', וזוהו שנסתר כל פרצופה שזוהו בחי' ההתפשטות ורק העצם הוא שנשאר שזוהו בחי' הביטול בבחי' העדר המציאות ואזי היא כלי לקבל את האור כו', וזוהו מ"ש בזהר ע"פ שחורה אני ונאווה דאזעירת גרמא כו' בכדי שיוכל לקבל כו', וכן הוא גם בבחי' החכ' כאשר עולה לקבל מבחי' הכתר וכמא' אוכם הוא קדם עה"ע כו', דאור צח ומצוחצח וזו במדרי' דחכ', וקדם עה"ע הוא שמתבטל לגמרי בבחי' העדר המציאות לגמרי כו', וכמו עד"מ באדם העלאת כלי שכלו לגבי מקור השכל, וכמו כשמיגע באיזה ענין שכלי להבינו ולהשיגו, והיינו כאשר בתחלה אינו מבין ומשיג את הענין ומיגע ומעמיק א"ע בזה, הנה דוקא לאחר שמתבטל משכלו לגמרי שאין בו שכל כלל אזי בא לו השכלה חדשה כו', וכנראה בחוש דביגיעה ועומק להבין איזה ענין הנה כ"ז שמאיר אצלו אור השכל בהענין לא יבוא ההשכלה חדשה ממקור השכל, רק כאשר מתבטל בשכלו לגמרי שאין בו אור שכל כלל והו"ע ההשתוממות וכמו אשתומם כשעה חדא וכמו שתק רב, שזוהו שמתבטל בשכלו לגמרי שאין בו אור שכל כלל, אזי נופלו השכלה חדשה ממקור השכל, וכמו התלמיד היושב לפני רבו שכאשר מתבטל מההתפשטות שלו והוא

רק בבחי' נקודה א' כנ"ל או הוא כלי לקבלה, כמו"כ כשמתבטל בשכלו לגמרי
 כאילו אין לו אור שכל כלל אוי דוקא נופל לו השכלה חדשה כו'. וכן הוא
 הדוגמא למעלה בבחי' חכ' דבכדי לקבל מבחי' אוא"ס שלמעלה מהחכ' היא
 מתבטלת מכל מציאותה, והיא רק בבחי' נקודה בבחי' העדר המציאות כו'. וזהו
 בחי' נקודה עילאה סתימאה. דנקודה הראשונה שנת"ל שהיא בבחי' ירידה
 היא בחי' נקודה עילאה דלא סתימא שהרי היא ראשית הגילוי, רק שהוא בבחי'
 נקודה כו' כנ"ל. ונקודה זאת שבבחי' עלי' היא בחי' נקודה עילאה סתימא כו'.
 וכאן מדבר בבחי' עליות החכ' ע"כ אומר נקודה עילאה סתימא כו'. דהנה ב'
 בחי' הנקודות הן בחי' ביטול בבחי' הנחת עצמותו, והנקודה שבבחי' ירידה
 הוא שהמשיע מניח עצמו ומצמצם אורו בכדי להשפיע. והנקודה שבבחי' עלי'
 היא בבחי' הנחת עצמותו וביטול כל מציאותו, רק שבבחי' ירידה והמשכה
 הנקודה היא מבחי' היותר אחרונה שבו, ובבחי' עלי' הנקודה היא בחי' היותר
 עליונה בחי' העצמות שבו שהעצמות הוא לא בבחי' מציאות כו' (והוא בחי'
 כתר שבחכ' או חכ' שבכתר ובמל' בחי' כתר מל'). ובוזה משתווים בחי' חכ'
 עם בחי' המל' שנעשים בבחי' נקודה בכדי לקבל מלמעלה, רק שבחכ' זה כאשר
 החכ' עולה לקבל מאוא"ס שלמעלה מהחכ', שהרי תמיד יש המשכה שבסדר
 והדרגה כו'. וכמו במשל הנ"ל בענין ההשתוממות ה"ז כאשר מייגע א"ע בדרך
 או"ת, שהרי יש גילוי שכליים ממקור השכל בבחי' או"י שאין זה בסדר
 שנת"ל, רק כאשר מעמיק א"ע ומעיין בענין שצריך להשיגו צריך לבוא לעמקות
 כזו להיות בבחי' השתוממות וביטול כל מציאותו. וכמו"כ הוא למעלה בסדר
 השתל' הרי הגילויים הן בבחי' או"י, רק כאשר החכ' עולה אוי הוא בבחי'
 ביטול נקודה כו'. ובמל' הוא תמיד באופן כזה שהיא בבחי' ירידה ועלי',
 שיורדת בני"ע שנעשית בבחי' פרצוף ואח"כ היא עולה באצי' שנסתר פרצופה
 ונעשית בבחי' נקודה, הרי שנאצלה באופן כזה להיות בבחי' ביטול מיש לאין
 כו'. והיינו דבתחלת אצילותה נאצלה רק בבחי' נקודה בבחי' אין (שזהו רק
 בבחי' מל' ובדוגמת בחי' הכתר כנ"ל. וי"ל שז"ע אני ראשון ואני אחרון כתר
 ומל' דאני אותיות אין כו'). וכאשר נעשית מאין ליש בבחי' פרצוף שלם נאצלה
 באופן כזה להיות מיש לאין כו'. וכן הוא פעולת המל' בעולמות ונבראים להיות
 בהם הביטול מיש לאין. דהנה בענין הממוצע דאצי' שבין אוא"ס המאציל
 והנבראים דהב' מדרי' שבהממוצע הן בחי' ז"א ומל' שעז"נ ועשה כרוב א'
 מקצה מזה וכרוב א' מקצה מזה כרוב הוא כרבי' אנפי זוטרא כו'. דז"א הוא
 הממוצע מצד אוא"ס היינו להוריד את האוא"ס להיות בבחי' מדה וגבול שיהי'
 בערך העולמות. ועש"ז נק' מדות ל' מדה ושיעור שעושה מדה בהאור להיות
 בבחי' מדה וגבול כו'. וזהו ז"א ועיר אנפין בחי' קטנות וצמצום האור כו'. ובחי'
 מל' הוא הממוצע מצד העולמות, והוא שמעלה את העולמות והנבראים שנכללים
 בהעלאת מ"ן שלה שנהפכים ממהות מוגבל למהות אלקות באצי' כו', וכמ"ש
 בתו"א בד"ה מי יתנך ובמ"א בהבי' דמגיד מראשית אחרית. והיינו שיהיו
 העולמות כלים לקבל מבחי' אוא"ס שזהו דוקא ע"י הביטול והעדר המציאות
 כו' כנ"ל. והוא שהמל' מעלה אותם וכמ"ש בזהר ע"פ משכני אחרין נרוצה כד
 סלקא דא כולהו סלקין אבתרה כו', וכמו החיות שנושאות את הכסא והן מנושאות

מהכסא כו', וכמו הפרות שנשאו את הארון דכתי' וישרנה הפרות בדרך ואי' בזהר ודאי ארונה דעל גבייהו עביד לון לזמרא כו'. והיינו דבחי' מל' עושה בכל הנבראים בחי' ביטול היש לאין כו'. וזהו שהמל' נאצלה מתחלה להיות בה ביטול היש לאין, וא"כ גם התכלית מהביטול הוה היינו המשכת העצמות גי"כ נאצל בה מתחלה. והענין הוא דהנה כתי' וזרח השמש זבא השמש ואל מקומו שואף וזרח הוא שם, דלכא"ו מש"א ואל מקומו שואף וזרח אינו מובן, שהרי השקיעה במעריב והזריחה במזרח. ורש"י פי' דכאשר שוקע היא השאיפה אל מקום הזריחה שבמזרח, והוא דחוק. אך הענין הוא דבהשקיעה הוא הזריחה, דשקיעת השמש היינו בחי' שמש ה' הארת הקו המאיר באצ"י, והשקיעה היא במל' ששם מסתיים ומתעלם האור, ובפרט כאשר המל' נעשית מקור לבי"ע הי"ו שקיעת האור, אמנם הרי תכלית כוונת המאציל הוא כבי"ע דוקא, וכמשנת"ל שאין הכוונה בעולמות העליונים כ"א בעולמות בי"ע עד עולם התחתון. והכוונה היא בביטול היש דוקא, דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא שלמטה יהי' גילוי עצמות א"ס שוהו ע"י ביטול היש דוקא. וא"כ בהשקיעה והיינו בשקיעת האור בבחי' מל' וכמו שנעשית מקור לבי"ע, שם הוא הזריחה שהוא המשכת העצמות כו'. וזהו ואל מקומו בחי' מל' שנק' מקום שם הוא זורח בחי' תכלית פנימיות הכוונה דבחי' עצמות א"ס כו'. וכמ"ש בבה"ז פ' ויצא על מאה"ז ע"פ זה. וזריחה זאת היא למעלה ממ"ש תחלה וזרח השמש זריחת אור אבא שוהו מבחי' חיצוניות האור בחי' האור השייך אל העולמות. והזריחה שבבחי' מל' הוא בחי' עצמות האור דא"ס ב"ה כו'. וזהו דע' שנין דדוד הוא שנתן לו אדה"ר, דדוד לא הוה לי' שנין דסיהרא לית לה מגמי"כ שנאצלה רק בבחי' נקודה כו' כנ"ל, ואדה"ר נתן לו ע' שנה וגם האבות נתנו לו ע' שנה. דשנים אלו נחסרו אצלם, דאדה"ר הי' צריך לחיות אלף שנה וחי תתק"ל שנה, וגם אצל האבות נחסרו אלו השנים כנודע. וענין הע' שנה דאדה"ר הן ההמשכה מבחי' מדות שבחכ' במל', והע' שנה דאבות הן מבחי' מדות דו"א. וצ"ל והלא אצ"י הוא כמדליק נר מנר שאין הנר הראשון חסר כלום, ומפני מה נחסרו אצל אדה"ר והאבות אותן השנים שנתנו לדוד. אך הנה כתי' חיים שאל ממך נתת לו, שהחיים שנתנו לו הן בשאלה ונתינה, ובשאלה ונתינה הרי חסר הדבר אצל השואל והנותן. והענין הוא אם הי' זה כמדליק נר מנר באמת לא הי' חסר, אך אין זה כמדליק נר מנר רק ע"ד נר העומד בבית שאינו מאיר למרחוק ובכדי שיאיר במקום הרחוק צריכים להזיז אור הנר וגם עצם הנר להעמידו בקירוב אל המקום הרחוק. וכמו"כ הו"ע נתינת החיים לבחי' מל' שוהו המשכת העצמי בבחי' העתקה ממקום למקום, ואין זה כמדליק נר מנר שוהו רק הארה לבד, וכאן הוא המשכת העצמות, ולמעלה אינו שייך לומר שחסר ח"ו, אך משו"ז נק' בשם שאלה ונתינה להורות שוהו שהעצם נמשך, ולמטה הי' חסר אצלם השנים האלו מפני שהוא המשכה עצמיות כו'. ומה שנק' בשם שאלה מפני שעתיד לחזור אל העצמות שבחי' מל' תתעלה בבחי' עצמות א"ס וכמ"ש ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו שהחיות פנימי יהי' לפניו ממש שיהי' עליית המל' בבחי' עצמות כו'. ונמצא שגם תכלית הכוונה של היחוד דמ"ה וב"ן דהיינו המשכת העצמות נאצל גי"כ מתחילה בבחי' מל'.

ובר"ה דאו הוא בנין המל', דהיינו תחלת אצי' אור המל' כנ"ל היז ג"כ שנאצלת בהב' ענינים אלו שיהי' ביטול היש לאין בחי' יחוד מ"ה וב"ן ושיהי' תכלית הכוונה של היחוד הזה שהוא המשכת העצמות. ובוזה יובן מה שנקבע ר"ה ביום ו' למע"ב דוקא יום שנברא האדם. דהנה בריאת האדם למטה הוא להיות ביטול היש לאין, דבוזה מובדל האדם מכל הנבראים שכולם נבראו מאין ליש להיות בבחי' יש היינו שיהי' מציאות העולם, וגם המלאכים נבראו להיות מאין ליש. דמלאך הוא ל' שליה שהן שלוחי השפעה שע"י נמשך ההשפעה בעולם. וכמו שאצי' הוא בבחי' ממוצע להיות התהוות בי"ע וכמשנת"ל. כמו"כ מלאכים הן ג"כ ממוצעים שע"י מתקטן ומתמצמץ ומתגשם ההשפעה שיהי' בערך הנבראים כו' וכמ"ש במ"א. הרי ענינם הוא להיות מאין ליש כו'. ויש בהם ג"כ הרצוא וכמ"ש והחיות רצוא ושוב מפני שמשיגים אלקות ע"כ הן בבחי' רצוא כו'. דכמו"כ הוא באצי' דהגם שבודאי הוא בבחי' ממוצע להיות המשכה וגילוי כו', ומ"מ יש בהם בחי' העלי' והתכללות בבחי' רצוא מפני הדביקות במקורם שנגרש בהם מקורם כו' וכמשנת"ל. ומ"מ הרי עצם ענינם הוא להיות מאין ליש כו'. וכמו"כ הוא במלאכים דעצם ענינם הוא שהן שלוחי השפע שזהו מאין ליש כו'. אבל האדם אינו נברא להיות בבחי' שליה היינו שליה השפע. ומה שההשפעה היא ע"י נש"י וכמשי"א בנוסח הברכה אלקינו מלך העולם וכמ"ש במ"א. וזה מפני שנש"י הן הכלים להמשכת האור בבחי' עצמות או"ס. והוא הענין הב' מה שתכלית הכוונה דביטול היש להיות המשכת העצמות. הכלים לזה הן נש"י. ומה שא' ברוך אתה ה' היינו המשכת בחי' פנימיות או"ס (שלמעלה מבחי' האור השייך אל העולמות) ועו"א אלקינו תחלה דתחלת ההמשכה היא בנש"י שהן הכלים לזה וע"י נמשך בעולם כו'. וע"כ אמרו"ל דכשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל מפני שהן הן הכלים אל ההמשכה כו', אבל אינם שלוחי השפע. כ"א הכוונה בבריאת האדם הוא להיות ביטול היש לאין כו'. דהנה הגשמה ירדה מאין ליש וכמשי"א נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת אתה יצרת כו' עד שנתלבשה בגוף ונה"ב. והכוונה היא להיות חוזר אל האין ולעשות הביטול בנה"ב ובכל הדברים התחתונים השייכים אל הנה"ב. וזהו שאדם בגימ' מ"ה שהוא ש' מ"ה בגימ' בבחי' העלם כמ"ש במ"א. וש' מ"ה הוא שנמשך ממדרי' למדרי' ובכ"מ לפעול בחי' הביטול כו', ולכן האדם דוקא קיבל עליו עול מלכותו ית', וקודם שנברא האדם הגם שכבר נבראו המלאכים לא הי' קבלת עומ"ש, רק כשנברא האדם קיבל עליו עומ"ש ואמר ה' מלך גיאות לבש. והיינו מפני שהאדם נברא להיות בבחי' ביטול היש כו'. וכמו"כ תכלית כוונת היחוד להיות גילוי העצמות היז ג"כ בהאדם שהוא הכלי לגילוי בחי' עצמות א"ס וכמא' תנאי התנה הקב"ה במע"ב אם יקימו ישראל תורתו מוטב כו', וכת"י אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי בראתי בגימט' תרי"ג כו', וזהו שהתורה ניתנה דוקא לנש"י למטה דמלאכים בקשו תורה ולא ניתנה להם מפני שאינם כלי לאור התורה, וגם לנשמות למעלה לא ניתנה תורה כ"א למטה דוקא שהן כלים אל התורה שהיא המשכת העצמות כו'. ולכן נקבע ר"ה דוקא ביום שנברא האדם שבו וע"י הוא ב' הענינים דביטול היש לאין והמשכת העצמות כו'. והגם דבכ"ה באלול נברא

העולם, זהו בחי' יחוד חיצוני דאו"א ור"ה הוא המשכת בחי' יחוד פנימי דאו"א וכמ"ש במ"א. והגם דבר"ה הוא בריאת העולם וכמ"ש זה היום תחלת מעשיך, והר"ע היום הרת עולם וכמשנת"ל. הנה בריאת העולם שבר"ה הוא שיהי' גילוי פנימיות המלוכה ויהי' גילוי או"א"ס בעולם. ואותה אנו מבקשים בר"ה מלוך על העולם כולו בכבודך דוקא בבחי' הפנימיות, והנשא על כל הארץ ביקרך בבחי' הרוממות והתנשאות עצמי, והופע בהדר גאון עוזך כו', עד אשר ידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כו', וגם כל אשר נשמה באפו יאמר ה' אלקי ישראל מלך כו'. וזהו דוקא שנמשך בר"ה, ולכן הוא דוקא ביום שנברא כו'. וההמשכה בר"ה הוא ע"י מלכיות זכרונות ושופרות, דמלכיות וזכרונות הר"ע מ"ה וב"ן, מלכיות הוא המשכת בחי' המלוכה ש' ב"ן, ובכללות הוא בחי' ממכ"ע ובפטריות הוא בחי' מל' דכ"ז הוא בחי' ש' ב"ן, וזכרונות הוא בחי' סוכ"ע שו"ע זכרון הברית, דכריתת ברית הוא למעלה מטו"ד בחי' סוכ"ע שזהו בכללות בחי' מ"ה כו'. ובעבודה מלכיות הר"ע קבעומ"ש שזה"ע ביטול היש לאין, וזכרונות הוא בחי' הרצון פשוט שלמעלה מטו"ד שזהו כענין בחי' סוכ"ע למעלה כו'. וגם בחי' ההרגש דאו"א"ס המופלא והר"ע כולא קמי' כלא חשיב בבחי' ביטול במציאות כו', שכ"ז הוא בחי' מ"ה כו' וכמשנת"ל. וזהו שמור לנוק' וזכור לדכורא שהן ב' מדרי' שבשבת שבתא דמעלי שבתא ושבתא דיומא שבתא, דמעלי שבתא הוא ההעלאה מלמטלמ"ע שכל הכיורורים דימי החול עולים ונכללים באצי' ושבתא דיומא הוא המשכת העונג מלמעלמ"ט וכמ"ש וקראת לשבת עונג כו'. ושמור וזכור בד"א נאמרו הוא שכולל ב' המדרי' דמ"ה וב"ן והר"ע שופרות שכולל ב' המדרי' דמלכיות וזכרונות כו'. ובעבודה הר"ע התשובה שזהו עיקר ביטול היש שהב"ן נעשה בבחי' מ"ה וכמו שנת"ל. וזה"ע התקיעה שהיא הצעקה פשוטה מעומקא דליבא ושברים תרועה גנוחי גניח וילולי יליל כו', ועי"ז הוא התקיעה מלמעלמ"ט וכמ"ש ואד' ה' בשופר יתקע, ש' הוי' בניקוד אלקים. וידוע שזהו בחי' העלם העצמי דא"ס כו', והיינו המשכת בחי' העצמות שו"ע התקיעה בקול פשוט בחי' פשיטות העצמות כו' ושברים תרועה הר"ע התעוררות רחמים שלמעלה, והיינו המשכת יגמה"ר שמאירי"ם בבחי' מל'. וידוע דיגמה"ר הן מבחי' פנימיות הכתר ובשרשו הוא מבחי' פנימיות ועצמות א"ס להיות בבחי' גילוי בבחי' מל' כו'. והענין הוא הדנה כתי' ויעבור ה' על פניו, פנים הן השמות ע"ב ס"ג כו' ש' ע"ב בחכ' וש' ס"ג בכינה כו', שהן לבושים אל האורות, דש' הוי' הוא בחי' האור והשמות הן האותיות דהוי' שמהם נבנים השמות כנודע, והן בחי' לבושים אל האור כו'. דהלבוש הוא בחי' העלם על האור, עם היות שאינו כמו הכלים מ"מ ה"ז העלם כו'. וכמו עד"מ הפנים באדם דעם היות שבו גילוי אור הנפש וכמו חכמת אדם תאיר פניו וכל החושים הנעלים הן בפנים, ומ"מ עור הפנים מעלים על פנימיות אור הנפש שהדם הוא הנפש שבו פנימיות האור והחיות ועור הפנים מעלים ע"ז. והגם שעור האדם הוא שעורו כבשרו, ומ"מ ה"ז מעלים על החיות פנימי. והמופת לזה צהיבת הפנים בעת השמחה והעונג וכמו צהבו פניו של ר"א שמצא תוספתא חדתא שזהו שהאור והחיות פנימי שבהדם בוקע ומאיר בפניו, וכאשר לא בעת השמחה אינו כן, ה"ז מפני שהעור מעלים כו'. וכמ"כ הוא

הדוגמא למעלה דבחי' השמות הן לבושים שמעלימים על עצם האור כו'. אך מ"ש ויעבור ה' על פניו היינו שמאירי' בחי' יגמה"ר שמבחי' פנימיות אוא"ס והלבושים לא יעלימו כלל, וכמו כי קרן עור פני משה כו'. והמשכה זו היא ע"י שופר, דבתקיעת שופר צריך שיתאדם פני התוקע שהוא גילוי פנימיות החיות, והיינו גילוי בחי' עצמות א"ס שיהי' בגילוי בבחי' מל' כו'. וזהו תקעו בחדש שופר בכסה, אומר בחדש סתם והיינו התחדשות בחי' המל' משרשה ומקורה הראשון, וע"כ אומר בכסה היינו מבחי' העלם העצמי דא"ס כו'. וזהו אומרו בחדש סתם דהיינו התחדשות המל' בתחלת אצ"י שלה, והוא מבחי' בכסה כמו שהמל' היא בבחי' העלם העצמי ונמשך אור חדש ממש בבחי' מל'. וזהו ג"כ בכסה ליום חגיגו, דהנה חג הוא ל' מחוגה שהוא עיגול כדורי שאין בו מעלה ומטה, ובכללות הוא בחי' אוא"ס הסוכ"ע שאין בו מעלה ומטה כו'. ונת"ל בענין שהאור * מיש לאין שגם בבחי' סוכ"ע יש מעלה ומטה במעלתו דהיינו בחי' ריבוי ומיעוט כו'. ואמיתית ענין שלמעלה מבחי' מעלה ומטה הוא בחי' העלם העצמי דא"ס כו'. וזהו בכסה ליום חגיגו, המשכת בחי' עצמות א"ס בגילוי כו'. ועז"א כי חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, דהנה יש ב' מדרי' בנשמות וכמ"ש אם כבנים ואם כעבדים. דהנה כתי' בני בכורי ישראל, בנים אתם לה' אלקיכם, הבן יקיר לי אפרים כו'. ולפעמים כתי' כי לי בני עבדים, והן ב' מיני נשמות דנשמות דאצ"י הן בחי' בנים וכמ"ש ורב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך אלו ת"ח שעוסקים בבנינו ש"ע והן התנאים שממשיכים גילוי אלקות ע"י התורה שהן בבחי' בנים, וכמו חנינא בני ישמעאל בני כו'. ועז"א כי חק לישראל הוא חק הוא ל' חוקה שהוא בתמידות והיינו דבאצ"י תמיד הוא התחברות אוא"ס ע"י הארת הקו מאוא"ס שמאיר באצ"י כו'. וכידוע שהקו עובר כל עולם האצ"י מלגאו איהו ש' מ"ה דאיהו אורח האצ"י כו' שנמשך עד המל' ועד בכלל כו', ואח"כ נפסק האור ע"י המסך והפרסא שבין אצ"י לבי"ע כו', ולכן באצ"י איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד, ובברי' לאו איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו'. וזהו כי חק לישראל, דבנשמות דאצ"י ההמשכה דאוא"ס ב"ה הוא בתמידות, וחק הוא ג"כ ל' מזון וכמו הטרפני לחם חוקי, דמזון הנשמות הוא הגילוי דאוא"ס ב"ה, דבנשמות דאצ"י הוא בתמידות כו'. אבל בנשמות דבי"ע אינו מאיר גילוי אוא"ס כ"א לפרקים, והו"ע ומשפט לאלקי יעקב. דהנה נשמות דבי"ע שנק' עבדים ה"ה בבחי' יש אתה בראת ויצרת כו' שנעשית בבחי' יש ופירוד רק שבטלים במציאותם בבחי' ביטול היש לאין, וכנ"ל בענין יחוד מ"ה וב"ן והוא ביטול היש לבד. ואינו דומה לנשמות דאצ"י שהן בבחי' ביטול עצמי וכמו משה שא' ונחנו מה בביטול בעצם. משא"כ נשמות דבי"ע שהן בבחי' ביטול היש כו'. אמנם אין מלך בלא עם, דמלוכה היא דוקא על עבדים, דעל בנים אינו שייך מלוכה, ואפילו יהי' לו אלק בנים אינו שייך עליהם המלוכה משום דברא כרעא דאבוהי שזוהו עצמות ** , וכמו שאינו שייך מלוכה על עצמו כמ"כ אינו שייך מלוכה על הבנים, כ"א על עבדים דוקא.

(*) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : שהאור הוא.

(**) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : עצמות המלך.

ובוה יובן שהרי בזמן בית שני היו כמה נשמות גבוהות צדיקים מופלגים ולא הואיל זכותם שלא יחרב הבית. והוא מפני שמלוכה העליונה היא על עבדים דוקא, דעל בנינים אינו שייך ענין המלוכה כ"א על עבדים שיהיו בטלים כו'. אמנם צ"ל מ"ש כי לי בניי אך הענין הוא דבעבדים יש ב' מדרי', דהנה מלאכים נק' ומהו כי לי בניי. אך הענין הוא דבעבדים והן למעלה במדרי' הרבה מהמלאכים כו'. ג"כ עבדים ונשמות נק' עבדים והן למעלה במדרי' הרבה מהמלאכים כו'. והענין דכתי' וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים, וידוע שיש אמה שפחה ועבד. דבתו היא הנשמה כמו שהיא בבחי' מל' דאצי' באצי' טרם שירדה לבי"ע שנק' ברחא דמלכא וכמא' לא זו מחבבה עד שקראה בתי כו'. וכשירדת לנוגה דברי' נק' אמה, ובנוגה דיצי' נק' שפחה, ובנוגה דעשי' עבד כו' כמ"ש במ"א. וכי ימכור איש זה הקב"ה את בתו לאמה בעולם הברי' וכו' לא תצא כצאת העבדים, שהיציאה והעלי' דנשמות אינו כמו המלאכים, כי הנשמה בעצם היא באצי' וכאו"א אומר נשמה שנתת בי טהורה היא. דמלאכים הן בעצם בבי"ע, הגם שיש להם ג"כ שרש באצי' ה"ז כמו כל הנבראים שיש להם שרש באצי' ואינם שם במציאות כלל כו'. אבל הנשמות עיקר מציאותם הוא באצי' רק ירדו לבי"ע ונעשו בבחי' יש ומציאות כו' וכמ"ש במ"א. וע"כ בעלי' שלהם עולים למעלה הרבה יותר, והיינו שנעשים בבחי' בנינים כו'. וזהו כי לי בניי עבדים שגם בחי' עבדים הן לי בבחי' בנינים כו', ומ"מ שייך עליהם מלוכה מפני שהן בחי' עבדים בחי' ביטול היש שנעשה בבחי' בן כו'. וזהו ומשפט לאלקי יעקב משפט דאיהו רחמי דנשמות שהן בבחי' עבדים ממשיכים גילוי יגמה"ר, והוא ע"י יעקב. דהנה יעקב הוא בחיר שבאבות שלימו דאבהן, דאברהם יצא ממנו ישמעאל יצחק יצא ממנו עשו אבל יעקב מטתו שלימה בי"ב שבטים הכל בקדושה שלא הי' בהם אותיות חטא כי לא הי' בהם שום פירוד כלל. והענין הוא כידוע דג' אבות הן בג' קוין אברהם קו הימין חח"ן, יצחק קו השמאל בג"ה, יעקב קו האמצעי דת"י. וידוע דקו האמצעי מובדל מהב' קוין, דמתחלת המשכתו עד סוף סיומו הוא קו אחד שאינו מדרי' מובדלות זמ"ז כו'. דהב' קוין הלא היד מובדל מהרגל ואינו מכוון נגד הראש, וכמ"כ בפנימיות הלא חסד אינו נצח ונצח אינו חסד שהרי האיש החסד שמתחסד מצד החסד אינו בבחי' נצח, והמתחסד מצד הנצחון אין בו מדת החסד כו'. והנה לידת המדות הוא מהמוחין ואין זה מהמוחין דחו"ב עצמן כ"א ע"י הדעת דוקא והוא הנק' דעת נוטה שהדעת נוטה לחסד או לגבו' כו'. וידוע שמהתכוננות שבמוח אינו מוכרח שיהיו המדות כ"א ע"י הדעת דוקא כו'. אבל קו האמצעי כולא קו א' דמהדעת נעשה לידת המדות והרחמים הוא מן הדעת וההרגש וכמ"ש במ"א, וכל מי שאין בו דעה אסור לרחם כו' ואין קישוי אלא לדעת כו', הרי שכולו קו א' בלי הבדל מדרי' כו'. וזהו שנק' בריח התיכון שמבריח מקצה היותר עליון ועד קצה היותר תחתון כו' וכמ"ש במ"א. וכמו עד"מ העיגול שאין בו מעלה ומטה ומ"מ הרי תחתיתו מרוחק מעליונו וכשעושין קו באמצע מעליונו לתחתיתו הרי מתחבר העליון עם התחתון ונעשה הכל א' כו' והר"ע קו האמצעי שהכל א' הוא כו'. וזהו שהב' קוין להיות

שהנצח נפרד מהחסד והחסד מהחכ' ע"כ ממותרי החסד יצא ישמעאל וכן ממותרי הגבו' יצא עשו כו'. אבל קו האמצעי שעצם האור נמשך עד למטה אין בו מותרות ופסולת כלל כו'. וע"י קו האמצעי הוא ההמשכה גם בהנשמות שנק' עבדים כו', והיינו שהוא הנותן כח להיות בהם הביטול בעצם מציאותם ושע"י הביטול יהי' המשכת העצמות דא"ס כו'. והיינו ג"כ בנין המל' בר"ה בב' הענינים שיהי' ביטול היש והוא שיהי' יחוד מ"ה וב"ן ושיהי' התכלית של היחוד הזה וכנ"ל. וכמו"כ בעבודה הכח על כל השנה שיהי' ביטול היש לאין ושיהי' עי"ז המשכת העצמות כו'. וכאשר בר"ה הוא הביטול ממש יהי' המשכת גילוי פנימיות המלוכה כו'. וזהו ומשפט לאלקי יעקב. דיעקב הוא בחי' יעקב עבדי שזהו נתינת כח על הביטול ועל ההמשכה שע"י הביטול והיחוד דמ"ה וב"ן כו'. וזהו שכ"ז הוא נתינת טעם על מ"ש תחלה תקעו בחדש שופר בכסה שנמשך בחי' המל' מעצמות א"ס מפני כי חק לישראל הוא נשמות דמ"ה שממשיכים גילוי אוא"ס, והעיקר בנשמות דב"ן שעז"א ומשפט לאלקי יעקב, דנשמות שנק' עבדים ע"י הביטול שלהם בבחי' ביטול היש ובפרט באופן שנעשה היחוד מ"ה וב"ן ממשיכים בחי' המל' מבחי' העלם העצמי דא"ס כו'. וזהו תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגיגו, התחדשות בחי' המל' מבחי' עצמות א"ס שיהי' ביטול היש עד שיהי' יחוד מ"ה וב"ן ושיהי' התכלית של היחוד הזה דבחי' העלם העצמי דא"ס יאיר בגילוי בבחי' מל'. והוא ע"י הנשמות דאצי' ודבי"ע, והעיקר בבחי' ביטול היש לאין כו', ועז"א כי חק לישראל הוא ומשפט לאלקי יעקב כו'.

ועפ"ז יובן ענין עצרת תהי' לכם, דהנה כל ההמשכות דר"ה ויוהכ"פ עיקר ההמשכה בפנימיות הוא בשמע"צ, וז"ע העכבה היינו הקליטה בפנימיות כו'. וההמשכה הוא להיות ביטול היש לאין שהו"ע יחוד מ"ה וב"ן והתכלית של היחוד דהיינו המשכת העצמות כו'. ונת"ל שזהו בבחי' מל', והוא אצי' המל' בר"ה ב' ענינים הנ"ל כמשנת"ל וזהו שנמשך בשמע"צ, ולכן שמע"צ הו"ע קבלת עומ"ש. וכידוע דבחדש תשרי הוא המשכות כלליות על כללות השנה, דבשמע"צ הוא המשכת קבועמ"ש על כל השנה כו'. והיינו שזהו שבנין המל' דר"ה בבחי' ביטול היש שז"ע קבועמ"ש כמשנת"ל עיקר ההמשכה בשמע"צ. וזהו דעצרת הוא ל' מלוכה, דהיינו ענין קבועמ"ש וביטול היש כו'. וזהו ג"כ שעושין שמח"ת בשמע"צ, דענין שמח"ת הוא שהתורה שמחה בבחי' תוס' האור שנמשך בתורה, דאורייתא מחכ' נפקית והתוס' אור בתורה הוא מבחי' עצמות א"ס שזהו שנמשך ע"י ביטול היש דוקא. וז"ע שמח"ת שמקפידים עם התורה את הבימה שקוראין בה, דהקריאה היא בדיבור וההקפה היא מעשה והוא מעלת העשי' היינו ביטול היש שע"ז נמשך מבחי' עצמות א"ס כו'. ועושין זה בשמע"צ דאו הוא עיקר ההמשכה הזאת כו'. וזהו ביום השמיני עצרת תהי' לכם דבנין המל' דר"ה, דהיינו אצי' אור המל' והוא הרצון למלוכה שיהי' ביטול היש יחוד מ"ה וב"ן ושע"ז יהי' המשכת העצמות שזהו התכלית של היחוד שממשיכים זה ע"י קבועמ"ש דר"ה ותשו' דיוה"כ, הנה בשמע"צ הוא הקליטה בפנימיות כו'.

בסיד ליל שי"ת, פרי"ת.

למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים, וצ"ל מה"ע הידיעה דעמי הארץ שידעו כי ה' הוא האלקים כו'. וילה"ק מ"ש בזהר דכל המצות הן לאתקנא רזא דשמי', פי' שמי' הן האורות דע"ס דאצי' וכמ"ש בהבי' דמשה ידבר שהו' שמות שאינן נמחקין הן בחי' האור כו'. ובפרט השמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהן בבחי' האורות כו' וכמ"ש במ"א. והמצות הן לאתקנא רזא שמי' היינו להמשיך תוס' אור מבחי' עצמות א"ס בהאורות והכלים דע"ס כו'. וזהו שהמצות גק' בשם צדקה וכמ"ש וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות כו', דענין הצדקה הוא להחיות רוח שפלים וכמו"כ הוא למעלה דכללות ההשתל' הוא בבחי' שפלים לגבי' ית'. והענין הוא כמ"ש מה רבו מעשיך ה' כולם בחב' עשית דמה רבו כולל ריבוי האורות וריבוי הכלים, וכידוע דמה שלפעמים הריבוי הוא במדרגות העליונות ולפעמים אדרבא הריבוי במדרי' התחתונות. וידוע שזהו ההפרש בין האורות והכלים דבכלים למטה הריבוי יותר ובאורות למעלה מהכלים שם הוא הריבוי בהאור כו', וכמו בכתר שהכלים אינם במציאות כלים וכמו אותיות החקיקה כו' וגם האור אינו בבחי' התלבשות ותפיסא כו' (והא' בהא' תליא), וכמו בעקודים שהכלי הוא כלי אחד כו', וכמו עד"מ באדם ענין האור הוא מה שמרגיש מה שלמעלה ממנו דהרגש המציאות בכל דבר גם כדברים הרוחניים הוא בחי' הכלי, וכמו בשכל מה שמרגיש את השכלי אפי' העומק שבו זהו בחי' כלי שבתוכה אור וכשמרגיש מה שלמעלה מהשכל המושג זהו בחי' האור כו', וכמו"כ במדות מי שהוא במדות טובות הרגש הטוב של המדה הוא בחי' כלי והאור הוא שמרגיש מה שלמעלה מזה שלא הגיע לזה עדיין כו'. וכמו"כ הוא למעלה דעיקר ענין האור הוא שלמעלה מבחי' הכלים ושם הוא ריבוי האור כו', ועל ריבוי האורות וריבוי הכלים אומר מה רבו מעשיך ה' שהכל הוא בחי' עשי' לגבי' ית', והענין הוא דהנה אין ערוך לך בעוה"ז, דבעוה"ז נראה ונגלה איך שאין ערוך לך דהתהוות היש בהכרח שהוא בדרך אין ערוך, שמהתהוות האור לא היינו יודעים שאין ערוך והיינו חושבים שזהו בדרך ערך, שהאור הוא בערך המאור, אבל התהוות היש בהכרח שהוא בדרך אין ערוך, וכמ"ש הרמב"ם בהקדמות שלו שבהקדמה דח"ב דמו"ב דמציאות בעלי שיעור (היינו גשמיים) אין מספר להם הוא שקר (וכן יאמר שם בער"ע), שא"א להיות יש מיש עד אין שיעור ובהכרח שהתחלתו הוא מאין וכמ"ש העיקרים דהתהוות הגשמי מן הרוחני אין לך בריאה יש מאין גדול מזה, והיינו שנתהווה בדרך אין ערוך וזהו אין ערוך לך בעוה"ז דבעוה"ז שנתהווה בבחי' יש ומציאות נראה ונגלה איך שאין ערוך כו', אמנם מזה אנו יודעים שגם האור הוא בבחי' אין ערוך שאם נא' שהתהוות האור הוא בבחי' ערך א"כ ה"ה נתפס בענין הערך ואיך יהי' ההתהוות בבחי' אין ערוך, וכמו הנבראים והנמצאים שלא יש בהם ענין ההתהוות מאין ליש זהו מפני שנתפסים בבחי' ערך דהיינו בבחי' עו"ע וע"כ לא יש בהם ענין מאין ליש כנודע, ואם נא' שהתהוות האור הוא בבחי' ערך הרי העצמות נתפס ח"ו בבחי' ערך ואיך מהוה בבחי' אין

ערוך, וא"כ מהתהוות היש שהוא בדרך אין * אנו יודעים שגם האור הוא בבחי' אין ערוך כו', וזהו שהכל הוא בבחי' עשי' לגבי' ית', והמצות שהן להחיות רוח שפלים הוא גם בהאורות להמשיך תוס' אור מבחי' עצמות א"ס וזה"ע לאתקנא רזא דשמי' כו' (ועמ"ש בד"ה החודש הזה לכם הא', עטר"ת). ואי' בע"ח דתומ"צ דעכשיו הן להוסיף אור באצי' כי א"א להיות הגילוי למטה מפני חומריות העולם מלבושים דנוגה שמעורבים טו"ר, רק באצי' הוא הגילוי וכן בע"ס דבי"ע ורק בבחי' הפנימיות הכלים דע"ס דאבי"ע לא בחיצוניות הכלים אפי' דאצי', הגם דאצי' לא יגורך רע, מ"מ להיות דחיצוניות הכלים הוא ההשפעה אל העולם ע"כ לא יוכל להיות הגילוי גם בחיצוניות הכלים רק בבחי' פנימיות הכלים כו'. אך צ"ל הלא הנשמות הן מבחי' פנימיות הכלים וכידוע ההפרש בין נשמות ומלאכים דמלאכים הן מחיצוניות הכלים ונשמות מפנימיות הכלים, וא"כ הלא בנשמות הי' יכול להיות ההמשכה דתומ"צ, אך הענין הוא דזהו ההתחדשות בנשמות שעם היותם מבחי' פנימיות ה"ה מ"מ מתלבשים בלבושי נוגה דנה"ב, דבהשתל' יכול להיות ההתלבשות רק בבחי' חיצוניות לא בפנימיות, וההתחדשות בנשמות הוא שגם שהן מבחי' פנימיות ה"ה מ"מ בבחי' התלבשות בנה"ב שמנוגה (והוא בכח המפליא לעשות שמחבר רוחניות בגשמיות גם בחי' פנימיות הרוחניות כו'), אך בכחו לברר את הנה"ב (דבהשתל' ההתלבשות היא בבחי' חיצוניות ואין בכוחם לצאת בכח עצמן, ונשמות שהן בחי' פנימי ועצמי בכוחן לצאת בכח עצמן ולברר את הנה"ב) ולהסיר את הלבושים המעלימים ומסתירים ואזי באמת מאיר בהנשמה ההמשכה שעיי' תומ"צ כו'. והענין הוא כמ"ש רשע מכתיר את הצדיק שהצדיק הוא בתוך והרשע מכתירו ומסבבו מכל צד, וענין שהצדיק הוא בתוך יש בזה ב' ענינים, הא' שהוא בתוך היינו שהרשע מסבבו לא רק בדרך אגב כ"א שהוא ענין אצל הרשע שהסט"א נותן א"ע ע"ו להכתיר ולסבב את הצדיק, והב' שעומד אצלו בתוכו שמרגיש אותו שיפעול בו (ער שטייט עם אין דיא ביינער און אין האלז וידוע ומרגיש שיפעול בו דבר) וגם זאת שמהפך אותו בכל המציאות שלו וזאת דוקא ע"י שהוא בתוך, שאם הי' רק בההתפשטות לא הי' העצם מתהפך וע"י שהוא בתוך דהיינו בהעצמות שלו ע"כ הוא מהפכו בעצם המציאות שלו, וכמ"ש אל גנת אגוז ירדתי ואי' בזה שזה ירידת הנשמה בגוף, דכמו קליפת האגוז שמסתיר על הפרי וע"י ששוכרים את האגוז לוקחים את הפרי, כך ע"י שבירת החומריות של הנה"ב מתגלה הנה"א כו', ושבירת החומריות ע"פ פשוט הוא להיות בבחי' לב נשבר ונדכה ע"י שהוא ממארי דחושבנא בפרטי עניני מחדו"מ. שלו ובעוצם ריחוקו מאלקות שעיי' נשבר רוחו בקרבו ובפרט ע"י התשובה שמתמרמר בנפשו מאד וצועק מעומקא דליבא מן המיצר שצר לו מאד מעניניו שנשבר בזה כל החומריות שלו ומתגלה הנה"א בעצם כחו ותוקף אורו כו', אמנם הכוונה בשבירת הקליפה הוא ג"כ הויכוח שמוכך את החומריות רק שהויכוח הוא עד שבירת החומריות. והענין הוא דאי' בע"ח שהאו"פ מצחצח חצי הכלי

מבפנים והאוי"מ מצחצח חצי הכלי מבחוץ. דהנה אוי"מ הוא שהמקבל האור יכול לקבל כפי השגתו בלבד דהיינו כפי הכלי, אבל ההשגה עצמה שהיא הכלי ה"ה מסתרת על גופו של האור שאינו מאיר כמו שהוא בעצמו ומהותו מפני הגשמת כלי ההשגה כו', אך כשהאור מתגבר ומאיר תמיד בהכלי ממקור השפע יכול זה הכח להתאיר ולזכך גם הגשמת הכלי מעט מעט ע"י התמדת האור בה. כנראה בחוש הסבע שגם האבן המס ימס והי' למים כשהמים נובעים בו בתמידות יתירה כו' וכמו העוסק במושכלות תמיד מזדכך כלי שכלו שיוכל לקבל אור שכל יותר וגם יקבל שכליים עמוקים שבתחלה לא הי' כלי לזה שלא הי' יכול לקבל רק שכליים פשוטים בבחי' מיעוט האור, וע"י התעסקות במושכלות תמיד יכול לקבל שכליים נעלים בבחי' ריבוי אור ובכל שכל יגיע לעומקו ופנימיותו מפני שכלי שכלו נזדככו ונעשו כלים יותר לקבל אור שכל כו', והוא יזכך הכלי מבפנים שגם בתחלה הוא כלי לאור וע"י הויכוח הוא שמקבל אור עליון יותר כו'. וענין האוי"מ שמצחצח הכלי מבחוץ הוא כאשר הכלי היא בהגשמה ביותר ואינו כלי לקבל אור שכל, אזי העצה הוא שהמספיע משפיע לו שכל נעלה ביותר שלמעלה מהשגתו שהמקבל נופל בעצמו מהעדר השגתו וע"י מזדכך חיצוניות הכלי היינו עצם מהות חומריות הכלי שנעשה כלי לקבל כו', וכמו"כ יובן בנה"ב שיש בו פנימיות וחיצוניות דעם היות שבכללותו הוא חומרי וגשמי ה"ה מ"מ כלי שמתלבש בתוכו הנה"א וכידוע דהתלבשות הנה"א בנה"ב הוא בבחי' התלבשות סנימי כמו אור בכלי והיינו שהנה"ב מוכן ומצוייר באופן כזה שיוכל להתלבש בתוכו הכחות דנה"א כו' וכמ"ש במ"א שהן מרגישים זא"י שז"ע התלבשות פנימי כו' וא"כ הרי בפנימיותו הוא כלי לאור של הנה"א רק להיותו חומרי ה"ה מעלים ומסתיר שאין האור בגילוי ממש וע"י התעסקות הנה"א עם הנה"ב ה"ה מוכך את הנה"ב כו', וזהו העבודה התמידית דנה"א בהשגה והתבוננות באלקות בהשגה טובה להבין ולהשיג את הענין בטוב ודוקא בענינים שהן בקירוב אל הנה"ב שגם הוא יכול להבין שמבין גם הוא את הענין האלקי הטוב דאלקות דבהתעוררות האהבה דנה"א מתעורר גם הנה"ב כו', וע"י נעשה הבריור והויכוח דנה"ב דמעט מעט אגרשנו מפניך שמזדכך מהחומריות שלו כו', אמנם הנה נת' שהויכוח הוא עד שבירה והיינו שגם בפנימיות הכלי שלו הוא באופן כך, והיינו ע"י התורה שע"י השקידה בעוסק התורה שנתן עצמו לזה (אז ער גיט זיך אַוועק אַן עסק התורה) נעשה הויכוח באופן שאינו שייך לענינים החומרים, וכידוע ההפך בין הבריורים דתפלה ותורת דהבירור דתפלה הוא בכחות הנפש ובבחי' אור שבבחי' ערך ושיוכות אל הנה"ב, דהביטול שנעשה ע"י בנה"ב הוא רק בבחי' התפשטות שלו לא בעצם מהותו כו', אבל הבירור שע"י התורה הוא בכח אור עליון מלמעלה למטה שזה פועל ביטול בעצם המהות של הנה"ב שלא יהי' שייך כלל לענינים החומרים והגשמים ולא יומטך אחריהם כו', והמצות הן בחי' אוי"מ שמזכך את חומריות הנה"ב מבחוץ וכמ"ש כי הוי' אלקיך אש אכלה הוא הוי' הוא בחי' התורה ואלקיך הוא המצות (עמ"ש בדי"ה כי תצא האי) עדי"מ שנותנים אש רתוך הכלי וחרירי יי

ושרוף ומכלה לגמרי, כך התורה והמצות ע"י שהן בבחי' פנימיות ובבחי' מקיף
 הרי יש בהם כח לכלות ולשרוף לגמרי את חומריות הנה"ב וגסותה כו' וכמ"ש
 בתנ"א בדיה משה ידבר, וכמו"כ שבבירת החומריות שע"י התשובה הנה זה
 הזיכך מבפנים, והזיכך שמבחוץ הוא ע"י הגילוי דיגמה"ר הנמשכים מלמעלה
 וכמו בעשיית שאז הוא גילוי יגמה"ר וכן בכלל ע"י התשובה שע"י נמשכים
 יגמה"ר להיות נושא עון ועובר על פשע כו' ע"י הוא הזיכך מבחוץ כו'. דהנה
 צ"ל מה"ע הווידיים שאומרים בעשיית ויוהכ"פ, והענין הוא דהנה בכל דבר
 יש חומר וצורה שהן גוף ונפש, וכמו"כ בהחטא ועון יש בזה גוף ונפש והיינו
 התאוה רעה זהו הנפש והגוף הוא גוף המעשה שעשה, וזהו שאמרז"ל העובר
 עבירה אחת נעשה קטיגור א' שכלול מגוף ונפש שמחמימות התאוה נעשה
 הנפש ומגוף העבירה ר"ל נעשה הגוף, וע"י התשובה לוקחים את הנפש שהרי
 ענין התשובה הוא שמתמרמר מאד וצר לו מהחטא ועוקר רצונו מזה לגמרי
 והיינו שנעקר הרצון והתאוה שהי' לו וע"י מעביר את הנפש והחיות שהי'
 בהדבר עבירה, אבל הלא עשה דבר בפועל ויש דבר הנעשה מזה דהיינו הגוף,
 ובכדי להעביר את הגוף זהו ע"י הוידוי דברים דעקימת שפתיו הוי מעשה
 ובוה הוא מעביר ומבטל גם את גוף הקטיגור, וז"ע הוידוי שמוכרח אל התשובה
 וכמ"ש במ"א, וכמו"כ הוא בזיכך הנה"ב בכלל שיש בו פנימיות וחיצוניות,
 הפנימיות הוא הרצון והתאוה מה שמתאוה לכל הדברים הגשמים, והיינו הציור
 שלו וכידוע שיש עצם כח המתאוה המשוט שאינו רע, והציור הוא הפנימיות דהיינו
 ומתאוה כו' וכמ"ש באורך בדרושי פרה אדומה, והיינו מה שיש חילוקים באופני
 החיות, והחיצוניות הוא עצם מהותו וחומריותו, והיינו מה שיש חילוקים בתוקף הנה"ב כמ"ש במ"א,
 החומריות וכידוע בענין שור כשב ועו סוהו חילוקים כמ"ש בתוקף הנה"ב כמ"ש במ"א,
 והנה ע"י התשובה עיקר התיקון הוא בהפנימיות וכנ"ל שעוקר רצונו מהחומריות
 כו', אבל שיסתנה מהות הנה"ב שלא יהי' חומרי כי"כ הגם שגם בזה מועיל
 התשובה וכמ"ש במ"א תחלה בתכלית הענות והתוקף נעשה בבחי' ביטול ושפלות
 דתמורת שהי' תעצמו כו', מ"מ העיקר זהו ע"י הגילוי מלמעלה והיינו שגילוי
 חלישות בעצמו כו', מ"מ העיקר זהו ע"י הגילוי מלמעלה והיינו שגילוי
 דיגמה"ר הוא שמשנים מהות הנה"ב שיהי' בבחי' דקות יותר, ובכלל זה הוא
 שלא ישזכ לכסלה עוד, דהגם ששב בכל לבו מ"מ צריך שמירה וכמ"ש במ"א
 בענין אל יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר אלא אפשי ומה אעשה שאבי שבשמים
 גזר עלי שזהו דוקא בצדיקים שאין החומריות מושך אותם אל הרע ע"כ יכול
 לומר אפשי כו', אבל הבע"ת צ"ל אי אפשי ממני שצריך שמירה בעצמו שלא
 ישיב בו לכסלה עוד, והגילוי דיגמה"ר הוא השומר אותו כו', וזהו הזיכך
 והצחצוח מבחוץ כו', והנה בעשיית הוא ע"י התשובה והגילוי דיגמה"ר, ובסוכות
 שהוא זמן שמחתנו ובפרט בשמעי' וש"ת נעשה הצחצוח מבפנים ומבחוץ ע"י
 השמחה, דהנה אנו רואין שבעת השמחה אוי האדם מובדל מן הרע שאין לו
 שייכות לזה והיינו דכמו בתורה שהבירור הוא באופן כזה שאינו שייך להחומריות
 כנ"ל כמו"כ הוא בשמחה שאינו שייך לחומריות כו' וזהו הזיכך מבפנים, וידוע
 שיש ב' בחי' שמחה הא' ישמח ישראל בערשיו והב' ישמח ה' במעשיו שהיא

השמחה העליונה הבאה מלמעלה בבחי' מקיף על האדם כו', וסוכות הוא זמן שמחתנו ל' רבים שמתחברים ב' השמחות וכמ"ש בלק"ת בד"ה ה' לי בעזורי. כי הנה השמחה דסוכות היא שמחה שלא בהדרגה שיוצא מגדר הכלי, ועי"ז מתחבר שמחת האדם עם השמחה העליונה דהיינו התחברות הפנימי עם המקיף ועי"ז נעשה זיכוך הנה"ב מבפנים ומבחוץ כו', דכמו שהוא ע"י התשובה וגילוי היגמה"ר כמו"כ הוא ל' שבירה מל' ויודע בהם את אנשי סוכות, והיינו שע"י הארץ כו' דעת הוא ל' שבירה מל' ויודע בהם את אנשי סוכות, והיינו שע"י התחברות דהוי' ואלקי האלקים נעשה השבירה שלהם שלא יעלימו ויסתירו כו', והנה כתי' הודו לאלקי האלקים וקאי על מ"ש קודם הודו להוי', והנה בשם אלקים יש ק"כ צירופים דמהמ"ח צירופים האחרונים יש יניקה לסט"א והי"ע אדמת בני חם וכמו מצרים מיצר ים שמקבלים מבי' אותיות ים שהן מ"ח צירופים, אך כאשר מאיר ש' הוי' בגילוי בשם אלקים אזי אין להם יניקה כלל ומתבטל כל מציאותם כו', וזהו למען דעת כל עמי הארץ כי הוי' הוא האלקים, עמי הארץ הן הגוף ונה"ב שע"י החיבור דהוי' ואלקים שהוא החיבור דאור"מ ואו"ם ה"ה נשברים ומתבטלים כו', וכמו"כ ע"י העבודה בזיכוך הנה"ב מבפנים ומבחוץ כנ"ל נעשה ההתחברות דהוי' ואלקים, ואזי גם הנה"ב יודע דהוי' הוא האלקים ויתפרש למען דעת ל' ידיעה כו', וזהו למען דעת כל עמי הארץ בבחי' שבירה וביטול ע"י ההתחברות דהוי' ואלקים אור"מ ואר"פ, וע"י העבודה בזיכוך הנה"ב עי"ז הידיעה גם בהנה"ב וזהו למען דעת כל עמי הארץ כי הוי' הוא האלקי כו'.

בס"ד ש"ת וש"ב בסעודה, פ"ת.

ורוח אלקים מרחפת על פני המים, ואי' במד"ר פ"ב זה רוחו של מלך המשיח, וצ"ל מה"ע רוחו של משיח, דלאחר שאי' תחלה והארץ היתה תהו ובהו כו' או' ורוח אלקי' זה רוחו של מ' המשיח, והנה מרחפת הוא רפ"ח מת והן רפ"ח נצוצות שמו' מלכין קדמאין דמיתו, דכללות ההשתל' הוא מהנצוצות דתהו עד שגם מה שנק' מתים היינו היכלות דנוגה הן מרפ"ח נצוצות אלו, וצ"ל איך הוא שההשתל' הוא מהרפ"ח ניצוצות וגם הנק' מתים הן מהרפ"ח ניצוצות דאיך בחדא מתתא מחתינהו כו', ולהבין זה ילה"ק שי"ש ג' מדרי' והן עולם שנה נפש, דיסוד הסי' הוא על ג' מדרי' אלו, והוא מפני שג' מדרי'.

הן יסוד כל ההשתל'. והן בחי' נקודה קו שטח שהן ג' אותיות יו"ה, נקודה
הוא יו"ד דש' הוי' (והה"א לא חשיב מפני שהוא לעצמו עדיין כמיש במ"א,
וחשיב רק היו"ד שזהו כללות האור שלצורך העולמות וכמשי"ת) וקו הוא אות
וא"ו דש' הוי' ושטח הוא ה"א אחרונה כו'. וזהו ג"כ עולם שנה גפש, רק
דנקודה קו שטח הוא כסדר האותיות דהוי' מלמעלמ"ט ובעולם שנה גפש הוא
מלמסלמ"ע, דעולם הוא בחי' שטח שנה בחי' קו וגפש בחי' נקודה כו'. והנה
עולם הוא מקום שהוא בעל קצוות מעלה ומטה מורה ומערב צפון ודרום, ושנה
הוא זמן כו'. והנה עולם שהוא מקום אין הכוונה רק על המקום הגשמי כ"א גם
החיות המתלבש בהמקום היו ג"כ בכלל עולם. וכמו עד"מ באדם שאברי הגוף
הם גשמיים והן בחי' מקום ממש אך כל האברים היה פועלים איזה פעולה דלא
יש אבר שלא יפעול דבר מה, והרי הפעולה הוא ג"כ גשמי וכמו כח התנועה ביד
וכח ההילוך ברגל כו' וכן כח הראי' בעין ושמיעה באזן עד גם כח השכל במוח
שבראש הכל הוא פעולות גשמיים שהשכל משכיל השכלות גשמיים והראי' רואה
ראי' גשמיית כו'. דרוחניות הכחות הרי אינם נתפסים בגשם, וכמו כח השכל
הרוחני שבגפש היה שכל רוחני שאינו בבחי' גשם כלל, וכמו השגת
הגשמות בג"ע שזה ג"כ שכל והשגה אך היא השגה רוחנית כו'. וכן כח הראי'
שברוחניות הגפש היה ראי' רוחנית שרואה הכרוזים העליונים וכמו מזלייהו
חזי שזהו בבחי' מקיף שבגפש, וכמ"כ בכחות הגפש שרואה ראי' אלקית כו'.
וכמו שנתלבשו הכחות בהאברים היה באים בהגשמה כו' כנ"ל, והוא ע"י
הגידים שהן ממוצעים שע"י בא החיות הרוחני דהגפש בבחי' חיים בשרים
כו' כי הדם הוא הגפש שאור וחיות הגפש מלוכב בדם שהוא בבחי' חיים
רוחניים עדין וע"י הגידים בא בבחי' חיים בשרים כו'. וזהו הג' מדרי' בשר
גידים ועצמות עצמות הן עצמיות האדם, דעיקר בנין האדם הן העצמות שבו
ובשר הוא לבוש המלביש את העצמות וכמ"ש עור ובשר תלבישני כו', והתחברות
שלהם הוא ע"י הגידים כו'. ואי' בזהר גרמי בנין על מוחא דאיהו מיא, והיינו
שהעצמות הן בחי' מוחין (ולכן העצמות יש בהם מוח), וענין המוחין בעצם הוא
שתופס את הענין בבחי' הפסטה לא בבחי' התלבשות כו', וכן הרגשת דקות
הענין לא בבחי' התלבשות בדבר מה (ער הערט די איידעלקייט פון דעם ענין
ויא עס איז נאך ניט אן גיטאן אין א זאך). וזהו שכלי בעצם והוא עצמות
האדם. והתחברות השכל עם הלבוש החיצוני הוא ע"י אמצעות הגידים כו'. ויובן
בענין מחדרי' שהן ג' מדרי' הנ"ל, מחשבה היא הכוונה הרוחניות שזהו העצם
שכלי שהוא בדקות הענין כו', כי גילוי השכל הוא במח' שהוא לבוש הפנימי
ושם מתגלה ומתלבש השכלי כמו שהוא כו'. ומעשה הוא הלבוש החיצוני שבא
בהגשמה במעשה המצות שצ"ל בעשי' בפרי'ם דוקא. אמנם צ"ל התחברות
הכוונה עם העשי' והוא שיהי' חיות בעשיית המצוה שזהו ע"י הכוונה דוקא
דמצוה בלא כוונה היא כגוף בלא גשמה, והכוונה היא הנותנת חיות בהמצוה כו'
(ואין הכוונה כאן על הכוונה פרטיות של המצוה בההמשכות והגילויים שע"ז,
כ"א הכוונה האלקית והיינו שע"י ההשגה התבוננות אלקי והתעוררות אהוי"ר
אוי עשיית המצוה היא ברצון וחשק ובחיות גדול וכמ"ש בסש"ב והמקימן באמת

הוא האוהב את ש' הוי' וחפץ לדבקה בו כו'. ובאמת ע"י הקדמות כוונה הנ"ל ממילא יש גם הכוונה פרטיות השיך לעבודה, וכמו תפילין לשעבד מוחו ולבו כו' וכה"ג בכל המצות העבודה רוחניות שבה כו') וגם צ"ל אצלו חיוב המצוה היינו שנפשו ורצונו יחייבו עשיית המצוה (עם מאַנט זעך באַ עם זייער דיא עשיית המצוה) שאו הוא מדקדק בעשיית המצוה לא רק העש"י לכד כ"א דקדוקי מצוה וזהירות יתירה שזוה דוקא כאשר רצונו מחייב עשיית המצות כו'. והתחברות זאת דכוונה שבמח' עם המעשה הוא ע"י הדיבור, והיינו דיבור דתפלה כו', דתפלה היא כוונה וכמא' אם כוון לבו יצא, אך הוא כמו שהכוונה באה בדבור ועי"ז נעשה התחברות הכוונה הרוחניות עם מעשה הנשמיות כו'. והענין הוא דהנה בכדי שיהי' התחברו' הכוונה עם המעשה זהו דוקא כאשר העבודה היא בהתעסקות עם הנה"ב, והיינו שההתכוונות יהי' בענינים סיכולים להיות מושג גם לנה"ב שגם השכל הטבעי יבין את הענין וירגיש את הענין כו', דבהתעוררות האהבה מתעורר גם הנה"ב וכמ"ס ואהבת את ה' אלקיך בכל לבך בשני יצריך כו', ואוי המעשה היא כדבעי. דכאשר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבך גם כשמבין ומשיג את הענין בטוב ובהנחה טובה שמאיר אצלו הענין האלקי מ"מ יכול להיות שהמעשה תהי' שלא כדבעי. וכאשר נראה בחוש בכמה בנ"א שהן יר"א ואינו מקושר ומחובר עם הפועל, דיכול להיות שבפומ"מ יהי' לא כדבעי. וכמו בנטי"י לסעודה שיש בזה כמה דקדוקי' ואינו מדקדק כ"כ ובפרט בזהירות הידים בתוך הסעודה מדברים המטמאים את הידים, וכמו בנגיעת הידים בצואת האף וכה"ג. וזה נמצא גם בעובדי ה' בתפלה בהתכוונות ובהשגה טובה וכהרגש הענין האלקי ומ"מ אינו משים לבו לענינים כאלו והוא מפני שהתפלה אינו בהתעסקות עם הנה"ב כ"א מצד הנשמה לבד (ואין זה עובדי ה' בנשמחן כי גם כשהעבודה היא בהנשמה * ג"כ בהתלבשות בנה"ס וההתכוונות וההשגה היא בשכל הטבעי רק שאין ההתעסקות ונתינת נפשו לזה שיהי' מובן בשכל הטבעי בשכיל הנה"ב ושהוא יתעורר כ"א שיבין ויונח אצלו הענין האלקי מצד הנשמה) ואו יכול להיות שאחר התפלה לא יאכל כלל כי אינו שיך לאכילה שהוא למעלה מהגשם, אך כאשר יאכל לא ידקדק על עצמו בזהירות כנ"ל. והוא מפני שהכוונה גבה מעלתה מהמעשה כו' ואינו מביא אותו לידי זהירות כו'. אך כאשר העבודה היא בהתעסקות עם הנה"ב או אחר התפלה יאכל כי הנה"ב שיך לאכילה (וגם מפני שכללות העבודה היא בבחי' התיישבות יותר בכלי כו') אך יהי' גוהר בכל הדברים ויתרחק מאד מכל דבר שיוכל להביא לאיזה דבר איסור גם בדקדוקי סופרים כו', ובוה מתחבר הכוונה עם המעשה כו'. וידוע דהתפלה עיקר ענינה הוא ההתעסקות עם הנה"ב ולפעול בו הביטול כו', ובוה נעשה התחברות הכוונה עם המעשה כו'. וזה"ע בשר גידין ועצמות שהן מח' דבור ומעשה שהדבור הוא התחברות המח' הרוחניות עם המעשה כמו הגידים שמחברים חיות הרוחני עם האברים להיות בבחי' חיים כשרים כו'.

(ב) וזהו ג"כ ענין עולם שנה נפש. דהנה נפש הוא החיות קודם שמתלבש
 בהאברים להחיותם רק שמוכן להחיות, וכמו הכחות כשהן כלולין
 במוח שהן למעלה עדין מבחי' חיות להחיות ורק הארתן הוא שנמשך באברי
 הגוף כו' וכמ"ש בספ"ב, ומ"מ הוא שמוכן להחיות את האברים כו' (וי"ל
 שזה למעלה מבחי' חיים רוחניים שנת"ל שהן כחות פרטים עכ"פ וכמו שהן
 במוח שבראש ה"ה בכחי' התכללות כו', וי"ל דבוה הוא ענין רואין את הנשמע
 כו' ורוחניות החיות הוא כמו שהוא בדם כנ"ל, ומ"מ בכלל זה הוא ג"כ רוחניות
 החיות שזהו בחי' נפש בכלל כו'). ועולם הוא החיות כמו שבא באברים בבחי'
 חיים בשרים כו' ושנה הוא ההתחברות וכמו הגידים שהן המחברים כנ"ל.
 והיינו שאינו בבחי' רוחניות כמו רוחניות החיות וגם לא בא בהגשמה בבחי'
 חיים בשרים הוא הממוצע המחבר כו' (עמ"ש במ"א בענין אדם פנימי אדם
 אמצעי ואדם חיצוני כו'). וזהו הנק' שנה, כי בהתחברות החיות לבוא באברים
 בבחי' חיים בשרים הוא שמתהווה הזמן כו', שהרי רוחניות וגשמיות א"א
 שיתאחדו ממש רק ע"י הסתלקות והתפשטות שז"ע דפיקא דליבא שדופק ב'
 דפיקות כו' וכן בנשימה כו' וכמ"ש במ"א באורך, והסתלקות והתפשטות ה"ז
 התחלקות הזמן כו', וגם מצד החיות עצמו כשנמשך להחיות מוכרח ענין
 ההתחלקות דזמן כו' שהרי הגוף אינו חי בעצם מצ"ע כ"א מחיות הנפש המחי'
 אותו וכשהוא חי מהנפש הרי הגוף חי היינו לא שרק מלוכש בו דבר חיוני
 כ"א שבשר הגוף חי מפני שהחיות מתאחד עם הבשר עד שהוא חי, וממילא
 מובן שהחיות אינו עצמי שהרי עצמי א"א שיהי' בבחי' התלבשות כזאת בבחי'
 התאחדות ממש שהגוף יהי' חי, רק שזהו הארה שנמשך מאיזה מקור ובהכרח
 לומר שהוא בבחי' נבדל ממקורו כי אם הי' בבחי' גילוי העצמות ממקורו לא
 הי' אפשר להיות בבחי' התאחדות כנ"ל, כ"א להיותו בבחי' נבדל ממקורו יוכל
 להתאחד עם הגוף כו', והרי בהכרח ג"כ שיהי' בבחי' דביקות במקורו דאל"כ
 לא הי' בבחי' חיות כלל אלא שהדביקות שלו אינו בבחי' דביקות ממש כ"א
 בבחי' התחדשות והיינו בבחי' רצוא ושוב שעולה תמיד לגבי מקורו ומתחדש
 ממקורו כו' ורצו"ש הוא ענין הזמן כו' (דכמו"כ הוא בעולם המחודש בטובו בכי"ו
 תמיד מע"ב שהוא בבחי' התחדשות, דהיינו בבחי' רצו"ש שמוה מתהווה הזמן
 כו', וז"ע הצירופים שמתחדשים בכ"ע ובכ"ר מפני שבכ"ר מסתלק החיות הקודם
 שזהו עליית הצירוף הקודם ונמשך צירוף חדש כו'). וזהו דבהתחברות החיות
 עם אברי הגוף נעשה בחי' הזמן דבחי' נפש שזהו בחי' החיות קודם שנמשך
 להחיות אינו שייך ענין הזמן רק כשנמשך החיות להחיות הו"ע הזמן שהוא
 בחי' שנה כו'. וזהו אדם א' דם דא' הוא בחי' נפש דם בכללות הוא בחי' שנה
 ועולם ובפרטיות א' הוא בחי' הכוונה דמח' ומ' הוא בחי' מעשה וד' הוא דיבור
 שהוא הממוצע המחבר כו' והו"ע עולם שנה נפש כו' וזהו ג"כ הג' מדרי' נקודה
 קו שטח, נקודה הוא בחי' הרוחניות ולמעלה הוא בחי' חכ' שזהו כללות האור
 והחיות של העולמות, וכידוע דחכ' היא ראשית ההשתל' והיינו דכללות האור
 שנמדד לפי אופן העולמות להחיות העולמות ה"ז נכלל בבחי' נקודת החכ' כו'
 (ועמ"ש במ"א בענין נשבע ה' בנפשו שזהו בחי' עקודים, וי"ל דעקודים הוא
 ראשית הגילוי מבחי' א"ק והוא בבחי' נקודה שהכל עקוד בכלי א', והוא בחי'

הכלל דכללות ההשתל' בחי' תהו ותיקון כו') וזהו מ'ש בראשית ברא בחוכמתא ברא. דההתהוות היא מבחי' חכ' וכתי' ואתה מחי' את כולם, אתה הוא בחי' חכ' כמ'ש בסי' בפ' ברוך שאמר, והיינו לפי שחכ' היא הנקודה הכוללת הכל כו'. וקו הוא הוא'ו שבראשו יו'ד שזוהו ההמשכה שנמשך בעולם שאינו בבחי' התלבשות ממש עדיין כו', ושטח הוא ה'א אחרונה שזוהו החיות שנתפס בנבראים כו', והן הג' מדרי' דעולם שנה נפש שע'ז מיוסד הסי', כי בזה נכלל כל ההשתל' כו'. (והנה בל' תנ"ך עולם הוא זמן וכמו חוקת עולם, לאחזת עולם דר"ל כל משך הזמן אך בל' רז"ל עולם קאי על מהות העולם עצמו, היינו השמים והארץ כו' וכמא' הפרדר"א עד שלא נברא העולם כו', שית אלפי שנין דהוה עלמא כו'. גם בכתוב יש גילוי לל' זה במ'ש ויקרא שם בשם ה' אל עולם שכ' הרמב"ן ז"ל לחד פ' שהוא כל' רבותינו ז"ל דקאי על השמים וארץ, דהיינו המקום דהוי' הוא אל עולם כו' (וי"ל דאברהם המשיך גילוי ש' הוי' בעולם דהיינו שיהי' גילוי אלקות בעולם, דעד אברהם הי' העולם מתנהג באפילה בבחי' חשך והעלם דהתהוות העולם הוא בש' אלקי' שהוא בחי' העלם כו', וביותר שהדורות שגרמו סילוק השכינה שע'ז הי' חשך בעולם ואברהם התחיל להאיר להמשיך גילוי אלקות ושיהי' התגברות ש' הוי' על ש' אלקים שזוהו היחיע דמית שהתחלה הי' מאברהם וכמ'ש בלקי' מהאריו"ל פ' לך ובמדרי' בראשית פ' ב' אמר הקב"ה עד מתי יהי' העולם מתנהג באפילה חבוא האורה ויאמר אלקים יהי אור זה אברהם הה"ד מי העיר ממורת צדק כו' ומבו' במ"א שזוהו גילוי הקו הנמשך מאוא"ס, וידוע דגילוי הקו הוא ש' הוי' וכמ'ש במ"א אל אלקים הוי' דבר ויקרא ארץ כו' וזהו ויקרא הוי' אל עולם שהמשיך גילוי ש' הוי' בעולם כו' ובלקית ד"ה ויקרא כו' המסות הגדולות אל עולם שהעולם הוא אלקות כו' וכמ'ש במ"א) וכן מלכותך מלכות כל עולמים, פ' במפרשים דקאי על עצם העולמות ממש דהא זמן כתי' אח"כ וממשתלך בכל דור ודור, וכן גם את העולם נתן בלבם דקאי על עצם העולם כו', הרי עכ"פ משך הזמן נק' בשם עולם בל' תורה גם עצם העולמות נק' בשם עולם. ובקונק' שרש עלם הוא יפרד לג' ראשים מה שפ' העלם כמו ונעלם דבר ונעלמה מעיני כל חי, ומה שפ' נערוה וכמו איכה אמר לעלם, והג' כל שם עולם שהוא זמן. והענין הוא דהנה מה שהמקום נק' עולם הוא ל' העלם והסתר שהרי המקום הוא עצם המציאות והישות שאינו בחי' אור וגילוי כו', והתהוותו הוא מבחי' העלם דוקא וכידוע דהתחלת התהוות המציאות הוא ע"י הצמצום דוקא כו' וכמ'ש במ"א. וכן התהוות המציאות ממש דהעולם הוא דוקא ע"י העלם והסתר הבורא מהנברא כו' כנודע, ועמ'ש באורך בדי' מי כמוכה, רכ"ט, ולכן נעשה בבחי' מציאות יש שאינו נראה בו אור וגילוי כלל, וכמו הדומם שעם היות שיש בו נפש המחי' אותו הרי אינו נראה ונגלה כלל, וכמו"כ בכל מציאות דבר הרי בעצם המציאות יש בו חיות לבד החיות המתלבש בתוכו. וכידוע שהגוף עצמו יש לו חיות בפ'ע לבד הנפש דמזה הוא קיומו גם לאחר שנפרד הנפש מן הגוף וכמ'ש במ"א, והרי חיות זה אינו נראה כלל, הרי שהמציאות מעלים ומסתיר על החיות שבו כו'. ולפי משנת"ל שהחיות המתלבש בעולם היינו מקום המציאות גם הוא נק' עולם מפני שבא בבחי' חיים בשרים כו'

דכמריכ הוא למעלה שהאור נעשה כמהות הכלי כו'. וכן הוא בכל מציאות דבר שהאור האלקי המחי' נעשה כמהות הדבר שמחי' אותו כו', אי"כ הרי המציאות מעלים ומסתיר גם על האור והחיות המתלבש בתוכו שאינו כמו שהוא בבחי' אור רוחני כ"א נראה בבחי' חיים גשמיים, וכן עד רום המעלות גבוה מעל גבוה כו', וכמריכ גם החיות הוא בבחי' לבוש המעלים לגבי האור שלמעלה ממנו, היינו האור שממנו הוא בא בבחי' חיים בשרים כו' וכמשנת"ל דגידיים שהן ממוצעים שבהם החיות אינו בבחי' רוחני כמו רוחניות החיות ולא בבחי' גשמי כמו בהאברים כו', והרי החיות שבאבריי' מעלים על זה כו' ולכן נק' גם החיות המתלבש בהאבריי' בשם עולם מפני שהוא בחי' העלם בעצם שהוא בבחי' חיים בשריים ומפני שמעלים על שלמעלה ממנו כו', וזהו שהמקום והמציאות נק' בשם עולם ל' העלם כו'. וכמו שהעולם שהוא המציאות מעלים ומסתיר כמריכ גם הזמן שהוא בחי' שנה גם הוא בחי' נברא ומחדש מאין ליש והוא מסתיר על בחי' נפש שהוא בחי' אור וחיות האלקות מצד עצמו שהוא למעלה מהזמן כו'. והיינו כמו שנת"ל כי התהוות הזמן הוא מצד ירידת החיות להחיות שהוא בבחי' הסתלקות והתפשטות ובבחי' רצו"ש כו'. אבל בחי' נפש שזהו עצמות החיות והאור כמו שהוא למעלה עדין מבחי' ירידה והמשכה להחיות ה"ז למעלה מבחי' הזמן כו', ולכן נק' הזמן ג"כ בשם עולם כי סיבת התהוות הזמן הוא מצד ההעלם דהיינו ירידת החיות שבא בבחי' התלבשות בהעלם, הגם שאינו בבחי' התלבשות ממש כמו החיות המתלבש בעולם ממש וכמשנת"ל מ"מ ה"ז בחי' העלם בעצם שבא בבחי' התלבשות עכ"פ ולכן הוא בבחי' התחלקות והסתלקות והתפשטות כו', וגם שמעלים על האור דבחי' נפש כו'. והנה ההעלם דבחי' זמן ודאי אינו כמו העלם המקום, ווי"ש זה שמי לעולם לעלם כתי' בחי' העלם וזה זכרי לדור דור, דזכרי הוא בחי' גילוי אור, וכמו זכר רב טובך כו' עם היותו רק הארה ה"ז גילוי עכ"פ כו', והוא דבבחי' זמן יש בזה גילוי יותר מבבחי' מקום כו'. והגם דבוהר מבו' בכ"מ שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה כו', דשמי הוא בחי' י"ה, י"ל זהו דשרשו למעלה יותר וכמו ה' בחכ' יסד ארץ כו' ובסדר השתל' שמים קדמו כו', וכמריכ הוא בזמן ומקום כו' ומ"מ גם הזמן הוא בחי' העלם ולכן נק' בשם עולם כו'. וזהו שהעולם נק' ג"כ חלד כמו האוינו כל יושבי חלד כי חלד ג"כ ל' העלם וכמו חלדה וכן חולדה הדרה בעקרי בתים, ולכן אמרו"ל מושיבי עקרת הבית כחולדה הדרה כו' ע"ש ההסתר בכי"ע וכמ"ש בלק"ת ד"ה מצה זו בשם ס' שריס להרמב"ן ז"ל, והיינו כי העולם הוא העלם בין בבחי' מקום ובין בבחי' זמן כו'. ומה שעלם הוא ל' נערות הענין הוא כמארו"ל נער הייתי גם זקנתי שרו של עולם אמרו, דשר העולם נק' נער, והוא שמורה על הקטנות והצמצום. דנער הרי יש בו מוחין ומדות וכל האברים הפנימים והכחות כמו בגדול רק שהוא בבחי' קטנות כו'. וכמריכ שרו ש"ע נק' נער ל' קטנות, כי כדי שיומשך השפעת והמשכת החיות להתלבש בנבראים בע"ג הוא ע"י שנמשך ומתלבש החיות ע"י המלאך שהוא שר העולם שהוא לבוש להעלים השפע עד שיהי' בבחי' גבול ומדה כו', ובשבת שיט עליות העולמות נא' גם זקנתי דסליק לסיבו שנמשך בו אז מוחין דגדלות מבחי' אי"ס ב"ה וכמ"ש בוהר פנחס דרי"ז ע"ב דסליק לסיבו

ואתהדר כמלקדמין. דבימות החול הוא בבחי' נער שהשפע אלקית דאצ"י מתצמצם ומתעלם בתוכו כו'. וז"ע הנער הנצב על הקוצרים גבי ברעז, דצדיקים נק' קוצרים מחצדי חקלא שמבררים בירורים, והעלי' הוא ע"י מט"ט שר העולם וכמא' מט"ט קושר כחרים לקונו מתפילותיהן ש"י. וזהו הנער הנצב על הקוצרים להעלות התפלות למעלה, וכמו"כ על ידו הוא ההמשכה כו'. ולכן נק' ג"כ עלם ל' העלם כי הוא מעלים ומסתיר על ההשפעה בכדי שיוכל לקבל • אל הנבראים כו' כנ"ל. וז"ש גבי יהונתן ודוד אם כה אמר לעלם שהנער המתמצע ביניהם בענין החיצים נק' בשם עלם שהחיצים מורים על ההשפעה הנמשכת מלמעלה מא"ס ב"ה לכללות ישראל. שזהו מג' אותיות דש' הוי' שביהונתן הנמשכים לה' תתאה בחי' דוד ונמשכים לפעמים ע"י העלם כו' דלפעמים ההמשכה מבחי' ז"א למעלה הוא ע"י שליות שהוא מט"ט והיינו שבחי' מלי' מתעלמת במט"ט שההמשכה היא על ידו וכמו שהאריך בזה הפרדס שער ט"ו פדה"ו (והנה ז"א דאצ"י נק' ג"כ נער וכמ"ש כי נער ישראל כו', והוא ג"כ בחי' קטנות וצמצום וכמ"ש במ"א בענין כרוב א' מקצה מזה כו' ועמ"ש בלק"ת פ' צו ד"ה והי' אור הלבנה פ"ב שיש ב' בחי' נערים הא' יוסף שנק' נער והוא בחי' נער עליון דאצ"י כו', והב' ויהושע בן נון נער חנוך לנער כו', והוא מט"ט בעולם הברי' ויצ"י כו'. והנה בחי' יסוד ז"א שנק' נער הי' למעלה מבחי' זמן שזהו במלי' כשנעשית מקור לבי"ע כו' כנ"ל, והוא הגבלת ומדידת האור באצ"י קודם שנעשה מקור לבי"ע כו'. וכמו"כ י"ל במט"ט שנק' שר העולם ונק' נער ועלם שמגביל את האור שיתקבל בנבראים כו' כנ"ל הי' מ"מ למעלה מבחי' הגבלת הזמן כו'. וי"ל עפ"מ במא"א אות מ' פניה מט"ט יש מצד אלקים ל"ב אלקים כו' וזה חיצוניותו ויש מצד הוי' ל"ב היותו שבתוך ל"ב אלקים והוא גימ' נער כו', וזהו שנק' שר הפנים ב' פנים שיש בו ב' מדרי' כנ"ל, ובפרדס שם ספ"ו שזהו בחי' הוי' אד"י. וא"כ י"ל דחיצוניותו זהו כענין בחי' הזמן והפנימיות שהוא מש' הוי' הי' למעלה מבחי' הזמן כו', וצ"ע לבאר זה ע"ד החסידות). והיינו דוקא ביומין דחול וכמ"ש במעשה דיהונתן ודוד ביום המעשה כו' משא"כ בשבת כו' וזהו שכ' שער כו' הפונה קדים סגור יהי' ששת ימי המעשה, שבחול הוא סגור כי נמשך ההשפעה בבחי' העלם ע"י עלם הנ"ל, משא"כ בשבת כתי' וביום השבת יפתח, ועז"ג אשריך בקר יאכלו שריך הן ישראל, וכאשר בבקר יאכלו מהאריו"ל בסופו ע"פ ושריך בבקר יאכלו שריך הן ישראל, וכאשר בבקר יאכלו קודם התפלה מחמת זה מלכך נער. ולכא"י •• שאין שום אדם אוכל קודם התפלה (אם לא מי שהוא הלש והותר לו עפ"י התורה והיא אכילה לשי"ש שיוכל ללמוד ולהתפלל), אך הענין דא"י בזה בלק דרי"ד ע"ס בקר אערוך לך ואצפה, שהתפלה היא המשכה בחי' בקר אור בחי' אוא"ס הסוכ"ע (שלמעלה מבחי' זמן) בבחי' מלי' ולכן תפלה היא עד ד' שעות כי הוא יחוד והמשכה ג' אותיות ראשונות דש' הוי' בה' אחרונה. אך כאשר התפלה היא לא כדבעי ואו בחי' נשמה באפו וא"כ בבקר במקום שראוי ליחד בחי' סוכ"ע כממכ"ע שזהו יחוד קוב"ה ושכינתי'

(*) כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל: להתקבל.

(**) כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל: ולכא"י צ"ל.

יאכלו וזמה נמשך שמלכך נער בחי' העלם כו'. אבל כאשר שריך בעת יאכלו ע"ת ר"ת עולת תמיד שבתפילה ממשיך בחי' יחוד סוכ"ע וממכ"ע אזי מלכך בן חורין בחי' חירו עילאה כו').

ג) והנה מאחר שנת' שגם החיות המתלבש בגשמי הוא בחי' עולם יובן כמור"כ בדברים רוחניים דכל שהוא בבחי' מציאות ה"ז בחי' עולם, וכמו אהבה שהיא בחי' מציאות דבר וכמו באהבה שזהו בחי' יש מי שאוהב ה"ז נקי' עולם ולכן נקי' בשם היכל האהבה דהיכל זהו עולם והוא המבוקש שבהאהבה שרוצה בדבר מה והרצון הוא שרוצה באלקות אבל ה"ה אוהב ורוצה ה"ז בחי' מציאות והוא בחי' עולם, דהיינו שזהו הכלי שבזה הוא נתפס וגאחו כו'. וכמו הכלי שבה נאחו האור כמור"כ בהמציאות שהוא המבוקש בזה הוא גאחו שלא יהי' בבחי' כליון לגמרי כו' ונפש הוא האהבה שאין בה מבוקש כלל שאינו מרגיש כלל שרוצה איזה דבר כו', והוא מצד ההרגש דאוא"ס הוא שהולך ורץ לבחי' עצמות אוא"ס ואינו מרגיש כלל שהולך כו'. ובד"כ הוא בחי' פנימיות הלב כו', ועולם הוא בחי' חיצוניות הלב בבחי' אהבה מורגשת כו' כנ"ל. ושנה הוא הזמן כמה יתקיים בזה ומתי יתבטל בשרשו כו', היינו שיגיע לבחי' פנימיות הלב כו'. ולפמשנת"ל דסנה שהוא הזמן ה"ז למעלה מבחי' עולם, י"ל שזהו בחי' התפעלות שכלי שמתפעל מהטוב דאלקות. ועם היות שזהו ג"כ בבחי' מורגש מ"מ אין זה בבחי' הרגש עצמו שהרי זה מהרגש הטוב דאלקות והאהבה היא מצד האלקות כו'. משא"כ בהתפעלות הלב הוא מה שלו טוב וזוה התפעלות אהבה שרוצה מה שלו טוב כו' וכמ"ש במ"א. והתפעלות שכלי הוא בבחי' חיצוניות המוחין השייך לחיצוניות הלב כו' כנודע, והנה כללות ההשתל' שבא בבחי' מציאות ה"ז מבחי' שבה"כ דמלכין קדמאין דמיתו כו' שעז"נ ואלה המלכים אשר מלכו כו' לפני מלך מלך על בני, מלך ישראל הוא עולם האצ"י בכלל וכידוע דז"א נקי' מלכא וכמא' מלכא ומלכתא הוי יתבי כו', וחכ' נקי' מלכא עילאה קדישא כו' וכמ"ש במ"א. ולפני בחי' מלך ישראל ה"ז מלכין הנ"ל ומהן נשתלשלו ע"י התיקון האורות והגילויים להיות בבחי' מציאות כו'. דהנה ידוע דהאור השייך אל העולמות הוא שנעשה ע"י הצמצום וכמ"ש במ"א ומהצמצום נמשך ענין התהו דהצמצום הוא בחי' גבו' ומהגבו' נעשה הפרדת הפסולת כו' וכמ"ש במ"א. וז"ע ז' מלכין קדמאין דמיתו, וענין המיתה הוא הנפילה שלא בהדרגה, והיינו להיות בחי' יש ומציאות כו', ובקדושה היינו בחי' שנה ועולם שזהו האור שבא בבחי' הגבלה ובבחי' מציאות דבר כו'. וגם בחי' נפש הוא מבחי' התהו שהרי זהו האור השייך אל העולמות וכמשנת"ל שזהו בשרשו ע"י הצמצום כו'. אך בחי' המציאות גם בקדושה זהו מבחי' רפ"ח ניצוצות דתהו כו' עד שכ"כ ה"י השבירה ופירוד השפע ממדרי' למדרי' עד שנתהו בחי' היכלות דנוגה שהם הנקי' מתים ממש כי המה מעורבים טו"ר ממש, משא"כ בקדושה אינו בחי' רע ח"ו כ"א אהבה מורגשת שהיא אהבה אלקית כנ"ל, ובאצ"י הו"ע חוי"ג המגולים שנקי' עה"ד כמ"ש במ"א, ובסט"א נעשה בחי' תערובות טו"ר, וענין תערובות טו"ר יובן עדי"מ הגלגלים שהן מסבבין תמיד ממורח למערב שזהו ההשתחוואה כלפי שכינה דשכינה במערב כו', ומ"מ יש שטועים

בהם ועובדים להם והוא מפני שהביטול שלהם אינו בבחי' ביטול בתכלית. ועד"מ עבד לפני אדונו שיבוטל מציאותו מפני פחדו כו' ואם יבוא איש נכרי ויראה להעבד הכנעה וביטול כשעומד לפני האדון לא יוכל לסבול כלל אם הוא בטל באמת, אבל אם יוכל לסבול זה מורה שאין ביטולו בתכלית כו'. והנה האיש המשתחוה אל העבד הוא שוטה שתופס את הטפל לעיקר כו' (ועמ"ש במ"א בד"ה את ה' האמרת בענין מ"ש במד"ר משל למלך שנכנס למדינה ועמו כמה דוכסין כו' ה"י שם פקח אמר אנא נסיב מלכא כו') אבל לא ה"י משתחוה לו אם ה"י רואה ביטול העבד בתכלית כו'. נמצא שהרע הדקות שבעבד גורם סיבת הרע גמור של המתבטל אליו. וכמו"כ הוא בצבא השמים, להיות שאין ביטולם בתכלית שהן בבחי' מציאות בעצמן מזה הוא שבא הסעות בב"א העובדים להם כו'. וכמו"כ יובן דמבחי' המציאות שבקדושה כמו הרגש האהבה עם היות שזהו בבחי' טוב, מ"מ מזה בא בריבוי ההשתל' בחי' הגונה שמעורב טרר כו'.

ד) והנה עה"ד טו"ר הוא בנעה"ת דקרקע הגן הוא הרוחניות דד' יסודות הגשמיים כו' ויש בו ג"כ תערובות טו"ר בדקות וכמו שהיסודות הגשמיים נמשך מהם מר ומתוק עשבים ממימים ועשבים מחיים כו' כן לפ"ע זה הוא בקרקע הגן אלא שאינו רוחניות גסה כ"כ כמו כח המגדל עשב מר כו', וכמו ההפרש בין טעם מרירות שבכח ויסוד הרוחני לטעם מרירות שיורגש בחיך כו'. וכת"י וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה שזהו לתקן בחי' הגן כו', והתיקון הוא בשני דברים, וכמו בעבודת הכרם שיש ב' ענינים הא' להשקותו מים תמיד שיבוא תיקון ועילוי בגוף עפר הגן שיצמח כל מיני מגדים ע"י המים שהשקהו, וזהו לעבדה וכמו עורות עבדים שהוא תיקון ושינוי המהות כו' כן יתקן את הגן ע"י המשכת המים כו'. והב' לשמרה שהוא השמירה מדבר המקלקל כמו קוצים ודרדרים ולסקל אבנים מהגן, דהיינו להסיר דבר המונע את הצמיחה כו'. וכמו"כ ה"י עבודת אדה"ר בתיקון הגן בב' ענינים אלו. דהנה אדה"ר ה"י ראשו בכריאה ורגליו בעשי' וכמ"ש בלק"ת מהאריד"ל, וע"כ ע"י עבודתו בהשגה אלקית ה"י מייחד יחודים בבחי' זו"י דאצ"י בתפלתו עד שה"י ממשיך בחי' מים העליונים דאצ"י לבי"ע עד בחי' עשי' בבחי' געה"ת שיהי' בו גילוי אלקות כו'. והב' לשמרה מאחיזת החיצונים שלא יתערבו בהטוב כו'. וכן הוא עבודת האדם שכל עיקר המשכת נפשו בזה העולם הוא רק לעבדה ולשמרה. לעבדה היינו לתקן איזה דבר ממהות למהות והיינו להמשיך אור ע"י מעשה המצות וע"י עסק התורה בדברו בדבר ה' זו הלכה שהיא מהות חכמתו ית' הרי נמשכה אור חכ' דאצ"י חכים ולא בחכ' ידיעא כהבל דיבור האדם שהדיבור הגשמי הוא מהנה"ט בחי' נוגה שע"י נעשה בירור ותיקון הדיבור עד שגם בהיכלות דנוגה יבורר ע"י השקאת והמשכות אורות עליונים דאצ"י בתורה מצות שהן רק להמשיך אור כו'. וזהו הקורא בתורה שקורא את האור בכל עולם לפי ערכו עד רום המעלות, וכמא' כל הקורא בתורה כאלו קורא בשמותיו של הקב"ה שמותיו העצמיים שלמעלה מבחי' האור והגילוי שבעולמות כו' וכמ"ש במ"א ועי"ז נעשה התיקון כו'. ולשמרה היינו השמירה בסס"ה ל"ת שלא יהי' אחיזה

לחיצונים כלל, וזהו תיקון הכרם שהוא הנפש פרטי של האדם שמתקן נפשו ושע"י נעשה התיקון בעולמות עד רום המעלות כו' וע"כ כל החפץ באמת להתקשר בה' אחד אין קריאה של אמת יותר ממה שיקבל בק"ש בכל לב ונפש לעבדה ולשמרה שהו"ע פ' ראשונה ופ' שני' (פ' ראשונה והי' הדברים האלה בד"ת הכתוב מדבר כו' ופ' והי' אם שמוע תשמעו אל מצותי מ"ע ומל"ת כו'). ולזאת יהי' כל עיקר עבודתו בהתבוננות אלקי בפסוד"ו וברכת ק"ש וק"ש ובהתעוררות אהוי"ר רק בכדי שיוכל לעבוד את ה' להמשיך אור בתומ"צ ולשמור מן הרע כנ"ל ולא ירוה צמאנו במה שיתפעל הלב ברשפי אש האהבה כי גם זה צריך תיקון כנ"ל, ואין זה תכלית הכוונה בירידת הנשמה למטה כי"א תכלית הכוונה הוא לעבדה ולשמרה כו'. רק שא"א שיהי' העבודה דתומ"צ כדבעי בלי העבודה דאהוי"ר וכמ"ש בס"ב דאהוי"ר הן מקור רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כו', וע"כ צ"ל התבוננות והעמקת הדעת באלקות ולהתעורר באהוי"ר אמיתיים, והוא רק בשביל העבודה, והיינו שזהו רק הקדמה להיות העבודה דתומ"צ כדבעי להמשיך אור על ידם כו'. והי' כמו שער ופתח לכנוס לחצר ולבית, והרי העיקר הוא הכניסה לחצר ולבית וא"א לכנוס רק ע"י השער והפתח כו'. כך העיקר הוא לעבדה ולשמרה בתומ"צ במ"ע ומל"ת והאהוי"ר הוא השער והפתח לזה כו', וכמארז"ל כל ת"ח שיש בו תורה ואין בו יראת שמים דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימים ומפתחות החיצונים לא מסרו לו בהי' ע"ל. הרי היראה היא מפתחות * ותורה מפתחות הפנימים כו', מכריז ר' יגאי חבל מאן דלית לי' דרתא ותרעא לדרתא עביד, היינו שהיראה היא תרעא לדרתא שהיא התורה ומאן דלית דרתא שאינו רוצה בזה מה יועיל לו התרעא שיש לו כו'. והיינו שהעיקר הוא לעבדה ולשמרה וע"י הקדמת האהוי"ר כו'. דתכלית הכוונה הוא תיקון הכרם שהוא ענין וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה שזהו ע"י תומ"צ כו'. וזהו ורוח אלקים מרחפת, רפ"ח מת שהן הניצוצות דתהו שמוה הוא כל ההשתל' עד שנשתלשל ג"כ היכלות דנוגה כו', ורוח אלקים הוא בחי' מל' דא"ס שלמעלה מבחי' תהו ותיקון כו', ומשם נמשך להיות שבה"כ דתהו (שהוא ע"י הצמצום שהי' במל' דא"ס כו' כנ"ל) ויהי' בחי' רפ"ח מת בשביל התיקון שהאדם יתקן הכל שזהו ג"כ ענין רוח אלקי בחי' התיקון כו'. ועמ"ש בלק"ת בד"ה קא מיפלגי בענין אחת היא רוח אלקים שזהו תורה שע"י הוא התיקון דלעבדה ולשמרה כו' כנ"ל. וכי' הוא בשביל יתרון האור שיהי' ע"י מבחי' עצמות א"ס דבחי' העלם העצמי יהי' בגילוי כו'. וזהו שא' במד"ר ורוח אלקי זה רוחו של משיח, וידוע דמשיח הוא גילוי בחי' פנימיות עתיק דבשרשו הוא בחי' פנימיות ועצמות א"ס בחי' העלם העצמי הא"ס, שזהו שנמשך ע"י הברור ותיקון דרפ"ח ניצוצות דתהו כו'. וזהו ורוח אלקים מרחפת דמבחי' מל' דא"ס נמשך להיות בחי' הרפ"ח ניצוצות ושיהי' כל ההשתל' בבחי' המציאות דעולם שנה נפש עד שנשתלשל גם היכלות דנוגה, שכ"ז הוא בשביל לעבדה ולשמרה לתקן הכל כו'. וזהו שאחר אומרו והארץ היתה תהו ובהו כו' שזהו בחי' שבה"כ דתהו א"י ורוח אלקים מרחפת דתכלית הכוונה הוא התיקון

(*) כ"ה בטני"ק, ואוצ"ל: פתחות החיצונים.

ע"י תומ"צ ועי"ז יהי' הגילוי דבחי' העלם העצמי דא"ס שזהו בחי' רוחו של משיח כו'.

בס"ד תליס טי' סמ"ן פסוק א', פ"ת.

למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד. ת"י לשבחה על עתיק סהדותא (נר' שמפרש ג"כ כמ"ש רש"י שושן עדות עדות הסנהדרין שנמשלו לשושנה שנא' סוגה בשושנים, והוא מהתנחומא ס"פ דברים, וכ"ה בזהר פנחס דרל"ג ע"א, וסנהדרין נק' זקנים וכמ"ש אספה לי שבעים איש מזקני ישראל כו'. ועמ"ש בהגהות לד"ה בכ"ה בכסלו שבתו"א בענין סבא וסבא דסבין שזהו המופלא שבסנהדרין וע"ש בתנחומא את מוצא שאיוב הי' ראש סנהדרין כו' ודוד חכם מכולם הי' כו'. ואפשר הוא כפשוטו ע"ש עד הגל, וצ"ע מה שמפרש שושן ל' עתיק) די בני יעקב ולבן (וכמ"ש ויאמר יעקב לאחיו (היינו בניו כמו שפרש"י שם) לקטו אבנים ועשו גל ועי"ז אמר אח"כ לבן עד הגל כו'), פרשגן (כמו דנא פרשגן אגרתא עזרא ד' י"א, ופרש"י כמו פתשגן הכתב, ובאה"ע שם פשר וביאור, והוא כמו שפירשו במד"ר ויצא פע"ד מכתם ל' אגרות, ובמתי"כ שם ל' רושם וכתב כו') על יד דוד לאלפא עכ"ל. וי"ל עפמ"ש במ"א בענין עד הגל דבמא"א אות ג' סל"ג גל היינו ל"ג אותיות דמילוי מילוי אלקים, וענין המילוי הוא ההעלם והוא תכלית הכוונה וכמ"ש בהבי' דועתה יגדל נא שלא נדפס, והנה ש' אלקים הוא בחי' מל' דאצי', והיינו בחי' המל' כמו שהיא באצי', ובחי' המילוי הוא מה שכלול בו בהעלם לירד לבי"ע להוות נבראים נפרדים כו'. 'הענין הוא דבזהר בראשית ד"כ ע"א בענין שני מאורות הגדולים שמא שלים כחודא הוי' אלקים, והיינו דקודם המיעוט לא הי' ש' אלקים מעלים ומסתיר על ש' הוי', אדרבא ע"י ש' אלקים הי' גילוי ש' הוי', ואם הי' ההתהוות מבחי' ומדרי' זו לא היו העולמות בבחי' דבר נפרד כו', ומבו' במ"א די"ל שהיו או העולמות כמו נשמות דבי"ע עכשיו שעם היותם בחי' יש ומציאות ה"ה אלקות בעצם מהותם כו', וענין לכו ומעטי א"ע הוא כענין שמש ומגן הוי' אלקים שהש' אלקים בחי' מעלים ומסתיר כו', וזהו ג"כ ענין הירידה להיות ראש לשועלים ושיהיו נבראים בבחי' יש ודבר נפרד כו' (שיש בזה כוונה פנימיות וכמשי"ח). וי"ל שאם הי' ההתהוות כמו שהיו בבחי' שני מאה"ג לא הי' ע"י ירידת המל' בבריאה, וכמו ביחוד זו"ג להוליד נשמות לצורך הבריאה כמ"ש בלקו"ת בהבי' דיונתי בשם הע"ת, הרי זהו באצי' גופא, כמ"כ י"ל דהתהוות הנבראים הי'

ג"כ באופן כזה, ומיעוט הירח שא' לכו ומיעטי א"ע ה"ז נושא ב' ענינים לכו להיות ראש לשועלים היינו הירידה בבריאה, ומיעטי א"ע להיות בבחי' העלם דסיהרא לית לה מגרמא כלום, שע"ז יהי' בחי' מגן ונרתק להעלים על האור דש' הוי' כו', ואזי מבחי' מל' יהי' התהוות בחי' יש ודבר נפרד כו', והכוונה הפנימיות בזה שע"ז יהי' הבירור דשבה"כ דתהו, דאם הי' הכל בבחי' אלקות וכמו נשמות דבי"ע הרי לא הי' בזה מבחי' שבה"כ דתהו (והגם דבנשמה יש ג"כ תערובות טו"ר וכמ"ש באגה"ק ד"ה והי' מעשה הצדקה שלו' תערובות • שבנפשו הרי הכל הוא בבחי' הרוחניות והו"ע בחי' ד"ת כו' וכמ"ש בלקו"ת בהבי' דמי מנה), וע"י שנעשה בחי' יש ודבר נפרד שזהו מבחי' שבה"כ דתהו כמ"ש בהבי' דראשי המטות, וכאשר עולים מן הפירוד אל היחוד מתבררים ע"ז הנצוצות דתהו. וי"ל שאם הי' ההתהוות כמו שהי' קודם המיעוט הי' הבירור בדרך מלמעלמ"ט, אך מבו' במ"א דתכלית הכוונה הוא בהבירור בדרך מלמטלמ"ע שע"ז הוא שהדברים התחתונים נעשים כלים לאלקות כו'. וז"ע המילוי דאלקים להיות הירידה לבי"ע שיהי' התהוות היש שבוה דוקא היא הכוונה הפנימיות כו'. ומילוי דמילוי הוא ההמשכה עוד יותר למטה. וי"ל דהנה התהוות הבריאה ממל' דאצי' הוא בבחי' יש מאין ומברי' ליצי' ומיצי' לעשי' הרוחנית הוא בדרך עו"ע (ועמ"ש בד"ה ואתה הרם את מטך דכח הדבור וכח המעשה הן בבחי' עו"ע (והן הע"ס דיצי' ועשי') ועצם העשי' מבו' שם שנבדל מהיצי' כו' ושם דעשי' הוא השמי' וארץ הגשמיים כו'). אבל התהוות עולם התחתון הגשמי הוא בדרך בריאה יש מאין כו'. וי"ל שזהו מבחי' המילוי דמילוי דאלקי' כו'. ותכלית הכוונה הוא בהתהוות העולם התחתון וכמ"ש בסש"ב פל"ה, דביטול היש ואתכפי' ואתהפכא חשוכא לנהורא הלא זהו בעולם העשי' הגשמי דוקא כו'. וזהו בחי' המילוי דמילוי שהוא עיקר הכוונה כו'. והנה כללות ענין הגל הוא ענין הפרסא, דהמילוי ומילוי דמילוי הוא ריבוי האותיות שזהו ריבוי הכלים, וזהו בחי' המיעוט דמל' להיות בחי' ריבוי הכלים ומיעוט האור כו' וכמ"ש במ"א בענין שהמספר המרובה במל' שזהו ריבוי הכלים כו', והכלים שהן בבחי' ריבוי הוא בענין שהן בבחי' מציאות שמעלימים על האור כו' (וכמ"ש במ"א דמיעוט הכלים הו"ע הביטול וכמו כלי אחד דנקודים דהיינו שהכלי היא בחי' אחד כו', וריבוי הכלים הוא בחי' יש ומציאות כו') ומוזה הוא ענין הפרסא להעלים בכדי שיהי' בחי' יש כו', וכמ"ש בלקו"ת בד"ה מה יפו פעמך בנעלים. ומ"מ תכלית המכוון מהפרסא הוא לשמור שלא יתקרבו החיצונים (עמ"ש בתו"א והוספות בד"ה והבדילה הפרוכת לכם) ולהיות צחוק ותענוג עשה לי אלקים כו'. דהנה ענין הגל והפרסא שנעשה בין אצי' לבי"ע הוא שלא יהי' גילוי האצי' בברי' יתר מכפי המדה שאזי יתבטל מציאות הברי' כו', וכמ"ש במ"א. אבל מ"מ הרי נמשך הארת אצי' בבי"ע כו', דכל הפרסאות והמסכים דקדושה אינם בבחי' העלם גמור ח"ו ונמשך ע"י בחי' גילוי אור מצומצם עכ"פ כו'. ובמ"ת שביטל הגוירה ונמשך גילוי אוא"ס למטה, וזהו המשכת התורה להיות בחי' גילוי אור רק שזהו גופא הוא בבחי' מדה ובבחי' התלבשות

כו' (עמ"ש בדרוש בשעה שהקדימו, תעריב, פק"ח). וכן ע"י עבודה דתפלה ממשיכים גילוי אור שע"ז הוא הבירור ותיקון כו'. ומה דוקא הוא הצחוק ותענוג העליון שז"ש צחוק עשה לי אלקים דדוקא מש' אלקים שנעשה בחי' יש ודבר נפרד וע"י העבודה נעשה ביטול היש מזה הוא עיקר הצחוק והתענוג כו'. ואמיתית הגילוי דלעתיד שיהי' גילוי בחי' פנימיות עתיק ובשרשו הוא בחי' עצמות א"ס בחי' יש האמיתי יהי' דוקא ע"י ביטול היש כו'. וי"ל דרש ההמשכה דבחי' המילוי ומילוי המילוי שיהי' התהוות הוא מבחי' העצמות (וזהו כח אד' שהוא בחי' המילוי כו') וע"י ביטול היש יהי' לעתיד גילוי בחי' א"ס יש האמיתי כו' ועמ"ש בכה"ז בשלח על מאה"ז דמ"ח בד"ה עו"ל מא' הנ"ל באו"א. ומכ"ז יובן ענין עתיק סהדותא דע"י בחי' הגל והפרסא דוקא הוא בחי' התענוג העליון שע"ז דוקא יהי' אמיתית הגילוי דלעתיד כו' כנ"ל.

בס"ד ט"י סמ"ך פסוק ב'.

בהצותו את ארם נהרים כו'. בשוח"ט שהציתו באש. י"ל כענין תכלת נהורא תכלא דאכיל ושצי וכדאי' בזהר בראשית דנ"א ע"א ההוא נהורא תכלא שצי ל"י בגין דאורחי' הוא לשיצאה כו'. ישראל מתדבקין ב"י וקיימי כו', וכמ"ש מזה בלקו"ת פ' שלח בהב"י דוה"י לכם לציצית ובד"ה ויקח קרת. ושם דוה"י בחי' יראה, ועמ"ש בד"ה בפ' נסכים בפ' שלח דיסוד האש שבנה"א שורף יסוד האש הטבעי דאש אוכלה אש כו'. ובמ"א דאהבה כמים הוא שיהי' בחי' וע"ט. אבל בכדי להתגבר על החמימות דנה"ב ולהיות סו"מ זהו ע"י האהבה ברשמי אש כו'. ועמ"ש בס"י בשער הציצית בהב"י דועשו להם ציצית דנהורא תכלא דאכיל כו' זהו בבחי' מל' כשירודת לבי"ע כו'. ועמ"ש בלקו"ת בהב"י דבמד"ס באה"מ דמבחי' מל' כמו שהיא באצ"י נעשה הבירור בדרך ממילא כו'. וי"ל שז"ע וישב יואב ויך את אדום כו' שזהו עליית בחי' המל' באצ"י שע"ז נעשה הבירור בדרך ממילא כו'. וזהו וישב כו' ויך ע"ד מ"ש ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור שזהו ע"י גילוי אור עליון שנתבטלו ממילא כידוע ומבו' במ"א. ויש גילוי לזה דיעקב אע"ה בבירור דלכן הארמי ה"י בדרך התלבשות והבירור דעשו ה"י ע"י המשכת המקיף כו' כמ"ש בתו"א בד"ה ויקח מן הבא בידו. וכמו"כ י"ל כאן בהצותו את ארם נהרים שזהו ע"י האהבה ברשפי אש שהוא בבחי' התלבשות כו', וישב כו' ויך באדום זהו ע"י אור עליון כו'.

(ב) עו"ש ד"א שירה בה חצים. הנה בחמשה כלי זיין שחשיב במשנה פ"ז דשבת סייף וקשת כו' סייף הוא חרב דהיינו פסוד"ז רוממות אל

בגרונו וחרב פיפיות בידם, דפסוד"ז הוא מל' זמיר עריצים שמכרית החוחים וקוצים כו'. ועמ"ש מזה בהוספות דתור"א ד"ה ואני נתתי שכורת יניקתם מב' הבחי' והו"ע ואשמיד פרוי ממעל ושרשיו מתחת כו'. וקשת הוא בקשות דשמו"ע (וע"ש בהבחי' על הנ"ל) דאין מבקשים אא"כ חסר כו' וכמ"ש במ"א בענין כובד ראש על הכובד שבראש וכמארו"ל השכינה אומרת קלני מראשי כו' והסיבה לזה הוא החסרון שבנפש וטמטמן הלב כענין כבד לב שהלב שלמעלה מהפרסא הוא ככבד שלמטה מהפרסא כו' וכמ"ש במ"א. וע"ז הוא בקשות דשמו"ע למלאות החסרון כו', דשרש ענין הבקשות דשמו"ע הוא שיומשך גילוי הארת אלקותו ית' שז"ע ברוך אתה ה', והיינו ע"י שיתבונן ברוממות אלקות איך שאין ערוך איליו כלל, ואיך שהוא רחוק מאלקותו ית' בתכלית עי"ז יתמרמר מאד ומבקש מעומקא דליבא שיומשך גילוי הארת אלקות בנפשו. וע"י קשת זה שהוא הבקשות דשמו"ע הוא הורג את החיצונים שעומדים לנגד להעלים ולהסתיר כו'. וההפרש בין סייף לקשת הוא שע"י הסייף א"י להרוג רק את השונא שעומד מקרוב, וע"י הקשת ביכולת להרוג השונא שמרחוק. וכל מה שימשוך יותר את הקשת על היתר תזרוק החץ למרחוק יותר. וכן הוא בתפלה שהוא בחי' הקשת, כל מה שיתמרמר יותר מריחוקו מאלקות מגיע החץ למרחוק יותר, והיינו להרוג ולהעביר גם את הרע שבדקות שאינו גרגש כ"כ, ונדמה לו שאינו גפרד כ"כ עי"ז. אבל כשמתבונן בגדולת א"ס בק"ש ובקשות דשמו"ע שיומשך גילוי אלקות בנפשו אז מרגיש גם דקות הרע המונע ומעכב כו'. והנה המרירות היא קודם התפלה וכידוע בענין אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש כו', אך כאשר המרירות היא ביותר אזי התפלה היא מקירות לבו ביותר על מילוי החסרון ומרגיש גם הרע שבדקות מאד המונע ומעכב שנעשה עי"ז הסרת המונע כו'. וז"ע הוידוים שאחר התפלה שזהו הפרדת הרע שנפרד ממנו כו'. והנה מבוי' במ"א מה שהקדים יעקב הבירור דצאן לבן וכאשר גמר הבירור אצל לבן שלח או לעשו לאמר לו עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי כו'. הענין הוא דלבן הוא בחי' לובן העליון והוא בחי' א"ק שנק' אור כללי שהוא הכלל הראשון שכולל כל העולמות, ומשם יצאו ונפלו שלא בהדרגה אורות עליונים בבחי' פרט ועוללות, וז"ע צאן לבן שהוא בחי' הציאה דאורות העליונים מבחי' לובן העליון כו', ויעקב בירר וליקט את האורות הנ"ל. וי"ל דענין הפרט הוא שנפרטו האורות בבחי' התהו שהיו בבחי' פירוד ענפין מתפרדין כנודע. והבירור דיעקב הי' בדרך מלמעלמ"ט והוא הבירור דש' מ"ה להיות בבחי' התכללות שזהו בחי' התיקון כו'. ובפרטיות הוא תיקון בחי' המל' ובירור דבי"ע שז"ש מכל אשר לאבינו עשה כל הכבוד הזה, שהו"ע ולכבודי בראתיו יצרתיו כו'. וזהו דיעקב בעל עולם האצ"י תיקון בחי' המל' ועולמות בי"ע. אמנם בכללות הוא שבירר מדרי' עליונות עקודים נקודים וברודים כו', וכידוע שבירר ג"כ אור התומ"צ (ועמ"ש בדרוש בשעה שהקדימו, תער"ב פק"ז), והיינו שנבנה עולם התיקון כו'. וי"ל שע"י שהמשיך אורות העליונים תיקון בחי' המל' ובי"ע כו'. ואחר שגמר הבירור אצל לבן שלח לעשו לבררו, והוא ע"ד קשוט עצמן ואח"כ קשוט אחרים, וכדאי' באד"ר דקכ"א סע"א מאן דבעי לאתקנא ולמעבד יתקן בקדמיתא תיקוני' כו', וכמו"כ

אחר שנתקן עולם התיקון בא לברר עולם התהו שהוא בחי' עשו. ונמצא
 דהבירורים אצל לבן הי' במדרי' הקדושה, והבירור דעשו הוא בירור הרע
 לברר הנצוצות שיוכלו בקדושה כו'. והנה זהו להפי' דלבן הוא לובן העליון,
 ולכן לאחר שנתקן יעקב בחי' עולם התיקון בא לברר את עשו. אכן לפי הפי'
 דלבן הוא ג"כ בק"ג וכמ"ש בזהר בענין וילך חרנה שזהו עלמא דפרודא שהלך
 יעקב לברר הבירורים דשם (עמ"ש בד"ה ויצא יעקב, פר"ת), א"כ לפי' למה
 דוקא לאחר שבירר בחי' לבן בא לברר את עשו. הענין הוא כמ"ש בע"ח
 דמשה"כ דתהו שנפלו בעולם הברי' היינו במקום שראוי להיות עולם הברי'
 ונתבררו ונתקנו ע"י ש' מ"ה הנה תחלה נתברר ונתקן עולם האצי', ומה שלא
 הי' יכול להיות נכלל בהביטול דאצי' נפל בברי' והוברר ונכלל בבחי' הביטול
 דברי' והשאר נפל ליצי' כו'. והנה יעקב בירר בדרך מלמעלמ"ט ע"כ בירר
 תחלה מדרי' הנעלות יותר. וי"ל דבירר דלבן הוא בחי' נוגה דברי' ויצו'
 ובירר דעשו הוא נוגה דעשי' דעשו הוא ל' עשי' והו"ע אף עשיתיו כו'. ובתו"א
 סד"ה ובבואה לפני המלך כ' שא"א לברר את הנה"ב אם לא שמברר תחלה
 נה"א ע"י בירור לבושי' דקדושה שהם מחדו"מ המתבררים ע"י עסק התורה
 ומצות כו'. דגם בנה"א שייך תערובות * וכמ"ש באגה"ק ד"ה והי' מעשה
 הצדקה שלו' תערובות רע שבנפשו כו'. ובלקו"ת בהבי' דמי מנה שו"ע עה"ד
 טו"ר, והיינו דבבחי' ד"ת שייך תערובות טו"ר כו' וכמ"ש במ"א. ובכדי לברר
 את הנה"ב להיות בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא צ"ל תחלה הבירור דנה"א כו'.
 ולכן עד"ז תחלה הו"ע בירור צאן לבן שזהו בירור הנה"א וכמ"ש ואתנה צאני
 כו' אדם אתם כו', ואח"כ בירר עשו אדום שהוא הנה"ב כו'. ונמצא דהבירור
 דלבן הוא בחי' דקות הרע ובירר דעשו הוא בבחי' גסות הרע. וכבר נת"ל בענין
 סייף וקשת דסייף הוא להרוג ** מקרוב דהיינו גסות הרע הנרגש, וקשת הוא להרוג
 השונא מרחוק היינו בחי' דקות הרע שאינו נרגש כ"כ. וזהו בהצותו את ארם
 כו' שירה בהם חצים, דלבן הארמי הוא בחי' דקות הרע שהבירור הוא ע"י
 החצים שהן בקשות דשמו"ע כו'. ועשו הוא אדום שזהו גסות הרע הבירור הוא
 ע"י סייף חרב פיפיות דפסוד"ז כו' חזה ויך באדום כו'. גם י"ל שהו"ע אלה
 דבחמשה כלי זיין שהוא מקל לרדות בו והו"ע ההרגזה דלעולם ירגיז אדם יצ"ט
 על יצה"ר כו'. ועמ"ש באורך בדרוש וככה רל"ז בענין ומקלכם בידכם כו'.

(*) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: תערובות טו"ר.

(**) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל להרוג השונא.

בס"ד ט"ו פסוק ג'.

אלקים זנחתנו פרצתנו אנפת תשובכ לנו. ופי' במצ"צ זנחתנו עזבתנו. פרצתנו ל' פרצה, אנפת מל' אף ונחמה, תשובכ ענין הנחה והשקט. ובמצ"ד פרצתנו ר"ל כמו עיר שנפרצה חומתה או באים לתוכה מכל רוח כן באה המלחמה עלינו מכל צד, אנפת הנה עד עתה כעסת עלינו ומעתה העמד אותנו בהשקט ומנחה עכ"ל. ורש"י פי' תשובכ ל' השבה תשובכ רצונך עלינו. ויש לבאר הענין עפ"מ"ש במ"א בענין ותאמר ציון עזבני הוי' ואד' שכחני שנא' ב' לשונות עזיבה ושכחה, והנה מצינו כה"ג כפל ל' מ"ש ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו והקשה בזהר ר"פ מקץ דקצ"ג ע"ב דמאחר שאו' ולא זכר מהו עוד וישכחהו, והעולה מהתי' ע"פ פי' הרמ"ז כי ולא זכר הוא העדר הזכרון על הדבר מצ"ע שלא מצד דבר אחר המשכחו את הדבר הראשון כ"א שמצד עצמו לא נזכר על הדבר (וכמו זכרונות דר"ה הוא מצד הרוממות דאוא"ס ב"ה דבליל ר"ה הוא בחי' הסילוק דאוא"ס שעולה בבחי' העצמות כו' וזש"א המלך הקדוש כמו שהוא קדוש ומובדל מצ"ע בבחי' רוממות העצמות כו' וע"כ כללות ההשתל' אינו תופס מקום כלל כו' ולזה צריכים להזכיר כבי' והלא אין שכחה לפני כסא כבודך, רק שזהו העדר תפיסת מקום מצד הרוממות כו' ולזאת צ"ל זכרונות כו' וכמ"ש באורך בעט"ר). ובענין שר המשקים הוא העדר הזכרון מצד העדר הדעת, דענין הדעת הוא ההכרה כאלו רואה ואזי לא יוכל להסיח דעתו מזה, וכידוע ההפרש בין ראי' לשמיעה דאינו דומה שמיעה לראי', והוא דראי' מקרוב ושמיעה מרחוק. והיינו דבראי' הדבר מתקרב אצלו שהוא קרוב איליו, ובשמיעה הוא מרחוק. וכמו כאשר שומע איזה דבר הגם שמבין הדבר בטוב מ"מ עצם הדבר הוא ברחוק ממנו עדין, וביותר יובן בדבר העתיד להיות דהגם ששכלו מחייב שכן צריך להיות ושיהי' כן מפני שכן מחייבים הענינים שיתגלגל הדבר כן, ומ"מ הדבר בריחוק ממנו שאינו עושה התפעלות גדולה בנפשו ויכול לשכוח ע"ז, אבל כאשר הדבר בראיית עין השכל לא רק בהשגה לבד כ"א שרואה בעין שכלו שיהי' כן הדבר קרוב אצלו מאד וכאלו הדבר כבר ישנו ועושה התפעלות גדולה בנפשו שזוכר את הדבר תמיד, וידוע דראי' ושמיעה הן בחי' חכ' ובינה וכמא' איזה חכם הרואה וכתי' וירא ראשית לו דראשית הוא בחי' חכ' ה"ז בחי' ראי', וזהו דבפ' קדש נא' ולזכרון בין עיניך כו', וכתי' און מילין תבחן דהבחנה שזהו בחי' בינה וכמ"ש הנותן לשכוי בינה להבחין כו' ה"ז בחי' שמיעה וזהו שמע ישראל דהכוונה שיבין וישיג וכמו דבר כי שומע עבדך כו'. והנה הדעת הוא הממוצע שמיחד ומחבר חו"ב, דדעת הוא התקשרות והיינו שמקשר דעתו בחווק בההשגה עד שבא לידי הכרת הענין, דהגם שאינו אצלו בבחי' ראי' ממש ה"ה בבחי' הכרה כאלו רואה. וכאשר הוא בבחי' הכרה לא יוכל להסיח דעתו מזה ויזכור הענין תמיד כו'. והנה יוסף הוא בחי' יסוד, וידוע דיסוד ממשין מן הדעת וכל קיום היסוד הוא מן הדעת וכמ"ש במ"א בענין דיוסף ויהודה אודות בנימין, אך הסט"א אין לה ממוח הדעת דאל אחר אסתרס כו' ועז"ג גם בלא דעת נפש לא טוב, ועמ"ש במ"א שזהו שאין בהם בחי' דעת והכרה כו', וזהו ולא זכר שר המשקים

מצד העדר מוח הדעת כו', אך וישכחהו פי' בזהר אתר דנשיו קם קמי' שהיא השכחה בעצם, והיינו מלבד שאינו נזכר עוד זאת שיש דבר המשכח, וכמו וקמו שני הרעב אחריהן ונשכח כל השבע באמ"צ שיש דבר המשכח לגמרי את השובע כו', וי"ל דהנה ענין הצמצום שהוא בחי' סילוק האוא"ס הוא רק שנתעלם האור במקורו ולא שהי' כאן דבר המעלים כו' וכידוע המשל בזה ממשפיע ומקבל שהמשפיע מעלים אור שכלו בעצמו הי"ז רק סילוק והתעלמות בלבד כו', אבל ענין פרסא הוא שיש דבר המעלים וכמו המסך שמעמידים נגד אור השמש הי"ז שמכסה ומסתיר על האור כו' (ועמ"ש מזה בד"ה כי ישרים דרכי ה', פר"ת) והתחלת הפרסאות הוא בא"ק וכמ"ש בריש אד"ר ופריס חד פרסא קמי' ופי' בע"ח שזהו בחי' פרסא דא"ק כו', ובמ"א שגם הרשימו הוא כמו פרסא שבה מתעלם אור הקו כו'. והנה הסילוק דאוא"ס הוא באוא"ס הבל"ג וכמ"ש בע"ח בתחלתו טרם שנאצלו הנאצלים הי' אור פשוט ממלא כל המציאות ולא הי' בו ראש וסוף ומעומ"ט ולא הי' מקום לעמידת העולמות כו' דעולמות הן בע"ג וא"א להיות התהוות העולמות מאוא"ס הבל"ג, וע"כ צמצם עצמו וסילק אורו הגדול עהצ"ד כו', הרי שהצמצום והתעלמות האור הוא באוא"ס הבל"ג שאחר הצמצום הוא בבחי' מקיף אל העולמות והוא בחי' עיגול הגדול שלפניו הקו שסובב ומקיף כל הקו מראשו לסופו, ומשם נמשכים כל העיגולים ומקיפים דעולמות כו', וגם בזה הן בבחי' סילוק וההעלם שאינו מאיר בגילוי ומ"מ הוא בבחי' מקיף לעולמות שעו"א ואתה משמרה בקרבי כו', והפרסאות הן בבחי' או"פ והיינו אור הקו שעי' הצמצום בא בבחי' מיעוט האור ועוד שמתעלם תחלה בנקודת הרשימו ואח"כ בהפרסאות שלמעלה מאצי' ושבאצי' בכדי שיוכל להתקבל בעולמות, דכך הוא סדר ההשתל' שיומשך האור דרך מסכים בכדי שיוכל להתקבל כו' וכמ"ש מזה באורך בדרוש בשעה שהקדימו, תער"ב, בבי' המא' דאו"ת מהמגיד נ"ע (ועמ"ש בבה"ז וישלח ע"פ כי ישרים דרכי ה' שהקו נק' דרך כו'), אך בריבוי השתל' געשו מסכים המעלימים ומסתירים לגמרי ועמ"ש בתו"א והוספות בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם. וזהו שיש דבר המשכח היינו המעלים ומסתיר כו', ועיקר דבר המשכח הוא שנמשך אחר תאוות ותענוגי עוה"ז שהם המשכחים אלקות והו"ע כ"א עוונותיכם היו מבדילים כו' ובאמת כל זה הוא בחי' העלמות שהן מהפרסאות המבדילות כו', ועמ"ש במ"א ע"פ מה יפו פעמ"ך בנעלים בענין ג' עורות הן כו', ובמ"א בענין עע"ז בטהרה כו', וזהו ולא זכר שר המשקים את יוסף שזהו בחי' סילוק והתעלמות, וישכחהו הוא דבר המשכח כו', ועמ"ש בהוספות דתו"א בד"ה ואני נתתי לך שכם א' והבי' בענין ג' שרי פרעה כו', והנה ידוע דיניקת החיצונים הוא בשתי האופנים הא' מבחי' מקיף עליון וכמ"ש אם תגבי' כנשר כו' והיינו מבחי' העלם המקיף דמגילוי המקיף א"א להם לקבל ואדרבא מתבטלים עי"ז וכמ"ש ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור כו' ומבו' במ"א שזהו מגילוי המקיף כו', רק מבחי' העלם המקיף שהרי המקיף הוא בחי' העלם כנודע (שו"ע שהאור שנסתלק הוא בבחי' מקיף היינו עם היותו בבחי' מקיף הי"ה בבחי' סילוק והעלם כו' וכן כל המקיפים וסדר השתל' הן בחי' העלם כו' וכידוע בענין את השמים ואת הארץ אני מלא שזהו בחי' האו"מ הי"ז בהעלם כו', וזהו כללות ההפרש בין או"פ

ואו"מ שהאו"פ הוא בחי' גילוי והאו"מ הוא בחי' העלם (כו') וע"כ יכולים לקבל מהמקיף, וכמו פרעה אותיות העורף שהי' מקבל מבחי' אחוריים דהרצון דהיינו מבחי' העלם, דגילוי הרצון הוא במצח וכמ"ש והי' על מצחו תמיד לרצון כו' וכמ"ש באד"ר דקכ"ט ע"א. והעורף הוא אחוריים דרצון שהרצון הוא בהעלם וכמו ענין ההסכם עד"מ וכמ"ש במ"א בהבי' דועשית ציץ שלא נדפס, ומבחי' זו יכולים לקבל והוא כמאן דשדי בתר כתפי כו' וכמ"ש בסי' בד"ה עבדים היינו, ובהגהות לד"ה ויאמר כו' למיילדות העבריות מובן שגם בחי' זו מסמא עיני החיצונים ולכן רק אחוריהם אל המקיף כו'. והאופן הב' הוא שיכולים לקבל מריבוי הצמצומים ביותר, והוא מבחי' האו"פ שבא בבחי' מיעוט ובבחי' העלם המסכים ופרסאות כנ"ל הנה במדרי' התחתו' שהאור מצומצם ביותר יכולים ליגק משם כו', ועמ"ש בד"ה ואני נתתי הנ"ל. זהו ותאמר ציון עזבני הוי' ואד' שכחני דהנה הוי' הוא בחי' סוכ"ע ועז"א עזבני הוי' בבחי' סילוק והתעלמות כו' ואד' שכחני הוא בבחי' או"פ דש' אד' הוא בחי' העלם דהיכל בגימ' אד', ובריבוי העלמות יכולים ליגק כו', (ויש להרחיב כללות הענין הנ"ל ע"פ מ"ש עפ"ו והוא בד"ה ויענך וירעבך בס' דברים). ועפ"ז יובן ג"כ מ"ש אלקים זנחתנו שעי' העזיבה עי"ז פרצתנו דנת"ל דעזיבה הוא בבחי' או"מ הבל"ג דהיינו בחי' המקיף, וידוע דהמקיף הוא בבחי' שומר וכמ"ש ואתה משמרה בקרבי שזהו ע"י המקיף כו', אך בהסיר המקיף ח"ו אי פרצתנו כמ"ש המצ"ד כמו עיר שנפרצה חומתה כו' (ומ"מ ישנו לה שמירה תמיד וכמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל והוא מבחי' פנימיות המקיף בחי' עינא פקיאח דלא נאים כו' וכמ"ש במ"א בהבי' דאני ישנה שלא נדפס), אנפת לי אף וחמה זהו בחי' ההעלם דאו"פ וכמ"ש כי יגורתי מפני האף כו' שהן הקלי' וסט"א המעלימים לגמרי כו', ועי"ז הוא הבקשה תשובב לנו. דהנה ידוע בענין התפלה שהוא המשכת הרצון שז"ע יהי רצון שיומשך בחי' הרצון כו' וכמ"ש במ"א, והיינו שיומשך גילוי המקיף וזהו שפי' רש"י תשובב רצונך עלינו שיהי' גילוי הרצון כו', והוא גילוי בחי' או"מ הבל"ג כו', וגם זאת שיומשך ויאיר בפנימיות דאזי אינם יכולים לקבל גם מסוף האו"פ דכאשר המקיף מאיר בפנימי אזי לא יש צמצומים ומאיר האור בגילוי גם במדרי' התחתונות כו', והמשכה זו הוא ע"י התורה כו' וזהו שפי' המצודות תשובב לי הנחה והשקט וכמו בשובה ונחת כו', שזהו כאשר האור מאיר בפנימיות כו', וי"ל דכאשר המקיף מאיר בפנימיות אזי נמשך מבחי' פנימיות המקיף משום דשרש הפנימי הוא מבחי' פנימיות המקיף שהוא בחי' התענוג כו' וכמ"ש במ"א. וזהו תשובב לנו העמד אותנו בהשקט ומנחה כו'.

(ב) במד"ת אלקים זנחתנו אמר הקב"ה אני זנחתי אתכם אתם זנחתם אותי שנא' זנח ישראל כו' אמרו לו אעפ"כ חזור ושוב אלי וכה"א אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני לכך נא' תשובב לנו. וי"ל עפ"מ"ש במד"ת ע"פ שובנו אלקי ישענו אמרו בני קרח עד מתי אתה אומר שובו בנים שובבים והן אומרים לך שוב אתה תחלה שנא' שובה ה' עד מתי והנחם. לא אתה תשוב לעצמך ולא אנו נשוב לעצמינו אלא שנינו כאחד שנא' שובנו אלקי

ישענו כו', ומבו' במ"א שיש תשובה מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע, מלמעלה למטה הוא כמו ביצי"מ שעז"נ דודי לי ואני לו שהי' הגילוי מלמעלה באתעדל"ע מצ"ע שלא הי' שום התעוררות מלמטה וכמ"ש ולא שמעו אל משה מקוצר רוח כו', וגם שהיו משוקעים ר"ל במ"ט שע"ט והי' רק התעוררות מלמעלה להתקרב לנש"י ולגואלם ולהוציאם מעומק הקלי' הקשה דמצרים ולהעלותם אל ארץ זבת חלב ודבש כו', וזהו דניסן נק' חדש האביב שהוא הא"ב כסדרן מלמעלמ"ט כו' ובפסח אוצרות טל נפתחים בו וידוע דטל הוא שבא באתעדל"ע מעצמו דלכן טל לא מיעצר כו' וכמ"ש בהבי' דאני ישנה הנ"ל בענין שראשי נמלא טל כו', אבל תשרי הוא אותיות תשר"ק שהוא מלמטלמ"ע אני לדודי תחלה ואח"כ ודודי לי כו', וזהו שמוזכרין גבורות גשמים בשמע"צ דגשמים באים על ידי התעוררות מלמטה וכמ"ש ואד יעלה מן הארץ אד הוא ל' שברון בחי' לב נשבר ונדכה שהו"ע התשובה כו', וז"ש יערוף כמטר לקחי ואי' במדרש שברו הבריות את ערפם מיד הגשמים יורדין, תזל כטל אמרתי הוא שבא מלמעלמ"ט כו', והוה שהקב"ה אומר שובו בנים מלמטלמ"ע תחלה כמו אלול ותשרי שהוא מלמטלמ"ע, ואנו אומרים שובה הי' מלמעלמ"ט ע"ד יצי"מ שהי' התעוררות מלמעלה כו', אך בני קרח עשו פשרה ואמרו שובנו אלקי ישענו והיינו שיהי' תשובה מלמטלמ"ע אך שיהי' עי"ו התעוררות מלמעלה כו', ולא כמו יצי"מ שהי' התעוררות מלמעלה בלבד, ולא כמו הבא לטהר מסייעין לו שזהו מלמטלמ"ע שמתעורר מעצמו רק שמייעין לו, כ"א שיהי' התעוררות מלמעלה לשוב בתשובה והתשובה תהי' מלמטלמ"ע כו' וכענין וישכם לבן בבקר שזהו המשכה מבחי' לוכן העליון שבכח זה יהי' ההתעוררות בתפלה מלמטלמ"ע כו' וכמ"ש במ"א, ולכאו' ביצי"מ הי' ג"כ אתעדל"ת אח"כ וכמ"ש כי ברח העם שכ' בסש"ב שהוא הבריחה מהרע כו', אך הענין הוא דביצי"מ ההמשכה מלמעלה הי' בבחי' גילוי ממש וכמש"א עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם כו' וידוע דלפי שעה הי' הגילוי בהם בפנימיות ממש כו', משא"כ ענין התעוררות הנ"ל הוא שנמשך רק בבחי' מקיף ובבחי' ריחוק כו', וזהו ההפרש דביצי"מ הגם שהי' אח"כ הבריחה מהרע, הנה כבר תחלה * בחי' החזרת הפנים מלמעלה בבחי' קירוב שנתקרב כבי' לנש"י מצ"ע בבחי' גילוי ממש כו', והתעוררות הנ"ל אינו בבחי' קירוב ובבחי' גילוי ממש רק בבחי' מקיף מרחוק להיות בכח זה האתעדל"ת כו', והנה הכח וההתעוררות הזאת נמשך מלמעלה ממקום עליון מאד מבחי' שמו הגדול שלמעלה גם מבחי' יגמה"ר, דהנה כללות הענין מה שהתשובה מועיל שיהי' עי"ו סליחת עוונות אפי' אם התשובה היא מלמטה לבד, הנה בכדי שתתקבל התשובה זהו מבחי' יגמה"ר שזהו מבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' החכ', כי ע"פ החכ' לא מהני תשובה וכדאי' בילקוט ע"פ טוב וישר הי' שאלו לחכ' (בחי' ח"ת) נפש החוטאת מה עונשו א"ל חטאים תרדוף רעה, שאלו לנבואה א"ל נפש החוטאת היא תמות, שאלו לתורה (בחי' ח"ע) אמרה יבוא קרבן זיתכפר והוא רק על השוגג דעל

המזיד לא מהני קרבן (ובילקוט יבוא אשם ויתכפר ואשם בא על המזיד ומבו' במ"א). שאלו להקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר הה"ד טוב וישר ה' ע"כ יורה חטאים בדרך כו', שזה שתשובה מועיל הוא מבחי' הטוב כי לא כלו רחמיך דהיינו מבחי' יגמה"ר כו', אבל כדי שיהי' גם ההתעוררות על התשובה מלמעלה צריך שיהי' נמשך ממקום עליון יותר למעלה מיגמה"ר מבחי' שמו הגדול שעד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד כו', וז"ש גבי יגמה"ר אני אעביר כל טובי על פניך שכדי שיהי' התעוררות מלמעלה על התשובה צ"ל ההמשכה מבחי' כל טובי שלמעלה מבחי' טוב וישר כו', וז"ש וחנותי את אשר אחון חנון הוא מתנת חנם שהוא אף שאין לו זכות כלל כ"א מתנת חנם כו', וכדאי' במד"ר ואתחנן א"ר יוחנן מכאן אתה למד שאין לברי' כלום אצל בוראה שהרי משה רבן של כל הנביאים לא בא אלא בל' תחנונים וזה נמשך מבחי' אני אעביר כל טובי כו'. ועפ"ז יובן ג"כ מא' המד"ת דישאל אומרים אלקים זנחתנו וע"כ צ"ל ההשבה מלמעלה (וי"ל צודקת הטענה הזאת משום דכללות הסבה העיקרית הוא בחי' הסילוק דאוא"ס ע"י צמצום הראשון כו' וכמ"ש בדרוש בשעה שהקדימו, תעריב, דקודם הצמצום שהי' אוא"ס ממלא כל מקום החלל הי' ההרגש דאוא"ס והקירוב לאוא"ס בדרך פשיטות, והרגש העולם הי' בבחי' ריחוק לגמרי ובדרך טפל לגמרי, וכמו שיהי' לעתיד שיהי' ידיעת אוא"ס בכל הנבראי' שכולם ידעו אותי ובכאו"א יהי' גילוי הנבואה וכמ"ש ונבאו בניכם ובנותיכם כו', וכמו אדה"ר קודם החטא שהי' בתכלית הדביקות באלקות ולא הי' בו הרגש תאוה גשמיות כלל כו', וע"י הסילוק והתעלמות דאוא"ס הוא שבדרך פשיטות נרגש העולם וכל הישות והתאוות, ועל הרגש אלקי צריכים עבודה ויגיעה כו', וגם ההרגשות האלקית שמצד הנפש בעצם ה"ז בהעלם ולכן האהבה טבעית נק' אהבה מוסתרת שהיא מוסתרת ונעלמת כו' וכמ"ש בס"ש פ"ט ובלק"ת ד"ה כי תצא הב', וכמו"כ כל הרגש האלקי הוא בהעלם, ובפרט ידיעה אלקית וקירוב ודביקות באלקות צריך יגיעה ועבודה רבה כו', שכ"ז הוא ע"י ההתעלמות דאוא"ס ב"ה (והכוונה בזה הוא בשביל יתרון האור שמתוך החשך כו' כנודע ומבו' בכ"ד) וזהו מה שאלקים זנחתנו הוא עיקר הסבה וע"ז אנו מבקשים שישבו ויתקרב אלינו בבחי' התעוררות מצ"ע כו') והקב"ה אומר אתם זנחתם אותי היינו שגרמתם בחי' הסילוק דאוא"ס דהרי בתחלת הבריאה עיקר שכינה בתחנונים היתה שהי' גילוי אוא"ס בעולם והז' דורות גרמו הסילוק כו', וכן אח"כ הי' גילוי אוא"ס בבהמק"ד כו', וזה גורם שיכולים לקבל מהמקיף עליון כמשנת"ל, וגם היניקה מריבוי הצמצומים הוא ע"י מעשה התחנונים כו' וכמ"ש בד"ה ואני נתתי הנ"ל ועמ"ש בקק"ת בד"ה בשעה שהקדימו פ"ג (ובאמת כ"ז הוא מפני שהי' סילוק האוא"ס ע"י הצמצום כו' כנ"ל וכידוע דשבה"כ דתהו ומיעוט הירח וחטא עה"ד הכל ענין * ובא בסבת הצמצום הראשון כו') וע"כ צ"ל התשובה מלמלמ"ע כו', והבקשה אעפ"כ חזור ושוב אלי והיינו שיהי' גילוי מלמעלה בבחי' התעוררות עכ"פ, והיינו ע"י גילוי האור בבחי' מקיף עכ"פ שבכת זה תהי' התשובה מלמלמ"ע כו'.

ג) אמנם צ"ל משיא בני קרח לא אתה תשוב לעצמך מאי פסיקא מילתא
 כך והלא כבר ה"י לעולמים ביצי"מ ומ"ת שה"י הגילוי דאוא"ס בבחי'
 אתעדל"ע מצ"ע, גם מה"ע שנינו כאחד, אך הנה יתפרש עוד מד"ת הנ"ל דסי'
 פ"ה ע"פ ידוע שיש בתשובה ב' מדרי' בחי' תשובה תתאה ותשובה עילאה,
 והענין הוא דהנה חטא חטאה ירושלים ואמרז"ל חטאה בכפליים, דחטא ועון
 גורם שני הענינים הא' שממשיכים החיות דקדושה תוך היכולות הסט"א וכמ"ש
 באגה"ת פ"ו וז' שע"י העונות מוריד ההשפעה דש' הוי' תוך היכולות הסט"א
 כו', וזהו ונוקב ש' הוי' כבי' עושה נקב שנמשך ההשפעה למקום שאינו ראוי
 וכמ"ש שופך דם האדם באדם שהדם הוא החיות כו', הב' שגורמים הסתלקות
 האור המאיר בכלים להסתלק למקורו ושרשו כו', והענין הוא כמ"ש בתו"א
 ד"ה ארדה נא שהפגם מגיע בבחי' הכלים דכתי' עיני ה' המה משוטטים הן
 מלאכים הנק' מארי דעינין וע"י הוא העלאת זכות וחוב של הנבראים, דע"י
 חטא ועון נעשה כתם ופגם בהמלאך ועי"ז עולה הפגם גם בהכלים שמשם
 שרש התהוות המלאכים כו', וכאשר נפגם הכלי ממילא מסתלק האור, וכידוע
 דאוי"פ הוא שצריך כלי שבה ישכון האור, וכאשר נפגמה הכלי שאינה כלי
 לקבל ממילא מסתלק האור כו', והרי לבד פגם הכלי (שע"י הוא אחיות החיצונים
 בבחי' חיצוניות הכלים כו', והיינו לבד התוס' חיות הנמשך להם כנ"ל ה"ה
 יונקים מבחי' חיצוניות הכלי כו') ענין סילוק האור הוא פגם גדול הא' שזוהו
 היפך רצה"ע שרצונו ית' הוא שיהי' המשכת וגילוי האור בכלים כו', והב' מה
 שנאבד האור מבחי' סטר' דקדושה וכמ"ש הצדיק אבד אבד מלקבל ברכאין
 מלעילא וכמא' קוב"ה סליק לעילא ולעילא ונשאר חשך למטה כו', ת"ש כי
 שתיים רעות עשו שבמעשה החטא גורמים שתיים רעות, אותי עזבו הוא סילוק
 האור, לחצוב להם בורות נשברים שהמשיכו תוס' יניקה בבורות נשברים היא
 הסט"א אשר לא יכילו המים שאינם ע"ד כמו בקדושה שהוא אורות וכלים כ"א
 בהם שנבלע השפע וכמ"ש נבלע ישראל כו' חיל בלע ויקיאנו כו', וזהו ולא
 יכילו שאינם נעשים כלים לבחי' מים הוא שפע הקדושה כו' ועמ"ש בזהר
 ואתחנן דרס"ו ע"א ובפי' הרמ"ז שם, ולכן כדי לתקן זה ע"י התשובה צ"ל ג"כ
 ב' בחי' תשובה והוא תשו"ת ותשו"ע, ופי' תשובה תתאה מבוי' באגה"ת פ"ז
 שהם ב' דברים, ד"כ הא' הוא לעורר רחמים העליונים ממקור הרחמים על
 נשמתו כו' שנפלה מאיגרא רמה היינו מקור מ"ח כו' וכמ"ש באגה"ת פ"ד
 שהנשמה היא מפנימיות החיות שהוא חלק הוי' ב"ה (ועמ"ש בתו"א והוספות
 בהגהו' לד"ה להבין ענין הברכות), לבירא עמיקתא הן בורות נשברים הנ"ל,
 והב' לבטש ולהכניע הקלי' וסט"א אשר כל חיותה הוא רק גסות והגבהה כמ"ש
 אם תגביהי כנשר כו', והביטוש וההכנעה עד העפר ממש זוהי מיתתה וביטולה
 והיינו ע"י לב נשבר ונדכה להיות נבזה בעיניו נמאס כו' ע"י שיהי' ממארי
 דחושבנא כו' וכמ"ש בסש"ב פכ"ט, וי"ל דההתעוררות רחמים הוא המשכת בחי'
 אתעדל"ע וכמשנת"ל דבכדי שיהי' אתעדל"ת צ"ל אתעדל"ע שנותנת כח על
 האתעדל"ת כו', וכמו"כ בכדי להיות לב נשבר ונדכה במרירות אמיתי צ"ל ע"ז
 אתעדל"ע שזוהו ע"י שמעורר ר"ר על נפשו כו', והנה מרירות הוא מק"נ מהטוב
 שבנוגה ומיני' ובי' לישרי בי' נרגא כמ"ש בסש"ב פל"א, ולכן נק' נוגה לי'

הארה שע"י בחי' זו מתקרב לאור הקדושה כו', ועי"ז תשוב ה' תחאה מנפילתה שנתלבשה ההשפעה בע"ס דנוגה לחזור למקומה הרמתה כו', וזהו תיקון הענין הא' שנת"ל שנמשך חיות הקדושה להיכלות הסט"א וע"י שמתמרמר מאד על עניניו ועוקר רצונו מהם עי"ז לוקח החיות מהסט"א ומשיב ומחזיר את אור הקדושה למקומו כו', ופי' תשובה עילאה הוא כמ"ש והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, והנה בירידת הנשמה בגוף יש ד' ירידות וכמ"ש נשמה שנתת בי כו' אתה בראת כו' נתת בראתה יצרתה נפחתה, והיינו ההמשכה מבחי' יחידה ע"י חי' נשמה רוח נפש (ונר"ב הן הארת הנשמה, וחי' היא בכלל עצמות הנשמה והוא הרצון שוהו מרוצת העצמות, והגם שאינה עצמות הנשמה ממש כ"א הארת העצמיות שזו"ע שבא בבחי' מרוצה כו' ומ"מ הוא מרוצת העצמות כו', ובמ"א מבו' דענג ורצון שניהם בחי' עצמות הנשמה רק שהענג הוא הפנימיות ורצון בחי' החיצוניות כו' וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו, וזהו בחי' נתת שנתינה הוא דבר עצמי כו', ובמד"ר אי' בעוה"ז בנפיתה כו' ובעוה"ב בנתינה ונתתי רוחי בכס כו', והיינו מפני שעכשיו עיקר החיות שבהתלבשות הוא בחי' גר"ג, ובחי' חי' הוא בבחי' מקיף לבד כו', ולעתידי יהי' עיקר החיות בחי' חי' וגם בחי' יחידה כו' ועמ"ש בד"ה כי כאשר השמים החדשים שבסוף לק"ת), והן נגד ד' אותיות הוי' דחלק הוי' עמו וכמו שהמשכת האור הוא ע"י ד' אותיות הוי' יו"ד צמצום ה' התפשטות כו' כמו"כ המשכת הנשמה משרשה ומקורה העצמי הוא ע"י ד' אותיות הוי' דהיינו ד' מדרי' הג"ל וכמ"ש בד"ה האוינו, וזו"ע התשובה מ"ש והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה שתשוב בבחי' ביטול ומס"ג אל האלקים אשר נתנה למעלה גם מהירידה הראשונה בחי' שנתת בי כו' והיינו שתשוב לשרשה ומקורה העצמי שהיא בחי' אין ממש כו', וי"ל שזו"ע צעקת הלב שלמעלה מצעקת הקול, דהצעקה בקול פשוט היו ג"כ מפני שמגיע בעצם הנפש שלמעלה מבחי' חכ', דמה שבא בבחי' חכ' ושכל היו בא באותיות הדבור שהן כלים אל השכל כו', אבל התפעלות הנפש שלמעלה מהשכל והטעם א"א לבוא בדבור כ"א בקול פשוט כו', אך זהו עדיין בעצמות הנפש שיש לה אחיזה בהארת הנשמה המתלבשת בגוף והוא בחי' מקיף דחי' שרש ומקור בחי' הפנימי ולכן היו בא בקול עכ"פ, אמנם צעקת הלב הוא שמגיע בעצם הנפש ממש שאין לו אחיזה בפנימיות כלל והוא בחי' מקיף דחידה שנק' מקיף הרחוק שאינו בבחי' מקור כלל אל הפנימיות, וע"כ א"א לבוא בקול כלל גם לא בקול פשוט כו' וכמו בהתפעלות עצמות הנפש שאין בו כח לצעוק כלל רק נשאר כאבן דומם כו', והוא בחי' צעקת הלב וכמ"ש צעק לבם אל ה' שהלב עצמו צועק וכלה בלי שום קול כו' והוא הזות העצמות ממש כו' וכמ"ש בד"ה אתם נצבים, וזהו מ"ש ממעמקים קראתיך ה' מעומק לעומק כו', וזהו בחי' תשובה עילאה שבעצמות הנשמה ממש כו' וז"ש עד יעבור עמך הוי' למעלה מבחי' ש' הוי' וכמ"ש לפני הוי' תטהרו ובתי' אנכי אנכי הוא מוחה פשע"ך שתשובה היא מבחי' אנכי מי שאנכי כו' והיינו בחי' תשובה עילאה כו', וע"י תשובה זו הוא החזרת האור שנסתלק כו', והנה בכדי לחזור האור שכבר נסתלק צ"ל שרש ההמשכה למעלה משרש ומקור האור כו', והנה

ידוע דכתר הוא בחי' הממוצע בין אוא"ס המאציל ובין הנאצלים, וכלול מב' מדרי' בחי' תחתונה שבמאציל וריש ומקור לנאצלים כו' והיינו דבחי' חיצונית הכתר הוא שרש האורות דע"ס דאצ"י ופנימיות הכתר הוא שלמעלה מבחי' מקור כו', ובכדי להחזיר ולהמשיך את האור צריכים להמשיך מבחי' פנימיות הכתר כו', וזהו אנכי דב"פ אנכי הן ב' מדרי' שבכתר ומבחי' אנכי מי שאנכי דהיינו בחי' פנימיות הכתר הוא שנמשך להיות מוחה פשעיך כו', וידוע דחי' ויחידה הן נגד ב' מדרי' שבכתר בחי' מקיף הקרוב ומקיף הרחוק כו', וע"כ ע"י התשובה דצעק לבם שזהו מבחי' עצמות הנשמה בחי' יחידה כנ"ל עי"ז הוא התיקון להיות המשכת האורות בכלים כו', וממילא האור הוא במעלה ומדרי' גבוה יותר, דלהיות דשרש ההמשכה הוא מעצמות הא"ס וע"כ האור הוא בחי' אור עצמי כו', וזהו ממעמקים קראתיך הוי' שנק' ש' הוי' מחדש דהיינו גילוי אור חדש כו', וזהו יתרון מעלת התשובה שהא"פ הוא בחי' אור חדש מעצמות א"ס כו', וצ"ל שע"י תשו"ע יש יתרון גם בהציאה מן הרע, והגם שתשו"ת הוא ג"כ היציאה מן הרע לגמרי, מ"מ ודאי שיש יתרון בזה שנעשה ע"י בחי' תשו"ע כו', וכמו בעבודה הרי ע"י העבודה שע"פ טו"ד שנעשה עי"ז זיכוך הנה"ב שזהו תכלית העבודה כידוע, הנה הוא בבחי' אחכפי' לבד מפני שזהו רק מה שהלב יכולה להכיל ע"כ אין זה מהפך עצם מהות טבעו, אך בהעבודה שלמעלה מטו"ד שזהו יותר ממה שהלב מכיל ה"ז מהפך הטבעת הלב החומרי כו' וכמ"ש במ"א בהכ"י דכי נר מצוה, וכמו"כ בתשובה צ"ל שיש יתרון ע"י תשו"ע, וי"ל דהנה אמרו"ל אל יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר אלא אפשי ואבי שבשמים אסר עלי ומבו' במ"א בשם הה"מ נ"ע דרק צדיק יכול לאמר מפני שמובדל ומרוחק בעצם מן הרע, אבל בבע"ת צ"ל אי אפשי כי בע"ת להיות שהי' בתוך הרע גם שיצא ממנו צריך שמירה יותר, וי"ל שזהו בבחי' תשו"ת, אבל בתשו"ע מתהפך לגמרי ונעשה מובדל בעצם מן הרע לגמרי ויכול לומר אפשי ואשב"ש אסר עלי כו', והיינו שיש בו מעלת הבע"ת וגם מעלת הצדיקים כו'.

ד) והנה תשובה עילאה הוא שניתן מלמעלה, כי ידוע דגילויים דעצמות הנשמה הוא שנותנים מלמעלה, כי אין בכח האדם לעורר מעצמו רק מכח החכ' ולמטה לפי שהן הכחות שבבחי' התלבשות פנימי בגוף כו', אבל עצמות הנשמה שאינה מתלבשת בגוף אין בכח האדם לעורר מעצמו רק שנותנים מלמעלה בבחי' אתעדל"ע כו' וכמ"ש בלק"ת בד"ה אני ישנה בענין ואני אפתח לך כפתחו של אולם כו', וכמו"כ תשו"ע שזהו התעוררות והתגלות עצמות הנשמה כנ"ל הוא שניתן מלמעלה כו', ולכן תשו"ע היא דוקא בזמנים דעת רצון וכמו בר"ה ועשיית שהוא עת רצון וכמ"ש בהמצאו שאמרו"ל אלו עשיית כו', וזהו ההפרש בין תשובה דכל השנה ותשובה דעשיית שבכל השנה הוא בחי' תשו"ת ואפי' בחדש אלול הוא ג"כ בחי' תשו"ת, ובעשיית הוא בחי' תשו"ע כו' וכמ"ש במ"א, וכן שבת אלול הוא בחי' תשו"ע גילוי בחי' הרצון שלמעלה מטו"ד וכמ"ש בתו"א ד"ה ויקהל משה, שכן הוא למעלה בשבת גילוי בחי' רצה"ע כו', והיינו דתשו"ע היא באה מלמעלה בבחי' אתעדל"ע

כו', אך אין זה בחי' אתעדל'ע כמו ביצי"מ, דהנה אתעדל'ע דיצי"מ היא רק הקירוב דאוא"ס שנתקרב כבי' לנש"י וכמשנתל"פ"ב, אבל נש"י מצ"ע היו רק בבחי' כי ברח העם בבחי' אתכפי' לבד כו', והיינו שלא היו במדר'י הגילוי שלמעלה גם לא בנשמתם היינו שלא הי' בהם התגלות עצם הנשמה ומכ"ש שבגופם לא היו במדר'י זו כו' וכמשנתל"פ ספ"ג דבתשו"ע הוא שיוצא מהחומרי לגמרי וכמו צ"ג, הרי ביצי"מ לא הי' באופן כזה רק בבחי' אתכפי' לבד כו', ולכן הי' צ"ל אח"כ ספה"ע שהו"ע הויכוח דנפש ובגוף כו' וכמ"ש במ"א, ונמצא דביצי"מ הי' הקירוב רק הקירוב דאוא"ס לבד כו', ומצד אוא"ס ב"ה לא יש שום מגיעה ועיכוב דגם שהיו בבחי' ריחוק עדיין ומ"מ יהי' עליהם גילוי אוא"ס ב"ה (גם בפנימיות בנשמתם כו'), וכמו במ"ת שהי' גילוי אוא"ס למטה גם שהמטה לא הי' מוזכר כלל ולא הי' כלי לגילוי אוא"ס ב"ה, רק שבמ"ת הי' בהם גילוי עצם הנשמה וכמאמר על כדו"ד פרחו נשמתן כו' שזהו התגלות עצם הנשמה כו' והיו רואין את הנשמע ושומעין את הנראה כו' שכ"ז הוא מעצם הנשמה וכמ"ש במ"א, וגם ישראל שעמדו במעמד הר סיני פסקה זוהמתן זוהמת הנפש כו' (ומ"מ אין זה שנתהפך לגמרי שהרי הי' אח"כ חטא העגל שחזרה כו' וכמ"ש במ"א), וזה בנש"י אבל המטה הי' במקומו שלא נודרך כו', וי"ל דביצי"מ היו נש"י בדוגמא כמו הארץ במ"ת כו', אמנם אתעדל'ע בתשו"ע הי' גילוי עצמות הנשמה שבאה בהתגלות ממש וגם הגוף ונה"ב החומרי הוא שנהפך לגמרי כו' כנ"ל, רק שהתגלות זאת הוא שבא מלמעלה והיינו שבזמן התעוררות רצון למעלה נותנים התגלות זאת כו' (וגם מפני שההתגלות היא בבחי' נתינה מלמעלה ע"כ נק' אתעדל'ע כו') והוא בבחי' מתנה וכמו עבודת מתנה אתן כו', אבל הוא בחי' הקירוב שהתחתון מתקרב בעצם נשמתו וגם בגופו כו', ולכן אתעדל'ע זו הגם שהוא מעצמו היינו שזהו ממדר'י שאין אתעדל'ת מגיע לשם כו', מ"מ ה"ה באה דוקא לאחר שבאתעדל'ת אתעדל'ע כו' וכמ"ש בלק"ת בהבי' דצאינה וראינה המתחיל להבין הטעם למה האתעדל'ע כו' שיש אתעדל'ע שמצ"ע דהיינו שלא הי' עדיין אתעדל'ת כלל והיא לעורר האתעדל'ת וכמשנתל"פ פ"א, ויש אתעדל'ע שהיא ג"כ מעצמו שלא ע"י העלאת מ"ן כי אין מגיע שם העלאת מ"ן, אבל היא באה דוקא לאחר השלימות שבבחי' אתעדל'ת אתעדל'ע כו', והוא הגילוי דבחי' רצון פשוט שבנפש שבא דוקא לאחר העבודה דבחי' הרצון שע"פ טו"ד כו' וכמא' עשה רצונו כרצונך שמצד החכ' והטעם כדי שיעשה רצונך כרצונו בחי' הרצון שלמעלה מטו"ד כו' כמ"ש בד"ה הנ"ל באורך וכמ"ש בד"ה ויקהל הנ"ל בענין אית רצון ואית רצון דמי שטרח בע"ש יאכל בשבת כו', ובד"ה אני ישנה הנ"ל שע"י פתחי לי כחודה של מחט שזהו העבודה שע"פ טו"ד ועי"ז אני אפתח לך כפתחה של אולם בחי' הרצון שלמעלה מטו"ד כו', וכמו"כ הוא בתשו"ע שאחר תשו"ת אוי נותנים מלמעלה בחי' תשו"ע כו', וזהו אמרו בני קרח אתה אומר שובו בגוים שיהי' התשובה מלמטלמ"ע תחלה והיינו שיהי' תחלה התשובה תתאה שזה בכח האדם בעצמו לבוא לזה ועי"ז יהי' אח"כ מלמעלה לבוא לבחי' התשובה עילאה וכנ"ל דהמשכה זו היא לאחר הקדמת תשו"ת כו', והן אומרים שוב אתה תחלה שנא' שובה ה' כו', והיינו שיהי' בחי' תשו"ע ע"י הגילוי מלמעלה גם כשלא יהי'

תחלה תשו"ת, וי"ל שזוהו כענין בקשת משה אעברה נא ואראה שזוהו שרצה שיהי' בנש"י העבודה בדרך מלמעלמ"ט וכמ"ש באורך בד"ה ואתחנן שלא נדפס ובשע"ת בד"ה להבין ההפרש בין תורה לתפלה, ובאופן כזה הי' במ"ת וכדאי' במד"ר ע"פ כל אשר חפץ ה' עשה משל למלך שגור שבני רומי לא ירדו לסורא ובני סורא לא יעלו לרומי עמד וביטל הגזירה כך מתחלה השמים שמים לה' והארץ נתן לבנ"א ובמ"ת ביטל הגזירה ואני המתחיל תחלה וירד ה' על ה"ס ואח"כ ומשה עלה אל האלקים הרי שהי' תחלה ההמשכה מלמעלמ"ט כו' ונת"ל דבמ"ת ע"י ההמשכה דעצמות א"ס הי' בהם התגלות עצם הנשמה וגם בגופם פסקה זוהמתן כו', הרי כבר הי' לעולמים שהי' תחלה האתעדל"ע מצ"ע והי' בבחי' גילוי ממש בנש"י בנשמתן ובגופם כו' (והגם שהי' תחלה ספה"ע שזוהו בחי' אתעדל"ת, מ"מ הרי אומר ואני המתחיל כו', ובאמת הסדר דספה"ע ואח"כ שבועות מ"ת זהו עכשיו, אבל בצאת ישראל ממצרים הי' מ"ת בבחי' המשכה מלמעלה מצ"ע לבד כו') וכמ"כ הוא בקשת כנס"י בענין התשובה ג"כ שוב אתה תחלה שתהי' התשובה בבחי' מלמעלמ"ט שיהי' בחי' תשו"ע היינו התגלות עצם הנשמה ויהי' ג"כ אתהפכא חשוכא לנהורא כו', אמנם המשכה זו דמ"ת הי' רק לפי שעה והוא בכדי שיהי' בנש"י המשכה דמלמעלמ"ט לאחר העבודה דמלמטלמ"ע כו' דלולא זאת דואני המתחיל לא הי' כלל המשכה זו דבדרך מלמעלמ"ט, רק ע"י שבמ"ת הי' ההמשכה בבחי' מלמעלמ"ט היינו בבחי' אתעדל"ע מצ"ע ובבחי' פנימיות כו' כנ"ל יוכל להיות שיהי' אח"כ המשכה זו כו', וגם להיות דעצם ענין התורה היא המשכה מלמעלמ"ט לכן הי' צ"ל במ"ת ההמשכה באופן כזה, אך בסדר העבודה צ"ל תחלה באתעדל"ת אתעדל"ע ואח"כ האתעדל"ע שמצ"ע שהרי משה לא פעל בקשתו רק בבחי' ראי' מרחוק דהיינו ביחידי סגולה דתורתן אומנתן כו' וכמ"ש בד"ה הנ"ל, וקודם שבועות זמן מ"ת צ"ל תחלה ספה"ע, וכל האומר אין לו אלא תורה אפי' תורה אין לו כ"א צ"ל תחלה תפלה שזוהו שבאתעדל"ת אתעדל"ע ואח"כ תורה כו', וזהו לא אתה תשוב לעצמך שלא יהי' בחי' תשו"ע כ"א ע"י הקדמת תשו"ת תחלה, ואנו לא נשוב לעצמנו כי אין חבוש מתיר עצמו וזהו שאנו אומרים השיבנו ה' אליך ונשובה שיומשך כח והתעוררות מלמעלה על התשובה כו', וזהו שובנו אלקי ישענו שיומשך כח מלמעלה לשוב איליו ית'.

(ה) אמנם מש"א אלא שנינו כאחד הענין הוא דהנה כתי' והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים באמ"צ והשתחוו כו' ומבו' בלק"ת עפ"ו דאשור הוא התענוגים גשמיים היפך אשר קדשנו במצותיו דע"י המצות נמשך בחי' ענג עליון והוא בחי' פנימיות התענוג כו', שהרי גם בהרצון דברה"ע יש בזה בחי' עונג וכידוע דכל רצון יש בו ענג שהוא הפנימיות כו' וכמ"ש במ"א וא"כ בהרצון דעולמות דסליק ברעותי' למיברא עלמא הי' בזה ג"כ ענג וכמ"ש שוקיו עמודי שש שנשתוקק הקב"ה לבראתו כו' (ובד"כ הוא הכוונה פנימיות שהוא הרצון והענג דתומ"צ והר"ע נתאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתוני' כו') והרצון דמצות הוא בחי' פנימיות הרצון רצון עצמי כו' והעונג שכזה הוא בחי' ענג פנימי כו' וההיפך מזה הוא

אשור שזה תוקף התענוג דלעו"ז ביותר כו' ובמ"א מבו' שיש תענוג שהוא
 בחמימות ובהתפעלות, ויש תענוג שבקרירות בלי שום התפעלות והוא קלי'
 קשה יותר הרבה מהתענוג שבחמימות כו', והאובדים בארץ אשור הוא המשוקעים
 ביותר ר"ל בתענוגים גשמיים עד שמאבידים לגמרי את הניצוץ האלקי שבהם
 ואין בהם שום הרגש אלקי כלל ואינם שייכים לתשובה כלל ואפי' ביוהכ"פ
 בזמן תפלת נעילה שגם הרחוקים ביותר מתעוררים או בתשובה אינו נעשה
 שום התעוררות בהאובדים ר"ל וכמ"ש באורך בעט"ר, והנה במד"ר נח פל"ז
 אי' כיון שראה אותם (דור הפלגה) באין לחלוק על הקב"ה פנה מארצו והו'
 מן הארץ ההיא יצא אשור וכמו שפרש"י עפ"י, הרי אשור הי' מעולה משארי
 העכו"ם שהיו אז הענין דכמו לבן דקליפה שהוא לעו"ז דבחי' לובן העליון
 בחי' עת"י יתיב לבושי' כתלג חיוור כו', כמו"כ אשור הוא לעו"ז דאשר קדשנו
 במצותיו, ומ"מ עדיף משארי עכו"ם שהיו אז, כי עתיק דקלי' הוא שנמשך
 ממל' דעשי' וזהו בחי' לבונה זכה שבי"א סממני הקטורת (עמ"ש בתו"א
 והוספות בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם פ"ג בהגה"ה שם) והרי לבונה גבוה
 מבחי' ע"ס דקליפה, ואפי' ק"ג שהיא אצי' שלהם גבוה הרבה מג"ק שלמטה
 מק"ג שהן בי"ע כו' (ובמ"א מבו' דעתיק דקלי' קשה יותר מהע"ס שלהם והוא
 שנתוסף בעשי' שלהם כו' דבאצי' דקלי' לא יש רק ז' אורות שהן ז' מדות,
 ובברי' מתוסף חו"ב דקלי' וביצי' מתוסף כתר דקלי' עד שבעשי' הוא בחי'
 עתיק דקלי' כו' וכמ"ש במ"א בבי' דהללו ה' כל גוים, וי"ל דכמו שהוא בסדר
 השתל' דע"ס דנוגה בחי' עתיק למעלה מהע"ס שזהו בחי' לבונה כו', אך כמו
 שנוגה יורדת ומתלבש בבחי' בי"ע שבהם שהן גקה"ט, הנה העתיק יורד
 למטה יותר והיינו בעשי' שלהם והוא קלי' קשה ביותר כו', וזהו דאשור שהי'
 בדור הפלגה הוא בחי' עתיק שלהם שלמע' מהע"ס (שהרי הוא מבני שם וי"ל
 שזהו שנמשך ממל' דעשי' כנ"ל) וכמו שהוא בבי"ע הוא גרוע וקשה ביותר
 ועו"א האובדים בארץ אשור כו') והנדחים באמ"צ הוא שנדחים מפני ריבוי
 השעבוד והצרות ר"ל שאין להם לב כלל להיות בהם הרגש אלקי וכמו ולא
 שמעו אל משה מקוצר רוח כו', אך כאשר יתקע בשופר גדול אוי ובאו האובדים
 כו', דהנה כל פרצופי האצי' מסתיימן עד המסך שבין אצי' לבי"ע, אבל א"ק
 מגיע עד סוף העשי', וזהו בחי' שופר גדול גילוי בחי' א"ק כו', וע"כ כאשר
 יתקע בשופר גדול אוי גם האובדים בארץ אשור והנדחי' באמ"צ יבואו והשתחו'
 לה' כו', שיהיו בבחי' השתחואה פנימיות ובבחי' ביטול בתכלית כו' שז"ע
 והשתחו' לה' בהר הקדש כו' וכמ"ש בעט"ר, והנה התעוררות זאת ודאי היא
 רק באתעדל"ע בלי אתעדל"ת כלל דתשו"ת שז"ע האובדים והנדחים ר"ל שאין
 בהם שום הרגש אלקי כלל ואינו שייך בהם שום התעוררות מצ"ע כו', ומ"מ
 ע"י שופר גדול יתעוררו ג"כ בתשובה כו', וזהו ההפרש בין שופר דעכשיו
 ברה"ש שנק' שופר קטן לשופר גדול דלעתיד, דשופר דעכשיו הוא שבא לאחר
 שבאתעדל"ת אתעדל"ע כו', וכמשנת"ל דברה"ה ועשי"ת הוא בחי' תשו"ע ובא
 לאחר בחי' תשו"ת דחדש אלול כו', אבל שופ"ג דלעתיד הוא שבא גם בלי
 שום אתעדל"ת כו' ובא בבחי' התגלות פנימיות ממש שז"ע ובאו כו' והשתחו'

בבחי' השתחואה פנימיות ועצמיות בהתגלות עצם הנשמה בבחי' התכללות כנר בפני אבוקה כו', ובבחי' חשוכא לנהורא שעצם החשך נהפך לאור כו'.

(ו) והנה כמו שהוא באובדים ונדחים ר"ל כמו"כ בתשובה הבאה מצד הנה"ב כו', דהנה משנת"ל דתשו"ע באה מלמעלה לאחר הקדמת תשו"ת דוקא, ואתעדל"ע הבאה שלא בהקדמת באתעדל"ת אתעדל"ע ה"ה בבחי' חיצוניות ובבחי' מקיף לבד, זהו בעבודה דנה"א שהיא בבחי' סדר והדרגה דוקא בבחי' אור וכלי כו' דהנה"א ה"ה כלי לאלקות היינו לקבל את האור האלקי בבחי' או"פ דוקא, וזה מוכרח שיהי' בסדר והדרגה שנעשה יותר בבחי' כלי בעבודתו ומקבל גילוי אור עליון יותר כו', וכמו"כ הוא גם בהתעוררות האהוי"ר עליונים הגם שהן למעלה מטו"ד מ"מ ה"ה בנה"א בבחי' או"פ וכמ"ש במ"א בד"ה משכני אחרין נרוצה דנה"א שנק' אדם הכל הוא בבחי' שכל והיינו שגם הרצון פשוט שלמעלה מטו"ד ה"ה מ"מ ע"י השגה באוא"ס הבלתי מושג (והוא בבחי' השגת השלילה כו') ובבחי' הרגש פנימי כו' (ומ"מ היא באה מלמעלה להיות בא לידי השגה והרגש זה כו' ולכן ה"ז דוקא בזמנים דעת רצון כמו בשבתות ויו"ט כו' ובצדיקים שהן בבחי' שבת כו'), וע"כ צ"ל תחלה שלימות העבודה שצ"פ טו"ד ועי"ז בא להעבודה שלמעלה מטו"ד כו', וכן גם כתשובה הגם שזוהו בבחי' יציאה מגדר כלים מ"מ ה"ז בנה"א בבחי' התיישבות ובאחיזה בכלים כו', דהנה התשובה דנה"א שהיא מצד הריחוק העיקר הוא ההרגש דאוא"ס ממה שנתרחק, שההרגש דאוא"ס שבנפשו ואיך שנתרחק מזה ה"ז עושה התעוררות גדולה בנפשו ומאד לא טוב לו במרירות גדולה ובצעקה פנימיות מעומקא דליבא כו', ומ"מ ה"ז בבחי' הרגש פנימי ועצם התשובה היא ג"כ בבחי' אחיזה בפנימיות כו' (ועמ"ש בדרוש בשעה שהקדימו, תער"ב, פשי"א), וזהו כאשר הנה"א אינו בבחי' העלם והסתר כ"כ בהנה"ב שאינו בכלל עוברי עבירה ח"ו כ"א בבחי' גסות הדקה וכמ"ש באגה"ק ד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה לבוש שק דק כו' דמ"מ מאיר בו אור הנשמה ויש בו הרגש הנ"ל, ובפרט בתשובה דצדיקים שגם בהם שייך תשובה ואו' בעשי"ת אשמנו מעומק הלב ביותר כו', והוא שלגבי אמתתו ית' כל העבודה שלהם אינו בערך כלל וכחטא יחשב כו' וכמ"ש באורך במי"א בד"ה ויצחק בא מבוא, שזוהו ודאי בבחי' הרגש פנימי כו', וע"כ צ"ל בזה סדר והדרגה תחלה תשו"ת ואח"כ בא לידי תשו"ע כו', אך התשובה שמצד הנה"ב והיינו בריבוי ההעלמות וההסתרים דנה"ב שמעלים ומסתיר ביותר בחומריות יתירה כו' ובפרט בחטאים ועונות ר"ל, וכאשר לעת מן העתים מתעורר בתשובה הרי בנה"ב אין זה מצד הרגש האוא"ס ממה שנתרחק כ"א מצד עצם הריחוק שמתמרמר מאד בנפשו וצועק לה' במר נפשו מעומקא דליבא וכמ"ש ויצעקו אל ה' בצר להם שצר לו מאד מן הריחוק שלו כו' (והוא בב' בחי' צעקות שנת"ל בצעקת הקול וצעקת הלב כו' והיינו עד שמגיע לו הענין בנפשו כו' כמשנת"ל, דכמו"כ בצדיקים הוא ג"כ בב' צעקות הנ"ל, רק שבצדיקים הכל הוא מהריחוק שנתרחק מאוא"ס, ובבעי"ת שמצד הנה"ב הוא מעצם הריחוק כו'), והרי בנה"ב אינו בסדר והדרגה כלל וכמ"ש יונתי בחגוי הסלע בסתר המדריגה והיינו בהעלם הנה"א בתוך הנה"ב בבחי'

ההעלם ביותר העלוי היא שלא בהדרגה כ"א בסתר המדריגה היינו מעומק תחת אל עומק רום שלא בהדרגה כלל כו', והיינו שאין זה בהתעוררות במדרי' תחתונה תחלה ואח"כ במדרי' עליונה כ"א שמתכלית ההעלם והריחוק ביותר ה"ה מתעורר בכל עצמותו בבחי' יציאה מגדר כלים לגמרי ובהזות כל עצם נפשו כו' ומתהפך מן הקצה אל הקצה שנעשה מהות אחר לגמרי כו', והנה ההתעוררות דנה"ב זהו ג"כ שבא מלמעלה שמעוררים אותו לשוב כו', רק שבא בבחי' העלם כי אינו שייך לגילוי אור אבל מ"מ הוא ע"י התעוררות כו', וכמו בתשובת ראב"ד שהי' מ"מ ע"י שעוררו אותו מלמעלה ע"י ע"י איזה סיבה כו' (וכידוע בבע"ת א' שהי' בימי רבינו נ"ע שער התפלה ד"ה שבאו בגופים למטה שמתו בניו הנולדים בעבירה (עמ"ש בשער התפלה ד"ה פדה בשלו' נפשי פ"ט) והי' בחי' תשו"ע שבאה בהתעוררות מלמעלה מארז"ל שבגמ' בענין ראב"ד), והי' בחי' תשו"ע שבאה בהתעוררות מלמעלה היא שבגמ' בענין ראב"ד), ובהתגלות הוא שמתעורר מעצמו כו') שמתהפך מחשוכא לנהורא ממש כו', ובה יש לבאר מארז"ל בסנהדרין דצ"ז ע"ב רא"א אם ישראל עושין תשובה נגאלין כו' א"ל ר"י אם אין עושין תשובה אינן נגאלין אלא הקב"ה מעמיד עליהם מלך שגורותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב, תניא אידיך רא"א אם ישראל עושין תשובה נגאלין כו' א"ל ר"י והלא כבר נא' חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו כו' לא בתשובה ומע"ט כו' ועמ"ש בחא"ג דמהרש"א שבוה הכוונה ג"כ כמש"א קודם ומעמיד עליהם כו', ולכאוי הרי תחלה או' וישראל עושין תשובה וכאן או' לא בתשובה ומע"ט כו', וגם מהו שמתני' תחלה אם אין עושין כו' ומסיים וישראל עושין תשובה כו', אך הענין ידוע דמחוקותם הוא אם שתהי' התשובה מלמלמ"ע באתעדל"ת או שתהי' באתעדל"ע מלמעלמ"ט, ודעת ר"א הוא שצ"ל התשובה באתעדל"ת וזהו אם ישראל עושין תשובה בכח עצמן כו', ורי"א לא בכסף תגאלו לא בתשובה ומע"ט היינו לא באתעדל"ת (והיינו שמדמה תשובה למע"ט שזהו בכח עצמן כו') כ"א שתהי' התשובה בבחי' אתעדל"ע מלמעלה כו', חזה ג"כ שנמצא פלוגתתן בענין הגאולה בגמ' ר"ה ד"א שרא"א בתשרי עתידין להגאל ורי"א בניסן עתידין להגאל, ונת"ל דתשרי הוא מלמלמ"ע ורי"א סובר שתהי' הגאולה שרי"א סובר שהגאולה תהי' ע"י תשובה בבחי' תשו"ע הבאה מלמעלה כו', ועז"א אלא ע"י תשובה מלמעלמ"ט והוא וישראל עושין תשובה כו', והיינו שהתשובה שיהי' הקב"ה מעמיד עליהם כו' וישראל עושין תשובה כו', אור מלמעלה, כ"א שתהי' מלמעלמ"ט אין זה באתעדל"ע בלבד בבחי' גילוי אור מלמעלה, כ"א שתהי' באופן כזה שישראל יעשו תשובה שיתעוררו מעצמן לעשות תשובה והן בתשובתם יתפכו החשך לאור כו' אך זה גופא יהי' ע"י התעוררות מעצמן מלמעלה גם שלא יהי' תחלה התעוררות מלמטה בבחי' תשו"ת שזהו הקדמת באתעדל"ת אתעדל"ע כו' כ"א גם שלא יהי' אתעדל"ת הנ"ל יעוררם מלמעלה שיעשו תשובה ובבחי' תשו"ע שמהפך החשך לאור שו"ע ומחזירן למוטב כו' (ולכאוי אחר שאו' וישראל עושין תשובה מהו עוד ומחזירן למוטב, אלא הכוונה שהתשובה תהי' באופן כזה שיחזרו למוטב בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו'), והוא ע"י שמעמיד עליהם כו', והוא כמו הביטושים ר"ל שזה מעורר את הנה"ב כו' דהתעוררות

מלמעלה להנה"ב על התשובה הוא ע"י הביטויים ר"ל וכמו מנשה ששב לה' ע"י יסורי הגוף ר"ל (ועמ"ש ד"ה תקעו פרי"ת), וגם י"ל ענין מלך קשה הוא המלך זקן וכסיל הוא הנה"ב שמעלים ומסתיר ביותר, ומתוך הריחוק ביותר ר"ל מתעורר בתשובה כו', וזהו דעת ר"י בענין התשובה שיהי' מצד הנה"ב שזהו בבחי' התעוררות מלמעלה בלי הקדמת אתעדל"ת, והתשובה היא כמו מכח עצמו ששב לה' בבחי' אתהפכא כו', וז"ע שנינו כאחד והיינו לא באתעדל"ת בתשו"ת, ולא באתעדל"ע לבד, כ"א שבאה ההתעוררות מלמעלה וישראל עושין תשובה בכח עצמן כו' (ויש הפרש ג"כ בעצם התשובה דבצדיקים שזהו מצד ההרגש דאוא"ס כנ"ל ע"י התשובה הוא שמתקרב יותר אל אוא"ס ובעבודה אמיתית ופנימיות יותר כו', ובתשובה שמצד הנה"ב עיקר התשובה הוא בשבירת החומרות וביטל מהות הישות שנהפך מהותו שאינו שייך אל החומרות והישות כלל וממילא הוא בבחי' קירוב לאלקות כו'), ומדרי' זו היא למעלה גם מתשו"ע שאחר תשו"ת שזהו האתעדל"ע שלאחר באתעדל"ת אתעדל"ע וכמשנת"ל שזהו מבחי' שופר גדול שלמעלה משופר דעכשיו שזהו בחי' אתעדל"ע דר"ה שאחר באתעדל"ת אתעדל"ע בחדש אלול כנ"ל, ושופ"ג הוא למעלה במדרי' שזהו מבחי' עצמות א"ס כו', וכמו"כ התשו"י שמצד הנה"ב היא באה מבחי' התעוררות העצמות שלא אחפוץ במות כו' כ"א בשוכו מדרכו כו' והתשובה היא שעצם החשך נהפך לאור שעיי"ז הוא המשכת התגלות בחי' העלם העצמי דא"ס כו' וכמ"ש במ"א, ובזה יובן ג"כ מ"ש אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני דהנה נת"ל דכעס הוא שיש דבר המסתיר, והיינו העלמות והסתרים דנה"ב וכן ההעלמות ביותר דבוה"ג ועיי"ז באים לתשובה שיש בזה יתרון מעלה על בחי' תשו"ע כנ"ל וע"כ או' אודך ה' דבאמת זהו לטובת נשיי שעיי"ז באים למעלה ומדרי' גבוה יותר דדוקא ע"י קיום תומ"צ בוה"ג בריבוי מניעות ועיכובים ובתשובה שבוה"ג עיי"ז יהי' אמיתית הגילוי דלעתיד שיתגלה בחי' עצמות א"ס וכמ"ש ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו כו', וזהו מ"ש במד"ת א"ל אעפ"כ חוזר ושוב אלי שהוא כמו שא' בני קרח אלא שנינו כאחד וע"כ הביא ע"ז מ"ש אודך ה' כי אנפת בי כו' לכך נא' תשובכ לנו כו', דתשובכ כולל ב' ענינים שישוב הוא כבי' ושישיב אותנו והיינו שיהי' שנינו כאחד כו' ועיי"ז יהי' אמיתית הגילוי שיתגלה לעתיד בב"א.

בס"ד סי' ט' פסוק ד'.

הרעשת ארץ פצמתה רפה שבריי כי מטה. במד"ר פ' חיי פנ"ט הרעשתה ארץ בימי אברהם (שלאברהם בעצמו קפצה הארץ כדאי' לעיל פמ"ג שכל

פסיעה ופסיעה נעשה שלשה מילין, מת"כ) פצמתה בימי אליעזר (שנא' ואבוא היום אל העין היום יצא והיום בא) רפה שברי' בימי יעקב (שנא' ויפגע במקום שקפצה לו הארץ כדאי' בחולין דצ"א ע"א, מת"כ) כי מטה בימי יושבי בנוב (קפצה לאבישי בן צרוי' וכדאי' בפ' חלק דצ"ה ע"א, מת"כ) וכ"ה במד"ת פ' ויצא ע"פ וילך חרנה זו אחד מארבע קפיצות שקפצת הארץ כו'. ובסנהדרין דצ"ה סע"א שלשה קפצה להן הארץ אליעזר יעקב ואבישי בן צרוי' כו'. וענין קפיצת הארץ מבו' במאמר הפסיעות להרח"ו ז"ל שהקפיצה הוא מבחי' נה"י ויש קפיצה שהוא ע"י קבין וכדאי' בת"ז תי' ס"ט עובדא הוי בחד ב"נ מאינון בעלי קבין שהקבין הן לברשי נה"י וכדאי' במשנה הקיטע יוצא בקב שלו שהקב הוא במקום הרגל בחי' נה"י כו'. ובוה יש ב' מדרי' הא' מסט"א והב' מסט' דקדושה והן מלאכים דעשי' ויצו' הנאחזים בנה"י (ובכ"א יש ב' מדרי' היינו דדכורא ודנוק') ומבאר שם הענין באריכות שיש קפיצה מבחי' נו"ה ויש קפיצה מבחי' יסוד שהיא בקפיצה אחת כו' ובע"ה שער אנ"ך פ"ג מבאר המשנה הנ"ל הקיטע יוצא בקב שלו, דקב הוא המילוי של הג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה שעולה ק"ב, גם יש ק"ב אותיות שהן בחי' אחוריים דהד' שמות עסמ"ב והוא הנק' קב תרובין. והנה נצוצי הו' מלכין דתהו שנפלו בתוך הקל"י והן בחי' נשמה להם נק' רה"ר וכל מוונם והשפעתם אינם רק בסוד ק"ב שהוא בחי' מילוי הנעלם בהשמות ע"ב ס"ג מ"ה (ושם שוהו קב חרובין. ולעיל כ' דקב חרובין הוא בחי' אחוריים דהד' שמות עסמ"ב, ובהגהות ובי' ש' הביא בשם ש"ש שבחול ניוזנים מקב חרובין דבחי' אחוריים, ובשבת ניוזנים מהקב שהוא המילויים הנ"ל וע"ש שהמה ניוזנים ממנו נק' גם הוא קב חרובין) אבל מהשמות עצמן אינם יכולים להתפרנס, ובמ"א (בד"ה אני חומה) מבו' הענין ע"ד החסידות כי הנה הקיטע שנקטעה כף רגלו אשר עומד עלי' ונשאר יריכו ושוקו אזי עושין לו קב שהוא רגל של עץ וחוקק בו ומניח בו שוקו ועומד עלי' והולך ממקום למקום, וההפרש בין דריסת הרגל ממש לרגל עץ הלזו הוא שהרגל האמיתית הנה היא המנשאת ומוליכו ממקום למקום, משא"כ ברגל זו של עץ אינה מנשאה את האדם מעצמה שהרי אין בה חיות כ"א אדרבא הקיטע הוא מנשאה ומגבי' אותו בכחו שהוא דומם ממש ולא מערך ומהות הרגל של האדם החי ומדבר כו', ואעפ"כ הקיטע עומד עלי' והולך עלי' ממקום למקום והרי מועילו לו קצת רק שמ"מ הוא המגבי' ונושאה אלא שמ"מ הוא ג"כ מהני לוי' קצת כמובן (הנה הרגל האמיתי הגם שהיא סוף ה"ה מכלל גוף האדם שמייוחד בו ובטל אל האדם וכמו כללות הגוף שנגרר אחר הנפש כן הוא גם בהרגל והיא נשמעת לרצונו שכשעולה ברצונו לנענע ברגלו תומ"י מנענע ברגלו בדרך ממילא כו', משא"כ הקב הוא דבר נפרד ממנו ואינו נגרר אחר הנפש ואינו בטל איליו, רק להיות שמלביש שוקו בהקב ה"ה מגבי' ומנשא אותו (והיינו שהאדם משמש את הקב לא כמו שהרגל היא המשמש את האדם, ומ"מ הוא) שיש לו שליטה על הקב לנענע אותו ולילך ע"י כו'. והענין הוא כידוע שיש ב' מיני התלבשות, הא' שהמלוכש מושל ושולט על המלביש כמו עד"מ דהתלבשות הנשמה בגוף כו' וזה במדרי' הקדושה בע"ס בהתלבשות האורות בכלים שהשליטה היא מהאורות כו', וזהו שהכלי נק' גופין שהן בבחי' יחוד כו', והב' הוא שהמלביש שולט על

המלוכש וכמו בגילגולים ר"ל והו"ע הגלות. ויש התלבשות שיכול להיות ב' האופנים והוא בהתלבשות הנה"א בנה"ב. דכמו שהאלקים עשה את האדם ישר הוא שיהי' הנה"א מושל ושולט על הנה"ב, אך יכול להיות ג"כ שיהי' השליטה דנה"ב, ואזי הנה"א הוא בבחי' גלות בנה"ב. אך כללות ההתלבשות הזאת דנה"א בנה"ב אינו נק' בשם גלות משום שיכול להיות וכן היא הכוונה האמיתית שניתן לו כח ע"ז שהנה"א ישלט בו. והנה ההתלבשות בקב הנ"ל אין זה בבחי' התלבשות דגלות, שהרי גם ההתלבשות בנה"ב שהוא מק"נ אין זה בבחי' גלות וכ"ש בחי' המילויים הנ"ל שהן במדרי' הקדושה ונק' קב טהור כמ"ש בע"ח שם. וגם בחי' הקב שמבחי' אחריים הנ"ל כ' בע"ח שם שאינו קב טהור כ"כ משמע שאינו בחי' ק"נ. ובמא' הפסיעות כ' דהקב הוא לבוש החיצון של הקדושה אשר ע"י יונקים ט"א כו' (ואינו מבו' שם אם הוא דמילויים או דאחריים) גם כ' שם והוא המפסיק בין הנשמה לקליפה. ועמ"ש בתו"א והוספות ד"ה ולא יקרא עוד שמך אכרם פ"ג בהג"ה שההבדלה שבין ע"ס דבי"ע לק"נ הוא בחי' לבונה זכה והוא בחי' מל' דעשי' שנעשה עתיק לק"נ. במבו"ש שע"ג ח"ג פ"ד כ' שהמלכים דמיתו שהן למטה בתוך הקלי' בבחי' חיות להם כנ"ל הו"ע הי"א סממני הקטורת, והן מקבלים חיות מהק"ב (בחול מבחי' הקב דאחריים ובשבת מבחי' המילויים) וידוע דבי"א סממני הקטרת יו"ד הן בבחי' או"פ שנבלע בהם, ובחי' הי"א הוא בחי' לבונה זכה שבבחי' מקיף. ובהגהות לד"ה ראה ריח בני כ' דלבונה זכה יש בו ב' בחי' מה שנעשית עתיק דקליפה ואין זה מל' דעשי' עצמה אלא שהמל' דעשי' מתלבשת בו. וי"ל דלבונה זכה זהו בחי' קב דאחריים, ומל' דעשי' זהו בחי' קב דמילויים כו'. ואיך שיהי' הקבין אינם בחי' ק"נ וע"כ אין ההתלבשות בונה בבחי' גלות (ועמ"ש בהגהות הנ"ל מה שבהארם התלבשות הנה"א בנה"ב עם היותו מק"ב מ"מ אינו בבחי' גלות ומבו' שם הטעם ע"ז) ובחי' הקדושה הוא השולטת (כו'). וכמו שהוא למטה ההפרש בין רגל לקב כך יובן למעלה דהנה בחי' רגלים הוא בחי' נה"י שהן הכלים שבהם וע"י נמשך השפע העליונה שהן בחי' המדרי' שיוכלו לימשך ולהתגלות למטה לפי שהן לבר מגופא דאילנא דאצי' דעצמות האצילות א"א להתגלות בכי"ע אף גם בחי' הכלים דאצי' כו'. ויובן במכ"ש מבחי' ע"ס דברי' שא"א להתגלות ביצי' דמשו"ז נק' בריאה חשך וכמ"ש יוצר אור ובורא חשך שהברי' נק' חשך דהיינו שהיא בחי' חשך לגבי למטה דלהיות שבר"י הוא יש הראשון שנברא מהאין האלקי דמל' דאצי' ומאיר שם גילוי האין ע"כ אינו בבחי' גילוי למטה כו' וכמו אותיות המח' שהן רק לעצמו ולא לזולתו כו' וכמו הסומא שנק' סגי נהיר שזהו מפני שאור הראי' מאיר בו ביותר ע"כ אינו רואה כו'. וכמו אותיות החקוקים על האבן טוב שמחמת בהירות האב"ט א"א לקרוא האותיות כו' וכמ"ש בדרוש וכנה. רל"ז. ועמ"ש בדרוש בשעה שהקדימו תער"ב. וזוה יובן במכ"ש בכלים דאצי' דלדעת המערכת ה"ה אצי' ממש בבחי' גילוי ההעלם מאו"ס המאציל, וידוע דגילוי ההעלם שהגילוי הוא מעין ההעלם כו' והרי לדעה זו הכלים הן כמו האורות שאינן בערך הברי' כלל כו'. ואפי' לדעת הרקנטי שהכלים הן בחי' בריאה שבאצי' וכמ"ש במ"א. הרי גם הברי' הוא בחי' חשך וכ"ש בחי' בריאה שבאצי' שזהו בחי' חשך והעלם לגבי למטה

כו' אך מ"מ בחי' נה"י דאצ"י אפשר להיות נמשך ונתגלה כו' שזהו קשר העולמות זה עם זה דבחי' חיצוניות דעולם העליון נמשך בעולם התחתון כו', דעם היות שאצ"י הוא בחי' גילוי ההעלם מאוא"ס המאציל. מ"מ הגילוי וההמשכה דאצ"י הוא באופן כזה שיהי' מ"מ בבחי' התקשרות והתחברות עם העולמות שלמטה כו'. שזהו ההפרש בין תהו ותיקון דבתהו היו הספירות בבחי' ענפין מתפרדין וכמו"כ בחי' אבי"ע דתהו לא הי' להם קישור וחבור כלל וכמ"ש במ"א בהבי' דצדקת פזרונו, והתיקון הוא שיהי' קשר העולמות זע"ז דהיינו בחי' החיצוניות שבעולם העליון כו', והעיקר הוא בחי' מל', דמל' דאצ"י נעשה עתיק לברי' (ולמ"ד כלים דמל' נעשים גר"ן לבי"ע כו') ומל' דברי' עתיק ליצי' כו', רק שהתחלתה הוא מבחי' נה"י דנו"ה הן כליות יועצות איך להשפיע ויסוד הוא בחי' השפעה וכמ"ש באגה"ק סי' ט"ו ד"ה להבין משל ומליצה ולכן נק' רגלים כו', ולכן כל הנביאים הי' השגת הנבואה שלהט מבחי' נו"ה (נבואת משה מנו"ה דאצ"י ושאר הנביאים מנו"ה דבי"ע) וגם האותיות נק' רגלים וכמו לעתיד דבחי' ועמדו רגליו ביום ההוא כו' והן אותיות עליונים שלא נתגלו עדיין כלל כו', וע"י האותיות נמשך גילוי אור השפע מעולם ועד עולם וזהו האותיות שלנו כו'.

אמנם בחי' נה"י שרשן ממקום גבוה מאד וכמ"ש בפ"י אל עליון כו' ומביא גואל לבני בגיהם דנה"י החדשים נמשכים מן הכתר כו' וכמ"ש מזה בהבי' דחגרה בעוז מתני' שבאגה"ק, ולכן הרגלים הם מגביהים את הראש, וכמו שיש כח באותיות הדבור שע"י מתוסף אור בשכל יותר ממה שהי' בשכלו ומחשבתו מעצמו וכמא' ומתלמידי יותר מכולם כו' וכמ"ש במ"א באורך. והוא משום דנעוץ תחילתן בסופן דבסופן דוקא יש נעיצת התחלה יותר מבראש המתפשט כו' וכמ"ש בד"ה ועמדו רגליו בס' תר"ל. וזהו שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבן שע"י דוקא הי' גילוי בחי' אנכי במשה כו'. וכמו שע"י הצדקה נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה וכמ"ש בתו"א ד"ה השמים כסאי ובהג"ה לשם דהיינו שיהי' הגילויים גם בעשי' כו'. ועמ"ש באגה"ק סי' י"ב ד"ה והי' מעשה הצדקה שלו' שע"י עבודת הצדקה בבחי' עבודה ויגיעה נמשך גילוי אור עליון והוא בחי' השקט וְבַטֶּח כו'. וז"ע תמכין דאורייתא שע"י נמשך תוס' אור במוחין כו'. וכ"ז מפני שנה"י שרשם למעלה יותר כו'. וזהו וגם נצח ישראל לא ישקר כו' כי לא אדם הוא דשרש הנצח הוא מבחי' כי לא אדם הוא ומבו' במ"א שזהו בחי' פנימיות הכתר דשם לא יש ניהומים כו'. וכן ההודאה הוא למעלה מהח"ך דדעת כו'. ושרש ההוד' הוא מבחי' הוד דעתיק כו' וכמ"ש בהבי' דאתה הצבת ובהגהות לשם, ועמ"ש בד"ה קול דודי, רס"ה, ומשו"ז בחי' נו"ה הן רגלים להמשיך האור והגילוי עד למטה מטה כו'. אך כ"ז הוא ההשפעה בסט' דקדושה שמהות הרגל הוא גוף א' עם הראש אלא שהרגל הוא הסוף ויש בו נעיצת התחלה דשרשו גבוה יותר כו', אבל כשנצרך שפע העליונה לירד אל החיצונים אינן יכולים לקבל מבחי' נה"י עצמן ח"ו כי לא יגורך רע כו', כי לקבל מבחי' זו הוא ע"י שהוא מתמכין דאורייתא ועושה צדקות כו' וכן בבחי' הנצחון והודאה שבעבודה כו', מה שאין כ"ז בחיצונים.

אלא השפע נמשך להם ע"י בחי' קב שהוא עדי"מ רגל של עץ שעושי' להקטע שנקטעה כף רגלו האמיתית ועושי' לו דמות רגל של עץ שאינו מערך מהות רגל האמיתי כלל כו', ואעפ"י כיוון שיש לו צורת רגל ע"כ אחר שנושאה מהני' לו קצת שהולך עלי' ממקום למקום אף שאינו בערך ההילוך של הרגל האמיתית כו'. וכך הוא למעלה בחי' קב חרובין הנ"ל הו"ע המילויים של השמות עליונים ובחי' אחוריים כמ"ש בע"ח וכמשתל, שמילוי זה כשהוא בלא השם אינו ערוך כלל לגבי השם עצמו וכמ"ש בע"ח שם פ"ב שהוא מדרי' שפלה כו' ובהם וע"י נמשך השפע לחיצונים, ועו"נ מלך אלקים על כו' כי כן המילוי הוא בחי' ש' אלקים כמ"ש בע"ח. וע"פ הקדמה זו יובן ענין קפיצת הארץ שזוהו מבחי' נה"י כמ"ש במא' הפסיעות כנ"ל, דלהיות שנה"י שנק' רגלים שהן סוף המדרי' יש בהם דוקא בחי' נעיצת תחלה ששרשן דוקא למעלה יותר כנ"ל, ע"כ בהם וע"י הוא בחי' הקפיצה דהיינו ההילוך שלא בהדרגה כו'. דהנה הרגל מוליך את הראש שזוהו מחמת הכח עליון שיש ברגל, ומ"מ ה"ז בהדרגה והיינו מפני שהכח עליון שברגל הוא בבחי' כח נעלם ע"כ ה"ה מוליך את הראש ומעמידו רק שהוא בהדרגה כו', אך כאשר הכח עליון מאיר בגילוי אזי ההילוך הוא שלא בהדרגה כו' וכמו קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים כו' שזו מפני שנגלה עליהם ממה"מ שהוא הגילוי דבחי' עצמות או"ס ע"כ בא בזילוג שלא בהדרגה כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ כאשר בהרגלים בחי' נה"י מאיר בגילוי בחי' שרשם ומקור' ההילוך ההוא שלא בהדרגה שו"ע הקפיצה כו'. ויש קפיצה גם בבחי' קב"ם להיות שזוהו מ"מ מילויים דשמות כו' כנ"ל.

ב) בלקו"ת שה"ש ד"ה קול דודי בענין מקפץ על הגבעות ההפרש בין דילוג לקפיצה, דילוג ברגל אחת קפיצה בשתי רגליו וכדאי' במשנה הדולג ממקום למקום והקופץ כו'. והענין הוא כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא בענין כח אד' שזוהו בחי' סוכ"ע כו', והיינו דאד' הוא בחי' מל' וכח הוא בחי' מל' דא"ס כו'. וענין כח הוא שיתגלה התעלם שזוהו ע"י כח דוקא וכמ"ש באורך במ"א בר"ה ויחי יעקב בענין ירידת הנשמה בגוף שבא בכח דוקא דמאן דנפח מתוכו נפח מתוכו ופנימיותו שזוהו נפיחה בכח שיתגלה הפנימיות כו'. והנה מל' דא"ס נעשה כתר לאצ"י ויש בזה ב' בחי' עתיק ואר"י, וזה"ע דילוג ברגל א' היינו כשהגילוי הוא מא"א בחי' סוכ"ע, וקיפוץ בב' רגליו כשנמשך גם מעתיק בחי' תחתונה שבמאציל ממש שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע כו', ולכן אע"פ שנק' ג"כ רגל היינו רק בחי' תחתונה שבא"ס, ה"ז מ"מ גילוי עליון הרבה יותר מהגילוי דבחי' סוכ"ע והו"ע הקפיצה בשתי רגליו, אי"נ ברגל א' בחי' חיצונית עתיק ובב' רגליו בחי' פנימיות עתיק ג"כ כו'. וז"ע יגדל נא כח אד' דכח אד' הוא בחי' כתר והגדלת הכח הוא שנמשך מבחי' עתיק ובחי' פנימיות עתיק כו'. וי"ל ב' המדרי' הנ"ל גם בשרשו בבחי' או"ס שלפני הצמצום דעד שלא נבה"ע ה"י הוא ושמך בלבד, הוא היינו בחי' ההעלם דא"ס שאינו בבחי' המשכה וגילוי כו' וכמ"ש במ"א עדי"מ כחות עצמיים הכלולים בעצם הנפש כו' וכמו"כ הוא בחי' האור כמו שהוא כלול בעצמותו שאינו בבחי' המשכה מן העצמות כו' (ואין זה בחי' שמו הכלול בעצמותו ממש ששמו קדמון כקדמותו כו' שזוהו

מה שהעצמות נושא בעצמו כו' וכמ"ש במ"א, ושמו הוא בחי' המשכה וגילוי מן העצמות, וה"ז ג"כ האור הכלול בעצמותו לפני הצמצום, רק שזהו בחי' הגילוי בעצמותו כו' ובוה יש ב' מדרי' בחי' הגילוי השייך אל העולמות ובחי' הגילוי שרק לעצמו כו', וכמ"ש בהוספות לק"ת בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח ספ"ג כמו באדם עד"מ הדבור לעצמו ומח' כו', וי"ל דב' מדרי' אלו זהו דוגמת בחי' עתיק ואריך, ובחי' הוא זהו כמו בחי' פנימיות עתיק כו', ויותר נר' לומר דבחי' האור שלעצמו זהו כמו בחי' אריך וכמ"ש במ"א שזהו בחי' סוכ"ע בשרשו ומקורו הראשון כו', ובחי' עתיק הוא בחי' ההעלם דא"ס בחי' הוא כו', ובחי' פנימיות * זהו בחי' העלם העצמות בחי' שמו הכלול בעצמותו ממש כו', וזהו שרש ענין ** שהוא מבחי' פנימיות הכתר כו' (בהבי' דששים המה מלכות דרוה"ב דדילוג הוא שמגבי' עצמו מן הארץ ודולג, והדוגמא מזה למעלה הו"ע הצמצום הראשון שהי' באוא"ס וגמשך אח"כ בבחי' קו כו', ולפי הנ"ל הוא ההמשכה מבחי' עצמות אוא"ס שלפני הצמצום בהב' מדרי' דדילוג וקפיצה כו').

ג) במ"א בענין אין קדוש כהוי' דאי' בזהר תזריע דמ"ד ע"א כמה קדישין אינון ולית קדוש כה' כו' מבו' דקאי גם על האו"פ דהגם שהוא מתלבש בהכלים ומחי' אותם בבחי' אור וחיות פנימי שזהו בבחי' התלבשות בבחי' התאחדות ממש כמו כחות הנפש באברי הגוף כו', ומ"מ אינו מתערב עמהם ואינו עושה שום שינוי בהאור כו', וזהו דאין קדוש כה' דבשאר קדישין כמו מלאכים הרי קדוש הוא שאינו בבחי' התלבשות כלל, וכאשר מתלבש ה"ה נתפס ממש שעושה בו שינוי כו', וכידוע דבהתלבשות הנשמה בגוף הרי לא כל הנשמה מתלבשת בגוף דהגוף קטן מהכיל עצם הנשמה, רק הארה ומקצת הנשמה מתלבשת בגוף והוא בחי' גר"ן ועצם הנשמה בחי' ח"י נשאר למעלה כו', הרי בחי' זו דנשמה היא מובדלת מן הגוף שאינה מתלבשת בו, וחלק הנשמה שמתלבשת בגוף ה"ה נתפסת ממש שמתפעלת ממקרי הגוף כו', אבל אין קדוש כה' הוא בחי' האור דהגם שמתלבש בהכלים ומחי' אותם ה"ה מ"מ קדוש ומובדל מהם כו', והיינו מפני שהאור הוא גילוי מאוא"ס שלפני הצמצום וכמ"ש בע"ח ואח"כ המשיך קו א' דק מאור העיגול שלו דהיינו מהאור שבבחי' א"ס, וע"כ גם אור הקו הוא א"ס בעצם מהותו רק שע"י הצמצום בא בבחי' מדה וגבול להיות בבחי' התלבשות בכלים, אבל בעצם מהותו הוא בבחי' א"ס ובבחי' פשיטות ולכן הגם שמתלבש בכלים ומחי' אותם ה"ה בבחי' א"ס ובבחי' פשיטות ואינו מתערב עמהם להיות בבחי' שינוי כו', והראי' שהרי מבו' בכחהאריז"ל בפ"י אחליפו דוכתייהו שאור החסד נכנס בכלי הגבו' ואור הגבו' בכלי החסד, ואיך אפשר להיות כן, אלא אין זאת רק מפני שהאור פשוט בתכלית, רק הכלי היא בחי' חסד או גבו', ולכן אף בהיות האור מלובש בהכלי לא נשתנה מהותו באמיתית ממש וה"ה קדוש ומובדל אף בהיותו מלובש שם כו', וכמו עד"מ אם יעבור האור דרך עששיות ירוקות אדומות לבנות ושחורות לא יתפוס

(*) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : פנימיות עתיק.

(**) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : ענין הוא.

באור גוון כלל ולא ישתנה, כי מה שנשתנו גווני האור המאיר אל עבר פנים
 ביתה אין השינוי נקנה בהאור קנין עצמי, ועמ"ש בבה"ז פ' בלק במאה"ז ע"פ
 שחורה אני שבהתלבשות האור בכלי נעשה תמונה בהאור להיות בחי' אור
 החסד כו' (וכן מבו' בהבי' דעולת תמיד שהאור הוא רק שמאציל כלי החכ' או
 כלי החסד כו') ואחר שנאצלה הכלי והאור מתלבש בהכלי נק' אור החכ' ואור
 הנראה בו ג"כ הגוון כמו הזכוכית, דאין הגוון קנוי בו באמיתות שהוא באמת
 מופשט מכל גוון כמו שהי' רק שנראה בו הגוון, וזהו ג"כ הענין שנעשה בו
 תמונה כו' (וע' משל זה בפרדס שע"ד פ"ד ובס' שיעור קומה בערך מדה ד"ה
 הרביעי). ולכן יכול להיות אחליפו דוכתייהו כו'. ובמ"א מבו' משל ע"ז מהמחשבה
 שחושב בהעברת שטח הארץ שחושב שהוא במקום פלוני הרחוק מכאן מאד
 שהרי עברה מחשבתו כל אותו מרחק הרב, לא יתכן לומר בזה אם לא הי'
 מרחק כ"כ היתה מחשבתו עוברת במהירות יותר או בנקל יותר, שהרי ממש
 שוה באופן א' כח המח' לחשוב שהוא בעיר הרחוקה אלף פרסאות למח' שמחשב
 שהוא בעיר הקרובה פרסא א', ואף שהרי המח' עוברת שטח הארץ (והיינו
 בדרך מקיף שכן הוא ענין המח' כו') וא"כ מפני מה יהי' שוה אם עוברת שטח
 קטן או שטח גדול מאוד, אך היינו פשוט מפני שהעברה זו אינו כמו הילוך
 עליו' שההילוך מתחבר ממש עם השטח, אבל מה שהמח' עוברת השטח עכ"ז
 אינה מתערבת כלל עם המקום כו'. ומעין זה הוא במשל האור שגם במקום
 ובכלי שהוא מאיר אינו מתערב כ"כ להמקום כו', וכמו שאינו שייך לומר
 כשמאיר במקום שיש בו ריח שיהי' נקלט הריח בהאור כיון שאינו בגדר
 זה כו', וכמו"כ הוא בהאורות למעלה שאע"פ שמתלבשים בכלים ונק' נשמתא
 לגופא, עכ"ז אינו כמו * שמתפעלת ממקרי הגוף ע"י ההתלבשות בגוף כו' והאורות
 אע"פ שמתלבשים בכלים ופועלים ע"י הוא רק עד"מ אור השמש המאיר
 בזכוכית שאינו מתערב עמו כו'. והאור המאיר ע"י הכלי ה"ה פועל מ"מ כפי
 הכלי וכמו אור השמש המאיר בהבית כפי גוון הזכוכית כו', ולמעלה בכלים
 הוא ג"כ שמגבילים את האור להיות בא בבחי' הגבלה כו' והיינו לבד ההגבלה
 דבחי' חסד וגבו' (שזה כמשל גווני הזכוכית כנ"ל) הוא שבא בבחי' מדה וגבול
 כו' (וכמו שבכללות ע"י הצמצום ורשימו בא האור בבחי' גבול כמו"כ הוא
 בפרטיות ע"י הכלים כו'). ובמ"א מבו' שההגבלה היא חוץ לאצ"י כו'. וכ"ז אינו
 שינוי בהאור שבעצם הוא בבחי' בל"ג ובבחי' א"ס רק שנראה ופועל כפי הכלי
 כו'. וע"פ הנ"ל י"ל ענין קפיצת הארץ הוא שמאיר האור כמו שהוא כו', וכמו
 עד"מ המח' שאינה מתערבת עם השטח כמו"כ האור באמת אינו מתערב עם
 המציאות וההתהוות, רק שע"י הכלי מאיר האור ופועל כפי מהות הכלי לא כפי
 מהות עצמו, וכאשר מאיר האור שהוא בעצם כפי מהות עצמו אזי אינו נתפס
 כלל בשטח המציאות והו"ע קפיצת הארץ כו', ועמ"ש בד"ה ויחלק עליהם הלילה
 בס' בראשית א' בש' הזהר לך דצ"ב ב' דבחצות הלילה נמשך הגילוי במל' ש'
 ב"ן מאור א"ס מבחי' ש' מ"ה, ובוהר פ' בא דל"ז ע"ב ויחלק עליהם הלילה

דאחפליג למעבד נמוסי היינו ע"י שאז נמשך בו אור החסד דמ"ה כו', ע"י שם בד"ה הנ"ל דיוחלק עליהם הלילה הו"ע יחוד שמשא וסיהרא, וידוע דיחוד שמשא וסיהרא הוא בחי' יחוד פנימי וכמ"ש במ"א בד"ה ויאמר לו יהונתן מ"ד דתקס"ז, והיינו שנמשך ומאיר עצם האור כו', ובזה יובן מה שבמדר' תנחומא מביא ע"ז שאברהם קפצה לו הארץ מפסוק ויחלק עליהם לילה ולכאו' מאי ראי' מפסוק זה, ולפי הנ"ל ניחא שזהו מה שהאיר לו בחי' החסד במל' וגילוי דעצמות אזא"ס שמפני זה קפצה לו הארץ כו', ועמ"ש בבה"ז פ' וישב על מאה"ז דקפ"א ע"א בענין ויאמר אברהם אל עבדו דא עבד שליחא דמארי' להמשיך אור האצ"י בבי"ע כו', וע"כ קפצה לו הארץ לאליעזר כו', ויעקב הוא בחי' הת"ת, ובזהר ויצא דקמ"ז ע"ב ע"פ ויפגע במקום כמד"א ואל מקומו שואף זורח הוא שם, ועמ"ש ע"ז בבה"ז פ' ויצא שזהו גילוי אור הקו בבחי' מל' דוקא סודכ"ד ועמ"ש בבה"ז פ' בשלה בד"ה עו"ל באו"א, ועמ"ש בזהר שם דקמ"ח סע"ב וזהו שקפצה לו הארץ כו', ודוד המשיך בחי' שמש הוי' בבחי' מל' ועי"ז קפצה הארץ כו', ובמאמר הפסיעות מה שבגמ' לא חשיב קפיצת הארץ דאברהם מפני שהי' ע"י כנפי נשרים (גר' דהוא בחי' יסוד) ובקפיצה אחת, ולכן בתנחומא הביא ע"ז פסוק ויחלק עליהם לילה כו' יעו"ש.

(ד) במאור"א אות ק' סל"ז כי קפיצת הארץ יש ע"י השכינה ויש ע"י המלאכים ויש ע"י שרים והיינו כמ"ש במא' הפסיעות וכמ"ש בי"ג, והפרדס בשע"כ כי קפיצת הארץ פי' בתיקונים כי המל' נק' כן בסוד שהיא קופצת להזדווג עם בעלה עכ"ל וכן כי במא' הפסיעות וז"ל כי הלא המל' לפעמים היא תחת היסוד כו' צריכה לדלג ג' דילוגים שהם נה"י עד שתתחבר גופא בגופא שהוא ספי' הת"ת כו' עכ"ל. ועמ"ש בלק"ת ד"ה כי תבאו כו' ונטעתם דג' שנים הוא קבלת המל' מנה"י ובשנה הרביעית הוא שמקבלת משליש התחתון דת"ת ואז היא עדיין בחי' דלי"ת דלה ועני' (וי"ל דההמשכה זו היא בחי' די מחסורו למלאות החסרון לבד שבמל') ובשנה החמישית הוא שמקבלת גם מב' שלישים העליונים דת"ת ואזי היא אות ה', וי"ל דהיינו בחי' עשור כו' וכמ"ש במ"א. וי"ל דהדילוג דמל' להתייחד עם הת"ת גופא בגופא זהו במדר' הג' הנ"ל. ובמא' הפסיעות דיעקב ואליעזר הלכו ברגליהם ולדעת התנחומא גם באברהם כן הי' שהלך ברגליו, ואין זה כמו במשל המח' שנת"ל אות ג' כ"א כמו הילוך ברגליו ומ"מ הוא בבחי' קפיצה א"כ זהו שהמקום הוא בבחי' בלי מקום כו' וזהו בקפיצה שמלמעלמ"ט, וכמו"כ בקפיצת הארץ מלמטלמ"ע הוא שהמקום עצמה נעשה קצר וכמו שפרש"י בחולין דצ"א ע"ב קפצה ל' לא תקפוץ את ירך נתקצרה ונתקמצה לו, ובסנהדרין דצ"ה ב' כי רש"י ויפגע במקום שהמקום פגעו כו' ונתקרב לו המקום, וענין זה שהמקום יהי' בבחי' בלי מקום זהו מבחי' פנימיות הכתר כו' והיינו מבחי' עצמות שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע כו' וכמ"ש במ"א וזהו בחי' עשיר כו' (עמ"ש בד"ה הקול קול יעקב וד"ה תפלה למשה, סת"ר). ובס' קה"י בערך קפיצת הארץ כי וז"ל והנה סוד קפיצתה הוא בסוד החיות הנושאות אותה שהן החיות הנושאים הכסא כו' עכ"ל והיינו עליית המל' הנעשה ע"י העלאת מ"ן דנבראים דבי"ע כו', והוא כמ"ש בזהר

פ' פקודי דרס"א ע"א ברוך ריבוייא דכולא תתאי כלילא בחיון שרפים ואופנים
 וכולהו היכלין כו', ופי' במק"מ ברוך הוא מל' דאצי' שכלולה מבי"ע מבחי'
 פנימיות וחיצוניות העולמות כו', ומבו' במ"א שזהו כמ"ש בלק"ת בד"ה כה
 תברכו בפ"י יברכך היינו להיות ריבוי העלאת הנצוצות הן כחות נפשות
 האלקית והבהמית שבאדם ובמאכלים כו', והיינו הבירור דנה"ב והו"ברים
 הגשמים ששרשם מתהו שקדום לתיקון כו' ובירורי הנצוצות עולין בבחי'
 מל' שו"ע הברכה מלמטה ועי"ז נמשך תוס' אור במל' כו' וכמ"ש ותרב חכמת
 שלמה מחכמת כל בני קדם פ"י שחכמת שלמה בחי' מל' מתרבה ומתגדלת ע"י
 שמבררת מחכמת בני קדם היינו מה שנפל בשבירה מז' מלכין קדמאין דתהו
 כו' והו"ע יתרון חכמה מן הסכלות דחכמת דקל"י נק' בשם סכלות וע"י בירור
 הסכלות וכמ"ש בסש"ב שהרמב"ם והרמב"ן ידעו להשתמש בהם לש"ש לעבודת
 ה' ולתורתו כו' שנעשה עי"ז יתרון בחכ' כו', וזהו שמ"ת ה"י ע"י הודאת
 יתרו דהמשכת התורה הוא בחי' פנימיות ח"ע וכמ"ש חכמת אדם תאיר פניו
 בחי' הארת פנים כו'. ושרש ההמשכה הוא מבחי' עצמות א"ס כו' ונמשך ע"י
 הודאת יתרו כו' וכמ"ש במ"א. ואפשר י"ל דלהיות שהמל' היא בבחי' מדרי'
 נבדלת ולא כמו כל המדות שהן גילויים מאוא"ס המאציל בבחי' קירוב ודביקות
 במקורם, משא"כ בחי' מל' היא בבחי' ריחוק ונבדל ממקורה כו' וכמ"ש במ"א
 באורך, ולכן בחי' מל' דוקא היא מקור לבי"ע, דמהמדות שלמעלה מהמל' לא
 ה' אפ"ל התהוות העולמות מפני שהן גילוי וממלא ההשפעה מהם הוא
 ג"כ בבחי' גילוי ובכחי' קירוב כו' (דכשם שאצילותם הוא בבחי' קירוב כמו"כ
 השפעתם הוא בבחי' קירוב כו'). ומבחי' הגילוי אי"א להיות התהוות העולמות
 כו' רק מבחי' מל' שהיא בבחי' ריחוק ממקורה ובחי' כח נבדל (וע"כ גם
 השפעתה הוא בבחי' ריחוק כו') ה"ה בחי' מקור לעולמות כו', ובפרט בחי'
 המל' היורדת לבי"ע ה"ה בבחי' ריחוק ונבדל כו', וע"כ עליית המל' שתעלה
 באצי' הוא ע"י התעוררות והעלאת מ"ן דנבראים שלמטה כו', והגם דכתי'
 למען יזמרך כבוד ולא ידום נהו"ת קארי תדיר לנהו"ע (ואפשר זהו כמו שהיא
 באצי' כו' וזהו אלקים אל דמי לך כו', וידוע דאלקים נק' המל' כמו שהיא
 באצי' כו' ועמ"ש בהבי' דואתה הרם את מטך), ומבו' במ"א בענין הצמאה ה'
 צמאה דבחי' מל' שנעשית מקור לעולמות ה"ה בבחי' צמאון לעלות כו', מ"מ
 י"ל דעיקר העלאת המל' הוא ע"י העלאת מ"ן שלמטה כו', וכעין זה מבו'
 במ"א בענין דבחי' מל' לית לה מגרמה כלום שיש בזה ב' פ"י הא' מלמטלמ"ע
 דמדת ההתנשאות אינו מתעורר מעצמו רק כשיש עם דוקא דאין מלך בלא עם
 המעוררים מדת ההתנשאות ע"י שמקבלים מלכותו עליהם כו', ולא כמו שארי
 מדות שיכול להיות התעוררות החסד באיש הטוב גם כשלא יש למי להשפיע.
 משא"כ מדת ההתנשאות לא תתעורר כ"א ע"י העם דוקא, והוא ג"כ מטעם
 הנ"ל דכל המדות הן גילויים מהנפש, וע"כ יכול להיות הגילוי גם בלא זולת
 (רק בכדי שיהי' הפועל הוא דוקא כשיש זולת) כו', ומדת ההתנשאות להיות
 שזהו כח נבדל מהנפש (ושרשה דוקא בעצם הנפש והיינו מהעצם ממש שלמעלה
 ממקור לגילוי כו' וכמ"ש במ"א), ע"כ אינו בא מעצמו רק ע"י התעוררות
 העם כו', וכמו"כ בחי' מל' למעלה לית לה מגמ"כ כ"א ע"י העלאת מ"ן מלמטה

כו' וכמא' אמרו לפני מל' בכדי שתמליכוני כו', ובאמת הרי למעלה בחי'
 המלוכה וההתנשאות קדמה להתהוות הנבראים כו' וא"כ סבת ההתנשאות בא
 מלמעלה והוא הרצון דאנא אמלוך כו', וזהו פי' הב' בלית לה מגמ"כ דלית לה
 ההשפעה להחיות רוח שפלים כ"א כאשר תקבל מלמעלה בחי' רצון ותענוג
 מלמעלה וכן חכ' וחסד כו', וב' הפי' אמת שע"י אתעדל"ת עי"ז גמשך הרצון
 למלוכה כו' (ובתחלת הבריאה הי' זה מצ"ע שעלה ברצונו ית' אנא אמלוך
 ואח"כ באתעדל"ת תלי' מילתא כו'). וזהו דאמרו לפני מלכות הוא שיאמרו
 פסוקי התורה, שצ"ל שני דברים שישראל יאמרו ושיאמרו פסוקי התורה,
 ואמירת נש"י זהו בבחי' אתעדל"ת, ופסוקי התורה הוא בבחי' המשכה מלמעלה
 כו' וכמ"ש במ"א, ומבו' שם בהענין דמצד עצמותה היא בחי' כלי ואינה מתעורר
 לשום שפע כ"א מה שיומשך בה מן המדות חו"ג או רצון ותענוג כו' וכמו
 דלית לה מגרמא שום התעוררות להשפיע לתחתונים בלתי שיבוא לה הרצון
 והמדות מלמעלה, כן לאחר שנתהוו הנבראים לא תהי' בהתפשטות אורך ורוחב
 כ"א ע"י העלאת מ"ן מלמטה כו' וזהו אין מלך בלא עם שיעוררהו להיות
 עליהם מלך כו', וידוע דבחי' המלוכה שע"י התעוררות והעלאת מ"ן הוא שנמשך
 בחי' פנימיות שיהי' גילוי המלוכה כו', וכידוע שיש מלוכה וממשלה דממשלה
 הוא בע"כ והוא בבחי' החיצונית בלבד, ומלוכה היא ברצון וכמו מלכותך ברצון
 קבלו עליהם ואזי נמשך גילוי בחי' פנימיות המלוכה כו', וזהו דגבי קרי"ס
 כתי' ה' ימלוך לע"ז דבקרי"ס הי' גילוי אוא"ס כו', וכמו שמבקשים בר"ה מלוך
 על העולם כולו בכבודך כו' והופע בהדר גאון עוזן כו' וידע כל פעול כו',
 וזהו גילוי המלוכה כו', והמשכה זו היא ע"י אתעדל"ת דוקא אמרו לפני מל'
 כו', וכמו דבחי' התנשאות דמל' להיות רצון למלוכה בבחי' אתעדל"ת בהעלאת
 עם הוא ע"י אתעדל"ת כו', וכמו"כ עליית המל' הוא ע"י אתעדל"ת בהעלאת
 מ"ן דנבראים כו', ועליית המל' מצ"ע וכמו ענין הצמאה שנח"ל (עמ"ש בד"ה
 אתם נצבים, הוקם על) י"ל בד"א שזהו ע"ד בחי' סילוק וכמו עליית המל' בר"ה
 שהוא בבחי' סילוק וכמ"ש בלק"ת בד"ה ביום השמע"צ בן חכם ישמח אב,
 וע"י העלאת מ"ן דלמטה הוא בבחי' עלי' כו' וכמ"ש ההפרש בזה באגה"ק
 בקוי"א בד"ה להבין מ"ש בפע"ה דענין עלי' הוא שגם הכלים עולים כו' וזה
 העיקר ע"י הברורים שלמטה שהן נעשים כלים ונכללים במל', כו' ובדי"כ
 ע"י הברורים נעשה זיכוך הכלים ועולים למעלה כו' וכמו עליות דשבת שזהו
 ע"י ששת ימים תעבוד בעבודת הברורים כו' וכמ"ש בכ"ד, ובעלי' זו בחי'
 מל' מקבלת אור עליון אור פנימי ועצמי דאוא"ס כו', ועמ"ש בבה"ז פנחס על
 מאה"ז דרמ"ש ע"פ ובחדש הראשון בענין השפעת המזון לעולמות דאולית למרחוק
 כו' ואתי' מזונא כו' יעו"ש, וז"ע קפיצת הארץ שהמל' קופצת ועולה להתייחד
 בבחי' הת"ת ולקבל מבחי' פנימיות אוא"ס, והוא ע"י והחיות גושאות כו', והיינו
 ע"י עבודת האדם הן בנה"א והן בנה"ב בעבודת הברורים שכו"ז עולה ונכלל
 בבחי' מל' ועי"ז הוא עליית המל' כו', וי"ל שז"ע ריבוי העולמות נכללים
 שבחי' בי"ע בחי' פנימיות וגם בחי' חיצוניות העולמות נכללים בבחי' מל'
 ואזי הוא עליית המל' בבחי' עליית הכלים ג"כ כו' כנ"ל וזהו הברכה בבחי'

ההעלאה מלמטלמ"ע שזהו ברכה דבחי' מלי' שהיא בבחי' עלי' כו', ועי"ז הוא הברכה מלמעלה שנמשך בה מבחי' פנימיות אוא"ס ונמשך גילוי אור א"ס בעולם כו'. ולפי"ז י"ל מ"ש בזהר ע"פ משכני אחרין גרועה דכד איהי אזלת כולהו אזלין אבתרא הוא העלי' שע"י העלאת מ"ן דלמטה והו"ע נושאות ומנושאות כו' וכמו הארון שנשא את נושאיו כו'.

ה) והנה נת"ל בענין דליגה וקפיצה שזהו בבחי' אריך ועתיק ובבחי' פנימיות עתיק כו', ולהבין זה בבחי' הקפיצה מלמטלמ"ע. הנה בלקו"ת ד"ה קול דודי מבוי' שזה"ע אהוי"ר דילוג בחי' אהבה וקפיצה יראה וז"ע מדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות כו'. וצ"ל מה"ע שאהבה הוא בחי' דילוג ברגל א' ויראה הוא בחי' קפיצה בשתי רגליו כו'. הנה כללות הענין הוא בבחי' אהוי"ר העליונים שהרי כללות ענין הדילוג הוא בבחי' כתר כנ"ל והיינו בחי' מדות שבכתר שנק' טורא חשוכא כו' והוא עליית המלי' שעולה בבחי' מדות שבכתר כו' וכמ"ש בזהר פנחס דרמ"ט א' איילתא דאזלת לטורא חשוכא דהיינו שהמלי' עולה עד בחי' מדות דא"א (ובכה"ז הנ"ל מפרש טורא חשוכא בחי' עליונה שבנוגה וזהו בעומק תחת, ובעומק רום הוא בחי' כתר כו') וכמו"כ ותנח התיבה בחדש השביעי על הרי אררט דבחדש תשרי עולה בחי' * שנק' תיבה במדות דא"א כו'. והענין הוא כנודע שיש ב' מיני מדות הא' מדות הנולדים מהדעת והשכל והוא שע"י ההתבוננות באלקות המובן ומושג בשכל ה"ה מתעורר ומתפעל באהוי"ר כו', ומדות אלו נק' טורי נהורא להיות דחכ' ושכל הוא בחי' גילוי אור היינו אור פנימי בהתלבשות ותפיסא בכלים שזהו בחי' גילוי כו', וגם המדות הן בהתגלות דעש"ז נק' טורי נהורא כו'. וידוע שיש אהוי"ר המכוסים בהתבוננות שאינם בבחי' התגלות במורגש כו', והמוחין הן בבחי' פנימיות המוחין שאינם בבחי' תפיסא כ"כ בכלי מוחו כו' וכמ"ש באורך בתו"ח בדי"ה אלה תולדות נח דרוה"ב, והן הנק' טורי חשוכא להיותם בהעלם כו'. אך עיקר בחי' טורא חשוכא הן מדות שברצון שזהו בחי' העלם שלמעלה מבחי' התלבשות בכלים אדרבא הן בבחי' יציאה מהכלים כו' וכמו בחי' אה"ר שזהו בחי' תוקף הרצוא שלמעלה מטו"ד ולמעלה מבחי' הכלים כו' ועי"כ נק' טורי חשוכא כו'. אמנם במדות שברצון יש גי"כ ב' מדרי' דגם ברצון יש עכ"פ טעם כמוס לרצון כו' (נ"ל שזה הרצון שבנפש שבא ע"י דאו"ס שלמעלה מהשתל' הדגם שזהו למעלה מבחי' תפיסא בכלים מ"מ שייך בזה השגה וכמו מבין דבר מתוך דבר דמתוך דבר בחי' ממכ"ע מבין דבר בחי' סוכ"ע כו'). ומדות אלו עם היותן בחי' טורי חשוכא ה"ה מתלבשים אח"כ בבחי' חכ' ושכל מאחר שיש להם טעם כו'. ועצם מדות שברצון הוא שאין טעם לרצון כלל גם לא טעם כמוס והן למעלה מהחכ' לגמרי כו'. וזהו דאו"א מלבישים לזרועות דאריך שזהו בחי' חיצוניות המדות דא"א, אבל בחי' עצם המדות דא"א הן למעלה מבחי' החכ' כו'. והמדות בכלל נק' הרים וכמא' לא כאברהם שקראו הר כו' והוא מפני שהן בחי' רצון וחפץ לאיזה דבר ה"ז כמו הר הבולט כו'. וי"ל כמו האבר

שהוא דבר הבולט וכמו כיצד מאברין כו' וכמו"כ חסד דרועא ימינא כו' נק' הר כו'. וכן גם המדות שבכתר נק' הרים כו'. ובמ"א בענין שדי כמגדלות מבוי שזהו בחי' פנימיות התורה שהן כמגדל הבולט מן החומה שענינם הוא לירות חיצים על האויב שמרחוק, וכמו"כ פנימיות התורה הוא שמבטל גם דקות הרע כו', וכמו"כ י"ל במדות שברצון שמתבטל עי"ז גם דקות הרע כו', וכמ"ש במ"א בענין סלה לנו שאו' בשמ"ע שזהו שע"י הביטול דשמר"ע נרגש בו גם דקות הרע ונדחה עי"ז כו'. וזהו שהמדות שברצון שהן בחי' מדות שבכתר נק' הרים רק שהן בחי' טורי חשוכא כו'. והנה אמרו"ל אין להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים כו', וצ"ל מה"ע אוצר למעלה. ועמ"ש מזה בד"ה בעצם היום הזה יצאו, פר"ת, וכללות הענין הוא דהנה אי' בת"ז או"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית דהנה ידוע מאמר הפדר"א עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד וידוע הקושי מה שייך שמו קודם שנבה"ע דמי קראו בשמו, אך פי' שמו הוא ההארה השייכה אל העולמות הכלולה בעצמותו, שהרי הגילוי דאו"ס שאחר הצמצום והוא גילוי אור הקו בכלל הי' נמצא כלול באו"ס קודם הצמצום, רק ששם הוא בבחי' בלי גבול וע"י הצמצום בא בבחי' מדה וגבול כו' וכמ"ש בד"ה להבין ענין או"ס דתקס"ו, והארה זו הכלולה בעצמותו שהוא מקור אור הקו זהו הנק' שמו כו', ובחי' זו הוא שבעצמותו הוא בחי' התפשטות וגילוי אור ולכן הוא בבחי' מקור האור שאחר הצמצום כו' וזהו דשמו הוא בחי' גילוי אור והוא האו"ס שהי' ממלא מקום החלל קודם הצמצום בבחי' גילוי כו', ובפרטיות יש בזה ב' מדרי' בחי' האור והגילוי השייך אל העולמות והוא שעלה ברצונו להאציל ולברוא כו' ובבחי' זו הוא בחי' ע"ס הגנוזות במאצילן כו' וזהו הנק' שמות וכמ"ש בהוספות לתו"א בהב"י דואני נתתי שהע"ס הגנוזות הן בחי' שמות רק שהן שמות ל' רבים כו', והב"י הוא בחי' האור והגילוי לעצמו שהוא למעלה מבחי' שייכות אל העולמות רק בחי' אור המאיר לעצמו וזהו בחי' שם כו' וכמ"ש במ"א. ובחי' זו הגם שהיא למעלה מבחי' שייכות אל העולמות והוא בחי' העלם לגבי העולמות כו' ה"ז מ"מ בחי' העלם השייכות אל הגילוי מאחר שהוא בחי' גילוי אור הגם שזהו רק לעצמו כבי', מ"מ מאחר שהוא בבחי' גילוי לעצמו ה"ז בבחי' שייכות אל הגילוי כו' (ואין זה בחי' העלם של הגילוי רק שהוא בבחי' קירוב ושייכות אל הגילוי כו'). אבל בחי' הוא היינו בחי' עצם האור שלמעלה מגדר גילוי לגמרי גם בעצמותו והוא בחי' סתום בעצם שאינו בגדר גילוי כו'. וכידוע בב' בחי' סתום הא' סתום מהמקבלים ואפס קצהו מתגלה וגם ההעלם הוא בגדר גילוי כו', והב"י סתום בעצם שאינו בגדר גילוי ואינו מתגלה לעולם גם אפס קצהו כו', והוא בחי' סתימו דכל סתימין סתום ונעלם בעצם כו' וכמ"ש במ"א. וזהו מ"ש בתיקונים דאו"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית דלמטה עד אין תכלית הוא בבחי' ההתפשטות והגילוי דאו"ס שא"ס להתפשטותו ונמשך עד למטה מטה כו', ולמעלה עד אין קץ הוא בעצם האור בחי' הוא שלמע' מגדר גילוי ואדרבא הוא בבחי' סתימות והעלם בעצמותו כו'. והוא בחי' מקיף דאו"י ומקיף דאו"ת כו' וכמ"ש בד"ה הנ"ל. וזהו שנק' אוצר למעלה וכמ"ש יפתח ה' לך את אוצרו

הטוב כו' וכמו האוצר שהוא סתום ונעלם מעין הרואה, כמו"כ בחי' עצמות
 אוא"ס שסתום ונעלם בעצם זהו בחי' אוצר העליון כו'. ועפי"ז יובן ג"כ ענין
 אוצר של יראת שמים וכמ"ש יראת ה' היא אוצרו כו'. והענין הוא דהנה
 אנו רואין ההפרש בעבודה דאהבה ועבודה דיראה, דעבודה דאהבה היא באה
 בהתגלות עצומה ברשפי אש התשוקה הנגלות כו' וביותר הוא באה"ר שהיא
 בתוקף הרצוא וביציאה בהתגלות ביותר, והגם שאינו בבחי' מורגש בעצמו
 מ"מ הוא בבחי' התגלות כו', משא"כ היראה היא צפון ונעלם בלב ואינו בהתגלות
 כלל וכמו וינועו ויעמדו מרחוק והיינו שאינו בבחי' יציאה בהתגלות כ"א
 אדרבא בבחי' כיווץ בכל עצמותו בהעדר ההתפשטות לגמרי כו'. וזהו
 דאה"ר הוא בבינה ויראה בחכ', וידוע דבינה הוא בחי' התפשטות אורך ורוחב
 בהשגה נגלית כו', ומוזה באה האהבה שהיא ג"כ בהתגלות הלב כו', וחכ' היא
 בחי' ביטול ובבחי' נקודה בהעדר ההתפשטות ומוזה הוא בחי' היראה וכמ"ש
 הן יראת ה' היא חכ' כו' שזהו בחי' ביטול ולא אהבה, דאהבה אינו ביטול גם
 בחי' אה"ר הגם שאינו יש מ"מ אינו ג"כ בחי' ביטול שהרי רוצה באיזה דבר
 כו' משא"כ יראה היא בחי' ביטול וע"כ היא בבחי' העלם במצופני הלב בלי
 התגלות כו'. וכמו כללות ההפרש בין עבודת הלויים ועבודה דכהנים דעבודת
 הלויים הוא לארמא קלא, ועבודת הכהנים הוא בחשאי דוקא וכמא' כהני ברעותא
 דליבא כו' שזהו בחי' חו"ב כו' כנודע. וכמו"כ הוא באהו"ר דאהבה הוא בבחי'
 התגלות בלב ויראה היא בהעלם כו'. ושרש הענין הוא דאהבה היא מבחי'
 התפשטות וגילוי דאוא"ס בשרשו הראשון דאוא"ס למטה עד אין תכלית ולכן
 ענין האהבה הוא ג"כ בהתגלות כו', אך היראה היא מבחי' עצם ההעלם דא"ס כמו
 שהוא בבחי' העלם בעצמותו, וזה"ע יראת הרוממות דהיינו מאוא"ס שהוא
 מרומם בעצם והוא בחי' עומק רום כו', דעומק תחת הוא בחי' התפשטות
 והגילוי עד למטה מטה כו', והיראה היא שבאה מבחי' הרוממות דא"ס כו' וכמו עד"מ
 בהעלם אחר העלם כו', והיראה היא שבאה מבחי' הרוממות וההעלם בעצמותו
 המלך כאשר מתגלה בעצם רוממותו מתבטלים הכל בביטול עצם מהותם כו',
 והיינו דמהרגש בחי' עצמות א"ס שמרומם בעצם ואינו בגדר גילוי כלל נעשה
 בחי' הביטול בעצם המהות וזהו בחי' היראה שהיא בחי' ביטול כו', וזהו
 שהיראה דוקא נק' אוצר ואהבה אינו נק' אוצר מפני שאהבה באה בשרשה מבחי'
 ההתפשטות דאוא"ס כו' ויראה נק' אוצר מפני שהיראה היא בשרשה מבחי'
 הרוממות והעצמית דא"ס כו'. וכן העבודה דאהבה מגיע רק בהאוא"ס שהוא
 בבחי' גילוי כו' והיראה מגיע בבחי' רוממות העצמות שעיי"ז דוקא הוא גילוי
 בחי' אוצר כו'. וזהו דלעתיד שיהי' גילוי בחי' עצמות א"ס הנעלם שזהו
 בחי' עדן שיתגלה לעתיד שעיי"ז עין לא ראתה אלקים זולתך בחי' העלם
 העצמי כו' וכמ"ש במ"א, כתי' לעתיד ובאו במערות צורים כו' מפני פחד ה'
 והדר גאוונו כו' שלעתיד יהי' העיקר בחי' יראה והוא מבחי' גילוי העצמית
 דא"ס כו'. ועפי"ז יובן מה שאהבה היא בחי' דילוג ברגל א' ויראה היא קפיצה
 בשתי רגליו, דהנה נתיל דרגל א' הוא בחי' חיצוניות הכתר וקפיצה בשתי
 רגליו הוא בחי' פנימיות הכתר בחי' עתיק וגם בחי' פנימיות עתיק כו'.

ובשרשם באוא"ס שלפני הצמצום היינו בחי' הוא ובחי' שמו כו', וכידוע דבחי' א"א* העלם השייך אל הגילוי ובחי' סתום שלגבי המקבלים כו', ועתיק הוא בחי' סתום בעצם שלכן נק' עתיק ל' המעתיק הרים שנעתק ונכדל כו' כנודע וזהו בחי' רדל"א דלא ידע ולא אתיעדע שאינו מהות ידוע בעצמותו כו' וכמ"ש בסי' בפ"י ב"ש ובפה"מ שם, ובשרשו הוא בחי' העלם עצם האור כו'. ובחי' היראה שמגיע בבחי' עצמות א"ס שממש הוא בחי' היראה ע"כ היראה היא בחי' קפיצה בשתי רגליו כו' דאהבה הוא שממשיך בחי' הגילוי דאוא"ס ויראה בחי' העצם כו' והיינו שעי' היראה הוא שנעשה עליית המל' בבחי' רוממות העצמות דא"ס כו'. וי"ל דזהו מ"ש ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך לעי' וידוע שזהו מ"ע ומלית' שע"י מ"ע הוא בחי' המשכה וגילוי והו"ע ואברכה שמך בחי' ברכה והמשכה, ושרש ההמשכה היא מבחי' שמך כו', ועי' מלית' דעיקרם הוא בחי' יראה וכמ"ש בסש"ב עי"ז ארוממך אלקי המלך שמרומם בחי' המל' בבחי' רוממות העצמות כו', ועי"ז הוא ההמשכה מבחי' עצמות א"ס כו'.

(ו) בפרדס שם וכן נקראת קפיצת הדרך שהיא קופצת הדרך שהוא הת"ת וכ"כ במאור"א שם וז"ל וקפיצת הדרך מצד נה"י ג' ווי"ם שהם מקפיצים המל' לבעלה הנק' דרך עכ"ל. ובקה"י שם כ' לכאן נראה דקפיצת הדרך הוא קפיצת הזעיר שנק' דרך להודווג אלי'. ולפי"ז מה שנת"ל אות אבי"ג הו"ע קפיצת הדרך כו'. ולפי משנת"ל אות ה' י"ל שזהו ב' המדרי' דאהבה ויראה. דעי' אהבה הוא ההמשכה דבחי' התפשטות דאוא"ס והו"ע ואברכה שמך כו' והוא המשכה מלמעלמ"ט כו' ונת"ל דבשמו יש ב' מדרי' בחי' האור והגילוי השייך אל העולמות, ואור המאיר לעצמו כו' שזהו ג"כ ב' מדרי' דדילוג וקפיצה כו', ועי' יראה הוא ההמשכה שע"י העלאה מלמטלמ"ע שזה"ע ארוממך אלקי המלך כו' והו"ע קפיצת הארץ וקפיצת הדרך כו'.

(ז) בשער הפסוקים פ' עקב בפסוק ארץ חטה ושעורה מבאר הפסוק הרעשתה ארץ ע"פ הקדמה בענין שבה"כ. דהנה כשנשברו הכלים דתהו נסתלקו האורות למעלה וחזרו למעי הבינה (כ"כ ג"כ במב"ש ש"ב ח"ב פ"ג וז"ל ורוחם עלה אל האלקים הוא אימא עילאה שממנה יצאו עכ"ל, וכמדומה שבע"ח לא נמצא זה, ובשער הכללים פ"א כ' האורות נסתלקו למעלה למקומן. ואפשר מ"ש למקומן הכוונה על הבינה ששם היו תחלה כו' אחי"כ ראיתי בשער רפ"ח ניצוצין פ"א שם כמעט בהדיא כנ"ל וכמ"ש במבו"ש. וצ"ע לתווך זה עם מ"ש בפ"ה דהיו"ד נקודות ה' באורך האצ"י וכשנשברו הכלים ונפלו לברי' נשאר האורות במקומם באצ"י וירדו להאיר כליהם כמשי"ש בפרטיות, וכ"כ בע"ח. ואפשר ע"פ מ"ש בע"ח שער הנקודים פ"ב דבנקודים היו ג' מיני אורות אור העינים ואור הבא מיחוד ע"ב וסי"ג דא"ק שבא דרך הפרסא, והאור ששואב אור העינים מבחי' אח"פ. ואפשר דאור העינים הוא שנסתלק ואורות דח"פ הוא שירד להאיר הכלים כו'. ועם היות דהאורות דח"פ הן מרובים מאור העינים, מ"מ אור העינים הוא מלמעלה יותר ונר' שזה עיקר האור דתהו. וכ"ז צ"ע) ולהיות שהיתה

כבר מלאה (גר' מאור עצמה) ע"כ סלקה אותם לחכמה (והגם שבתחלה היו כלולים
 בה בבחי' עיבור, י"ל דאז לא היו דבר בפ"ע אלא חלק ממנה וכמו עובר ירך
 אמו הוא (ועמ"ש הפרדס שער סדר האצ"י פ"ה) אבל כאשר כבר נעשה מדרי'
 בפ"ע לא יכלה לקבלם) וגם החכ' לא הוצרכה להם (גר' דבבחי' אינו שלא יכלה
 לקבלם רק שלא הוצרכה להם, וי"ל משום דבעלייתם בחכ' היו בבחי' ביטול דחכ'
 הוא בחי' ביטול כנודע, וכמו בעקודים היו האורות בחכ' תוקף ומ"מ נתקיימו
 מפני שהן שם בבחי' ביטול המהות כו' וכמ"ש בהבי' דוהניף הכהן כמו"כ הוא
 עד"ו בחכ' כו', ומ"מ להיות שאינו דומה כמו שהיו תחלה בחכ' קודם שנאצלו
 שהיו בבחי' התכללות ממש משא"כ אחר שנאצלו גם שמתבטלים אינו בבחי'
 התכללות ממש כו', וכמ"ש במ"א דהאורות כמו שהן כלולים בתחלה במקורם
 הן בבחי' חד, וכשמתכללים במקורם לאחר שכבר נמשכו ה"ז בבחי' אחד כו',
 ולכך לא הוצרכה להם מפני שאינם כמהותה כו', ובעה"מ ש"ו פכ"ו כ' בשניהם
 ולא יכלה לקבלם), ובקשה להעלותם בכתר אלא שנסתם בפניהם לפי שכבר
 נגלמו למטה יותר מהראוי (עמ"ש בד"ה יו"ט של ר"ה בס' רל"א דבהמה בה
 מ"ה בחי' ביטול ביותר וזה גופא הוא בחי' יש מפני שאינו כפי הכוונה העליונה
 שהוא להיות בבחי' התיישבות בכלים כו'. ועמ"ש מזה בדרוש בשעה שהקדימו,
 תער"ב. וי"ל שזהו ההתגלמות ביותר שהוא בחי' היש לא כמו הכוונה העליונה
 כו', וי"ל שהרי בכל האורות כשנמשכים ה"ה מתגלמים ובכלל הוא בחי' הנקודות
 דש' הוי' שזהו בחי' לבוש האור וכמ"ש הפרדס בשער השמות פ"א דש' הוי'
 העצמי הוא פשוט בלי נקודה ובנקודת חולם הוא ג"כ בבחי' דקות והעלם מאד
 ולא נזכר בתורה בנקודת חולם כולו (והוא האור דבחי' הת"ת) ויש כמה נקודות
 שהן לבושי' כמו בכתר בנקוד קמץ ובחכ' בפתח כו'. אך כ"ז הוא התגלמות
 האור בכדי שיוכל להתלבש בהכלי, והוא כפי הכוונה העליונה דלשבת יצרה
 כו'. אבל התגלמות האור דתהו הוא דוקא בבחי' הביטול והרצוא שלא להיות
 בהתיישבות בכלים שזהו היפך הכוונה העליונה, וגם בהשפעה שלהם הוא שלא
 ליתן מקום לספי' האחרת וכמ"ש בדרוש הנ"ל, שזה ג"כ היפך הכוונה העליונה
 שיהי' בחי' התכללות דוקא כו'. זהו שנגלמו ביותר דמשו"ז לא יוכלו לעלות
 אל הכתר כו'), והיו האורות יוצאים יצא ושוב מחכ' לבינה, ונבקעו בחי' חו"ב
 (דמפני ריבוי האור נעשה בקיעה וכמ"ש בסי' בשער המועדים בענין יעקב
 אמר אז יבקע כשחר אורך ועמ"ש מענין הבקיעה בדרוש בשעה שהקדימו הנ"ל),
 ויצאו מהם גובלות (נובל הוא ל' נפילה וכמו כנבל עלה מגפן (ישעי' ל"ד ד')
 ות"י כמיהר טרף מגפן, וגם ל' תשות כח וחלישות וכמו נבל תכול, דמה שנושר
 ונובל הוא בבחי' חלישות היינו בבחי' מיעוט אור כו', וכמו"כ מה שבא ע"י
 הבקיעה הוא בבחי' מיעוט האור לגבי העצם רק שסיבתו בא ע"י דחיקת ריבוי
 האור כו', וכמו השערות שהן הארה מצומצמת ובאין מבחי' מוחין כו'
 וכמ"ש במ"א), אך לא יצאו מגבול עולם האצ"י (ובעה"מ כ' אך לא ירדו
 לעשי' אבל ירדו לברי' ויצ"י כמו השברי כלים. וצ"ע) והו"ע גובלות חכמה
 תורה והוא בחי' ז"א, וגובלות בינה שכינה (ובעה"מ פכ"ט דסדיקת החכ' לא
 חזרה לעולם לידבק, מפני שסדיקה זו היא חלק היוצא ממנה אור לכל העולמות
 וכל העולמות צריכים לאור זה כו', וסדיקת בינה לאחר שיצאו ממנה גובלות

נדבקה אח"כ רק גשאר בה רושם הסדיקה כו'. וי"ל דו"ע דבחי' ז"א הוא בבחי' דביקות במקורו ולכן הוא בחי' גילוי, ובחי' המל' היא בבחי' נבדל ממקורה דמשו"ז היא בחי' העלם כו' וכמשנת"ל אות ד', וידוע דעיקר האצ"י הוא עד בחי' מל' שהיא שרש ומקור ב"ע שבאצ"י שלכן גם באצ"י נק' בשם שכינה ע"ש ששוכנת בתחתונים דהגם שאינה שוכנת ממש מ"מ ה"ז שרש ומקור ב"ע שבאצ"י (וע' בהבי' דשחורה אני), וכל ענין האצ"י הוא שיהי' גילוי אור בעולמות וכמ"ש בזהר בגין דישתמודעון ב"י כו', וע"כ הסדיקה דבחי' חכ' לא נדבקה שממנה מאיר האור לכל העולמות כו' והו"ע ותורה אור וכמ"ש והארץ האירה מכבודו כו' ובמד"ר אמור פל"א שזהו שנתעטף הקב"ה כשלמה והבהיק אורו כו' וידוע דהו"ע עוטה אור כשלמה כו' וכמ"ש בסי' שער הציצית ד"ה ועשו להם ציצית ובמ"א בד"ה ויקח קרח) ולפי סוף סוף נתיישבו האורות בכינה שהיא בסוד נקבה קולטת ומתרחבת שכריסה בין שיני' ודרכה בכך וחכ' לא כן, הנה הסדק שלה נתרפא קצת. וזהו הרעשת ארץ היא ארץ העליונה בינה מפחד שבה"כ, פצמתה בחזרת האורות בריבוי (ופי' פצמתה שהוא ל' פרצה הוא פרצת אורות שפרצו ונכנסו במעי אמה, ויותר נר' שזהו בחי' הסדיקה דבינה שנעשה ע"י ריבוי האורות כו' כנ"ל), רפא שבר' כי מטה ידה ואין כוחה יפה כמו חכמה (י"ל כנ"ל דחכ' היא בחי' ביטול וגם האורות כשעלה לחכ' נתבטלו מ"מ, משא"כ בכינה הן בבחי' מציאות ויכולים להיות בבחי' ענפין מתפרדין כו'. ועמ"ש במ"א בענין דולמשמאילים בה שייך רק בתושבע"פ לא בתושב"כ מפני שבתושב"כ נרגש האלקות כו'), ורפואתה תלוי' בהתיישב האור בה בסוד הרחיבי מקום אהלך האריכי מיתריך ויתדותיך חזקי כו' עכת"ד.

(ח) והנה באגה"ק סי' י"ט ד"ה עוטה אור כשלמה כ' דהשגת מרע"ה הי' בבחי' אחוריים דחכמה המלובשת בכינה המתלבשת בו' ספי' תחתונות שנק' ז"א סוד התורה כו' בסוד נובלות חכמה שלמעלה תורה שהיא בבחי' ז"א כו', ומבאר דבחי' אחוריים שבספירות הן מדריגות החיצוניות והתחתונות במעלת שבספי' זו מה שיוכלו לירד ולהתפשט כו', וכגון ד"מ ספי' חכ' שהיא מיוחדת במאצילה א"ס ב"ה בתכלית היחוד כו' ומה שמאיר ומתפשט מחכמתו ית' למטה בתחתונים שהן בע"ג ותכלית ומתלבש בהם נק' אחוריים (עמ"ש בתו"ח בד"ה בראשית דרוה"ר, וי"ל דעצמות החכ' היא בחי' אור שמיחוד בעצמות ובבחי' א"ס, והתפשטות חכמתו זהו בחי' מים כו', גם י"ל שזהו בחי' סתום וגליא שבתורה וכמ"ש במ"א בענין עוטה אור כשלמה דאור הוא בחי' פנימיות התורה שעו"נ ארוכה מארץ מדה בבחי' בל"ג כו' ושלמה הוא בחי' לבוש התורה שזהו בחי' גליא דתורה שבאה בבחי' הגבלה אלו טרפות ואלו כשרות כו', ובחי' נובלות זהו בחי' גלי' דתורה כמ"ש בהבי' הב' דיוגתי וזהו ג"כ בחי' אור ומים והוא בחי' גשם וטל שבתורה כמ"ש בד"ה האוינו וטל הוא בחי' אור וכמ"ש כי טל אורות כו', וגם גשם הוא בחי' אור וכמא' כל אורה האמור באל"י בן ברכיאל בירידת גשמים הכתוב מדבר, וי"ל דזהו מ"מ שבא במהות מים דהיינו בחי' התפשטות לבד כו', ובמ"א מבו' דגשם הוא בחי' אור וה"י בחי' ז"ת דעתיק וטל הוא בחי' ג"ר דעתיק והו"ע ג' שעות הראשונות

הקבי"ה יושב ועוסק בתורה כו', וי"ל כמ"ש בהבי' דתורה צוה בענין זורח
משעיר דהתהוות החכ' מח"ס היא מבחי' שערות, כמו"כ התהוות ח"ס מבחי'
חכ' דעתיק הוא מבחי' ז"ת אור זה"י שזוהו בחי' צומח כו', ועמ"ש בד"ה ביום
השמיני שלח בס' ר"ה בענין אור מים רקיע) ונק' ג"כ עשי' שבאצ"י כו',
ולכן מרע"ה שהשיג עד אחוריים דחכ' זכה שתנתן ע"י התורה שהיא נובלות
חכ' שלמעלה פי' מה שנובל ממנה ויורד למטה ומתלבש בתורה בגשמיות שלנו
שעיקרה ותכליתה הוא קיום המצות ל"ת ועשה הפועל ומעשה ממש כו', וממ"ש
אח"כ בד"ה האותיות הנגלות נר' דאחוריים דחכ' הוא כמו אותיות המח' שמהם
נעשים אותיות הדבור כו', והוא כמ"ש בלק"ת בהבי' דתורה צוה דהתהוות אותיות
התורה אינה אלא מבחי' אחוריים וחיצוניות החכ' שהיא נובלות חכ' כו', דמה
שבא בגילוי בתורה הוא רק אותיות התורה דטעמי תורה לא נתגלו עכשיו
והוא שיתגלה לעתיד ועכשיו נתגלו רק אותיות התורה כו', ובמ"ת נאמרו רק
אותיות התורה (רק שבמ"ת ה' מאיר בהאותיות כל בחי' פנימיות ועצמות החכ'
וכמ"ש חכמת אדם תאיר פניו כו' וכמ"ש במ"א) והוה מבחי' אחוריים דחכ' כו',
ובהבי' ה' דיונתי דנובלות חכ' הוא בחי' הארת חכ' המתלבשת במדות ולכן
הן שית סדרי משנה כנגד ששה מדות עליונים, וז"ע כשר פסול טמא טהור
חייב זכאי שהן בחי' חו"ג כו', והכל ע"פ החכ' המתלבשת במדות, אבל לגבי
בחי' עצם חכמתו ית' חכים ולא בחכ' ידיעא כו' נק' התורה רק נובלות חכ'
לבד, ועמ"ש בס' בד"ה השמים מספרים בענין עצמות המוחין ומוחין שבמדות
כו', ועמ"ש בהבי' דתורה צוה בענין כ"ד ספרי דאורייתא ונר' שזוהו בחי'
המוחין שבמדות שהן מבחי' אחוריים ונובלות דחכ' שלמעלה דהיינו בחי' נה"י
דחכ' כמ"ש באגה"ק הנ"ל, ותושבע"פ שהוא פירוש וביאור דתושב"כ הוא
למטה במדרי' מהכ"ד ספרים כו', ועמ"ש בהבי' הנ"ל בענין ואתה מרבבות
קדש מימינו אש דת שזוהו ההמשכה מתושב"כ לתושבע"פ שהוא ע"י בחי' אש
כו', והיינו התהוות האותיות בבחי' בינה כו', דבחכ' אין האותיות ניכרים ובבינה
מתהווים אותיות בבחי' מציאות כו', וזוהו ואתה כו' מימינו אש כו', היינו
התהוות אותיות דתושב"כ ע"י דכביש באשא ומוזה נמשך התושבע"פ כו', והנראה
דאותיות דתושב"כ שנמשכים בתושבע"פ הן מבחי' בינה ואין זה כמו עצמיות
האותיות דתושב"כ, וכן מובן ממה שציין לד"ה ועשית ציץ בענין ופתחת פתוחי
חותם ושם מבו' עד"מ אותיות הנחקקים בשעוה שאינם מערך ומהות האותיות
שבמח' או בדבור רק מ"מ הן אותיות עצמן שנצטיירו ונתגשמו כו' וכך הנה
כתי' בצלמנו כדמותנו דקאי על תושבע"פ שהוא בחי' דמות ודמיון בעלמא
כו' אעפ"כ יסודתה בהררי קודש העליון ח"ע שבכל הלכה כו', ובהבי' שם
פתוחי חותם הם אותיות דבינה יסוד אימא שבה נצטיירו אותיות כו', ולפי'ן
י"ל דאותיות דתושב"כ עצמן הן מבחי' חכ' בחי' אחוריים דחכ' כו' והאותיות
דתושב"כ שנמשכים בתושבע"פ וכמו מגלן אמר קרא כו' הוא כמו שנצטיירו
בבחי' בינה כו', ואפשר זהו בחי' צורת האותיות וחומר האותיות המבו' באגה"ק
ס' ה' ד"ה ויעש דוד שם (ושם דמקור חומר האותיות שבדבור ה' תתאה שרשו
מה' עילאה בינה כו'), וצורת האותיות הוא בחי' כח האותיות ועצמותן שאינם
בבחי' מציאות עדיין והן מבחי' החכ' שזוהו קדמות השכל כמשי"ש, וחומר

האותיות הוא שבא בבחי' מציאות שזהו באותיות הדבור בחי' מלי' ושרשם מבחי' בינה כו' (ובדרוש הנ"ל בס' תקס"ו דפתוחי חותם זהו אותיות התורה שלמטה לגבי אותיות שלמעלה כו' ונר' הכוונה שם על אותיות תושב"כ, וע"ש בהבי' ובתו"א מבו' על תושבע"פ כו' כנ"ל). וי"ל דו"ע נובלות בינה שלמעלה שכינה כו', דנובלות חכ' שלמעלה תורה הוא תושב"כ ונובלות בינה שלמעלה הוא ההמשכה מתושב"כ לתושבע"פ שזהו בחי' שכינה כו'. והנה במאו"א אות נר' סעי' ו' כ' נובלות חכ' נק' אחוריים דאבא שנפלו בעת שבה"כ ובעת התיקון נברר מהם ונעשה פרצוף הנק' יעקב בסוד תורה וזשאמרז"ל נובלות חכ' שלמעלה תורה, נובלות בינה שכינה היינו אחוריים של אימא שנפלו ונבלו מבינה שהיא אחוריים של אימא (נר' דהיינו תבונה ועמ"ש בע"ח שער או"א פ"ז. ועמ"ש במ"ח מס' לאה פ"א ח"ב) בעת התיקון נברר מהם פרצוף לאה הנק' שכינה וזהו נובלות בינה שכינה עכ"ל והוא מע"ח שער יעקב ולאה פ"א וכ"ה בשער הכללים פ"א (ובשעה"פ כ' שזהו מאורות ז"ת שעלו לחו"ב ולפי מ"ש במאו"א הוא מאחוריים דאו"א עצמן שנפלו, ואיך שיהי' מובן דתיקון תורה הוא למעלה מתיקון העולמות, שהרי תיקון העולמות הוא משה"כ ורפ"ח נצוצות שנשארו בהם שהן למטה במדרי' מהאורות כמוכּן בע"ח שער רפ"ח נצוצין פ"א, והגם שיש בתיקון העולמות ג"כ מן האורות וכמ"ש בע"ח שם ובשער אנ"ד, מ"מ הרי יש בזה מג' מדרי' כנ"ל, והתיקון תורה הוא מבחי' האורות לבד כו', וגם לפי משנת' שזהו מאחוריים דאו"א ונר' שזהו מבחי' הכלים, ה"ז בחי' כלים דאו"א דבד"כ נק' חיוהי כו' וכמו שבהאורות לא הי' שבירה ומיתה כמו"כ באו"א לא הי' מיתה ח"ו). ועמ"ש בד"ה עם לבן גרתי דתקס"ב בענין עבודת יעקב בצאן לבן דצאן הוא ל' יציאה והיינו שיצא מגדר ההשתל' והמדרגה מבחי' לובן העליון בבחי' שבירה ונפילה כמו פרט ועוללות וידוע דבירורים דייעקב אצל לבן הוא שבירר אותיות התורה וכמ"ש בשם הבעש"ט נ"ע דמה שרדף לבן אחר יעקב הוא מפני שנשארו אותיות שלא בירר אותם ע"ז רדף אחריו ליתן לו אותיות אלו והוא הפרשה שבתורה שמדבר בענין זה. והיינו כנ"ל דאותיות התורה הוא מה שנפל מבחי' אחוריים דאבא (ועמ"ש בלק"ת בהבי' תורה צוה ספ"ב) ויעקב בירר אותם כו' (ולפמ"ש במאו"א הנ"ל היינו שתיקן מדרי' עצמו כו') (ועמ"ש בהקיצור דאו"ב).

ט) והנה בשער היחוד בתחלתו מבו' ענין אורך רוחב ועומק שהן חב"ד, אורך הוא בחי' החכ' וכמו יסוד אבא ארוך כו', והגם שחכ' היא בחי' נקודה וכידוע בנקודת היו"ד שהוא חכ' כו' הנה באמת להיותה בבחי' נקודה ע"כ באה בבחי' אורך דוקא, דנקודה דחכ' הוא עצם נקודת המושכל, ונקודה זו היא הבאה בבחי' אורך מלמעלה למטה כו', וכמו מים שהולכים ונמשכים מן המעין מגבוה לנמוך בלי נטי' לצדדים כלל, כמו"כ האורך שבשכל הוא שנקודת המושכל כמו שהוא בא בבחי' המשכה מגבוה לנמוך בלי הטי' לצדדים כלל היינו לא בהסתעפות שבא מהמושכל ואף גם לא בהתגלות הפרטים שבהנקודה רק שעצם המושכל בא בהתלבשות בענינים ומשלים זה למטה מזה, היינו בענינים הקרובים אל המקבל עד שהכל ידעו את המושכל

כו', דעצם המושכל כמו שהוא אצל המשפיע בלי לבוש ה"ה למעלה מהשגת המקבלים. וה"ה מלבישו בענינים שונים לפ"ע המקבלים שידעו אותו הכל, וז"ע האורך שהמושכל בא בבחי' המשכה עד שגם תינוק ידע אותו כו' וכמ"ש באמ"ב בפתח השער, ודוקא כאשר יודע את נקודת המושכל לאמיתתו אזי יוכל להביאו ולהלבישו בבחי' אורך בכמה התלבשות דעצם המושכל מלובש בזה כו', וזהו שא' לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה דהיינו לשלול רק את הרוחב שלא יגלה את השכל בפרטי הענינים שבו שלא יוכל לקבל, אבל אינו שולל את האורך, ואדרבא אם יגלה וישפיע לו את נקודת ההשכלה כמו שהיא לא יבין כלל כ"א צ"ל ההשפעה בבחי' אורך בהלבשה בענינים שיהי' מובן אל המקבל כו'. אך המשכה זו שבבחי' אורך ה"ז המשכה כללית לבד, ועיקר השגת המושכל הוא בבינה שהיא בחי' הרוחב, והוא לפרט הפרטים שיש בהנקודה והוא ההתרחבות בעצם השכל ובפנימיותו להבינו ולהשיגו בטוב, ובוזה דוקא ניכר ונגלה פנימיות המושכל ומעלתו הרבה יותר מבאורך כו'. והוא עיקר ההתיישבות בבחי' או"פ כו'. ובחי' המרחב דבינה שרשו למעלה מבחי' נקודה דחכ' וכמ"ש בתו"א והוספות בד"ה לך לך. ובמ"א מבו' שהמרחב שבהשגה דבינה הוא מכח המשכיל קודם שבא הנקודה דחכ' דשם השכל הוא בבחי' מרחב רק שאינו במציאות שכלי כו', וכשבא לידי נקודת החכ' הוא שמתצמצם שיתגלה רק בחי' נקודה בלבד כו' כי כן הוא ראשית הגילוי שיוכל להיות רק בבחי' נקודה כו' וכמ"ש במ"א, ובבינה הוא שבא בבחי' מרחב שזה מבחי' המרחב שבכח המשכיל כו', וזהו והחכ' תחי' בעלי' דעם היות שהחכ' תחי' הבינה והיינו הנקודה דחכ' שמוזה הוא ההשגה דבינה כו' (ואו' רק תחי' היינו שאין עצם הבינה מן החכ' רק שתחי' מן החכ' כו' וכמ"ש במ"א) ומ"מ הבינה היא בעלי' של חכ' כו' והיינו מפני שרשה הקדום כו' כנ"ל. והנה ידוע דעיקר התיקון הוא בחי' ההתרחבות דהיינו שכל ספי' באה בריבוי פרטים גם בפרטים ואופנים שונים ויש מקום לכל דבר כו', ועי"ז דוקא הוא התיישבות האור בכלי כו' וכמ"ש בכ"ד באורך, וא"כ בינה שהיא בחי' התרחבות והתיישבות זהו עיקר התיקון כו', וזהו רפה שבר' שמתרפאה הבינה (ובחכ' הוא בבחי' ביטול כו' וכמשנת"ל) והרפואה הוא בחי' המרחב שבבינה שזהו בחי' התיקון כו'.

בס"ד, ט"ו ט' ס' פסוק ה'.

הראית עמך קשה השקיתנו יין תרעלה. ופי' האביע גם זה בכח הפועל, הראית עמך מראה קשה, והיינו כששותים יין תרעלה. עמ"ש בתו"א בד"ה אם

לא תדעי לך היפה בנשים בענין ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה, ומבו' במ"א
 תואר הוא בציור האברים שהן בשיעור ומדה נכונה בגדלם ובעובייהם, ומראה
 הוא בזיו וקלסתר פנים שזהו מפנימיות חיות הנפש, וכמו חכמת אדם תאיר
 פניו והארת פנים הוא מבחי' החכ' והמוחין בכלל שזהו עיקר בחי' האור והחיות
 כו'. וכידוע דמדות הן בחי' אברים חיצוניים וכמו חסד דרועא ימינא כו',
 והמוחין הן בחי' אדם פנימי שהוא בחי' האור כו', ועמ"ש בבה"ז פ' תולדות
 ע"פ מי ימלל גבורות ה'. ולמעלה המדות נק' גרמוהי שגם האור הוא בכלל
 גרמוהי, והמוחין נק' חיוהי כו'. ובחי' תואר ומראה למעלה הו"ע האורות וכלים
 דע"ס דאצי'. דהנה עצמות הוא לאו מכל אילין מדות כלל והוא בחי' אחדות
 פשוטה בתכלית הפשיטות ולא דאית לך צדק ידיעא כו'. ועז"נ כי לא אדם
 הוא, דאדם הוא בחי' מוחין ומדות, ועצמות אוא"ס הוא בחי' כי לא אדם שאינו
 שייך בחי' ציור אדם כלל כו'. רק שנתצמצם בבחי' מראה אדם שהן בחי' ע"ס
 דאצי' והן בחי' מוחין ומדות עליונות בבחי' אורות וכלים כו'. וכידוע דהאורות
 שרש המשכתם הוא מעצמות אוא"ס היינו האוא"ס שלפני הצמצום, רק שע"י
 הצמצום שהי' באוא"ס בא האור בבחי' מדה וגבול בהקו הנמשך מאוא"ס אחר
 הצמצום, וע"כ בהתלבש האורות בכלים הן בבחי' אור החכ' ואור החסד כו'. ובס"י
 א' ע"ס בלי מה היינו בלי מהות כלל. אך הענין הוא שיש ג' מדרי' באורות, א' כמו
 שהן כלולים בעצמות המאציל ממש ונק' ע"ס הגנוזות במאצילן, ועז"נ במא' דפתח
 אלי' אנת הוא חד ולא בחושבן בחי' חד ממש בחי' יחיד בעצם כו', וכמו עד"מ
 כוחות הכלולים בנפש שאינם בבחי' מציאות כלל ואינו נופל לומר עליהם
 שהן מתאחדים כי אינם בבחי' מציאות כלל והן כמו עצם א' עם הנפש כו',
 וכידוע המשל מאבן החלמיש כו', וכמ"ש במ"א ההפרש בין יחיד לאחד (ונו'
 לעיל) דאחד הוא שנעשה בחי' אחד וכמו עד"מ התפשטות מכה היד לעשות איזה
 מלאכה ואח"כ כשנח וחוזר התפשטות כח היד לעצמותו נעשה בחי' אחד. אבל
 יחיד היינו יחיד בעצם והוא כמו כח היד כפי שהוא בעצם כח היד קודם שמתפשט
 לעשות מלאכה שיש בחיות היד כח לעשות מלאכה ומיוחד הוא בהיד בעצם
 חיות היד כו'. וכן הוא עשר כחות ההיולים העצמים שכלולים בעצם מהות
 הנפש ומיוחדים בו קודם שמתפשטים מעצם הנפש כו', וכאשר נמשכים הכחות
 בהתגלות אין זה התפשטות הכחות עצמיים כ"א הוא שנמצאים מהם הכחות כו',
 כי הם עצמיים ממש דכל עצם בלתי מתפשט ובלתי נמשך רק שמהם נמצאים
 כחות כו', וכמו מעיינות הנמצאים מהתהום לא שהתהום נמשך בהמעיינות כו'
 וכמ"ש במ"א. וכמו"כ בע"ס הגנוזות במאצילן שהם כלולים בהעלם עצמות
 המאציל כו', והן ע"ס דעתיק בחי' תחתונה שבמאציל שלמעלה מבחי' מקור
 לע"ס כו'. ובתו"א ד"ה הן עם א' שהן ע"ס דעקודים כו', ובמ"א מבו' שזהו
 בחי' שרשי האורות באוא"ס שלפני הצמצום כו', ועמ"ש בד"ה אור זרוע לצדיק.
 וזהו אנת הוא חד יחיד בעצם כו'. אך בירידת האור מעצמותו להתלבש בכלים
 להיות כמו צורה לחומר הוא מדרי' הב' שעז"א ע"ס בלי מה בלי מהות עדיין
 רק התפשטות מבחי' עצמות המאציל דכמו שעצמותו הוא פשוט בתכלית כן
 בחי' ההתפשטות מעצמותו הוא בבחי' פשיטות וכלי שום התחלקות כלל כו',
 והיינו דגם כמו שהאור הוא בבחי' התפשטות והתגלות מאוא"ס המאציל אינו

שייך לומר בו אור החכ' או אור החסד כו' כי אינם בבחי' מציאות חכ' וחסד כלל, וממילא אינו שייך בהם בחי' ההתחלקות כלל כו'. ובד"כ הוא בחי' א"א שרש ומקור הע"ס שזהו בחי' התפשטות והתגלות מעצמותו והוא בבחי' פשיטות עדיין כו'. והמדרי' הג' הוא בחי' האורות המתלבשים בהכלים שהן בבחי' מציאות ספי' בבחי' אור החכ' ואור החסד כו', והוא שע"י הכלים בא האור בבחי' מציאות כו'. והאורות בעצם גם כמו שהן בהכלים ה"ה בבחי' פשיטות בעצם כו' וכמו שנת"ל בענין אחיפו דוכתייהו כו', רק שע"י הכלים נעשים בבחי' מציאות אור כפי תמונת הכלי כו'. ומ"מ זה גופא הוא מפני המשכת האור ע"י הצמצום (וידוע דבחי' כתר בכלל הוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו' כמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי'), דלולא הצמצום לא הי' האור בגדר התלבשות בכלים כלל רק שע"י הצמצום הוא בגדר התלבשות בכלים המגבילים ומתארים את האור כפי מהותם כו'. ועיקר המציאות דבחי' ספי' חכ' וחסד הוא בבחי' הכלים שזהו שנאצל מאוא"ס להיות בבחי' מציאות כו'. ועד"מ כחות הגנפ' באברי הגוף דחומר המוח עד"מ הוא חומר מוכן לקבל אור השכל, והרי המשכיל הוא אור השכל דנפש לא חומר המוח עצמו כ"א אור השכל המלוכב בו הוא המשכיל ומתחכם, ומ"מ בלתי חומר המוח לא הי' משכיל, והיינו שלא הי' שכלי במציאות כו', וחומר המוח בלי אור השכל לא הי' משכיל כלל וההשכלה וההתחכמות הוא ע"י אור השכל שבו. ומ"מ ע"י המוח דוקא הוא אור שכל במציאות ומשכיל כפי מהות חומר המוח כו'. וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה דחכ' מוחא וחסד דרועא ימינא זהו בחי' הכלים שהן מוכנים לקבל אור החכ' ואור החסד, וכאשר האור מתלבש בכלי אזי הוא בבחי' חכ' וחסד, והאור שבהכלי הוא המשכיל ומתחכם, ובלא התלבשות האור בהכלים לא הי' בחי' חכ' וחסד, וכמא' וכד אנת תסתלק כו' כגופא בלא נשמתא כו'. ודוקא מהאור המתלבש בהכלים הוא בחי' חכ' וחסד כו'. אך בלי הכלי לא הי' מציאות בחי' החכ' והחסד כי האור הוא בבחי' פשיטות בעצם כנ"ל. ורק ע"י הכלי הוא בחי' חכ' וחסד בבחי' מציאות כו'. ועמ"ש בס' שיעור קומה להרמ"ק ז"ל בערך מדה במשל העששיות המבו' ג"כ בפרדס שער עצמות וכלים. וזהו דתואר הוא בבחי' הכלים, דתואר שייך במהות דבר מה שהוא במציאות והיינו בחי' הכלים כו'. ומראה הוא בחי' האור, דענין המראה הוא החיות, בל"א די לעבעדיקייט פון דעם, והיינו בחי' האור והחיות כו'. וענין היופי במראה הוא כאשר מבחי' עצמות האורות כמו שהן למעלה מהתלבשות בכלים והוא מדרי' הב' הנ"ל כמו שהאורות הן בבחי' פשיטות ממש כו', והו"ע הארת פנים וכמ"ש יאר ה' פניו אליך כו'. וידוע דהארת פנים הוא שנמשך מבחי' ח"ס שלא ע"י שערות והיינו שנמשך מבחי' עצמיות ח"ס כו', וח"ס הוא למעלה מהחכ' לגבי חכ' דאצ"י, וכידוע בענין שתוק כך עלה במח' כו' וכמ"ש במ"א. ובד"כ הוא גילוי בחי' פנימיות הקו כו', והאורות נמשכים מן הקו שהוא המשכה שבבחי' שערות וכידוע שהקו נק' מול הקו הוא שמאיר האוא"ס כמו שהוא שלמעלה מבחי' הכלים כו' כנ"ל, ובחי' פנימיות מראה כו' (ויפה תואר י"ל שזהו כשהכלים מזדככים ומקבלים אור עליון יותר כו', וכמו בשבת דכלים דברי' עולים באצ"י ומקבלים אורות דאצ"י, וכידוע

בענין וישב על כסא כבודו כו'. וכמו בתפלה שנעשה הגדלת הו"א דכלים דנה"י נעשים חג"ת וכלים דחג"ת נעשים חב"ד כו'. ובמ"א מבר' דהיופי הוא בחי' ההתכללות דעיקר היופי הוא בהתכללות הגוונים כו'. ועמ"ש בדרוש לרועץ הארץ דתקס"ב בענין התכללות הכלים והתכללות האורות, דהתכללות בכלים ע"י מוחין דגדלות שנעשה התרחבות הכלים כו'. והתכללות האורות הוא ע"י גילוי אור עליון, וע"ד המשל ופחד עמו עושה שלו' כו'. וי"ל שזהו ע"י גילוי האורות עצמיים כנ"ל (ושם מבר' שזהו משרש הכלים כו'). ועמ"ש בלק"ת בהבי' דהחלצו. ולפי משנת"ל דתואר ומראה זהו בחי' מוחין ומדות, הנה ההתכללות דמדות היא ע"י המוחין כנודע, וההתכללות דמוחין י"ל שזהו כענין בהתאסף ראשי עם המבו' בד"ה תורה צוה שלא נדפס). ובעבודה מראה הוא העבודה בתפלה במוח ולב בהתבוננות אלקי איך שהוא ממכ"ע וסוכ"ע כו' ובהתעוררות אהוי"ר כו'. ותואר הוא בקיום המצות כל היום ובעסק התורה כו'. שהאהוי"ר הן החיות של המצות וכמ"ש בסש"ב והמקיימן באמת הוא האוהב את ש' הוי' וחפץ לדבקה בו וא"א לדבקה בו כ"א ע"י התורה ומצותי כו', ומצוה בלא כוונה הוא כגוף בלא נשמה. וכוונה כללית דמצות הוא ק"ש ולכן גבי ק"ש נא' זאת המצוה כו' וכמ"ש בד"ה ושונתם, רל"ג, ועי"ן ממשכים בחי' תואר ומראה למעלה. דבמצות כתי' ועשיתם אותם מעלה אני עליכם כאלו עשונם, שזהו עשיית הכלים למעלה כו'. ובד"ה הנ"ל דכאלו עשונם הוא שנמשכים בחי' האורות ג"כ כו', ומ"מ עיקר המשכת האור הוא ע"י האהוי"ר כו'. ובד"כ ההמשכה שע"י תומ"צ הוא דוקא כשהן בבחי' אהוי"ר כו'. אמנם בחי' יפה מראה הוא בחי' רעו"ד ורצון פשוט שלמעלה מטו"ד והיא האהבה דבכל מאדך הבלתי מוגבלת כו'. והוא ע"י ההתבוננות וההרגש דעצמות ואו"ס שלמעלה מהשתל' כו', ועי"ן ממשכים בחי' יפה מראה למעלה, והיינו שיאיר ויתגלה בהכלים בחי' עצמות האור כמו שהוא למעלה מבחי' הכלים כו'. וזהו שכ' ורחל היתה: פת תואר ויפת מראה, רחל היא בחי' מל' כנודע, והיינו שע"י העבודה דבחי' תואר ומראה ובחי' היופי דרעו"ד ממשכים גילוי האוא"ס בבחי' מל' ולהיות הגילוי בעולם למטה כו'. וזהו ג"כ היפה בנשים היינו הגילוי בבחי' מל' ובנשי' כו', וכ"ן הוא כשיש בחי' תואר ומראה. אך בזה"ג כתי' שחורה אני בגלותא כו', וכמו בגלות מצרים דכתי' ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, קוצר רוח הוא בחי' מראה שהוא פנימיות החיות, ועבודה קשה הוא בחי' תואר, והיינו שלא הי' בהם בחי' תואר ומראה כו'. ועי"ן נעשה העלמות והסתירים למעלה, דבגלותא קוב"ה סליק לעילא כו' שהאור מסתלק למעלה ואשתארו כולוהו שמהן כגופא בלא נשמתא. ועי"ן נעשים ריבוי העלמות על ההמשכה שמבחי' הכלים כו'. ובמ"א שהכלי היא בחי' העלם בעצם, וכאשר האור מאיר בהכלי אזי גם הכלי היא בחי' גילוי כו', ובפרט בבחי' יפה מראה שהוא בחי' גילוי כו'. אבל כאשר מסתלק האור אזי הכלי היא בחי' העלם ומשתל' מזה העלמות עוד שמתעלם יותר כו'. ועמ"ש במאו"א אות ק' סעי' י"ד קשה גי' אלקים פשוט ומילוי ביודו"ן כו', וידוע דש' אלקים הוא בחי' העלם כו', ועמ"ש אות יו"ד סעי' יו"ד י"ן תרעלה הם היין דקלי' כו'. ועמ"ש בזהר וארא דכ"ה ע"ב ע"פ מקוצר רוח עד לא נפק יובלא כו' וכדין הו' עאקו דרוחא ופי' המק"מ המל' שנק' רוח בתראה

לא קבלה הארה מבינה, וי"ל דהיינו ענין סליק לעילא כו', ואזי הוא בחי' יין דלעז'ו שנק' יין תרעלה וכמ"ש בזהר פקודי דרמ"ו סע"ב אית יין ואית יין כו', ועמ"ש ע"ז באור החמה. וי"ל דהשקיתנו יין כו' הוא החיות בעניני עוה"ז ובפרט אם מכניס בזה פנימיות נפשו, ועי"ז הראית מראה קשה בריבוי ההעלם היפך בחי' יפה מראה כו'. ועמ"ש באגה"ק סי' ד' ד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה. וזהו אם לא תדעי לך היפה בנשים, שבוה"ג לא יש בחי' היופי דתואר ומראה, העצה היא צאי לך בעקבי הצאן כו'. וי"ל דהיינו בירור הנה"ב וכמ"ש אדם כי יקריב מכם קרבן מן הבהמה כו'. דהנה בכדי להמשיך בחי' יפה מראה בוה"ג צ"ל שרש ההמשכה ממדרי' העליונה יותר, והיינו ממדרי' הא' שנת"ל בחי' אנת הוא חד בחי' יחיד כו'. וההמשכה היא ע"י בירור הנה"ב שזה מגיע למעלה יותר מהעבודה דנה"א מצ"ע, דכד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקובי"ה כו', וכמ"ש צחוק עשה לי אלקים דדוקא ע"י התיקון דש' אלקים, דהיינו ההעלמות וההסתירים הוא שנמשך בחי' צחוק ותענוג העליון דבחי' עצמות א"ס כו'. וכל הגילוי דלעיתיד שיתגלו בחי' שעשועים העצמי' יהי' דוקא ע"י הביירוים דעכשוו כו' כידוע ומבו' בכ"ד, ובפרט בחי' בכל מאדך שמנה"ב שזה מגיע למעלה יותר מבחי' בכל מאדך דנה"א כו'. וזה דוקא בוה"ג הן בבירור ההעלמות דנה"ב וכל הדברים הגשמיים שהן בוה"ג ביותר וממילא הביורור בזה גדול יותר, דגם בקיום התומצ' בפומ' בוה"ג הוא בכח עצמי דנפש כו', כי בוה"ג יש מניעות ועיכובים על קיום המצות בפומ' והוא בדרך נסיון ומס"ג, וכאשר עומד נגד כל מונע ה"ז בירור גדול כו'. ובפרט בהבירור בענינים החומריים בוה"ג וע"י העבודה דמוח ולב ה"ז מגיע למעלה מאד כו'. וגם תוקף הרצוא דבכל מאדך שמצד נה"ב ה"ז בנקל יותר בוה"ג וזה מגיע בעצמות א"ס כו'. ועמ"ש במ"א בד"ה הגידה לי שאהבה נפשי. ובמ"א מבו' פי' צאי לך בעקבי הצאן היינו בחי' השפלות להיות בבחי' שפלות ביותר ובבחי' הנחת עצמותו וכל המשפיל עצמו הקב"ה מגביהו כו' וכמ"ש העיגול שאין מעלה ומטה וכשהוא למטה ה"ה למעלה כו'. והיינו שע"י השפלות הקב"ה מגביהו בבחי' התענוג ושעשועים העצמיים כו'. ורעי את גדותיך, גד הוא מזל וכמו גדא דהר כו', והן המזלות שהן ע"ש דנוגה שכל הדברים התחתוני' הן תחת ממשלת הנוגה ושרשם הוא מבחי' לפני מלוך מלך כו'. וע"י המצות שנתלבשו בדברי גשמיים שנעשה הבירור מהדברים הגשמיים ועולים לשרשם הקדום כו' עי"ז הוא * מבחי' עצמות א"ס להיות בחי' היופי דיפה מראה כו'.

(ב) רש"י פי' יין תרעלה האוטם את הלב ועוטפו, רעל לי עטיפה הוא וכמו והברושים הרעלו (נחום ב'), ובל' המשנה מדיות (צ"ל ערביות) יוצאות רעולות. ועמ"ש מענין אטום בתו"א ד"ה לא תהי' משכלה ועקרה. ויש להעיר מענין והיו העטופים ללבן דעטופים הן נשמות שאינם כלים לקבל גילוי אור והן ממוצעים בין הקדושה אל הנוגה כו' וכמ"ש באורך בהדרוש ע"פ זה בשהת"פ וצ"ל כלי ריקן המחזיק והוא ע"י לב נשבר. וגם כמ"ש תפלה לעני כי

יעטוף ותפלת עני מגיע למעלה מתפלת עשיר כו' (עמ"ש בד"ה תקעו בסי רל"ט) והו"ע ותתפלל חנה על הוי', וכמ"ש בד"ה הנ"ל ובהביאור ובילקוט תהלים ע"פ תפלה לעני כי יעטוף ר' אלכסנדר א' כלפי תפלה אמרו דהוא אתי ומלקיט לה (פי' אחר כל התפלות באה תפלת העני שמאריך בתפלה מכאב לב, זית רענן מהמג"א), כענין שנא' והיו העטופים ללבן כו', והיינו שע"י שמאריך בתפלה ממעמקים קראתיך ממשיך מבחי' לובן העליון. וה"ז למעלה מהקשורים בחי' הצדיקים שהן ליעקב יו"ד עקב שהוא המשכת היו"ד דש' הוי' בבחי' עקב שזוהו בחי' הארה לבד כו', והעטופים ממשיכים מבחי' על הוי' וע"ד במקום שבע"ת עומדים אין צ"ג יכולים לעמוד כו'.

ג) במדרש תלים מהו יין תרעלה יין שהוא מתער את העולם, שיתיר עולה של תורה, ועמ"ש במ"א בענין חמרא דפרגותא כו' קפחו עשרת השבטים ראב"ע איקלע להתם בעי למיקרא בספרא החדש הזה לכם וקרי החרש הי' לבם, דהחדש הזה לכם הוא בחי' גילוי או"ס הנמשך ע"י תומ"צ וההיפך מזה הוא החרש הי' לבם טמטום הלב שאינו כלי לקבל וכענין אוטם הנ"ל. והעצה לזה הוא בחי' יין המשכר שבעבודה המבו' בתו"א ד"ה ויהי מקץ דרוה"ר, ועי"ז יבוא לבחי' יין המשמח כו' ולב' בחי' יין צ"ל אח"כ הכלי דתורה כמש"ש, והיינו שע"י בחי' יין הנ"ל ה"ה ממשיך גילוי אלקות ומאיר אור אלקי בנפשו, והכלי לזה הוא התורה בחי' כוס ישועות שיהי' האור והגילוי בבחי' קיום בנפשו כו'.

בס"ד, סי' ס' 109 ו'.

נתת ליראיך נס להתנוסס מפני קשט סלה, ופרש"י נתת ליראיך נס נסיונות של צרות הרבה, להתנוסס להיות מנוסים בהם אם יעמדו ביראתך מפני קשט אלא יקשטו דינך ויאמרו יפה היטיב להם כי הם עמדו לו בכמה נסיונות עכ"ל. והוא מהמד"ר וירא פנ"ה, רק שבמד"ר מפרש להתנוסס ל' הרמה והגבהה שאו' בשביל לנסותן בעולם בשביל לגדלן בעולם כנס הזה של ספינה כו' וכן פי' הרד"ק. וכה"ג אי' בפרש"י עה"ת כפ' בראשית ארי"צ לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם ומה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, שלא יאמרו האומות גולנים הם. לזה הודיע ברה"ע שכל העולם של הקביה היא ונותנה לזה שהוא רצונו ית'.

ובעה"מ בתחלתו מבאר זה ע"פ סוד הצמצום שהי' באוא"ס שהניח מקום לעולמות כו', וזה הי' בכח מעשיו היינו בהעלאת מ"ן מני' ובי' ממעשה הצדיקים (ועמ"ש מזה בד"ה להבין ענין הנסירה שז"ע גליף גליפו בטה"ע כו') והי' המקום קדוש, ועי' חטא * נעשה תערובות טו"ר וזהו נחלת גוים, ונשיי ע"י תומ"צ מבררים ומבדילים את הרע מן הטוב ונעשה המקום קדוש ועוד ממשיכים בו תוס' אור היינו כמו שהי' קודם הצמצום שהי' אוא"ס ממלא מקום החלל כו', וההתחדשות הוא שהאור מתקבל בעולמות וכלים כו' (עמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו, בתחלתו) וע"כ ניתן נחלתו לישראל ע"י הבירורים כו', והבירורים שע"י נסיונות גדול יותר מהבירורים דתומ"צ, וזהו שא' במדר"ר הנ"ל בשביל לגדלן בעולם. והנה כללות הענין שיצדיקו אוה"ע את מדותיו ית' דלכאו' מה איכפת לי' כו'. י"ל שזהו בכדי שיהי' הבירור מרצונם הטוב, ויש בזה יתרון שע"י נלקחים גם הנצוצות הנסתרים ונעלמים ביותר. וע"ד מ"ש במ"א בענין וילקט יוסף את כל הכסף שזהו בירורי הנצוצות שהי' ע"י הנהגת החסד שנתנו הנצוצות ברצונם הטוב. דמצרי' הי' קלי' קשה ביותר והנצוצות היו מסובכים וקשורים שם ביותר ולא הי' אפשר לצאת משם וכמארז"ל כל עבד שנכנס למצרי' לא הי' אפשר לצאת משם לעולם כו' ויוסף ע"י שנהלם בלחם ומוזן נתנו לו הנצוצות מרצונם הטוב והביא את הכל ביתה פרעה ביתא דאתפריעו בי' כל נהורין עילאין בחי' מלי' דאצי' כו'. והוא שנותן כח לנשיי לכל הבירורים שמבררים בעולם כו', וגם מה שנתברר אח"כ קלי' מצרים ע"י העשרה מכות שזהו בדרך מלחמה בבחי' גבו' הי' ע"י הבירורים דיוסף בבחי' חסדים שנתנו מרצונם הטוב כו' (ועמ"ש בד"ה וילקט יוסף, פר"ת). וי"ל שזה הי' ג"כ ענין אאע"ה שהי' מאכיל ומשקה לערביים וא"ל ברכו למי שאכלתם משלו וכן מה שהתפלל על ישמעאל ואמר לו ישמעאל יחי' לפניך, שזהו בכדי לברר וליקח מאתם נצוצות היותר געלמים ונסתרים בהם שיתנו אותם ברצונם הטוב (ואפשר זה"ע דשרה אמרה גרש את האמה הזאת ואת בנה ואברהם הרע בעיניו. דשרה בחי' ש' ב"ן הבירור הוא בבחי' גבורות, ואברהם ש' מ"ה הבירור בבחי' חסדים כו', ועמ"ש במ"א בד"ה כי למחי' שלחני, ועמ"ש בשעה"ת ח"ב בענין זרעא דאברהם בגלותא דאדום וזרעא דיצחק בגלותא דישמעאל כו', ואפשר דישמעאל לא יש מהם גרים, ושרה היתה גדלה לנביאות וע"כ אמרה גרש כו'. ולפ"ו צ"ל מה"ע הבירורי' בזרעא דישמעאל, וצ"לע לתווך הענינים). וזהו ג"כ הענין שיצדיקו מדותיו ית' בכדי ליקח מהם הנצוצות הנסתרים ביותר שיתנו מרצונם הטוב כו'. גם י"ל ע"פ מ"ש הרמ"ז פ' בא ד' מ' ע"ב בענין הקטרת שלא למד הי' למרע"ה והס"מ נתן לו במתנה, הוא מפני שי"א סממני הקטורת הן נגד י"א ארורים והן י"א כתרין דמסאבותא שזהו עצם החיות שנקצב להם, ואינו מן הדין ליקח מהם, רק שהס"מ מסר זה למרע"ה מעצמו ברצונו בדרך מתנה כו'. וכמו"כ הוא ע"י שמצדיקים מדותיו ית' ונותנים מרצונם הטוב הוא שניטל מהם גם עצם חיותם הנקצב להם כו'.

(ב) והנה ענין הנסיונות מבו' בלק'ת ד"ה אחרי ה' תלכו ע"פ מ"ש כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת כו' שהנסיון הוא שהניצוץ האלקי הוא מוסתר ונעלם ביותר, וידוע דהנצוצות שנפלו למטה יותר שרשן הוא למעלה ביותר וכמטל מנסילת החומה שהאבן שבראש החומה נופל למטה יותר, וכמ"כ בפירווד האותיות דתהו הניצוצות העליונים יותר נפלו למטה יותר בבחי' העלם והסתר יותר. והנה תכלית ירידת הנשמות למטה הוא בשביל הבירורים ושעי"ז יהי' עלי' ותוס' אור תכלית אור בנשמות כו'. כי הבירור למטה יכול להיות ע"י הנשמות דוקא מפני שהן בעצם אור וה"ה עצמיים (ולא כמו המלאכים שהן מבחי' עצמות א"ס שזוהו עצם בחי' מ"ה, וה"ה שרשן מבחי' ש' מ"ה המברר, וביותר וכן גם בחי' האורות למעלה הן הארות בעצם בחי' מ"ה, וה"ה גשמי (והא בהא תלי' כו', ועמ"ש בבחי' מציאות דבר שיוכלו להתלבש בגוף גשמי כו'. אמנם כללות ענין הבירורים הוא שהעצם בא בבחי' מציאות כו' וכמ"ש כי חלק ה' עמו, והיינו בכללות הנשמה שהיא חלק ה' לא רק הארה כו', וכן גם הנשמה שבגוף היא חלק ה' בחי' עצמי כו', וע"כ ביכולתה לברר ולתקן למטה כו'. והנשמה נוטלת חלק בראש שמתוסף בכדי שיהי' תוס' אורות בעולמות כו' ועל הלחם לבדו כו' כי על כל מוצא פי אור וגילוי בהנשמה כו'. וזוהו כי לא על הלחם בראש כו' וכמ"ש באורך בדי' ראשי ה' כו', היינו בחי' מוצא פי' ה' שבהמאכל כו' וכמ"ש באורך בדי' יותר כו'. וזוהו המטות, ובנסיון יש בו ניצוץ גדול יותר ממדרי' עליונה יותר כו'. וזוהו שהבירורים דוה"ג הן בדרך נסיון, להיות שבגלות האחרון הוא שמתבררים הניצוצות היותר אחרונים ששרשן למעלה יותר ונפלו בבחי' הסתר ביותר, וכידוע דלעתיד יהי' גילוי בחי' כח"ב דתהו כו' (ובמ"א שהבירור דכח"ב דתהו הוא שיתברר מלמעלה כו' ועמ"ש באורך בדי' אל תצר את מואב הגדול). וזוהו כי מנסה כו' לדעת, כי התחלת השבירה ה"י בבחי' הדעת וכמ"ש בע"ה, וע"י שעומד בנסיון מתוסף בו בחי' דעת והכרה באלקות כאלו רואה כו'. ובמ"א מבו' דענין הנסיון אינו כמו שארי דברים הגשמיים המתבררים וכמו מאכל הגשמי שהניצוץ הוא בהמאכל בש"ש ומתוסף לו חיות מזה ולומד ומתפלל בו שע"י שאוכל את המאכל בכוונה לשי"ש בהמאכל המתברר הוא ע"י התעסקות בכח הזה מתברר הניצוץ שבהמאכל ובכח כו' כנודע. משא"כ בנסיון ומתפלל הגשמיים שמתעסק בהם שז"ע ואספת דגנך כו' כנודע. וידוע בעצמו כו'. דהנסיון הבירור הוא לא בהתעסקות בו כ"א התעסקות האדם ורק צ"ל התעסקות בעצמו אינו דבר מצ"ע רק שהועמד דבר להעלים ולמנוע, אך מונע כו'. וידוע בענין הבירורים לעורר כח העצמי לעמוד בתוקף נגד כל מונע כו'. וידוע ע"י התחלת המלחמה הוא בתפלה שהן בדרך מלחמה דנהמא אפום חרבא ליכול, אך הביטול, שזוהו ע"י התבוננות בענינים שענינה הוא להחליש כח הנה"ב ולפעול בו הביטול, וזוהו ע"י התבוננות בהתבוננות באהבה כו' ויכידוע בענין כי תצא למלחמה על אויביך כו' ובהתעוררות האהבה דנה"א גם הוא יתעורר באהבה כו' וכמ"ש בכ"ד, ואוי כאשר בא לדבר הגשמי יוכל להתגבר במלחמתו על הנה"ב כו'. אמנם ההתגברות בענין הנסיון אין זה ע"י העבודה דמוח ולב בתפלה, כ"א בכח העצמי שבנפש והיינו עצם יחודה

ודביקותה באלקות (ובעבודה הוא ע"י התגלות בחי' הרצון פשוט שלמעלה מטו"ד כו' ועמ"ש באגה"ק סי' כ"ב) וגם הנסיון בפועל הוא לא בדרך מלחמה היינו לא בדרך טענה ומענה כ"א בתוקף גדול שהוא תוקף העצמי בלי שום טענה ומענה רק לעמוד נגד המונע (וגם ע"י ביטול עצמי דטבע הרך לעמוד בפני הקשה כו'). וא"כ י"ל בענין התוס' אור הנעשה ע"י הנסיון בשני אופנים אם שזהו כמו במל"ת שהן בדברים שמגה"ט שאין בהם טוב כלל (וידוע שמ"מ יש בהם איזה ניצוץ דאל"כ לא הי' מתקיים ולא הי' במציאות כלל, רק שהניצוץ הוא שנתרחק ביותר עד שאינו נק' טוב כו' וכמ"ש במ"א). וידוע דמל"ת הן למעלה ממ"ע דשמי עם י"ה שס"ה (וזהו בחי' הדעת שמחבר חו"ב להיות כאלו רואה כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה ואלה המשפטים) ועמ"ש בלק"ת בהבי' דשחורה אני או שזהו שמעורר גילוי העצמי שבנפש (וכמ"ש בסש"ב פ"ז בענין זדונות נעשה לו כוכיות. הואיל ועי"ז בא לאהבה רבה זו) והיינו שרש העצמי דתיקון שקדום אל התהו כו' וכמ"ש במ"א, וזהו שע"י הנסיונות בא לבחי' הדעת (שזהו בחי' התיקון דוקא וכידוע דקל"י אין להם דעת כו' עמ"ש מזה בד"ה תקעו עת"ר) והוא בחי' ההכרה והראי' באלקות כו'.

ג) ובהג"ה לד"ה אחרי הנ"ל דכמה מיני בחי' נסיון נזכרים בתורה, הא' מ"ש והאלקים נסה את אברהם, והוא לגלות את לבבו הנאמן וכמ"ש ומצאת את לבבו נאמן לפניך שנאמנה לבו את ה' ולא ערער ולא הרהר אחרי מדותיו ית', וזהו שנסיון העקידה יחס הכתוב לאברהם והלא לכאור' הי' הנסיון יותר ליצחק וכמו שהקשה בזהר דק"ט ע"ב יצחק מבעי לי' שהי' בן ל"ז שנה כו', ותי' הרה"ק הר"מ מהרדאק זצ"ל דעיקר הנסיון בעקידה אינו רק המס"ב לבד דלגבי האבות שהן הן המרכבה שהיו קדושים' ומובדלים לגמרי מעניני עוה"ז והיו בתכלית הביטול במציאות ממש וכמ"ש בסש"ב פל"ט שזהו העבודה דבחי' אצ"י שזהו למעלה מעלה מבחי' דו"ר הנמשכות מהבינה ודעת כו' אלא עבודתם הי' בבחי' מרכבה ממש לא"ס ב"ה וליבטל אליו במציאות ולהכלל באורו ית' הם וכל אשר להם (עמ"ש במ"א בענין מוזה) ע"י קיום התורה והמצות ע"ד שאמרו האבות הן הן המרכבה והיינו שכל ימיהם הי' זאת עבודתם, ובפכ"ג כ' שכל אבריהם היו קדושים ומובדלי' מעניני עוה"ז ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם, וע"כ המס"ב לבד גם מסירת הגוף מילתא זותרתא לגביהם אחרי שהיו בבחי' מרכבה גם באבריהם ובכל אשר להם כו', אלא עיקר הנסיון הי' שלא הרהר אברהם אחר מדותיו ית' אתמול אמרת כי ביצחק יקרא לך זרע ועכשיו או' קח נא כו'. דיש לתשוב שזה שינוי רצון ח"ו, ואברהם לא הרהר כלל, והיינו דבאברהם הי' מ"מ עבודה ע"פ הדעת והחכ' וכמו שארז"ל ראה את השמש כו' ראה ששקעה כו', ובמד"ר ר"פ לך תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג הציץ עליו הקב"ה וא"ל אני בעל העולם כו', וע"פ החכ' והדעת אינו מתקבל הפכים כאלו, וכענין המכו' במ"א גבי משה שא' ומאז באתי כו' דמפני שהי' מבחי' החכ' רצה לידע טעם כו', וזהו ענין הנסיון דאברהם, דעם היות שהי' בבחי' דעת וחכ' הי' לבבו נאמן ולא הרהר כלל, וי"ל שז"ע שאברהם הכיר את בוראו, ומבו' במ"א שהוא בחי'

הכרה עצמיות בא"ס ב"ה, וכמו התינוק המכיר את אביו דעם היות שזהו הכרה בדעת ובבחי' הרגש פנימי אין זה מצד ההשגה כ"א מצד העצם, ומשו"ז הוא הגעגועים בתינוק אל אביו שאין * מצד הטעם כ"א מצד ההכרה כו', ובגדול הו"ע האהבה טבעית ועצמיות כו'. וכמו"כ בענין הכיר את בוראו שהיא הכרה פנימיות בבחי' הרגש פנימי בא"ס ב"ה, אבל היא הכרה עצמיות שרק מצד העצם היינו מצד עצם הנשמה בעצם התקשרותה בא"ס ב"ה וכמ"ש במ"א. וכמו עד"מ בתינוק שע"י ההכרה ה"ה נמשך אחר האב בגעגועים גדולים שלמעלה מהדעת כו', כמו"כ הוא שמצד ההכרה העצמיות הוא הנתונה והמסירה לא"ס ב"ה לא ע"פ הדעת והשכל כלל כו', וזהו שלא הרהר כלל ועשה רצונו ית' ברצון וחפץ עצמי ופנימי כו', ועמ"ש באגה"ק סי' כ"א. ובמד"ר יירא פניה ה' צדיק יבחן אר"י הפשתני הזה כו' כך הקב"ה אינו מנסה את הרשעים כו' ואת מי מנסה את הצדיקים שנא' ה' צדיק יבחן. ועפ"ז הוא מ"ש הרמב"ן ע"פ והאלקים נסה את אברהם וז"ל ודע כי ה' צדיק יבחן כשהוא יודע בצדיק שיעשה רצונו וחפץ להצדיקו יצוה אותו בנסיון כו' עכ"ל. והיינו בכדי להצדיקו לגלות עצם פנימיות נקודת נפשו. וכמו כללות ענין ירידת הגשמה למטה שהנשמה א"צ תיקון ומ"מ ה"ז ירידה צורך עלי' והוא בכדי שתבוא לבחי' רעו"ד שזה יש בנשמה בעצם שזהו בחי' חי' ויחידה שבנשמה כו' כנודע. רק שהנשמה כמו שהיא למעלה עבודתה הוא ע"פ טו"ד ואינו מתגלה בחי' רעו"ד שלמעלה מטו"ד. וע"י ירידתה למטה ע"י העלם הנה"ב ה"ה באה לבחי' רעו"ד כו', וכמ"ש בתו"א בד"ה וישב יעקב בענין יש מפור ונוסף עוד כו', ובפ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי שזהו גילוי בחי' ראש דנשמה כו'. כמו"כ הו"ע הנסיון בכדי שיתגלה בחי' יחידה שבנפש שישנה בנפש רק שהיא בהעלם, והלא העיקר הוא ההתגלות שו"ע העבודה שיהי' התגלות הכחות והתגלות העצם, ובוה דוקא הוא העלי' עד רום המעלות כו'. וגם כשהוא בהעלם ה"ז מקבל העלמות והסתרים והיינו שמתעלם ביותר וכמ"ש באגה"ק סי' ד' ד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה, וכשהן בהתגלות ה"ז מסיר כל ההעלמות וההסתרים, ובהתגלות עצם הנשמה בחי' יחידה שבנפש ה"ז מהפך גם בחי' יחידה שבנה"ב כו' וכמ"ש בשעה"פ בד"ה פדה בשלו' נפשי. וע"ז הו"ע הנסיון שיהי' התגלות בחי' יחידה שבנפש כו'.

הב' בענין הנסיון הוא מ"ש ושם נסהו (בשלח ט"ו כ"ה) והוא אם יקבלו יסורין ברצון, והיינו כמ"ש במשנה דברכות בפ"י בכל מאדך בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד, ועמ"ש מענין ב"פ מאד בלק"ת שלח ד"ה ויאמרו כו' טובה הארץ מאד מאד כו' ובאגה"ק סי' י"א ד"ה להשכילך בינה וז"ל אבל המאמין לא יחוש משום יסורין בעולם ובכל עניני העולם הן ולא שווין אצלו בהשוואה אמיתית עכ"ל. ועמ"ש מענין ההשתוואות בד"ה פדה בשלו' הנ"ל, שזהו כאשר מאיר בחי' יחידה שבנפש שמהפך בחי' יחידה דנה"ב כו'. וידוע דיחידה הוא בחי' התענוג, והיינו שנוטל

ונלקח עצם בחי' התענוג והטוב טעם שבענינים הגשמיים וע"כ הכל שווה אצלי. ולכן עיי' ממשיך בחי' חפץ ה' בחי' פנימיות הכתר וכמ"ש בד"ה טובה הארץ הנ"ל (ושם בד"ה פדה בשלוי שאינו בדרך נסיון כלל, ובאגה"ק שם כי עיקר בריאת האדם בעוה"ז הוא בשביל לנסותו בנסיונות אלו כו'. והיינו דכאשר מאיר בחי' יחידה שבנפש בגילוי אזי אינו בדרך נסיון כלל, והנסיון הוא שיהי' התגלות בחי' יחידה וכנ"ל בענין ה' צדיק יבחן כו'. ואו' כי עיקר בריאת האדם כו' מפני שזוהו תכלית העילוי בהתגלות עצם הנשמה ובאתהפכא חשובא לנהורא כו'). וזהו בחי' ביטול אמיתי מבחי' עצמות א"ס וכמ"ש באגה"ק וזהו עיקר האמונה כו' להאמין דלית אתר פנוי מיני' ובאור פני מלך חיים כו'. ושם שבזה דוקא טוב הגנוז ונעלם ששרשו מבחי' עדן סתימאה שלמעלה מעוה"ב שלמעלה מהשגה (עמ"ש בהבי' דשחורה אני הנ"ל) ולכן אינו מושג הטוב, ובאמונה זו באמת נעשה הכל טוב גם בגלוי כו' כי הרע המדומה בכלל ומתעלה באמת בטוב העליון הגנוז. ועמ"ש בסש"ב פכ"ו ועמ"ש באגה"ק סי' כ"ב ומבו' באורך בד"ה ויסעו ממרה שבסוף ס' במדבר בענין בחי' גבו' שבחסד שזוהו תוקף החסד והאהבה ביותר וכמו ואוהבו שחרו מוסר שזוהו מצד עוצם האהבה לבנו יקירו שחפץ בחיקונו (וכאשר הבן מבין הדבר ומתתקן עיי' מתגלה האהבה הפנימיות ביתר שאת וביתר עז כו', כי בזה שמקבל התוכחת מוסר באהבה ומתתקן עיי' מתהפך חשובא לנהורא. וע"כ לבד האהבה פנימיות שהיא תחלת סיבת הגבו', הנה מתגדל עוד האהבה ביותר ע"י שהגבו' נהפך לחסדים כו'. וזה הי' נסיון דאיוב שקבל באהבה וע"כ ויוסף לו ה' למשכב כו'. והרמב"ן בפ' ואתחנן ע"פ לא תנסו את ה' כאשר נסיתם במסה (ו' ט"ז) כ' שלא תאמר אם יש ה' בקרבנו לעשות לנו ניסים (נר' שמפרש אם יש ה' הוא למעלה מבחי' אם אין, וכמו אכן יש ה' במקום הזה שמאיר שם גילוי אלקות שז"ע העשרה ניסים שהיו במקדש כו' וכמ"ש במ"א) או שנצליח בהיותינו עובדים לפניו ונשבע לחם ונהי' טובים נשמור תורתו כו'. והוא שלא תהי' העבודה ע"מ לקבל פרס ומכ"ש שלא יהי' זה תנאי עיקרי ח"ו בעבודתו. והיינו שגם אם יגיע לו צער ויגונן ע"י הליכתו בדרכי התורה לא ימנע כלל לכתו בדרכי התורה והמצוה כו'. ועמ"ש בהקדמת הזהר די"א ע"ב ודי"ב ע"א וכ"ה בהקדמת ת"ז ובר"ח שער היראה האריך בזה, ועמ"ש השל"ה בהקדמתו שער הגדול מאמר ה', ועמ"ש בהקדמתו תולדות אדם בחלק בית אחרון בענין שכר המצות שלדעת הרמב"ן הוא ענין ניסי ודעת העה"ק שהוא ענין טבעי, והוא הכריע שהטבעי הוא לא טבעית הכרחיות והוא לחוץ מן הטבע כו' ע"ש שהאריך. וחלקי העבודה בחלק הנסיון הזה רבים הם, הא' האמונה דלית אתר פנוי מיני' ובאור פני מלך חיים, והאמונה שמה' מצעדי גבר כוננו, הב' ההשתוואות (באגה"ק סי' י"א) הג' לקבל יסורין באהבה ולידע שזה תיקון לנפשו (ויהי' מהשמחים ביסורים) ויפשפש במעשיו ויתקן מעשיו ודרכיו (שם סי' כ"ב) הד' שמהפך חשובא לנהורא וטעמין מרידא למתיקא (בד"ה ויסעו ממרה הנ"ל ועמ"ש בד"ה וידעת, רל"ב) הה' העבודה שלא ע"מ לקבל פרס וללכת בדרכי התורה והמצות בכל אופן שיהי' כו' (בהרמב"ן הנ"ל). ומובן שכללות החלק הזה אינו

כמו החלק הא' שהוא מה שה' צדיק יבחן לגלות מצפוני לבבו הנאמן והוא גילוי בחי' יחידה שבנפש כו'.

הג' הוא מ"ש גבי מ"ת כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים (שמות כ' י"ז) ופי' הרמב"ן דלדעתו הוא נסיון ממש אם יוסיפו עבודה על גמילת הטובה, והו"ע האהבה דכמים הפנים אל הפנים שבסש"ב פמ"ו שהניח הקב"ה העליונים ואת התחתונים ולא בחר בכולם כי אם בישראל עמו כו'. והיינו שמבחי' הקירוב העצום בתוקף ההתגלות (היפך אופני הג"ל) כמו ביצי"מ ומ"ת יהי' התגלות האהבה ביותר כמש"ש בריש הפ' לעורר ולהאיר אור האהבה התקועה ומוסתרת בלבו כו' בהתגלות לבו ומחו למסור נפשו לה' וגופו ומאודו בכל לב ובכל נפש ומאד כו', ועמ"ש בפל"ג. וענין הנסיון בזה י"ל שהוא בחי' הדעת וההרגש, כי זה שאינו חש להקירוב והגילוי הוא שאין בו דעת והרגש פנימי כלל וגורם הריחוק. אך הדעת וההרגש פנימי הוא הכרת טובת הקירוב והגילוי וישתדל משום זה שיוסיף אומץ בעבודתו והתקרבותו לאלקות ויגרום עי"ז הקירוב עוד כו'. וענין הוספת העבודה י"ל שהוא כמו הידור מצוה, וענין שמחה של מצוה כו', ולולא ההתגלות (היינו אם הי' ע"י שליח) הי' רק קיום הציווי בלבד, אבל ע"י התגלות הא"ס בנתינת התורה הוא שקיום המצות הוא בשמחת נפשו ושוה ג"כ בקיום המצות בדרך קב"ע שיש בזה ג"כ שמחה שעושה רצונו ית' כו' וכמ"ש במ"א (ויש בזה כמה מדרי' אם שהשמחה הוא מה שזכה הוא לעשות ולהשלים רצונו ית', או רק מה שנשלם רצונו ית' בלי הרגש עצמו בזה, או שהשמחה היא מהנח"ר שלמעלה וכמא' נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני כו'. והמדרי' העליונה בזה הוא השמחה והתענוג שלמעלה הוא השמחה והענג שלו כו' וכמ"ש במ"א באורך). וכמו"כ השמחה בכוונת המצות בהמשכות שע"י המצות. והגם שעיקר קיום המצות הוא בקב"ע, מ"מ צ"ל ג"כ כוונת המצות כו' וכמ"ש בסש"ב פמ"א. ובכללות הוא שיהי' לו חיות פנימי בקיום המצות ובעסק התורה (וכמ"ש בסש"ב שהאהבה היא מקור רמ"ח מ"ע משום דהמקיימן באמת הוא האהב כו' כן ויותר מכן הוא שע"י הקירוב והגילוי דא"ס ב"ה הוא העושה החיות ושמחה גדולה בקיום המצות) ומה הוא * להדר בעשיית המצות וכל אשר לו יתן בעד גם מצוה אחת כו'. וכמו"כ לעשות משמרת למשמרת שלא יבוא לידי איסור ח"ו, והו"ע דקדוקי סופרים וכל הגדרות וסייגים דחז"ל, והכל הוא ברצון ונפש חפצה כו', וכ"ז הוא ע"י הדעת והרגש פנימי כו' כנ"ל.

הד' הוא מה שא' דהמע"ה בחנני ה' ונסני (תילים כ"ו) לעמוד בנסיון כשיבוא מעשה לידו ולשבור תאות היצר, והו"ע יראת חטא מפני פחד האלקים שנגד עיניו תמיד וכמ"ש ובעבור תהי' יראתו על פניכם לבלתי תחטאו כו'. וי"ל שזה קאי ג"כ אדלעיל מש"א לבעבור נסות אתכם כו', רק ששם מדבר בוע"ט בהוספות עבודה כנ"ל, וכאן מדבר בסו"מ, שע"י

התגלות הגדולה יהי' יראה ופחד אלקים עליהם תמיד וכמ"ש במ"א ההפרש בין שמיעה לראי' דבשמיעה אינו יודע מהות הדבר וע"כ יש בזה הפסק שנשכח ומתעלם הדבר מאתו, משא"כ ראי' שהוא ראיית המהות ואין בזה הפסק שאינו נשכח לעולם כו', ובמ"ת שהי' בהם ראיית אלקות ממש וכמ"ש וירא העם ויגועו כו' שנעשה בהם בחי' יראה כו' הנה ראי' זו נשארת לעולם בלי הפסק כו'. וי"ל דבשעת מ"ת ע"י הראי' הי' בהם בחי' יר"ע ואח"כ הוא שיהי' יראתו על פניהם לבלתי יחטאו כו'. ועמ"ש בד"ה צדקת פרונו הגדול דיראת חטא תלוי ביראת הרוממות כו'. דיראת חטא הוא שירא מעצם החטא מפני שהוא היפך רצה"ע, וזהו רק מפני היראה שנטוע וקבוע בלבו לא מצד השגה כ"א מצד העצם שהוא ירא אלקים בעצם, והוא מבחי' עצם הא"ס הבלתי מושג שנגרש בנפשו בהעלם כו'. והנה בנסיון בפר"מ שעומד בנסיון כשבא מעשה לידו מתהפך בזה עצם החשך לאור, וכמארז"ל מובטח לו שלא יחטא מפני שמתבטל עצם ההעלם שנכלל בקדושה ועי"ז נמשך מבחי' עצמות א"ס בחי' ישת חשך סתרו שלמעלה מכל בחי' גילוי אור כו'. וזהו שא' באבות כל-שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת שע"י יראת חטא מתוסף אור בבחי' החכ' כו'. ומא' זה אמרו רחב"ד ויודע שהי' מעלתו ומדרי' בחי' עבד וכמו שא' ריב"ז עליו שהוא כעבד לפני המלך כו', ועמ"ש מזה בסי' בב"ש בענין בלשון חסידיו ועבדיו, ובמ"א בהבי' דרני ושמחי. והיינו שזהו מעלת המעשה וקבעומו"ש וכביטול העבד למעלה מטו"ד בסו"מ וע"ט בפר"מ. ועמ"ש באורך במעלת המעשה בד"ה ושגנתם בס' תרטוב ובס' רל"ו. ולכן עי"ז חכמתו מתקיימת כו'. וזהו מעלת דוד עבדי בקבעומו"ש וביראת חטא בפר"מ שזהו מגיע בבחי' עצמות א"ס כו', וזהו שלעתיד תתעלה בחי' בתי למעלה מבחי' אמי ודוד עבדי יהי' נשיא עליהם כו'.

הה' הוא מ"ש ובא האות והמופת כו' לא תשמע כו' כי מנסה ה' אלקיכם אתכם. והוא התגברות האמונה בה' ובנביאיו הקדושים משה אמת ותורתו אמת כי נתאמתה נבואתו של משה בלכות ישראל לא ע"י אותות ומופתים לבד, ובתחלת נבואתו כשדיבר אל ישראל בשם ה' כתי' ויאמן העם (ואח"כ מה שלא שמעו אל משה נא' ע"ז טעם מקוצר רוח כו' שהי' סבה לזה, אבל בעצם האמינו בו שהוא דבר ה' בפיו) ואח"כ במ"ת נתפרסם ונתחזקה אמונתם וכמ"ש וגם כך יאמינו לעולם שכל דבריו הם דברי ה' ומהם אין לסור אפי' בקוצש"י. וע"כ כשיבוא מי שיבוא ויאמר בשם ה' לשנות דבר מהתורה גם אם יתן אות ומופת ובא האות כו' לא יתפעלו מזה כלל וכלל ויהיו חזקים באמונתם שתורת משה היא האמת, והנביא ההוא כו' הוא שקר אין בו ממש כו' (רק נביא שהוא מפורסם מכבד לנביא אמת יכול לשנות לפעמים באיזה מצוה (ולא בע"ז) בהוראת שעה ומצוה לשמוע איליו שעז"ב נביא בקרבך כו' אליו תשמעון, וכמו אלי' שהקריב חוץ לעזרה, ודוקא בהוראת שעה לבד, וי"ל שג"ז דוקא לצורך ענין כללי וכמו באל"י כדי להכחיש את נביאי הבעל, וכמו יהושע ביריחו שהי' צ"ל שבעה ימים כו'). וז"ש כי מנסה ה' אלקיכם אתכם בזה שבא האות והמופת בכדי לגלות אמונתם החזקה שאינו מתנענע משום דבר כו'. ובכלל זה הוא נסיון המן שנא' למען אנסנו כו', דהמן הי' דבר

יום ביומו דוקא, והנסיון הוא שלא יהי' מקטני אמנה ולא ישאירו ממנו עד בקר כו' דמי שברא יומו ברא פרנסתו כו', ועמ"ש מזה בתו"א בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום ובהבי' ע"ז ובד"ה הגני ממטיר הגדול, ובד"ה מי זאת הנשקפה בס' רל"ט. וכללות ענין הנסיון הו"ע הרמה לי' וישמהו על נס (ובקונק' הוא ב' שרשים) והיינו שע"י הנסיון מתרוממים ומתגדלים בבחי' גילוי רוממות הא"ס כו' וז"ש במד"ר נסיון אחר נסיון וגידולין אחר גידולין שיש כמה מיני נסיונות וכולן הוא הגדלה ורוממות בשביל לנסותן ולהגביהן ובשביל לגדלן בעולם כו'. וי"ל לגדלן עפמ"ש במ"א דעיקר האלקות הוא בחי' הרצון שלמעלה מטו"ה, דשכל ומדות יש בעכו"ם ג"כ, והגם שהשכל ומדות שלהם הן מהקלי' ובנש"י הוא מהקדושה דע"ס כו' וכמ"ש בסש"ב, מ"מ ה"ז ג"כ שכל ומדות כו'. אך עיקר האלקות הוא הרצון פשוט כו' וכמא' בבואה דבבואה לית להו כו', ועמ"ש בהבי' דכי תצא בלקו"ת, וזה לא יש רק בנש"י כו' וכמ"ש במ"א. וזהו בכדי לגדלן בהתגלות הרצון שבוה הם מובדלים כו'. וכבר נת"ל או"ב דנסיון הוא ע"י כח עצם הנפש והתגלות בחי' הרצון פשוט שבנפש כו' ועי"ז הוא התגלות גדולתו ית' כו'. ומ"ש ונתת ליראיך הוא דכללות ענין הנסיונות הוא בחי' היראה. וי"ל דהכוונה על המדרי' הדי' הנ"ל שזהו מדריגתו של דוד בחי' דוד עבדי כו'. ומ"ש מפני קשט סלה י"ל כפי' הפשוט קשט אמת, כי הנסיון מאמת הדבר, וכמו אין חכם כבעל נסיון, שזה מאמת אמיתית החכמה כו', ועמ"ש מזה בד"ה ויקהל הגדול. וכמו"כ הנסיונות הן מאמיתים אמיתית התקשרות הנשמה בא"ס ב"ה. וזהו מפני קשט סלה בחי' האמת דנש"י שמגיע בבחי' האמיתות דא"ס ב"ה כו'.

(ד) בת"י י'הבתא לדחליך נסא לאתנסאה ביי' מן בגלל קושטא דאברהם לעלמיני. י"ל ע"פ משנת"ל דלעתיד הנסיון הוא דוקא בכח עצמי שבנפש, והיינו בעצם התקשרותה בא"ס ב"ה. והתקשרות הזאת הוא מאברהם אע"ה וכמ"ש רק באבותיך חשק ה' כו' ויבחר בזרעם אחריהם, דזה שנש"י מושרשים בעצמות א"ס שו"ע הבחירה שבחר בנש"י בבחי' בחירה עצמיות שבעצמותו ית' וכמ"ש במ"א בענין הבחירה למעלה כו'. וההתקשרות דנשמות בעצמותו ית' כ"ז מאאע"ה, וכידוע דאהבה הטבעית שיש בנש"י היא בירושה לנו מאבותינו כו', ומזה הוא שיש בהם כח הנסיונות כו'. וידוע דמ"ש רק באבותיך חשק ה' זהו למעלה מהתורה וזהו דקדש ישראל לה' ראשית תבואתה שהתורה נק' תבואה וישראל הן ראשית תבואתו כו', וכמ"ש בהבי' הדי' דיונתי. ומשו"ז יש בנש"י כח המס"ג לעמוד נסיונות על התורה והמצות כו', ובזה הן ממשיכים תוס' אורות בתורה משרשם העצמי כו'. וי"ל מן בגלל קושטי' דאברהם שבחר שעבוד במקום גיהנום כדאי' במד"ר לך לך פמ"ד, ועמ"ש מזה בד"ה מים רבים דפי' נת. והענין הוא דגיהנום הוא בדרך מירוק לבד משא"כ בשעבוד ע"י ההעלמות והסתירים מתגלה בחי' האמת דנשמה ויהי' עי"ז יתרון אור גילוי בחי' אמיתית הא"ס כו'. וזהו נתת ליראיך נס שנתן להם הנסיונות מפני קשט סלה שיהי' גילוי בחי' האמת כו', שזהו בזכותו של אאע"ה וזהו שע"י גלות האחרון בריבוי העלמות והסתירים ביותר וישראל עומדים בנסיון בקיום התומ"צ בפר"מ שע"ז יהי' אמיתית הגילוי דלעתיד וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו'. וזהו

דאי' בילקוט ע"פ נתתה ליראיך בא וראה מרבין ראשונים לאחרונים כו' ואלו נתכנסו כו' שנא' ואלה הגוים אשר הניח ה' לנסות כו'. ובאמת יש בזה יתרון גדול שעייזו יהי' לעתיד גילוי אמיתית העצמות דא"ס ב"ה וכמ"ש כי עין בעין יראו כו'. ועמ"ש בסי' בהבי' דששת ימים כו'.

בס"ד, ט"ו ט' פסוק ז'.

למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועניני. בת"י מן בגלל זכותי דיצחק יתפצין רחימך פרוק מטול חסידותא דיעקב וקבל צלותי. מפרש ידידיך על ישראל שנק' ידידים וכדאי' בגמ' מנחות דנ"ג ע"ב יבא ידיד בן ידיד ויבנה ידיד לידיד בחלקו של ידיד ויתכפרו בו ידידים, יבא ידיד זה שלמה כו' בן ידיד זה אברהם כו' ויבנה ידיד זה המקדש כו' בחלקו של ידיד זה בנימין כו' ויתכפרו בו ידידים אלו ישראל כו'. והנה יצחק נק' ג"כ ידיד וכמו שאו' בנוסח ברכת מילה אשר קדש ידיד מבטן ופרש"י בשבת דקל"ז ע"ב דקאי על יצחק, וכ"כ בזהר לך לך דצ"ו רע"א ע"פ אשרה נא לידידי דיצחק נק' ידיד. דהנה ידיד מורה על תוקף האהבה ביותר, וי"ל שזהו האהבה כרשפי אש. דיש אהבה כמים שהיא בבחי' קרירות, והגם שטבע המים לדבק והיינו שהאהבה כמים היא בבחי' קירוב ודביקות, מ"מ היא בבחי' קרירות שאין בזה התפעלות הנפש כ"כ. ובר"כ היא בחי' האהבה שע"פ טו"ד ונק' אהבת עולם, וכמ"ש בלקו"ת ד"ה בהעלותך בענין אהבה דאברהם כו', והו"ע זכור אב נמשך אחר"ך כמים כו' (ובלקו"ת בד"ה כי תבאו כו' ושבתה דאהבת את ואחות היא האהבה טבעית שאין לה הפסק כו' ומ"מ אין מזה הולדה חדשה כו' וכמ"ש בבה"ז וירא ע"פ וגם אמנה אחותי כו') והאהבה היא בתוקף התפעלות והתלהבות הנפש והיא בחי' אה"ר שלמעלה מטו"ד כו'. ועמ"ש בלקו"ת בד"ה ואשה כי תדור נדר פ"ב בענין אהבת אשה אל האיש שהיא אהבה כרשפי אש כו' ושם שהיא האהבה דכמעלת ההוב על הכסף בסש"ב פ"ג שזהו בחי' גבו' כו'. וי"ל ע"פ מ"ש במ"א בענין אהבה ויראה דאהבה היא מקרוב ויראה מרחוק, והיינו שהאהבה היא מבחי' הקירוב דהאלקות אל העולמות כו'. דכאשר מתבונן בהאלקות שמתלבש בעולמות שבוה שייך השגה מאחר שנחצמצם להיות בבחי' אור וחיות פנימי בעולמות דהיינו להיות מושג בעולמות, שבאמת זהו החיות של הנבראים היינו ההשגה האלקית כו' וכמ"ש במ"א בענין המלאכים שהמוזן שלהם הוא ההשגה שלהם שמשיגים באלקות כו', וכמו"כ הוא ביותר בנשמות שההשגה האלקית הוא החיות שלהם ובוה הוא חי בחיות פנימי כו'. ועי'

ההשגה האלקית בבחי' חיות פנימי שמאיר הענין האלקי בנפשו עי"ז היא האהבה
בבחי' קירוב ודביקות באלקות כו'. ויראה הוא מבחי' הריחוק דאלקות והיינו מבחי'
ההבדלה וההפלאה דאוא"ס מהעולמות כו', וכמו עד"מ יראת ואימת המלך הוא
דוקא מן הרוממות וההבדלה שלו דאם יהי' מעורב עם העם בקירוב אליהם לא יהי'
יראתו עליהם כ"א דוקא מההבדלה הוא היראה, ולכן צריכים לרומם את המלך
וכמו אין יושבין על כסאו כו' וכמ"ש שום תשים עליך מלך שתהא אימתו
עליך כו'. וכמו"כ הוא למעלה שהיראה היא מבחי' ההפלאה והרוממות דאוא"ס
ב"ה איך דלית מח' תפיסא בי' כלל מזה תהי' היראה כו'. אך האהבה ויראה
זאת הן בחי' חיצוניות. אמנם פנימיות אהוי"ך אדרבה האהבה היא מבחי' הריחוק
ויראה מבחי' הקירוב כו', והוא כשמתבונן איך שכל הגילויים שבעולמות גם
בעולמות העליונים הוא בחי' הארה בלבד וכמ"ש באורך נראה אור בחי'
הארה דהארה כו' (ומבו' במ"א שוהו המשכת הקו בכלל שהוא רק הארה דהארה כו'
ועמ"ש בהגהות לד"ה אכלוהו היום) ואיך שכולא קמי' כלא חשיב כו', מזה תהי'
האהבה ברשפי אש התשוקה והצמאון להיכלל בעצמות אוא"ס וכמ"ש מי לי
בשמים ועמך לא חפצתי שלא יחפוץ בכל הגילוי' כ"א להיכלל בעצמותו כו'
וכמ"ש בלק"ת בד"ה וידעת היום דרוה"ב. ובפרט כשמתבונן בהריחוק וההפלאה
דאוא"ס ב"ה, והיינו לא רק בהריחוק של העולמות שהן הארה לבד כ"א בעצם
ההפלאה דאוא"ס ב"ה איך שהוא מופלא ומרומם ובאופן ההפלאה כו' שבזה
נרגש האוא"ס ביותר שיהי' עי"ז תוקף הצמאון ביותר וכשלהבת העולה מאלי'
בבחי' התכללות בעצמות אוא"ס ב"ה. וזהו בחי' אהבה פנימיות שבאה מבחי'
הריחוק דוקא (ולכאו' הלא מבחי' ההפלאה היא היראה כנ"ל ואיך יהי' מזה
אהבה. י"ל כמ"ש במ"א בענין החכ' שהיא בחי' שוב ופעמים מבו' שחכ' היא
בחי' רצוא וכמ"ש הראב"ד בפ"י הס"י דרצוא בחכ', שי"ל שהוא ההפרש אם
הוא במוח או בלב, דבמוח הוא בבחי' שוב ובלב בבחי' רצוא כו'. וכמו"כ י"ל
דכאשר התכוננות הנ"ל נרגש במוח הוא בבחי' יראה וכאשר נרגש בלב בא
מזה בחי' האהבה כו'). וכאשר מתבונן איך שאוא"ס הוא למטה כמו למעלה שזהו
דוקא בעצמות אוא"ס שלמעלה מהעולמות כו' הנה מבחי' הקירוב דעצמות
אוא"ס יהי' מזה היראה וכמ"ש בד"ה וידעת הנ"ל, והיא בחי' יראה פנימיות
כו'. ועפ"ז י"ל מה שהאהבה כרשפי אש הוא בחי' גבו' מפני שבאה מבחי'
ההפלאה והרוממות דאוא"ס ב"ה ועצם האהבה היא בבחי' העלאה והתכללות
כו' (ועמ"ש בלק"ת בד"ה ויאכילך את המן בענין פני אר"י מהימין ואר"י
אותיות יראה שוהו כחותם המתהפך שמבחי' התגלות דאוא"ס נעשה היראה
וכנ"ל. וכמו"כ מבחי' ההפלאה דאוא"ס נעשה בחי' אהבה כו'). ובסש"ב שם שוהו
מבחי' גבורות עליונות דבינה עילאה (ועמ"ש בדרוש קן צפור דבינה היא בחי'
בכל מאדך). וי"ל דזהו מ"ש בזהר לך הנ"ל דיצחק גק' ידיד משום שנולד אחר
שנשלם אברהם באות ה"א שהוא בחי' ה"א עילאה בינה כו'. ובפ"י הרמ"ז שם
דתמונת אות ה' הוא דל"ת יו"ד, דל"ת הוא בחי' מל' והיינו ל' דלה ועני' דלית
לה מג"כ כו'. ייסוד דדכורא הוא בחי' יו"ד. וכמו"כ הבינה גק' דל"ת ל' הגבהה וכמו
דלו עיני למרום (ועמ"ש בלק"ת ד"ה מזמור שיר חנוכת הבית הא' ג' פ"י בדלתני
ושם הוא לענין מעלת הנשמה כו'). וי"ל שהו"ע שכינתא עילאה וכמ"ש במ"א בענין

שאצ"י נק' עליון מפני שמובדל מבי"ע, וכידוע בענין כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא שאצ"י נק' אש כמו יסוד האש שמובדל מכל היסודות ואינו מתערב עמהם כו', וכמו"כ הבינה נק' עילאה מפני ההגבהה וההבדלה שמובדלת מז"ת וכידוע שיש פרסא בין הבינה לז"א שהו"ע מ"ש ועל ראשי החיות רקיע כו'. והגם דבינה היא מקור המדות ועש"ז נק' שכינה ע"ש שמשכנת ג"ר בז"ת כמ"ש הפרדס בערך שכינה, מ"מ הוא בבחי' הבדלה דמה שנמשך מהמוחין אל המדות הוא בחי' הארה לבד הבאה ע"י הפרסא כו'. וי"ל שז"ע מיצר הגרן שמפסיק בין המוח והלב שעש"ז הוא המשכת המוחין אל המדות והוא הבכח שאין זה מהות השכל כו' וכמ"ש במ"א, ועיקר בחי' שכינתא עילאה שבבחי' הבדלה הוא בחי' פנימיות בינה שלמעלה מבחי' מקור למדות כו'. וי"ל דענין ההגבהה היא ההתבוננות בבחי' ההפלאה ורוממות דאוא"ס כנ"ל, והוא בחי' ידיעת השלילה שזהו בחי' פנימיות בינה כו' וכמ"ש בהבי' דאלה פקודי והיר"ד הוא יסוד אבא. וי"ל שזהו בחי' הראי' באלקות בחי' ראיית המהות כו', והיינו כמ"ש בהבי' הנ"ל דמידעת השלילה באים לבחי' הכרה במהות הדבר. ובמ"א מבו' דהכרה היא בחי' דעת שהוא הממוצע שמחבר חו"ב בפנימיותם והיינו שע"י ההעמקה בבחי' ההכרה באים לבחי' ראיית המהות שהו"ע ההתאמתות כו' וכמ"ש במ"א. וז"ע ידיד ב"פ י"ד שהוא יחוד חו"ב ויחוד זו"ג, והיחוד הוא ע"י בחי' יצחק בחי' גבורה וכמ"ש שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני דבחי' ימין הוא בבחי' מקיף לבד והמשכה פנימיות היא מבחי' גבו' כו'. ועמ"ש בהגהות לד"ה אלה תולדות יצחק שבתו"א וע"כ נק' יצחק ידיד כו', ועמ"ש בבה"ז תרומה ע"פ כי יעקב בחר לו י"ה בענין לאתדבקא בי' ולאקשרא בי', ובהגהות לשם שהו"ע אחותי ורעייתי כו'.

(ב) רש"י בגמ' שבת הנ"ל בפ"י אשר קדש ידיד מבטן דקודם שנולד נתקדש למצוה זו דכתי' אבל שרה אשתך כו' והקימותי את בריתי אתו היינו המילה, ובמד"ר פמ"ו כדי שיצא יצחק מטיפה קדושה. ומבו' במ"א דהגם שאברהם ה' קדוש גם מקודם שהי' בבחי' מרכבה דמבו' בסש"ב שהיו כל אבריהם קדושים ומובדלים כו', ובפלי"ט שזהו בחי' אצ"י וכמשנת"ל בפסוק נתת ליראיך או"ג, וידוע דאצ"י נק' קדש שקדוש ומובדל מבי"ע כנ"ל ובאצ"י מאיר גילוי הקו מאוא"ס שעז"ג אין קדוש כה' כו' כנ"ל וכמ"ש במ"א) אלא שיומשך הטפה מבחי' ומדרי' והי' תמים דהיינו השלימות ע"ד תמתי שהוא גילוי הכתר, והיינו בחי' פנימיות א"ק דלגבי בחי' זו בהכרח להעביר הפסולת וכמ"ש בלק"ת בד"ה למנצח על השמינית דבחי' אצ"י יוכל להתלבש גם בעשי' ששם יש ק"ג (והיינו בחי' חיצוניות הכלים דמלי' דאצ"י שבא בבחי' אור פנימי בכלים דע"ס דעשי' והארה מזה הוא בכל הנבראים כו' ובאגה"ק סי' ד' דגם הקו עצמו כו' והארה דהארה דהארה הוא בכל הנבראים ונוצרים ונעשים, הרי הגם שהוא בבחי' אור פנימי מ"מ ה"ה נמשך ומתלבש גם בעשי' שיש שם ק"ג) וכמו הנשמה שמתלבשת בגוף וממלאה כל הגוף אע"פ שיש במעיים צואה ופסולת אין זה מניעה (והיינו שאין גילוי הנפש בהצואה ופסולת רק שאינם מונעים להיות התלבשות הנפש באברים ההם. וכמו"כ הוא למעלה דהגם דלבושים דעשי' רובם

רע ומ"מ אין זה מניעה כו' ובמ"א שהנה"א מתלבש בהנה"ב דהיינו שמתלבש בתוכו ממש כדוגמת התלבשות הנפש בגוף מבו' שם שזהו בכח הא"ס הסוכ"ע שבעוה"ז דוקא, והיינו מפני שזהו גילוי ממש דהנשמה ובבחי' התלבשות בתוכו ממש כו') אבל להיות גילוי בחי' פנימיות א"ק והגילוי הוא בבחי' פנימיות א"א להיות כ"ז שיש פסולת דלכן שכר מצוה בהאי עלמא ליכא כ"א לעתיד שיהי' וחד חרוב שמם מהגשמי כו' וכמ"ש במ"א. וזהו שנצטוו אברהם על המילה שיהי' גילוי בחי' פנימיות א"ק וזהו והי' תמים שזהו בחי' שלימות העצמות דא"ס כו' (והיה אותיות הוי' ור"ה קודם ל"יה, וי"ל כמ"ש במ"א בענין והי' הוי' לי לאלקים דאי' במד"ר נטל הקב"ה שיחתן של אבות ועשאן מפתח לגאולתן של בנים שכל הטובות וכל הנחמות הוא בלי' והי' כו', ומבו' שם דוהי' ו"ה קודם ל"יה, והיינו שלעתיד יהי' הגילוי מלמעלה מש' הוי' רק שיהי' הגילוי ע"י ש' הוי'. וזהו שתי' והי' הו"ה קודם שזהו מה שז"א בעתיקא אחיד ותליא למעלה מאו"א וכמ"ש בתו"א בד"ה להבין בי' האבות הן המרכבה בפ' יתרו. וזהו דו"ה מורה על השמחה כדאי' במד"ר איכה ע"פ היו צרי' לראש לא אמרית וי אלא זה אמרית והיינו השמחה שיתגלה לעתיד מה שישמח ה' במעשיו ע"י בחי' הברורים שנתבררו בעשי' דוקא וכמ"ש בלק"ת בד"ה ה' לי בעוזרי, וזהו ג"כ והי' תמים שזהו מבחי' עצמות א"ס שרש ומקור בחי' זו"ג, דמילה הוא בבחי' יסוד ז"א כו', ובמאו"א מע' מ"ם אוס"ז מילה במל' פריעה ביסוד כו'. וזהו דמי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הוי' הרי מילה למעלה מש' הוי', ועמ"ש מזה בתו"א והוספות ד"ה בעצם היום הזה והביאור. וענין המילה הו"ע הברורים להעביר גסות הרע ודקות הרע שזהו מילה ופריעה כמ"ש באגה"ק סי' ד', וזהו ו"ה קודם השמחה מהברורים כנ"ל (ובמ"א דמילה מל י"ה י"ל שהוא הגילוי ב"יה בחי' תוס' אור וע"ד והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים חצים אל הים הקדמוני כו') ולפ"ז י"ל דוהי' תמים העיקר הוא בחי' יצחק שהוא ע"ש צחוק עשה לי אלקים שזהו הצחוק והתענוג העליון שיהי' לעתיד מעבודת הברורים עכשיו כו', וכמ"ש בתו"א בד"ה ושבתי אל בית אבי. וכל ענין הברורים הוא בחי' העלאה מלמטלמ"ע שזהו מדרי' יצחק, ועי"ז דוקא יהי' הגילוי דלעתיד שלכן יאמרו ליצחק כי אתה אבינו כו' וכמ"ש בכ"ד). וזהו כדי שיצא יצחק מטפה קדושה בחי' קדש הקדשים בחי' פנימיות עתיק כו' וכמ"ש בהבי' דשבת שבתון בסופו. ועמ"ש בהבי' דשוש אשיש מענין גבו' דעתיק המלובש במו"ס שזהו בחי' פנימיות עתיק והו"ע השופר שזהו מדרי' יצחק כו' ולמעלה מבחי' חסד דעתיק שזהו בחי' התפשטות דעתיק ולכן מלובש בגולגלתא בחי' חיצוניות הכתר כו', אבל גבו' דעתיק הוא מבחי' פנימיות ועצמות עתיק ומלובש במו"ס כו' וכמ"ש במ"א. ומבו' במ"א דגבו' דעתיק המלובש במו"ס הוא מקור התיקוני דיקנא (שלמעלה מתיקונים דגולגלתא כו') שזהו מהברורים שנתבררו לגמרי כו', ועמ"ש בבה"ז פ' נשא על מא' האד"ר בחללא דגולגלתא כו'. והנה מכ"ז מובן דמעלת ומדרי' יצחק למעלה ממעלת ומדרי' אברהם. וי"ל דהנה בחי' חו"ג הכלולים בעצמות ידוע שזהו בחי' כח הגילוי וכח ההעלם, והוא מה דאי' בת"ז או"א"ס למעלה מעלה עד אין קץ ולמטה מטה עד אין תכלית כו'. והענין הוא דכמו שיש בעצמות בחי' כח הגילוי שז"ע אור הא"ס כו' כמו"כ

יש בעצמות בחי' כח ההעלם בעצמותו כו', ומבו' במ"א עד"מ כח השכל שיש בו כח הגילוי להשכיל ולהתחכם בכל דבר חכ' ושכל, והרי צ"ל גם בחי' הצמצום והעכבה בשכל שלא תהי' הנביעה ביותר, כי אם יהי' נביעת השכל ביותר לא יבוא לעולם לידי השגה כו'. וגם בהשגה והבנת הענין מוכרח להיות העצרה ועכבה בזה כמה תתפשט ולא יותר, כי אם לא יהי' עכבה בזה יהי' השכל לא אמת ויולך בדרך עקלתון. וגם להיות שיש בשכל סברות שונות והפכיות זמ"ז, ואם לא יהי' הגבלה בהסברות לא יוכל להכריע בין הסברות. דדוקא כאשר כל סברה מוגבלת כמה תוכל להתפשט בכח השכל שבה אזי יוכל להכריע כח הסברה האחת נגד האחרת באמיתת השכל כו'. הרי כח העכבה הוא מעצמות כח השכל כמו כח הגילוי, ואדרבא הוא מעומק ופנימיות השכל יותר. וכנראה בחוש דבנקל הרבה יותר להתפשט באיזה שכל ביותר מלעכב ולהגביל ההתפשטות, והיינו המדידה בהשכל כמה שיוכל להתפשט ולא יותר כו'. וכן בכללות ההשפעה הנה לעכב ההשפעה הוא כח חזק יותר וכמ"ש במ"א דענין ההשפעה וההתגלות הוא ממוחין דקטנות וכמו כל רוחו יצא כסיל, ועכבת השכל בעצמו הוא ממוחין דגדלות כו' הרי דכח ההעלם וההגבלה שבשכל הוא בכח השכל גופא ומבחי' עצמות השכל יותר כו'. וכמו"כ בעצם הנפש שמשם הוא המשכת והתגלות כל הכחות יש בו ג"כ כח ההעלם להעלים הכחות בעצמו שלא יתגלו, וכמו אאע"ה שכבש רחמיו מעל בנו יחידו שזהו מכח עצם הנפש להעלים לגמרי מדת האהבה והחסד בעצמו, והרי כח זה הוא נעלה ביותר בעצם הנפש מכח ההתגלות כו'. והדוגמא מזה למעלה באוא"ס ב"ה שיש בחי' כח הגילוי וכח ההעלם, והוא מה שאוא"ס למטה עד * תכלית בבחי' התפשטות וגילוי ביותר ולמעלה עד אין קץ להעלים ביותר בעצמותו בהעלם אחר העלם כו' (ובעצמותו ית' הוא מה שביכולתו להאיר וביכולתו שלא להאיר כו' וכמ"ש באורך בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו) וכמו במשל הנ"ל דכח ההעלם והעכבה הוא מבחי' הפנימיות והעצמות יותר מכח ההתפשטות כמו"כ יובן למעלה דכח ההעלם למעלה מכח הגילוי כו'. דהנה ב' מדרי' אלו הוא בחי' הקו והרשימו, שהקו הוא בחי' הגילוי ורשימו הוא בחי' כח ההעלם כידוע שהוא בחי' כח הגבול שבא"ס כו'. ושרש הרשימו למעלה משרש הקו שנמשך מהעיגול הגדול שהוא האוא"ס שנגע בו הצמצום, והרשימו הוא מכללות האור דא"ס שלא נגע בו הצמצום כלל שזהו שהוא רושם מן האור שלפני הצמצום כו', וכמ"ש בתו"א והוספות ד"ה הן עם א' ובד"ה גן נעול תר"מ, ועמ"ש בהגהות לד"ה ויאבק שבתו"א ובדרוש קן צפור בס' תרט"ו (ובהגהות הרמ"ז באוצ"ח כ' שאדם הישר שרשו מאוא"ס שלא הגיע בו הצמצום, והיינו בחי' פנימיות הקו ששרשו מת"ת הנעלם כו', וכמ"ש במ"א בקה"י בשם מג"ע דאברהם בחי' נפש ויצחק בחי' רוח וידוע שזהו בחי' עיגולים ויושר, וי"ל שזהו בחי' ומדרי' הנ"ל דרוח הוא בחי' ת"ת כו' ועמ"ש בד"ה יקוו המים בס' בראשית א', ועמ"ש מענין רוח בד"ה אדם כי יהי' בס' רל"ה ואפשר זהו מ"ש ביצחק ולא כל יצחק דהיינו בחי' יעקב כו'). וידוע דרשימו היא שרש ומקור הכלים וכמ"ש בס' בד"ה וכד אנת

תסתלק, והרי תכלית הכוונה הוא התהוות הכלים והמציאות דוקא, ובוזה דוקא כח העצמות יותר מבגילוי האור כו', וכמ"ש במ"א דהשם ששייך לכנות בו עצמותו ית' הוא רק בורא עולם להיות שהבריאה וההתהוות הוא מעצמותו ית' שהוא לבדו בכחו ויכולתו להיות יש מאין ואפס המוחלט כו' כמ"ש באגה"ק סי' ד', ועמ"ש בבה"ז בשלה בד"ה ועו"ל מא' הנ"ל באו"א דהתהוות היש הוא מיש האמיתי כו', ועמ"ש בבה"ז ויצא ע"פ זורח השמש בענין ואל מקומו שואף זורח הוא שם כו', והנה הכוונה הפנימיות בהתהוות הכלים והתהוות מציאות היש הוא שיהי' זיכוך ובידור היש עד שיהי' היש בבחי' ביטול ויהיו כלים לגילוי אלקות, ועי"ז נעשה הזדככות הכלים למעלה שיקבלו אור עליון יתה, והיינו שלמעלה מבחי' קו המדה שנקצב בסדר השתל' כו'. כי בזה דוקא הוא תענוג העליון בבחי' ביטול היש דוקא ועי"ז דוקא נמשך מבחי' עצמות א"ס כו'. וזהו שנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, דנתאווה הוא בחי' תענוג והוא התענוג בזה שהתחתונים יהיו כלים לאלקות שבוה הוא המשכת העצמות שז"ע דירה בתחתונים, עד"מ דירת אדם שכל עצמותו דר בהדירה כו', ובחי' ומדרי' זו הוא מדרי' יצחק, דהנה אי' בזה לאור דא אברהם ולחשך דא יצחק, ומבו' במ"א דלכאו' מהו המעלה בהחשך. אך הענין הוא שיש ב' מיני עליות, הא' הוא עליית האורות לבד וא"כ נשאר הכלי למטה בבחי' חשך והעדר האור שעד"ז הוא עלי' דער"ח ור"ה קודם תקיעת שופר כו'. והב' הוא עליית הכלים שגם הכלי מזדכך ועולה, נמצא עלי' זו הוא אור ממש לגבי הכלים ג"כ, שמזדכך ומאיר בה אור גדול יותר, וכמ"ש באגה"ק בקו"א בד"ה להבין מ"ש בפע"ח שזהו העלי' דשבת ויוה"כ שנק' שבת שבתון שהכלים מתעלים עד שמאיר בהם אורות מופלאים כו'. וזהו בחי' חשך דיצחק, היינו בחי' או"ח בחי' העלאה מלמטלמ"ע שזהו ג"כ אור, ואדרבה הוא נעלה הרבה יותר מבחי' או"י כו'. וזהו שלעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו, דלעתיד יהי' בבחי' מלמטלמ"ע והיינו שהמטה יהי' במקום המעלה שיוזכך החומריות ויהי' כמו המעלה ממש ויהי' בזה גילוי בחי' עצמות א"ס כו', וכמ"ש בסי' שער ר"ה בד"ה אד' שפתי תפתח בענין כורע בכרוך וזוקף בשם בההפרש שבין מ"ת ועוה"ב שאחר תחה"מ כו'. וזהו שיצחק נק' ידיד מבטן שהוא אהוב למעלה בבחי' עצמות א"ס שתכלית הכוונה הוא בהתהוות היש דוקא שזהו דוקא מבחי' כח ההעלם וכח הגבול שבא"ס כו'. והכוונה הפנימיות העצמית הוא שיהי' הזדככות החומריות ועליית התחתונים (שזה כללות כל העולמות והכלים כו') שיאיר בהם בחי' עצמות א"ס ב"ה שכ"ז הוא בחי' התחברות כנודע, ובריתו דזהו מ"ש והקמותי את בריתי אתו דברית הוא בחי' התחברות כנודע, ובריתו הוא בחי' התחברות העצמות דאמיתות התחברות העצמות עם העולמות הוא מדרי' יצחק וזהו והקמותי את בריתי אתו דוקא (בי"ג מע' ב' אות י"ח בשם הת"ז דבטן הוא בחי' יסוד דבינה, והנה השם דבינה הוא הוי' בניקוד אלקים ומבו' במ"א דהיינו שבבינה הוא התחברות האורות והכלים כו', דחכ' הוא בחי' אור שלמעלה מהכלים וכמ"ש בדרוש ג' מיני אדם, ובבינה הוא ההתחברות דאורות וכלים כו' וזה"ע ידיד מבטן כו'). והנה ידוע דירידת הנשמות למטה הוא בשביל הבידורים דהנשמה עצמה א"צ תיקון וירדה למטה

בכדי לברר את הנה"ב וכל הדברים התחתונים בבחי' הברור דמלמטלמ"ע שיהיו כלים לאלקות כו'. וע"י נשלם פנימיות הכוונה העליונה שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו'. וזהו שישראל נק' ידידים כמא' הגמ' ויתכפרו בו ידידים שהם ידידים ואהובים למעלה שבהם הוא פנימיות הכוונה ועצמות תענוג העליון כו'. וכמו"כ נק' ידידים מלמטלמ"ע והוא האהבה טבעית שיש בכאו"א שהוא האהבה והרצוא שבנפש מצד עצם התקשרותה באו"א"ס ב"ה שלמעלה מטו"ד כו'. ולעיל נת' דהאהבה טבעית היא בחי' אחותי. אמנם מבואר בלק"ת בהבי' הב' דשחורה אני וזהו בהנשמה כמו שהיא למעלה. אבל בירידתה למטה נעשית בבחי' כלה וזהו אחותי כלה כו', וכלה הוא בחי' אהבה ברשפי אש כו'. והיא היא האהבה עצמית שבהנשמה רק שע"י הירידה בגוף ונה"ב נעשית בבחי' אהבה כרשפי אש שמגעת למעלה יותר בבחי' עצמות א"ס שז"ע שחורה אני ונאווה כו'.

(ג) בד"זו אשירה נא לידידי בס' ישע"י הביא ממכלול יופי פי' דודי לי מל' ידיד (וכן פי' ג"כ בקונק' ומ"מ הם בשני שרשים) ובזהר ויקרא ד"ד ע"א ההפרש בין רועים לדודים דתאיבין דא לדא והוא בחי' זו"ג שהיחוד הוא לפרקים ריעים דלא מתפרשין לעלמין והוא בחי' או"א דווגי"י תדיר כו'. והנה נת"ל אות א' ידיד הוא יחוד חו"ב וא"כ * מוכן איך הוא בחי' דודים וזהו שהיחוד רק לפרקים. אך הענין הוא דהנה ידוע דביחוד או"א יש ב' מדרי' יחוד חיצוני ויחוד פנימי, ונק' בע"ה זיווגא דלא שלים וזיווגא שלים, וזיווג חיצוני הוא לחדש הישנות לבד ויחוד פנימי הוא להולדת נשמות. ומבו' בע"ה דיתוד התדירי דאו"א הוא לחדש הישנות והוא שאו"א זווגייהו תדיר לצורך קיום העולמות כו', דחו"ב הן אין ויש ומהיחוד דחו"ב הוא שנמשך ההתהוות מאין לש תמיד כו'. אבל יחוד פנימי דאו"א שהוא המשכת אור חדש והו"ע לידת הנשמות הוא רק לפרקים. וע"ז אמרו"ל ע"פ ולא אבוא בעיר שלא יכנוס לירושמ"ע בחי' בינה, עד שנכנס תחלה בירושמ"ט בחי' מל', וזהו ידוד הוא בחי' דודי שהיחוד הוא לפרקים כו', ונמצא דידידי הוא בחי' יחוד פנימי דאו"א דהיינו המשכת אור חדש כו'. והנה עבודת הנשמות הוא להמשיך בחי' יחוד פנימי דאו"א וכמ"ש במ"א בענין סולם דיעקב דמלאכי אלקים עולים ויורדים בו, דהעלאת מ"ן דמלאכים הוא להמשיך בחי' יחוד חיצוני דאו"א. וזהו שהמלאכים הם שלוחי השפע דהיינו השפעת החיות בעולם שהוא ע"י המלאכים כו'. אך מ"ש והנה ה' נצב עליו הוא שהמשכה לנש"י הוא מש' הוי' בעצמו שלא ע"י ממוצעים כו', והיינו כמ"ש בהבי' דונקדשתי דיתוד פנימי דאו"א הוא שנמשך מבחי' עתיק ומבחי' עצמות א"ס שלמעלה מהמשכה דסדר השתל' בבחי' או"כ כו' ובהגהות לד"ה אשירה לה' שז"ע טוב ה' לכל וטוב ה' לקויו דנש"י ע"י תומ"צ ממשיכים בחי' יחוד פנימי דאו"א כו'. ובהבי' הנ"ל שזהו ע"י מס"ג, והו"ע התפלה דק"ש הוא הקריאה איליו ולא למדותיו איליו בחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' מדותיו שהוא התלבשות אורות בכלים כו'.

ועיינו הוא ההמשכה בשמו"ע ברוך אתה הוי' המשכת בחי' עצמות האור למטה וכמ"ש באגה"ק בקו"א בד"ה להבין מ"ש בפע"ח שהאור ממש נמשך לשנות הנבראים מכמו שהם שיתרפא החולה וירד הגשם כו' דשרש ההמשכה הוא מעצמות א"ס והמשכת אור חדש כו' וכמ"ש במ"א בענין עושין רצונו של מקום כו'. וזהו שנש"י נק' ירידים שממשיכים בחי' יחוד פנימי דא"א המשכת אור חדש כו'.

(ד) בד"ה הנ"ל ענין שבנימין נק' ידיד ה' שזהו שא' בחלקו של ידיד הוא עפמ"ש בב"י מאה"ז פ' חיי ע"פ והנה רבקה יוצאת, שיש נשמות הגבוהות מאד שהם נשמות כלליים וכמו נשמת בנימין ונשמת בניהו בן יהוידע (הנה ידוע דבנימין הוא בחי' צדיק תחתון שהוא העלאת והתקשרות הנבראים באלקות, וכמ"ש בתו"א פ' תרומה בהבי' דמי יתנד ובלק"ת בד"ה ושמתי כדכד בענין שוהם וישפה ובמ"א בד"ה ולקחת את שתי אבני שוהם. וזהו שהוא נשמה כללית שהוא כח העלאת מ"ן דנש"י בחי' התקשרות באלקות כו'. כי בנימין הוא רוחא דשדי בגווה שזהו עצם הכלי של המקבל המעלה מ"ן, וכמ"ש בענין גביעי הכסף, ועמ"ש בד"ה וילקט יוסף פר"ת. וכן בניהו הוא בחי' מ"ן דמל' וכמ"ש בלק"ת מהאריו"ל פ' חיי בד"ה ענין אליעזר) אשר לפיכך בעלותן בבחי' מ"ן ונכללים ביסוד דנוק' דאצי' הנה בהן עצמן נעשה היחוד והזיווג דו"ת שהן עצמן הכלי המעלה מ"ן דנוק' ברשפי אש שלהבת י"ה, ואח"כ יורד המ"ד דמ"ה ונשפע ונמשך לתוכן ממש להתייחד עמהם ממש מפני שהם מרכבה לאלקות לכך מתייחד עמהם ממש כו'. והענין הוא כמש"ש דהעלאת מ"ן דמל' הוא העלאת הנצוצות שנפלו בשבה"כ שמתבררים ונכללים בבחי' מל' וזה נעשה בחי' העלאת מ"ן דמל' להיות המשכת מ"ד כו' (ועמשנת"ל בפסוק הרעשתה ארץ או"ד) וידוע שיש ב' בחי' בירור בירור ראשון ובירור שני, בירור ראשון הוא שמתבררים מן ההיפך שהיו תחלה מעורבים בטו"ר דבחי' ק"ב וע"י הבירור הוא שמתבררים ויוצאים מן הרע כו'. ועם היות שעולים ונכללים הבירורים בבחי' מל' מ"מ אין זה שנכללים ממש בבחי' מל' כי הביטול הוא בבחי' ביטול היש בלבד שהוא עדיין יש רק שהיש בטל, ובחי' מל' דאצי' היא בחי' אלקות ממש וא"א שבחי' יש יהי' נכלל ממש בבחי' מל', רק בעלייתן בבחי' ביטול היש ה"ה מתבררים בבחי' בירור שני והוא שנמשך בהם מבחי' ש' מ"ה להיות בבחי' ביטול אמיתי כו' וכמ"ש באורך בתו"א בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים. וזהו בסתם נשמות שעבודתם בענין הבירורים והביטול שלהם הוא בבחי' ביטול היש בלבד, ובד"כ הוא במדרי' הבינונים שעבודתם הוא בבחי' אתכפי' לבד, שאינם מהפכים מהות הכחות דנה"ב רק בבחי' כפי' וחלישות לבד שזהו בחי' ביטול היש כו'. אבל נשמות הגבוהות והן נשמות הצדיקים שהן בבחי' ביטול במציאות ממש ע"כ הן נכללים ממש בבחי' מל' דאצי' ומאיר בהם ממש בחי' ש' מ"ה ומתייחד עמהם ממש כנ"ל. משא"כ בכל הנשמות שהביטול שלהם הוא בבחי' היש בלבד אינם כלים להיות בהם ממש הגילוי דש' מ"ה. רק שמאיר בהם בחי' ש' מ"ה ע"י נשמות הצדיקי' מפני שהם נכללים בנשמות הצדיקים שהן נשמות כלליות כנ"ל ה"ה מבררים את הנשמות הפרטיים בכח

בחי' מ"ה שנקלט בהם כו' (וכמו יוסף והשבטים דכתי' והנה תסובינה אלומתיכם ותשחיון לאלומתי, דהיינו שנכללים בבחי' מ"ה דיוסף להחברר בבחי' בירור שני כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה הנ"ל. ואפשר דזה ע"י בחי' בנימין שהרי יוסף הוא בחי' מ"ה ממש, ולפי מש"ש הרי הכירור דשבטים הוא שאינם נכללים עדיין בבחי' אלקות ממש, וע"כ י"ל שזהו ע"י בנימין בחי' צ"ת כו') (וי"ל שזהו מ"ש בסש"ב ספ"ב בענין הדביקות בת"ח כו') ולכאוי' אינו מובן והלא גם הנשמות הצדיקים הנ"ל שהן מבחי' מל' הרי כללות הביטול שלהם הוא בבחי' ביטול היש שכן הוא גם בחי' הביטול דמל' בבחי' ביטול היש כו', וא"כ כמה מובדלים המה מסתם נשמות שהן בבחי' ביטול היש. ואם הביטול שלהם הוא בבחי' ביטול אמיתי א"כ מה מתחדש בהם ע"י גילוי ש' מ"ה המאיר בהם. אך הענין הוא דהביטול שלהם עם היותו ביטול היש הי"ז בבחי' ביטול במציאות, ומ"מ אין זה כמו בחי' ביטול דמ"ה המתחדש בהם ע"י שמאיר בהם בחי' ש' מ"ה כו'. ויובן זה עפ"מ שבי' מאה"פ וישב ע"פ אך אל הפרוכת שלא נדפס ההפרש בין משה ואלי' דשניהם היו בבחי' ביטול במציאות ועכ"ו יש הפרש ביניהם. דהנה אלי' הי' מלאך ממש גם בהיותו בגופו הגשמי שהרי הי' טס באויר ממדינה למדינה וכמ"ש ורוח ה' ישאך כו', וכמו שאמרז"ל אלי' בארבע וכמ"ש בזהר בראשית דמ"ו ע"ב ע"פ ורוח ה' ישאך כו'. והיינו מפני שגופו לא הי' חומרי כלל, וע"כ הי' טס באויר כמו המלאכים, ואח"כ עלה בגופו השמימה ונעשה כגופות המלאכים ממש כו'. והרי מצינו במשה שהי' בן בחי' הביטול במציאות ביותר וכמ"ש ונחנו מה שהי' בבחי' מ"ה בלי מהות ממש ואעפ"כ לא הי' גופו פורח וטס באויר ולא עלה בגופו השמימה אלא שנקבר בקבר וכמ"ש ויקבר אותו כו'. אך הענין הוא כידוע שבכ"מ יש בחי' פנימיות וחיצוניות שהן בחי' מ"ה ובין. והנה משה שנא' בו ונחנו מה הוא שהי' בבחי' הפנימיות והיינו בחי' מ"ה דמ"ה בחי' אין בעצם, וע"כ הי' בו הביטול בבחי' פנימיות יותר מאלי' שהי' בבחי' ביטול עצמי ממש כו', וזהו שהי' כבד פה וכבד לשון שלא הי' יכול לבוא לגילוי בבחי' יש ודבר בדבור וכה"ג להיות בחי' אין כמו שהוא בעצם בלתי יוכל לירד ולהתלבש בלבוש חיצוני כלל להיות נגלה בבחי' יש ודבר כו'. אבל אלי' הי' ג"כ בבחי' הביטול דש' מ"ה אך לא בבחי' הפנימיות כ"א בבחי' החיצוניות בחי' בין דמ"ה, והיינו שהי' בחי' אין שלו נמשך למטה בחיצוניות הנראה ליש להיות גם הוא בבחי' אין וע"כ הי' גופו טס באויר מפני שנמשך בחי' מ"ה ואין גם בגופו החומרי להיות בבחי' ביטול במציאות והי' בבחי' אין. ובמעלה זו הי' אלי' מובדל ולמעלה ממשה והאבות, וע"כ גם בהיותו בגופו הי' כמו מלאך ממש כו'. ונמצא משה ואלי' היו שניהם בבחי' ביטול במציאות ממש ומ"מ הי' הפרש ביניהם והי' בכ"א יתרון מעלה. דמשה הי' בבחי' אין דמ"ה ממש כמו שהוא בעצם והי' בבחי' ביטול במציאות בלי מהות ממש והי' זה בפנימיותו היינו בנשמתו, אבל גופו עם היות שהי' בטל לא הי' בו אופן הביטול הזה כמו בנשמתו שהי' גוף חומרי (ובמ"א מבו' שגופו הי' בטל במציאות עד שעמד על עמדו בעת הנבואה מפני שגופו הי' כלי לאלקות, ומ"מ הי' גוף חומרי לא כמו גופו של אלי' כו', וע' לקמן) ואלי' הי' ג"כ בבחי' ביטול דמ"ה אך בחי' חיצוניות מ"ה והיינו בחי'

בין דמיה הוא בחי' אין דמיה שנמשך לבטל את היש והי' הביטול שלו
 בנשמתו לא הי' גוף חומרי כלל כ"א גוף רוחני כמו מלאך, ובפנימיותו היינו
 ועדין יובן בצדיקים הנ"ל בו הביטול באופן כזה שבזה הי' יתרון מעלה במשה כו'.
 בחי' מ"ה דמיה ובין דמיה הנ"ל שהן מבחי' ש' בין, דהנה כמו שבשם מ"ה יש
 (עמ"ש בד"ה תקעה, פ"ת). וי"ל דהנה באמת הרי היש אינו בבחי' מציאות
 כלל דכל מציאותו הוא רק האלקות המהוה אותו רק שנראה בבחי' מציאות
 יש אבל באמת כל מציאותו הוא רק האלקות כו' וכמ"ש במ"א באורך, וזהו
 דבחי' מ"ה דבין הוא בלתי המציאות של היש, ובחי' בין דבין הוא בחי'
 המציאות שלו, והרי גם בחי' בין דבין הוא שהיש בטל אך הוא בבחי' ביטול
 היש בלבד שהוא יש רק שבטל, ובחי' מ"ה דבין הוא שבטל במציאות ממש.
 ועד אין עוד שיהי' לעתיד שיהי' הגשמי אלקות ממש כו', וכמ"ש בבחי' פ'
 פ' בשלח הנז"ל או"ב, והיינו בחי' ביטול העצמי דש' בין כו'. והיז כמו באלי'
 שהי' הביטול בגופו החומרי כו' כנ"ל. ומ"מ יש הפרש ביניהם ויש בכ"א
 יתרון מעלה, דהנה ביטול הגוף דאלי' הי' מבחי' אין דמיה המבטל את היש.
 דש' מ"ה הוא בחי' ביטול אמיתי דכללות ההפרש בין מ"ה ובין הוא דמיה
 הוא ביטול אמיתי ובין ביטול היש, ובאלי' שהי' ביטול היש שלו ע"י גילוי
 בחי' אין דמיה ע"כ הי' בו הביטול שהי' הגוף רוחני ממש כמו בחי' אין דמיה.
 אך אין זה הביטול בעצם היש שמצ"ע כ"א מהגילוי דבחי' אין דמיה כו'.
 ובצדיקים הנ"ל דבחי' בין הוא שהי' ביטול היש שלהם (בגופם ונה"ב ובהכירורים
 שלהם) מבחי' מ"ה דבין וע"כ הי' גופם לא גופים רוחניים כ"א גופם חומרים
 אבל הי' בהם הביטול בעצם המציאות של היש שלא הי' בבחי' מציאות כלל
 (ועמ"ש במ"א ההפרש אם האור בא במקום החשך או שהחשך נעשה אור כו')
 והי' המעלה באלי' שגופו הי' רוחני (והוא ע"י גילוי ש' מ"ה בגופו) המעלה
 בצדיקים הנ"ל ככנימין ובניהו שהיש במציאות הי' בבחי' בלתי מציאות ממש
 כו'. וי"ל דכמו"כ הי' גופו של משה שהי' מבחי' מ"ה דבין וע"כ הי' כלי לגילוי
 הנבואה (וכמו בצדיקים הנ"ל שבהם עצמם הוא היחוד כו' כנ"ל) מפני שגופו
 כמו שהוא במציאות הי' בטל במציאות ממש כו'. וכן מובן מהמד"ר פ' ברכה
 ע"פ ולא קם עוד נביא כמשה א"ל הקב"ה למשה אתה העדת עלי אין עוד
 ואף אני מעיד עליך ולא קם נביא עוד כו'. וידוע דהביטול דאין עוד הוא
 שהיש הוא ממש האלקות המהוה אותו כו', וזהו שא' משה אין עוד, ומבו'
 במד"ר אין עוד אפי' בחללו של עולם, ומבו' בדרוש מים רבים, רל"ה. דהיינו
 בבחי' הרשימו מקור היש כו', ועו"א ולא קם עוד היינו שהי' היש שלו בבחי'
 הביטול דאין עוד כו'. ולפ"ז הי' מרע"ה בפנימיותו וחיצוניותו הכל בבחי' מ"ה
 והוא בחי' מ"ה דמיה ומ"ה דבין כו'. וע"פ הנ"ל יובן דצדיקים הנ"ל הגם
 שהביטול שלהם הי' בבחי' ביטול היש מ"מ היז נכלל ממש בבחי' מל' דאצי', כי
 ביטול היש הוא בחי' ביטול היש ממש וכמו הביטול דאין עוד כו', וע"כ
 נכללים ממש בבחי' מל' דאצי', דזהו ג"כ מה שבחי' מל' היא בחי' יש ואלקות
 היינו שהיש הוא האלקות המהוה כו', ומאיר בהם בחי' ש' מ"ה היינו שהי' הביטול
 בפנימיותם כו', וזהו שמתחדש מש' מ"ה היינו הביטול בפנימיות ובבחי' ביטול

אמיתי כו' כנ"ל. וסתם נשמות הן בבחי' ב"ן דב"ן, והיינו שהבירורים והביטול שלהם היא בבחי' ביטול היש לכד כו', וע"כ צריכים להתברר בירור שני ע"י ש' מ"ה כו'.

ה) והנה בענין ש' מ"ה הנמשך לצדיקים הנ"ל שנכללים ממש בבחי' מל' ובהם עצמם הוא היחוד דמ"ה וב"ן והמשכת ש' מ"ה של סתם נשמות ההפרש ביניהם ע"פ פשוט מובן דבנשמות • הרי הש' מ"ה הנמשך בהם הוא ע"י נשמות הצדיקים שהם המבררים אותם כנ"ל, א"כ ה"ז בחי' הארת ש' מ"ה שנמשך ע"י הצדיקים, משא"כ בנשמות הצדיקים הוא שמאיר בהם ש' מ"ה עצמו הנמשך מלמעלה כו' (וי"ל שזהו ע"ד המבו' במ"א בענין הממוצע בין העליון לתחתון שהתחתון מובדל בערך מן העליון הרי אין אור העליון ממש נמשך אל התחתון כ"א ע"י שמתעצם תחלה בהממוצע וממנו הוא ההמשכה אל התחתון כו' וכמו המתורגמן שמקבל השכל מהרב המשפיע ומתעצם ההשפעה בשכלו שתופס ומקבל את שכל הרב והוא משפיע כפי שכלו וחושים שלו, ועם היות שזהו השפעת שכל הרב המשפיע ה"ז כפי שתופס הוא ומקבל את שכל הרב כו'. וכמו"כ הוא למעלה דבחי' כתר הוא הממוצע בין אוא"ס המאציל אל הנאצלים דבחי' עתיק הוא המשכת העצמות דא"ס דעש"ז נקי עתיק ל' העתקה כנודע, ומ"מ זהו כמו שנמשך מעצמותו להיות בבחי' ממוצע כו' וכמ"ש במ"א, ובחי' ומדרי' זו היא בבחי' העתקה והבדלה מהנאצלים, ומה שנמשך להיות מקור לנאצלים הוא בחי' אריך שזהו מה שנמצא מבחי' עתיק כו'. וכמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג כב' מדרי' שבכתר א' הוא הבחי' היותר תחתונה ושפלה מכל בחי' א"ס (עמ"ש בהבי' דשחורה אני בהג"ה שם) כו'. והנה בון המדרי' התחתונה שבא"ס יש בה כללות כל שלמעלה הימנה ומקבלת מכולם כנודע ומדרי' זו התחתונה היא האצילה את בחי' השני' שהיא המדרי' העליונה מכל מה שבכל הנאצלים ויש בה שורש כל הנאצלים כו' עכ"ל. ועמ"ש בהוספות דתו"א בהבי' דקחו מאתכם תרומה פ"ג, ועמ"ש על מאה"ז פ' חיי שרה בענין מאה שנה כו'. וכמו"כ הוא בהמשכת ש' מ"ה שבנשמות הצדיקים נמשך ש' מ"ה עצמו ומתעצם ומתעלם בהם וההמשכה לסתם נשמות הוא מה שנמשך מנשמות הצדיקים כו'). אמנם ההפרש בעצם מדרי' דש' מ"ה (שהרי בסתם נשמות הוא בכדי לבררם ולתקנם בבחי' בירור שני משא"כ בנשמות הצדיקים כו'. וי"ל שהוא היחוד לצורך הולדות נשמות כו' וכמ"ש במ"א שגם מיחוד זו"נ נולדים נשמות דאצ"י ממש כו' וכמו ביחוד יצחק ורבקה בחי' מ"ה וב"ן הנ"ל וכמשי"ת הי' הולדת יעקב בחי' נשמה דאצ"י ועיקר בחי' התיקון כו' כנודע, ועמ"ש בד"ה הקבצו בס' בראשית ב' שזהו בחי' ואנשי קדש כו') הנה י"ל שזהו ע"ד משנת"ל ההפרש בין משה ואל"י דשניהם בחי' מ"ה ומשה הוא בחי' מ"ה דמ"ה דהיינו בחי' פנימיות מ"ה ואל"י בחי' ב"ן דמ"ה חיצוניות מ"ה, והוא לעשות ביטול בהיש כו'. והוא כמו ב' המדרי' דעתיק ואריך כו'. ועמ"ש בענין משה ואל"י בהבי' דכי תצא שלא נדפס, דאל"י הוא בחי' חיצוניות שבעליון כו'. אמנם יותר

ג"ל שזהו כמ"ש בד"ה עם לבן גרתי דתקס"ה, שיש ב' בחי' אין הא' בחי' אין של העלם העצמיות כמו שהעצמיות הוא במהותו בהעלם (בחי' עתיק והיינו כמ"ש במ"א דבחי' • הוא המשכת העצמיות וה"ה הוא העצמיות כמו שהוא למעלה מבחי' המשכה ולכן נק' בשם העתקה דהיינו העתקת העצם ממקום למקום כו'. ועמ"ש בהגהות לביאור דאתה הצבת בענין עתיק וכמו מל' שנעשית עתיק לברי' כו' וכמ"ש בע"ח שמ"ז פ"א שזהו עצם נקודת המל' כו')**.

בס"ד ש"פ נח, פ"ר.

צהר תעשה לתיבה ואל אמה תכלינה מלמעלה כו'. ואי' בגמ' סנהדרין דק"ח ע"ב א"ר יוחנן א"ל הקב"ה לנח קבע בה אבנים טובות ומרגליות שיהיו מאירים לכם כצהרים, וזהו צהר תעשה שיקבע בה אבן שיהי' מאיר כצהרים. וכן פי' רש"י צהר ו"א חלון וי"א אבן טוב המאיר. ויונתן תרגם איזל לפישון וסב מתמן יוהרא כו' ופי' יוהרא הוא אבן טוב, אדמו עצם מפנינים תרגם יוהרין, הרי יוהרין הוא פנינים, ומ"ש אדמו עצם משמע שיש בו קצת אודם, והוא כמ"ש באבן הבדולח דגוונא סומקא אתחזי ביי'. והנה יוהרא בלה"ק הוא ל' גאווה וכמו גבר יהר ולא ינוה, זד יהר לץ שמו. ובל' רו"ל מתחזי כיוהרא. כי יש ענין הגיאות בקדושה שהוא הרוממות והגדולה וכמו הגאווה והגדולה לחי העולמים, וכמו ל' גאה גאה, וידוע דגאה גאה שמתגאה על גיזותנאי הוא בחי' פנימיות הכתר, והאבנים טובות שעושים מהם כתר ועטרה ה"ז ג"כ מורה על הרוממות והגדולה שלמעלה זהו ג"כ בחי' פנימיות הכתר. שהרי הגולגלת הוא ג"כ בחי' מקיף והיינו בחי' חיצוניות הכתר, גולגלתא דחפי' על מוחא כו', והכתר והעטרה שע"ג הראש הוא בחי' פנימיות הכתר כו' וכמ"ש במ"א, וכאשר נפל בשבה"כ נעשה מזה ענין הגסות והגאווה וזהו גבר יהר ומחזי כיוהרא כו'. וכאשר נהפך לקדושה ה"ז מגיע בבחי' כי גאה גאה כו' (ועמ"ש במ"א בענין מבני בניו של המן למדו תורה ברבים כו'). והנה רבינו ג"ע פי' בשם הבעש"ט ז"ל דתיבות נח הוא תיבת התפלה. ולפי"ז י"ל מ"ש צהר תעשה לתיבה שהוא אבן טוב כנ"ל. הנה אבנים הם אותיות וכמ"ש בס"י שתי אבנים בונות שני בתים שלושה אבנים בונות ששה בתים כו'. ואמרז"ל מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהם של ישראל, הרי התפלה היא בחי' כתר, ואותיות התפלה הן האבנים

(*) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : דבחי' עתיק.

(**) ע"כ נמצא בגוכי"ק.

טובות הקבועים בהכתר כו'. והענין הוא דהנה ידוע שיש ב' מיני אבנים, הא' אבן שהוא בריאה בידי שמים, והב' הנעשה בידי אדם, והוא הנק' לבנים וכמ"ש הבה גלבנה לבנים ונשרפה לשריפה, שהלבנים הן חוקים וקשים כאבנים וראוים לבנין רק שצריכים הכנה לשרוף אותם בכבשן ואזי המה כאבנים וכמ"ש ותהי להם הלבנה לאבן כו'. וכמו"כ הוא באותיות שיש אותיות שהן בידי שמים בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, ויש אותיות שהן בידי אדם מלמטלמ"ע, והן בחי' אותיות דמ"ה ואותיות דב"ן דמ"ה וב"ן שניהם יש בהם בחי' אורות וכלים, ואותיות הן כלים כמ"ש בע"ח, ואותיות דמ"ה הן כלים להאורות דש' מ"ה, וש' ב"ן יש בו ג"כ אורות וכלים דהאותיו' דב"ן הן בחי' הכלים דב"ן. והנה אותיות דמ"ה הוא דמ"ה הוא בחי' חכ' כח מה דחכ' היא בחי' ביטול בעצם, והיינו לא שמבטל א"ע כ"א שהוא בטל בעצם והוא מהות ביטול, ולכן בחכ' הוא השראת אוא"ס, דאוא"ס שורה במקום הביטול דוקא, והחכ' להיותה בחי' ביטול ה"ה כלי לאוא"ס ב"ה וכמ"ש בסש"ב אוא"ס אחד האמת הוא לבדו הוא ואין זולתו וזוהי מדרי' החכ' כו', וכמו משה שא' נחננו מה שהי' בטל בתכלית עד שלא הי' מורגש בנפשו למציאות דבר כלל, וע"כ א' לא עלינו תלונותיכם, כי מה נחשב הוא כו', וזהו הביטול דחכ' שהוא בחי' ביטול עצמי כו'. והגם שזהו ג"כ מההרגש דאוא"ס, דמ"ש בסש"ב הוא לבדו הוא ואין זולתו היינו שבחכ' נרגש איך שהוא לבדו הוא כו', מ"מ ה"ז ביטול עצמי מפני שהרגש זה הוא מתחילת האצילות כו'. דהנה מתחלה נאצלה החכ' לא בבחי' מציאות וע"כ מתחלה נרגש בחכ' הדעה האמיתית איך שהוא לבדו הוא והיא בבחי' ביטול עצמי כו'. דמה שהוא בבחי' מציאות גם שע"י שנרגש בו הרגש הא"ס ומתבטל במציאות אין זה ביטול עצמי ממש, אבל החכ' נאצלה מתחלה לא בבחי' מציאות ומתחלת אצילותה נרגש בה הרגש הא"ס איך שהוא לבדו הוא, ע"כ הביטול הוא ביטול עצמי כו'. וזה שהחכ' היא כלי לאוא"ס מפני שהיא בבחי' ביטול והיינו מה שנאצלה לא בבחי' מציאות, וע"י ההרגש דאוא"ס מתבטל ממציאיתה שזהו ביטול עליון יותר כו'. והנה בהכרח הוא שיהיו בחי' כלים להכיל ולקבל אור ביטול זה. דכל אור בהכרח שיהי' לו כח במה שיהי' נאחו וכמו אור הנר שנאחו בפתילה והאש בעצים, והמים בלי כלי ישפכו וירדו מגבוה לנמוך. וכמו"כ כל האור בהכרח שיהי' לו כלים, וזהו בחי' האותיות דמ"ה שהן כלים להביטול דמ"ה, שהרי הביטול אינו בבחי' העדר ח"ו וגם אין זה במדרי' לאו אינון גהורין כו' וכמ"ש במ"א. וע"כ יש אותיות וכלים שבהם נאחו הביטול והן המביאין ומגלים אור הביטול כו'. וזהו מכון לשבתך פעלת ה' שהאותיות דמ"ה הן מכון וכלים שבהם מתיישב האור דמ"ה כו'. ואותיות אלו הן בידי שמים היינו שהן המשכה מלמעלה שנמשכים מן העצמות כמו עצם האור כו', והן בחי' כלים דע"ס דאצ"י שנאצלו מהמאציל עליון ב"ה, דכמו שהאורות נאצלו מאוא"ס המאציל כמו"כ הכלים נאצלו מאוא"ס המאציל, ויש הפרש בין אצ"י האורות ואצ"י הכלים וכמ"ש במ"א. ומ"מ הרי גם הכלים נאצלו מאוא"ס המאציל כו'. וההתהוות בפועל דכלים הוא מן האור דמהתעבות האור נעשה הכלים שנתהוו הכלים בערך האור שהאור מתלבש ומתיישב בתוכם והכלים מתארים ומגלים את האור כו' וכמ"ש במ"א. ולמטה בכללות הן האותיות דלה"ק

שניתן מלמעלה שבו נברא העולם ובו ניתנה התורה כו'. והוא המשכת בחי' קודש עליון בעולם כו' ובוזהר אחרי דס"א ע"א דלה"ק הוא המשכת בחי' חכ' ובמק"מ שם דלשון בחי' מל' במל' וקדש הוא המשכת החכ' במל' כו'. ובפרטיות הן האותיות דתושב"כ שהן כלים אל האור, ולכן בתושב"כ האותיות הן בדקדוק באותיות אלו דוקא, והאותיות צ"ל בתמונה כזאת דוקא ובהתגין ובא"ל פסול. כי האותיות ותנועתן מורים על ההמשכה וכמו אות אלף שהוא יו"ד למעלה ויו"ד למטה וקו באמצע, דב' יודי"ן הן ח"ע וח"ת יו"ד דהוי' ויו"ד דאד' וקו באמצע ת"ת שמחבר בחי' חכ' עם המל' כו'. ואות ב' אי' בזהר שמיני דל"ו ע"א ב' אית לי' תרי"ן גגין וחד דאחיד לזן גג העליון בינה וגג התחתון מל' והקו המחבר הוא ת"ת. ובמ"א שהג' קוין דב' הן חג"ת ג' אבות כו'. וג' תמונתו ו' יו"ד והוא השפעת היסוד במל', דיסוד נק' גימל שגומל חסד עם המל' שנקראת דל ויסוד הוא משכיל אל דל כו' (ובמ"א מבר' דדל בחי' יסוד ומשכיל אל הדל המשכת בחי' פנימיות החכ' ביסוד כו'. ועמ"ש בבה"ז תשא בענין ואם דל הוא ובמ"א בהבי' דחגרה בעוז מתני' והיינו שיסוד נק' דל ומל' דלה, וכאשר נמשך מהחכ' ביסוד אזי היסוד גומל דלים ומשפיע במל') ובאות ו' יו"ד בראשו שזהו ראשית השפעת החכ' במדות, ובג' היו"ד בסוף דהיינו סיוע השפע דחכ' במל' כו' וכמ"ש בתו"א בהבי' דלכן אמר כו'. וכן כל האותיות תמונתן מורה על ההמשכה, והן האותיות דתורה שניתנו מלמעלה שבהם וע"י הוא המשכת האור שהן אותיות דמ"ה כו'. וכן נשמות דמ"ה שהן בתכלית הביטול בבחי' ביטול במציאות כו' וגם הלבושים והגופים שלהם הן בבחי' ביטול במציאות וכמו האבות שהיו בבחי' מרכבה וכמו גופו של משה כו'. וע"י הלבושים הוא שמביאים גילוי ש' מ"ה וכידוע דהצדיקי' ענינם הוא להמשיך בחי' ביטול דמ"ה בעולם וכמ"ש במ"א והוא ע"י הלבושים והכלים כו'.

(ב) אמנם ש' ב"ן הוא ביטול היש לא בחי' ביטול עצמי כ"א ביטול הנעשה שהוא בבחי' יש ומבטל עצמותו ונכלל בבחי' אין כו'. וכמו מיכאל באהבה וגבריאל ביראה דעם היות שזהו בבחי' יש מי שאוהב ויש מי שירא מ"מ ה"ז שמתבטל מישותו כו'. וכן בשרפים דאהבה שלהם בבחי' רצוא ה"ז בבחי' יש ומ"מ ה"ז בבחי' ביטול מציאותם שעש"ז נק' שרפים שנשרף כל מציאותם כו'. וביותר במ"ש בעמדם תרפינה כנפיהם שע"י הגילוי מלמעלה מתבטלים לגמרי שזהו בחי' השוב שג"ז הוא בבחי' יש (ועמ"ש בד"ה תקעו, פר"ת) וה"ז בבחי' ביטול המציאות כו'. וכמו"כ המלאך בעת שהוא שליח מלמעלה שאז משתנה למהות ביטול עד שנקרא בש' הוי' וכמ"ש בי נשבעתי נאום הוי' וכן ותקרא שם הוי' הדובר אלי, ולכאו' איך נק' המלאך בש' הוי', אלא זה מפני כח המשלח שבו לגמרי אל כח המשלח שאינו מציאות לעצמו כלל כו'. ומ"מ ה"ז בבחי' ביטול היש בלבד שהרי הם נבראים בע"ג שנבראו במע"ב וכדאי' במד"ר י"א שנבראו בשני וי"א בחמישי והכל מודים שלא נבראו בראשון שלא יאמרו מיכאל מותח בדרומו וגבריאל בצפונו והקב"ה ממדד באמצע וכמ"ש אני ה' עושה כל מי אתי מי הי' שותף אתי במע"ב כו'. הרי

שהן נבראים בע"ג, וא"כ הביטול שלהם הוא בחי' ביטול היש בלבד. וז"ע ש'
 ב"ן שהוא בחי' ביטול היש כו'. ויש בזה אורות וכלים, היינו האו"ר שבנפשם
 וגופות המלאכים שמתבטלים באהוי"ר זו וכמ"ש עושה מלאכיו רוחות משרתיו
 אש לזהט, שזהו גופי המלאכים והן האותיות דב"ן כו'. (ועמ"ש בד"ה רוח
 אלקים מרחפת, פר"ת). וכן בנשמות דב"ן שהביטול שלהם הוא בבחי' ביטול
 היש והן נתפסים * שהעבודה שלהם בויכוח החומריות דגוף ונה"כ שכ"ז
 הוא בבחי' ביטול היש לאין כו'. ובכללות אותיות דב"ן הן האותיות דשאר
 לשונות לבד לה"ק שהן אותיות דנוגה שהאדם משמש בהם לצרכי גופו בעסק
 מו"מ וכה"ג. וכאשר בכח זה לומד ומתפלל בכוונה מתבררים האותיות ונכללים
 בקדושה כו', ובפרטיות הן אותיות התפלה, שהתפלה הוא דבור האדם, שאין
 זה מה שניתן למעלה כ"א מה שהאדם מדבר, דגם בשמ"ע שאומרים אד'
 שפתי תפתח וזה רק שמלמעלה פותחין את פיו לדבר אבל הדבור הוא של
 האדם, והן הי"ב ברכות האמצעות שהאדם שואל צרכיו בהם כו'. וכאשר
 אותיות אלו באים באהוי"ר ובבחי' ביטול היש כמשי"ת וזהו שנשרפים בכבשן
 האש היינו בחי' רשפי אש האהבה שעיי' נעשה הלבנה לאבן כו' ואזי הוא
 בחי' אבן טוב שנעשה כתר לקונו כו'. דהנה ענין התפלה הוא יהי רצון שיומשך
 רצון חדש לשנות מהקודם והיינו שגם אם גזר ח"ו כך וכך הנה עיי' התפלה
 נמשך רצון חדש כמו לרפאות החולים ולברך השנים כו'. ויובן זה עד"מ באדם
 למטה שהטעם והשכל מחייב שלא ירצה בדבר פלוני שיש לו טעמים וסברות
 ישירות ע"ז ומ"מ כאשר מדברים על לבו שמ"מ ירצה בזה דהגם שהשכל אינו
 מחייב כן ומ"מ ירצה בזה ממשיכים רצונו שרוצה בהדבר. והרי החכ' והטעם
 מתבטלים עיי' הרצון שגובר על החכ' כו'. וכמו"כ הוא למעלה דרצון הוא בחי'
 הכתר כמ"ש כצנה רצון תעטרנו, אמנם כולם בחכ' עשית שהחכ' היא ראשית
 ההשתל' והנהגת העולם הוא ע"פ החכ', ובחכ' יש דקדוקים וכמו המעיין
 בחכמתו אם צריך להיות כך או כך כו' וכמ"ש החיטט שהחכ' יש בה קצת דין
 שז"ע הדקדוק כו'. ועיי' התפלה ממשיכים מבחי' הכתר, והיינו המשכת הרצון
 שגובר על החכ' שמ"מ תהי' ההשפעה כו'. והנה צ"ל והלא חכ' נמצא כלול
 ברצון שהרי בחי' כתר כולל כל הע"ס כנודע, הרי החכ' כלולה ברצון, והיינו
 שהרצון מחייב בחי' החכ' ואיך יהי' הרצון היפך החכ'. אך הענין הוא שיש
 היצוניות הרצון ופנימיות הרצון, היצוניות הרצון הוא שרוצה בדבר מה,
 וא"כ הרי יש לו שייכות לאיזה דבר. ופנימיות הרצון הוא שהוא מרוצה
 לא שיש לו איזה רצון כ"א שהוא מרוצה, שזהו אמיתית הרצון שלא יקצוף
 ולא יכעס והנה זה שהוא מרוצה ה"ז ג"כ גילוי רק שאינו רצון שרוצה
 בדבר ואין לו שייכות לאיזה דבר כו'. וע"כ בחיצוניות הרצון להיות שהוא
 בבחי' שייכות לאיזה דבר שייך שם התכללות החכ' והטעם. אבל בפנימיות
 הרצון שאינו בבחי' שייכות כלל לאיזה דבר אינו שייך שם התכללות החכ'
 כו'. והענין למעלה יובן מ"ש בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט להאציל כו' דבוה שייך
 שיער בעצמו מה שעתידי להיות בפועל, עם היות שעליית הרצון הוא למעלה

מהשערה מ"מ מאחר שיש רצון שייך ענין השערה כו'. וידוע שזה שרש ומקור דממכ"ע. והיינו איך שהרצון הוא מקור דממכ"ע ויש שם התכללות דחכ' כו'. אבל בחי' אוא"ס שלמעלה מעלות הרצון הוא שלא יש בחי' רצון עדיין, וה"ז ג"כ רצון רק שזהו מה שמרוצה כבי'. וידוע דאוא"ס שקודם עלות הרצון זהו מקור בחי' סוכ"ע (היינו עצם בחי' טובב שלמעלה מבחי' מקור לממכ"ע כו') ושם לא יש כלל התכללות דבחי' החכ' כו', ומשם הוא המשכת הרצון גם היפך מבחי' החכ' כו'. אמנם באמת שרש ההמשכה היא מבחי' עצמות א"ס בעל הרצון שיהי' המשכת הרצון כו'. והענין הוא דהנה כתי' או יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח ואי' במד"ר ס"פ בהר אפילו אותה שנא' בה והארכת ימים (והיינו ימוהמ"ש ועוה"ב. מת"כ) מהרה תצמח. ומפרש אורך וארוכתך ל' אריכות ימים. והיינו בחי' א"א שזהו המשכת בחי' סוכ"ע. ובכדי שיהי' המשכת בחי' סוכ"ע שיהי' בגילוי בבחי' ממכ"ע שזהו יחוד סוכ"ע וממכ"ע הנה עז"א או יבקע כשחר אורך. דהנה יעקב הוא אותיות יבקע כמ"ש בע"ח של"א ספ"א ויעקב הוא בריח התיכון שמבריח מקצה העליון ביותר דהיינו מבחי' עצמות א"ס. וזהו אז יבקע כשחר אורך, וכמו השחר שבוקע חשכת הלילה וכמ"ש וכמו השחר עלה כו', דבכללות הוא בקיעת הקו שבוקע חשך הצמצום שהוא בבחי' סילוק האור בחי' העדר האור והקו בוקע את החשך כו', אך כמ"כ הוא הבקיעה דבחי' עצמות א"ס בחי' ישת חשך סתרו שזהו בחי' העלם הא"ס שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע. כי גם סוכ"ע הוא בחי' אור רק שהוא אור מקיף כו' וכנ"ל שזהו בשרשו בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון. וידוע דב' המדרי' דעלות הרצון וקודם עלות הרצון הכל הוא בבחי' שמו שהוא בחי' גילוי אור רק שזהו אור המאיר לעצמו ואור השייך אל העולמות כו', ובחי' חשך הקדום הוא שלמעלה גם מבחי' אור הסוכ"ע והוא בחי' העלם העצמי כו'. ועז"א או יבקע כשחר בחי' בקיעת העצמות להיות וארוכתך מהרה תצמח שיהי' המשכת בחי' סוכ"ע בממכ"ע. בחי' מלכותך מכ"ע כו', ומ"ש מהרה תצמח הנה צמיחה הוא מלמטלמ"ע והיינו שהמשכה זו היא ע"י ביטול היש לאין כו'. וכמו בצמיחה הוא שזורעין גרעין בארץ ונרקב ונפסד כל צורתו ואזי הוא הצמיחה. דכ"ז שלא נפסד לגמרי לא תהי' הצמיחה כ"א כאשר נפסד לגמרי כו', וכמו"כ בעבודה הו"ע ביטול היש לאין שעי"ז הוא הצמיחה והגילוי כו'. אך על זה גופא שיהי' ביטול היש נמשך ג"כ כח מלמעלה שזהו ג"כ או יבקע כו' שנמשך כח מלמעלה להיות ביטול היש כו'. וזש"א זורע צדקות מצמיח ישועות, פי' זורע צדקות הוא הבקיעה דיעקב בחי' הארת אוא"ס שנמשך במל' שג' צדקה, ועי"ז מצמיח ישועות להיות הביטול והתכללות שהו"ע ביטול היש כו'. וז"ע גתינת הצדקה קודם התפלה וכמארו"ל ר"א יהיב פרוטה לעני והדר מצלי שנא' אני בצדק אחזה פניך שעי" הצדקה הוא המשכת האור והכח מלמעלה שו"ע זורע צדקה בכדי להיות מצמיח ישועות כו'.

ג) והענין הוא דהנה כתי' כה אמר ה' ליעקב אשר פדה את אברהם. דהנה לחד מ"ד בגמ' תפלות אבות תקנום דשחרית מנחה וערבית הן נגד האבות אברהם יצחק ויעקב, ובכל תפלה יש התכללות מכל המדרי', כי יש

פסוקי אהבה ופסוקי יראה ופסוקי רחמים מדתו של יעקב כו', והעיקר הוא בשתים שלפני שיש בהם התעוררות רחמים וכמש"א בברכת יוצר אלקי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו, אלקי עולם הו"ע בורא עולם, דהיינו בחי' עצמות א"ס שא"א לכנותו ית' רק בשם בורא הוא לבדו בכחו ויכולתו להוות כו', ברחמיך הרבים הוא המשכת בחי' רחמים פשוטים רחמים עצמיים כו', ורחם עלינו הוא שנמשך בבחי' מקיף כו' וכמ"ש במ"א. וביותר הוא בברכת אהבת עולם שהוא התעוררות רחמים על ניצוץ האלקי, שלא יש בחי' אהוי"ר שזהו מצד העדר ההתבוננות כו', דהולדת אהוי"ר הוא ע"י שמתבונן בענין אלקי כו', ובהעדר ההתבוננות ממילא אינו מתעורר באהוי"ר. וע"ז אנו מבקשים אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה להבין, היינו להבין דבר מתוך דבר. דבר הוא בחי' סוכ"ע ותוך דבר בחי' ממכ"ע כו', והוא להתבונן בהתהוות יש מאין שזהו בחי' ממכ"ע והוא בחי' כח הפועל בנפעל וכמ"ש אד' בס שהן אותיות הדבור שבאים בבחי' התלבשות בנבראים וכמ"ש ואתה מחי' את כולם א"ת מחי' אלא מהוה שהן האותיות מא' עד ת' שמהווה ומחי' הנבראי' כו'. דהרי ל' כלים דמלי' נעשים נר"ן לבי"ע שזהו המהווה ומחי' כו' וכמ"ש באגה"ק סי' ק', ולמעלה יותר הוא האור שנמדד לצורך העולמות והוא בחי' אור הקו שבא בבחי' התלבשות בעולמות עד עולם האצ"י שמהווה את העולמות ומאיר בתוכם כו', שכ"ז הוא בחי' ממכ"ע כו'. ואח"כ מתבונן איך שכ"ז הוא הארה לבד שבאין ערוך כלל לגבי עצמות כו'. וכמו בהתהוות העולמות שע"י הדבור הרי באמירה אחת נבראו כל העולמות ברוך שאמר והי' העולם וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו', והלא במאמר א' יכול להבראות, דבאמת נברא הכל במאמר א' כנודע. ועד"מ באדם מה תופס מקום דבור א' לגבי כללות גפש המדברת, ומכ"ש למעלה שאינו תופס מקום כלל כו'. וכאשר מתבונן בכ"ז איך שכל העולמות העליונים והתחתונים ומקור המהווים אינו תופס מקום כלל לגבי עצמות כו' נעשה הכוסף והתשווקה לבחי' עצמות א"ס כו'. והוא בחי' האהבה דאברהם אוהבי כו'. ואברהם הוליד את יצחק בחי' יראה, וזהו ואהבת את שכולל יראה. וי"ל להיות שע"י האהבה והרצוא מאיר לו גילוי אור שע"י הגילוי נעשה היראה. והוא בכלל בחי' יר"ע בחי' יראה בשת שמחכוש מגדולתו ית'. ועז"א ולא נבוש כו' לעולם ועד, דלעתיד כשיהי' התגלות אלקות וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו' תהי' בושה גדולה על הזמן דעוה"ז שהי' מלובש בחומריות והי' בבחי' יש ודבר נפרד כו'. דבאמת גם עכשיו אין שום דבר המסתיר לפניו ית' ומאיר בגילוי גם עכשיו, וצ"ל הכושה גם עכשיו, וכאשר מאיר לו גילוי אור אזי הוא בבחי' יראה בשת כו'. וכ"ז הוא ע"י התעוררות רחמים מדתו של יעקב כו', ואזי יוכל לבקש בתפלה בי"ב ברכות האמצעות שיהי' הרצון כמו לרפאות החולים ולברך השנים כו'. דכל ענין התפלה הוא שינוי הרצון להמשיך רצון חדש שלמעלה מהתורה דאורייתא מחכ' נפקית, והנהגת העולם הוא ע"פ התורה דמדה"ת הוא דאין יסורים בלי עון ח"ו, והתפלה היא להמשיך רצון חדש כו'. וזה ע"י הקדמה דמס"נ דק"ש למס"נ באתר ובואהבת את ה' אלקיך כו' דשמע ישראל הוא ההשגה וההתבוננות איך שהי' אלקינו ה' אחד שיחיד ומיוחד בתכלית, דכל העולמות הן מדבור א' שאינו תופס

מקום כלל כו' כנ"ל וכמ"ש במ"א. ואי לזאת נכספה וגם כלתה נפשו להיכלל בעצמות א"ס וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, ועמך כולל גם האור שזה ג"כ רק עמך, רק להיכלל בעצמות א"ס כו'. דמס"ג דק"ש למעלה מתורה, ולכן גם מי שתורתו אומנתו מפסיק לק"ש כו', ועי"ז ממשיכים בחי' רצון חדש בתפלה כו'. ולהיות דמח' ודבור התפלה שלנו המה גשמיים ואיך יהי' זה כתר למעלה עז"א מט"ט קושר כתרים כו' שעליית התפלה הוא ע"י המלאכים כו'. ולכאו' אינו מובן איך בכח המלאכים להעלות התפלה עד שיהי' כתר לקונו. אך הענין הוא דהנה ידוע דשרש האותיות הן בכתר למעלה מהחכ' ורק ראשית גילויים הוא בחכ' וכמ"ש ויהי האדם לנפש חי' ות"א לרוח ממללא דחי' הוא בחי' חכ'. והיינו רק הגילוי שלהם אבל שרשם הוא בכתר כו'. וכמו שהאותיות הן לבושים אל השכל דא"א להיות גילוי אור שכל בלי אותיות שהאותיות מלבישים ומגלים את השכל, ומ"מ הרי אין האותיות מהות שכל ולא ששרשם מהשכל, והראי' שהרי יכול לאמר השכל גם באותיות אחרים, וכמו שני בעלי שכליים שאו' שכל א' ובאותיות אחרים, והיינו מפני שאין האותיות מן השכל כ"א שרשם הוא מבחי' קדמות השכל ומעצם הנפש. וזהו מה שאומר השכל באותיות אלו דוקא מפני שעצם הנפש נותן לו אותיות אלו כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ הוא בשרשן למעלה דשרשן הוא מבחי' הכתר רק שירדו למטה ונתגשמו בה' מוצאות כו'. והמלאכים שמעלים את התפלות היינו שהן מזככים את האותיות וכמ"ש בזהר דגפיף לון ונשיק לון, וכמו עד"מ אדם הנושק מכניס רוחו והבלו בהדבר שנושק, וכמו"כ המלאך מכניס רוחו והבלו באותיות התפלה ונעשה כמו דבור שלהם שהוא בערך כמו מח' שלנו וגבוה מעל גבוה שומר עד שנעשה כתר לקונו.

(ד) אמנם העיקר הוא שיהי' ביטול היש וזהו דמט"ט קושר כתרים לקונו ומט"ט הוא בחי' נעלא דשכינתא כדאי' בזהר, ובשל"ה אי' שזה מדרי' תחתונה דמט"ט, ובגמ' חגיגה אי' סנדל קושר כתרים כו'. ונעל בנפש הוא הנה"ב כו'. דהנה הנשמות הנה"א הן בחי' רגל כמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם וברא כרעא דאבוה, דכמו שהרגל בטל אל הראש כמו"כ הנשמות בטלים לאלקות דנשמות דמ"ה ודאי בטלים לאלקות, אך גם נשמות דב"ן ה"ה בטלים לאלקות, והעדר הביטול הוא רק מצד העלם והסתר הנה"ב שזהו הנעל החופה את הרגל כו'. דהנה הנה"ב שרשו משמרי האופנים דחיות המרכבה פני ארי' ושור הם בחי' חסד וגבו' אהבה ויראה, ומזיעתן של החיות נהר דינור יוצא כו', והוא מתוקף התפעלות האהבה, וכן מעוצם הפחד שלהם נעשה זיעה שזה פסולת היצא וכמו זיעה היוצא מנקבי העור כו' שמהזיעה נעשה נה"ד כו'. והעור עצמו הוא בחי' חיצוניות הדחילו ורחימו שלהם והיינו המבוקש והמורגש כו', שבריבוי השתל' נעשה מזה נוגה שמעורב טו"ר, ומזהו ג"כ שרש הנה"ב כו'. וזהו בחי' נעל וכמו המנעלים נעשים מן העור כמו"כ הנה"ב שהוא מחיצוניות האופנים הוא בחי' נעל שחופה על הרגל כו'. אך ע"י אתכפי' ואתהפכא דנה"ב נעשה יתרון אור וכמו הרגל שמעמיד את הראש ומוליך את הראש, כמו"כ הביטול דנה"ב ממשך מדרי' עליזנה יותר כו', דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים שזהו

ע"י ביטול היש דנה"ב בעצם המהות עד שבא למס"נ דביטול כל הרצונות לגמרי כו'. דהנה ביטול בעצם המהות של הנה"ב זהו בכללות הביטול והנחת עצמותו. דזה שמניח עצמו לגבי רצון אלקי וכמו בתורה ומצות כו' ה"ז ביטול בעצם המהות שזהו מגיע בעצמות אוא"ס עד שבא לביטול כל הרצונות שלא יהי' לו רצון זר שזה המס"נ דק"ש שע"ז ממשיכים מבחי' עצמות א"ס בעל הרצון להיות רצון חדש כו'. וזהו וארוכתך מהרה תצמח צמיחה מלמטלמ"ע בביטול היש, דהכח ע"ז נמשך מלמעלה שז"ע ההתעוררות ר"ר על העדר העבודה כו' כנ"ל. וע"י העבודה בבחי' ביטול היש ממשיכים מבחי' עצמות א"ס שהו"ע יבקע כשחר אורך כו'. וזהו צהר תעשה לתיבה אבן טוב המאיר, דהאבן הוא בחי' לבינה שנעשה בידי אדם בתפלה בבחי' ביטול היש בבחי' ביטול בעצם המהות ובבחי' מס"נ שנעשה אבן טוב המאיר כו'. וזהו ואל אמה תכלינה מלמעלה. אמה אחת הו"ע אחת היא יונתי, מס"נ דק"ש שלמעלה מששים המה מלכות ושמונים כו' ששים מסכתות ושמונים ברייתות, ואחת הוא בחי' מס"נ שלמעלה מהתורה שע"ז נעשה רצון חדש כו'. וכת"י אדמו עצם מפנינים שיש בו קצת אודם דגוונא סומקא אתחזי ב"י, שהרי בכתר שם כחשיכה כאורה שיכולים הכל לקבל ע"כ צ"ל גוונא סומקא שיומשך דוקא למקום הראוי, וכמ"ש במד"ר שה"ש ע"פ דודי צח ואדום צח לי אדום למצרים כו'. והיינו כאשר ההמשכה היא מבחי' פנימיות הכתר כו', דמה שבכתר הוא כחשיכה כאורה זהו בבחי' חיצונית הכתר, אבל בפנימיות הכתר שם העיקר נש"י דוקא. וע"כ כאשר ההמשכה היא מבחי' פנימיות אזי גוונא סומקא אתחזי שתהי' ההמשכה במקום הראוי דוקא כו'. וזהו צהר תעשה לתיבה, קבע בה אבנים טובות ומרגליות שיהי' מאירים כצהרים, צהרים הוא זמן תפלת מנחה שאל"י נענה בתפלת מנחה דוקא מפני שאז הוא ביטול היש ביותר. דשחרית הוא קודם התחלת העסק ותפלת ערבית הוא לאחר גמר עסקו. אבל מנחה היא באמצע זמן העסק שמניח עסקו ומתפלל בכוונה הרי כאן הוא ביטול היש ביותר שממשיכים ע"ז מבחי' עצמות א"ס כו' וזהו צהר תעשה לתיבה דתיבות התפלה יהיו בבחי' אבן טוב המאיר ע"י האהוי"ר וביטול היש בכלל עד שיהי' ביטול כל הרצונות כו'. ומזה נעשה כתר לקונו שנמשך מבחי' עצמות א"ס בעהר"צ גילוי בחי' רצון חדש שמאיר בגילוי בנש"י כו'.

בס"ד ש"פ וירא, פר"ת.

כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו. ופי' כי ידעתיו ת"א

ארי גלי קדמי לי ידיעה והתגלות דבר. ורש"י פי' כי ידעתי לי חיבה. דלפי הת"א תי' למען הוא שפת יתר, ע"כ פי' לי חיבה. וצ"ל מה"ע החיבה, גם צ"ל מ"ש ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, למה נא' צדקה ומשפט הרי יש כמה ענינים בתורה כו'. גם מ"ש למען הביא כו' את אשר דבר עליו צ"ל מהו אשר דבר עליו ולכאוף הול"ל אשר דבר לו מהו או' עליו כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משארז"ל קיים אברהם אע"ה כל התורה כולה עד שלא נתנה כו', ולכאוף צ"ל איך קיים כל המצות והלא כמה מצות תלויים ביצי"מ וכמו מצות תפילין דבפ' קדש והי' כי יביאך מבו' ספור דיצי"מ וכן בסוכות הושבתי כו' וקודם שעבוד מצרים איך הי' אפשר לקיים המצות כו'. אך הענין הוא. דהנה בגמ' סוף מכות אי' תרי"ג מצות נאמרו למשה מסיני כו' בא דוד והעמידן על י"א כו' בא ישעי' והעמידן על שש כו' חזר ישעי' והעמידן על שתים שנא' כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחי' כו'. והנה מה שדוד העמידן על י"א הלא אין הכוונה לקיים רק אלו הי"א ולא כל התרי"ג מצות (וצ"ע בכוונת רש"י שם) ובפרט שהי"א דברים אינם נחשבים מכלל התרי"ג כ"א שע"י קיום י"א מדות אלו יבוא לקיים כל התרי"ג מצות, וע"ד שאמרו אבוך במאי הוה זהיר טפי, הלא אין זה שלא קיים ח"ו כל המצות רק שבמצוה זו הי' זהיר טפי וע"י זהירות היתירה במצות ציצית הי' הקיום דכל המצות, וכמו"כ ע"י הקיום דהי"א מדות שהן ענינים כללים וכמ"ש במ"א יבוא ע"זו לקיום כל המצות כו'. וישעי' העמידן על שתים דצדקה וגמ"ח הן שרש כל התרי"ג מצות כמשי"ת, וזהו ג"כ שנא' באברהם ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט כו'. וחבקוק העמידן על אחת וצדיק באמונתו יחי' שזה הי' ג"כ באברהם שהי' המאמין הראשון וכמ"ש והאמין בה' כו'. ולהבין זה צ"ל תחלה מעלת ומדרי' אברהם. דהנה כתי' ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך כו' אל הארץ אשר אראך לך לך הוא המשכה מלמעלמ"ט כו'. והענין הוא דהנה כתיב ארוממך אלקי המלך דוד שהי' מרכבה למדת המל', אמר ארוממך אלקי המלך לרומם בחי' המל', כי מל' היא מקור העולמות וכמ"ש מלכותך מכ"ע כו', דאין מלך בלא עם והעם הוא שהן גבראי' גפרדים בע"ג. דבכדי שיהיו גבראים בבחי' יש ודבר נפרד הוא ע"י כמה צמצומים וכמ"ש כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו שצ"ל כמה גבורות וצמצומים עד שיומשך הארה שיהי' מקור לעולמות וכמ"ש במ"א. וזהו בחי' המל', דמלך שמו נק' עליהם וכמו השם שהוא הארה לבד כמו * בחי' מל' המקור לעולמות הוא בחי' הארה לבד כו'. וע"כ צריכים לרומם בחי' המל' בבחי' אוא"ס שמרומם ומובדל מגדר העולמות כו', והיינו להעלות בחי' המל' בבחי' פנימיות הכתר כו'. דהנה כתר בכלל הוא בחי' רוממות בחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל'. אך חיצוניות הכתר הוא בחי' ריש ומקור לנאצלים שיש לזה שייכות אל הנאצלים ונמנה עמהם במנין הספי' כו'. ואמיתית הרוממות הוא בחי' פנימיות הכתר בחי' חד ולא בחושבן שמובדל לגמרי מהעולמות כו'. וזהו ארוממך לרומם בחי' המל' בבחי' פנימיות הכתר כו'. וגם ארוממך הוא להמשיך

בחי' רוממות הא"ס במל' כו'. וזהו שפעם או' יחיד חי העולמים מלך ופעם או' מלך יחיד חי העולמים, יחיד חי העולמים הוא מלמעלמ"ט המשכת בחי' יחיד בבחי' מלך כו'. דהנה ידוע מא' דפרדר"א עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד. וידוע דשמו הגדול הוא ש' הוי' וכמ"ש במ"א, וש' הוי' הוא ע"ס יו"ד חכ' ה' בינה ו' מדות ה' אחרונה מל', דכמו"כ שמו שעד שלא נבה"ע הוא ע"ס, והיינו ע"ס הגנוזות במאצילן וכמ"ש בס"י ע"ס בלי מה כשלהבת הקשורה בגחלת שהשלהבת קשורה וטמונה בתוך הגחלת שאינה במציאות להב, דכאשר יוצאה חוץ לגחלת ה"ה להב במציאות ויש בה כמה גוונים, אבל כשהיא גנוזה בתוך הגחלת אינה להב במציאות ואין בה גוונים פרטים. וזה דמיון לע"ס הגנוזות שאינן בבחי' מציאות ולא בבחי' התחלקות כ"א הכל בבחי' אחדות והתכללות כו'. אמנם המשל דשלהבת הקשורה בגחלת אינו מכוון כ"כ לע"ס הגנוזות, ויותר מכוון הוא המשל דאבן החלמיש שמוציאין ממנו אש שלא יש בו מציאות האש כלל ולא כמו הגחלת שיש בה מציאות אש משא"כ באבן החלמיש שלא יש מציאות אש רק כח האש שיוצא ע"י הכאה כו'. וה"ז דוגמא לע"ס הגנוזות כמו שכלולים בעצמות אוא"ס שאינן בבחי' מציאות כלל דאין מציאות לגנוזות כו' וכמ"ש במ"א. וזהו בחי' יחיד, וכידוע ההפרש בין יחיד לאחד דאחד הוא התאחדות שישנן פרטים רק שהן בבחי' אחדות והתכלול' ויחיד הוא שיחיד בעצם שאינו שייך גם התאחדות פרטים כו'. והוא בד"כ ההפרש בין בחי' היצוניות הכתר ופנימיות הכתר, דבחיצוניות יש התכללות הע"ס שהן שם בבחי' התאחדות הפרטים עכ"פ, ובבחי' פנימיות הכתר הוא שאינן שם בבחי' מציאות כלל והוא בחי' חד ולא בחושבן, וזהו בחי' יחיד כו'. ובשרשו באוא"ס שלפני הצמצום הנה ההשערה ששיער בעצמו בכח כו' ה"ז בחי' התכללות הפרטים, והוא בבחי' אוא"ס דעלות הרצון כו'. ובפרטיות בחי' השערה בכח זהו בחי' קדמון כו'. וכידוע שיש ג' מדרי' יחיד אחד וקדמון, דבחי' השערה בכח שזהו מה שקדום אל הגילוי זהו בחי' קדמון, ובחי' עלות הרצון שלמעלה מבחי' השערה בכח הוא בחי' התאחדות הפרטים, ובעצמות אוא"ס שלמעלה גם מבחי' עלות הרצון הוא בחי' יחיד שאינו שייך גם התאחדות הפרטים כו' (ולפי מ"ש בשעה"י י"ל דיחיד הוא בחי' עצם האור היינו העלם האור שלמעלה גם מבחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון כו' והיינו בחי' הוא שלמעלה מבחי' שמו כו' וכמ"ש במ"א), וזהו יחיד חי העולמים מלך ההמשכה מבחי' יחיד בבחי' מל' ע"י בחי' חי העולמים דבכללות הוא גילוי הקו דפנימיות הקו הוא ההמשכה דבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו'. ומלך יחיד הוא עליית המל' בבחי' עצמות א"ס וכמ"ש לך ה' הממלכה בחי' המל' כשעולה ונכללת בבחי' ע"ס הגנוזות כו' וכמ"ש במ"א. וז"ע תפלה ותורה, דתפלה היא בבחי' מל' ואני תפלה, והיא העלאה מלמטלמ"ע עליית המל' בבחי' רוממות הא"ס כו'. ותורה היא המשכה מלמעלמ"ט וכמא' כל הקורא בתורה כאלו קורא בשמותיו של הקב"ה שהן שמות עצמיים והוא בחי' שמו הגדול כו', שע"י ההעלאה דתפלה הוא ההמשכה דבחי' רוממות הא"ס ע"י התורה כו'. וזהו ג"כ מ"ש ויאמר ה' אל אברם, אברם הוא אב רם, אב בחי' חכ' שהוא מקור כל הגילויים כו', דחכ' היא ראשית ההשתל' שכולל הכל וכל הגילויים הן מהתכ'.

ולכן נק' החכ' אב כו'. ואב רם הוא בחי' החכ' שברוממות הא"ס היינו בחי' חכ' שבע"ס הגנוזות כו'. ויאמר ה' אל אב רם לך לך מארצך הוא בחי' המשכה וגילוי בחי' החכ' דע"ס הגנוזות אל הארץ אשר ארצך שיהי' בגילוי בבחי' מל' כו'. וההמשכה היא ע"י הה"א שנתוסף באברהם, דבהבראם בה"א בראם, דהתהוות העולמות הוא מאות ה' דש' הוי', וש' הוי' יש בו ב' ההי"ן ה"א עילאה וה"א תתאה, והתהוות העולמות שמאות ה"א היינו ה"א אחרונה בחי' מל' וה"א ראשונה הוא בחי' בינה. וידוע דהתרחבות דבינה הוא מבחי' מרחב העצמי דא"ס כמ"ש במ"א. וזהו הה"א שנתוסף לאברהם, והוא שניתן לו כח להיות המשכת בחי' עצמות א"ס בבחי' מל'. וזהו שהאות ה"א נתוסף לו באותיות רם בין הר' והמ"ם שע"יז הוא המשכת הרוממות כו'. ועיקר המשכה זו הוא במ"ת, וכנ"ל שע"י התורה הוא ההמשכה מלמעלמ"ט, ובמ"ת הוא שנמשך בחי' עצמות א"ס למטה. וכאי' במדרש ע"פ השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם משל למלך שגזר שבני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי ולבסוף ביטל הגזירה כו', רומי וסוריא רומי הוא בחי' רוממות הא"ס וסוריא הוא בחי' ירידת המדרי' היינו בחי' חיצוניות האור שנמשך בעולמות כו'. וזהו שבני רומי לא ירדו כו' השמים שמים לה' והארץ נתן לבנ"א ולבסוף ביטול הגזירה וירד ה' על ה"ס ומשה עלה אל האלקי', והיינו שבמ"ת נמשך בחי' עצמות א"ס למטה כו'. וזה הי' ג"כ מעלת ומדרי' אברהם שהמשיך בחי' רוממות הא"ס בבחי' מל' כו'.

(ב) ומעתה יובן מ"ש ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. דהנה ענין הצדקה הוא שנותן לעני דלית לי' מגרמי' כלום. ולכאור' צ"ל למה נבראו עניים ועשירים ושהעני יקבל מהעשיר, למה לא נברא שיהי' כולם שוין, ועכ"פ שהעני לא יצטרך לקבל מהעשיר ויהי' לו פרנסתו כפי המצטרך לו מידו של הקב"ה ולא יצטרכו עמך ישראל זל"ז. ובגמ' ב"ב ד' יו"ד ע"א א' שעז"ג מלוה ה' חונן דל שהחונן דל הוא מלוה ה' מה שנותן לעני שהי' צריך להיות לו ההשפעה מהקב"ה, וכשהעשיר נותן לו תמורת מה שהי' צ"ל לו מהקב"ה ה"ה מלוה ה' והקב"ה משלם להעשיר בתוס' כו'. ואין זה מובן מה צריכים להלוואה שמלווה ומשלם ומפני מה אינו נמשך לו ההשפעה מידו של הקב"ה. ובמד"ר משפטים פל"א אי' אמר דוד רבון העולם ישב עולמך (שיהי' כולם עשירים) שנא' ישב עולם לפני אלקים א"ל הקב"ה אם אעשה עולמי שוה חסד ואמת מן ינצרהו, פי' למי יתנו צדקה. שג"ז אינו מובן, מה הכרח ענין הצדקה כ"כ שאם אעשה עולמי שוה חסד ואמת מן כו'. אך הענין הוא דהנה כתי' ויעש אלקים את שני המאה"ג את המאור הגדול ואת המאור הקטן ואי' בת"ז מאה"ג רזא דעתירין ומאה"ק רזא דמיסכנין דשמש הוא בחי' עשיר ולבנה בחי' עני דלית לה מגרמא כלום, והשפעת השמש ללבנה הו"ע הצדקה. דהנה כתי' שמש ומגן הוי' אלקים שהשמש הוא בחי' שמש הוי'. וכמו שאור השמש הוא אור וזיו בלבד לא עצמות השמש, כמו"כ ש' הוי' הוא שמאיר בחי' הארה לבד, והארה זו היא מתעלמת בש' אלקים שז"ע שמש ומגן כמו שהמגן מעלים ומסתיר על אור השמש כמו"כ ש' אלקים מעלים ומסתיר על האור

דש' הוי', דלהיות שהוא הארה לבד ה"ז מתעלם בש' אלקים עד שלמטה הוא בחי' חשך והעלם כו'. אך ענין יחוד שמשא וסיהרא הוא שמאיר עצם אור השמש כו', ע"ד לעתיד הקב"ה מוצא חמה מנרתקה שהכוונה שמאיר לא רק האור היוצא חוץ לכדור השמש כ"א אור השמש עצמו כו' (עמ"ש בד"ה תקעו, פר"ת) והיינו שיהי' גילוי ש' הוי' עצמו כמו שהוא כו', וז"ע הצדקה שיהי' גילוי בחי' עצמות אוא"ס ב"ה, והוא שנמשך ע"י הצדקה למטה שהעשיר נותן לעני. ובכללות הוא שע"י שיש משפיע ומקבל נמשך גילוי אור עליון יותר, וכמ"ש זכר ונקבה בראם ויברך אותם אלקים כו', וכמו בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו בבחי' יחוד דו"ג משפיע ומקבל נמשך מלמעלה גילוי אור עליון כו', וכמו כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל, דמשה הי' המשפיע דכללות נש"י שע"ז נתוסף לו אור כו'. וכ"ה בגמ' תמורה ד' ט"ז ע"א ע"פ רש ואיש תככים נפגשו מאיר עיני שניהם ה', דכאשר העשיר מפרנס את העני אזי מאיר עיני שניהם ה', ושם גם בענין ההשפעה שכאשר הרב משפיע להתלמיד מאיר עיני שניהם ה' עיני הרב ועיני התלמיד כו'. אך הענין בזה הוא דבכדי שהאור עליון דהיינו בחי' אור עצמי יהי' בגילוי זהו ע"י המשפיע דוקא, דמשפיע הוא בחי' גילוי בעצם, דענין המשפיע הוא שהוא משפיע בעצם, דאמיתית ענין משפיע ומקבל הוא שהמשפיע הוא משפיע בעצם והמקבל לא בחי' משפיע (ומשפעת רק מה שמקבלת כו') ונמצא דמשפיע הוא בחי' הגילוי בעצם. וע"כ ע"י יכול להיות גילוי אור העצמי כו'. ולכן צ"ל משפיע ומקבל שאם לא הי' משפיע ומקבל הרי הי' הכל בבחי' מקבל, מאחר שהיו כולם שוין שמקבלים ההשפעה מהקב"ה הרי היו כולם בבחי' מקבלים. ובמקבל א"א להיות גילוי אור העצמי, ויש בו כח העצמי (וכידוע שהעצמי הוא בהמקבל דוקא כו') אך הוא בהעלם לא בגילוי, ובכדי שיהי' בגילוי זה ע"י המשפיע דוקא שהוא בחי' גילוי בעצם כו', ולכן דוקא ע"י משפיע כאשר המשפיע משפיע אל המקבל נמשך גילוי אור העצמי כו'. וזה שנבראו עניים ועשירים מפני שתכלית הכוונה בברה"ע הוא לא רק בשביל האור והגילוי שמאיר בעולמות כ"א להיות תוס' אור מבחי' עצמות א"ס וזה נמשך דוקא כאשר יש משפיע שהעשיר משפיע לעני כו'. וזהו שא' במד"ר שאם אעשה עולמי שוה חסד ואמת מן יצרהו דענין הצדקה למעלה הוא גילוי בחי' עצמות א"ס וכענין יחוד שמשא וסיהרא כו' כנ"ל, וזה נמשך ע"י צדקה למטה שהוא בחי' יחוד משפיע ומקבל כו'. ועוד דצדקה הוא ביטול היש שנותן מיגיע כפו שהרויח ביגיעת נפש ויגיעת בשר נותן לעני ה"ז ביטול היש והנחת עצמותו וע"ז ממשך מבחי' עצמות א"ס כו'. וכן הוא ג"כ בענין ההשפעה שהמשפיע מניח עצמותו בההשפעה שהרי יורד ממהות עצמו ומצמצם א"ע בכדי להשפיע אל המקבל כו' וכמ"ש בס"י בדרוש שאחר עלינו. והגם שארז"ל יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק זהו לאחר שנעשה משפיע ה"ה רוצה להשפיע, אבל להיות נעשה משפיע ה"ז ירידה וצמצום אצל המשפיע כו'. ובאמת מה שרוצה להשפיע זהו מפני היתרון אור

שנמשך איליו, כי כל השפעה אמיתית הוא בבחי' בקיעה. וכמו עד"מ חביות המליאה בוקע ויוצא לחוץ וכמו"כ כל ההשפעה הוא מצד תוס' אור שבוקע ויוצא כו', והתוס' אור הוא ע"י הנחת עצמותו להיות בבחי' משפיע כו', וכמו"כ הוא בצדקה שזהו הנחת עצמותו וכמ"ש בס"ב בצדקה הוא ביטול כל הנה"ב ולא כמו בכל המצות שהוא רק ביטול כח פרטי דנה"ב, משא"כ בצדקה הוא ביטול כללות הנה"ב כו' ולכן עי"ז נמשך גילוי בחי' עצמות א"ס כו'. וכמו"כ כל המצות נק' בשם צדקה דרמ"ח פקודין הן רמ"ח איברין דמלכא, וכמו שהאברים הן כלים לחיות פרטי מהנפש, כמו"כ המצות הן המשכות אור וחיות פרטי כו'. וגם יש בכל מצוה כפי' פרטיות כנודע. ומצות צדקה היא שרש כל הרמ"ח מצות להיות שבצדקה הוא בחי' יחוד משפיע ומקבל ובחי' ביטול היש והנחת עצמותו כו'.

ג) אמנם צדקה משפט כתי' בה וכמ"ש משפט וצדקה ביעקב אתה עשית. והענין הוא דהנה צדקה היא מצד הרחמים, דלכא' צדקה היא ממדת החסד והטוב, דלהיותו איש הטוב והחסד ה"ה משפיע ונותן צדקה כו'. אך באמת אין זה מצד הטוב בלבד כ"א עיקרו מצד הרחמים. שהרי צדקה היא רק לעניים, ואם ה"י מצד החסד ה"י לכולם בשוה, וכמו גמ"ח שהוא בין לעניים ובין לעשירים, והצדקה מאחר שהוא רק לעניים ה"ו מצד הרחמים כו'. ונת' דצדקה היא ההמשכה מבחי' עצמות א"ס, וא"כ הרחמים הוא ג"כ בחי' רחמים עליונים דבחי' עצמות אוא"ס כו'. ולכא' אינו מובן מה שייך רחמים בבחי' עצמות אוא"ס, דבסדר השתל' שייך ענין הרחמים מפני שהוא בערך וכמו ורחמיו על כל מעשיו מפני שהן בערך כו', אבל בעצמות אוא"ס שמובדל מן העולמות איך שייך ענין הרחמים כו'. אך הענין הוא כידוע דברחמים יש ב' מדרי' הא' הרחמים שמבחי' הדעת וההרגש שמרגיש את הזולת ומרגיש את המחסור שלו ומשו"ז מתרחם עליו, ומי שאין בו דעת והרגש אין בו מדת הרחמים, כי דוקא ע"י הדעת וההרגש שמרגיש את הזולת ה"ה מתרחם עליו כו', ורחמים שמצד ההרגש זהו בחי' הרחמים שבסדר השתל'. והב' בחי' הרחמים שמצד הרוממות דרחמים אלו אינם מצד הדעת וההרגש שמרגיש את הזולת כ"א מצד הרוממות שהוא ענין טבעי שטבע המרום להיות נמשך אל השפל, ולכן כל שהוא מרום ביותר ה"ה נמשך יותר אל השפל שרחמיו מרובים ביותר כו', וכמו רחמי המלך שמרובים מרחמי השר, כי השר הוא בקירוב אל העם. משא"כ * שהוא מובדל ומרום יותר רחמיו מרובים יותר כו'. וכמו"כ הוא למעלה וכמ"ש כי רם ה' ושפל יראה וכת' מרום וקדוש אשכון את דכה ושפל רוח. דבחי' מרום וקדוש נמשך דוקא אל דכה ושפל רוח כו'. והו בחי' הרחמים דעצמות אוא"ס דהיינו בחי' הרחמים שמצד הרוממות כו'. וז"ע הצדקה שמצד הרחמים היינו בחי' הרחמים דרוממות הא"ס כו'. והנה מבחי' הרוממות יכול להיות ההמשכה בכל מקום גם במקום שאינו ראוי ח"ו, ואפי' אם יומשך במקום שאינו ראוי בחי' מותרות בלבד הרי מבחי' רוממות גם המותרות הוא ריבוי השפע. וכמו

עד"מ מלך העושה סעודה לשריו ועבדיו הרי פנימיות הכוונה היא בשביל שריו ועבדיו החשובים, אך לא ימלט שגם עבדים הקטנים ואנשים פחותים יהנו מהסעודה מהמותרות ושיריים שגם המותרות מסעודת המלך היו ריבוי עצום. וכמו"כ הוא למעלה דמבחי רוממות הא"ס גם מותרות השפע הוא ריבוי השפע וכמ"ש בסי' בד"ה והגדת לבנך. וכמו אברהם יצא ממנו ישמעאל ויצחק יצא ממנו עשו וזה ממותרות השפע מהצפרנים וכמ"ש במ"א שמבחי הרוממות היו שפע מרובה כו'. וע"ז הו"ע המשפט שיומשך השפע במקום הראוי דוקא, כי זהו ענין המשפט להעמיד הדבר כפי הראוי להיות. והענין הוא כמ"ש והקמות את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר, ואי' בירושלמי וכי יש משפט לעצים אלא קרש. שזכה בדרום יתן בדרום, והיינו דהמשפט הוא שיהי' כל דבר על מקומו. וכמו המשפט בין אדם לחבירו הוא להציל העשוק מיד עושקו. דהיינו שכ"א יבוא על מקומו בשלוי. וזהו ג"כ מ"ש ועשית חשן משפט שנק' החשן בשם חשן משפט, כי בחשן היו י"ב אבנים שבהם היו חקוקים שמות השבטים דבכתפות האפוד היו שתי אבנים ששה משמותם על אבן האחת כו'. ובחשן היו כל שבט על אבן מיוחד, והיינו ההמשכה לכל שבט משרשו ומקורו למעלה כו'. וז"ע האבן כמ"ש משם רועה אבן ישראל, אבן ישראל הוא מקור השבטים, דאי' במאור"א אות א' ס"ד אבן די לא בידין הוא בחי' מל' דא"ק, וידוע דמל' דא"ק משם שרש השבטים לבד יוסף ששרשו בחי' יסוד דא"ק כו', וכמ"ש בהבי' דואני נתתי לך בהוספות דתו"א, וזהו בחי' אבן ישראל כו'. והיי' כ"א חקוק על אבן מיוחד שתהי' ההמשכה כמו שהוא בשרשו ומקורו, ועש"ז נק' חשן משפט דהיינו כפי הראוי להיות כו'. וכמו"כ יש ענין המשפט בכאור"א והוא מארז"ל צדיקים יצ"ט שופטן, והענין דהנה כתי' ויצר ה' אלקים את האדם ואמרז"ל ויצר תרין יצרין ביצ"ט וביצה"ר, דאי' ברמ"ז דיו"ד * מורגש והשני אינו מורגש היינו שניתן כח להיצ"ט להתגבר על היצה"ר, והוא לברר את היצה"ר ולבער חלקי הרע. דהנה בתחלת הבריאה גם קודם חטא עה"ד נבראו הקלי' וסט"א רק שהי' מקומם למטה מכל מדרי' הקדושה, דלאחר כל השתל' דקדושה הי' מקום הסט"א ועוד הי' הפסק ביניהם וכמ"ש בכתהארז"ל בענין מצות תחום שבת ולא היו מעורבי' בקדושה כלל, וע"י חטא עה"ד נעשה תערובות טו"ר, וע"ז הוא המשפט לברור חלקי הרע ולבערם ולדחותם שיהיו במקומם הראוי להם וכמ"ש ותשליך במצולות ים כל חטאתם דשם הוא מקומם. וזהו כל ענין מלית לבער את הרע וכמ"ש ובערת הרע מקרבך כו'. וז"ע המשפט שצ"ל בצדקה דלהיות שצדקה הוא המשכה מעצמות אוא"ס ויכול להיות המשכה גם במקום שאינו ראוי ע"ז הוא המשפט שיומשך למקום הראוי דוקא, ומה שאינו ראוי יהי' נדחה שהו"ע ותשליך במצולות ים כו'. וזהו שישע"י העמידן על שתיים שמרו משפט ועשו צדקה דצדקה ומשפט הוא כללות כל התרי"ג מצות מ"ע ומל"ת כו'. וכן באברהם נא' ושמרו כו' לעשות צדקה ומשפט דקיים אאע"ה כל התו' עד שלא ניתנה דהיינו שהמשיך בחי' רוממות הא"ס במל' שוהו ע"י תומ"צ דכללות כולם הוא צדקה ומשפט כו'.

(ד) אמנם לפי הנ"ל צ"ל מהו ההתחדשות דמ"ת מאחר שקיים אברהם כל התורה עד שלא ניתנה. אך הענין הוא דהגם שאברהם המשיך בחי' עצמות א"ס הנה עיקר המשכתו הי' למעלה אבל למטה לא הי' הגילוי כ"כ, וגם שהמשכתו הי' ע"י עבודה רוחניות בבחי' רצו"ש וכמ"ש הלוך ונסוע הנגבה כו', ובכדי שיהי' המשכת עצמות א"ס למטה ובמצות מעשיות שיהי' בכח בכאו"א מישראל להמשיך בחי' עצמות א"ס ע"י מצות גשמיות זהו שהמשיך משה. דהנה משה הי' דור שביעי לאברהם וכל השביעיין חביבין בימים שבת הוא יום השביעי ובחדשים ובחדש השביעי כו' ובדורות משה דור שביעי נמצא דמשה לגבי אברהם הוא כמו שבת לגבי הששת ימים, ובשבת כתי' שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהי' ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח. שער כו' הפונה קדים בחי' א"ס קדמונו ש"ע הוא שמאיר בשבת. וזהו ג"כ המשכת התורה וכמ"ש כאשר יאמר משל הקדמוני בחי' א"ס קדמונו ש"ע כו', והמשכה זו היא ע"י משה. דאברהם המשיך בחי' עצמות א"ס למעלה וגם למטה המשיך תוס' אורות וכמא' בא אברהם התחיל להאיר כו', אבל לא הי' ההמשכה כמו למעלה, ומשה המשיך בחי' עצמות א"ס למטה כו'. והענין הוא דאי' בזהר אית חסד ואית חסד אית חסד דאיקרי חסד עולם ואית חסד דאיקרי רב חסד, חסד עולם הוא בחי' חסד דמ"ה ורב חסד בחי' חסד דלגאז וחסד דקשוט כו'. דהנה חסד דאברהם הי' מצד בחי' הביטול והשפלות וכמ"ש ואנכי עפר ואפר שהי' שפל בעיני עצמו וחשיב שכל אדם יותר טוב ממנו וע"כ נתן הכל לזולתו כו'. אבל רב חסד הוא בחי' חסד שמצד הגדולה והרוממות כו', ובחי' זו המשיך משה וכמ"ש ונוצר חסד לאלפים, אלפים הוא בחי' כתר ונוצר בגימ' משה ע"ה, וגם נוצר הוא ל' שמירה ששמר את החסד. וכידוע דמשה הי' משמיטה הראשונה וכמ"ש מן המים משתיהו וכמ"ש בתו"א בד"ה ויאמר כו' מי שם פה לאדם ושמר נשמתו שירדה בשמיטה שני' שע"י יהי' המשכת התורה כו', וזהו למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו דפי' עליו הוא שלמעלה ממנו ושהוא כלי לזה, והיינו שע"י בחי' חסד דמ"ה הביא בחי' רב חסד, דחסד דמ"ה כלי לגילוי בחי' רב חסד כו', וגם שהרי אברהם עשה הכנה להגילוי דמ"ת שהרי המשיך בחי' עצמות א"ס למעלה וגם למטה המשיך תוס' אור היינו גילוי בחי' חסד דמ"ה, וזהו אשר דבר עליו דהדבור הוא ההמשכה דתורה. והוא עליו למעלה ממנו והוא כלי שעשה הכנה לזה כו'. וזהו ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט, דרך הוא תורה שנק' דרך וכמ"ש כי ישרים דרכי הוי' כו' ונא' דרכי ל' רבים דתרי"ג מצות הן תרי"ג ארחין דגולגלתא וגם בתורה יש כמה ארחין ושבילין כמ"ש בזהר ע"פ זה, ונק' דרך הוי' שהוא המשכת עצם ש' הוי' וכנ"ל בענין הצדקה שהוא המשכת עצם אור ש' הוי' כמו שהוא כו', וגם שהמשכת העצמות הוא ע"י ש' הוי' דוקא כו'. וזהו ושמרו דרך הוי' שאברהם המשיך בחי' דרך זה דתורה רק שהי' ההמשכה למעלה חה הי' הכנה שע"י המשיך משה למטה כו' ואע"פ שאברהם עשה הכנה להמשכה זו מ"מ נק' ע"ש משה כמ"ש זכרו תורת משה עבדי מפני שההמשכה למטה הי' ע"י משה כו'. וכמו שמצינו בדרך שהי' רוצה לבנות את הבית וכתי' אתה לא תבנה כו' כ"א בנך כו' הוא יבנה הבית לשמי, והרי דוד עשה ההכנה לכל בנין

הבית וכמ"ש הכל מיד ה' עלי השכיל שעשה הכנה לכל ההמשכה כו' ומ"מ הבנין נק' ע"ש שלמה מפני שהוא בנה את הבית בפועל כו', וכמורכ אע"ג שהאבות עשו הכנה למ"מ מ"מ נק' התורה ע"ש משה מפני שההמשכה למטה המשיך משה כו'. וע"פ הנ"ל יובן מ"ש כי ידעתיו ל' חיבה, דא"א ל' ידיעה דמה נתחדש עתה הידיעה, אלא ל' חיבה מל' רק אתכם ידעתי מכל משפחות העמים ל' רצון וחיבה כו', וע"ד וידע אלקים דאין הכוונה שנודע עתה מה שלא הי' ידוע קודם ח"ו אלא כמו שפרש"י נתן לב עליהם שזהו ג"כ ענין החיבה כו'. והענין הוא דכתי' טוב ה' לכל וכתי' טוב ה' לקויו ואמרז"ל כשהוא משקה משקה את כולם כשהוא עורך אינו עורך אלא הטובים שבהם, דהשקאה שהיא מלאכה כללית ה"ה משקה כל הפרדס, וכשהוא עורך שזהו מלאכה פרטיות יתרון על המלאכה כללית הוא רק הטובים שבהם כו'. כך ואתה מחי' את כולם שזהו השפעה חיצונית שנמשך לכל שעו"א טוב ה' לכל כו', אבל השפעה פנימיות דהיינו תומ"צ זהו רק הטובים שבהם טוב ה' לקויו כו'. וכידוע שזהו ב' היחודים דאז"א דבחי' יחוד חיצוני דאז"א שזהו שזווגייהו תדיר לצורך קיום העולמות הוא שנמשך לכל והוא רק המשכת בחי' חיצונית האור כו', ויחוד פנימי דאז"א הוא שנמשך מבחי' פנימיות עצמות א"ס, והוא ההמשכה דתומ"צ הוא שנמשך לגש"י דוקא כו'. וז"ע החיבה היינו המשכת בחי' עצמות א"ס בחי' טוב ה' לקויו וזהו שנמשך לאברהם משום ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט שהמשיך בחי' הפנימיות כו'. ולפי' הת"א ארי גלי קדמי אינו מובן מהו או' למען אשר יצוה, הענין הוא שזהו שהידיעה אינה מכרחת את הבחירה (כן פי' הפנ"י) שהגם שידוע למעלה מ"מ אברהם עשה זה בבחירתו, ועז"א למען אשר יצוה שאם הי' או' כי ידעתיו אשר יצוה הי' משמע שע"י הידיעה הי' עש"י בדרך ממילא עז"א למען אשר יצוה להודיע שאברהם עשה כן בבחירת עצמו כו', וזהו כי ידעתיו למען אשר יצוה כו' דתכלית הכוונה בכריאת והתהוות העולם הוא להמשיך בחי' פנימיות ועצמות א"ס ע"י תומ"צ וכללותם הוא צדקה ומשפט, וזהו ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט כו' שאברהם והאבות בכלל עשו הכנה לזה כו' וזהו כי ידעתיו ל' חיבה והו"ע טוב ה' לקויו כו'.

בס"ד ש"פ ח"י, פר"ת.

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה. וצ"ל מהו כפל לומר שני חיי שנה, הלא התחיל בזה ויהיו חיי שרה ומה צריך לכפול עוד ולומר שני חיי שרה. והנה בזהר מקדים לפסוק זה מ"ש ויתרון ארץ

בכל היא מלך לשדה נעבד ואח"כ מסיים בפסוק חיי שרה שזכתה לחיין עילאין. וצ"ל שייכות הענין זה לזה. והענין דהנה ארץ היא בחי' מל' כי מל' היא בחי' האחרונה שבע"ס ולכן גמשלה לארץ שהיא מדרי' האחרונה שבד"י ארמ"ע. וידוע שהד"י הן נגד ד' אותיות הוי' שארץ היא נגד ה' אחרונה דהוי' וכמו בחי' המל' היא בחי' אחרונה שבע"ס ומרומזת בה' אחרונה דש' הוי'. דהנה ידוע דמל' היא בחי' דבור שנק' דבר ה' וכמ"ש באשר דבר מלך שלטון. ועד"מ הדבור באדם הוא גילוי אל הזולת, דלעצמו א"צ לדבור כלל. כ"א לצורך הזולת. ואינו דומה לשאר'י כחות שהן לעצמו, לא מיבעי כח השכל להשכיל השכלות שזהו לעצמו שאינו צריך לזולת כלל. אפי' מדות שצריך אל הזולת. מ"מ הן כחות נפשיים שנוגעים לעצמו. וכמו אהבה שאוהב דבר שחוץ ממנו. מ"מ הרי הוא האוהב, וכן במדת הגבו' הוא השונא. הרי שהן שנוגעים לעצמו רק שבאים אל דבר שחוץ לעצמו אבל הוא לצורך עצמו כו'. ואפי' מח' שהוא לבוש כמו הדבור ה"ז לצורך עצמו דמח' מגלה העלם עצמו לגבי עצמו. כמו שהדבור מגלה אל הזולת כן מח' מגלה לעצמו. ולזולתו אין המח' גילוי כלל דגם שיחשוב כל היום לא ידע הזולת, ודבור הוא לצורך הזולת. וכמו"כ הוא למעלה דהגילוי שנמשך מאתו ית' להוות ולהחיות עולמות ונבראים בע"ג שהן כמו דבר הזולת. דאוא"ס הוא בל"ג, ובד"כ באלקות אינו שייך ענין ההגבלה, דהגבלה הוא בדבר שהוא מציאות מה, כי כל מציאות הוא בעל קצוות וע"כ הוא מוגבל. אבל אלקות אינו בבחי' מציאות כלל וממילא אינו בבחי' הגבלה כו'. וע"כ נבראים שהן בבחי' מציאות ובבחי' גבול ה"ז כמו דבר הזולת לגבי אלקות, והן נשמות ומלאכים שהן בבחי' גבול. וכן עולמות עליונים היינו עולמות בי"ע הרוחניים דמן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה עובי כל רקיע כו' בין כל רקיע ורקיע כו' רגלי החיות כנגד כולן שוקי החיות כנגד כולן כו' שזהו בחי' מספר וגבול כו'. ואפי' השגת הנשמות בג"ע הוא בבחי' גבול, דהיינו השגה מוגבלת באיכות ובכמות ואינו דומה כלל כמו השגה שלמעלה באצ"י דבינה היא בחי' השגה ה"ז השגה בלתי מוגבלת, הגם שזהו ג"כ ענין השגה ה"ה מ"מ בלתי מוגבלת וכמא' חכים ולא בחכ' ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא, וכמו חסד דאצ"י שהוא בחי' חסד ולא גבו' ומ"מ הרי החסד הוא בבחי' א"ס, כמו"כ השגה דאצ"י הגם שזהו השגה ה"ז בבחי' א"ס. והנה איך הוא השגה הבלתי מוגבלת זה אינו מושג לנו כמו שאין אנו משיגים גם בלי מקום ובלי זמן הגם שזהו בבי"ע הרוחניים כ"ש שלא נודע לנו איך ענין השגה באצ"י, וזהו שמבין ולא בבינה ידיעא. אבל זאת אנו יודעים שהיא השגה שבבחי' א"ס ובל"ג, משא"כ השגת הנשמות בג"ע היא בחי' השגה מוגבלת כו', שכ"ז הוא מבחי' גילוי הדבור כו'. ומבשרי אחזה אלקה, שהדבור באדם נראה לנפרד דכשהאדם מדבר איזה דבר נדמה שהדבור יוצא ונפרד ממנו ראשון ראשון, ולכן הוא גילוי אל הזולת מפני שיוצא חוץ לעצמותו כו'. וכמו"כ בכדי שיתהוו עולמות ונבראים נפרדים וכמ"ש ומשמם יפרד והי' לד' ראשים שהן ד' מחנות שכינה מחנה מיכאל באהבה מחנה גבריאל ביראה שהן בבחי' התחלקות ובבחי' גבול כו' זהו מבחי' דבור שהוא בחי' לבוש הנפרד כו'. ובאמת הדבור אינו נפרד גם באדם שהרי ע"י הדבור הוא התגלות כל הכחות שכל ומדות שהכל מתגלה ע"י הדבור.

ומאחר שכל הכחות מתגלים ע"י הדבור א"א לומר שהדבור הוא נפרד, ובפרט שע"י מתקרב הזולת אליו, וכמו המקרב את זולתו הוא שמדבר עמו דברי אהבה, וכן בהשפעת השכל כשמשפיע אל הזולת הרי משתווה שכל הזולת לשכלו, הרי שהדבור אינו נפרד כו' וכמ"ש במ"א, וכ"ש למעלה שהדבור אינו נפרד כו'. ובאמת לאמיתו אין לך דבר שחוץ לעצמו שאין הדבור וגם הנבראים אינם נפרדים, רק שדברה תורה כלשון בני"א, שכמו שהדבור באדם הוא שיוצא חוץ לעצמותו, כמו"כ הדבור למעלה הוא הגילוי אל הזולת כו', דהיחוד דבחי' הדבור אינו כמו בהמדרי' העליונות, עם היות שגם הדבור הוא מיוחד, מ"מ אינו כמו במדות כו' וכמ"ש במ"א, ולכן בהפסוק שמדבר ביחוד המדות וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבו' כו' נא' לך ה' הממלכה שגבי מל' אומר לך בפ"ע, והיינו שגם המל' היא מיוחדת ומ"מ אינו כמו היחוד דהמדות כו', ולכן בחי' מל' שהיא בחי' דבור ה"ה בבחי' מקור לעולמות כו', וכן הגילוי באצ"י הוא ג"כ בחי' דבור וכמ"ש בס"י ודברו בהם ברצו"ש, וכת"י הלא כה דברי כאש שהקו הנמשך מבחי' מל' דא"ס ה"ז בחי' דבור רק שנק' דברי דבור שלי המיוחד בי כו', וזהו ג"כ בחי' מל' שהיא בחי' דבור וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו בע"מ נברא העולם כו' ויאמר אלקי' כו' שבבחי' דבור ואמירה נתהוו עולמות ונבראים כו', ובחי' זו נק' ארץ כו'.

ב) והנה יתרון ארץ בכל היא. דהנה כתי' כל הנקרא בשמי דכל הוא הנקרא ונמשך בשמי, כל הוא בחי' יסוד שנק' כל ע"ש גו"ן שערי בינה שנמשכים ביסוד, בינה הוא בחי' השגה והבנה בגדולת א"ס ב"ה, ושערי בינה הן הנמשכים מהבינה אל המדות, דמה שמושג בבינה יהי' נמשך אל הלב, וכמא' בינה ליבא ובה הלב מבין, שנוגש בלב איך שכולא קמי' כלא חשיב, וכמ"ש וידעת היום והשבת אל לבבך כי הוי' הוא האלקים שיורגש בלב איך שהוי' אלקים כולא חד כו', וכמ"ש גודע בשערים בעלה כחו"ח לפום מאי דמשער בליבי כו', וע"ז אנו מבקשים ותן בלבנו בינה להבין שזהו להבין דבר מתוך דבר, תוך דבר בחי' ממכ"ע ודבר סוכ"ע, ומתוך דבר בחי' ממכ"ע נבין דבר בחי' סוכ"ע דאני ה' לא שגיתי שלא יש שום שינוי בין קודם הבריאה לאחור הבריאה אתה הוא קודם שנבנה"ע ואתה הוא לאחור שנבנה"ע מפני שזהו הארה שאינו תופס מקום כלל, ולכן הוי' אחד שגם שנתהוו ז"ר וארץ וד"ר העולם הכל בטל בתכלית וכלא ממש כו', וזהו בינה ליבא כו', ולמעלה בינה הוא בחי' עדאת"כ ודבור הוא בחי' עדה"ב ונקי' עוה"ז ועוה"ב דמל' הוא בחי' עוה"ז שבבחי' גילוי ובינה הוא בחי' עוה"ב שבבחי' העלם כו', וזהו יתרון ארץ בכל דכאשר בבחי' דבור עליון שהוא בחי' ארץ נמשך בחי' בינה ה"ז יתרון ארץ כו', דהנה דבור באדם הוא שיחת חולין, ופעם מדבר דברי שכל, וגם מדבר דברי תורה, אבל עצם הדבור הוא שיחת חולין, וכמו"כ למעלה הדבור הוא בחי' מילין * דלאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא, והגם שזהו ע"מ שהן מקור הטהוות העולמות מאין ליש, הנה לגבי אוא"ס ב"ה

ה"ז מילין דהדיוטא כו', וע"כ כאשר נמשך מבחי' בינה בדבור בחי' מל' ה"ז יתרון ארץ כו'. והנה היתרון הנעשה בדבור מהמשכת בחי' בינה הוא, דהנה הדבור מקבל כל המדות ומגלה אותן וכמ"ש כל הנחלים הולכים אל הים כו', וכמו מצפון המדות שבלב מתגלים ע"י הדבור, וכמו כאשר מתעורר בלבו במדת האהבה ה"ז עדיין בהעלם בלבו, ובא בהתגלות ע"י הדבור שמדבר דברי אהבה בדברים היוצאין מן הלב, וכשמתעורר במדת הגבו' בכעס ורוגז מדבר דברי כעס כו'. ובמדות הרי יש כמה פרטים במזיגה והרכבת המדות וכמו חסד שבחסד וגבו' שבחסד ות"ת שבחסד כו', וכמו"כ בגבו' ות"ת כו', והדבור מקבל כל המדות ומגלה אותם כו'. ובהכרח שהדבור גדול מכולם מאחר שמחבר כולם, שהרי כל מדה היא רק מדה פרטיות (וכמ"ש במ"א שגם גבו' שבחסד היא בחי' חסד בעצם וכן חסד שבגבו' היא בחי' גבו' בעצם כו') והדבור מקבל כל המדות וגם שהן הפכים זמ"ז הכל מתקבל בדבור, וכמ"ש כל הנחלים כו' והים אינו מלא וכת"י ארץ לא שבעה מים כו', הרי בהכרח שיש בדבור יתרון על המדות כו'. והיתרון הוא התרחבות הכלים שבדבור דמשו"ז מקבל הכל גם הפכים כו'. דזהו ההתחדשות שבתיקון שנעשו ריבוי הכלים ומשו"ז התכללות הפכים, דבתהו היו כל המדות בבחי' קו א' שכל מדה לא סבלה מדה ההפכיות שזהו מפני מיעוט הכלים דתהו שהיו בבחי' כלים קטנים כו', וכמו"כ הקטן שאינו יכול לסבול דבר הפכי מפני קטנות הכלי שלו כו'. ובתיקון הוא שיתקבלו ויתכללו הפכים שזהו מפני רוחב הכלי שיכולים לקבל הכל מי קעו אלץ צו נעמען כו', וכמו"כ בדבור שמתקבלים כל מדות הפכיים זהו מפני התרחבות הכלים כו'. דעיקר התרחבות הכלים הוא בדבור, וכידוע דמח' ודבור הן בחי' כלל ופרט דמח' היא כלל ודבור פרט, דמה שבמח' חושב במעט זמן ובמיעוט אותיות בא בדבור בריבוי זמן ובריבוי אותיות כו'. ובמח' גופא ידוע שיש מח' שבמח' ודבור שבמח' ועשי' שבמח', דמח' שבמח' הוא מח' עיונית דהיינו אור השכל בעומק ובפנימיות שלו שאז האותיות אינן נרגשין כלל, דבעומק ופנימיות השכל הוא התגברות האור ביותר עד שאין האותיות נרגשים כו'. ודבור שבמח' הוא שחושב את השכל בלבושי השגה ובכמה ענינים שאז נרגשים אותיות. אך זהו כמו שחושב השכל לעצמו, ועשי' שבמח' הוא שחושב איך לדבר כו'. והרי אנו רואין דריבוי האותיות יותר הוא בעשי' שבמח' כו'. דבמח' עיונית האותיות הן במיעוט ביותר, וגם כשחושב השכל לעצמו לא יש שם ריבוי אותיות רק כשחושב איך לדבר כו'. ועיקר ריבוי האותיות הוא בדבור, וגם בדבור יש מח' שבדבור שזהו המח' איך לדבר, דבדבור ממש מתרבים האותיות גם לגבי מח' שבדבור, הרי שבדבור הוא התרחבות הכלים יותר, ולכן אנו רואין שבדבור יהי' התיישבות והנחת הענין (דיא רעכטקייט פון דעם ענין) יותר מבמח', שגם אם במח' אין הענין נוח לו כ"כ ובדבור נעשה הנחת הענין בטוב שזהו מצד התרחבות הכלים שבדבור כו', והתרחבות הכלים הוא מהמשכת הבינה שבדבור. דהנה רוחב הכלים בכלל זהו מהמוחין, דזהו ג"כ מה שנתחדש בתיקון להיות בחי' מוחין, דתהו עיקרו בחי' מדות, והי' בתהו ג"כ מוחין, אך לא הי' להם התחברות עם המדות, וכללות בחי' התהו הוא בחי' מדות כו' וכמ"ש במ"א, ותיקון עיקרו בחי' מוחין והוא ציור המוחין שגם המדות הן

ע"פ המוחין דוקא, ומשו"ז הוא התחברות ההפכים מפני המוחין שנעשה רוחב הכלים שיקבל הפכים כו', וכמו סבא דעתוהי שתום כחמר טב דשקיט ושכיך שזוהו מבחי' מוחין דגדלות דוקא דמשו"ז שקיט ושכיך כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ התרחבות הכלים שבדבור זהו מבחי' בינה ובחי' אוא"ס שבבינה, שהו"ע התגלות עתיק שבבינה כו'. וכמו שהארץ מצמיח עשבים ואילנות והרי צומח הוא למעלה מהארץ שהוא בחי' דומם, ומ"מ ה"ה צומח מהארץ דוקא, וצומח כמה מיני עשבים הפכים שיש עשבים מחיים ועשבים ממיתים ויש מרים ומתוקים והכל צומח מן הארץ. וכ' באגה"ק ד"ה איהו וחייהי שזוהו מבחי' אוא"ס הסוכ"ע דומתחת זרועות עולם שמראה כחו ויכולתו בהארץ. הרי הצמיחה מה שצומח הכל מן הארץ זהו מכת אוא"ס הסוכ"ע כו'. וכמו"כ התרחבות הכלים בדבור לקבל כל המדות וההפכים זמ"ז זהו מבחי' בינה ומבחי' אוא"ס שבבינה כו'. וזהו יתרון ארץ בכלל הוא היתרון שבבחי' מל' בהתרחבות הכלים שבמל' ע"י ההמשכה דמבינה למל'. והוא ע"י עיני כל אליך ישברו מלמטלמ"ע דהלב רואה הלב שומע הלב מבין כו', והוא ביטול המדות לאלקות כו', וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו' שע"ז נמשך בחי' כל בבחי' ארץ להיות יתרון ארץ כו', וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבו' שע"י הביטול דמדות העליונות לאוא"ס ב"ה ע"ז כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמי' ובארעא שזוהו ג"כ חבור בחי' בינה ומל', וזהו כל הנקרא בשמי שמי הוא בחי' מל' וכל הוא בחי' יסוד שבו נמשכים נש"ב נקרא בשמי ע"י שע"יני כל אליך ישברו כו'.

ג) מלך לשדה נעבד וארז"ל במד"ר מלך זה הקב"ה כמד"א ה' מלך, שדה זו ציון כמד"א ציון שדה תחרש, נעבד כמד"א וינחתו בג"ע לעבדה ולשמרה. ובוהר כאן פי' מלך לשדה נעבד מלך עילאה אתחבר להאי שדה כד איהו נעבד, דהוהר מפרש לא כפשוטו של מקרא דהמלך נעבד לשדה דמ"ש נעבד קאי על מלך, ובוהר מפרש דמלך עילאה אתחבר להאי שדה כד איהו נעבד, דמ"ש נעבד נעבד קאי על השדה. וצ"ל מה"ע מלך עילאה אחרי שכבר א' ויתרון ארץ בכלל היא שזוהו ההמשכה מבינה למל', מהו עוד מלך עילאה אתחבר כו'. אך הענין הוא דיש ארץ ושדה, ארץ הוא ארץ סתם היינו כל חלקי הארץ, ושדה הוא חלק המובחר שבארץ הראוי לזריעה, ובארץ ג"כ יש צמיחת עשבים ואילנות רק שזוהו שצומח מעצמו, ושדה הוא שע"י זריעה שהצמיחה שע"י זריעה היא משובחת הרבה יותר וכמ"ש באגה"ק סי' ד'. וארץ ושדה שניהם במל' רק שדה הוא מדר' עליונה יותר בבחי' מל'. ובד"ב ארץ הוא בחי' חיצוניות המל' ושדה בחי' פנימיות המל'. וכן מובן מהמדרש שא"י שדה זו ציון שזוהו בחי' פנימיות המל', וכידוע בענין על ירושלים עירך וציון משכן כבודך, דירושלים הוא בחי' חיצוניות המל' וציון בחי' פנימיות המל'. ועבודת השדה הוא זריעת המצות וכמ"ש לעבדה ולשמרה, לעבדה רמ"ח מ"ע ולשמרה שס"ה ל"ת שע"ז ממשיכים בחי' מלך עילאה שלמעלה מבחי' ויתרון ארץ בכלל היא. דהנה נת"ל דיתרון ארץ בכלל הוא ההמשכה מבחי' בינה עדאת"כ בחי' עוה"ב וכמארז"ל ג' הטעימן הקב"ה מעין עוה"ב

שנא' בהם בכל מכל כל, הרי כל הוא עוה"ב. והטעם שעוה"ב נק' כל הוא ל' כלליות משום דלא תחסר כל בה. דפעם נא' בחסר כל שחסר בחי' כל, ובעוה"ב לא יהי' חסרון כלל דלא תחסר כל בה. אמנם בעבודה דמצות אמרו"ל יפה ש"א בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב דקיום המצות בעוה"ז הוא יפה מבחי' כל שהוא חיי עוה"ב. ומש"א יפה ש"א של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי עוה"ז ג"ז אמת, שוהו מצד גילוי האלקות שבעוה"ב. ומ"מ מצות בעוה"ז יפה יותר דתרי"ג מצות דאורייתא וז"מ דרבנן הן תר"ך עמודי אור בחי' כתר. דהנה כי ביי"ה ה' צור עולמים ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז, דבה' נברא עוה"ז הוא בחי' דבור ה' אחרונה דש' הוי' כנ"ל, ועוה"ב הוא ה' ראשונה דש' הוי', דביו"ד נברא עוה"ב בחי' חכ', והרי יו"ד הוא בחי' צמצום, וכתי' והחכ' מאין תמצא שהחכ' נמצאה מהכתר בבחי' מציאה, כי אנת הוא חד ולא בחושבן שאינו בחשבון ע"ס, חכ' היא בחי' יו"ד שכוללת ע"ס, אבל חד ולא בחושבן הוא שאינו בחשבון הע"ס. חשבון הו"ע ערך דא' לגבי אלף הוא כמו אלף לגבי אלפי אלפים. אבל לא בחושבן הוא שבאין ערוך דבחי' הכתר מובדל בערך עד שהתהוות החכ' מהכתר הוא בבחי' מציאה שלא נודע מאין בא, והוא בבחי' יש מאין כו'. וע"י המצות תרי"ג מצות דאורייתא וזמ"ד הן תר"ך עמודי אור גילוי בחי' הכתר כו', והיינו שע"י המצות נמשך גילוי אור חדש כו'. דההמשכה דויתרון ארץ בכל היא אין זה אור חדש כ"א חידוש הישנות, וזהו צמיחת הארץ בכח עצמה שוהו רק חידוש הישנות כו'. ונת"ל שזהו מבחי' סוכ"ע, הנה זהו מבחי' האור השיך אל העולמות שאין זה אור חדש בעולם כו', ושרש ההמשכה הוא מבחי' עיגול הגדול שלפני הקו, וכידוע שכל העיגולים הן מעה"ג שלפני הקו שוהו האוא"ס שנתעלם, שבתחלה הי' מאיר במקום החלל וע"י הצמצום הוא שנסתלק ונתעלם, דהמשכה זו הוא רק מהעלם אל הגילוי לא גילוי אור חדש, דמאחר שכבר הי' בגילוי במקום החלל שהוא בבחי' שייכות אל העולמות ונתעלם אח"כ, ע"כ גם כאשר חוזר ונמשך אין זה אור חדש כו', אבל ע"י המצות הוא שנמשך אור חדש וכמ"ש אור חדש על ציון תאיר כו', וזהו כללות ההפרש שבין תפלה ותורה, דתפלה היא מלמטלמ"ע ותורה מלמעלמ"ט. שגם בתפלה יש המשכה והו"ע יהי רצון שנמשך רצון חדש, אך זהו רק התחדשות לגבי הרצון המלוכש בחכ' כו', וכמו לרפאות החולה הרי אין זה התחדשות ממש, שגם קודם שנחלה הי' בו המשכת החיות והרפואה הוא שיהי' המשכת החיות כמו שהי' קודם בהיותו בריא, הרי אין זה התחדשות ממש כו' (ומ"מ אין זה כמו באכילה, דהמשכת החיות הוא מהאור והחיות שכבר מלוכש בגוף והרפואה שנמשך חיות מאור הנפש שלמעלה מבחי' התלבשות ממש כו' וכמ"ש במ"א, והדוגמא למעלה הוא שההמשכה מבחי' סוכ"ע, אבל אין זה התחדשות ממש כו') וכמו"כ לברך השנים שאין זה או"ח כ"א חידש הישנות כו', וכמ"ש ובטובו מחדש בכי"ו תמיד מע"ב, כי יש שנה שיש ברכה בפירותי משא"כ בשנה אחרת, הרי גם הברכה הוא רק לחדש הישנות. ובגמ' בסוף כתובות עתידה חטה שתהי' כשתי כליות של שור הגדול שוהו ברכה מרובה מאד, מ"מ אין זה התחדשות רק ע"י תוס' אור במל', דכאשר

ההמשכה בבחי' מל' הוא בבחי' תוס' וריבוי אור אזי גם ההשפעה למטה הוא בריבוי כו', וכמ"ש מאשר שמנה לחמו שיש לחם פנג ולחם עוני דהשפעה שהיא בצמצום זהו שנמשך מבחי' לחם עוני, וכאשר ההשפעה היא בריבוי השפע ז"ע שמנה לחמו כו'. וכ"ז הוא שנמשך ע"י התפלה והוא בהקדמת היחוד דק"ש ה' אחד, דהיינו ז"ר וארץ וד"ר העולם בטלים ומיוחדים בתכלית שהו"ע עיני כל אליך ישברו בחי' בינה ליבא ובה הלב מבין כו' כנ"ל, ועי"ז ביי"ב ברכות האמצעית דתפלה נמשך בחי' הרצון כנ"ל שז"ע ויתרון ארץ בכל כו'. אבל ע"י התורה שהיא המשכה מלמעלמ"ט הוא שנמשך גילוי או"ח ממש וכמא' בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, שד"ת צריכים להיות בכי"ז כחדשים, וההמשכה דתורה הוא גילוי בחי' אור חדש כו'. וע"ד מ"ש כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה כו', דתוס' ברכה שמגרעין אחד יהיו מאה גרעינין זה יכול להיות גם משו"א דעכשיו. אבל שו"א החדשים הוא שיהי' גילוי אלקות ממש למטה וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו' כי עין בעין יראו כו', וזהו ההמשכה שע"י המצות שנמשך גילוי או"ח מבחי' עצמות אי"ס כו'. וזהו בחי' מלך עילאה דאתחבר להאי שדה דהיינו בחי' פנימיות הכתר כו'. ובוהר אי' מלך עילאה דא קוב"ה, וקוב"ה הוא בחי' ת"ת דת"ת ממשיך מבחי' פנימיות הכתר. וזהו ההפרש אם ההמשכה היא מבחי' יסוד או מבחי' ת"ת, דההמשכה דיסוד הוא מבחי' בינה, וההמשכה מת"ת זהו מבחי' פנימיות הכתר כו'. ומלך עילאה אתחבר בהאי שדה כד איהו נעבד בעבודת המצות שנק' עבודה וכמו עבודת השדה שזה בטורח ויגיעה שצ"ל חרישה וזריעה כו'. וכמו"כ במצות צ"ל חרישה דמרפא ארעא לרפות החומריות והגסות דנה"ב שיהי' ראוי לזריעה כו' וכמ"ש בד"ה האזינה, ואח"כ צ"ל הזריעה אור זרוע לצדיק שג"ז צ"ל בטורח ויגיעה וכמ"ש תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, כל הוא העמוד המחבר געה"ע וגעה"ת בחי' בינה ומל' כו'. וא"י מרוב שיש ריבוי מדרי' כל, הגם דבספרים נז' רק ב' מדרי' געה"ע וגעה"ת הנה יש מדרי' עד אין שיעור וכמא' צדיקים אין להם מנוחה כו' שנא' ילכו מחיל אל חיל כו', ועבודה בשמחה טוב יותר מכל המדרי' כנ"ל כו'. ובכדי שיהי' השמחה צ"ל ובטוב לבב שהו"ע רעו"ד, דתענוג תלוי ברצון דכאשר רוצה בזה יתענג וישמח בו, וזהו בשמחה ובטוב לבב שע"י רעו"ד יהי' השמחה בקיום המצות כו'. וז"ע עבודת השדה שצ"ל עבודה ויגיעה בקיום המצות חרישה וזריעה שיהי' שמחה ש"מ כו' ואזי מלך עילאה אתחבר בהאי שדה שלמעלה מבחי' ויתרון ארץ בכל כו', וכמ"ש בסדה"י בפ"י הברכה בא"י אמ"ה דעולם הוא בחי' עוה"ב ומלך הוא למעלה מעוה"ב והיינו בחי' מלך עילאה כו' כנ"ל.

ד) והנה בזה שם פי' עוד מלך לשדה נעבד לגריעותא, מלך הוא בחי' מל' דקדושה לשדה נעבד שדה דלעו"ז, דאית שדה ואית שדה, דכמו שיש שדה דקדושה בחי' שדה אשר ברכו ה', כמו"כ יש שדה דלעו"ז והוא שדה טריפה וכמ"ש ובשר בשדה טרפה שזהו לאו דטריפות, ולכא"י הול"ל ובשר טרפה בשדה מאי ובשר בשדה טרפה אלא הכוונה שהשדה הוא שדה טרפה. והענין הוא דהנה כתי' כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו שיש כמה גבורות

וצמצומים בבחי' מל', דבכדי שיהי' התהוות מציאות יש הוא ע"י כמה צמצומים
 צמצום אחר צמצום כו'. אך תכלית הכוונה בהתהוות היש הוא שיהי' ביטול
 היש לאין, וזהו שהמצות נתלבשו בגשמיות שע"ז הוא ביטול היש. ולכן מלאכים
 שבקשו תורה אשר תנה הו"ד על השמים לא ניתן להם מפני שהמצות צ"ל
 בגשמיות כו', וכ"ז הוא מפני שהצמצום אינו צמצום אמיתי ויש מ"מ הארת
 אלקות שלכן הוא בחי' ביטול היש כו'. אך בסט"א הוא צמצום גמור שמעלימים
 ומסתירים לגמרי והן בבחי' יש גמור שלא יש בהם בחי' ביטול כלל, וכמו
 פרעה שא' לי יאורי ואני עשיתיני כו', וז"ע שדה טרפה. דשדה דקדושה בחי'
 מל' יש בה בחי' הביטול ובפרט בבחי' שדה שהוא בחי' הפנימיות כנ"ל, והוא
 כמו המצות מעשיות ותורה בענינים גשמיים ונשמות כמו שבאו בהגשמה, שבכ"ז
 הוא בחי' הביטול כו' אבל שדה דלעו"ז הוא בבחי' ישות גמור והו"ע תענוגים
 גשמיים בתאות היתר ותאוות איסור ר"ל, דכאשר האדם נמשך אחריהם ח"ו ה"ה
 גורם גלות השכינה, וכמ"ש תחת שלש רגוז ארץ כו' ושפחה כי תירש גבירתה.
 וזהו מלך לשדה נעבד דבחי' מל' דקדושה נעבד ח"ו לשדה טרפה. וזהו בא
 נחש על חוה והטיל בה זוהמא, חוה היא בחי' לילה ללילה יחוה כו', והוא
 שרגלי' יורדות בהיכלות הקלי'. אמנם שרה תקנה חטא עה"ד וכמ"ש ויעל
 אברם ממצרים הוא ואשתו דהעיקר שאשתו ג"כ עלה דנחתיית וסלקית (עמ"ש
 בד"ה ויהיו חיי שרה, עטר"ת) ועי"ז זכתה לחיין עילאין כו'. וז"ע חיי שרה שרה
 הוא ל' שררה בחי' מל' דאצי' דלית לה מגרמא כלום, ודוד שהי' מרכבה
 לבחי' מל' לא הוי לי' שנין רק שאדה"ר נתן לו ע' שנה. אמנם שרה ע"י
 שתקנה חטא עה"ד זכתה לחיין עילאין וכמ"ש אשר יעשה אותם האדם וחי
 בהם שזוה ההמשכה שע"י המצות, והיינו גילוי בחי' מלך עילאה דאתחבר
 להאי שדה כו'. והו"ע מאה שנה ועשרים שנה אחר דאתכליל ממאה בחי'
 כתר ועשרים בחי' חו"ב, דהנהגה אנת הוא חד ולא בחושבן כו' אנת הוא דאפיקת
 עשר תיקונין וקרינן לון עשר ספירן כו'. אנת הוא חד הוא בחי' כתר שאינו
 בחשבון הע"ס. ולהיות שכתר הוא בחי' ממוצע בין המאציל אל הנאצלים ע"כ
 הע"ס שבכתר גופא הן בתכלית השלימות שכלולים יו"ד מיו"ד וזהו מאה שנה
 כו'. אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין הן הע"ס שראשית השתלשלותם הוא מחכ'
 כו', וקרינן לון עשר ספירן מל' אבן ספיר ל' בהירות שאינם מעלימים על או"ס.
 דנבראים מעלימים על או"ס, אבל הע"ס הן בבחי' ספירות ובהירות שאינם
 מעלימים על או"ס אדרבא מגלים או"ס כו'. ולהיות שחו"ב הן ראשית
 ההשתל' ע"כ הן ספי' שלימות שכלולים מיו"ד וזהו עשרים שנה כו'. ושבע שנים
 הן ד' מדות שע"י הוא ההמשכה בבחי' מל' דובטבוו מחדש כו' מעשה בראשית
 דבראשית ברא בחוכמתא ברא כולם בחכ' עשית בבינה כו', וההתהוות היא מבחי'
 מל', והיינו ההמשכה מבחי' חו"ב למל', וז"ע שבע שנים שע"י המדות נמשך
 מחו"ב למל' כו'. והמשכה זו הו"ע ויתרון ארץ בכל הוא שזוה ההמשכה
 מבינה למל' כנ"ל, ומאה שנה הו"ע מלך לשדה נעבד, מלך עילאה דאתחבר
 להאי שדה בחי' פנימיות הכתר חד ולא בחושבן כו'. וזהו שמקדים פסוק
 ויתרון ארץ בכל שהוא ביאור על מאה שנה ועשרים כו' דעשרים שנה ושבע
 שנים זהו מבחי' יתרון ארץ בכל היא, ומאה שנה הו"ע מלך לשדה נעבד בחי'

מלך עילאה שהמשיכה שרה עיי תיקון חטא עה"ד שזהו עבודת השדה כו', וכ"ז הוא ההמשכה בבחי' מל'. ואו' אח"כ שני חיי שרה, דהיינו ההמשכה בב"ע דכל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, דתכלית הכוונה היא שיהי' ההמשכה בב"ע, ועז"א שני חיי שרה שזו ההמשכה שנמשך בבחי' מל' יהי' ההמשכה גם בב"ע כו'. והוא דכאשר ממשיכים תוס' אור במל' נמשך ג"כ האור בב"ע, ובפרט שההמשכה היא ע"י קיום המצות למטה ע"כ נמשך האור והגילוי גם למטה כו'. וזהו חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום כו', דע"י המצות הוא המשכת האור במל' כנ"ל, והברכה היא שיהי' ההמשכה למטה כו'. וזהו ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים כו', דשרה היא בחי' מל' וצריכים להמשיך תוס' אור במל'. ויש בזה ב' אופנים הא' ההמשכה מבחי' בינה, ובד"כ הוא מבחי' חיצוניות האוא"ס שזהו ג"כ תוס' אור רק שהוא לחדש הישנות בבחי' תוס' ברכה כו' והוא שנמשך ע"י עבודת האדם בכח עצמו כו', והר"ע ויתרון ארץ בכל היא כו'. והב' ההמשכה מבחי' פנימיות הכתר שהיא ההמשכה מבחי' עצמות א"ס בחי' אור חדש שנמשך ע"י המצות כו'. והר"ע מלך לשדה נעבד דמלך עילאה אתחבר להאי שדה כו'. וזהו עשרים שנה ושבע שנים שו"ע ויתרון ארץ בכל ומאה שנה בחי' מלך לשדה נעבד כו'. והר"ע חיי שרה שזכתה לחיין עילאין כו'. וזהו ההמשכה בבחי' מל'. ושני חיי שרה הר"ע כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו כו' שאותה ההמשכה שבבחי' * יומשך בגילוי בב"ע כו'.

 בס"ד פ"רת *

סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר. ואי' בזהר בראשית דליה ע"א וז"ל אבל סמך דא עזר (עמ"ש הפרדס ש"ח פי"ח, וי"ל דסמיכה הוא שסומך אותו שלא יפול יותר וכמ"ש בס' אשל אברהם על מ"ש בזהר בהקדמה ד"ב ע"ב באות ס' דאית בי' סמיכה לנופלים ואות ס' סמך לו בגין דלא יפלון יותר, ועזר הוא שנעשה בו התחדשות ע"י העזר וסיוע, וכאן מפרש הזהר דהסמיכה היא מלמטלמ"ע שהתחתון סומך את העליון

(*) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : שבבחי' מל'.

(*) כנראה מהיומן — נדפס לקמן בהוספות — נאמר כי מר"חשון. מאמר זה נדפס בקר בס"ע (תשי"ב). ההערות בשוה"ג הן מכ"ק אדמו"ר שליט"א.

וא"א לומר שסומך אותו מן הנפילה שזה שייך מהעליון אל התחתון, ע"כ מפרש דסמך הוא עזר שהתחתון עוזר אל העליון, וז"ש) ודא עזר דלעילא (היינו שנעשה עזרה להעליון ע"י התחתון וכמ"ש אעשה לו עזר שהאשה היא עזר לאיש) דאתהדר לעילא אנפין באנפין (שע"י הנסירה * דאדם ותוה למטה אתהדיר לעילא ז"א ומל' להיות פב"פ), דכר ונוקבא אסתמך דא לקביל דא (היינו פנים בפנים, ואפשר הכוונה שהן עוזרין זה לזה, דאחר שפי' דסמיכה דהתחתון להעליון הוא העזר לעליון שכן בהכרח לומר כנ"ל, ממילא מובן דגם הסמיכה דהעליון אל התחתון אינו רק סמיכה לבד כ"א בבחי' עזר כו' וכמשי"ת) ודאי סמוכים לעד לעולם כו' סמוכים דא דכר ונוק' דאינון סמוכים כחדא *, סמוכים עולם תתאה בעולם עילאה, דעד לא אתתקן עולם תתאה לא אתתקן ההוא עולם דקא אמרן כו' עכ"ל. והיינו כמ"ש הפרדס שם שהמל' נסמך בת"ת ות"ת במל'. והענין הוא כמ"ש במ"א בענין לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה דבכל עליית המקבל אל המשפיע צ"ל תחלה המשכת המשפיע בבחי' חיצוניות שבו לבחי' חיצוניות המקבל כדי שע"י המשכה זו יוכל לישא א"ע ולהתעלות להיות קרוב למדרי' המשפיע ואז יקבל המשכה הפנימיות מהמשפיע כו' (ואפשר שז"ע שאמרז"ל בפסחים דקי"ז ע"א דרבה * מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבדיחותא וקא בדחי רבנן ואח"כ יתיב באימתא ופתח בשמעתתא, דמילתא דבדיחותא הו"ע שיחת חולין, דבאמת שיחת חולין של ת"ח צריכים לימוד, ומ"מ הוא בחי' חיצוניות וכמ"ש במ"א שזהו בחי' נובלות כו', והוא בכדי להעלות ולהגבי' את התלמידים, ובד"כ הוא פתיחת הלב והמוח וכמ"ש במ"א בענין הבדיחא והשמחה שהיא פתיחה כו' וכמ"ש באורך בתר"ח בד"ה ואלה תולדות יצחק, ועי"ז יוכלו לקבל ההשפעה פנימיות דפתח בשמעתתא כו'). ועד"מ בן יניק וקטן כשאביו רוצה להשתעשע עמו פא"פ, והרי התינוק הוא קצר הקומה, צריך האב להשפיל את ידיו שהן גבוהים ונעלים מראש התינוק עד למטה מתחת התינוק ולהגביהו עד ראשו של אב כו', ואז ידבר וישתעשע עמו פא"פ כו', והרי ההמשכה של חסד דאב בהשפלת ידיו הוא בחי' חיצוניות שהוא רק להגביה את התינוק, וכן התינוק לא קיבל בפנימיותו שישכיל ויכיר הטובה בידי האב שהגבי' אותו (כי לא יש בזה איזה השפעה כ"א בהדבור והשעשועים שאח"כ או שמשפיע לו מאכל ומזון). וגם להיות שנוטל אותו מסביבו ומתחתיו נדמה לו שמעצמו הוא מתקרב כו'. ואח"כ בהיותו פב"פ מקבל ההמשכה הפנימיות של האב כו', רק שא"א להיות ההשפעה פנימיות אם לא שיהי' קודם ההשפעה חיצוניות הנ"ל כו', ובעבודה

שע"י הנסירה : ראה ברכות סא, א. ועיין ד"ה כי עמך הסליחה תשי"ס (קונטרס סח) פ"ג ואילך, ובמקומות המסומנים שם.
 כחדא, סמוכים . . . דקא אמרן : בזהר שלפנינו : כחדא, דאינון סמוכים . . . דקאמרן.
 אבל בפ"י הצ"צ על התהלים (נדפס בשם יהל אור) עה"פ סמוכים לעד — הובא כמוש"כ כאן.
 דרבה : כן הוא בש"ס ועיין יעקב, אבל בתניא ס"ו הביא גירסת רבינו חננאל וכן הוא בילקוט שמעוני רמז רכו רבא, ויש לעיין בדי"ם ובשבת ל, ב.

הוא כמ"ש במ"א * בענין פכ"פ ואב"א שתחלה צ"ל אב"א שזהו בא ממדרי' עליונה יותר רק שהוא בבחי' חיצונית ואח"כ בא לידי פכ"פ כו'. ומבואר שם דיש שני מיני אהבה הא' האהבה הבאה מהשגה והתבוננות בגדולת א"ס ב"ה והב' אהבה והתלהבות שלמעלה מעלה מהשגתו. והנה האהבה שע"פ השגה נק' פכ"פ כי בפנים יש הכל שכל ומדות כו', והשכל הוא בחי' פנימי שזהו שבא בבחי' או"פ שמאיר אצלו הענין המושג והוא מאיר את נפשו בבחי' גילוי אור כו'. משא"כ האהבה שלא ע"פ השגה נק' אחור, וכמו באחור רק עצמות לבד עורף וכמו שאחד דוחפו בעורף ואינו יודע מאין היתה לו זאת כו' והו"ע קוצי דשערי המכה באחור דנוק' שהיא אהבה מבחי' עליונה מאד רק שנמשך בהמקבל שלא ע"פ השגה כו'. ועמ"ש בתו"א בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק. והנה לבוא להשגה יותר גדולה שהיא בחי' פכ"פ, צ"ל מקודם אב"א היינו להתלהב לבו למעלה מכפי ערך השגתו (וי"ל שזהו האהבה וההתלהבות הבאה מהתבוננות בענינים הנעלים באוא"ס ב"ה שההרגש בהם הוא הפלאה דאוא"ס כו' דהשגה באלקות שייך בההארה אלקית שהיא בבחי' התלבשות בעולמות שההרגש בזה הוא הטוב של הגילוי והאהבה הוא הקירוב והדביקות שנדבק בזה, אמנם בענינים הנעלים באוא"ס שלמעלה מהעולמות גם בענינים ששייך בהם השגה (היינו לא שהתבוננות הוא בהתפלאה דאוא"ס כ"א בהשגת הענין שמושג אצלו הענין) הנה מצד עילוי הענין בעצם ההרגש בזה הוא בהפלאה הענין והאהבה היא בבחי' התלהבות כו'. והבכך בזה הוא בשני אופנים אם שזהו מרומם את הנפש שע"ז נעשה כלי להשגה גדולה ולקירוב גדול יותר, או שזהו עושה בו שפלות וביטול גדול וכמ"ש במ"א * בענין חקיקה מבחוץ שנעשה ע"י הפלאה הענין והיינו שע"ז נעשה זיכוך הכלי בכללות להיות כלי לקבל כו') ואח"ז לבוא לבחי' ביטול נקודה תחת היסוד שהוא בחי' ביטול פנימי בעצם מהותו כו' ואזי יבוא לידי השגה יותר פכ"פ כו'. ולכן בכל תפלה צריך לג' ראשונות שאו' מלך עוזר ומושיע כו' דהיינו שע"ז יבוא לבחי' פכ"פ בתפלה כו'. וזהו ג"כ שקודם מ"ת כפה עליהם הר כגיגית שזהו בחי' אהבה העליונה וכמ"ש בלק"ת בסד"ה אחרי ה' תלכו, והוא לבוא בבחי' פכ"פ ע"י התורה כו'. ועמ"ש בלק"ת ד"ה קדש ישראל לה' פ"ב בענין ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותי, דבחי' אנכי השפיל פנימיות רצוני דמצות בבחי' רגל בגשמיות בכדי להגבי' נש"י כו' וכמ"ש ג"כ בד"ה ועתה יגדל נא פ"ב. וז"ע טלית ותפילין לתפלה כו'. והגם שהמצות הן פנימיות הרצון, י"ל דהרצון בכלל הוא בחי' חיצונית כו' וכמ"ש בהבי' דאני ה' אלתיכם דרוה"ב ובא בבחי' מקיף על האדם כו', ונת' במשל שנדמה לו כאלו מתקרב מעצמו י"ל דבמצות להיות שנתלבשו בדברים גשמיים וגם להיותם בבחי' מקיף אינו נרגש וכאלו העלי' הוא בדרך ממילא

כמ"ש במ"א : ראה סד"ה ויוצא משה — תה"ש אעתי"ר.

וכמ"ש במ"א : ראה קונטרס העבודה פ"א. ד"ה והכרית התיכון תרג"ה. טוב טעם ודעת

תרט"ה. ועוד.

כו' (ובד"ה קדש ישראל הנ"ל מבו' כמו"כ בתושבע"פ, ואפשר שזהו באמת מבחי' פנימיות כו'). וכמו"כ הוא בבחי' מל' כשצריכה לעלות אל אצוי' לאחר שנסתתרה בג' עולמות ביי"ע להיות בבחי' ראש לשועלים שאז היא בבחי' קטנות מאד לגבי האורות עצמיים דבחי' ז"א דאצוי' וכידוע שכל פרצופה שבבי"ע הוא נחשב רק כנקודה לכד לגבי אצוי' כו'. ובכדי שיהי' העלי' עז"א לכה דודי לקראת כלה שנמשך הארה מבחי' ז"א בבחי' המשכה חיצונית (וכענין קוצי דשערי הנ"ל) בכדי שעיי' המשכה זו תוכל להתעלות מהשפלתה בבי"ע ולהיות אח"כ בחי' פב"פ ולקבל המשכה הפנימיות הנק' פני שבת כו', והיינו שהמדות שבמל' מקבלות הארות המדות העצמיים פב"פ דוקא שזהו הנק' פני שבת כו', דעלייתה מהצמצומים דבי"ע נק' שבת תתאה שבתא דמעלי שבתא, וההמשכה הפנימיות שאחר עלייתה נק' פני שבת פנימיות השבת שבה כו'. ועמ"ש בלק"ת בד"ה והי' מדי חדש בחדשו פ"ב בענין לכה דודי לקראת כלה דכלה היא כנסי' ונמשך הארה מלמעלה להיות העלי' וכמו משכני מלמעלה ועיי' אחר כך גרועה כו', והיינו כמ"ש בד"ה אדם * בענין האתעדל"ע לעורר האתעדל"ת שלפעמים בא התלהבות שלא בהכנה כו'. יעו"ש. והו"ע בחי' אב"א שנת"ל שעיי' יבוא לבחי' פב"פ כו'. וז"ע סמיכת גאולה לתפלה. דתפלה היא בחי' מל' כמ"ש ואני תפלה והוא עליית המל' שעולה באצוי' כו', וכן עיקר עליית הנשמה הוא בשמו"ע וכידוע דשמו"ע הוא באצוי' והו"ע וראשו מגיע השמימה שמגיע לשרש ומקור הנשמה כמו שהיא באצוי' בחי' טהורה היא כו'. וז"ע השתחוואות דשמו"ע שהוא בחי' אין כמו שהוא באצוי' כו' וכמ"ש במ"א * . ובכדי שיהי' העלי' בתפלה ע"ז הוא סמיכת גאולה לתפלה. דגאולה הוא בחי' יסוד ז"א וכמ"ש אם יגאלך טוב יגאל כו'. ובפע"ח שער הק"ש פכ"ט בענין תהלות לאל עליון שזהו המשכת בחי' יסוד להעלות המל' שהו"ע התפלה וכמ"ש בזה דמלכא עילאה נפיק לקבלא כו' ומלכא עילאה הוא בחי' יסוד אבא, והיינו המשכת הארה מאצוי' להעלות בחי' המל' כו'. ושם בפע"ח שההמשכה היא בק"ש שנמשך להיכל הרצון שזהו באמת ויציב כו'. וי"ל עפ"מ"ש במ"א בענין ההפרש בין ברכת ק"ש וק"ש ששניהם הן בהיכלות דבריאה (עמ"ש בלק"ת סוף הבי' דואהי' אצלו אמון בענין ממושבותיכם תביאו לחם תנופה ובד"ה צאינה וראינה דרוה"ב) דברכת ק"ש הן היכלות דבריאה עצמן וק"ש הוא התגלות בחי' אצוי' שבבריאה כו'. גם י"ל ע"פ מ"ש בד"ה צאו"ר הנ"ל דמ"ש בפע"ח דבהיותנו בברי' יכולים ליחד יחודים באצוי' שזהו בק"ש כו' ונמשך משם הארה להעלות בחי' המל' כו'. וז"ע סמיכת גאולה לתפלה שהז"א סומך ועוזר לבחי' מל' לעלות מבי"ע לאצוי' כו'.

(ב) אמנם מש"א פני שבת נקבלה ל' רבים הוא שגם ז"א מקבל בחי' פני שבת שלו עיי' עליית המל' מבי"ע לאצוי' כו'. וכידוע דבשבת

בד"ה אדם : כנראה הכוונה לד"ה אדם כי יקריב בלקו"ת ויקרא.
וכמ"ש במ"א : ראה בכל הגיל ד"ה טוב טעם ודעת תרס"ה.

נמשך תוס' אורות בז"א שו"ע גילוי התענוג שנמשך בשבת מבחי' עתיק כו' דשבתא דיומא הוא סעודתא דעתיקא ועיר אנפין והקל תפוחין קדישין אתיין לסעדא בהדי' כו' שזהו תוס' אור נעלה בבחי' ז"א והוא ע"י העלי' דבחי' המל' אחר הירידה בבי"ע כו' וכמ"ש ויכל אלקים ביום השביעי שזהו בחי' הכליון והעלי' דבחי' מל' ואזי וישבות ביום השביעי כו' ויברך אלקים ביום השביעי כו'. ועד"מ העונג שנמשך ע"י השביתה והמנוחה ממלאכה, דלולא הירידה והצמצום במלאכה לא הי' המשכת העונג כלל רק להיות שירד ונתצמצם במלאכה אח"כ כששובת ממלאכתו ה"ה מתענג כו', וכמו"כ בירידת המל' בבי"ע להיות מקור לנבראים אח"כ כשעולה ונכללת באצי' נמשך ע"י גילוי התענוג כו' (וגם בחי' מנוחה עצמיות שזהו בחי' תענוג העצמי שבסעודה שלישית דשבת, ה"ז ג"כ שבא לאחר העונג והמנוחה ממלאכה שע"י נמשך ממילא בחי' עונג העצמי שהו"ע מתנה טובה יש לי בבית גנוז כו' וכמ"ש במ"א *). וזהו שע"י עליית המל' מתוסף אור בז"א כו'. ובד"כ ע"י השפעת הז"א למל' מתוסף אור בז"א, שהרי ידוע שהמשכת האורות דאצי' אינו בשביל עצמן רק בשביל התהוות בעלי גבול מאין ליש כו' וכמ"ש בס"ב פל"ו, ובשביל עצמותם היו חוזרים למקור הממשיכם כו', וכידוע דטבע האור הוא לעלות למעלה וירידתו למטה הוא בשביל המקבל שכן היא הכוונה העליונה להיות בחי' המשכה כו' וכמ"ש בסי' בהדרוש שאחר עלינו. וא"כ מובן דעיקר תוס' הארה בבחי' ז"א הוא כאשר משפיע בבחי' מל' מקור דבי"ע כו' דהיינו כאשר המל' עולה מבי"ע לאצי' דאזי המל' מקבלת אורות דאצי' כו' (והיינו שע"י המל' משפעת בימות החול בבי"ע בחי' פנימי' האור להיות גילוי אלקות בעולם כו' וכמ"ש במ"א * בענין דמיג' מתברכין כולו יומין כו' וזהו עיקר הכוונה בהתהוות בי"ע כו'). וכמ"ש בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דכאשר ז"א משפיע במל' מתוסף אור בז"א כו'. וביותר הוא ע"י עליית המל' מבחי' הצמצומים דבי"ע כשעולה באצי' נמשך ע"י תוס' אורות למעלה וכמ"ש ועבדתם את הוי' אלקיכם כו' ומוסכם מכל המקובלים * שהעבודה היא צורך גבוה, וכמארז"ל שבזמן שישראל עושין רצונו ש"מ מוסיפין כח בגבו' של מעלה כו' וכמ"ש במ"א באורך. ועמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה עזר"ת. וזהו הסמיכה והעוזר שמבחי' מל' לז"א שע"י עליית המל' מתוסף אור בז"א כו'. וזהו סמוכים לעד לעולם דבחי' ז"א ומל' נסמכים ונעזרים זמ"ז כו'. וזהו עשויים באמת וישר באמת היינו אמת ויציב שו"ע גאולה כנ"ל. וישר היינו שמו"ע דוגמת זרגליהם רגל ישרה כו'. והיינו דבסמיכת גאולה לתפלה הן נסמכים זמ"ז דז"א סומך למל' להיות בבחי' עלי' באצי'. וע"י עליית המל' וכן עליית הנשמות בעבודתם נמשך תוס' אור בז"א כו'.

וכמ"ש במ"א : ראה המשך תרס"ו בסופו. ד"ה תבוא תרע"ה. ועוד.

וכמ"ש במ"א : ראה ד"ה שמור את יום השבת תרע"ה ואילך.

מכל המקובלים : ראה שלי"ה בהקדמתו חלק שער הגדול בארוכה.

וביותר הוא התוס' אור שנעשה ע"י עבודת הבירורים שגש"י מבררים למטה. וכן בחי' מל' יורדת לבי"ע לברר בירורים בנוגה דבי"ע וכמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה טרף בגימ' רפ"ח ע"ה שעי"ו נעשה תוס' אורות למעלה כו', וכידוע דעיקר עבודת הנשמות בששת ימי החול הוא לברר בירורים לזכך ולתקן את הנה"ב וכל הדברים התחתונים כו' וכמ"ש ששת ימים תעבוד דהיינו עבודת הבירורים כו'. ומה שמתברר בששת ימי החול בשבת עולים באצ"י כו' וזהו עליית המל' בשבת שעולה עם כל הנצוצות המתבררים ונכללים באצ"י. ועי"ו הוא המשכת העונג בשבת כו' וכמ"ש באורך במ"א על מאה"ו ויקהל דר"ד ע"ב האי רוחא אתפשטותא דהאי נקודה כו'. וכמו"כ בכל יום הוא העלי' בתפלה שזהו הארת שבת שבכל יום כו'. וזהו ג"כ ענין סמיכת גאולה לתפלה ליתן כח על עלי' זו כו'. דהנה ארוז"ל ג' תכיפות הן תיכף לסמיכה שחיטה תיכף לגאולה תפלה כו'. מזה מובן דענין אחד הוא סמיכה על הקרבן וסמיכת גאולה לתפלה. וידוע דקרבנות הוא הקרבת הנה"ב ועכשיו תפלה במקום הקרבנות כו'. והנה עיקר ענין שתפלה היא במקום הקרבנות (היינו תמידין שהן עולות שעולה כולו לה' כו') הוא בשמונה עשרה. והענין הוא כמ"ש בתו"א ד"ה יהודה אתה דראובן שמעון ולוי שהן ב"פ דק"ש ואמרי"צ הן בחי' ממכ"ע ואין זה בחי' ביטול ממש כמו בשמו"ע רק בחי' אהבה להיות נכספה וגם כלתה כו' ולהיות משתוקקת להתכלל ולהתייחד במאצילה ב"ה מכלל שהיא עדיין אינה כלולה ומיוחדת באור אין סוף הסוכ"ע (י"ל כמ"ש במ"א * במ"ש בסס"ב פי"ט בענין כח החכ' שהוא שחפץ ומשתוקק להיכלל כו'. שמ"מ הוא שלא נתכלל עדיין. והביטול דכתר הוא בבחי' התכללות ממש כו'. ועמ"ש במ"א בהבי' דולא אבה דלק"ת שלא נדפס). אבל שמו"ע הוא ביטול אמיתי והתכללות באוא"ס ב"ה ממש הסוכ"ע כו' ולכן תפלה היא בלחש כו'. ואינה עולה בשם אהבה כלל רק בחי' ביטול במציאות לגמרי והיינו בחי' השתפכות נפשו אל חיק אבי' ממש להיות כאין ואפס ממש שע"ז מרמו ענין השתחוואה כו'. וצ"ל והלא ק"ש הוא למס"ג באחד שזהו בחי' ביטול. אך הענין (בהגהות לשם) עפמ"ש בפע"ח דק"ש ואוי"צ הכל הוא בהיותו בבריאה, רק דראי' ושמיעה שזהו ב"פ דק"ש ובחי' נשיקין דאוי"צ זהו מה שנמשך מאצ"י לבריאה כו' כנ"ל, אבל שמו"ע הוא היכל קדה"ק שנעשה אצ"י ממש כו', ולכן בק"ש המס"ג ג"כ אינו בבחי' ביטול במציאות ממש מאחר שזהו בברי' עדיין כו' (וי"ל ע"פ המבו' בכ"מ בענין ה' אחד שהעולמות אינם תופסים מקום כלל לגבי עצמו כו'. ומבו' במ"א * דהביטול דהעדר תפיסת מקום הוא ביטול בעצם המהות והמציאות, כמו חכם קטן שמתבטל לפני חכם גדול ה"ה מתבטל בעצם מהותו שאינו נחשב לגבי כחם כלל וכל חכמתו הוא אצלו (גם גבי החכם קטן) כשטות יחשב לגבי חכ' החכם גדול. ומ"מ הרי אין זה שאינו במציאות כלל שהרי מ"מ גם הוא חכם ולגבי

כמ"ש במ"א : המשך בשעה שהקדומו תעריב ח"ג ע' איתכר.
ומבו' במ"א : ראה סד"ה בסוכות תשבו תרס"ז ואילך. ד"ה ציון במשפט תרע"ד ואילך.

הקטן ממנו חכמתו נחשבת למציאות, ורק כשהוא לפני חכם הגדול הוא בטל במציאות, אבל בפ"ע ה"ה חכם. והגם שבודאי יש בו הביטול והשפלות גם בהיותו בפני עצמו בביטול חכמתו, וזה מפני שגם בהיותו בפ"ע נרגש בו חכמת החכם הגדול במקצת עכ"פ כו', אבל מ"מ הוא חכם בפ"ע כו'. וא"כ גם בהיותו בפני הגדול אינו בבחי' ביטול כל מציאותו ממש כו'. וכמו"כ בביטול העולמות בהעדר תפיסת מקום שוהו ביטול במציאות, ומ"מ אין זה בחי' ביטול כל המציאות לגמרי כו'. וזהו שגם הביטול דאחד אינו בבחי' ביטול במציאות ממש להיות בבחי' אין ואפס ממש כו'. וי"ל שלמעלה מזה הוא המכו' במ"א בענין ה' אחד שהעולמות לאחר שנבראו ה"ה כמו קודם שנבראו, מפני שכל מציאותם הוא ע"י הצמצום דאוא"ס כנודע, והרי לגבי אוא"ס אין הצמצום מסתיר כלל ומאיר אור הא"ס לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום וממילא הרי העולמות אינם במציאות כלל כו'. והו"ע היחוד דה' אחד מלמטלמ"ע כמ"ש בהקדמת אמרי בינה שהוא התכללות העולמות באוא"ס שאינם בבחי' מציאות כלל כו'. ומה שמ"מ נבראו הו"ע התכללות אלקי' בהוי' והיינו מה שאוא"ס נותן להם מקום וערך, לא שהן בבחי' ערך ומציאות בעצמם רק מה שאוא"ס נותן מקום וערך לדבר שאינו בבחי' ערך בעצם כו' וכמ"ש מזה בדרוש בשעה שהקדימו, תער"ב) אבל בשמו"ע שהוא בחי' היכל קדה"ק שנעשה אצ"י ממש ושם מתהפך הנברא לאצ"י ע"י הביטול לאשתאבא בגופא דמלכא והו"ע מיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים ע"ג המזבח כו' (והיינו כמו שנת"ל באופן הב' דה' אחד, גם י"ל שוהו כמ"ש במ"א * ההפרש בין אין זולתך לאפס בלתיך דאין זולתך הוא בהאור שחוץ לעצמותו כבי' ולהיותו דבוק בהעצמות ע"כ נרגש בו איך שאינו מציאות בפ"ע כ"א כל מציאותו הוא מצד המקור כו' (וכידוע שכל מציאות האור הוא מצד המאור כו'), אך עם המקור דשם הביטול הוא שאינו בבחי' ואפס בלתיך הוא בהאור כמו שכלול בעצמותו דשם הביטול הוא שאינו בבחי' מציאות לעצמו כלל, והיינו שגם עם המקור כל מציאותו הוא רק המקור ואפס בלעדו כו'. וכמו"כ י"ל דבק"ש שוהו בברי' ה"ו ג"כ בחי' אצ"י שבברי' כנ"ל, רק להיות שוהו חוץ לאצ"י הביטול הוא בבחי' אין זולתך, ובשמו"ע שהוא באצילות בחי' לאשתאבא בגופא דמלכא שהוא בבחי' התכללות באוא"ס ב"ה ה"ו הביטול דאפס בלתיך כו'). ועוד יובן מ"ש בד"ה יהודה אתה הנ"ל (וסמך ידו*) דמס"נ בק"ש זהו מגיע לנפש האלקית בלבד שבה מאיר הביטול האמיתי וזהו שמע ישראל הוא הנה"א הוי' אלקינו ממש, אבל הנה"ב לא באה לביטול אמיתי ממש אף שמסכנת על מס"נ אין זה רק הסכם וביטול היש וכמ"ש בתו"א בד"ה בכ"ה בכסלו דלמסור נפשו באחד קאי על הנה"א כו' מחמת שהיא בבחי' פנימיות העולמות (דישראל עלו במחשבה, ששרשם בכחיגת הכלים הוא בבחינת פנימי' הכלים שמייוחדים בעצם האור כו' וכמ"ש

כמ"ש במ"א : ראה במאמרים שהובאו בהערה הקודמת.

וסמך ידו : כנראה הכוונה שבד"ה וסמך ידו (להצמח צדק ? — והוא בכתובים) מדובר

בוה. [נדפס באוה"ת ויקרא ע' רכא ואילך, המו"ז].

במ"א*. ובאגה"ת שהנשמות הם משם הוי', דהיינו ששרשם מבחינת האורות כו', וע"כ גם כמו שבאה הנשמה בבריאה ונעשה בבחינת נברא אינה כמו הנבראים, והיינו שהיא אלקות בעצם מהותה כו' וכמ"ש במ"א * וע"כ היא בטילה ונכללת ביחוד עליון בה' כו', אבל בהשתלשלות דנה"ב הגשמי הוא מסך מבדיל כו', ועל ידי בשכמל"ו נמשך בה להיות ביטול היש כו', ומ"מ היא עדיין יש גמור רק שבטל בבחי' אתכפיא כו', אכן שיהי' לה ביטול אמיתי ממש להיות כאין ואפס ממש זהו ענין שמונה עשרה, וכמ"ש בד"ה ונתתי * לך מהלכים שבשמו"ע היא הממשכת ומשפעת המשכת הביטול לאוא"ס ב"ה במלאכים כו', כי שמו"ע הוא בחי' קרבן כנ"ל דשמו"ע היא כנגד תמידיו, דבקרבוני' ה' הבהמה נכללת באש של מעלה ממש, וכמו"כ שהנה"ב נכללת בבחי' אין ממש בהשתפכות לאוא"ס ב"ה ממש עד שמתעלית לשרשה ומקורה שבעולם התהו שהוא בחי' בהמה רבה שלמעלה מבחינת אדם דתיקון כו', אך כדי שיהי' כח בנה"ב ליכלל בביטול אמיתי בשמו"ע לזה צ"ל סמיכת גאולה לתפלה, וכמו בקרבן ה' צריך האדם להקדיש תחלה את הבהמה, וההקרבה ה' צ"ל על ידי הכהן דוקא שכ"ו הוא המשכה מלמעלה שתוכל הבהמה להתעלות וליכלל באש של מעלה כו' וכמ"ש במ"א. כמו"כ להקרבת וביטול הנה"ב צ"ל סמיכת גאולה לתפלה שהוא המשכת כח מלמעלה ע"י גה"א שכבר הגיע לבחי' מס"ג בק"ש שז"ע הגאולה ויצי"מ שהוא היציאה מהמיצרים וגבולים ליכלל באוא"ס ב"ה באחד כו'. והסמיכה היא בשתי ידיים שהן ב' בחי' מס"ג דק"ש באחד ובכל נפשך וכמ"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון בענין שאו ידיכם קודש, ועמ"ש בד"ה שה"ש הא', ובכל כחו היינו גילוי פנימי הנפש בחי' ה' ויחידה, דכח ר"ת כתר חכמה, והוא בחי' מזלי' דנה"א שתתחבר לנה"ב להאיר כ"ו על הנה"ב, ועי"ז תבטל הנה"ב כנר בפני אבוקה, להיות ג"כ בבחינת אין ממש כו', וכאשר הנה"ב מתבטל להיות בבחינת אין ממש עי"ז מתוסף תוס' אור רב בנה"א. דהנה בדרך כלל על ידי הבירור דנה"ב גם בבחי' ביטול היש מתוסף אור בנה"א וכידוע בענין כי לא על הלחם לבדו כו' כ"א על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם שזהו בחי' מוצא פי הוי' שבנה"ב ובדברים הגשמי' וכמ"ש בכ"מ, ובפרט כאשר הנה"ב בא לבחי' ביטול אמיתי שעי"ז נעשה תוס' אור בנה"א כו' וכמ"ש במ"א דבכל מאדך שבא מצד הנה"ב הוא למעלה יותר מבכל מאדך דנה"א מצ"ע כו' (עמ"ש בד"ה לך לך, פר"ת). וזהו אדם ובהמה תושיע הוי', דאדם הוא הנה"א ובהמה היא הנה"ב וכאשר מתייחדים ביחוד אמיתי כו' תושיע הוי' בבחי' תוס' אור רב כו'. וז"ע סמוכים לעד שנסמכים ונעזרים זה מזה כו'.

ג) והנה בזה בהקדמה ד"ג רע"א בענין אות סמ"ך דאית בי' סמיכה לנופלים דכתיב סומך הוי' לכל הנופלים אמר לה על דא אנת צריך לאתרך כו', ועמ"ש ע"ז בס' הד"מ סי' ע"ו ועמ"ש בס' ע"פ סומך

וכמ"ש במ"א : ראה ד"ה פנים בפנים תרס"ו. ובכ"מ.
וכמ"ש במ"א : ראה ד"ה אנכי היא תרס"ז ואילך.
בד"ה ונתתי : ראה תורה אור ס"פ וישב.

הו'י לכל הנופלים (ועמ"ש בס' אשל אברהם על מאמר הזהר הנ"ל. ונראה שזהו שהו' מדות שרשן מכחי' ז' מלכין קדמאין כו' וכמ"ש במ"א*). והענין הוא דהנה כתיב ותפול לפני רגליו, דבזמן הגלות כנס"י היא בבחינת נפילה. והו"ע סוכת דוד הנופלת. כי הנה במ"ת כתיב פנים פנים דבר הו'י עמכם שהי' הקב"ה עם כנס"י בבחי' פב"פ, וכן הי' כל זמן בהמ"ק, פנים הוא בחי' פנימי' והיינו בהאדם מה שהוא פנימי' חפצו ורצונו משא"כ מה שאינו חפץ כ"א על צד ההכרח ובקרירות ה"ז בחינת אחר, ובזמן בהמ"ק היו כללות נש"י בטבעם גמשכים להו'י, (היינו שהי' בהם התגלות טבע הנפש. ופנימי' רצונו העצמי כו'), לאהבה אותו ולדבקה בו מרצונם וחפצם האמיתי כו' ועניני עוה"ז לא הי' אצלם כ"א על צד ההכרח ובקרירות כו', משא"כ בגלות הוא להיפך שנמשך אחר צרכי הגוף ובוה יש בו חיות, ומה שעושה טוב וסור מרע ומעורר את האהבה להו'י לדבקה בו ובתורתו הוא בא ע"י יגיעה להתבונן בגדולת הו'י ולהטות לבו והיא אהבה העשוי' כו', וכמ"ש מזה בתו"א בדי"ה זכור את אשר עשה לך עמלק, ונק' בחי' זו אחר כו' (ועמ"ש בדי"ה אור לארבעה עשר, תע"ג, ענין פנים ואחר בכל כחות הנפש בעבודה), וכמ"ש כ"ז בדי"ה כי ההרים ימושו וסיבת הדבר הוא מפני שבבהמ"ק הי' גילוי השכינה דבחי' מלכות דאצי' הי' מאיר בקה"ק, וכמ"ש במד"ר ע"פ באתי לגני לגנוני למקום שהי' עיקרי בתחלה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה כו', ועי"ז הי' בחי' רעו"ד בנש"י וכמ"ש במד"ר ע"פ משכני אחריך גרוצה מה שהשרית שכינתך בתוכנו אחריך גרוצה, דבחי' נקודת המל' שמאירה בהיכל קדה"ק דבר'י היתה מאירה בק"ק בבהמ"ק (ועוד למעלה יותר מהגילוי שבהיכל קדה"ק למעלה וכמ"ש בס"ב פנ"ג) ובנפש היינו בחי' עצם הנפש בחי' חי' ויחידה כו' וע"כ ע"י גילוי בחי' נקודת המל' הי' בנפש התגלות בחי' היחידה שבנפש. שזהו עצם טבע הנפש ורצונה העצמי לאלקות כו'. וכמ"ש בלק"ת ד"ה מומור שיר חנוכת הבית הא' בענין השתחוואה שזהו ביטול פנימי ועצמי שהוא ע"י הראי' באלקות דשלש פעמים בשנה יראה כל זכורך שע"י הראי' במהות אלקות בבהמ"ק הי' בהם הביטול דהשתחוואה כל השנה כו' משא"כ בזה"ג דאותותינו לא ראינו שאינו מאיר גילוי אלקות כלל, וע"כ גם בנפש הוא בחי' חשך והעלם הוא מגרם העלם הנפש. דהנה הגילויים דמ"ת ובהמ"ק באמת היו גילויים מלמעלה בבחי' אתעדל"ע מצ"ע כו' ומ"מ הי' ג"כ אתעדל"ת דמ"ת הי' ע"י שעבוד מצרים דזיועקו אל ה' כו' וגם הקדימו נעשה לנשמע כו', ובהמ"ק נקרא מעשה צדיקים כמו שארז"ל גדולים מעשה צדיקים כו' מקדש אד' כונונו ידך כו', וע"י ירידת הנפש וגלותו בעלמות והסתרים דנה"ב גורמים למעלה גלות השכינה וכמ"ש באגה"ת פ"ו, וכתי' אלביש שמים קדרות שמים הוא ההשפעה הנמשכת ממדות העליונות וזהו שמים אש ומים בחי' חו"ג והממוצע הוא בחי' ת"ה, והשפעה זו נמשכת ע"י מדת מלכותו ית' שנק' לבוש מל' שמלביש ומכסה על ההשפעה העליונה שלא יומשך אל החיצונים (וי"ל כי מל'

הוא בחי' דין וכמא' דינא דמלכותא והיינו שיומשך למקום הראוי דוקא. חתו דמצד מדות העליונות שהן בבחי' א"ס יכול להיות ההשפעה גם למקום שאינו ראוי, וכמו אברהם שאמר לו ישמעאל יחי' כו', והלבוש דבחי' מל' הוא שיומשך למקום הראוי דוקא כו'. אך ע"י שבפשעיתם שולחה אמכם שירדה בחי' המל' שרגל' יורדות ב"ס דנוגה ע"ז גם השמים מתלבש בלבוש קדרות שהן היכלות החיצונים. וז"ש והוא אסור * בויקים, פי' והוא זהו כמש"א אני והוא הושיעה נא, אני בחי' המל' והוא בחי' ז"א, וע"ז אמר והוא אסור בויקים להשפיע להיכלות הסט"א אשר שנא גפשו כו', וכמו נ"ג זכה להיות מושל בכיפה עבור ג' פסיעות שעשה לש"ש, ומי הוא זה ואיזהו מפחותי הערך מישראל שלא יהי' לו ח"ו זכות יותר מטורח ג' פסיעות, אלא שזהו מפני גלות השכינה דאלביש שמים קדרות ושק אשים כסותו כו'. והנה ה' סומך נופלים בין נש"י למטה וכן כנס"י למעלה. והעצה היעוצה להאדם לקום מנפילתו ולהיות פכ"פ הוא כמש"א אשר קדשנו במצותיו כו', שע"י קיום המצות נמשך בחי' רצה"ע ומאיר ומתגלה בנפש להיות ע"ז התעוררות הרצון בנפש ג"כ לדבקה בו בבחי' אהבה רבה כו'. וזהו אשר קדשנו במצותיו שע"י המצות נמשך מבחי' קדש העליון מה שקדוש ומובדל שאינו יכול להתלבש בעולמות לקדש אותנו ג"כ שיומשך לנפש האדם הארה זו בנפשו להיות האהבה ורצה"ע שבנפש שהוא בחי' רעו"ד ואה"ר כו'. אמנם ההמשכה שע"י המצות זה מספיק לנשמות גבוהות, אבל נשמות נמוכות שהן בבחי' גסות הרוחניות * ונתפסות ביותר בגוף ונה"ב בכדי לעורר האהבה בנפש צריכים עזר וסיוע לבד הנ"ל, והוא משארז"ל אם ישראל עושין תשובה נגאלין דבכדי שיהי' גאולת הנפש לצאת מהמיצרים וגבולים ולהיות בבחי' אה"ר צ"ל תשובה, ואינו מספיק בזה שלא יעשה עבירה כ"א צ"ל תשובה שהוא התעוררות ר"ר על נפשו להקימה מנפילתה, להתעוררות רחמים בבחי' הפנימיות דאוא"ס שמגיע גם במקום החשך וכמ"ש וה' יג' חשכי דש' הוי' דלעילא מגי' גם החשך וההעלם ביותר שזהו בדורות האחרונים כו' וכמ"ש בד"ה כי אתה נרי ה', וזהו הטעם שאחר חורבן היו נשמות היותר גבוהות מבזמן בהמק"ד כמו נשמת רשב"י ע"ה שלא הי' כמוהו בזמן הבית להשיג תעלומות חכ' כו', והטעם הוא כנ"ל שבהיות סוכת דוד היא המל' שנפלה למטה צריך לבוא לה עזר ממקום גבוה מאד נעלה כו'. וזהו ג"כ ענין דקדוקי סופרים וגדרים וסייגים שנתוספו בזמן בית שני ואחר החורבן, דדק"ס הן מפנימיות האהבה העליונה, וכמ"ש בד"ה ושמע אבי' את נדרה, וכמו"כ מצות דרבנן שהן כמו ל"ת שגבוהים ממ"ע וכמ"ש בהבי' דשחורה אני דרוה"ב, וכמו"כ הוא במצות דרבנן, ולכן נ"ח מאיר גם בבחי' חוץ כו' וכמ"ש במ"א באורך *. וז"ע הסמך שהוא בחי' סמיכה ועזר לכל הנופלים גם בזה"ג דהנה בזהר תרומה דקכ"ז ע"א בענין אפריון ואפרסמון שזה מ"ם סתומה וסמ"ך ובמק"מ דמ"ס הוא בחי' תבונה, וסמ"ך הוא בחי' בינה כמו

וז"ש והוא אסור : ראה ילקוט שמעוני לירמ"י מ, יא. בחי' שמות טו, ג.
 גסות הרוחניות : ראה לקרית דרושים לר"ה ד"ה להבין כו' מי א"ל כמון פ"ה.
 במ"א באורך : ראה המשך מזה זו — תר"ם פ"מ ואילך.

שכלולה בחכ' והוא הו"ד שביו"ד והן בחי' או"א עילאין כו'. ומבו' במ"א שזהו בחי' יחוד פנימי דאו"א שההמשכה היא מבחי' פנימיות הכתר כו' וכמ"ש בהביאור דונקדשתי, ובמ"א בהביאור דואלה המשפטים שלא נדפס שזהו בחי' מקיף הקרוב ומקיף הרחוק כו' ועמ"ש במ"א בענין כי בענן אראה כו'. והיינו דסמ"ך הוא בחי' המקיף שאין לו אחיזה בפנימיות כלל כו' ובשרשו י"ל שזהו בחי' א"ס שקודם עלות הרצון או בחי' עצם האור בחי' הוא שלמעלה משמו כו' וכמ"ש במ"א*. ומשם נמשך העזר וסמיכה גם בזה"ג כו' וע"ד מ"ש בהבי' דאני ישנה שלא נדפס בענין הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל שזהו מבחי' עתיק משום דלית גבינין דמכסין כו'. וכמו"כ נמשך משם העזר בזה"ג כו'. וזהו סמוכים לעד כו'. י"ל להיות שזהו אמיתית הגילוי שיהי' לעתיד דעכשיו מזה הוא העזר בבחי' כח נעלם ולעתיד יהי' בזה בגילוי וזהו סמוכים לעד היינו הגילוי שיהי' לעתיד כו'. גם י"ל לעד ל' עדי וקישוט כמ"ש בהבי' דאלה פקודי. וזהו סמוכים לעד לעולם דגם בזה"ג עצמות א"ס ב"ה הוא סומך ועזר לנו כו'.

בס"ד ש"פ תולדות, פר"ת.

ויאמר לו יהונתן מחר חודש ונפקדת כי יפקד מושבך. הנה ונפקדת לי זכרון וכמו וה' פקד את שרה וכמו אלה פקודי המשכן, וכי יפקד הוא לי חסרון וכמו ולא נפקד ממנו איש. וענין הזכרון הוא מילוי דבר וענין החסרון הוא חסרון והעדר דבר, וצ"ל מהו שאו' כי יפקד הוא נתינת טעם על ונפקדת דמילוי הדבר הוא משום חסרון והעדר הדבר גם צ"ל מה שר"ח נק' ראש ושבת אינו נק' ראש, דר"ח נק' ראש הוא מפני שהוא המשכת החיות על לי יום, דבר"ח נמשך חיות כללי הכולל לי יום ועש"ז נק' ראש, וכמו ראש האדם שנק' ראש ע"ש שכולל חיות כל הגוף, כמו"כ ר"ח שכולל חיות לי יום נק' ראש. וכן ר"ה שנק' בשם ראש ידוע שזהו מפני שאו נמשך חיות על כל השנה ומתחלק ליי"ב חדשים שכל ר"ח הוא כלל דלי יום. והי' צ"ל שבת ג"כ נק' ראש שבוע שהרי שבת נותן כח ועוז על הששה ימים, ובוהר אי' דמני' מתברכין כולוהו יומין, והעלי' דהעבודה דששת הימים עולה בשבת וכמשי"ת. ובמכילתא אי' על שבת משל לזאב שטורף מלפניו ומלאחריו מה שטורף

וכמ"ש במ"א: ראה ד"ה העושה סוכתו תרע"ד. והוא כחתן תרנין. ש"ך הפעלות ממעמקים תרס"ד.

מלפניו הוא העלאת הברורים דברורי הנצוצות עולין בשבת, וטורף מלאחריו הוא שמני' מתברכין כולהו יומין כו'. וידוע דהמשכת דשבת היא למעלה הרבה מהמשכה דר"ח, וא"כ מפני מה אינו נק' בש' ראש כו'. ולהבין זה ילה"ק ענין מולד הלבנה דבתחלת החדש אין האור ניכר כלל ומעט מעט תאיר אור ויום אחר * מתגדל אורה עד האור בה במילואו, ומחצי החדש מתחיל לחסור האור עד שבסוף החדש נחשך אורה לגמרי, וכך חוזר חלילה דבר"ח הוא מולד הלבנה כנקודה ואינו ניכר ומתגדל ונחסר, וכן הוא תמיד. וטעם וסיבת הדבר הוא דהנה אור בכ"מ הוא גילוי ההשפעה מן העלם העצמות, דהעצמות הוא בהעלם, והארה מן העצמות הוא שנק' אור. וכמו עצמות הנפש הוא בחי' העלם שאינו בבחי' חיות להחיות שהנפש הוא עצם חי, ולהיותו עצמי אינו בבחי' חיות להחיות שהוא חיים ולא בחיים להחיות כו' כ"א הארה מהעצמות הוא שבא להחיות. ולכן הנפש אינו מוטרד בהחיות ואינו עושה בו שום שינוי מפני שהוא הארה לבד כידוע ומבו' במ"א, ולכן ההארה נק' אור והעצמי שהוא בחי' העלם אינו נק' בשם אור. וכמו אור הנר ואור השמש ה"ז רק הארה ולא העצם שאין עצם השמש מאיר בחלל העולם ולכן אינו נק' אור כי ** הארה, וכמו"כ רק הארת הנפש הוא שנק' בשם אור כו'. וכן הוא בכחות פרטים דנפש כמו כח השכל הרי כח המשכיל שהוא עצמות כח השכל ה"ה בהעלם שהרי *** אנו מרגישים את כח המשכיל רק אנו יודעים מציאותו ע"י אור השכל הבא בגילוי, אבל אין אנו מרגישים מציאותו להיותו עצמי שהוא מקור כל השכלים, ורק אור שכל פרטי הוא שמאיר בגילוי והוא שנק' אור. והגם זכח המשכיל הוא אור נעלה הרבה יותר מהאור שכל פרטי, וכן החיות דעצם הנפש שהוא חי בעצם ה"ה במדרי' גבוה ונעלית הרבה יותר מההארה שלהחיות ומ"מ אין עצם נק' אור כ"א ההארה, זהו מפני שאור הוא המאיר להוולת וכמו מאיר עיני חכמים בהלכה כו' שזה ענין האור מה שמאיר אל הוולת והוולת יכול לקבל רק הארה לבד. דהעצמי אין הוולת יכול לקבל רק בחי' האור שחוצ' להעצם יוכל לקבל ולכן זהו שנק' אור, משא"כ העצמי שאינו יכול לקבל אינו נק' אור כו', וע"כ לגבי העצמות אדרבא העצמי נק' אור וההארה נק' חשך כו'. ויובן זה ממח' ודבור שהוא בחי' העלם וגילוי שהמח' נק' העלם מפני שהוא העלם לגבי הוולת והדבור הוא גילוי, והרי אצל המשפיע נהפוך הוא שהמח' הוא גילוי יותר והדבור הוא חשך והעלם אצלו, כי בדבור הוא מצמצם ומעלים שכלו כו', דבמח' מאיר אצלו אור השכל כמו שהוא לעצמו ובדבור הוא בבחי' צמצום והעלם כו'. וכמו"כ הוא למעלה דברי' ויצי' שהן דוגמת מח' ודבור דכתי' יוצר אור ובורא חשך שהברי' שלמעלה מיצי' נק' חשך ויצי' נק' אור. והיינו לגבי למטה דאור היצי' הוא שיכול להאיר למטה ואור הברי' הוא למעלה מבחי' גילוי למטה ע"כ נק' חשך. אבל לגבי למעלה נהפוך הוא שהברי' היא אור

(*) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : אחר יום.

** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : כי אב.

*** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : שהרי אין.

ויציי חשך כו'. ולכן ביוצר אור ימשמש בתש"י ובבורא חשך ימשמש בתש"ר. תש"י ותש"ר הן חותם שוקע וחותם בולט, דחותם שוקע הוא בחי' האור המתלבש בכלים וחותם בולט הוא האור שלמעלה מהתלבשות בכלים כו', ותש"ר הוא בחי' חותם בולט כו', וכמ"ש בלק"ת בד"ה שמני כחותם. ולכן בבורא חשך ימשמש בתש"ר מפני שהוא אור עליון יותר כו', רק שנק' חשך לגבי למטה כו'. וכן מ"ש ישת חשך סתרו דעצמות אוא"ס הוא בחי' חשך והעלם שזהו לגבי למטה אבל לגבי מעלה הרי עצמות אוא"ס הוא עיקר בחי' האור והגילוי' שלמטה הן בחי' חשך וכמא' כל נהוראין מתחשכאין קמי' כו', וכמ"ש בד"ה שחורה אני הא'. אך זהו מפני שענין האור הוא הגילוי אל הזולת, דלגבי הזולת ההארה היא בחי' אור והעצמי בחי' העלם כו'. והנה אור הוא בחי' חסד וכמ"ש וירא אלקים את האור כי טוב וכת' טוב וחסד ירדפוני כי טוב חסדך מחיים הרי טוב וחסד הוא ענין א', דכללות שניהם הוא אור. והוא כי חסד הוא בחי' השפעה וגילוי והוא ההשפעה אל הזולת, ולהיות שהאור הוא ג"כ אל הזולת כנ"ל ע"כ אור הוא בחי' חסד כו'. וידוע דאהבה הוא פנימיות החסד, דסיבת החסד הוא מצד האהבה שאוהב את הזולת ומשו"ן משפיע לו חסדו וטבע האוהב לעשות חסדים וכמ"ש אהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך חסד כו'. וא"כ גם אהבה הוא בחי' אור, וזהו דואהבת בגימ' ב' פעמים אור כו'. וזהו שגבי אברהם אע"ה מציינו בתורה כמה סיפורים של חסד שעשה הן חסד גשמי בהכנסת אורחים שהי' מאכיל ומשקה לכל אפי' לערביים, והן חסד אלקי שגילה אלקות בעולם שהכניסן תחת כנפי השכינה וגייר הרבה גרים וכמ"ש והנפש אשר עשה בחרן והודיע אלקותו בעולם, שא"ל ברכו למי שאכלתם משלו דעו למי אתם מברכים כו', ולא מציינו מעלה זאת ביצחק. אך הוא להיות דאברהם אהבי שהי' מרכבה למדת החסד דאצי' ששם שורה אהבה העליונה שהיא אהבי המשכה מלמעלה למטה כו' ע"כ היא בבחי' חסד ובבחי' המשכה כו'. דיצחק הי' מרכבה לבחי' הגבו' שזהו בחי' או"ח בבחי' עלי' והסתלקות שזהו בחי' חשך היפך בחי' האור והגילוי כו', ואברהם להיותו בחי' אהבה שזהו בחי' אור וגילוי ע"כ באברהם הי' בחי' השפעת החסד כו'.

ב) אמנם צ"ל זה שואהבת ב"פ אור ידוע שזהו בחי' אר"י ואו"ח, ואיך נק' האו"ח בשם אור שהרי או"ח הוא בחי' העלאה מלמטלמ"ע. ויש להקדים מ"ש ואהבת את ה' אלקיך דמה שייך ציווי על אהבה שהיא מדה שבלב. אך הציווי הוא על ההתבוננות וממילא באה האהבה כו', והיינו ההתבוננות בפ"ר דק"ש שמע כו' ה' אחד, דפי' אחד אין כיוצא בו וכמו אחד הי' אברהם שאמרז"ל במד"ר דאין כיוצא שלא הי' בעולם כמוהו, כמו"כ הי' אחד הוא שאין כיוצא בו כו'. והענין הוא דהנה אני הי' לא שניתי דמכללות השתל' אבי"ע אין שום שינוי כלל בעצמות אוא"ס, דאחר שהאציל האצי' וברא הברי' הי' כמו קודם שהאציל וברא אתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא לאחר שנבה"ע כו', דכללות ההמשכה וההשפעה באצי' ובי"ע אין זה מעצמותו ומהותו כ"א בחי' אור וזיו בלבד שזהו בחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום שזהו בחי' הארה בלבד כו' כנודע. והארה זו היא ג"כ בבחי' א"ס שאינו בגדר גילוי בעולמות ולא

שיהי' מזה בחי' ספירות ובהגבלה עשר ולא תשע כו' וכמא' לאו מכל אילין
 מדות איהו כלל כו'. וממילא הי' מזה ספירות עד אין קץ ובאופנים אחרים
 שונים לגמרי כו'. ובכדי שיהי' בחי' אור שבערך העולמות הי' הצמצום
 באוא"ס שנתעלם אור הא"ס ונמשך אור הקו שהוא האור שנמדד לפ"ע העולמות
 ושיהי' ע"ס עשר ולא תשע כו'. וזהו שאנו אומרים בשמו"ע אלקינו ואלקי
 אבותינו, דלכאו' אינו מובן מה שמקדימים אלקינו קודם לאלקי אבותינו,
 דהול"ל אלקי אבותינו תחלה ואח"כ אלקינו. אך הענין הוא דאבותינו הוא חו"ב
 דחכ' היא באין ערוך לגבי אוא"ס וכמ"ש כולם בחכ' עשית כו', דמחכ' ולמטה
 הוא סדר השתל' שבבחי' ערך כו', אבל חכ' לגבי עצמות אוא"ס היא באין ערוך
 וכמא' אתה הוא חד ולא בחושבן שאינו בבחי' ערך כלל כו', ובכדי שיהי'
 התהוות החכ' הוא ע"י הצמצום, וז"ע אלקינו שהוא בחי' הצמצום כו'. וז"ש
 בראשית ברא אלקים, בראשית בחי' חכ' וכמו שת"י בראשית בחוכמתא, ובכדי
 שיהי' התהוות החכ' זהו מבחי' אלקים בחי' הצמצום כו', וכמא' או"א במזל
 אתכלילא אבא ממזל הח' ונוצר ואימא ממזל הי"ג ונקה כו' בחי' מלות ושערות
 לבד, וכמו השערות שהן הארה מצומצמת שאחר הפסק עצם הגולגלת שמפסיק
 אור המוחין, שהחיות שבשערות הוא מצומצם ביותר ולכן כשחותכין את
 השערות אינו מרגיש כאב כו', וזהו שכ' גבי נזיר גדל פרע שער ראשו, שאסור
 לגלח השערות מפני שנוזר הוא בחי' קדוש וכמ"ש קדוש יהי' כו', דמבחי' שקדוש
 ומובדל א"א להיות ההמשכה רק בבחי' שערות כו', וז"ש ועתיק יומין יתיב
 כו' ושער רישי' כעמר נקי, דמבחי' עת"י ההמשכה היא בבחי' שערות לבד כו',
 וכמו"כ בנוזר שבבחי' קדוש ההמשכה היא בבחי' שערות כו'. וכן ככהנים כתי'
 וזקנם לא יגלחו כסום יכסמו ראשיהם שצריכים להיות ראשיהם מכוסה בשערות
 משום דכהנים הן בבחי' קדושה וכמ"ש וקדשת אותם וכת"י ויבדל אהרן
 להקדישו קדש קדשים ע"כ צ"ל שערות כו'. דבלויים כתי' והעבירו תער על
 כל בשרם דלויים הם במדרי' טהרה לא בבחי' קדושה וכמ"ש וכה תעשה
 להם לטהרם כו', וע"כ לא הי' צ"ל שערות להיות שזה בד"כ במדרי' ההשתל'
 דבריבוי הצמצום יכול להיות אחיזה לחיצוניים. אבל ככהנים שהן במדרי'
 קדושה צ"ל שערות, דא"א להיות ההמשכה רק בבחי' שערות כו', וגם בחי'
 המשכה דשערות מבחי' עצמות אוא"ס ה"ז בחי' גילוי אור רב שא"א להיות
 מזה יניקה לחיצונים ח"ו, אבל הוא בבחי' שערות וצמצומים כו'. וזהו ג"כ
 או"א במזל אתכלילו, דבכדי שיהי' התהוות החכ' ה"ז ע"י שערות דוקא כו'. וזהו
 אלקינו ואלקי אבותינו, אלקינו הוא בחי' הצמצום ואלקי הוא"ו מורה על המשכה,
 והיא המשכה שבבחי' שערות שזהו הוא"ו כדמיון השערה (ועמ"ש בתו"א בהבי'
 דושבת) בכדי שיהי' התהוות חו"ב שז"ע אבותינו כו'. ובשרשו אלקינו הוא
 הצמצום הראשון שהי' באוא"ס ואלקי הוא המשכת הקו שנק' מזל וכמ"ש
 בוהר באד"ר האי חוטא יקרא קדישא כו' איקרי מזל כו'. ואומרו ואלקי
 הוא מפני שיש כמה צמצומים עד שיהי' בחי' חב"ד והוא צמצום דא"ק וסוד
 הדיקנא כו' וכמ"ש בסש"ב בהגה"ה. והנה כמו שבשמו"ע או' אלקינו ואלקי
 אבותינו כמו"כ בק"ש או' הוי' אלקינו הוי', הוי' הראשון הוא כמארז"ל עד
 שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד שזהו בחי' אוא"ס שלפני הצמצום, והוי' הב'

בכללות הוא בחי' הקו שיש בו ד' אותיות הוי' כנודע, ובפרטיות הוא בחי' ע"ס דאצי' יו"ד חכ' ה' בינה ו' מדות ה' אחרונה מל', ואלקינו הוא בחי' הצמצום דבכדי שיהי' בחי' הקו וע"ס זהו ע"י הצמצום כו'. וזהו אחד דאין כיוצא בו שאו"ס מופלא ומרומם מהעולמות וכל הגילויים דכללות ההשתל' הוא באין ערוך כלל כו', וע"י התבוננות זאת יהי' תוקף הרצוא והצימאון להיכלל בעצמות או"ס שלא ירצה להיות למטה במקום החשך, ואף גם בכל הגילויים לא יחפוץ כלל וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו', רק תכלית חפצו ורצונו יהי' להיכלל בעצמות א"ס כו'. וזהו ואהבת שהאהבה באה בדרך ממילא. שע"י ההתבוננות בהעמקת הדעת איך שאו"ס מרומם ונשגב ואיך שהכל הוא באין ערוך ממילא יבוא לבחי' אהבה כו'. אמנם ואהבת הוא ג"כ לי' ציווי על אהבה והיינו האהבה שמלמעלמ"ט. דהנה אהבה הנ"ל היא בבחי' רצוא מלמטלמ"ע ואי' בס"י אם רץ לבך שוב למקום, והיינו האהבה שמלמעלמ"ט, וכמארז"ל שיהי' שם שמים מתאהב על ידך, דהיינו להמשיך גילוי אלקות למטה כו'. והענין הוא דשם שמים הוא בחי' מל', דשמים אש ומים הן מדות העליונות, ושם שמים הוא בחי' מל', דעיקר ההעלם והסתר האור הוא בבחי' מל', ושיהי' ש"ש מתאהב היינו שיהי' גילוי אור במל' כו'. וכמו"כ בכללות ע"ס שנק' שמות וכמא' וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא כו', והן ז' שמות שאינן נמחקין ש' אל בחסד ש' אלקים בגבו' כו' שהן בכלים דע"ס דאצי', כנודע דכלים דאצי' הן אלקות ממש וע"כ הן בבחי' חיות אל העולמות, רק שכלים לבד הן בחי' העלם וצריכים להמשיך גילוי אור כו'. אמנם גם האורות דאצי' הן בחי' שמות וכידוע בפ"י לאתקנא רוא דשמ"י שזהו בחי' אורות דאצי' ש' ע"ב בחכ' וש' ס"ג בבינה כו', וכמו"כ יש חילוקים בהנקודות דהוי' כידוע ומבו' במ"א. וכ"ז הו"ע שיהי' ש"ש מתאהב על ידך להמשיך תוס' אור בע"ס ובבחי' מל' שיהי' גילוי אלקות בעולם כו'. וז"ש ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור כו', דהקב"ה נק' צדיק כמ"ש צדיק ה' בכל דרכיו והוא ע"ש הצדקה שעושה עם העולמות והנבראים וכמו צדקה שהיא להחיות רוח שפלים, ולגבי או"ס הכל שפלים נגדו, וע"כ מה שנמשך מאתו ית' להחיות הנאצלים ונבראים ונוצרים ונעשים ה"ז בחי' צדקה כו', והוא ע"י הצדקה שהאדם עושה למטה דכתי' צדיק ה' צדקות אהב, לא כמדת ב"ו דכל אומן שונא בני אומנתו אבל למעלה להיות דצדיק ה' ע"כ צדקות אהב כו', וכמ"ש ושמרן דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, שע"י צדקה שלמטה נמשך צדקה למעלה כו'. וזהו ואורח צדיקים ל' רבים והיינו צדקה שלמטה וצדקה שלמעלה כו' והוא כאור נוגה אור שבעת הימים, והיינו האור שנברא ביום ראשון כו'. וזהו ואהבת לי' ציווי שיהי' ש"ש מתאהב ע"י להמשיך תוס' אור בע"ס שיהי' גילוי אלקות למטה כו'.

ג) ועפ"ז יובן ענין ואהבת ב"פ אור, דהנה נת"ל דאור הוא הגילוי אל הזולת כו' וע"כ אור הוא דוקא בבחי' ריחוק מן העצמות כו'. ויובן זה מאור הלבנה שאנו רואין וכאשר היא בקירוב אל השמש אין בה אור וכאשר מתרחקת מהשמש אז היא מאירה, וכערך ריחוקה מהשמש כך הוא הארתה. וזהו דבתחלת החדש הגם שיש בה אור שזהו מולד הלבנה אין האור ניכר כלל

מפני שהיא בקירוב אל השמש, וכאשר מתרחקת מהשמש או נראה בה האור, וכל שמתרחקת יותר יותר נראה בה האור כו'. והטעם הוא כי לבנה היא בחי' מקבל והשמש בחי' משפיע ובמקבל ומשפיע כאשר המקבל הוא אצל המשפיע אין המקבל בבחי' משפיע להיות בבחי' אור המאיר לזולתו דאידי דטריד למיבלע לא פליט כו' וכידוע דהמקבל צ"ל בבחי' ביטול לגמרי שיהי' רק בבחי' מקבל לא בבחי' משפיע גם לא לעצמו וכמ"ש במ"א, וכ"ש שאינו יכול להיות בבחי' משפיע להזולת. רק אחר שמתרחק מהמשפיע או הוא בבחי' משפיע, וערך הארתו ושפעו הוא לפי ערך ריחוקו מהמשפיע, ומה שמשפיע הוא מה שקבל מהמשפיע, אך כאשר הוא בקירוב אל המשפיע אינו יכול להשפיע כי הוא בבחי' ביטול מציאותו, רק כשמתרחק מהמשפיע או יכול להשפיע כו'. וכמו"כ הוא בלבנה, דכאשר היא בקירוב אל השמש אינה בבחי' אור המאיר רק כאשר מתרחק מהשמש. והגם שאורה והשפעתה הוא אור השמש, מ"מ דוקא כאשר מתרחקת מהשמש אז היא מאירה כו' והדוגמא מזה יובן בבחי' האהבה, דהנה לפמשנת"ל הרי האהבה היא באה מבחי' הריחוק, דהיינו מההתבוננות בהפלות ורוממות הא"ס איך שא"ס מופלא ומרומם מהעולמות כו', וכל שחוש ההשגה שלו יותר בהפלות האוא"ס שמשיג איך שהאוא"ס מופלא ומרומם ואיך שכל הגילויים אפי' היותר נעלים הם באין ערוך לגבי עצמות תגדל האהבה ביותר וכמ"ש צמאה לך נפשי כו' בארץ צי' ועיף בלי מי, היינו שאינו מאיר בחי' עצמות אוא"ס מזה תגדל האהבה ביותר כו', וע"כ האהבה היא בבחי' אור דלהיות שזהו מבחי' הריחוק ע"כ היא בבחי' אור. דבאמת ענין האהבה הוא בחי' אור וגילוי הנפש בבחי' יש מי שאוהב כו', דגם האהבה דמי לי בשמים כו' היא בבחי' יש מי שאוהב שרוצה בדבר כו' ואינו בבחי' ביטול כו', והיינו מפני שהוא מבחי' הריחוק וכל שהשגת הריחוק ביותר תגדל אור האהבה ביותר כו' כנ"ל, וזהו שאהבה היא בחי' אור. גם האהבה שבבחי' אור חוזר היינו בחי' הרצוא שמלמטלמ"ע הוא בחי' אור מפני שהוא מהריחוק כו', וכמו"כ האהבה שבבחי' אור"י דהיינו שיהי' ש"ש מתאהב כו' היא בבחי' אור שהרי זהו בחי' המשכה והשפעה שזה שייך דוקא בבחי' ריחוק מן העצמות. דבבחי' קירוב אינו בבחי' אור וכנ"ל במשל במשפיע ומקבל דכמו"כ הוא ברוחניות ולמעלה דבבחי' קירוב אינו בבחי' אור המאיר כ"א בבחי' התכללות בעצמותו כו', דכן הוא האור שבבחי' קירוב (היינו שלא ע"י הצמצום כו') הוא בחי' אור הכלול בעצמותו כו'. ובאמת כן הוא דהאהבה להמשיך אור בא ג"כ מההתבוננות שבבחי' ריחוק דע"כ היא האהבה להמשיך אור וגילוי כו', דכאשר אוא"ס הוא בקירוב (היינו בהתבוננות ובהרגש זה שאוא"ס הוא בבחי' קירוב) אינו שייך להמשיך שהרי הוא בקירוב כו' רק בהתבוננות בבחי' הריחוק דאוא"ס אזי הוא האהבה להמשיך בחי' גילוי אור כו'. וכמו"כ לגבי למעלה שיהי' ש"ש מתאהב שייך בבחי' הריחוק וההפלאה דאוא"ס כו', וזהו ואהבת ב"פ אור דבחי' אור"י ואור"ח דאהבה הכל הוא בחי' אור כו' וכ"ז הוא בבחי' אהבה אך בחי' ביטול שהוא בחי' העדר האור והמציאות ה"ז בבחי' קירוב כו', דהנה יש התבוננות בהיפוך מהנ"ל והוא בבחי' הקירוב דאוא"ס וכמ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא כו', דמה שנת"ל שהאוא"ס הוא בבחי' ריחוק שמרומם ונשגב

וצ"ל צמצום כו' כ"ז הוא בערך הגילוי היינו בחי' או"פ בחי' ממכ"ע שא"א להיות רק ע"י הצמצום ועצמות או"ס מרומם ומובדל כו'. אבל באמת הרי לא נפלות היא ולא רחוקה היא דאת השוה"א אני מלא ממש דלגבי או"ס אין הצמצום מעלים ומסתיר כלל וה"ה נמצא למטה כמו למעלה, והיינו שהוא בגילוי ממש למטה כו' וכמ"ש אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו, שגם בריבוי ההעלמות וההסתרים מאיר אור העצמי דאו"ס כו'. שע"י התבוננות זאת תפול עליו אימה ופחד ה' שמתבטל מכל עצמותו לגמרי ואינו בבחי' אור כ"א בבחי' ביטול במציאות כו'. וב' מדרי' אלו זהו בחי' אברהם ויצחק, דאברהם אהבי בחי' אהבה שהוא בחי' גילוי אור כו' וזהו שנא' ויקרא שם בש' ה' אל עולם וכמה פעמים נק' ויקרא גבי אברהם שהוא בחי' קריאה והמשכה בבחי' אור וגילוי להיות שזוהו מבחי' הריחוק כו', ויצחק נא' בו ופחד יצחק ה' לי, דכל פחד ורעדה הוא בבחי' ביטול במציאות, והוא מבחי' הקירוב דוקא, וכמו לעתיד דכתי' ובאו במערות צורים כו' מפני פחד ה' כו', והוא מבחי' הגילוי שיהי' לעתיד וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כו' שע"י ה' הפחד והביטול כו'. וזהו שגבי יצחק נא' ותכהין עיניו מראות שזוהו בחי' חשך ולא אור. אך שחשך זה הוא למעלה מבחי' אור דהאור הוא מבחי' הריחוק והחשך הוא הביטול שמבחי' הקירוב כו' וכמא' כ"ע אע"ג דאיהו אור צח ואור מצוחצח אוכם הוא קדם עה"ע דמצד גילוי העצמות הוא בבחי' אוכם ושחרות בבחי' חשך כו', וכמריכ הוא בבחי' יצחק כו'. וכדאי' בזהר לאור דא אברהם ולחשך דא יצחק כו'. והחשך הוא למעלה מבחי' האור כו'. וזהו ענין דחילו ורחימו, שיש בחי' דחילו שלמעלה מבחי' רחימו והיינו בחי' יר"ע בחי' ביטול במציאו' שלמעלה מבחי' האהבה כו'. וזוהו יובן ג"כ דהלבנה בסוף החדש שנחשך אורה לגמרי שזוהו מפני הקירוב אל השמש שהו"ע הביטול במציאות בבחי' העדר האור, והוא מדרי' יצחק. וזהו שחורה אני ונאווה כו' שופתני השמש, דמפני השמש היא שחורה בבחי' חשך אך ונאווה שזוהו למעלה מבחי' ההתפשטות כו' ור"ח הוא מולד הלבנה שזוהו בחי' אור רק להיותה בבחי' קירוב עדיין אין האור ניכר, אבל כבר יש בה אור וכל שמתרחקת מתגדל האור כו' והוא מדרי' אברהם כו'.

ד) והנה לעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו, היינו שלעתיד יהי' מדרי' יצחק. וצ"ל איך הוא מדרי' יצחק שהרי יצחק הוא בחי' חשך ולעתיד נא' ונגלה כבוד ה' כו'. וילה"ק תחלה ענין השבת ומה ששבת אינו נק' ראש. והענין הוא, דהנה כתי' ששת ימים תעבוד והוא עבודת הבריורים בששת ימי החול כו'. דהנה כל עניני האדם במזונות ולבושים וכל הענינים הגשמיים הן תחת ממשלת הנוגה וכאשר אוכל בכוונה לש"ש וכן בלבושים ועוסק במו"מ בכוונה לש"ש להרויח ולעשות מצות ואחיכ בכח זה לומד ומתפלל ומוסר גפשו באחד ועושה מצות ה"ו מתברר ועולה לה' כעולה וכקרבן כו'. אך הלא עבודת האדם היא עבודה שע"פ טר"ד שגם המס"נ שלו באחד הוא לפי אופן השגתו בה' אחד כו', וגם שכ"ז הוא בשכל הטבעי דכל השגת האדם הוא בשכל הטבעי דנה"ט וזוהו מתלבש השכל דנה"א ואיך יעלה זה ויוכלל באלקות כו'. אך זהו שהעלי' היא בשבת דבשבת נמשך בחי' התענוג והוא מ"ש וירא אלקי את כל

אשר עשה והנה טוב מאד שזהו התענוג מהבירורים וכמ"ש כי בו שבת מכל מלאכתו כו' שכ"ז הו"ע הבירורים כו' ובוזה התענוג עולה ונכלל כל הבירורים שמברר בששת ימי החול והיינו שהבירור הוא ע"י העבודה שעפ"י טו"ד בששת ימי החול ומי שטרח בע"ש יאכל בשבת שנמשך בחי' התענוג בשבת שע"ז נעשה בירור שני שזהו בחי' ש' מ"ה שמברר בבחי' בירור שני ואזי הניצוצות נכללים באלקות כו'. והנה המשכת התענוג הוא כליל שבת שאז הוא התענוג מכל אשר עשה, וכידוע דבג' סעודות דשבת הנה בשבתא דמעלי שבתא היא סעודתא דחקל תפוחין קדישין וע"ק וז"א אתיין לסעודא בהדא והיינו המשכת התענוג מעתיק בבחי' מל' שזהו התענוג מהבירורים דבחי' מל' היא מקור העולמות והיא יורדת לברר בירורים כנודע ובשבת הוא המשכת התענוג בבחי' מל' והבירורים נכללים בבחי' התענוג כו', ושבתא דיומא הוא בחי' העלאה מלמטלמ"ע, והיינו דהתענוג מכל אשר עשה עולה ונכלל בבחי' תענוג העצמי שלמעלה מבחי' התענוג מכל אשר עשה כו', וכידוע שיש ב' בחי' מנוחה, הא' בחי' מנוחה שאחר עבודה ויגיעה, והב' מנוחה בעצם דבחי' זו אינו בבחי' המשכה רק היא בחי' מנוחה שבעצמות, וזהו בחי' תענוג עצמי שהתענוג מכל אשר עשה עולה ונכלל בבחי' תענוג זה כו'. וזהו דסעודתא דיומא היא סעודתא דעתיקא קדישא וז"א 'הת"ק אתיין לסעודי' בהדי' כו'. וזהו ג"כ בחי' אברהם ויצחק, דסעודתא דלילא שהיא בחי' המשכת התענוג זהו בחי' אברהם בחי' המשכה מלמעלמ"ט כו', וסעודתא דיומא שהיא בחי' העלאה מלמטלמ"ע היא בחי' יצחק כו', וסעודה ג' היא בחי' נחלת יעקב שהיא בחי' המשכה רק שהמשכה היא למעלה, והיינו דבחי' ז"א ומל' עולים בבחי' פנימיות עתיק ושם הוא המשכה כו', וזהו דמגי' מתברכין כולוהו יומין דהמשכת הברכה היא בסעודה ג' רק שזהו למעלה בבחי' פנימיות עתיק כו', וכידוע בענין המן שלא ירד בשבת ולמעלה עיקר המשכתו הי' בשבת, רק שזהו שהמשכה הי' למעלה כו' וכמ"ש במ"א, וזהו דסעודה ג' היא סעודתא דז"א והוא כמו שז"א ומל' הן בבחי' עלי' בבחי' פנימיות עתיק ושם הוא המשכת העונג העצמי כו'. ועפ"ז יובן ההפרש בין ר"ח ושבת, דר"ח עיקרו הוא בחי' המשכה שז"ע מולד הלבנה שבר"ח שזהו בחי' אברהם שהוא בחי' המשכה כו', וההעלאה דער"ח הוא רק בשביל המשכה כו', ושבת עיקרו הוא בחי' העלאה שהרי שבתא דיומא למעלה משבתא דלילא ושבתא דיומא הוא בחי' העלאה כנ"ל, וההמשכה שבסעודה ג' הי' רק למעלה לא שנמשך בהשתל' כו' כנ"ל. אי"כ עיקרו הוא בחי' העלאה בחי' יצחק כו', ובוזה יובן מה ששבת אינו נק' ראש מאחר שהוא בחי' העלאה דר"ח להיות שזהו בחי' המשכה הי' בחי' ראש אבל שבת להיות שזהו בחי' העלאה אינו שייך להיות נק' ראש, והגם דמגי' מתברכין כולוהו יומין הי' בסעודה שלישית שהמשכה היא למעלה ואינו נמשך עדיין בהשתל' כו', וזהו ששבת הוא למעלה מהומן, דלכן תמיד אחר השבת מונין יום ראשון כו', והיינו ששבת הוא למעלה מהומן כו', וזהו בחי' תענוג העצמי דשבת שזהו בבחי' אוא"ס שלמעלה מהעולמו'. דבמדרי' השייכים אל העולמות הי' בבחי' התענוג דמכל אשר עשה כו' התענוג העצמי הוא למעלה מבחי' שייכות אל העולמות כו' והתענוג שבסעודה הג' הוא בחי' עונג העצמי הבלתי מורגש

כלל בדוגמת עוה"ב אין בו אכו"ש כו' וכמ"ש במ"א. וע"כ ההמשכה היא רק למעלה כו'. ואח"כ בששת הימים ה"ז בא למטה דבר יום ביומו כו' וכמ"ש במ"א. ולכן אין השבת נק' בשם ראש כו'.

(ה) אמנם צ"ל מאחר דשבת הוא בחי' עלי' ה"ז בחי' חשך וא"כ מהו המעלה בזה. אך הענין הוא דהנה יש ב' מיני עליות, הא' הוא עליות האורות לבד שעולים למעלה שנק' בשם הסתלקות שזהו בחי' העלם וחשך לגבי הכלים והוא העלי' דער"ח ור"ה עד תקיעת שופר, שהעלי' הוא בבחי' האורות לבד, ולכן נק' בשם דורמיטא, וכמו השינה שהנשמה עולה למעלה ושואבת לה חיים כו', שזהו בחי' חשך לגבי גוף דכשהוא ער מאיר אור הנשמה בגוף משא"כ כשהוא ישן. ולגבי הנשמה ה"ז עלי' שמאיר בה אור עליון יותר, ולגבי הגוף ה"ז חשך כו'. והב' הוא עליות הכלים שגם הכלים עולים למעלה ומקבלים אור עליון והוא עלי' דשבת ויוה"כ וכמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח דבשבת גם הכלים עולים ומקבלים גילוי אור העליון וכמשי"א וביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו דכלים דברי' עולים באצי' ומקבלים שם אור האצי' כו', והיינו מפני שהעלי' דשבת היא העלי' שמן הביורורים ואינו דומה העלי' דער"ח ור"ה שהוא רק העלאה בשביל ההמשכה ע"כ העלי' הוא בהאורות לבד. ובפרט בר"ה שכוונת העלי' היא בשביל ההעלם וההסתלקות כו' וכמ"ש בד"ה ביום השמע"צ בן חכם ישמח אב ע"כ העלי' היא בבחי' האורות לבד כו'. אבל העלי' דשבת היא ע"י הביורורים כנ"ל וע"י הביורורים הרי נעשה זיכוך הכלים כו'. ובכללות ענין הביורורים הוא ע"י הכלים שיורדים לברר הגם שזהו ג"כ מהאור, מ"מ העיקר מה שמתלבש לברר הוא בבחי' הכלים כו' (וכמו שעיקר הביורורים הוא ע"י המל' הגם שגם אורות דז"א יורדים לברר כו' וכמ"ש במ"א) וגם שע"י הביורורים מזדככים הכלים וע"כ בשבת העלי' היא גם בהכלים כו'. וזה מעלה גדולה שמאיר בהם גילוי אור עליון כו'. וכמו"כ לעתיד שיהי' גמר הביורורים הרי יהי' עליית הכלים, וכידוע שכל העולמות יתעלו לעתיד בבחי' עצמות א"ס בבחי' הקירוב בתכלית ויהי' בהם גילוי אור כו', והיינו דלעתיד גם בבחי' הקירוב לא יהי' בבחי' חשך כ"א יהי' בבחי' אור וכמ"ש וביום השלישי יקימנו ונחיי' לפניו דענין החיות הוא בחי' גילוי אור ויהי' זה לפניו בתכלית הקירוב כו'. דהנה עכשיו האור הוא בבחי' ריחוק דוקא מפני שענין האור הוא גילוי אל הזולת כנ"ל, ע"כ צ"ל בבחי' הריחוק דוקא אבל לעתיד לא יהיו בבחי' זולת כלל וע"כ אדרבה בבחי' הקירוב יהי' בחי' אור כו' (וכנ"ל דלגבי העצמות אדרבא כל מה שלמעלה יותר והיינו בחי' העצמות זהו בחי' אור כו'). וזהו מעלת דלעתיד שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו, שזהו בחי' עלי' דוקא, והיינו עליית הכלים בבחי' עצמות אוא"ס ויהי' גילוי אור העצמי כו'. וזהו דלעתיד נא' והי' אור הלבנה כאור החמה כו', שהלבנה בחי' * לא תהי' בבחי' מקבל. דהנה מה שבחי' מל' עכשיו בבחי' מקבל זהו לצורך הביורורים כו' שהרי קודם המיעוט שהיו בבחי' שני

מאה"ג לא היתה הלבנה מקבלת מהשמש וכמ"ש בבחי' שהי' צנור א' לשניהב מבחי' הבינה כו', וע"י קטרוג הירח א"ל לכי ומיעטי את עצמך שטהי' בבחי' מקבל כו'. וידוע דמיעוט הירח הוא ענין א' עם שבה"כ דתהו, רק שזהו בשביל תיקון דשבה"כ כו', דמפני שהי' שבה"כ ע"כ א' לכי ומיעטי א"ע להיור בבחי' מקבל ולירד לבחי' להיות ראש לשועלים בכדי לברר כו'. הרי דכל העניי מה שהמל' היא בחי' מקבל הוא לצורך הבירורים כו'. ולעתיד בגמר הבירוריב יהיו בבחי' שני המאה"ג ולא תהי' המל' בבחי' מקבל ויהי' אור הלבנה כאור החמה כו'. ועוד תתעלה המל' למעלה יותר שיהי' א"ח עט"ב כו', שהרי תהו קדום לתיקון דש' ס"ג למעלה מש' מ"ה, ובגמר הבירורים הרי יתעלה ש' ב"ן בש' ס"ג שלמעלה ממ"ה כו'. וזהו שיעקב קנה הבכורה מעשו, דעשו הוא בחי' התהו ויעקב ע"י הבירורים לקח את האורות דתהו, וזהו את בכורתי לקח ואת ברכתי לקח כו' וכמ"ש במ"א. רק עכשיו וישטום עשו את יעקב שנשאר טינה בלבו שזהו הוראה שלא נתברר עדיין לגמרי, וזהו דעכשיו הגם דשבת הוא עליית המל', שאינה בבחי' מקבל מ"מ א"ח"כ הוא הירידה בששת ימי החול להיות בבחי' מקבל ולברר בירורים כו'. אבל לעתיד בגמר הבירורים אזי יהי' ורב יעבוד צעיר באמונה ובלב שלם כי יתברר לגמרי כו' ואזי יהי' תכלית העלי' שלא יהי' עוד ירידה ויהי' א"ח עט"ב כו'. וזהו ויאמר לו יהונתן מחר חדש, דהנה דוד הוא בחי' מל' ולכן נק' דוד הקטן שז"ע צדיקים יקראו על שמך דלכי ומיעטי כו' דסיהרא לית לה מג"כ כו', ויהונתן הוא יה"ו דש' ה' שזהו בחי' שמש הוי' כו'. וזהו מחר חדש ונפקדת ל' זכרון דהיינו המשכת האור בלבנד בחי' מל' ובכדי שיהי' ההמשכה צ"ל העלאה תחלה בער"ח. וזהו כי יפקד מושבך מושבך הוא בחי' התפשטות האור בעולמות, מלכותך מכ"ע שזהו בחי' ישיבד וישב ה' מלך לעולם כו' ויפקד מושבך הוא העלי' שהוא בבחי' חסרון והעדר האור כו' כנ"ל ועי"ז הוא ההמשכה בר"ח כו'. וזהו וישקו איש את רעהו דנשיקין הוא בחי' הגילוי והיינו הקירוב שאחר הריחוק כו' ויבכו איש את רעהו שזהו ג"כ מהגילוי והתענוג, וכמו רע"ק שזולגו עיניו מהסודות שגילה לו ר"א הגדול בשה"ש שהן דמעות של שמחה כו'. עד דוד הגדיל הוא עד ולא עד בכלל, והיינו שכ"ז הוא עכשיו שהלבנה היא בבחי' מקבל וע"כ יש בה עליות וירידות בבחי' קירוב וריחוק כו' אבל לעתיד בגמר הבירורי' או והי' אור הלבנה כאור החמה, שלא תהי' בבחי' מל', ועוד תתעלה למעלה יותר שיהי' א"ח עט"ב כו', וזהו שדוד הגדיל כו'. וזהו ויאמר לו יהונתן יה"ו נתן אל דוד, שז"ע ונפקדו והוא ע"י יפקד מושבך, וכ"ז עכשיו בזמן הבירורים, אבל לעתיד יהי' אור הלבנה כאור החמה שתקבל ג"כ מבחי' עצמות אוא"ס ודוד הגדיל שיהי' א"ח עט"ב כו'.

בס"ד ש"פ ויצא, פ"ח.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. וצ"ל והלא כבר נאמר בפ' הקודמת וישמע יעקב אל יצחק אביו וילך כו', ומה צריך ויצא יעקב מב"ש כו'. והנה בפ' תולדות כתי' ויקרא אותה שבעה ע"כ שם העיר באר שבע עד היום הוה, וכי הספורנו דשבע בסגל מורה על השבועה ואל מספר השבעה, כי הבאר הוה הי' באר השביעי, דאברהם קפר ג' בארות אשר סתמום הפלישתים, ויצחק חזר וחקר הבארות דאברהם, והג' בארות עשק שטנה ורחובות הרי ששה והבאר הוה בב"ש הוא הבאר השביעי, ועש"ז נק' העיר באר שבע לבד ע"ש השבועה דאברהם עם אבימלך ויצחק חיזק את שבועת אברהם כדאי' במד"ר פס"ח, הנה נק' באר שבע גם ע"ש שהוא הבאר השביעי, ובאברהם ע"כ קרא למקום ההוא באר שבע כי נשבעו שניהם כו', היינו דבאר שבע בקמץ הוא ע"ש השבועה לבד ובאר שבע בסגל הוא ע"ש השבועה והשבועה, וכ"ה במד"ר תולדות פס"ד ויקרא אותה שבעה כנגד ספר וידבר היינו ס' במדבר שמשלים לו' ס"ת דכתי' חצבה עמודי' שבעה אלו ז' ס"ת דס' במדבר נחלק לג' ספרים עד ויהי בנסוע הארון, ויהי בנסוע הוא ספר בפ"ע ומן ויהי בנסוע עד ויהי בנסוע הארון, ובפד"א פל"ה אי' שהבאר מצאו אותו ז' פעמים וע"ש הבאר נק' העיר באר שבע, ולפ"ז צ"ל והלא יעקב יצא ממקומו של יצחק אביו דהיינו מבאר שבע בסגול, ומפני מה נא' באר שבע בקמץ, אך הענין הוא דבאמת יצא ממקומו של יצחק דהיינו בא"ש בסגל ולכן מפרש בוהר כאן באר שבע על בינה מקור המדות וכמשי"ת, ומ"מ נא' באר שבע בקמץ להורות על השבועה וכדאי' במד"ר ע"ז מבארה של שבועה, ופי' המתייב אך הענין הוא דבאוה"פ וצ"ל מה"ע השבועה גבי יציאת יעקב לחרן, עקב, דהנשמה בשרשה היא בחי' יו"ד וכידוע דשרש הנשמה בגוף, דיעקב הוא יו"ד נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת כו', דטהורה היא זהו שרש הנשמה באצ"י, וידוע דהר"י אותיות הוי' יו"ד באצ"י כו', וזהו שהנשמה בשרשה היא בחי' יו"ד, וירדה בעקביים היינו במדרי' היותר תחתונה בגוף ונה"ב גשמיים כו', ובאר שבע הר"ע השבועה שמשביעין את הנשמה קודם ירידתה בגוף וכמארז"ל משביעין אותו תהי צדיק כו', ולכא"ו מה"ע השבועה שמשביעין את הנשמה קודם ירידתה, הלא הנשמה עצמה אינה שייך לחטא ועון ח"ה, ולכן אי' בוהר ונפש כי תחטה תוהא, ורק בירידתה בגוף יכול להיות חטא ועון מצד הגוף ונה"ב, ומה"ע השבועה שמשביעין את הנשמה ומה מהני השבועה דנשמה, וצ"ל תחלה מ"ש ויצא יעקב מבאר שבע מהו הענין למעלה, דהנה יעקב הוא יו"ד עקב, יו"ד הוא בחי' חכ' שהחכ' נק' יו"ד משום דהתהוות החכ' הוא ע"י הצמצום, דחכ' היא באין ערוך לגבי אוא"ס דאנת הוא חד ולא בחושבן שמובדל בערך כו', ובכדי שיהי' התהוות החכ' הוא ע"י הצמצום שנשאר רק הארה לבד כו', ויו"ד זה נמשך בבחי' עקב, דהמשכת החכ' הוא בכל מקום עד שבכל הנבראים יש בחי' חכ' גם בדומם וצומח יש בחי' חכ', ולכן יכולים להוציא שמן מכל דבר וכמ"ש הפרדס שגם מאבנים יכולים להוציא שמן, דהיינו בחי'

חכ' שיש בכל דבר כו'. ואופן ההמשכה היא מבאר שבע, שבע הן הו' מדות, וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת כו', דביום ראשון מאיר בחי' החסד וביום שני בחי' הגבו' כו' ובאר שבע הוא מקור המדות כו'. דאוא"ס הוא למעלה מעלה מבחי' המדות דלאו מכל אילין מדות כלל ולא דאית לך צדר ידיעא כו'. ובכדי שיהי' התהוות המדות הוא ע"י ממוצע, וכל ממוצע צ"ל מב' הבחי' היינו מבחי' אוא"ס וגם מבחי' מקור המדות והן בחי' חו"ב. דבחכ' שורה אוא"ס, דחכ' היא כח מה בחי' ביטול, ואין אוא"ס שורה אלא במקוב הביטול, וע"כ בחכ' הוא השראת אוא"ס כו'. והגם דהתהוות החכ' הוא ע"י הצמצום כנ"ל, מ"מ להיות דחכ' הוא התהוות מציאות הראשונה ע"כ השראו אוא"ס הוא בחכ', שהרי גם בבי"ע הרי בעולם הברי' מאיר האין האלקי בגילוי להיות דברי' הוא היש הראשון שנברא מהאין האלקי אינו עדיין בבחי' יש ומאיר שם בגילוי האין האלקי כו', וכ"ש שכן הוא בחכ' להיות שזהו מציאות הראשונה ה"ז בבחי' ביטול ומאיר שם גילוי אוא"ס כו'. אמנם בחכ' הוא שזה התהוות בחי' הביטול, דחכ' היא מהות ביטול, והתהוות החכ' הוא התהוות הביטול כו'. דלמעלה מהחכ' הוא בבחי' העדר המציאות לגמרי ואינו שייך לומר שם * מאחר שאינו בבחי' מציאות כלל. אך חכ' הוא התהוות הביטול היינו שמציאות הוא בבחי' ביטול המציאות כו', שהרי חכ' הוא שכלי ומ"מ הוא בבחי' ביטול המציאות. ולכן השכלי דחכ' באמת אינו שכלי ממש כ"א הנחה שכליות כו' וכמ"ש במ"א. ובמ"א מבו' דכתר הוא בחי' מהות ביטול, והיינ מפני שבאמת כתר הוא בחי' העלם הראשון על אוא"ס וכמ"ש הפרדס ולכן שייך גם על הכתר ענין הביטול, והיינו בחי' חיצוניות הכתר וכמא' אוא"ס מלגאו כתר עילאה מלבר כו'. אך בחי' הביטול שבנאצלים זהו התהוות בחי' החכ' כו', ולכן בחכ' שורה אוא"ס כו'. אמנם בינה היא השגה והבנה. דהיינו שכי ממש שבא בהשגה, וה"ז מקור למדות, דבהשגת הדבר הרי יש טוב הדבר, אך טוב הדבר בעצם או שטוב הדבר לפני כו' וכמ"ש במ"א, שמוזה נעשה התעוררו המדות שבלב, וזהו שבינה היא אם הבנים כו'. ובוזה יובן מה שמקדימינ שמע ישראל לואהבת, דאהבה היא מדה שבלב ובכדי שתהי' האהבה לאהוב אותו ית' בכל לבבך בשני יצריך הוא ע"י שמע ישראל שהו"ע השגה והתבוננו כו', דמהשגה נעשה לידת המדות כו'. דמחכ' עצמה א"א להיות האהבה מפני שחכ' היא ביטול ואהבה אינו ביטול כ"א יש מי שאוהב כו', רק מבחי' בינ. הוא לידת המדות כו'. אמנם מה שח"ב הוא הממוצע הוא שיהי' המשכו החכ' במדות. והענין הוא דהנה במשה כתי' ונחנו מה שהי' בבחי' ביטוי דחכ' וא' מאין לי בשר, דבשר לאחר הבידור הוא בחי' אהבה ברשפי אט ומבחי' חכ' א"א להיות בחי' אהבה ברשפי אש וכמ"ש בד"ה בהעלותך ה', כ"א ע"י הזקנים כו', ומבו' שם דאהרן הוא ממוצע בין משה והזקני' והיינו דאהרן המשיך בנש"י ג"כ בחי' האהבה דרשפי אש דעבודת אהרן הוא העלאת הגרוו שזהו בחי' אהבה הנ"ל, רק שהמשיך בזה בחי' הביטול. שזהו ההפרש בין א' המזבח ואש המנורה, דאש המזבח הוא ברעש דהיינו במורגש, ואש המנורה

הוא בלתי מורגש, ולכן נק' אור כו', והוא ע"י השמן בחי' חכ' כו', וזהו האמצעי שלו להמשיך בחי' חכ' בהמדות להיות בהם בחי' הביטול דחכ' כו', וז"ע באר שבע. וילך חרנה הוא ההמשכה בבחי' מל' בחי' דבור עליון וחרן ע"ה בגימ' גרון בחי' הדבור, והוא בחי' עדאת"ג דב"ש הוא בחי' עדאת"כ ובחי' מל' היא עדאת"ג כו', ומל' היא מקור דבי"ע מלכותך מכ"ע, שע"י נמשך הארת החכ' גם בבי"ע כו', וה"ז ירידה לגבי אור החכ', אך הירידה היא צורך עלי'. וז"ש ויפגע במקום, מקום הוא בחי' מל' ויפגץ במקום הו"ע עושין רצונו של מקום. המשכת גילוי אוא"ס בבחי' מל'. והיינו שע"י הביטול דחכ' נמשך גילוי אוא"ס במל' ובבי"ע כו', ונשלם בזה הכוונה דדירה בתחתונים דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. וע"י שבתחתונים יהי' הביטול דחכ' נשלם הכוונה שנמשך גילוי אלקות בעולם כו', וכמ"ש ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם. מעדאת"כ לעדאת"ג, דכשם דבעדאת"כ שהן בבחי' ביטול מאיר שם אוא"ס כמ"כ בעדאת"ג יהי' הביטול ויהי' בהם גילוי אוא"ס כו'. וז"ש וילן שם כי בא השמש, שמש הוא בחי' שמש ה' וכמ"ש שמש ומגן הוי' אלקי' דש' אלקים הוא בחי' מגן ונתק להעלים ולהסתיר והוא בשביל ההתהוות, שאם הי' גילוי ש' הוי' כמו שהוא לא היו העולמות יכולים לקבל והיו בבחי' ביטול בתכלית כיוו השמש בשמש כו' רק ע"י ההסתר דש' אלקים יוכל להיות התהוות היש כו'. וזהו כי בא השמש שקיעת השמש שנשקע ונתעלם בש' אלקי' כו'. אך הכוונה היא שאחר שקיעת השמש יהי' גילוי שמש הוי' וכמ"ש וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף זורח הוא שם, שיהי' גילוי שמש הוי'. וזהו וילן שם שהמשיך גילוי שם הוי' במקום כו'. וזהו הירידה צורך עלי' שע"י הביטול דחכ' יהי' גילוי אלקות בעולם שנשלם הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו'. וזהו לפי' הא' בזהר דבאר שבע הוא בחי' בינה כו'.

ב) והנה יש עוד פי' בזהר דבאר שבע הוא בחי' מל' וילך חרנה עלמא דפרודא, דחרן הוא ל' חרון אף וזהו ק"נ. דהנה יש קול ודבור, וכאשר הקול מאיר בדבור הוא בחי' גרון, וכשאינו מאיר הקול בדבור נק' חרון ע"ש גחר גרונני. דלעתיד כתי' ונגלה כבוד ה' וראו כו' כי פי ה' דבר שיהי' גילוי הדבור, אבל עכשיו אין הדבור מאיר ה"ז בחי' חרון, דגרון בגימ' ז"פ הבל והן ז' הבלים דקהלת בחי' ז' מדות, וכאשר ההבלים מאירי' בדבור ה"ז בחי' גרון דהבל הוא התפשטות האור והחיות כו', אבל כאשר ההבל מאיר ה"ז בחי' חרון כו'. ולפי"ז ה"ז ירידה גדולה מאד, אך הירידה היא צורך עלי', דהירידה היא בכדי לברר בירורים דנוגה להיות אתכפי' ואתהפכא חשוכא לנהורא ועי"ז נעשה יתרון אור, דיתרון האור הוא מתוך החשך דוקא. וזהו שהלך יעקב לחרן אל לבן שבירר שם בחי' לאה ורחל עדאת"כ ועדאת"ג שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל ה' גדולה * והי' קטנה רחל, ובירר שם נשמות שזוהו בירור הצאן וכמ"ש ואתנה צאני כו' אדם אתם כו', דלכן הוא מדרי' גבוה ונעלה וכמ"ש במד"ר ע"פ הידעתם את לבן מ'.

שמלכן עוונותיהם של ישראל, ולכן כה"ג ביוה"כ הי' לובש בגדי לבן ונכנס לפני
 ולפנים לקדה"ק שמשם נמשך סליחת עוונות כו', וכמ"ש לבושי' כתלג חיזור
 ושער רישי' כעמר נקי, רק שלמטה נפל מאד בק"ב, ויעקב בירר שם הניצוצות
 שנפלו לשם כו', וכמו"כ הו"ע ירידת הנשמה בגוף דתכלית הכוונה הוא לברר
 ולתקן את הנה"ב שעייזו יהי' יתרון אור כו', וכשם שיעקב בירר בחי' לאה
 ורחל עדאת"כ ועדאת"ג כמו"כ כאו"א העבודה בבחי' ה' גדולה וה' קטנה
 בחי' מח' ודבור, דהנה יש ג' לבושים מח' דבור ומעשה, ועיז אמרו"ל על
 שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח, עבודה הוא
 עבודת הקרבנות דקרבתות הי' העיקר מח' שהי' הכהן צריך לחשוב לשם זבח
 ולשם זובח כו', ואם חישב מחשבת חוץ כמו חוץ לזמנו וחוץ למקומו פסול
 את הקרבן, כמו"כ בתפלה שבמקום קרבנות העיקר הוא המח' היינו הכוונה
 אם כוון לבו יצא, דתפלה היא התקשרות מל' התופל כלי חרס, והוא ההתקשרות
 מלמטלמ"ע דהיינו התקשרות הנשמה באלקות, ועיקר ההתקשרות הוא במח',
 דמעשה יכול להיות בלי התקשרות לגמרי וכמו המתעסק בעלמא, דבור ג"כ
 יכול להיות בלי התקשרות כ"כ, ובמח' הוא התקשרות עצמי לפי שהוא לבוש
 הפנימי כו' ועי"כ תפלה שהו"ע ההתקשרות היזו בחי' מח' וכוונה, והדבור
 דתפלה הוא לעורר הכוונה, וזהו שמע ישראל שמע ל' השגה והבנה שיתבונן
 איך שהוי' אלקינו שהוי' בעצמו הוא אלקינו ואין לנו אלקים זולתך סלה,
 דהוי' עצמו הוא אלקינו אלוקה שלנו, דהנה מלאכים נק' אלקים וכמ"ש הודו
 לאלקי אלקים, וכן דיינינים נק' אלקים וכמ"ש אלקי' לא תקלל, עד אלקי' יבוא
 דבר שניהם, דאלקים הוא ל' כח ויכולת ועשיזו נק' דיינים אלקים ע"ש הכח
 לדון, הגם שאין זה כח עצמן כ"א בכח התורה, ומ"מ הרי ניתן להם הכח,
 וכן מלאכים שנק' אלקים הוא ע"ש כח ההשפעה שהן שלוחי השפע, ובאמת
 הן שלוחים לבד דההשפעה היא מאת ה' ואינם בעלי בחירה כלל בזה, וכמו
 ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים שעיי הוא הצמיחה, הרי השמש
 וירח אינם בעלי בחירה כלל שהצמיחה היא עיי בממילא, וכמו"כ המלאכים
 אינם בעלי בחירה כלל בההשפעה שהיא מאת ה' כו', ומ"מ הן שלוחי השפע
 שעיי מתעלם ומתגשם ההשפעה שבאה לידי הגשמה כו' וכמ"ש במ"א, אבל
 נשי' הוי' עצמו הוא אלקינו, שההשפעה היא מש' הוי' בעצמו לא עיי מלאכים
 כ"א בדרך מעביר לבד כו' (ועמ"ש בלקי"ת בוד"ה כי תהיין לאיש), וכידוע
 שיש השגחה מש' הוי' והשגחה מש' אלקים, דבכל הנבראים הוא ההשגחה
 דש' אלקי' ובנשי' הוא ההשגחה דש' הוי' וכמ"ש בחינוך, וכמ"ש חלקי הוי'
 אמרה נפשי וכדאי' במד"ר הי' שם פקח א' אמר אנא נסיב מלכא כו' וכתבי'
 כי חלק ה' עמו כו', וכאשר מתבונן איך שהוי' הוא אלקינו עייזו ואהבת את הוי'
 אלקיך שחפץ ומשתוקק שהוי' יהי' אלקיך שיהי' כן בגילוי שהוי' יאיר
 בגילוי בנפשו ובעולם כו', ועיי הוי' אלקינו ה' אחד שנמשך בעולם שיהיו
 העולמות ג"כ בטלי' ויהי' אחד בז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם כו', וזהו
 ההתקשרות דתפלה שהיא ההתקשרות דמח', ודבור הוא הדבור דתורה וכמ"ש
 והיו הדברים האלה ודברת במ כו', ומעשה במעשה המצות כו', ובכ"ז מתברר
 מחדו"מ דנה"ב, דלכך זאת דכאשר האהבה ורצון שלו שהוי' יהי' אלקיך

הרי מבטל א"ע מהחומריות שזהו בכללות ענין האהבה האלקית שלא ירצה בענינים החומריים וכמ"ש במ"א בענין הרצוא דאהבה שלפ"ע כמה שמתקרב לאלקות ה"ה מתרחק מן החומריות כו'. הנה ביותר הוא כשהאהבה היא שהו"י עצמו יהי' אלקינו ה"ה מבטל א"ע מהחומריות כו'. וגם דמחזור"מ הנ"ל הוא בהתלבשות במחזור"מ דנה"ב היז בירור הנה"ב שהמח' יהי' בבחי' התקשרות באלקות והדבור בדבור דתורה ומעשה במעשהמ"צ. ועי"ז הוא שנעשה יתרון האור כו' וכמשי"ת. וזהו יציאת יעקב לחרן, היינו ירידת המל' לברר בחי' נוגה דבי"ע, וכן ירידת הנשמה בגוף לברר את הנה"ב וכל הדברים התחתונים ועי"ז יהי' יתרון אור כו'.

ג) ומעתה צ"ל מה"ע השבועה דנשמה כשיורדת בגוף משביעין אותה תהי' צדיק כו'. הנה מצינו ג"כ ענין השבועה למעלה וכמ"ש תתן אמת ליעקב כו' אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, דלכא' אינו מובן מה שי"ד שבועה למעלה, ההוא אמר ולא יעשה שצריכים שבועה, אך צלה"ק תחלה מש"א תתן אמת ליעקב, דהנה אמרו"ל חותמו של הקב"ה אמת, וענין החתימה היא כשארם כותב איזה דבר חותם בסוף אני פלוני, וכן מצינו בתורה בכמה מצות שחותם אני הו"י, ובדברי הנביאים נא' נאום הו"י, וא"כ צ"ל חותמו של הקב"ה אמת הלא לא מצינו חתימה בחי' אמת. אך הענין הוא דחותם דאני הו"י הוא בפרטי המצות, אמנם החותם דאמת הוא בכללות המצות, דכללות ענינם הוא שיהי' גילוי בחי' אמת. דהנה אמת הוא אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים דא' הוא ראש כל האותיות, ותי"ו הוא סוף האותיות ומ"ם באמצע הא"ב והי' מורה על אני ראשון ואני כו'. ופי' אני ראשון הוא האוא"ס שלפני הצמצום וכדאי' בע"ח טרם שנאצלו הנאצלים הי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות, והוא בחי' אוא"ס דעד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, וזהו אני א"שון, והגם דלכא' אינו שי"ך לומר ע"ז ראשון מאחר שזהו האוא"ס הבל"ג כו', הנה לאחר שנתהוו העולמות שי"ך לומר על האוא"ס ראשון מפני שהוא מ"מ בבחי' שייכות אל העולמות. וכידוע שהאוא"ס שהי' ממלא מקום החלל הוא בבחי' שייכות אל העולמות רק שא"א להיות מזה התהוות העולמות, אבל הוא בבחי' שייכות אל העולמות, וע"כ שי"ך לומר ע"ז ראשון כו'. ונק' ראשון ולא ראשית דראשון הוא שמ"מ הוא מובדל וכמ"ש בפלח הרמון ש"ג פ"ב ההפרש בין ראשון לראשית דראשית הוא שמובדל מאחרית כו'. ולהיות דהאוא"ס עם מראשית אחרית, וראשון הוא שמובדל מאחרית כו'. ולהיות דהאוא"ס עם היותו שייכות אל העולמות אינו בערך העולמות ע"כ נק' ראשון, והיינו שאחר ההתהוות נק' ראשון שהוא קודם שנתהווה ר"ל שמאור זה א"א להיות התהוות כו'. ואני אחרון הוא לאחר העולמות דלעתיד יהי' ונשגב ה' לבדו ביום ההוא שיהי' אוא"ס ממלא מקום החלל כמו שהי' קודם ההתהוות כו'. ומובן שיהי' זה במדרי' עליונה מכמו שהי' קודם ההתהוות דא"כ מה"ע ההתהוות באמצע, אלא דאני אחרון הוא שלעתיד יהי' גילוי בחי' עצמות א"ס ויהי' בגילוי בעולמות כו'. והוא ע"י ומבלעדי אין אלקים דמבלעדי באמצעיתא אין אלקים, שבוה הוא עבודת האדם איך שמבלעדי באמצעיתא אין אלקים וכמ"ש וידעת

היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקי', דהוי' ואלקים כולא חד כו'. והיינו שהש' אלקים אינו מעלים ומסתיר על האור דש' הוי' ומאיר הש' הוי' בגילוי ממש. דכמו שהוי' אלקינו שהוי' בעצמו הוא אלקינו בנשמות שהן אלקות. כמו"כ הוא באמת גם בעולם שמאיר גילוי ש' הוי'. והצמצום דש' אלקים הוא רק לגבי הנבראי' שהנברא ירגיש עצמו למציאות יש אבל לגבי האוא"ס אין הצמצום מעלים ומסתיר כלל ומאיר לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום. וממילא העולמות הן בטלים במציאות בתכלית כו'. וע"י התבוננות זאת דמבלעדי אין אלקי' והש' * מאיר בגילוי והעולמות בטלים במציאות נעשה הביטול בנפש ג"כ שיהי' ההתכללות בבחי' אחדות ה' כו'. ועכ"פ שלא להפריד העולם מאלקות. דהנה גם את העולם נתן בלבם, שנתן בלבו של אדם. דבאמת העולם בטל לאלקות, אך כאשר האדם נמשך אחר החומריות ה"ה מפריד מאלקות, דכתי' כ"א עוונותיכם היו מבדילים כו' שזוהו הבדלה ממש מפני שהפרידן מאחדותו ית'. והתבוננות זאת דמבלעדי אין אלקי' שהש' אלקי' אינו מעלים ומאיר גילוי ש' הוי' וממילא העולם בטל במציאות פועל בו שלא יומשך אחר החומריות ולא יפריד כו'. ובד"כ זהו ההפרש בין הנה"א והנה"ב. דהביטול דנה"א הוא להיכלל באחדותו ית' והביטול דנה"ב הוא שלא להפריד היינו שיהי' כוונה אלקית, שבכל דבר לא יהי' למלאות תאות נפשו כ"א שיהי' בכוונה לש"ש כו'. ועיקר ענין ומבלעדי אין אלקים הוא שהאלקים אינו מבלעדי והיינו שהכח ההסתר דש' אלקים הוא כח הא"ס כמו כח הגילוי דש' הוי'. ואדרבא דכח ההסתר מושרש בעצמות יותר מכח הגילוי וכמ"ש אכן אתה אל מסתתר שההסתר הוא מבחי' עצמות א"ס. וע"ד שהצמצום קדום אל הגילוי שהרי תחלה הי' הצמצום באוא"ס ואח"כ נמשך גילוי הקו כו'. וכידוע דבאוא"ס הגבורות קודמים אל החסדים, דבגילויים הרי הגילוי קדום, אבל מאוא"ס תחלה הוא לא מטי דהיינו צמצום והעלם אוא"ס ואח"כ מטי הוא גילוי הקו כו' וכמ"ש במ"א. ובאמת ענין אתה אל מסתתר הוא למעלה מענין הצמצום, דהצמצום דאוא"ס הגם שקדם אל הגילוי הרי הכוונה היא בשביל הגילוי וכידוע שהצמצום אין הכוונה שיהי' העלם כ"א כוונת הצמצום בכדי שיהי' גילוי הקו כידוע וכמ"ש מזה בדרוש בשעה שהקדימו, תער"ב. א"כ הרי כוונת הגילוי קדום אל הצמצום. אמנם ההסתר שלמטה הוא קדום לכח הגילוי, שהרי גילוי הקו הוא בכדי שיהי' התהוות וכמא' אנת הוא דאפיקת עשר תקונין כו' לאנהגא בהון עלמין כו', דכמו שהוא בע"ס בפרט כמו"כ הוא בהקו בכלל שזוהו בכדי שיהי' התהוות והיינו התהוות הכלים דמהתעבות האור נעשה הכלי כו', וכן התהוות העולמות בכלל שהן מהקו כו', וגם התהוות ביי"ע הוא מהארת הקו. הגם שהקו מסתתים במל' דאצי' מ"מ הרי הכלים דמל' דאצי' בוקעים את הפרסא שבין אצי' לביי"ע ונעשי' בחי' נשמה לביי"ע. ואי' באגה"ק סי' ד' שגם הארת הקו המאיר בהם בקע הפרסא עמהם ומאיר בהם בביי"ע כמו באצי' כו'. ומזה הוא התהוות הנבראים דביי"ע וכמ"ש שם דמיחוד זו"ג דביי"ע נתהוו כל הנבראים דביי"ע בכח אור הנשמה שבהם כו' עד התהוות עולם התחתון הגשמי שהוא עיקר הכוונה

(*) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : והש' הוי'.

כמ"ש בס"ש פל"ו. הרי שבחי' ההסתר הזה שהוא בחי' החשך שלמטה קדום לכה הגילוי דבשביל זה הוא כל הגילוי בכדי שיהי' התהוות הזאת כו'. דהנה הצמצום קדם אל הגילוי וא"כ כוונת הגילוי קדום איליו, אבל הגילוי הרי קדם אל ההתהוות הרי כוונת ההתהוות קדום אל כח הגילוי כו'. וזהו אתה אל מסתתר שההסתר הוא מבחי' עצמות א"ס כו', וזהו ומבלעדי אין אלקים דש' אלקים הוא בחי' ההסתר הוא מבחי' עצמות א"ס כו'. והכוונה בההסתר וחשך הוא שיהי' אתהפכא חשוכא לנהורא ועי"ז נמשך בחי' עצמות א"ס כו'. והענין הוא שמוזה שכח ההסתר הוא עצמות א"ס אמיתית העבודה מזה הוא שהענינים הגשמיים יהיו אלקות כו'. וכידוע ההפרש בין שבדברים הגשמיים הוא כוונה אלקית או שהן אלקות כו' וכמ"ש מזה בדרוש הג"ל. ובד"כ הוא ההפרש בין ששת ימי החול ושבת דששת ימי החול הוא שיהי' בכל דבר כוונה אלקית. ובשבת הוא שהענג הגשמי הוא ענג אלקי כו'. וזהו אמיתית ענין ומבלעדי אין אלקים שהכח ההסתר הוא עצמות א"ס והכל הוא אלקות ממש כו'. ועי"ז הוא הגילוי דאני אחרון דלעתיד, שיהי' גילוי עצמות א"ס כו'. וזה"ע תתן אמת ליעקב שיהי' גילוי בחי' אמיתית העצמות דא"ס כו'. אמנם שיהי' העבודה דמבלעדי אין אלקים ע"ז צ"ל סיוע מלמעלה וז"ע אשר נשבעת לאבותינו כו'. דהנה ענין השבועה דהנה יש מדות שע"פ השכל ומדות שלמעלה מהשכל, ולמעלה הוא מדות שבהשתל' ומדות שלמעלה מהשתל', דמדות שבהשתל' הן בחי' חו"ג שלפעמים מאיר בחי' חסד ולפעמים בחי' גבו' כשיש פגם כו', והיינו מפני שהמשכתם הוא מבחי' חכ' שיש בזה דקדוק כו', אבל מדות שלמעלה מהשכל אין בהם דקדוק והר"ע יגמיה"ר נושא עון ועובר על פשע ובאור פני מלך חיים כו'. וענין השבועה הוא התחברות מדות דסדר השתל' עם בחי' מדות הרחמים שלמעלה מהשתל' כו'. וזהו אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, כי יש ימי עולם וימי קדם, ימי עולם הן בחי' מדות דאצי' וימי קדם הן בחי' המדות שלמעלה מאצי', ובשרשן הוא בחי' אני ראשון בחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו', דלהיות שמאור זה א"א להיות התהוות העולמות כנ"ל, ע"כ נמשך משם הכח על ביטול העולמות שז"ע ומבלעדי באמצעיתא אין אלקים כו' כנ"ל.

ד) וזהו ג"כ ענין משיעין אותו תהי צדיק כו'. דהנה אמרו"ל לעולם יהי' אדם רך כקנה ואל יהי קשה כארו, דלכאורה אינו מובן מהו אומרו ואל יהי קשה כארו דבאומרו שיהי' רך כקנה ממילא הוא שלא יהי' קשה כארו. אך הענין דקשה כארו הן מדות דתהו שהיו מדות תקיפין ביותר אנה אמלך ולא סבלה כל מדה את המדה ההפכית כלל, ובשבה"כ נעשה מזה למטה גסות והתנשאות ותוקף הישות והן המדות דנה"ב שהן מדות טבעיים מדות עצמיים שלא ע"פ השכל שהן בתוקף ביותר, והעבודה היא לעשות הביטול במדות הטבעיים דנה"ב, וזהו ואל יהי קשה כארו דהמדות שהן קשה כארו יהיו בבחי' א"ל, היינו בבחי' אין זאפס בבחי' ביטול בתכלית כו'. ועי"ז מתוסף אור גם במדות דנה"א שז"ע רך כקנה שהן מדות דתיקון שהן בבחי' התכללות כו'. וידוע שיש ב' מיני התכללות הא' שסובלין זא"ז שכל מדה סובלת את המדה ההפכית, והוא מצד הרכות והחלישות שבהמדה ע"פ השכל שלכן הן סובלין זא"ז כו', מ"מ עצם המדה

היא במציאותה רק שסובלת את המדה ההפכית כו'. והתכללות הב' הוא שמתכללים מבלי אשר ימצא ראש וסוף היינו שמקבלים זה מזה, שזהו בחי' ביטול המדה במציאותה, דלא רק שסובלת מהמדה ההפכית כ"א מקבלת ממנה ובכללות כולם דוקא הוא השלימות כו' וכמ"ש במ"א. דבהתכללות זאת גם אם היו בבחי' תוקף האור יהיו בבחי' התכללות מאחר שהן בבחי' ביטול בעצם כו' וכמ"ש בלק"ת בהבי' דוהניף, ושם שזהו מבחי' עקודים דשם הוא בחי' תוקף האור ומ"מ הן עקודים בכלי אחד כו'. דנקודים הוא התגלות הספי' כמו שהן בעקודים ונעשו בבחי' ענפין מתפרדין, ובעקודים הן בבחי' התכללות כו' וכמ"ש באורך בתו"ח בד"ה הן עם א', שזהו מצד הביטול כו'. וכשנמשך מבחי' עקודים במדות דתיקון נעשה בהם ג"כ ההתכללות באופן כזה. וזהו לעולם יתא רך כקנה ואל יהי דבחי' רך כקנה יהי' בבחי' אל כו'. דזה שהן רך כקנה אין זה ביטול עדין כ"א מצד החלישות ואל יהי הוא שיהיו בבחי' ביטול שגם בבחי' תוקף האור יהיו בבחי' התכללות שזהו ע"י ההמשכה מבחי' עקודים כו'. והמשכה זו הוא ע"י הביטול שעושין במדות הטבעים דנה"ב ששרשם ממדות דתהו כנ"ל שע"ז נמשך מבחי' אוא"ס שלמעלה מבחי' תהו ותיקון כו'. דתהו ותיקון הן בחי' נקודים וברודים, ועקודים הוא שלמעלה מבחי' תהו ותיקון, וע"י ביטול המדות דנה"ב נמשך מבחי' עקודים כו' וזהו בחי' יתרון האור שנעשה ע"י הברור ותיקון דחשך דנה"ב כו'. אמנם הכח ע"ז לפעול הביטול במדות דנה"ב זה"ע השבועה שמשביעין אותו כו', דשבועה הוא מלי שובע שמשביעין אותו בכח עליון שיהי' בכחו לברר ולתקן את הנה"ב כו'. והוא ג"כ שנמשך מבחי' עקודים שלמעלה מבחי' תהו כו' וכמ"ש במ"א. וזהו שמשביעין את הנשמה קודם ירידתה בגוף דהיינו שנותנים לה כח לברר, והוא בעת ירידתה בגוף נותנים לה כח שתוכל לפעול הביטול בנה"ב כו'. ובוה יובן מארז"ל במנחות דמ"ג ע"א חביבין ישראל שסיבבן הקב"ה במצות תפילין בראשיהן ותפילין בורעותיהן ציצית בבגדיהן ומזחה בפתחיהן ועליהם אמר דוד שבע ביום הללתיך, והיינו דו' מצות אלו תש"י ותש"ר וד' ציצית ומזוזה ה"ה כלים להמשכה דאוא"ס שהו"ע השבועה, כי מצות אלו הן המשכה מאוא"ס שלמעלה מהשתל' כו', דתפילין הו"ע הקב"ה מניח תפילין הקב"ה בחי' ז"א, ובכדי שבמדות יהי' המשכת אוא"ס הוא ע"י התפילין שהן ד' מוחין קדש בחי' חכ' והי' כי יביאך בינה כו', דחריב הן ממוצעי' בין אוא"ס והמדות כנ"ל, ציצית ל"ב חוטין הן ל"ב נת"ח, וצמר הציצית הוא בחי' ושער רישי' כעמר נקי כו', מזוזה הו"ע כי לא ינום ולא ישן שומר ישראל, ומזוזה הוא זו וזה דהיינו ההמשכה בז"א ומל' כו' וכמ"ש במ"א. וזהו דהו' מצות הן כלים להמשכה דאוא"ס ליתן כח בהנשמה לתקן את הנה"ב כו' וזהו שא' שם ראב"י אומר כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בורעו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו הכל בחזקת שלא יחטא, להיות שזהו כלים לבחי' משביעין אותו שהוא לברר את הנה"ב ע"כ ה"ז בחזקת שלא יחטא כו'. וכמו שהוא במצות כמ"כ הוא בתפלה שהרי עיקר הברור דנה"ב הוא בתפלה, ע"כ יש בתפלה ג"כ שבע והוא מה שאמרז"ל בשחר מברך שתיים לפני' ואחת לאחרי' ובערב מברך שתיים לפני' ושתיים לאחרי' שהוא ג"כ ע"ש שבע ביום הללתיך כדאמרינן

בגמ'. ובפרטיות יש שבע בשחרית ובערבית, בשחרית ג' ברכות ק"ש וג' פרשיות דק"ש וברכת הפלה, ובערבית דמצות ציצית אינו נוהג כלילה ע"כ תקנו בערבית ד' ברכות, שכי' הוא בכדי שיהי' הבירור ותיקון ועי"ז יהי' יתרון האור כו'. וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, שזהו ירידת המל' בבי"ע לברר בירורים דבי"ע שעי"ז יהי' יתרון אור גילוי בחי' ואני אחרון בחי' עצמות א"ס כו'. והכח עי"ז הו"ע אשר נשבעת לאבותינו כו', וזהו מבאר שבע מבארה של שבועה, שניתן כח על הבירור ותיקון כו'. וכן הוא ירידת נשמה בגוף כדי לברר ולתקן את הנה"ב שעי"ז נמשך תוס' אור במדות דתיקון כו'. והכח עי"ז הוא שמשביעין אותו כו'. ומה שאו' תחלה וישמע יעקב כו' הוא ששמע וקבל דברי יצחק אביו, וכאן מבאר ענין ההילוך שהוא לברר בירורים והוא מבארה של שבועה כו', ועי' הבירורים יהי' עי"ז יתרון האור כו'.

בס"ד פ' וישלח, פר"ת.

ויקח מן הבא בידו מנחה כו'. וצ"ל מה"ע מן הבא בידו. הנה באלשיך פי' שנתירא שמא לקיחת הברכות הי' דרך איסור גניבה ע"כ שלח לפייסו במנחה דוגמת שעיר המשתלח. ולהבין זה ילה"ק מ"ש ולתבונתו אין מספר, דלכאו' מה שייך מספר בתבונה שצ"ל אין מספר. אך הענין הוא דהנה ידוע דמספר הוא בבחי' מל' דמל' היא מקור הזמן וכמ"ש מלך מלך ימלוך עבר הוה ועתיד כו' ולכן מ"ע שהזמן גרמא נשים פטורות מפני שבזמן היא משעובדת למעלה וכמ"ש בלק"ת מהאריו"ל בהקדמה לטעמי המצות. ומספר זמן הוא ענין אחד דבזמן ומקום שייך ענין המספר כו'. והנה חשבון הו"ע הערך ומשוז' הוא ענין וכמ"ש ענין בריכות בחשבון כו'. מפני שהמל' היא בערך בי"ע להיות מקור לנבראים המספר והחשבון בבחי' מל' מפני שהמל' היא בדרך בריאה יש מאין כו' מ"מ כו'. הגם שהתהוות הנבראים מבחי' מל' הוא בדרך בריאה יש מאין כו' מ"מ הרי בחי' מל' דוקא היא בחי' האין המקור ליש דמדרי' שלמעלה מהמל' אינו בערך מקור כלל וכידוע דז"א ומל' הוא בחי' קוב"ה ושכינתא, דז"א הוא בחי' קוב"ה שקדוש ומובדל מהעולמות והוא בחי' סוף עולם הא"ס שהכל הוא בבחי' הא"ס עדין, דמבחי' חסד דאצי' א"א להיות חסד משום דחסד דאצי' הוא בבחי' א"ס כו' וכמ"ש במ"א בענין קרי"ס, רק מבחי' מל' הוא שיכול להיות התהוות בחי' ע"ס דבי"ע וגם הנבראים דבי"ע כו' וגם בחי' הארה מבחי' מל' מתלבשת בתוכם להחיותם, וכידוע שבבחי' מל' יש ב' מדרי' בחי' ריחוק וקירוב דגם בחי' ריחוק דמל' הוא מ"מ בחי' התנשאות על עם שבער

בחי' העם להתנשאות עליהם כו', ובחי' הקירוב דמל' הוא שבבחי' קירוב והתלבשות בנבראים להחיותם כו' (ובמ"א דבחי' הקירוב דמל' הוא גילוי הענג לנשמות בג"ע כו', ועמ"ש בהביאור דשחורה אני שגם בחי' מל' כמו שהיא באצ"י נק' בשם שכינה כו') וזהו שעל המצות מברכים אשר קדשנו במצותיו משום דרמ"ח פקודין הן רמ"ח איברין דז"א שזהו בחי' קדוש כו'. וזהו שהמלאכים בקשו שתנתן להם תורה ולא בקשו תומ"צ בגשמיות שא"א להיות בהם רק להיות שהמלאכי' משיגים איך שהחיות שלהם הוא מבחי' מל' שנק' כסא וכמ"ש מושב מלכים לכסא דהיינו שבבחי' ירידה והמשכה להיות מקור לעולמות. אבל בחי' אדם שעל הכסא הוא בבחי' קדוש ומובדל כו'. וזהו אמירת קדוש שלהם שחפצים ומשתוקקים בבחי' קדוש כו'. וזהו שבקשו תומ"צ כו' ולא ניתן להם כ"א הגילוי להם הוא מבחי' כסא בלבד (כי באמת המלאכים להיותם נבראים אינם יכולים לקבל בחי' אוא"ס שקדוש ומובדל ואם יהי' להם יתבטלו ממצויאותם כו') ורק לנש"י ניתן תומ"צ להמשיך בחי' קדש העליון להיות דנשמות בעצם הן בבחי' אצ"י, וכידוע בענין גשמה שנתת בי טהורה היא דכל גשמה היא בבחי' אצ"י בעצם וע"כ ביכולתה לקבל בחי' אוא"ס הקדוש ומובדל ע"י תומ"צ (שזהו בחי' לבוש שע"י יכולים לקבל את האור כו', וכמ"ש בסש"ב פל"ז והוא בחי' לבוש אור שמגלה את האור כמו שהוא כו' וכמ"ש במ"א) וזהו כללות ענין מספר וכלי מספר דמספר הוא מה שהוא בבחי' ערך וכלי מספר הוא בחי' אוא"ס שקדוש ומובדל שזהו בבחי' אין ערוך כו'.

(ב) והנה ידוע שיש ה' מספרים יחידות עשירות מאות אלפים ורבבות שהן ג"כ בחי' חשבון וכנ"ל דחשבון הו"ע הערך, והיינו דערך הב' לגבי ד' הוא בערך הא' לגבי ב' וכן ד' לגבי ח' וכה"ג, שהכל הוא בערך א'. וכמו"כ הוא במספרים הנ"ל שכ"א הוא חלק עשירי מהמספר הגדול ממנו דאחד הוא חלק העשירי מעשיריות ועשר חלק עשירי ממאה וכן מאה מאלף ואלף מרבבה, וממילא כללות המספר הוא בערך זל"ז ורבבה הוא מספר גדול שאין מספר יותר גדול ממנו (רק עשיריות ומאות ריבויים דהכל הוא במספר הרבבה) וזהו לפני אחד מה אתה סופר וכמו"כ למעלה מרבבה דהיינו שלמעלה מבחי' מספר כו'. והענין למעלה הוא דהנה יחידות הוא בבחי' מל', והיינו בבחי' האור דמל' וכידוע בענין מה שלפעמים למעלה הוא המספר המרובה ולפעמים המספר המרובה למטה דוקא, שזהו ההפרש בין בחי' האורות ובחי' הכלים, דבחי' הכלים למטה הן בבחי' ריבוי יותר וכל מה שלמעלה יותר הוא בחי' מיעוט הכלים כו'. ובאורות הוא להיפך שלמטה הוא המספר המועט כו'. ועמ"ש מזה בד"ה תקעו פר"ת. וזהו שמל' היא בחי' יחידות היינו מיעוט האור כו' ועשירות ומאות הוא בז"א וכמ"ש בכתבי האריז"ל בפ"י המשנה דאבות פ"ה בן חמש למקרא כו', שזהו ההפרש בין גדלות ראשון לשני דעשירית הוא בחי' גדלות וכמ"ש בלק"ת פ' במדבר בד"ה מבן עשרים בענין ולמכור בנכסי אביו עד שיהי' בן עשרים, שזהו בחי' מוחין דגדלות כו' והוא בחי' גדלות ראשון ואח"ז יש עוד קטנות ואח"כ גדלות שזהו בחי' מאה כו', דאז נק' ז"א זקן להיותו כדוגמת בחי' או"א עילאין שנק' זקנים וכמ"ש במאור"א אות ס' בערך סבא

שו"ע ואברהם ושרה זקנים כו', וכמ"ש במ"א. ואלפים הוא בחו"ב וכמא' אלפים שנה קדמה תורה לעולם שזהו בחי' חו"ב אאלפך חכ' ואאלפך בינה כו' וי"ל שנק' אלף ל' פלא לפי שחו"ב הן בחי' הנסתרות כו' כנודע, וגם מפני שמאיר בהם הכתר שזהו בחי' פלא כו'. ורבבה הוא בחי' הכתר, וי"ל שנק' רבבה ל' ריבוי שהוא בחי' ריבוי האורות ביותר, וכנ"ל שזהו מספר המרובה בבחי' ריבוי האור כו'. והנה גבי תורה כתי' ואתא מרבבות קדש. והיינו שרבבה היא בחי' קדש וכנ"ל שגם ז"א הוא בחי' קדוש שמובדל מהעולמות וכ"ש בחי' רבבה שזהו בחי' כתר כנ"ל ה"ז בחי' קדש כו'. וי"ל דז"א הוא בחי' קדוש ו' שהוא בחי' המשכת הקדש כו' שה"ה בחי' סוף עולם הא"ס והיינו כמו שהאז"ס בא בבחי' צמצום וכמ"ש במ"א. דלכן נק' ועיר אנפין שהוא בחי' קטנות וצמצום כו'. עמ"ש מזה בהבי' דהמגיד מראשית אחרית. אבל כתר הוא בחי' קדש שלמע' מבחי' המשכה שזהו בחי' אז"ס שלמעלה מהשתל' ונק' אריך אנפין שהוא בחי' אריכות בבחי' בל"ג כו'. והגם שהוא בחי' שרש ומקור האצי' כו' ה"ז רק בחי' מקור בלבד כו'. וכידוע שיש פרסא בין הכתר אל החכ' שז"ע והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק כו'. ועם היות שפרסא זו אינו כמו הפרסא שבין אצי' לבי"ע, וכמ"ש במ"א דהפרסא שבין אצי' לבי"ע היא מבחי' אותיות עד"מ אותיות הכתב שהן דבר בפ"ע בבחי' דבר הנוסף על העצם כו', ואותיות אלו כמו שנעשים בבחי' פרסא ה"ה בחי' העלם הן מצד האותיות עצמן שיורדים ממדריגתן והן מצד שהן אותיות בלתי מסודרים כמ"ש במ"א. והפרסא שבין כתר לחכ' ה"ז עד"מ כמו אותיות החקיקה שהן אותיות עצמיים שאינם דבר בפ"ע כו' שאינם מסתירים כ"כ על האור גם כמו שהן בבחי' פרסא כו', ומ"מ הבדלת ערך בחי' הכתר לגבי אצי' הוא יותר מהבדלת ערך בחי' אצי' מבי"ע, וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי' דיותר משאין ערוך עשי' לגבי אצי' אין ערוך אצי' לגבי בי"ע כו'. ופי' ואתא מרבבות קדש הוא שע"י אותיות התורה נמשך גילוי בחי' רבבות קדש כו', וזהו ואתא את הוא האותיות מא' עד תי"ו ואלף השני הוא להורות ע"ז דעיקר המשכת האותיות דתורה הוא מאלופו של עולם כו'. והנה נת"ל דמלאכים בקשו תורה ולא ניתנה להם והשגתם הוא רק בבחי' הכסא דכסא הוא כס א' שהאלף מכוסה ומוסתר, אבל באותיות התורה הוא בבחי' גילוי כו'. גם אלף הוא אאלפך חכ' ואאלפך בינה, והו"ע שקדמה התורה אלפים שנה לעולם ואלפים אלו הוא המשכה מבחי' רבבות קדש כו' וזהו אאלפך חכ' בחי' מקור החכ' והוא בחי' ח"ס חכ' שבכתר שנק' שכל הנעלם מכל רעיון כו' ובחי' רבבה היא למעלה גם מבחי' שכל הנעלם והוא מ"ש בתורה ה' חפץ למען צדקו כו' דחפץ הוא פנימיות הרצון והיינו בחי' עונג שברצון שזהו מקור בחי' ח"ס וחכ' דאצי' כו'.

ג) והנה כ"ז הוא בבחי' מספר שגם רבבה הוא בכלל הה' בחי' שבמספר. שזהו בחי' חשבון וערך כו' אך אנת הוא חד ולא בחושבן היינו שאינו בבחי' חשבון ומספר כלל כו'. והענין הוא דאי' בזהר פקודי דרכ"ה ע"ב שיש בחי' קדש עליון דקיימא בלא חושבנא ואית ל' לבר קדש אחרא דקיימא

בחושבנא כו', ופי' המק"מ והרמ"ז דקדש אחרא הוא בחי' מל' דשם שייך חשבון וקדש דבלא חושבנא הוא בחי' חכ' כו'. אך בדרך כלל חושבנא הוא בבחי' אחוריים ע"ש ברמ"ז, והיינו בכללות בחי' חיצוניות האור השייך אל העולמות, דבאור זה יש התחלקות מדרי' ושייך שם ענין המספר והחשבון ובחי' זעירך כו', אבל פנימיות האור הוא בחי' עצם שלמעלה מבחי' התחלקות ואינו שייך שם ענין החשבון והערך כו' (ועמ"ש בסי' שער המועדים על מאה"ז תלתא אינון דומינין מקדש בענין פנימיות ז"א) ובחי' אבא הוא בחי' פנימיות, וכידוע דמוחין דאבא הן למעלה מהשתל' והוא בחי' הפנימיות דאוא"ס שלמעלה מהשתל' כו' ובשרשו הוא בחי' עתיק בחי' פנימיות הכתר בחי' תחתונה שבמאציל שז"ע חד ולא בחושבן כו'. דהנה רבבה שזוהו בכתר כנ"ל היינו בחי' אריך ריש ומקור הנאצלים כו' ולכן נמנה עמהם כנודע, וזהו שהוא בכלל בחי' המספר שזוהו בערך בחי' ההשתל' וה"ז בחי' חשבון כו' אבל בחי' עתיק אינו נמנה עם הספי' והר"ע המרום לבדו מאז שמרום ומובדל לגמרי שזוהו בחי' חד ולא בחושבן כו'. וזהו ולתבונתו אין מספר היינו בחי' בינה דעתיק, וכדאי' בזהר בלק דקפ"ה ע"ב ע"פ אם עונות תשמור י"ה אד' מי יעמוד שגם אם העונות מגיעים ח"ו עד י"ה חו"ב כו' מי ודאי יעמוד, וברמ"ז שם שזוהו בינה דעתיק (ובמק"מ כ' בינה דא"ק והיינו עפמ"ש בהקדמת הזהר ד"א ע"ב בענין מי ברא אלה בשם האריוז"ל שזוהו בחי' בינה דא"ק ושם דזהו קיימא לשאלה כו', וי"ל עפמ"ש בלק"ת בהבי' דמוצאייהם בשם המ"ח במס' כללות העולמות דא"ק הוא כמו אריך לגבי העולמות כו' וא"כ ה"ז בחי' רבבה שנתל' ובחי' אין מספר הוא בחי' בינה דעתיק, וי"ל כמש"ש הע"ח שער א"א דלעילא מגולגלתא דילי' יש כדוגמת עתיק כו', ומובן שם שזוהו בחי' ראשית הקו כו', ועמ"ש בהביאור דועתה יגדל נא שלא נדפס בענין יו"ד רבתי דיגדל נא) וכמ"ש במ"א בשם הע"ח דאריך לגבי עתיק הוא כדוגמת ז"א לגבי בינה (עמ"ש בע"ח שער המלכים ספ"ב ורפ"ג דמציאות א"א הוא מהו' נקודות ובחי' ג"ר שבהם הוא בחי' עתיק לבד ואריך מלביש לז"ת דעתיק כמש"ש פ"ד) וזהו ולתבונתו אין מספר בחי' בינה שבמאציל כו', דבמדרי' שלמטה ממנו שייך בחי' המספר מפני שהוא בערך ההשתל' כו' אבל בחי' תבונתו העצמית בחי' בינה שבמאציל הוא למעלה מבחי' מספר כו' (במ"א מבו' דקודם חטא עה"ד הי' ז"א במקום א"א ובינה במקום עת"י, ובלק"ת מהאריוז"ל פ' בראשית שהיו זו"ג במקום אריא עתה ומבו' שם שבשבת היו עולין למעלה יותר ובשמ"ש בשער מאמרי רשב"י פ' קדושי' שהי' עולה ז"א במקום אריך ובלק"ת שם דבמנחה דשבת עולה ז"א במקום אריך ועמ"ש בפע"ח שער שבת פכ"ג). והנה נתל' בענין ואתא מרבבות קדש דע"י אותיות התורה הוא גילוי בחי' רבבה. אמנם גם בחי' אנת הוא חד הוא שנמשך ע"י התורה כו'. דהנה אמרו"ל ביום חתונתו זו מ"ת, ועכשיו התורה היא בבחי' אירוסין לבד ולעתיד תהי' בבחי' נשואין שזוהו המשכה מבחי' עצמות א"ס, וכמ"ש בהביאור דתורה צוה לנו משה, ושם שז"ע מוריד הגשם שאומרים בשמע"צ דשרש ההמשכה הוא מבחי' אויר שז"ע משיב הרוח ומוריד הגשם והוא בחי' אוירא דלא אתייעדא כו' ואויר הוא מקור האותיות כו' וכמ"ש בהבי' דמוזוה בימין ושם שהוא בחי' קו האמצעי וידוע דקו האמצעי

ממשיך מבחי' פנימיות הכתר שז"ע בריח התיכון שמבריה מקצה היותר עליון כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ במצות יש ב' בחי'. הנ"ל דרמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא זהו בחי' קדש דקיימא בחושבנא כו' וזהו במ"ע. אבל מל"ת הן בחי' קדש דלא קיימא בחושבנא, וכידוע דמ"ע הן בו"ה ומל"ת ביי"ה שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח, ועמ"ש בהבי' הב' דשחורה אני ונאווה דמל"ת הן בחי' נהורא אוכמא היינו בחי' עדן סתימאה שוהו בחי' העלם העצמי דא"ס כו' וכמ"ש במ"א. ובפרטיות יש גם במ"ע ב' מדרי' הנ"ל דאמרז"ל כל העושה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין לו ימיו, פי' שעושה המצוה בבחי' אחת שהוא מקבל מבחי' חד ולא בחושבן, והו"ע אחת אחת למעלה מן המספר כו', וי"ל שזהו עשיית המצות ע"י בחי' אה"ר דבכל מאדך שאזי עושינן רצונו ש"מ כו'. ויותר נ"ל שזהו ע"י הביטול לבחי' א"ס בעל הרצון, וכענין הקדימו נעשה לנשמע כו' שזהו קיום המצות בבחי' קבלת עומ"ש שלמעלה מכוונת המצות כו' כנודע וכמבוי' בכ"ד ועמ"ש בהביאור דועתה יגדל נא בלקי"ת.

ד) והנה זה לעומת זה כו' דכמו שיש מצוה שהוא ל' צוותא וחיבור שמחבר אוא"ס עם עולמות וכנ"ל שע"י המצות נמשך גילוי אלקות בחי' קדש עליון בעולם. ויש בזה מדרי' בחי' קדש דקיימא בחושבנא וקדש דלא קיימא בחושבנא כו' כנ"ל, כמו * יש עבירה שהוא ל' העברה כמו דרך הירדן על המעברות, דהיינו שמעביר מצד הקדושה לצד הסט"א ונעשה מרכבה להיכלות הטומאה וכמ"ש בזהר פ' פקודי שיש היכלות דקדושה שמשם נשפעים כל המח' דקדושה לאהבה את ה' ולדבקה בו ולשמור מצותיו ית', ויש היכלות הטומאה שמהם נשפעים כל המח' והרהורים רעים ותאוות גשמיים ולה"ר וגזל וכה"ג כל אשר רע בעיני ה' וכמ"ש באגה"ת פ"ה, וע"י מעשה העבירה במחזור"מ נעשה מרכבה להיכלות הטומאה, וגם עבירה היא ל' עברה וכעס דהיינו סילוק הרצון והוא ההיפך מהמצות שממשיכים בחי' פנימיות הרצון כו' כנ"ל. ויש בזה ג"כ ב' מדרי' מה שהוא בבחי' חשבון וכמו יפול מצדך אלף ורבבה מימינך ויש שלמטה מהחשבון וכמו אשר אין מעשה חשבון ודעת בשאול והוא בחי' עומק רע, וי"ל שזהו בחי' חשך ואפל המבו' בד"ח פ"ה יעו"ש. גם י"ל שז"ע ההפרש בין עבירה דמ"ע ומל"ת וכמארז"ל עבר על מ"ע ושב אינו זו משם עד שמוחלין לו עבר על מל"ת תשובה תולה ויוה"כ מכפר כו', הרי דעבירה דמל"ת חמור יותר (והגם דבמ"ע חסר יומא חסר לבושא חדא, מ"מ מל"ת גרוע הרבה יותר מפני שממשיך שפע הקדושה במקום הקלי' וסט"א, וכן ממשיך נפשו בעומק רע ר"ל) וע"כ יש ג"כ ב' מדרי' בתשובה תשו"ת ותשו"ע (ועמ"ש בהב' דכי המצוה הזאת דתקס"ה והגהות לשם בס' רל"ח דבכדי להמשיך האורות בכלים הוא מבחי' חצי התחתון של העיגול, ובכדי לדחות ולהעביר את הסט"א וליקח מהם את הטוב הוא מחצי העליון של העיגול דהיינו מפנימיות המקיף כו') תשו"ת הוא המרירות על ריחוקו מה' ובפרט שע"י חטא ועון שמתמרמר בנפשו מאד ומתחרט ע"ז וגם מעורר ר"ר על נפשו כו' וכמ"ש באגה"ת ובמ"א

ע"פ המד"ת ע"פ רצית ה' ארצך. ותשו"ע הוא כמ"ש והרוח תשוב אל האלקים
 אשר נתנה שזוהו בעצם הנשמה כו' וכמש"ש וזהו שאו' בתפלת נעילה אתה
 נותן יד לפושעים וימינך פשוטה לקבל שבים שידו פשוטה כבי' לקבל שבים.
 ועד"מ יד האדם שהיא ארוכה ולצורך תשמישו לקבל דבר או ליתן א"צ להיות
 ארוכה כ"כ, אמנם נבראת ארוכה כדי לפשוטה כשהוא צריך, וכמו כשיפול אדם
 בבור ורוצה להוציאו משם ובהיות שהוא בתחתית הבור ולא ישיגנו בידו אם היתה
 קצרה רק כשהיא פשוטה ישיגנו, ובעת שאינו צריך לדבר כזה יכפוף היד כו',
 וכמו"כ חסד סתם דמצות עליונות נק' יד סתם שאין תשמישה אלא בחסד
 המוגבל מן השכל והלב לבד כו'. ואמנם חסד דעתיק שזוהו בחי' רב חסד וחסד
 דקשות נק' יד פשוטה כו'. וזהו"ע וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה'
 במצרים שנמשך כ"כ למטה עד שגם במצרים יהי' גילוי ש' הוי' שזוהו
 מבחי' יד הגדולה דוקא כו', וכמו ועתה יגדל נא כח אד' דאי' בזהר יסגי
 ויתרבי לעילא ויתמשך וינגד לתתא, שע"י שיסגי ויתרבי לעילא ביותר עי"ז
 יתמשך וינגד לתתא ביותר כו'. וזהו ג"כ ענין בן פרת יוסף ברא דיסגי יוסף, שהי'
 שרשו למעלה ביותר ועי"ז הי' המשכתו למטה ביותר וכידוע בענין אלה
 תולדות יעקב יוסף דההמשכה לבחי' מל' ובי"ע הוא ע"י יוסף דוקא כו',
 וכמ"ש ג"כ בתו"א בהבי' דמשה ידבר דההמשכה לבי"ע הוא דוקא מש' אל
 תיקון הראשון דיגת"ד כו'. ובמ"א דההמשכה בבי"ע הוא מג' ראשי ראשין שהן
 ג"ר דעתיק כו', וזהו ענין יד פשוטה להיות ההמשכה למטה יותר כו' (במשנה
 דשבת פשט העני את ידו כו' פשט בעה"ב את ידו כו' רה"י ורה"ר זהו אצי'
 ובי"ע, וי"ל דפשט העני הוא העלאת מ"ן דבי"ע להיות עולה ונכלל באצי' ממש
 (שזוהו ג"כ ע"י יוסף דוקא וכידוע בענין ותשתחווין לאלומתי כו') ופשט בעה"ב
 הוא ההמשכה מאצי' לבי"ע דאור האצי' יאיר בבי"ע כו'). וזהו אתה נותן יד
 לפושעים דבכדי לקבל את השב בתשובה מתחתית הבור והיינו בעונות שאינם
 בבחי' חשבון זהו ע"י בחי' יד פשוטה דוקא כו'. והענין הוא כנ"ל, דחשבון הוא
 בבחי' השתל' וגם בשרש ההשתל', ועצמות א"ס הוא שלמעלה מבחי' חשבון
 והו"ע ולתבונתו אין מספר כו'. וכמו"כ בתשובה שעל עונות שבבחי' חשבון
 מספיק ההמשכה מבחי' השתל' ושרש ומקור ההשתל' (וכנ"ל דבכדי להמשיך
 בחי' אורות בכלים הוא מחצי עיגול התחתון כו') והוא ע"י תשובה תתאה
 כו', אבל בכדי לתקן העונות שאינם בבחי' חשבון זהו ע"י בחי' יד פשוטה
 שזוהו המשכה מבחי' עצמות א"ס ב"ה שלמעלה מבחי' חשבון כו' והוא שנמשך
 ע"י תשו"ע כו'. וזהו שיוהכ"פ מכפר דיוה"כ בחי' בינה בחי' ולתבונתו אין
 מספר כו', ועמ"ש בהבי' דאני ישנה בענין פתחו של אולם ב"פ כ"ף י"ל כ"ף
 כפופה וכ"ף פשוטה כו', ועמ"ש בהבי' הא' דיונתי בענין כ"ף, ובמ"א בענין
 מנצפ"ך מורי' על הגאולה שזוהו מבחי' כ"ף פשוטה כו'. והנראה לומר דמ"ש
 אתה נותן יד לפושעים וימינך פשוטה לקבל שבים זהו ב' מדרי' הג"ל, דאתה
 נותן יד לפושעים זהו בחי' יד סתם (וצ"ע לפרש כן ובפרט שמשם תהי' הסליחה
 לפושעים ויש לישב כמשי"ת נכלל בזה גם בחי' יד הגדולה כו') וימינך פשוטה
 זהו בחי' יד פשוטה כו'. והענין הוא כמ"ש בלק"ת בדי"ה שחורה אני ודוה"ב שיש
 ד' ידות והחמישית הוא שלמעלה מהד' ידות והוא בחי' התגלות עתיק שבבינה

שזהו למעלה גם מבחי' יד הגדולה כו', ולכן אומרים זה בתפלת נעילה שהיא
 התפלה החמישית שביהכ"פ, ובסי' שאז העלי' בבחי' פנימיות עתיק כו' ואזי
 גילוי בחי' החמישית לפרעה בחי' מל' או בינה דתמן אתפריעו כל נהורין
 עילאין ששם הם מתגלים כו'. והנה הגם שע"י תשובה נעשה סליחת עונות ע"י
 הגילוי מלמעלה כנ"ל ואזי יתפרדו כל פועלי און שהרע נפרד ונבדל ממנו ויורד
 במצולות ים וכמ"ש ותשליך במצולות ים ששם מקום הקלי' ושם מקום הרע,
 וכמו עד"מ המאכל שהאדם אוכל נכרך בקיבה שהמובחר עולה ללב ומוח
 והפסולת הנכרך נדחה ויוצא לחוץ הנשלך לביהכ"ס ששם מקומו כו'. וכמו"כ
 הוא בהרע הנכרך ע"י התשובה שנדחה ונשלך למקום הקלי' וסט"א כו'. ועם היות
 שזה רע גמור וכל חלקי הטוב נתעלה למעלה שו"ע תשב ה' כו' שזהו בתשו"ת
 וכ"ש בתשו"ע כו' וכמ"ש במ"א, מ"מ מאחר שנפשו היתה מלובשת בזה נשאר
 בהפסולת איזה שמץ חיות מעט מזעיר, וכמו בגשמיות הרי הפסולת הנדחה בזון
 ממנו החזיר, כמו"כ ברוחניות הוא שבהרע נשאר מעט מזעיר מהטוב, ועו"ג
 ונשא השעיר עליו את כל עונות בני, שעיר הוא הקלי' וסט"א והו"ע מצולת
 ים שלשם נדחה הפסולת והקצת טוב שיש בזה נעשה לו חיות, וז"ע שעיר
 המשתלח דכתי' והעמיד שני השעירים לפני ה' שעיר א' להוי' ושעיר א'
 לעזאזל שהשעיר לה' הוא הטוב שעולה לה' למעלה מעלה, והשעיר לעזאזל
 הוא הרע הנדחה שיש בזה קצת טוב והוא שנמשך מלפני ה' היינו ממדרי'
 גבוה שלמעלה מהחכ', ולכן הוא בא בגורל שזהו למעלה מטו"ד שניתן לו יניקה
 קצת בכדי שלא יקטרג ואדרבא נהפך לסניגור כי תאות הקלי' הוא לינק
 מלמעלה מהשתל' וכמ"ש אם תגביהי כנשר כו', ובזה שנמשך לו קצת יניקה
 נשקט המקטרג ונהפך לסניגור עי"ז ואזי נמשך שפע הפנימיות לנש"י שנמשך
 מבחי' עצמות א"ס בחי' החמישית הנ"ל שזהו בחי' קדה"ק בחי' תוס' אור וגילוי
 בסדר השתל' למעלה ובנש"י למטה ולא יש שום שטן ופי"ר כו'. והנה יש עוד
 ענין והוא היודי דברים שבוה לוקחים כל החיות לגמרי שלא נשאר גם שמץ
 מעט מהחיות בהרע, שהרי מה שנשאר בהרע הוא המדרי' היותר האחרונה
 דהיינו בחי' אותיות, וע"י אותיות היודי שאומר ומוזכר את החטא בדבור
 נלקחים האותיות הנ"ל. ובמ"א מבו' שהיודי דברים מגיע יותר בפנימיות
 ועומק הנפש, כי הדבור מעורר ביותר, וכמו שרואין בחוש במי שיש לו צער
 גדול ר"ל וכל מחשבתו טרוד בזה ודוקא כאשר מדבר בזה אזי יבכה במר
 נפשו מאד, וידוע שדמעות הן מכיוון המוח, והיינו ע"י גילוי מעצם הנפש שאין
 כלי המוח יכולים לסבול ה"ה מתכווצים ומוזה הוא הדמעות, וזה בא ע"י הדבור
 דוקא כו'. וכמו"כ הוא בהיודי דברים דעם היות שהתשובה היא מעומק ופנימיות
 הלב והנפש הנה ע"י היודי בדבור מתעורר בעצם נפשו ביותר עד שלוקח כל
 החיות מהרע שלא נשאר בו מאומה כו'. וי"ל שע"י הוא ההמשכה מבחי'
 פנימיות עתיק שלמעלה גם מבחי' והחמישית הנ"ל, וכמ"ש בהבי' דשבת שבתון
 בסופו בענין קדה"ק שזהו בחי' א"ס שבתוך רדל"א כו'. גם י"ל דהתשובה
 שעל העונות שאינם ע"פ החשבון הוא ג"כ מבחי' ארבע היות והו"ע יד הגדולה
 שהיא בחי' יד פשוטה להעלות גם מתחתית ועומק רע ר"ל ועז"א אתה נותן יד
 לפושעים ומש"א וימינך פשוטה לקבל שבים זהו שנמשך ע"י יודי דברים

להיות התיקון בשלימות שלא ישאר מאומה כו'. וע"פ הנ"ל יובן ג"כ עני המנחה שלח יעקב לעשו מפני שמתירא הי' שמא לקח את הברכות שלא כדין דהנה כל הבירורים שבירר יעקב בבית לבן הוא בכח הברכות דיצחק רצה לביר את עשו שע"ז יתברר, ובאמת צ"ל הבירור ע"י יעקב דוקא, ולכן לקח יעקב הברכות כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה ראה ריח בני, ובכח הברכות הוא שבירר בירורין בבית לבן שבירר שם תומ"צ וכל ההשתל' כו' וכמ"ש במ"א, והו מטל השמינ זה מקרא ומשמני הארץ זה משנה כו'. והי' מתיירא שמא יקטרג עשו על הברכה לכן שלח לו מנחה שזהו כעין שעיר המשתלח שלא יקטרג ואדרבא יהפך לסניגור, וכן הי' שנהפך לטוב כו'. וזהו ויקח מן הבא בידו, י"ל שזהו כעני הנותן יד כו', דהיינו מבחי' יד הגדולה שנת"ל שמשם ניתן קצת יניקה לסט"ם בכדי שיהפך לסניגור. וזהו מן הבא בידו דוגמת שעיר המשתלח שהוא מלפני ה' כו'. ובאמת הי' לקיחת הברכות בדין שהגיעו ליעקב וכך היא הכוונה העליונה שיהיו הבירורים ע"י יעקב דוקא והבירורים דיעקב היו בתכלית השלימות שלא נשאר בהם מאומה כו'. ומבוי' במ"א בשם הבעש"ט נ"ע דמה שרדף לבן אחר יעקב הוא מפני שהשאיר אצלו אותיות התורה שלא בירר ע"כ רדף אחריו ליתן לו גם זאת כו', ובד"כ הוא שהיו הבירורים בשלימות (וי"ל שזהו שעשו לא רצה לקבל את המנחה ומה שנהפך לטוב דוירץ אליו וישקוהו הי' עוד קודם שהפציר בו כו' והוא שנתבטל מפני יעקב בעצמו כו') וזהו דאי' במד"ר שלא הי' צריך באמת לשילוח המנחה, וי"ל שזהו ההמשכה מבחי' וימינך פשוטה שלמעלה גם מבחי' יד הגדולה כו' וכנ"ל.

בט"ד י"ט כסלו, פ"ר"ת.

פדה בשלוי' נפשי כו' כי ברבים היו עמדי. ואמרז"ל כל העוסק בתורה ותפלד ומתפלל עם הצבור כאלו פדאני אותי ואת בני כו'. ופרש"י כל העוסק בדברי שלוי' דבתורה כתי' כל נתיבותי' שלום וגמ"ח הוא שלום בין אי' לחבירו כו', ומתפלל עם הצבור זהו כי ברבים כו'. והיינו שע"י תורה ועבודת וגמ"ח פדאני אותי כו'. וצ"ל מה"ע שע"י דברים אלו הוא הפדי' ומה"ע הפדי' בשלוי'. ולהבין זה ילה"ק ענין השראת השכינה בבהמק"ד. דהנה כתי' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם שבבהמק"ד הי' גילוי אוא"ס, ובמד"ר אי' ע"נ באתי לגני לגנוני למקום שהי' עיקרי בתחלה דעיקר שכינה בתחתונים היתה והי' דורות גרמו סילוק השכינה, ואח"כ עמדו ז' דורות שהורידו השכינה

עד שבבמהמק"ד הי' גילוי השכינה למטה. וצ"ל איך הי' בבמהמק"ד גילוי אוא"ס מה שממים ושמי השמים לא יכלכלוך, והיינו דשלמה מתמי' האומנם יושב האלקים על הארץ הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה. אך מזה משמע דאוא"ס שהשמים ושמה"ש לא יכלכלוך דבד"כ שמים הוא אצ"י וכידוע בענין הללו את ה' מן השמים כו' ושמי השמים הן עולמות הא"ס שלמעלה מאצ"י כו', דבחי' אוא"ס שהשמים ושמה"ש לא יוכלו לקבל הי' השראתו ושכינתו בבית הזה כו'. וצ"ל איך הוא שאוא"ס יהי' במקום גשמי. והנה יש שרוצים לאמר דהשראת השכינה בבמהמק"ד הוא ע"ד גילוי הנבואה שזהו רק הארה לבד וכמ"ש וביד הנביאים אדמה בחי' דמות בלבד שזהו בחי' זיו והארה כו'. והנה גילוי הנבואה הוא בא"י דוקא וכמארז"ל ע"פ הי' הי' דבר ה' כו'. והיינו דא"י דוקא הוא מקום המוכשר לגילוי הנבואה לא שארי הארצות. ומ"מ גם בא"י אין זה שהמקום הוא בבחי' כלי לגילוי הנבואה רק שהמקום מוכשר לזה. ועד"מ שכותבים שכל באצבעות היד לא ברגל הרי שהיד דוקא מוכשר לכתיבת שכל, ומ"מ אין היד משיג את השכל כמו שאין הרגל משיג, הרי שאין היד בבחי' כלי כמו חומר המוח שהוא כלי אל אור השכל שמושג ומורגש בו משא"כ ביד, רק שהוא מקום המוכשר שע"י הי' כתיבת השכל. וכמ"כ הוא בנבואה שהמקום דא"י מוכשר לגילוי לא שהוא בבחי' כלי. ונמצא יש בזה ב' ענינים שזהו רק הארה לבד, ולהארה זו אין המקום כלי לזה להיות בבחי' התלבשות ותפיסה בהמקום כו'. וכן ענין השראת השכינה בבמהמק"ד לדעתם שהוא רק הארה ואין המקום בבחי' כלי להיות האלקות בבחי' תפיסה והתלבשות כ"א רק שהוא מקום מוכשר לשרות שם אור האלקי כו'. אך באמת אינו כן. דהנה בנבואה ג"כ הוא גילוי מהות הזיו דמ"ש וביד הנביאים אדמה היינו שזהו מדרי' שהוא בחי' דמות בעצם מדריגתה דנביאים האחרונים הי' נבואתם מבחי' מל', וכד"כ נבואה היא מבחי' נו"ה דלבר מגופא כו', אבל האור והזיו הוא שנתגלה בחי' מהות האור והזיו, וגם שהנבואה נחקה במחשבתו ושכלו של הנביא וכמ"ש בשעה"ק להרח"ו ז"ל שהנביא ע"י שיחד הע"ס העליונות נמשך לו גילוי הנבואה שנחקה לו בשכלו, וכמו שאור השכל הוא בבחי' התלבשות פנימי במוח שבראש, כן ויותר מכן הי' בגילוי הנבואה שהי' בבחי' התלבשות וחקיקה במוח כו'. והא בהא תלי' דלהיות שזהו גילוי בחי' מהות האור ה"ז בא בבחי' התלבשות, דעיקר ענין המעביר הוא בבחי' הארה, אבל כאשר ההמשכה היא בחי' מהות האור ה"ז בא בבחי' התלבשות (וכמו ההמשכה דתורה כו') רק שיש הפרש בזה אם ההתלבשות היא בבחי' גילוי או בבחי' העלם כו' וכמ"ש במ"א. וידוע דגם באצ"י הוא רק הארת הקו ובא בבחי' התלבשות בכלים כו', וכמ"כ הוא בנבואה שזהו בחי' מהות האור ובבחי' התלבשות כו'. אמנם בבמהמק"ד הי' גילוי בחי' עצמות א"ס שהרי או' הנה השמים ושה"ש לא יכלכלוך הרי שבבמהמק"ד הי' גילוי בחי' אוא"ס מה שאינו מאיר גם בבחי' שה"ש העליונים כו', וכת"י כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו וכ' הבחי' כסא כבוד בינה שהיא כסא אל החכ' מרום בחי' כתר מראשון בחי' עצמות א"ס שלמעלה מהכתר והוא ששכן במקום מקדשנו כו' וכת"י אכן יש ה' במקום

הזה דבמקום הזה דבהמק"ד הי' גילוי שם הוי' ממש ושהי' המקום כלי לזה כו'. וצ"ל איך שבמקום הגשמי דבהמק"ד יהי' גילוי בחי' עצמות א"ס כו'.

ב) אך הענין הוא דהנה כתי' הנה מקום אתי ואמרז"ל במד"ר פ' תשא אתרי טפילה לי ואין אני טפל לאתרי. וצ"ל מהו החידוש דאתרי טפילה לי כו'. וצלה"ק ענין המקום מהו. דהנה בעיקרים יש ב' דיעות בענין המקום די"א שמקום הוא המקיף את הגשם מבחוץ. ודעתו הוא שמקום הוא הריקות שבתוכו נמצא הגשם. וב' דעות אלו יש ג"כ בקבלה דעה"מ כתב שהעיגול הגדול שבתוכו הוא החלל ומק"פ ובו נצטיירו כל העולמות הוא בחי' מקום שעו"א הוא מקומו ש"ע כו'. ובלק"ת מהאריו"ל כ' ע"פ הנה מקום אתי זה יובן בסוד הצמצום שבתוך הצמצום הזה עשה הקב"ה מקום לעולמות. הרי שהחלל ומק"פ הוא בחי' המקום כו'. וההפרש בב' הדיעות הוא שלדיעה הא' מקום הוא האוא"ס שנושא וסובל את העולם כו'. ולדיעה הב' מקום הוא מקור העולמות (בחי' מקור הקרוב) כו'. דבד"כ הן הב' מדרי' דממכ"ע וסוכ"ע והוא ג"כ ענין השמים ושמי השמים שנת"ל שזוהו אצי' ובחי' אוא"ס שלמעלה מאצי' שזוהו ג"כ בחי' סוכ"ע וממכ"ע כו'. ורבינו נ"ע בכמה דרושים מבאר ענין המקום שהוא בחי' ממכ"ע והוא עפי' הלק"ת מהאריו"ל. והנה ממכ"ע זהו בחי' אור האלקי שבא בבחי' התלבשות להוות ולהחיות את העולמות שעו"א מה הנשמה ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם. דהנשמה שממלא את הגוף ה"ה בא בבחי' התחלקות כמו כח השכל במוח וכח הראי' בעין וכח השמיעה באזן כח התנועה ביד וכח ההילוך ברגל וכה"ג בכל הכחות שהן מחולקים זמ"ז בכל אבר ואבר כפי מזגו ותכונתו כו'. וכך הקב"ה ממלא את העולם בבחי' התחלקות בעולמות ובכלים כו'. והגם שאינו דומה כמו באדם למטה שהנפש רק מחי' את הגוף לא שמהווה אותו. ולמעלה הוא שנתהווה מהאור האלקי. והתהוות הוא בד"כ בבחי' אין ערוך כו' מ"מ הרי האור הוא מהווה כמו מהתעבות האור נעשה הכלי שהתהוות היא בבחי' קירוב כו'. דלכן באמת יש חילוקים בכלים כמו שאינו דומה כלי החכ' וכלי הבינה וכן כלי המוחין לגבי כלי המדות כו'. שלפ"ע מעלת האור כן הוא מעלת הכלים כו'. וכן בעולמות יש חילוקי מדרי' שזוהו לפ"ע האור כו' (והיינו כידוע דהתהוות שבאין ערוך זהו בבחי' סוכ"ע דכל אשר חפץ עשה כו'. אבל ההתהוות שמבחי' ממכ"ע היא בבחי' קירוב ובבחי' ערך כו'. ועמ"ש בד"ה ושמי כדכד דאור וכלי הוא בחי' חומר וצורה כו'). וזה"ע מקום היינו בחי' ממכ"ע שבא בבחי' התחלקות וכמו מקום הגשמי שהוא בחי' ו"ק מזרח ומערב צפון ודרום מעלה ומטה וכמו"כ ו"ק העליונים שהן ששה מדות העליונות שזוהו בחי' מקום הרוחני שהוא מקור בחי' המקום שלמטה כו'. והנה כתי' לך ה' הגדולה והגבורה כו' שמדות הגדולה והגבורה שהן בחי' מקום ה"ה בטלים לך לבחי' עצמות אוא"ס וכמ"ש גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו אבל לגדולתו העצמית אין חקר כלל כו'. וז"ש כי עמך מקור חיים ולא נא' כי אתה מקו"ח שהי' משמע דעצמות אוא"ס הוא מקוה"ח. כ"א נא' כי עמך מקו"ח שזוהו הארה שהיא עמך בטל

וטפל לך כו'. וזשא שמע ישראל כו' ה' אחד דלכאורה הוליל ה' יחיד שמורה על אחדות יותר מאחד שיש אחד המנוי כו'. אך הוא להורות על ביטול העולמות דגם כאשר נתהוו ז' רקיעים וארץ ודיר העולם שהן הריק היה בטלים בתכלית לאוא"ס ב"ה, ואלו הי' גא' ה' יחיד הי'ז רק שאוא"ס עצמו יחיד ומיוחד, והרי העיקר הוא היחוד מצד העולמות והיינו שהו"ק רוחניים וגשמיים הכל בטל ומיוחד כו'. ולעתיד יתגלה כבוד ה' ויהי' נראה לכל איך שהמקום בטל וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר שיהי' נראה ונגלה לכל איך שהכל הוא אלקות ומיוחד בתכלית באוא"ס ב"ה. ח"ש ביום ההוא יהי' הוי' אחד ואמרז"ל והאידנא לאו אחד הוא אלא עכשיו לא כמו שאני נכתב אני נקרא, וכתב בהוי' ונק' באד' קרי וכתי' הוא העלם וגילוי, והיינו שהגילוי הוא שם אד' אנת אשתמודע אדון על כולא שהוא בחי' העלם האור להיות עולמות ונבראים בבחי' יש ומציאות כו', ולגבי אוא"ס אין שום דבר מעלים ומסתיר ומאיר בגילוי השם הוי' כמו שהוא וממילא העולמות בטלים כו' כנ"ל, רק שלגבי הנבראים הי'ז העלם ורואים עצמן למציאות, ולעתיד יהי' נקרא כמו שנכתב שיהי' גילוי שם הוי' בעולם ויהי' נראה שהעולם בטל כו'. וזהו אתרי טפילה לי שבחי' המקום בטל לאוא"ס ב"ה הן המקום רוחני בחי' ו"ק רוחנים שזהו בחי' ממכ"ע והן הו"ק גשמים הכל בטל ומיוחד באוא"ס ב"ה. וזהו החידוש שאו' אתרי טפילה לי שעם היות שהעולם נראה למציאות דבר, וכמו"כ בחי' מקום רוחני שזהו בחי' מציאות אור שבא בבחי' התחלקות ובבחי' מדידה והגבלה כו' באמת הכל בטל לאוא"ס ב"ה כו'.

ג) והנה בבהמק"ד הי' ביטול המקום בגילוי שהי' נראה ונגלה לכל וכמארז"ל מקום הארון אינו מן המדה, שהרי הארון הי' לו מדה אמה וחצי רחבו, ובית קדה"ק הי' עשרים אמה, והי' עשר אמות מכל צד שמקום הארון אינו פוחת מאומה בהמקום דקה"ק, הרי שהמקום הי' בלי מקום. ונמצא שהי' שם המקום בבחי' ביטול ממש כו', ולכן הי' שם השראת השכינה גילוי אוא"ס ממש מפני שהי' המקום בטל כו'. ומתורץ קושי' הנ"ל איך הי' גילוי אוא"ס במקום גשמי, דבאמת לא הי' מקום גשמי דהמקום הי' בלי מקום לכן הי' שם גילוי אוא"ס מה שהשמים ושמי השמים לא יכלכלוך מפני שהן בחי' מקום כנ"ל, ובבהמק"ד שהי' בבחי' בלי מקום הי' מאיר בגילוי והמקום הי' כלי לזה וזהו שבמקדש היו קוראין את השם ככתבו שהי' גילוי ש' הוי' ממש כו'. והגם שהמקום הרוחני בחי' שמים ושה"ש ג"כ בטל כנ"ל, מ"מ יש יתרון בביטול מקום הגשמי להיותו גשמי ומ"מ הוא בטל כו' וכידוע בענין צפור המדברת שעי"ז דוקא נפנה לב המלך מפני ההתחדשו' דבר שזה מגיע למעלה יותר שממשיך בזה מבחי' הפנימיות יותר (דא"ס רופט מעד ארויס דיא פנימיות ועצמיות) וע"כ דוקא ע"י ביטול המקום הגשמי הוא שנמשך בחי' עצמות אוא"ס כו'. ועוד שהביטול דמקום הגשמי הוא ביטול געלה יותר שהוא ביטול עצם המציאות שהמקום נעשה בלי מקום, ואינו דומה להביטול דמקום רוחני שמתחלה אינו בבחי' מציאות ממש ובהביטול אינו

בבחי העדר המציאות לגמרי והו"ע כלא ולא לא ממש, אבל מקום הגשמי ה"ה בבחי' מציאות ממש ובהביטול הוא בבחי' העדר המציאות ממש שזה הביטול דאין עוד כו' וכמ"ש במ"א. וכמו שהתהוות היש הוא מבחי' עצמות א"ס שהוא לבדו בכחו ויכולתו להוות יש מאין ואפס המוחלט כו', ולכן ההתהוות היא שנעשה מציאות יש ממש שבאמת אינו בבחי' מציאות כלל ונתהווה למציאות יש שאינו ניכר כלל שיש לו מקור המהווה שזה מפני שהתהוות היא מבחי' יש אמיתי כו' וכמ"ש בבה"ז בשלח בד"ה ועו"ל באופן אחר, וכמו"כ הביטול שלו הוא שמתבטל שאינו בבחי' מציאות כלל כו', ועי"ז נמשך מבחי' עצמות א"ס כו', ולכן בהמק"ד דוקא הי' גילוי עצמות א"ס מה ששמים ושה"ש לא יכלכלוך כו'. וזהו דבנין בהמק"ד הי' ע"י שלמה דוקא, דדוד רצה לבנות את בהמק"ד וא"ל הקב"ה אתה לא תבנה כו' כ"א בנך היוצא מחלצין הוא יבנה כו', ובדה"י מבאר אתה לא תבנה כו' כי דם לרוב שפכת, הנה בן גולד לך הוא יהי' איש מנוחה שלמה יהי' שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו הוא יבנה הבית לשמי, דלכאו' אינו מובן מה שייך זה ששלמה יהי' שמו ושיהי' איש מנוחה לבנין בהמק"ד דמשום זה הוא דוקא יבנה הבית כו'. אך הענין הוא דשלו' הוא התחברות ההפכים וכמו המשל ופחד עמו עושה שלו' במדומיו מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואינם מכבים זה את זה. מים ואש הן חו"ג והן מתחברים ע"י גילוי אור עליון כו', וזהו ג"כ ענין שלמה בחי' שלום והתחברות ההפכים כו', וז"ש האלף לך שלמה ש' הוי' במילוי אלפין (כ"כ בקה"י ערך שלמה) והוא ש' מ"ה בחי' קו האמצעי שמחבר חו"ג ע"י גילוי האוא"ס שבקו האמצעי כו', וזהו הוא יהי' איש מנוחה שזהו ג"כ ענין ההתחברות שלא יהי' פירוד ומחלוקת וכמו לעתיד דכתי' וגר זאב עם כבש ופרה ודוב תרעינה כו' שיהי' אחדות בכל הנבראים כו', וזהו לפי שונגלה כבוד הוי' שיהי' גילוי אוא"ס בעולם ועי"ז יהי' אחדות בעולם כו', וכמו"כ בשלמה שהי' בבחי' קו האמצעי הי' בחי' מנוחה ואחדות כו', והי' בימיו מנוחה בעולם דהיינו שהבירורים היו בדרך ממילא, וכידוע שיש ב' אופנים בענין הבירורים הא' בדרך מלחמה שזהו הבירור בדרך מלמטלמ"ע שהוא ע"י עבודה ויגיעה כו', והב' בדרך מלמעלמ"ט שמתברר בדרך ממילא ע"י הגילוי אור שא"צ ללחום כלל כ"א שמתבטל ממילא כו', וכן היו הבירורים בזה"ב שהכל נתבטל בדרך ממילא, ולמעלה גם מאופן הבירור דגש"י בהילוכם במדבר בהמ"ב מסעות שהארון הי' הולך לפניהם והי' מיישר לפניהם הדרך והי' הורג הנחשים והעקרבים שהו"ע הבירורים ובדרך מלמעלה למטה, ומ"מ היו צריכים לילך במדבר לברר כו', ובוה"ב לא הי' צ"ל שום התעסקות כ"א שנעשה הבירור בדרך ממילא כו', והוא ע"י הגילוי אוא"ס שהי' במקדש כנ"ל שזהו בחי' עצמות א"ס ע"כ הי' הבירור בדרך ממילא כו', ונת"ל דגילוי אוא"ס שהי' במקדש הוא מפני שהמקום הי' בלי מקום שזהו התחברות שני הפכים בתכלית, ועי"ז הי' התחברות אוא"ס עם העולם דהאוא"ס שהשמים ושה"ש לא יכלכלוך הי' בבית הזה ומן המקדש הי' הגילוי גם בעולם כו' (וכידוע בענין ההשתחוואת שבמקדש שזהו ע"י בחי' הרא"י באלקות שגם כל השנה הי' עבודתם באופן כזה וכמ"ש בד"ה מזמור שיר

חנוכת הבית דרוה"ר). וכ"ז הי' ע"י שלמה שהוא בחי' התחברות ההפכים וע"ש בכדי שיהי' התחברות בחי' מקום וכלי מקום והתחברות אוא"ס בעולם הוא ע"י שלמה דוקא, וזהו אתה לא תבנה הבית כי דם לרוב כו' שזהו בחי' הפירוד היפך האחדות וזהו הבירור בדרך מלחמה כו', כ"א בן גולד לך שלמה יהי' שמו כו' הוא דוקא יבנה את הבית לשמי שיהי' בו המקום בלי מקום ויהי' גילוי אוא"ס ממש בבית הזה כו'.

ד) והנה בכדי שיהי' השראת השכינה בביהמ"ק ע"ז הי' הקרבת הקרבנות שהי' מקריבים בהמה ע"ג המזבח ונפש הבהמה נכלל באש של מעלה שנתעלה בבחי' פני שור שבמרכבה וכידוע דד' חיות המרכבה הן שרש כל הנבראי' דפני ארי' מקור כל החיות ופני שור מקור כל הבהמות ופני גשר מקור כל העופות, וכאשר נפש הבהמה מתעלה בפני שור שבמרכבה נעשה ע"י והחיות נושאות שנושאות את הכסא והאדם שעל הכסא כו', כי שרש הבהמה הוא במדרי' גבוה למעלה מבחי' אדם, ולכן האדם מקבל חיות מצומח וחי שהן למטה במדרי' ממנו, אך מפני ששרשם הוא למעלה מהאדם היינו מבחי' התהו שקודם לתקון כו', וכמו"כ בחי' חיות המרכבה נושאים את הכסא ובחי' אדה"ע שע"ג הכסא לאוא"ס דכי לא אדם הוא כו', דהנה ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, וענין כמראה אדם והלא אין לו דמות הגוף ולא גוף רק שזהו שנתצמצם בבחי' מראה אדם בכדי שיהי' הגילוי בנש"י, דבכדי שנש"י יוכלו לקבל גילוי אוא"ס זהו ע"י שנתצמצם בבחי' כמראה אדם, ובחי' כמראה אדם זהו תומ"צ וכמ"ש זאת התורה אדם כו' ורמ"ח פקודין הן רמ"ח איבריך דמלכא שע"יך נמשך גילוי אוא"ס בנש"י כו'. והנה בקרבנות כתי' את קרבני לחמי לאשי שזהו בחי' לחם למעלה דלהיות דבחי' מראה אדם זהו אין ערוך לגבי עצמות דלאו מכל אינון מדות כלל, ובכדי שאוא"ס יצמצם עצמו כבי' בבחי' מראה אדם זהו ע"י הקרבנות וכמו הלחם שמחבר חיות הנפש בגוף, כמו"כ הקרבנות שע"י ההעלאה דקרבנות שנעשה והחיות נושאות כנ"ל ע"יך נמשך בבחי' כי לא אדם הוא שמתצמצם בבחי' כמראה אדם כו', ועכשיו תפלה כנגד תמידין תקנו דכמו שהיו מקריבין נפש הבהמה ע"ג המזבח כמו * עכשיו בתפלה הוא הקרבת הנה"ב שזהו העבודה דתפלה להפך ולהעלות הנה"ב שיהי' ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך שגם הנה"ב יבוא לאהבה את ה', וע"יך נעשה ג"כ והחיות נושאות כו', דכמו שע"י הקרבנות נעשה והחיות נושאות מפני ששרש נפש הבהמה הוא מפני שור כו' כנ"ל כמו"כ שרש הנה"ב הוא מבחי' פני אדם שבפני שור, וע"כ ע"י הבירור דנה"ב שנעשה בכל לבבך בשני יצריך שיהי' כל חפצו ורצונו באלקות נעשה למעלה והחיות נושאות את הכסא והאדם שעל הכסא בבחי' כי לא אדם שע"יך הוא ההמשכה דאוא"ס דכי לא אדם הוא בבחי' כמראה אדם כו', ובזה יובן מארז"ל בירושלמי פ"ה דברכות ה"א ע"פ דרשו ה' בהמצאו והיכן הוא מצוי בבתי כנסיות ובתי מדרשות דביהכנ"ס שמתפללים שם ופועלים בנפשם להיות ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך מאיר שם

גילוי אוא"ס וזהו שנק' מקדש מעט וכמ"ש ואהי' להם מקדש מעט ואמרז"ל אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות, שכמו בבהמק"ד הי' גילוי אוא"ס ע"י הקרבנות כמו"כ הוא בבת"כ ובת"מ ע"י הקרבת הנה"ב ולכן נק' מקדש מעט כו'. והנה בהקרבת הקרבנות הי' צ"ל כהנים לויים וישראלים, כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם, דבכדי שיהי' העלאת הבהמה צ"ל ע"ז המשכה מלמעלה וזהו שהי' צריכים להקדיש את הקרבן שזהו המשכת הארה מלמעלה מבחי' קדש עליון שיהי' עי"ז העלאת הקרבן כו' וכמ"ש במ"א, וכמו"כ הוא שהעבודה וההקרבה הוא ע"י הכהן דכהנים שלוחי דרחמנא אינון שהמשיכו אור מלמעלה והו"ע ימין מקרבת דכהנים הן בחי' קו הימין שיהי' העלאת הבהמה כו', ולויים בדוכנם הוא בחי' קו השמאל וכמ"ש ועבד הלוי הוא שזהו העלאה מלמטלמ"ע כו', וישראל במעמדם הוא קו האמצעי והוא עיקר ההמשכה ולכן העיקר הוא המעמדות וכמא' אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ, קיום השמים וארץ הוא בתוס' אור הנמשך בעולם מבחי' עצמות אוא"ס והוא ע"י המעמדות דוקא וכנ"ל שעיקר ההמשכה דאוא"ס הוא ע"י קו האמצעי כו', וזהו ג"כ ענין תורה ועבודה וגמ"ח שהן ג"כ ג' מדרגי' הנ"ל, דגמ"ח הו"ע וימינו תחבקני שזהו המשכת בחי' קו הימין להיות העלי' וההקרבה דנה"ב כו', ועבודה היא עבודה דתפלה שבמקום קרבנות שזהו העלאת הנה"ב וכנ"ל, ותורה הוא קו האמצעי שזהו ההמשכה שע"י ההעלאה וההקרבה דנה"ב שנמשך מבחי' עצמות א"ס כו', וזהו כל העוסק בתורה ובגמ"ח ומתפלל עם הצבור שו"ע בתי כנסיות ששם הוא ההעלאה דנה"ב כנ"ל שזהו בתפלה, וגמ"ח הוא המשכה מלמעלה להיות ההעלאה, ותורה הוא ההמשכה דבחי' עצמות א"ס וזהו שהתורה נק' שלו' שזהו התחברות דאוא"ס בעולם כו' וזהו שנק' מקדש מעט דכמו בביהמ"ק הי' גילוי אוא"ס ע"י הקרבנות והי' בזה ג' הענינים כהנים לויים וישראלים, כמו"כ ע"י תורה ועבודה וגמ"ח נמשך גילוי אוא"ס ב"ה, וזהו כאילו פדאני אותי ואת בני כו', דבשלמה כתי' שלום ושקט אתן על ישראל בימיו שזהו בישראל דלעילא וישראל דלתתא שהפדי' היא גם בבחי' ישראל דלעילא וכמ"ש כי קרובה ישועתי לבוא כו', והוא ע"י הגילוי דאוא"ס כו' והפדי' היא בשלו' לא בבחי' מלחמה כ"א שנעשה הפדי' ממילא וכנ"ל, והיינו דכאשר פועל ישועות בנפשו בתפלה לפעול ביטול בנה"ב, והכח ע"ז נמשך ע"י המצות שו"ע מצות צדקה קודם התפלה וכמא' ר"א יהיב פרוטה, לעני הדר מצלא שנא' אני בצדק אחזה פניך כו', ואח"כ עוסק בתורה נעשה עי"ז הפדי' דפדאני אותי ואת בני כו', וזהו פדה בשלום נפשי דכל העוסק בתורה וגמ"ח ומתפלל עם הצבור שזהו תורה ועבודה וגמ"ח שע"י נמשך גילוי אוא"ס וכאלו פדאני אותי ואת בני והו"ע פדה בשלום נפשי כו'.

בס"ד י"ט כסלו בסעודה, פ"ת.

כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם. ואי' בוהר וישלח דקע"ה ע"ב כל אורחי דקוב"ה כולהו ישרים ואורחי דקשוט כו' וע"ד צדיקים ילכו בהם בגין דידעין אורחי דקוב"ה ומשתדלי באורייתא כו'. ופושעים יכשלו בהם בגין דלא משתדלין באורייתא כו'. ומ"ש דלא משתדלין באורייתא אין הכוונה שאינם לומדים תורה כלל, דממה שאו' ופושעים יכשלו בהם משמע שהולכים בדרכים אלו רק שנכשלים בהם, ואם אינם לומדים תורה הרי אינם נמצאים כלל בדרכים אלו, אלא הכוונה שאינם לומדים תורה לשמה רק שלא לשמה, והוא כמארז"ל שהלומד תורה שלא לשמה נוח לו שלא נברא. וצ"ל והלא אמרז"ל לעולם יעסוק אדם בתומ"צ אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ויש ע"ז הרבה תירוצים, ועיקר התירוץ הוא דמ"ש"א לעולם יעסוק בתומ"צ אפי' שלא לשמה היינו שאינו מאהבה כ"א מיראה, דהעיקר הוא שיהי' עסק התורה ומצות מאהבת ה' (לא מאהבת השכר שזה אהבת עצמו כו') וכמארז"ל בספרי אינו דומה עובד מיראה לעובד מאהבה כו', והעוסק בתומ"מ מיראה הי' שלא לשמה ועז"א שיעסוק בתומ"מ אפי' שלא לשמה שמתוך זה יבוא לשמה כו'. ומ"ש"א שהעוסק בתו' שלא לשמה נוח לו שלא נברא היינו שלא לשמה ממש כ"א לקנטר או להתייחר ע"מ שיקרא רב כו' (ובה' ת"ת תי' באוי"א). ולהבין זה צ"ל תחלה מה שהתורה נק' דרך, והנה בבה"ז מבאר שז"ע הקו הנמשך מאוא"ס ב"ה, דתחלת הכל הי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות שזהו בחי' אוא"ס הבל"ג ולא הי' מקום לעמידת העולמות שלא הי' אפשר להיות התהוות העולמות כו', וע"כ צמצום עצמו וסילק אורו הגדול עה"צ ונמשך האור בבחי' קו להיות בבחי' מקור לעולמות כו'. ואי' בע"ח שזהו כעין צינור הנמשך מאוא"ס, ועד"מ צנור המקלת מים מנהר גדול דלולא הצנור לא הי' נמשך בכלים שהי' באים המים בשטף רב והי' שוטף לגמרי, וע"י הצנור מתצמצמים המים וע"ז מתמלאים הכלים העומדים סביביו ע"י צנורות קטנים שנמשך לכל כלי כו'. וכך הקו הוא הצנור הגדול שבו נתצמצם האוא"ס ובו וע"י נמשך האור בכלים דע"ס ע"י צנורות פרטים שנמשך לכל ספי' בפרט כו'. והקו הוא בחי' קו המדה, והיינו שבו נמדד כללות האור שאפשר להתגלות בעולמות. וגם הוא בחי' קו המדה שמודד מדידת האורות והכלים, והוא המדידה באופן האור והגילוי בכל ספי' במעלתן ומדריגתן כו', שזהו המדידה בבחי' מעלה ומטה שבו כו'. וכידוע שהקו יש בו מעלה ומטה להיות שבקצהו * הוא נוגע ודבוק באוא"ס ובקצהו התחתון אינו דבוק באוא"ס, ע"כ בקצהו העליון שהוא בבחי' קירוב אל מקורו הוא בחי' מעלה, וכאשר נמשך ומתרחק ממקורו הי' בחי' מטה כו'. וע"כ יש חילוקים בעולמות ובספירות אם מקבלים מעליונו של קו או מתחתיתו, דהעולמות שמקבלים מבחי' עליונו של קו הוא בחי' אור עליון יותר בעצם מעלתו ובגילוי ביותר, וכל מה שנמשך מתמעט האור כו'. ועוד המדידה וההגבלה בהספי' שיהיו בבחי' גבול כו', וכמו ספי' החכ' אם הי'

מאוא"ס שלא ע"י הקו היתה בבחי' א"ס ממש, וע"י הקו היא בבחי' מדידה והגבלה (והיינו המדידה בעצם מהותה כו'). ועוד המדידה והגבלה דעד פה תבוא ותו לא, והיינו שיהי' מדידה בספי' החכ' כמה תמשך ואזי יכול להיות ספירת הבינה, שאם הי' ספי' החכ' בבחי' בל"ג א"א להיות ספי' הבינה. וכמו עד"מ בנביעת השכל בנביעה רבה א"א להיות השגה דבינה, דמצד נביעת ההשכלות א"א לו לבוא לידי השגה, וגם השכלה זאת כאשר * בריבוי הגילוי ממקור השכל לא תבוא לידי השגה, וצ"ל מדידה בנקודת ההשכלה בכדי שיוכל להיות השגה דבינה כו'. וכמו"כ הוא למעלה שצ"ל מדידה בספי' החכ' בכדי שיוכל להיות אח"כ ספי' הבינה, וכן בהמוחזן בכלל בכדי שיוכל ** בחי' המדות כו' וכל המדידה הזאת הוא ע"י הקו שמורד מדידת האורות והכלים כו' וכמ"ש במ"א. והמדידה היא ע"פ החכ', דבחי' החכ' להיותה בחי' או"פ בהכרח שהיא בבחי' מדה והיא המודדת כל האורות והגילויים כו'. וז"ש כולם בחכ' עשית ואי' בע"ח שזהו בחי' חכ' דא"ק, וידוע דא"ק כולל כללות כל ההשתל' שהן שם בהשוואה כו' ולכן נק' אור כללי כו' וכמ"ש במ"א. והכל נתגלה מבחי' א"ק, והמדידה באופן הגילוי הוא מבחי' חכ' דא"ק כו', ובשרשו הוא בחי' ראשית הקו וכמ"ש במ"א בענין יו"ד רבתי דיגדל נא שזהו ראשית הקו והוא בחי' חכמה דתורה שמשם הוא המדידה דכללות ההשתל' כו'. וזהו שהתורה נק' דרך וכמו הדרך שהולכים בה מעיר לעיר כמו"כ ע"י חכ' דתורה הוא ההילוך דאוא"ס בעולמות כו'.

ב) ולהבין זה בתוס' ביאור צלה"ק מה שהקשה האלשיך ע"ז שנא' כ"פ בתורה ענין עשיית מלאכה בששת ימי החול וכמ"ש ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי תשבות, וכת' ששת ימים תעשה מלאכתך ויום השביעי שבת לה' אלקיך, ששת ימים תעבוד כו'. דלכאוי' הול"ל רק דביום השביעי לא תעשה מלאכה כו'. וא"א לומר שזה ציווי על עשיית מלאכה בששת ימי החול שהרי אינו מחויב לעשות מלאכה בחול, שאם אין לו מלאכה או שאינו רוצה לעשות אינו מחויב בזה. אך הענין הוא דזה שמודיענו היתר על עשיית מלאכה בחול, דאם לא הי' מודיענו זה הי' מקום לומר שגם בחול אסור עשיית מלאכה, דהרי מאן דמחוי במחוג קדם מלכא קטלא חייב וכ"ש שאסור לעשות מלאכה לפני המלך, והרי אנו תמיד לפני ממה"מ הקב"ה וכמ"ש מלא כל הארץ כבודו, את השמים ואת הארץ אני מלא, אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו, שויתי ה' לנגדי תמיד כו', וא"כ הי' צ"ל אסור עשיית מלאכה תמיד. עז"נ ששת ימים תעבוד, שבחול מותר במלאכה רק בשבת אסור עשיית מלאכה. וצ"ל באמת מפני מה מותר במלאכה בחול דהלא אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו ומאן דמחוי במחוג כו' וכ"ש מלאכה. אך הענין הוא דהנה כת' יהי רקיע ויהי מבידיל כו', והן המסכים והפרסאות שבהשתל' שיש הרבה מיני מסכים וכמ"ש והבידילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק וכת' ולהבידיל בין הקדש ובין

(*) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: כאשר היא.

(**) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שיוכל להיות

החול כו'. וכללות ענין המסכים הוא כמ"ש שמש ומגן הוי' אלקים, וכמו
 עד"מ מגן ונרתק השמש שמעלים ומסתיר על אור השמש, דלולא הנרתק
 לא הי' יכולים לקבל אור השמש מפני עוצם הבהירות שלו, ורק ע"י הנרתק
 יכולים לקבל את אור השמש כו'. וכמו"כ ש' אלקים הוא שמעלים על האור
 דש' הוי', דלולא ההסתר לא היו העולמות יכולים לקבל את האור דש' הוי'
 והיו בטלים בתכלית כאור ווי' השמש בשמש כו', וע"י ההסתר דש' אלקים
 יכולים לקבל את האור להיות בבחי' מציאות דבר כו'. והגם שהי' הצמצום
 באוא"ס ויש כמה צמצומים בסדר השתל', מ"מ כל הצמצומים לא הועילו כ"א
 שיהי' דוקא מסכים ופרסאות. דהנה כללות ענין הצמצומים הוא בחי' מיעוט האור.
 דצמצומים דסדר השתל' נודע שהן בחי' מיעוט, ורק צמצום הראשון הוא
 בחי' סילוק האור וכן צמצום דא"ק הוא בבחי' סילוק כמ"ש בע"ח שהעלה
 האור דחצי פרצוף התחתון למעלה בחצי פרצוף העליון כו', ומ"מ גם צמצומים
 אלו התכלית מהם הוא ענין המיעוט כו'. דהנה צמצום הראשון שהוא בחי'
 סילוק האור ה"ו רק שנתעלם האור לא שהי' כאן איזה דבר המעלים כ"א
 שהאור נתעלם במקורו, ולכן אח"כ כשהאיר האור הוא ממהות האור הראשון
 רק שהוא בבחי' מיעוט בלבד כו'. שהרי גילוי הקו הוא מהאור שלפני הצמצום
 וכמ"ש בע"ח המשיך קו א' דק מאור העגול שלו, דהיינו מהאור שנתעלם. דאור
 הקו אינו מהות אור ח"ו כ"א הוא מאור הא"ס שלפני הצמצום, רק שבא בבחי'
 קו כו'. הרי ההתחדשות שנעשה ע"י הצמצום הוא רק זאת שבא בבחי'
 קו דק ובבחי' מעומ"ט שזהו בחי' מיעוט בלבד כו'. והיינו מפני שלא יש כאן
 דבר המעלים ומסתיר על האור כ"א שהאור נתעלם במקורו ע"כ גם אחר
 הצמצום נמשך מהות אותו האור כו'. וכידוע שאחר הצמצום חזר והאיר
 האוא"ס ונמשך אותו האור רק שבא בבחי' מיעוט כו'. ונודע דאור הקו
 בא תחלה בנקודת הרשימו שהיא נקודה העלמית שהאור נתעלם בה ובא אח"כ
 בבחי' הקו כו'. ובאמת מבו' במ"א שזהו כמו בחי' פרסא כו'. אך י"ל שג"ז
 אינו כמו פרסא שהרי הן האותיות שהיו קודם הצמצום כו' וכידוע במא' גליף
 גליפו בטה"ע שזהו בחי' אותיות הרשימו והוא בחי' כח הגבול שהי' באוא"ס
 גם קודם הצמצום רק שלא הי' ניכר, וע"י הצמצום הוא שנתגלו כו'. א"כ
 הרי הן הן האותיות שלפני הצמצום, והגם שע"י הצמצום נעשו בבחי' מציאות
 וכמ"ש במ"א דקודם הצמצום לא היו האותיות בבחי' מציאות כלל וע"י
 הצמצום נעשו בבחי' מציאות אותיות כו', מ"מ ה"ה האותיות דאוא"ס שלפני
 הצמצום שאין זה בחי' דבר המעלים כו'. והנה הקו עצמו ידוע שזהו כמו
 המשכה דשערות וכמ"ש באד"ר האי חוטא יקירא קדישא כו' איקרי מזל כו', הרי
 שערות הן בחי' מיעוט האור כו', וגם שזהו שהמשכה מאוא"ס הוא באופן
 כזה היינו בבחי' המשכה דשערות ע"כ הכל הוא בחי' מיעוט לבד כו'. וכמו"כ
 צמצום הדיקנא ושאר צמצומים הכל הוא בחי' מיעוט לבד כו'. והנה הצמצום
 דא"ק הוא בבחי' סילוק כנ"ל, והי"ז ג"כ רק התעלמות האור מעצמו לא ע"י
 דבר המעלים על האור כו'. וכמו"כ בצמצום הראשון להיות שזהו רק התעלמו'
 האור בעצמו ה"ו רק בחי' מיעוט כנ"ל, כמו"כ בבחי' א"ק מבחי' הצמצום
 שבו היוצא מזה הוא בחי' מיעוט לבד כו' (וז"ש בע"ח שער הנקודים פ"ב

דהצמצום הוא בשביל האצי' ופרסא בשביל הברי' והיינו כי באצי' בכללות
 הוא בחי' הגילוי דאוא"ס בבחי' מיעוט לבד, ולהיות האור בבחי' מהות אחר הוא
 בברי' כו' וכמשי"ת), רק שבא"ק נעשה גם פרסא וכמ"ש בריש אד"ר ופריס
 חד פרסא קמי', וכ' בע"ה שם שזהו בחי' פרסא דא"ק כו'. אך מצד הצמצום
 שבו הוא בחי' מיעוט לבד כו', ולכן אורות דתהו שהן שלא ע"י הפרסא וכמ"ש
 בבי' האד"ר על מאמר הנ"ל שע"י דחיקת שלמעלה מהפרסא יצא דרך העינים
 והן בחי' אורות דתהו, הרי הי' אורות בלתי מוגבלים כלל ולא הי' בבחי'
 התיישבות בכלים כו' כנודע. הרי שהצמצום בלבד אינו מועיל כ"א צ"ל בחי'
 מסך ופרסא דוקא שיעלים על האור שע"ז בא האור בבחי' הגבלה ושיהיו
 עולמות בבחי' מציאות כו'. ועז"א יהי רקיע ויהי מבדיל כו' כהדין קרומא
 דפסיק במועי דב"ג כו'. ויש כמה מיני מסכים ופרסאות וכמ"ש והבדילה
 הפרוכת לכם בין הקדש ובין קה"ק, שזהו הפרסא שבין כתר לחכ'. וכידוע
 שהג' דיורים שהיו במקדש הן נגד התלת עלמין שבזהר פ' שלח דקנ"ח ע"א.
 והן עולמות ב"ע ועולם האצי' ועולמות הא"ס שלפני האצי'. דקה"ק הוא נגד
 עולמות הא"ס שלפני האצי' וההיכל נגד האצי' וחצר המשכן נגד ב"ע. וא"כ
 הפרוכת שבין הקדש לקדה"ק הוא הפרסא שבין הכתר אל החכ' שגם לאחר
 הפרסא הוא בחי' קדש כו'. וכמו שגם ע"י אור הנרתק מאיר אור השמש רק
 שאינו כמו בלי נרתק דלעתיד הקב"ה מוצא חמה מנרתקה כו'. ויש פרסא בין
 הבינה אל הז"א וכמ"ש ועל ראשי החיות רקיע כעין הקרח הנורא שע"ג חיוון
 עילאין בחי' מדות עליונות יש בחי' רקיע כו'. וכ"ז הכל הוא בחי' הבדלות
 שבקדש שגם לאחר הפרסא מאיר אוא"ס כו'. אך בכדי שיהיו עולמות בבחי'
 יש עד עולם התחתון שבבחי' יש ומציאות ממש עז"א להבדיל בין הקדש
 ובין החול והוא הפרסא שבין אצי' לבי"ע שהיא פרסא המעלמת שאחר
 הפרסא נמשך אור של תולדה בלבד שאינו כמהות האור הראשון שקודם
 הפרסא כו'. וה"ז כמו שכל המתלבש באיזה משל שהמשל הוא דבר זר לגמרי
 מן הנמשל וממילא הוא מעלים ומסתיר עד שגם שהשכל מובן מהמשל אינו
 כלל כמו האור שכל בעצם. ואינו דומה להתלבשות השכל באותיות הדבור
 שגם הם מעלימים על אור השכל, מ"מ ה"ה כלים אל השכל שע"י מתגלה
 השכל, אבל המשל להיותו ענין זר ה"ז מעלים על השכל שהגילוי הוא לא
 כמהות השכל בעצם כו'. ויש העלם יותר, והוא החידה שמעלים לגמרי. דהנה
 במשל הגם שהוא העלם הרי מ"מ הכוונה בזה הוא להיות עי"ז גילוי השכל,
 משא"כ בחידה הרי הכוונה היא להעלים את השכל, וממילא ה"ז העלם
 לגמרי כו'. ובד"כ הוא ההפרש בהפרסאות שבבי"ע גופא דלבוש המשל
 הו"ע לבושי יצי' והחידה הוא כמו לבושי העשי' כו'. ועמ"ש באורך מענין
 הפרסאות בדרוש בשעה שהקדימו, תער"ב. ועפ"ז יובן מה שבחול מותר עשיית
 המלאכה מאחר שיש מסכים ופרסאות המעלימים על האלקות שאינו נראה
 ונגלה למטה ע"כ מותר בעשיית מלאכה. והגם שלגבי אוא"ס אין שום דבר
 מעלים ומסתיר ואם יסתר איש במסתרים אפי' בתכלית ההעלמים וההסתרים
 אין זה מעלים ומסתיר כלל וכי אני לא אראנו כו'. אבל לגבי האדם ה"ז
 העלם וע"כ מותר במלאכה. וה"ז ער"מ כשאינו יודע מהמלך ואינו רואה אותו

הגם שהמלך רואה אותו, הרי אין לו שום עונש כשעושה מלאכה מאחר שהוא אינו רואה את המלך. וכמו"כ הוא לגבי למעלה מאחר שלגבי האדם ה"ז העלם ה"ה מותר במלאכה. ובשבת אסור במלאכה מפני שבשבת הוא עליות העולמות וכת"י ויכל אלקים שמבחי' ההבדלה שמש' אלקים הוא בבחי' כליון שכלו כל ההעלמות וההסתירים ומאיר גילוי אור, ע"כ בשבת אסור בעשיית מלאכה וכל העושה בו מלאכה יומת.

ג) ומעתה צ"ל ענין ארחין דאורייתא. דהנה תושבע"פ שיתא סדרי משנה הו נגד ששת ימי החול, והיינו שגם בחול יהי' גילוי בחי' קדש ויהי' חולין שנעשה עטה"ק. וכמו שהיו תנאים שהיו אוכלים עטה"ק וכדאי' במשנה דפ"ג דחגיגה, ותנן יוחנן בן גודגדא הי' אוכל עטה"ק כל ימיו כו'. והיינו שהכוונה שלו הי' שגם בחולין יהי' הארת הקדש. וזהו ג"כ שע"י התורה ממשיכים גם בחול המשכת הקדושה כו'. דבתורה כת"י ויהי קול מעל לרקיע שממשיך בחי' אוא"ס שלמעלה מכל ההבדלות והמסכים כו'. ואף שתחלת ההתהוות לא הי' אפשר להיות ע"י גילוי אור כ"א ע"י הבדלות ומסכים דוקא כנ"ל, מ"מ לאחר שנתהוו העולמות יכולים לקבל גילוי אוא"ס ולא יתבטלו וכמ"ש בע"ח לענין גילוי הקו שאם הי' נשאר הקו לא הי' אפ"ל התהוות הכלים ואחרי שנתהוו יכולים לקבל גילוי הקו הנשאר מאוא"ס כו'. וזהו שהתורה היא קו האמצעי שע"י התורה מתחבר אצי" * עשי, דאצי' הוא בחי' קדש ועשי' חול, וע"י התורה מתחבר חול עם הקדש וקה"ק וגם למעלה מקה"ק כו'. ובד"כ הוא התחברות אוא"ס עם העולמות שיהי' גילוי אוא"ס בעולמות גם בעולם התחתון כו'. וזהו שנק' התורה דרך וכמו הדרך שהולכין בה מעיר לעיר וגם הולכין בחזרה וא"ל אין זה דרך כ"א שהולכין וחוזרין בה, כמו"כ התורה היא בחי' דרך שע"י הוא המשכת אוא"ס בעולם, וכמו"כ ההעלאה מלמטלמ"ע כו'. וזהו פרטי הש"ס משנה שיש בהם העלאה והמשכה דס' זרעים מדבר בעניני החסדים שהאדם עושה עם חבירו וכמו פאה לקט ושכחה שזהו בחי' חסד שע"י נמשך בחי' חסדים כו' וכמארז"ל ואתך לא אעשה כלה בזכות לא תכלה פאת שדך כו'. וכן תרומות ומעשרות הכל הוא בחי' חסד והמשכת אוא"ס ב"ה. וזהו שאמרז"ל אמונות זה סדר זרעים והביאו התוס' בשם הירושלמי שמאמין בחי' עולם וזרע. ולכאי' אינו מובן מהו האמונה בזה הלא כך טבע העולם שכשזרעין מצמיח ומה שייך ע"ז אמונה כו' (ויותר יתכן בזה ענין הבטחון כו'). אך הענין הוא דזה הזריעה ברוחניות, וכדאי' בתד"א ע"פ וזרע יצחק בארץ ההיא אין זריעה אלא צדקה כו' דזרע צדקות מצמיח ישועות. ובמד"ר זרע הקב"ה תומ"צ כדי להנחילם לישראל כו'. שע"י זריעה דמצות נמשך גילוי אלקות כו'. וע"ז הוא האמונה בהמשכה שע"י תומ"צ כו'. וזהו וימצא מאה שערים, וידוע דמאה הוא בכתר וכמ"ש בזהר בענין מאה שנה כו'. והיינו ההמשכה מבחי' כתר בבחי' מל' ובבי"ע כו'. ס' מועד מדבר בשבתות שהן בחי' העלאה מלמטלמ"ע, דבשבת וביו"ט הוא עליית העולמות כו'. ויש

בזה ג"כ המשכות כו'. ס' נשים הוא בחי' קו האמצעי בחי' המשכה מלמעלמ"ט. והוא השפעה פנימיות שלהוליד גשמות כו'. ס' נזיקין הוא להפריד את הרע וכמו ר"י כולו תנוי' בנויקין הוה שהו"ע הביורורים כו'. וזהו כל ענין התורה בשס"מ בבחי' העלאה והמשכה, וע"כ נק' התורה דרך שהולכין ועולים בה, שע"י התורה הוא ההעלאה וההמשכה דאוא"ס בעולם כו'. ויש בזה חכ' עמוקה באופן ההמשכה שיומשך למקום הראוי דוקא, וכמו הדרך הנכונה היא שהולך בה בדרך ישר ולא יטעה בדרכו לילך בדרך עקלתון, וכמו"כ הוא בדרך התורה שהיא הדרך הנכונה להורות במה שיבוא ההמשכה האלקית, ויש דברים שבהם לא תהי' ההמשכה אלקית, וכמו בתרומה שא' חמשה לא יתרמו ואם תרמו אין תרומתם תרומה, דתרומה הוא המשכת רוממות הא"ס, ובהתרומה דחמשה אלו אינו נמשך רוממות הא"ס, ויש שלא יתרמו ואם תרמו תרומתן תרומה כו'. וכן במעשרות שהודיע התורה במה היא ההמשכה, וכמו מוץ ותבן אין בהם מעשר, דמעשר הוא ההמשכה מבחי' יו"ד קדש עליון, ובמוץ ותבן שהן מדרי' דסט"א א"צ להמשיך לשם מבחי' הקדש שלא יהי' ח"ו תוס' יניקה. ולכן עשו נתן מעשר ממוץ ותבן מפני שהוא בחי' הקלי' והסט"א והי' משבח עצמו שמעשר מוץ ותבן, וע"פ התורה אין בזה מעשר כו'. וכל ענין התורה הוא המשכת אוא"ס בעולם כו'. והנה נת"ל דהיתר עשיית מלאכה בששת ימי החול הוא מפני ההבדלות דמסכים ופרסאות, אמנם ע"פ התורה יש בזה ג"כ תנאים איך שתהי' המלאכה, והיינו שהמלאכה תהי' בהכשר דוקא, וכמו במו"מ באמונה דוקא, דמו"מ הו"ע מלאכה שעו"נ ואחר ועשית מלאכתך, רק שצ"ל באמונה שלא יהי' בזה שקר וגניבה וגזל, ויש מלאכות שהן אסורים ע"פ התורה, וכמו שיש בנין האסור ע"פ דין התורה כו'. וכ"ש באכו"ש שיש בזה אסור ומותר כו' (במשנה דל"ט מלאכות נכלל מזון ולבוש ובית והכל בכלל מלאכה כו'), והיינו דכללות היתר עשיית המלאכה בחול הוא משום ההסתרה דאור האלקי כנ"ל. ולהיות שע"י התורה נמשך גילוי אלקות לכן יש בזה גופא מה שמותר ומה שאסור לעשות, ומ"מ כללות ענין המלאכה מותר בחול מפני שהמשכה דעכשיו היא להוסיף אורות באצ"י והגילוי למטה יהי' לעתיד לכן מותר במלאכה כו'. גם שהמשכה דתורה היא בפנימיות העולמות אבל בחיצוניות ההנהגה היא כפי טבע העולם כו'. וזהו שא' בזה דכד נשמתא נפקא מהאי עלמא אולא באינון אורחין שזהו דוקא כד נשמתא נפקא שההילוך הוא בבחי' הפנימיות, וכ"ז שהיא בעולם ההילוך וההנהגה היא בבחי' חיצוניות וע"כ מותר במלאכה כו'. ומ"מ ת"ח צריכים למעט במלאכה ובשעת עסק התורה אסור לעשות מלאכה, דכמו בתפלה אסור לעסוק במלאכה כמו"כ הוא בעסק התורה כו'. והיינו מפני שע"י התורה מאיר אוא"ס גם בבחי' חול כו'. והנה התורה היא ג"כ בבחי' מדה וכמ"ש מי מדד בשעלו מים, בחי' מים דתורה שהיא ג"כ בבחי' מדה, רק שזהו מדידה עצמיות שאינו מעלים ומסתיר על העצם כו'. דמדידה בהארה דאלקות הוא שמצמצם ומעלים שאינו נמשך עצם האור כו', משא"כ בבחי' עצמות אין המדידה מסתיר כ"א שנמשך העצם כו' וכמ"ש במ"א. וזהו כי ישרים דרכי ה' שהתורה היא דרך ה' שנמשך בה וע"י גילוי אוא"ס בעולם וצדיקים ילכו בהם שממשיכים אוא"ס ע"י התורה כו'. אמנם אוי

וצדיקים ילכו בגין דמשתדלין באורייתא אינון אוליין באלין אורחין, היינו שיהי' לימוד התורה בביטול ואזי ממשיכים או"א"ס ע"י התורה כו'. דהנה תלת קשרין מתקשרין דא בדא ישראל מתקשראין באורייתא ואורייתא בקוב"ה דבכדי שיהי' התקשרות התורה בקוב"ה זהו ע"י שישראל מתקשראין באורייתא. וההתקשרות היא כאשר עסק התורה הוא בבחי' ביטול וכמ"ש לא בשמים היא ולא מעבר לים לא תמצא בגסי הרוח ובמי שמרחיב את לבו כים, כ"א מי שהוא בבחי' * בלימוד התורה ה"ה מתאחד עם התורה וה"ה ממשיך גילוי או"א"ס בתורה כו'. וזהו דבגין דמשתדלין באורייתא בבחי' ביטול ה"ה ממשיכים גילוי אור א"ס בעולם כו', וכד נשמתיין נפקין מהאי עלמא אינון אוליין באלין אורחין, דע"י עסק התורה בתשוקת נפשו בדרכי התורה שממשיכים ע"י גילוי האו"א"ס מלמעלמ"ט ע"יז הוא ההעלאה דנשמות מלמטלמ"ע כו' דע"י שממשיכים מלמעלמ"ט ע"יז הוא ההעלאה מלמטלמ"ע כו'. וכמו עד"מ מים הנמשכים מגבוה לנמוך יכולי' להעלותם למעלה וכפי ערך הגובה שנמשכים משם לפ"ע זה יכולים לעלות למעלה, וכמארז"ל דמעין עין עיטם ש"מ שהי' גבוה מקרקע עזרה כ"ג אמה מפני שהמקוה דכה"ג הי' בגובה כ"ג אמה והי' הוראה שהי' המעין בגובה כ"ג אמה דלפ"ע הגובה שנמשכים משם כך יכולים להעלות אותם כו'. וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה שע"י ההמשכה הוא ההעלאה, וכפי ערך מקור ההמשכה כך היא ההעלאה כו' וע"כ צדיקים העוסקים בתורה וממשיכים גילוי או"א"ס ה"ה עולים בדרכים אלו. וזהו צדיקים ילכו במ כו'.

ד) ופושעים יכשלו במ בגין דלא משתדלין באורייתא, היינו שלומדים תורה שלא לשמה כ"א לקנטר או להתייהר, וכמא' ולמשמאילים היא סמא דמותא כו'. ולכאורה א"מ איך נמצא בתורה ענין רע כזה. אך הענין הוא דהנה ידוע דתושב"כ ותושבע"פ הן עה"ח ועה"ד, ולכאו' איך היא דתושבע"פ הוא עה"ד טו"ר. אך הענין שזהו שהתורה ירדה לברר בירורים, והרי המברר מתלבש בלבוש המתברר. שזהו ירידה והשפלה, וכמ"ש וירד אברם מצדימה, אב רם בחי' שכל הנעלם מכל רעיון שירד למצרים לברר בירורים ה"ז ירידה והשפלה. והגם שנא' ויעל אברם ממצרים שהי' לו עלי' ע"יז מ"מ בתחלה ה"ז ירידה כו'. וכמו"כ בתורה שנתלבשה בלבוש המתברר ה"ז ירידה. והגם דבירור דתורה הוא בדרך מלמעלמ"ט, מ"מ ה"ז בבחי' התעסקות בענינים אלו. וה"ז כמו ההפרש בבירורים במסעות דבנ"י במדבר ובין בומן הבית. דבמסעות הי' הארון הולך לפניהם והורג נחשים ועקרבים ומיישר להם הדרך, ומ"מ הרי צריכים לילך במדבר. משא"כ בזה"ב שהי' הבירור מרחוק בדרך ממילא שלא בבחי' התעסקות כלל כו', וכמ"ש בהבי' במד"ס באה"מ. וכמו"כ בתושבע"פ הגם שהבירור הוא בבחי' מלמעלמ"ט מ"מ הוא בבחי' התעסקות כו'. ויש בתורה ג"כ שהבירור שלא בבחי' התעסקות כלל והוא בפנימיות התורה שמטהר ומזכך את העולם בדרך ממילא. אבל בחיצוניות התורה הבירור הוא בבחי' התעסקות, דהיינו התלבשות בלבושי

המתברר שיש בזה תערובות טו"ר, וכמו כאשר ראובן טוען כך ושמעון טוען * יהי הפס"ד כך וכך, והרי אחד טוען טענת שקר ונתלכשה התורה בזה לברר את האמת, וכאשר מתברר האמת ע"י התורה נעשה עי"ז התחברות עה"ד עם עה"ח כו'. אך מצד הלבושים יכול להיות שיהי' עסק התורה שלא לשמה דאו ה"ה עושה פירוד בין עה"ד ועה"ח. וזה הי' חטא אדה"ר שאם הי' לוקח תחלה מעה"ח והי' ממתין באכילת עה"ד עד השבת הי' כל פריו קדש הילולים לה' שהי' נכלל בעה"ח כו'. אך ע"י שלקח תחלה מעה"ד נעשה פירוד. ועי' ניתנה התורה לחבר עה"ד עם עה"ח, וכשלומד שלא לשמה עושה פירוד ביניהם. וזהו יכשלו בהם, היינו באותן הדרכים שגם הוא הולך בדרכי התורה, רק שהולך בהם בדרך עקלתון, דאת ולעו"ז. עשה אלקי', דכמו שיש דרכים דקדושה כמו"כ יש דרכים דלעו"ז, והוא הולך ונכשל בדרכים אלו. אבל כשלומד תורה לשמה בבחי' ביטול ואפי' שלא לשמה היינו מיראה לא מאהבה דעיקר הביטול הוא כשלומד רק מאהבת ה'. אמנם גם כשלומד מיראה ה"ה בבחי' ביטול ומוזה יבוא גם ללמוד מאהבה, עו"ז צדיקים ילכו בהם כו'. וזהו כי ישרים דרכי ה' הן הדרכים דתורה שהוא להמשיך או"ס שגם לאחר כל ההבדלות והמסכים גם בבחי' חול יהי' המשכת בחי' קדש שזוהו ע"י שמשתדלים באורייתא בבחי' ביטול, ועו"א וצדיקים ילכו בהם כו'.

בשוה"ג בגוכי"ק: הדרוש כי ישרים דרכי ה' שבבה"ז נא' י"ט כסלו א' וישב תקס"ז.

בס"ד ש"פ וישב, פר"ת.

יוסף הורד מצרימה. וצ"ל והלא בכל השבטים נא' לי עלי' וכמ"ש ששם עלו שבטים כו' להודות לה' ולמה גבי יוסף נא' לי ירידה, והלא יוסף הי' גבוה במעלה מהם למה נא' בו לי ירידה, ולהבין זה ילה"ק מ"ש אני ראשון ואני אחרון כו', אני ראשון היינו קודם כל ההשתל' ואני אחרון הוא לאחר כל ההשתל', והיינו דקודם ההשתל' ואחר ההשתל' הכל בשוה וכמ"ש אני ה' לא שניתי, שלא יש שום שינוי בין קודם ברה"ע לאחר שנבה"ע, אתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא אחר שנבה"ע הכל בשוה כו'. ולכאוי' צ"ל והלא ממך הכל כתי', ואיך לא שניתי כלל. אך הענין דהתהוות העולמות הוא מזיו והארה

(*) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: טוען כן.

לבד ולא מעצמותו ית' דעצמות מרומם ומובדל לגמרי מהעולמות כו' והארה
 זו נק' בשם שמו ית' וכמ"ש כי נשגב שמו לבדו, דגם בחי' שמו נשגב שמורה
 על הרוממות והוא בחי' סוכ"ע ה"ז בחי' שמו בלבד, שאינו בערך העצמות
 כלל. וכמו שם האדם שאינו נוגע לעצמו כלל, דכשהוא בפ"ע א"צ להשם
 כלל רק לזולתו שיקרא אותו בשמו ועי"ז נפנה לקוראיו, כמו"כ ענין השם
 למעלה הוא רק לצורך העולמות ואינו נוגע לעצמות כלל. ולכן מדות העליגות
 שמהם הוא החיות והנהגת העולמות הן בחי' שמות ש' אל בחסד ש' אלקים
 בגבו' כו', משום דכללות ההתהוות והחיות של העולמות הוא רק מבחי' שמו
 בחי' הארה לבד כו'. וגם מהארה זו ההתהוות הוא בבחי' יש מאין לא בבחי'
 עו"ע. דעו"ע הוא שהעלול פועל שינוי בהעילה, דכל מניע מתענע בעצמו כו'.
 וכמו בהשפעת השכל הרי ההשפעה עושה שינוי בהמשפיע שהוא מוטרד
 בהשפעה ומוגדר בזה, דבעת שמשפיע שכל זה אינו יכול להשפיע שכל אחר.
 וכן הוא בשכל ומדות שזה בדרך עו"ע שהשכל מתלבש בזה להוליד את המדה
 ובעת שהוא מלוכב במדה זו לא יתלבש במדה אחרת כו'. אבל התהוות העולמות
 הוא בבחי' יש מאין, דהיינו בבחי' אין ערוך כו'. דהנה ההתהוות הוא מבחי'
 הריחוק דבחי' מל', והו"ע והים עומד עליהם מלמעלה בבחי' רוממות והתנשאות
 כו'. והגם שזהו בבחי' התנשאות על עם (ועמ"ש בדרוש להבין ע' פסח ומצה
 ידיעת המציאות והשגת המהות דלמעלה ההתנשאות היא קודם שנתהווה העם
 ונתהוו מההתנשאות כו'). מ"מ ה"ז בבחי' התנשאות והבדלה כו' ואין מלך בלא עם.
 דמהתנשאות זאת נתהוו הנבראים בבחי' מציאות כו', וכמ"ש בלק"ת בהבי'
 דמי מנה. והיינו שההתהוות היא בדרך אין ערוך בבחי' ריחוק שאינו עושה
 שום שינוי כו'. וגם בבחי' הקירוב היינו בבחי' התלבשות כח הפועל בנפעל
 ה"ז ג"כ בבחי' העלם והסתור הכורא מהנברא שזהו ג"כ בבחי' הבדלה כו'.
 שאם הי' בבחי' קירוב ממש לא הי' הנברא בבחי' יש ומציאות כ"א שזהו ג"כ
 בבחי' הבדלה כו' (וזוהו ההפלאה בענין התהוות יש מאין שעם היות שזהו
 בבחי' התלבשות ה"ז מ"מ בבחי' הבדלה כו' וכמ"ש במ"א). ולכן אין ההארה
 האלקית מוגדרת בהתהוות שהרי מהווה ומחי' הכל בשעה ורגע א' וכמשי"א
 המחדש בטובו בכי"ו תמיד מע"ב, שבכ"ע ובכ"ד מהווה הכל מאין ליש הרי
 מהווה כל הנבראים ברגע א' כו'. והיינו שאין ההתהוות עושה שום שינוי
 גם בהארה המהווה כו'. ובכללות ה"ז בחי' הארה בחי' שם בלבד. אבל עצמות
 אוא"ס ב"ה לאו מכא"מ כלל ולא דאית לך צדק ידיעא כו', רק הארה לבד
 הוא שנמשך להוות ולהחיות העולמות שזהו בחי' שמו בלבד כו'. וז"ש אני
 הוי' הוא שמי, שגם ש' הוי' הוא בחי' שם בלבד כו'. ובפרדר"א עד שלא
 נבא"ע הי' הוא ושמו בלבד, שזהו בחי' אור הא"ס השייך אל העולמות שזהו
 בחי' שמו בלבד כו'. וכידוע דהוא ושמו הוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום
 דבחי' שמו בכלל הוא בחי' האור השייך אל העולמות כו'.

(ב) והנה במד"ר בראשית פי"ז אי' שאמר הקב"ה למה"ש חכמתו גדולה
 משלכם שהעביר לפניכם בהמות חיות ועופות ולא ידעו לקרוא
 להם שמות ואדה"ר קרא להם שמות לזה נאה לקרוא שור ולזה נאה לקרוא

חמור כו', ואני מה שמי לך נאה לקרות הוי' לפי שאתה אדון על בריותך כו'. ומובן מזה שהשם אינו רק אל הזולת שיקרא אותו בשמו להיות נפנה לקוראיו, דא"כ ה"ז הסכם בלבד ומפני * לא יכלו מה"ש לקרוא שמות. אלא שהשם אינו רק הסכם כ"א שזהו החיות המחיי' אותו, ועז"א לזה נאה לקרוא שור מפני שאותיות שור הן המחיים אותו כי שרשו הוא מבחי' פני שור שבמרכבה, ולזה נאה לקרוא ארי' מפני ששרשו מבחי' פני ארי'. וזהו חכמתו שהיתה גדולה ממה"ש שידע שרש ומקור כל הנבראים, וכמ"ש השל"ה שידע סוד מרכבה העליונה כו'. וכמו"כ בשמות האדם הוא השם הוא המחיי' אותו וכמו ראובן ע"ש כי ראה ה' שמעון ע"ש כי שמע ה', שזהו שרש כל או"א שמרמוז בהשם והוא החיות המחיי' אותו כו'. אך דעת להבין נקל דלמעלה אינו כן כ"א שהשם הוא רק הארה שאינו נוגע לעצמו כלל, דבנבראים שהתהוותם מאין ליש השם הוא החיות המחיי' את הנברא אבל או"א"ס הקדמון לכל הקדומים אינו שייך לומר כזה ח"ו, כ"א שהשם הוא רק שמהווה ומחיי' עולמות כו'. וזש"א לך נאה לקרות הוי' מפני שאתה אדון כו', דהיינו רק מפני שאנת אשתמודע אדון על כולא להוות ולהחיות עולמות ז"ע השם שמהווה ומחיי' הכל בהארתו ית' כו'. והנה באדם ג"כ השם אינו לעצמות הנשמה, כי הנשמה למעלה אין לה שם, וכמ"ש ולאדם לא מצא עזר כנגדו, ופי' הרמב"ן דעזר הוא השם, ולאדם לא מצא עזר דהיינו שהנשמה בעצם אין לה שם כו'. דמ"ש ויקרא האדם שמות לכל הבהמה והחיי' ה"ז ג"כ למעלה במלאכים העליונים שיש להם שמות מיכאל גבריאל כו', אבל הנשמה למעלה אין לה שם (ולכן אומר בענין זה ולאדם לא מצא עזר כו', וי"ל דוהו מה שיש בנשמה מבחי' חד ולא בחושבן כו' וכמ"ש בזהר בראשית דכ"ב ע"ב דכולהו אינון בחי' דכר ונוק' אבל עילת כל העילות עז"נ ואין אלקים עמדי דלית ביי' חושבן ושיתוף כו' ונוק' היא בחי' שם כו') וכמ"ש בלק"ת בד"ה מי מנה, והיינו כי השם הוא רק בהתקשרות הנשמה עם הגוף, וע"כ מלאכים שיש להם גופים יש להם שמות אבל הנשמה למעלה שאין לה גוף אין לה שם. רק בהתלבשות הנשמה בגוף הוא שנקראת בשם. והרי מה שמתלבש בגוף ה"ז רק הארה לבד, דלא עצמות הנשמה היא המתלבשת בגוף רק הארה מהנשמה כידוע ובהארה זו הוא השם המחיי' את הגוף כו'. וזהו דנשמה אחת יש לה שמות שונות וכמו דרשב"י ע"ה הי' ניצוץ נשמת משה ונק' בשם שמעון, וכן רב המנונא סבא שהי' ניצוץ משה כו'. הרי שבהתלבשות הנשמה בגוף אחר נק' בשם אחר. והיינו מפני שהשם הוא רק בהתקשרות הנשמה ** שנק' בשם לפי אופן התקשרותה בגוף כו'. וי"ל דמפני פשיטות הנשמה יכול להיות בכמה אופני גילויים שונים, וכמו שנת' במ"א בענין ש' הוי' שמתחבר עם כל השמות כמו אל הוי' הוי' אד' הוי' אלקי' הוי' צבאות כו' שלא מצינו כן בשארי שמות (רק בש' אל שנא' אל שדי) והיינו מפני הפשיטות דש' הוי' ש' העצם ע"כ מתאחד עם כל השמות כו'. כמו"כ הוא בנשמה שמפני שהיא בבחי' פשיטות בעצם ע"כ יכולה להיות בכמה אופני

(*) כ"ה בגוכייק, ואוצ"ל : ומפני מה.

(**) כ"ה בגוכייק, ואוצ"ל : הנשמה בהגוף.

גילויים כגופים שונים, ולפי אופן הגילוי הוא השם כו', ויש חילוקים בהגילוי (הגם שבעצם הוא בבחי' פשיטות כו'). וכמו בש' הוי' שמצד הפשיטות היה מתאחד עם כל השמות, הרי מ"מ יש בזה חילוקים וכידוע בהג' יהודים דהוי' אהי' והוי' אלקים והוי' אד' וכמ"ש בהבי' דרני ושמחי דרוה"ר. וכמו"כ הוא בנשמות שיש חילוקים באופני ההתגלות דהנשמה כו'. והענין הוא כמ"ש הפרדס בענין אורות וכלים שהאור הוא בבחי' פשיטות ומשתנה לפי גוון הכלי, ולא שהוא שינוי ממש רק שנראה כך וכמו המים שהן בעצם בגוון פשוט ונראים לפי גוון הכלי, כמו"כ האור נראה לפי גוון הכלי, והיינו שהכלי מביא את האור (כל"א רופט ארויס דעם אור) לפי מהותה כו'. וכמו"כ הוא שהתגלות הנשמה הוא לפי אופן התקשרותה בהגוף כו'. ונמצא דהשם אינו לעצמות הנשמה כ"א להארת הנשמה המתקשרת בגוף להחיותו, ולפי אופן התגלות הנשמה והתקשרותה בגוף כך הוא שמו של האדם כו'. וכמו"כ הוא למעלה בחי' השם הוא בהארה המתלבשת בעולמות להוותם ולהחיותם כו'. וכמ"ש הפרדס דש' הוי' בכלל הוא בחי' האור המתלבש בהכלים, ויש חילוקים בהניקוד דש' הוי' בכל ספי' וספי' וכמו בכתר הוא ש' הוי' בניקוד קמץ ובחכ' בניקוד פתח ובבינה בניקוד צירי כו'. דכללות ש' הוי' הוא האור שנמדד לפ"ע הכלים דע"ס והוא ג"כ בחי' שם והארה כו', ופרטי האורות בכל ספי' מתחלקים בהניקוד כו'. וכמו בנשמה שהשם הוא לפי אופן ההתגלות דהנשמה בגוף כנ"ל, כמו"כ בש' הוי' הוא החילוק בהניקוד כו'. וכמו"כ בשרשו בחי' שמו הגדול באוא"ס שלפני הצמצום דעד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד זהו ג"כ בחי' האור השייך אל העולמות ויש בזה ג"כ בחי' שם דהיינו שם א' כללי ובחי' שמות פרטים כו' וכמ"ש במ"א.

ג) והנה בכדי שיהי' המשכת בחי' שמו ית' להוות ולהחיות העולמות צ"ל ע"י אתעדל"ת וכמ"ש בע"ח דבתחלת הבריאה הי' הכל בבחי' הפץ חסד ואח"כ באתעדל"ת תלי' מילתא, וכאשר ההמשכה היא ע"י אתעדל"ת אוי נמשך תוס' אור כו'. וזהו ששם עלו שבטים להודות לה', דבכדי להמשיך בחי' שם הוי' זהו ע"י ההודאה היינו הילולים ותשבחות איך שבורא ומהווה הכל מאין ליש ואיך שלא שניתי כו', ועי"ז נמשך גילוי ש' הוי' בעולם כו'. ועד"מ באדם כשצריכים להשפעת חסדו משבחים אותו איך שהוא איש החסד ונדיב לב ועי"ז נמשך מדת החסד מהעלם ותהסתר אל הגילוי, ואפי' בתחלה הוא בכעס עליו שמתעלם מדת החסד ע"י המדה ההפכיות שמעלמת עליו, ומ"מ כמשבח אותו במדת החסד מתעורר ומתגלה מדת חסדו מהעלם * הגילוי כו'. וידוע שע"י השבחים נמשך המדה משרשה ומקורה העצמי דהיינו מכת ההיולי העצמי שמושרש בהנפש כו' וכמ"ש בהוס' לתו"א בהבי' דואני נתתי. ובוזה יובן מה שמצינו בתלמידי הרשב"י שהיו משבחים אותו, וכדאי' בזהר פ' בא מאן פני אדון הוי' דא רשב"י, דלכאו' א"מ איך יאמרו האדון ה' דא רשב"י שהרי הי' ג"כ נשמה בגוף נברא, ומה"ע השבחים בכלל, והלא הרשב"י ע"ה

הי' מקור התורה הנסתר, ומובן שהי' רחוק מאד מלהתפעל מתשבחות, וא"כ מה"ע ששיבחו אותו, וכמו רבי יהודה קארי אותו שבת וכה"ג. אך הענין הוא דהנה מצינו שגם מלאך נברא נק' לפעמים בש' הוי' וכמו ותקרא ש' הוי' הדובר אלי', וכמו בי נשבעתי גאום ה'. והיינו מפני שהמלאך בעת השליחות הוא בבחי' ביטול בתכלית שאינו בבחי' מציאות כלל בפ"ע רק כח המשלח שבו, וע"כ יכול לאמר בי נשבעתי גאום הוי' וכמ"ש באגה"ק בד"ה להבין אמ"ב צוואת הריב"ש ע"ה. וכמו"כ הרשב"י שהי' בתכלית הביטול לאוא"ס וכמ"ש א בחד קטירא אתקטרנא ב' אחידא ובי' להיטא שלא הי' בבחי' מציאות לעצמו כלל, ע"כ שייך לאמר עליו אדון הוי' דהיינו האלקות שבו, כי לעצמו אינו בבחי' מציאות כלל כו'. וביותר שרשב"י הי' נשמה דאצי' מעצם האצי' שהוא בחי' אלקות ממש כו', וזהו שהרשב"י אמר על עצמו אני סימנא בעלמא, וכן אם שניים הם אני ובני שאין מדרך הצדיקים לרומם עצמם. אך זהו מפני שלא הי' מציאות כלל לעצמו והרוממות הוא רק רוממות אלקי כו', ולהיות שהי' בתכלית הביטול וההתקשרות באוא"ס ב"ה דבי' אחידא כו' ואידי דטרירי למבלע לא פליט וכאשר רצו התלמידים שישפיע להם חכ' שיבחו אותו שעיי' נתגלה וגמשכה חכמתו מהעלם אל הגילוי כו'. וכידוע שיש בחכ' ב' מדרי' הא' כמו שהחכ' היא בבחי' עלי' והתקשרות במקור השכל (ולמעלה הוא בחי' מ"ה דחכ' דהתקשרותה בכתר כו' וכמ"ש במ"א) והב' הוא בחי' החכ' שהיא בבחי' ירידה והשפלה להיות נמשך בגילוי כו'. וזהו שהשביחו אותו להמשיך עיי' גילוי חכמתו מהעלם אל הגילוי כו', וגם שעיי' ממשיכים גילוי החכ' ממקורה העצמי כו'. וזהו שריה"ו קארי לי' שבת בחי' מוחין דאבא כו'. וכמו • הוא למעלה דבכדי להמשיך גילוי אוא"ס בבחי' שמות ומדות עליונות דעצמות אוא"ס הוא לאו מכא"מ כלל כו', זהו עיי' ההילולים ותשבחות שמשבחים אותו ית' בבחי' המדות, וכמו אלקי עולם ברחמיך הרבים כו' אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו כו' זכור רחמיך וחסדיך כי מעולם המה, ובשמר"ע או' ברוך אתה הוי' כו', שעיי' ממשיכים מעצמות אוא"ס להיות גילוי ש' הוי' כו'. וכמו"כ עיי' תומ"צ ממשיכים בחי' השמות, וכדאי' בזהר דכל ענין תומ"צ הוא לאתקנא רזא דשמי', דתורה היא תורת ה' ומצות הן מצות ה' שעיי' ממשיכים תוס' אורות להיות גילוי ש' הוי' כו'. והנה נת"ל שהכלי ממשך את האור כפי מהותה שז"ע השמות בהתגלות והתקשרות האור בהכלים כו', וידוע דאז"פ מצחצח חצי הכלי מפנים והאז"מ מצחצח חצי הכלי מבחוץ, דאז"פ הוא האור המתלבש בהכלים, וכמו השכל שבא בכלי השגה שמשיג את הענין. אך ההשגה עצמה מסתיר על השכל המושג דהיינו שאינו מאיר בגילוי כמו שהוא בעצם כ"א כמו שהשגתו תופסת את הענין. אמנם עיי' ריבוי ההתעסקות במושכלות מזדככים כלי ההשגה ויקבל יותר גילוי אור שכל כו'. וכמו שעיי' התעסקות במושכלות יקבל שכלים געלים יותר, וכן בכל שכל יבוא אל עומק ופנימיות השכל ביותר כו'. וזהו הצחצוח מבפנים כו'. וענין הצחצוח מבחוץ הוא דכאשר כלי שכלו מגושמים ולא יוכל לקבל דקות אור שכל, הנה עיי'

ס פ ר ה מ א מ ר י ם — פ ר " ת

שהמשפיע. לו דוקא שכלים נעלים שלמעלה מכלי שכלו ולא יוכל לקבל כלל ה"ה נופל מזה בעצמו (ער פאלט אראפ בא זיך) ועי"ז מודכך כלי שכלו מהגשמתו שיוכל לקבל אור שכלו בדקות כו'. ובעבודה הר"ע זכור וצחצוח הכלים שנעשה ע"י תורה ומצות שהתורה היא בחי' אר"פ והמצות הן אר"מ ונעשה ע"י צחצוח הכלים מבפנים ומבחוץ שיהי' בהם גילוי אור יותר כו'. והר"ע שתומ"צ הן לאתקנא רזא דשמי' כו'.

ד) אמנם הגם שע"י העלאת מ"ן דהילולים ותשבחות ועבודה דתומ"צ נמשך אוא"ס ב"ה, מ"מ ה"ז ירידה והשפלה לגבי אוא"ס ב"ה וכמארז"ל בדמקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו שזהו ירידה ושפלות כו'. וז"ש רבות עשית אתה ה' אלקי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך גדלו מעשיך, פי' רבות עשית הוא ריבוי ההתהוות וכמ"ש מה רבו מעשיך ה' ומה מלאך בשליש עולם עומד כו' רגלי החיות כנגד כולם כו' וכח"ג שהן גדולי הנבראים וכמו גודל החמה לגבי הארץ כו', ומה רבו מעשיך הן ריבוי הנבראים בדצח"מ שיש בזה ריבוי עד אין שיעור כו'. וכל ההתהוות הזאת היא בשביל נפלאותיך ומחשבותיך שזהו התורה דמאד עמקו מחשבותיך כו', וכמא' בראשית בשביל ישראל ובשביל התורה כו'. וכמ"ש אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, דזה שאנכי עשיתי ארץ הוא בשביל האדם והאדם בראתי בגימ' תרי"ג שתכלית הכוונה הוא קיום התומ"צ כו'. ומ"מ כ"ז הוא רק אלינו, אין ערוך אליך שלגבי עצמות אוא"ס גם ההמשכה דתומ"צ הוא אין ערוך והוא בחי' ירידה והשפלה כו'. ועז"א ויוסף הורד מצרימה, יוסף הוא בחי' צדיק חי עלמין דכניש כל נהורין עילאין, דיוסף ה"ו מרכבה לבחי' יסוד בחי' צדיק חי עלמין כו', והורד מצרימה היינו להחיות העולמות להיות בבחי' ממכ"ע ובבחי' סוכ"ע כו'. דהנה כל העולמות וכל ההשתל' נק' בשם מצרים ל' מיצר וגבול וכמו מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו' שזהו בחי' גבול, וכן כל העולמות העליונים גם כל הגילויים דסדר השתל' הכל הוא בחי' הגבלה כו' וכמ"ש במ"א. וכיותר שזהו מקור לעולם התחתון שהוא בחי' גבול ממש וע"כ נק' מצרימה כו'. ויוסף הורד מצרימה בחי' הירידה וההשפלה להחיות העולמות, והוא שהמשיכו השבטים בהעלאת מ"ן שלהם עלו שבטים כו' להודות לה' להיות ירדת האוא"ס בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע כו'. ונמצא דמה שבהשבטים הוא עלי' ביוסף הוא בחי' ירידה והשפלה כו'. דיוסף הוא למעלה מבחי' שם, דשמות בשרשן הן בבחי' מל' דא"ק ויוסף הוא בחי' יסוד דא"ק שלמעלה מבחי' שם כו', וכמ"ש בהב"י דואני נתתי, וע"כ לגבי יוסף הוא בחי' ירידה כו'. וזהו ויוסף הורד מצרימה דבחי' אוא"ס דלאו מכא"מ כלל ולמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע נמשך להיות בבחי' טובב ובחי' ממלא עלמין כו'.

(*) כ"ה בנוכחיק, ואוצ"ל: שהמשפיע משפיע.

בס"ד ש"פ מקץ, ש"ח, פ"ת.

מאי מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נ"ח והיכן צונו רב אויא
 אמר מלא תסור ורב נחמי אמר שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך.
 וכי הר"ן בדרשותיו ד"ו דרב אויא סובר דכשם שהגירות ודינין וסייגים
 שמדבריהם הם סמוכים על לאו דלא. תסור כמו"כ המצות שנתחדשו מדבריהם
 כמו נ"ח ועירוב ונט"י וכה"ג סמוכים ג"כ על לאו דלא תסור, ורב נחמי סובר
 דהסמך דלאו דלא תסור הוא רק בדברים שיש להם עיקר מן התורה והיינו
 הגדרים וסייגים שעצם הדבר הוא מן התורה וחכמים עשו לזה גדר וסייג אבל
 המצות שחידשו המה אין לזה סמך אלא במ"ש שאל אביך ויגדך כו'. ולהבין שרש
 מחלוקתם צלה"ק מה שמצות דרבנן כוללים ב' הענינים דמ"ע ומל"ת, והיינו
 שיש בהם מעלת מ"ע וגם מעלת מל"ת. וצ"ל תחלה ענין מ"ע ומל"ת. דהנה
 אי' בזהר שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח, דמל"ת תלויים בי"ה דש'
 הוי' ומ"ע תלויים בו"ה. עם היות דמ"ע הן עשיית דבר שעושה דבר מה,
 ומל"ת הן רק מניעת דבר והעדר עשי' מ"מ מל"ת גבוהים ממ"ע שתלויים בי"ה
 כו'. דהנה כתי' הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו ה' אלקינו הוא
 בחי' חכ' ובינה י"ה דש' הוי' הן נסתרות והנגלות ו"ה הן נגלות כו'. ולכאור'
 אינו מובן מפני מה נק' חו"ב נסתרות והלא חכ' היא ראשית ההשתל' שהוא
 ראשית הגילוי, וכמו נקודת ההשכלה באדם שזהו ראשית הגילוי דעיקר הגילוי
 הוא בחי' או"פ, שראשית הגילוי הוא נקודת ההשכלה דחכ' כו', וכמו"כ הוא למעלה
 דחכ' היא ראשית הגילוי דסדר השתל' כו' וכל הגילויים דס' השתל' נכלל
 בבחי' החכ' כו' דחכ' היא יו"ד דש' הוי' שזהו בחי' הנקודה. שנשארה אחרי
 הצמצום, דאחר שנתצמצם ונתעלם עצמות האור נשאר נקודה שיכול להתגלות
 בהשתל' דנקודה זו כוללת כל הגילויים שיתגלו בסדר השתל' כו'. וכמו עד"מ
 נקודת ההשכלה הרי כוללת כל פרטי השכל שיתגלו אח"כ בהשגה דבינה, והגם
 שבהנקודה אינם ניכרים כלל מ"מ הרי כל פרטי ההשגה הן מהנקודה, א"כ נמצא
 הכל כלול בהנקודה כו'. ובינה היא אם הבנים שנולדים המדה מהשכל והשגה,
 וע"כ יש התכללות מדות בשכל ומתגלים אח"כ ונעשים מדות שבלב כו' כנודע
 וא"כ הרי יש התכללות המדות גם בנקודת ההשכלה דמאחר שהשכל מחייב
 מדות הגם ששכל ומדות הן ב' ענינים מ"מ הרי השכל מחייב מדות א"כ בהכרח
 שנמצאים כלולים בנקודת ההשכלה, ונמצא דנקודת ההשכלה כוללת כל פרטי
 ההשגה וכל פרטי המדות כו'. וכמו"כ הוא למעלה דנקודת החכ' כוללת כל
 ההשתל' דע"ס דאצי' כו', וא"כ איך הוא נסתרות. ובפרט בחי' בינה שהיא
 בחי' גילוי ממש וידוע דבינה היא בחי' מקור הקרוב להשתל', דחכ' היא בחי'
 מקור הרחוק ובינה היא בחי' מקור הקרוב כו' וכמ"ש בד"ה ביום השמע"צ
 כנישין כו', וא"כ איך כ"ז נק' בשם הנסתרות כו'. אך הענין דאי' בע"ח שיש
 או"א עילאין ואו"א תתאין ובחי' חו"ב שהן ראשית השתל' זהו בחי' או"א
 תתאין אבל או"א עילאין זהו בחי' עצמיות חו"ב והו"ע מוחין דאבא שלמעלה
 מהשתל' והוא ג"כ בבחי' הנקודה דיו"ד דש' הוי' רק שבהנקודה יש ג"כ
 בחי' העצמיות שלמעלה מבחי' גילוי כו'. וכמו נקודת הרשימו שזהו מה

שנשאר אחר הצמצום בחי' האור השייך אל העולמות שנכלל בנקודת הרשימו שכוללת כל האור שיתגלה בהקו"ח. וידוע שבהנקודה יש בה ג"כ עצמות האור שלמעלה מבחי' האור המתגלה בהקו והוא בחי' פנימיות ועצמות האור שלמעלה גם מהאור שהי' ממלא מקום החלל כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ הוא בנקודת החכ' דכתר בכלל הוא בחי' האוא"ס שלפני הצמצום וכמ"ש בתו"א בד"ה פתח אלי', וע"י צמצום אור העצמי * נשארה הנקודה דחכ' שזהו בחי' האור השייך אל ההשתל', ויש בהנקודה ג"כ בחי' עצמות האור שלמעלה מהשתל' והוא בחי' האין עצמי דכתר שנמצא בחכ' כו' וכמ"ש במ"א. וזהו בחי' מוחין דאבא שלמעלה מהשתל', רק כמו שבא בחכ' ה"ז בבחי' שייכות אל הגילוי ואינו דומה כמו נקודת הרשימו שהיא בחי' העלם כו', דנקודה דרשימו היא נקודה בלי ציור כלל משא"כ נקודה דחכ' היא בציור אות יוד', והיינו ששייך לבחי' הגילוי, דלמעלה מהחכ' הוא בחי' סתימות והעלם לגמרי וכמו שבא בחי' האין העצמי דכתר בחכ' יוכל לבוא לידי איזה גילוי והגילוי הוא בבחי' פנימיות בינה, והו"ע ידיעת השלילה. וכידוע שיש ב' מיני השגה, הא' השגת החיוב והוא שמשיג את הענין המושג, והב' הוא השגת השלילה, והוא שעצם הענין אינו מושג רק ששולל ממנו הפרטים שבהגילויים, דהיינו שהענינים שהן בבחי' הגילוי ה"ה מושלל מזה, דבהעצמי אינם שייכים ענינים אלו, וא"כ ה"ז רק השגת ההפלאה ובוזה באים לקצת הכרה בהאוא"ס המופלא כו' וכמ"ש במ"א, והשגת השלילה וידיעת ההפלאה זהו בחי' פנימיות בינה שמאיר בזה בחי' נקודה העצמיות דחכ' שבאה בבחי' גילוי רק לא בבחי' גילוי ממש כ"א בבחי' שלילה והפלאה כו', וזהו שחז"ב נק' נסתרות היינו עצמיות חז"ב שלמעלה מבחי' גילוי, ומה שיכול להיות בבחי' גילוי אינו בבחי' השגה ותפיסה רק בבחי' שלילה והפלאה כו'. ומשם הוא שרש מל"ת, דלכן הן בבחי' שלילה והעדר העשי' מפני שא"א לבוא בגילוי ממש בבחי' כלים רק בבחי' העדר הכלים כו'. דמ"ע הן בבחי' האור דהשתל' שיכול להיות בבחי' אור בכלי כו' וזהו זכרי עם י"ה רמ"ח שזהו מה שיכול לבוא בבחי' התלבשות ותפיסא בכלים, וע"כ הן בקום ועשה כו', אבל מל"ת הן ב"ה שזהו בחי' עצמות החכ' שא"א לבוא בהתלבשות בכלים רק בבחי' לא תעשה והעדר הכלים יכול להיות הגילוי הזה כענין ידיעת השלילה וההפלאה כו'.

(ב) וזהו שע"י מל"ת נעשה דחיית הרע. דהנה ידוע דדחיית הרע הוא ע"י האור מקיף דא"מ מסמא עיני החיצונים, ולכן מעמד ומצב החיצונים שהוא בין הפנימי אל המקיף הנה פניהם אל הפנימי ואחוריהם אל המקיף וכידוע דיניקת החיצונים הוא בשתי האופנים מריבוי הצמצומים דהא"פ או מהמקיף. דהנה מהגילוי דא"פ אינם יכולים לקבל כי הוא בחי' אור המתלבש בכלים דוקא והכלי הוא בחי' ביטול שזהו הכלי לאלקות, וע"כ הסט"א שהן בתכלית הישות אינם יכולים לקבל כו', רק מהאור המצומצם ביותר יכולים לקבל מפני שיש בהם קצת ביטול דקארי לי' אלקא דאלקיא. ועוד מגביהים

א"ע לקבל מהאומ"מ וכמ"ש אם תגבי' כנשר כו', וזה בדרך העוה וחוצפה דחוצפה כלפי שמיא מהני כו'. אך רק אחוריהם אל המקיף שאינם יכולים לקבל בבחי' הפנים שלהם רק אחוריהם לבד אל המקיף כו'. וגם פי' אחוריהם אל המקיף שמקבלים רק מבחי' אחוריים וחיצוניות המקיף והיינו מבחי' העלם שאינו מאיר בגילוי. וכמו פרעה אותיות הערף שמקבל מבחי' עורף ואחוריים שזהו כמאן דשדי בתר כתפי, דהיינו שלא יש שם גילוי הרצון (עמ"ש בסי' בד"ה עבדים היינו). אבל כאשר מאיר גילוי המקיף ה"ה מתבטלים. וזהו שהאומ"מ מסמא עיני החיצונים ודוחה אותם כו'. והנה אור אבא ג"כ דוחה את החיצונים משום דאור אבא זהו בחי' עצמות אוא"ס בחי' אין דכתר שבחכ' כנ"ל, וע"כ אור אבא דוחה את החיצונים כו'. וזהו דמל"ת שהן בבחי' י"ה כנ"ל ע"כ ע"י מל"ת הוא דחיית הרע כו'. ובאמת ע"י מל"ת ממשיכים בחי' המקיף עצמו והוא עפמ"ש בתו"א ד"ה חייב אינש לבסומי בפורי' דרוה"ר דעיקר הל"ת שלא להיות כיסוי והסתר אוא"ס ב"ה כו', וגדול כח גילוי הכיסוי והסתר עיקר האור מהמשכת השתל' האור שאינו אלא זיו והארה בעלמא. והענין הוא דהנה מל"ת הוא שמונע עצמו מלעשות הרע שמעלים ומסתיר על אוא"ס ועי"ז מסיר ההעלמות וההסתרים שלמעלה. והנה שרש כל ההעלמות הוא מהצמצום הראשון שזהו בחי' העלם הראשון על האוא"ס. והגם שאין זה ע"י דבר המעלים כ"א מה שהאור נתעלם במקורו כו' (וכמ"ש בד"ה כי ישרים דרכי ה', פר"ת) מ"מ ה"ז כח ההעלם להעלים את האור והגילוי כו'. והנה העלם הצמצום שנתעלם עיקר האור היינו בחי' הפנימיות כו'. דהנה בחי' האור שנמשך בעולמות אחר הצמצום דהיינו גילוי הקו ה"ה נמצא כלול באוא"ס לפני הצמצום, רק שלא הי' ניכר מפני גילוי בחי' פנימיות האור שהוא האור העצמי שגם בחיצוניות האור הי' מאיר בחי' הפנימיות כו'. ועד"מ בהשפעת השכל מהמשפיע אל המקבל הרי עצמות השכל של המשפיע אינו בערך המקבל כלל רק בחי' חיצוניות אור השכל הוא שנשפע אל המקבל. והרי גם שכל הזה הנשפע אל המקבל הי' כלול בשכל המשפיע רק שלא הי' ניכר שהמשפיע בעצמו לא ידע מזה והי' מעורב עם הפנימיות, וממילא הי' מאיר גם בזה פנימיות האור ובהכרח שיצמצם ויעלים אור שכלו ואזי נמצא בחי' חיצוניות האור שכל השייך אל המקבל. והרי בצמצום זה יש ב' ענינים, הא' שנעשה ניכר חיצוניות השכל, דבתחלה לא הי' ניכר כלל וע"י הצמצום נעשה ניכר בפ"ע. והב' דבחי' הפנימיות שהי' מאיר בהחיצוניות מסתלק ומתעלם, וכ"ש שמתעלם הפנימיות ממש היינו אור שכל העצמי כו'. והדוגמא למעלה דבחי' חיצוניות האור דהיינו האור של העולמות שהי' כלול באוא"ס שלפני הצמצום היינו בחי' שרשי האורות שהן ע"ס הגנוזות שהן כלולים באוא"ס שלפני הצמצום ולא היו ניכרים כלל שהיו בבחי' הביטול בתכלית בבחי' העדר המציאות לגמרי דאין מציאות לגנוזות כו', והי' מאיר בהם בחי' פנימיות האור היינו בחי' האור העולה על כולנו המבו' בסש"ב ח"ב דבצירוף התיבה יש בכל אות אור וכח מיוחד ולבד זה האור העולה על כולנה כח עליון כו', ועמ"ש מזה בדרוש בשעה שהקדימו, תער"ב, והוא בחי' אוא"ס הבל"ג שהי' מאיר בשרשי האורות קודם הצמצום כו', וע"י הצמצום נעשה ניכר שרשי האורות בפ"ע, והיינו

שירדו ממדריתגתן ומעלתן שהיו קודם הצמצום שלא היו בבחי' מציאות, וכאשר נתגלו נעשו בבחי' מציאות כו'. והאור הפנימי שהי' מאיר בהם היינו בחי' אוא"ס הבל"ג נסתלק ונתעלם כו' וכ"ש שנתעלם בחי' האור הפנימי והעצמי כו'. והענין הוא דהנה ע"ס הגנוזות הן בבחי' עלות הרצון ובחי' אוא"ס הבל"ג המאיר בהם הוא בחי' האוא"ס דעלות הרצון, וזהו המבו' במ"א דבחי' עלות הרצון הוא שרש בחי' ממכ"ע כו', וכמ"ש בדרוש הגי"ל, וזהו בחי' הפנימיות שבחיצוניות כו'. ובחי' הפנימיות בעצם הוא בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון כו', וכ"ז הוא שנתעלם ע"י הצמצום כו'. והנה האור שנתעלם הוא שנעשה בבחי' מקיף והו"ע העיגול הגדול שלפני הקו שזהו בחי' הפנימיות שבחיצוניות וגם בחי' הפנימיות ממש. וכמו עד"מ גבי המשפיע כאשר משפיע אל המקבל הרי מאיר אצלו בחי' הפנימיות שלו גם האור שכל שלעצמו רק שהוא ע"י הצמצום שבשכלו שאינו מאיר בגילוי רק בבחי' מקיף ואינו מתגלה בחיצוניות השכל כו'. וכמו"כ הוא למעלה שהאור שנתעלם הוא בבחי' מקיף כו', ובפרט שהרי חזר והאיר רק שהוא כבי' לעצמו לבד ולא בגילוי ממש ואינו מאיר בהחיצוניות כו'. וזהו בחי' עיקר האור שהצמצום מעלים דהיינו בחי' הפנימיות שבחיצוניות וגם בחי' הפנימיות ממש, ומה שבא בהתגלות הוא בבחי' חיצוניות האור כו', וע"י מל"ת שמונע עצמו מלעשות הרע ה"ה מסיר את ההעלם וההסתר, הנה בשרשו הוא הסרת ההעלם מעיקר האור שמאיר בחי' האו"מ בגילוי וכמא' דכד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקו"ב בכולהו עלמין, דהיינו גילוי בחי' אוא"ס הסוכ"ע דבשרשו הוא בחי' פנימיות האור דאוא"ס שלפני הצמצום שמאיר בגילוי כו'. וע"י מ"ע נמשך בחי' חיצוניות דהיינו בחי' אור הקו רק שבזה גופא נמשך תוס' אור והיינו שיהי' בבחי' גילוי כו'. והוא בשתי פנים, היינו שהאור שבמדרית העליונה יאיר גם במדרית התחתונה ושיהי' גילוי בחי' עצם האור כמו שהוא כו'. וע"י מל"ת נמשך בחי' עיקר האור בחי' האו"מ כו'. והמעלה במ"ע שנמשך בבחי' אור בכלי ובמל"ת אינו נמשך בבחי' כלים כ"א בבחי' מקיף כו'. והנה מצות דרבנן הן ג"כ לדחות הרע וכמו בנט"י שזהו דחיית החיצונים שלא ינקו מהידים דבסופי האצבעות יכולים לינק מהצפרנים היוצאים חוץ לבשר דבטופרהא אחידן כו' וע"ז תקנו נט"י שלא יהי' יניקה, והוא ע"י הרחיצה במים שהן בגוון פשוט דהיינו בחי' עצמיות החכ' שע"ז נעשה דחיית החיצונים כו' וכמ"ש במ"א באורד, וכן נר חנוכה שזהו ג"כ לדחות את הרע ולכן הוא בשמאל דוקא לתקן קו השמאל ומניחה על פתח ביתו מבחוץ רה"ר טורא דפרודא כו' כנודע כי חכמים עיני העדה שהמשיכו בחי' אור אבא שדוחה את החיצונים כו' ולהיות שזהו דחיית הרע ה"ז הסרת העלמות והסתרים מאיר ע"ז בחי' עיקר האור בחי' האו"מ כו' ונמצא דמצות דרבנן הן לא כמ"ע ולא כמל"ת. דע"י מל"ת נמשך עיקר האור רק שהוא בבחי' מקיף בלבד ובמ"ע נמשך האור בכלי, אבל הוא רק בחי' חיצוניות האור כו'. ובמצות דרבנן יש ב' המעלות שנמשך ג"כ עיקר האור מאחר שזהו הסרת ההעלם והרי הם בבחי' עשיית דבר שזהו בחי' כלי, א"כ במצות דרבנן הוא שהאו"מ בא בבחי' כלי כו'.

ג) והנה הכח לזה שבמצות דרבנן דעיקר האור יהי בבחי' כלים הוא מפני ששרש ההמשכה הוא מעצמות אוא"ס שלמעלה גם מבחי' האו"מ כו'. דהנה ב' המדרי' הנ"ל היינו בחי' אוא"ס דעלות הרצון וקודם עלות הרצון הכל הוא בחי' שמו דהיינו בחי' גילוי האור, רק דאוא"ס שקודם עלות הרצון הוא האור המאיר לעצמו ושלואחר עלות הרצון הוא האור השייך אל העולמות כו'. אמנם בחי' הוא שלמעלה משמו והיינו בחי' ההעלם דאוא"ס משם הוא שרש ההמשכה שיהיו ב' הענינים שיהי' גילוי בחי' עיקר האור ויהי' הגילוי בכלים כו', וע"ד כמו בקרי"ס דכתי' ויולך ה' את הים ברוח קדים דקרי"ס הוא הפך ים ליבשה ים ויבשה הוא עדאת"כ ועדאת"ג בחי' העלם וגילוי, ובכדי שיהי' הפך ים ליבשה שההעלם יהי' בבחי' גילוי זהו מבחי' רוח קדים א"ס קדמונו ש"ע כו', וכמו"כ הוא במצות דרבנן שהוא המשכה עליונה יותר. דהנה ההמשכה דתורה הגם שבכללות היא המשכה שלמעלה מס' השתל' מ"מ הוא ע"פ קו המדה דציצית צריכים להיות כך וכך ותפילין צ"ל כך וכך ואז הוא ההמשכה וע"י מצות ציצית נמשך המשכה כזו וע"י מצות תפילין המשכה זו. ובכללות דמ"ע הוא המשכת אור בכלי ומלית הוא רק בבחי' מקיף כו', והתנאים והאמוראים ע"י מס"ג שלהם בעסק התורה בתכלית הביטול המשיכו מבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' סדר המדה דתושב"כ והוא שגם עיקר האור שהוא האו"מ יהי' כמו או"פ בבחי' כלים כו' וע"ד שאמרז"ל ע"פ ישא ה' פניו אליך איך לא אשא פנים לישראל אני אמרתי ואכלת ושבעת וברכת והן מדקדקים על עצמן עד כזית ועד כביצה, והיינו דע"פ המדידה דתושב"כ דוקא כשאוכל כדי שביעה שמקבל חיות מהמאכל והחיות עולה למעלה אזי ה"ז העלאת מ"ן שיהי' ע"יז המשכת מ"ד דבהמ"ה, אבל אם אינו אוכל כדי שביעה אינו נמשך המשכת מ"ד דבהמ"ז. והן מדקדקים על עצמן עד כזית דגם שאינו כדי שביעה ה"ז העלאת מ"ן שיהי' המשכת מ"ד דברהמ"ז והמשכה זו היא משום שישא ה' פניו אליך נשיאת פנים היינו הגבהת הפנים למעלה במדרי' שלא יש בחי' אחר כלל. דכל ענין המדידה הוא במדרי' שיש פנים ואחור שיש מדידה בבחי' אחר ויש מדידה גם בבחי' פנים, דהיינו שגם האו"מ יש בו מדידה וכמ"ש אורך היריעה האחת כ"ח באמה, דיריעה היא בחי' או"מ יש בזה ג"כ מדה כו', וגם המדידה שהגילוי הוא בבחי' מקיף דוקא כו' כנ"ל. אבל בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' פנים ואחור שם לא יש בחי' מדידה כלל ומשם נמשך שיהי' לא ע"פ המדידה דתושב"כ כ"א גם כזית וכביצה כו', ומ"מ ה"ז המשכה בבחי' קו המדה דצ"ל לא פחות מכזית והיינו ההמשכה בבחי' מדה כו'. וזהו שהתו"מ במס"ג שלהם ועוצם הביטול בלימוד התורה המשיכו מבחי' עצמות אוא"ס שיהי' ההמשכה לא ע"פ מאמר קו המדה כו', וזהו שמצינו שרפב"י הי' גדול כחו כמו משה וס"ר ישראל שנקרע להם הים וכמו שא' גינאי גהרי חלוק לי מימך כו', ונת"ל דקרי"ס הוא מבחי' רוח קדים בחי' א"ס קדמונו ש"ע כו' והיינו שהמשיכו מבחי' עצמות א"ס שלמע' מבחי' גילוי ומשם הוא שנמשך להיות התחברות ב' ענינים כו'. וזה דמצות דרבנן יש בהם ב' המעלות דמ"ע ומל"ח שהן בבחי' קום ועשה במ"ע וא"כ ה"ז המשכת אור בכלי, וגם הם בבחי'

דחיית הרע כמו מל"ת שעיי"ז הוא המשכת עיקר האור כו'. וביאור הענין הוא דהנה ארז"ל ע"פ ורב שלו' בניך א"ת בניך אלא בוניך דתושבע"פ נק' בית ות"ח העוסקים הם הבונים את הבית ואמרז"ל ובנית ביתך זו גמרא. דהנה יש מזון לבוש ובית דבמשנה דשבת בל"ט מלאכות חשיב ג' ענינים אלו הזורע והחורש כו' עד האופה הוא מזון, הגוזז את הצמר וכו' הוא לבוש, הבונה והסותר שזהו שסותר ע"מ לבנות הוא בית. מזון זהו בחי' או"פ שהוא בחי' ממכ"ע בחי' האור המתלבש בכלים כו', לבוש בחי' או"מ והוא בחי' כתר שזהו בחי' מקיף כו' ולהיות שכתר הוא הממוצע בין או"מ ואו"ס המאציל והנאצלים יש בכתר ב' מדרי' מה שהוא ראש ומקור לנאצלים והיינו שמחזי' האצי' ובי"ע בבחי' מקיף והו"ע לבוש מל' בחי' או"מ כו', ובחי' תחתונה שבמאציל שמובדל ומרומם לגמרי שאינו גם בבחי' מקיף לעולמות. ועז"א המלך המרומם לבדו שמרומם ונשגב מן העולמות ונק' עתיק ל' המעתיק הרים שנעתק ונבדל כו'. רק להיות שזהו בחי' תחתונה שבמאציל ה"ז בבחי' מקיף למקיף לעולמות, אבל הוא בבחי' מקיף הרחוק כו'. ובשרשו זהו בחי' או"מ דעלות הרצון שרש ומקור בחי' ממכ"ע כו'. ואו"מ שקודם עלות הרצון ועצמות האור בחי' ההעלם שלמעלה מבחי' גילוי לגמרי כו', וזהו ג"כ ג' המדרי' דמ"ע ומל"ת ומצות דרבנן. דמ"ע שהן המשכת אור בכלים זהו בחי' מזון, ומל"ת שהוא המשכה בבחי' מקיף ה"ז ההמשכה מבחי' חיצונית הכתר שנמשך בבחי' מקיף לעולמות כו', ומצות דרבנן הן בחי' בית שהוא ההמשכה מבחי' עתיק בחי' מקיף הרחוק כו', ומשם הוא ההמשכה שגם המקיף יהי' בבחי' פנימי כו'. וזהו דמצות דרבנן הן ז' כי מעתיק גמשכים שבע תיקונים, ומצות דאורייתא הן תרי"ג שהן תרי"ג ארצין דגולגלתא בחי' א"א כו'. וזהו ג"כ מה שני"ח איש וביתו, שאינו צריכים נר לכאור"א רק איש וביתו, והיינו שזה שייך לבחי' בית להיות שזהו המשכה לבחי' מקיף דבית כו'.

ד) ובוזה יובן מה שמצות דרבנן אינן בכל תוסיף שהרי תרי"ג מצות נאמרו למשה מסיני וכתבי' ולא תוסיפו כו' ואיך תוסיפו חכמים עוד מצות. אך הענין הוא דהנה יש מצווה ועושה ושאינו מצווה ועושה, מצווה ועושה הוא שהעשי' היא העלאת מ"ן ואתעדל"ת, דמאחר שמצווה לעשות הרי עשייתו היא אתעדל"ת דבאתעדל"ת אתעדל"ע כו'. ושאינו מצווה ועושה הוא שהעשי' אינו בבחי' העלאת מ"ן מאחר שאינו מצווה רק שעיי' העשי' נמשך בבחי' אתעדל"ע מצ"ע כו'. והגם שגדול המצווה ועושה כו', מ"מ בענין זה גדול יותר שאינו מצווה שזהו בחי' אתעדל"ע מצ"ע כו'. והענין הוא, דבמצות יש ב' ענינים, יש מצות שהן חובה והיינו המצות שהן בבחי' המשכת אור בכלים, שעיי' האתעדל"ת בעשיית המצות ממשיכים בחי' האור, וע"כ הוא חובה על האדם לעשות המצוה מאחר שעיי"ז ממשיכים את האור כו'. ויש המשכות עליונות שא"א להמשיך בבחי' אתעדל"ת כ"א שנמשך בדרך ממילא עיי' שלימות העבודה דבאתעדל"ת אתעדל"ע, וכמו תספרו חמישים יום שאין סופרים רק מ"ט ימים שזהו שאפשר להמשיך עיי' אתעדל"ת, משא"כ שער הגוין שא"א להמשיך באתעדל"ת, רק שלאחר שסופרים מ"ט יום נמשך ממילא שעה"ג כו'. וכמו"כ

יש במצות וכמו תש"ר שלמנהג הספרדים אין מברכים על תש"ר מפני כי הברכה היא ההמשכה, ולהיות שההמשכה בתש"ר הוא מה שלמעלה מאתעדל"ת דתש"י ותש"ר הן חותם שוקע וחותם בולט חותם שוקע הוא בחי' אורות המתלבשים בכלים וחותם בולט הוא שלמעלה מבחי' התלבשות ואינו מגיע שם העלאת מין, ע"כ אינו מברכין רק שע"י העשי' וע"י הברכה שעל התש"י נמשך ממילא גם ההמשכה דתש"ר. וכמו"כ הוא כללות ההפרש בין מ"ע ומל"ת, דמ"ע הן בקום ועשה וע"י העשי' דוקא נמשך האור, ומל"ת הוא שדוקא ע"י העדר העשי' נמשך האור והגילוי שזהו המשכה שבדרך ממילא כו'. וה"ז כמו חובה ורשות, דמה שבאתעדל"ת אתעדל"ע זהו חובה, וההמשכה שבבחי' אתעדל"ע מצ"ע ה"ז רשות כו'. רק שכללות התרי"ג מצות גם מל"ת הן חובה מפני שבכללות הוא בבחי' האור שבא בבחי' גילוי רק שהוא בבחי' אור מקיף ובשרשו הוא בחי' האור המאיר לעצמו, מ"מ ה"ה בבחי' אור כו'. דאמיתית ענין הרשות הוא במה שאינו בבחי' המשכה וגילוי כלל, דכל אור שהוא בבחי' המשכה אפי' רק לעצמו מאחר שהוא בבחי' המשכה וגילוי יבוא לידי התגלות ואמיתת ענין הרשות שאינו מוכרח כלל בהגילוי הוא בבחי' העלם ועצם האור שאינו בבחי' המשכה וגילוי כלל כו' (וכדוגמת כחות עצמיים הכלולים בהעצם כו') וכמ"ש במ"א, וע"כ מצות דרבנן שהן המשכה מבחי' עצמות אוא"ס כנ"ל זהו בחי' רשות כו', והיינו שלגבי מצות דאורייתא שהן רשות וכמו שאינו מצווה ועושה כו', והוא המשכה מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' המשכה וגילוי שזהו בחי' רשות כו' כנ"ל. ועמ"ש הרמב"ם בהל' ברכות פי"א ה"ג שמברכין על מצות דרבנן אקב"ו אין זה שהקב"ה ציונו לעשות מצוה זו כ"א שהקב"ה ציונו לשמוע לדברי החכמים שהם ציוו לנו לעשות מצוה זו כו' ולדעתו הוא מהמ"ע דועשיתם כו' ע' בכ"מ שם, וזהו שאינו בכל תוסף מפני שזהו כענין רשות והוא המשכה מבחי' רשות, ולכן ההמשכה היא שעיקר האור הוא בבחי' או"פ כו'. וזהו מאי מברך אקב"ו להדליק נר חנוכה ואי' בפע"ח דלהדליק נר חנוכה ר"ת נח"ל והו"ע נחל עדניך תשקם המשכה מבחי' עדן, והיינו המשכה בבחי' קירוב מבחי' עדן עצמו דבנהר כתי' ונהר יוצא מעדן בבחי' ריחוק, אבל נחל עדניך הוא המשכה מבחי' עדן עצמו כו', ובעדן כתי' עין לא ראתה אלקים זולתך כו' שזהו בחי' העלם העצמי דא"ס כו' (עמ"ש מזה באורך בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו) וזהו ההמשכה דמצות דרבנן ולכן אופן ההמשכה הוא שהמקיף מאיר בכלים בבחי' פנימיות כו'. וזהו דרב אויא אר' שהוא מלאו דלא תסור, והיינו שענין מצות דרבנן הן כמו מל"ת דאורייתא שהן לדחות הרע, וא"כ ההמשכה היא כמו במל"ת שנמשך האו"מ דאסתלק יקרא דקוב"ה כו', ולהיות שהן בקום ועשה ה"ה בבחי' כלים ממילא ניכר יתרון המעלה שבהם שהאו"מ הוא כמו האו"פ שמאיר בכלים כו'. ור"ג או' שהסמיכות מהלאו דלא תסור הוא מל"ת דרבנן שהן הגדרים וסייגים שהן לא בקום ועשה וה"ה כמו מל"ת דאורייתא ה"ז בכלל דלא תסור כו', אבל מ"ע דרבנן שהן לדחות את הרע ובקום ועשה שזהו שהמקיף יאיר בבחי' פנימי הרי המשכה זו היא מבחי' מקיף עליון בחי' מקיף דבית כו' אין זה סמוך בלאו דלא תסור כ"א במ"ש שאל אביך ויגידך וקניך כו', אביך הוא בחי' אור

אבא שדוחה את החיצונים וזקניך הוא בחי' עתיק שהוא לי' זקנה כו', ומשם נמשך שגם האו"מ יאיר בפנימי כו'. וזהו מאי מברך אקב"ו להדליק ג"ת, תכלית ענין מצות דרבנן הוא לדחות הרע, דחכמים עיני העדה המשיכו בחי' אור אבא שדוחה את החיצונים כו', וע"י דחיות הרע נמשך עיקר האור בחי' האו"מ. רק שבמצות דרבנן הוא שמאיר בבחי' פנימיות, והיינו מפני ששרש ההמשכה הוא מבחי' נחל עדניך בחי' עדן סתימאה בחי' עצמות א"ס כו'. והו"ו שאל אביך בחי' אור אבא ויגדך זקניך בחי' עתיק ויאמרו לך כו'.

בס"ד ש"פ ויגש, פר"ת.

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא באמ"צ ובארץ כנען כו' ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה. וצ"ל מה"ע לקיטת הכסף שמספר בתורה שלקט יוסף את כל הכסף מאמ"צ כו' ושהביא ביתה פרעה כו'. ולהבין זה צ"ל תחלה ענין הויכוח שבין יוסף ויהודה אודות בנימין, שיהודה טען לא יוכל הנער לעזוב את אביו ורצה שיהי' אצל יעקב דוקא, ויוסף רצה דוקא להעלותו אליו כו'. ומה"ע שהטמין יוסף את הגביע הכסף באמתחת בנימין ועי"ז רצה להעלותו אליו כו'. והענין הוא דהנה ידוע דבנימין הוא בחי' צדיק תחתון, דיוסף ובנימין שניהם נק' צדיקים יוסף נק' צדיק שלא הי' בו חטא כלל ובנימין נק' צדיק שלא הי' בהמכירה דיוסף, וזהו שאמרו במדרש מי יתנך כאח לי כיוסף לבנימין שנק' אחים שהו"ע למען אחי וריעי שזהו בחי' צדיקי'. דהשבטים הי' בהם חטא דמכירת יוסף והיו במדרי' בע"ת ועז"א אמצאך בחוץ דקאי על בע"ת, ומי יתנך כאח לי קאי על יוסף ובנימין שהיו בבחי' צדיקים כו' וכמ"ש בלק"ת על פסוק זה, ויוסף הוא צדיק עליון ובנימין צדיק תחתון. צדיק הוא בחי' יסוד וכמ"ש וצדיק יסוד עולם, והוא בחי' התקשרות והתחברות כו', וצ"ע הוא התקשרות המשפיע בהמקבל וכמ"ש באגה"ק סי' ט"ו ד"ה להבין משל ומליצה, עד"מ האב שמקשר שכלו בשכל הבן בשעה שהוא לומד עמו שרוצה שיבין בנו כו' שע"י החשק והתענוג שיבין בנו מתרבה השפע, דכל מה שהחשק והתענוג ביותר מתרבה ומתגדל השפע ביותר כו'. וכמו"כ הוא למעלה שהוא בחי' עונג העליון בהמשכה וגילוי או"א"ס מלמעלמ"ס וכמ"ש כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא ובארעא כו', וצ"ת הוא ההתקשרות מלמעלמ"ע והיינו תשוקת הגבראים ליכלל במקורם או"א"ס ב"ה וכמ"ש ואל אישך תשוקתך שזהו בחי' צ"ת התקשרות המקבל בהמשפיע כו', ועי"ז עיני הי' אל צדיקים לי' רבים ב' צדיקים עליון וצדיק תחתון, ועיני הן ב' העינים עין עילאה

ועין תתאה יחו"ע ויחו"ת, ויחו"ת הוא שנמשך מבחי' יחו"ת * דצ"ע הוא בחי' יחו"ע. דהנה יחו"ע הוא בהאור שהוא בבחי' דביקות במקורו והיינו באצי' שהוא בחי' גילוי אור ובבחי' דביקות באוא"ס המאציל ה"ז בחי' יחו"ע, וע"י הגילוי אור דאצי' נמשך אור האלקי גם בבי"ע שגם בנבראים יהי' נרגש האין האלקי ויהי' ביטול היש לאין כו'. ובע"ח של"ח פ"ח דבנימין הוא בחי' רוחא דשביק בגווה כו'. דהנה עיקר הכח ויכולת העלאת מ"ן דהמקבל שהמקבל הוא בתשוקה נפלאה להתכלל במקורו זהו מהשפע שנשפע לו מהמשפיע, דע"י ההשפעה של המשפיע ברצון ובחשק שנקלט בתוך המקבל נשאר מזה תמיד רשימו אצל המקבל ועי"ז הוא תשוקת המקבל אל המשפיע, דכל דבר חוזר אל מקורו וע"כ הרשימו גורם תשוקת המקבל אל המשפיע כו'. וזהו בחי' צדיק תחתון שבא ונמשך מבחי' צדיק עליון כו', וכמ"ש המק"מ ויצא דקנ"ה ע"א דבנימין שרשו מבחי' יוסף כו'. והענין הוא דהנה יש כמה מיני העלאת מ"ן, שיש העלאת מ"ן של המקבל מצ"ע וכמ"ש ואל אישך תשוקתך מצ"ע כו'. ובד"כ ה"ז העלאת מ"ן מהבירורים שאנו מבררים למטה, דזה כל עבודת האדם למטה לברר בירורים וע"ז הוא ירידת הנשמה למטה לברר את הגוף ונה"ב וכל הדברים התחתונים והנצוצות המתבררים עולים ונכללים בבחי' מל', ונעשה העלאת מ"ן דמל', והעלאת מ"ן עם היות שזהו מדרי' גבוה מצ"ע שהרי זהו מניצוצות דתהו שלמעלה מהתיקון וכמ"ש בהביאור דאז ישיר ישראל עלי באר, ושם שזהו מבחי' חכ' דתהו ובוה גם מבחי' כתר דתהו כו'. מ"מ במדרי' הגילוי יש העלאת מ"ן גדול מזה והוא העלאת מ"ן שע"י הבנים וכמ"ש הפעם יזבלני אישי כי ילדתי לו ששה בנים כו'. כי בהעלאת מ"ן דבנים יש ג"כ כח האב ומשו"ז ה"ז גדול מהעלאת ** של המקבל מצ"ע כו'. וי"ל שזהו מדות אהוי"ר דנה"א, דהנשמה שרשה מבחי' ז"א אור זרוע לצ"ע כו' ובפרטיות יש נשמות שעיקרן מבחי' ז"א ויש שעיקרן מבחי' מל', ומ"מ גם אותן שמבחי' ז"א באין בעיבור בבחי' מל' וגם הנשמות דמל' שרשן מבחי' ז"א, וכמא' כל נשמתין הוה קיימין בדיוקנאה קמי' מלכא קדישא בחי' ז"א כו' ע"כ העלאת מ"ן דאהוי"ר דנה"א ה"ז העלאת מ"ן שע"י הבנים כו'. גם י"ל שזהו התומ"צ הנעשים ע"י הבירורים דנה"ב כו' ולמעלה גם מזה הוא ההעלאת מ"ן דרוחא דשדי בגווה שזהו מבחי' המשפיע לבד דהעלאת מ"ן דבנים יש בזה גם מכח האם וכמארז"ל לובן מן האב אודם מן האם כו', משא"כ רוחא דשדי בגווה ה"ז רק מן המשפיע לבד כו' ועז"נ הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים, דהיינו ההעלאת מ"ן דכח המשפיע שבגווה זהו טוב מהעלאת מ"ן דבנים כו'. ואו' אנכי ולא אני היינו אנכי מי. שאנכי בחי' א"ס סתימו דכל סתימין כו', וכמ"ש בלק"ת בהבי' דוכל בניך דמשם הוא שרש ההוא רוחא דשביק בגווה כו'. והענין הוא דהנה בע"ח שם אי' דרוחא דשדי בגווה הו"ע עשיית הכלי דאין אשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, הנה זהו בחי' ההוא רוחא דשדי בגווה שזהו בחי' הכלי כו'. ויובן זה עד"מ, דהנה יש

(*) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: יחו"ע.

(**) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: מהעלאת מ"ן.

שהוא חכם מופלג שמשגיג שכל בטוב ואינו יכול להסביר השכל לזולתו הקטן ממנו ויש שכל יכול להשפיע ולהסביר לבעל שכל קטן, וסיבת הדבר הוא דבכדי להשפיע שכל אל הזולת צריך ליקח רק חלק קטן מן השכל מה שישפיע אל הזולת ולהלבישו בענינים ובהסברים שלא יהי' כמו שהוא אצלו, דכל השכל כמו שהוא יודע א"א שיקבל המקבל וגם לא יוכל לקבל כמו שהשכל הוא אצלו רק חלק ממנו יוכל להתקבל וג"ז כשבא באו"א מכמו שהוא אצלו, וזה בהכרח שיהי' ע"י הצמצום שמצמצם א"ע ומניח אור שכלו והשגתו העצמיות על הצד אוי נמצא בו החלק שיוכל להשפיע ושיבוא בענינים שבערך המקבל כו'. ולכן בעת שהמשפיע טרוד בהשגותיו העצמיים לא יוכל להשפיע או כי לא נמצא בו כלל זה החלק הקטן שצריך להשפיע כו'. והצמצום הזה והגחת עצמותו בכדי להשפיע זהו מדת היסוד ושרשו מבחי' החכ' דבינה רק עד הוד אתפשטות ויסוד אבא ארוך עד יסוד ז"א. דבינה היא בחי' מקבל ואיירי דטריד למיבלע לא פליט כו', והיינו כמו שהמשפיע טרוד בהשגותיו העצמיים כו' כנ"ל וגם בינה היא בחי' יש להנחיל אוהבי יש כו'. אבל חכ' היא בחי' משפיע כו', וגם שהחכ' היא בחי' ביטול כח מ"ה כו' וע"כ מהחכ' נמשך כח הצמצום והגחת עצמותו כו'. אמנם תחלת התהוות כח הצמצום בהמשפיע נעשה בו בעת שהי' הוא מקבל מהמשפיע שלו. דהנה במקבלים יש ג"כ ב' מדרי' יש מי שיוכל לקבל ולקלוט ריבוי השפעת שכל ואין כלי שכלו נלאים לעולם, ויש שאינו יכול לקבל הרבה שכל בב"א כי ילאה כלי שכלו מלקבל. ואין זה מצד פתיחות שכלו שהוא קטן מהבעל שכל האחר כי זה שהוא מקבל ה"ה משיג בטוב ואפשר עוד יותר מהאחר, רק שבכדי להיות כלי לקבל צריך לצמצם עצמו ולהניח כל השגתו וכל עניני מחשבתו העצמיים וכל כח שכלו יתן רק לשמוע ולקלוט מה ששומע כו', וכל שהצמצום וסילוק עצמותו הוא ביותר הוא פנוי יותר לקבל ריבוי השפעת שכל דכלי ריקן מחזיק כו'. וזהו דר"ז צם מאה תעניתא לישכח תלמוד בבלי, דמשום ההשגות דת"ב לא יהי' ביכולתו לקבל ת"י דאין תורה כתורת א"י וע"כ צם כו' בכדי שיהי' כלי לקבל כו'. וכח זה הוא ג"כ מהחכ' וכמ"ש וגם אמנה אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה, שבכדי שיהי' בחי' כלי לקבל הוא מבחי' החכ' דוקא, דבינה היא בחי' יש וחכ' בחי' ביטול כו' כנ"ל. והנה כללות הענין שהמקבל נעשה כלי לקבלה הוא מצד התשוקה של המקבל אל המשפיע וההשפעה, והצמצום וסילוק עצמותו באמת הוא עלי' להמקבל שמתקשר ונדבק בהמשפיע ואינו דומה כמו צמצום דהמשפיע להשפיע שזהו באמת צמצום ושפלות שמשפיל עצמו בחלק קטן כו' כנ"ל אבל צמצום המקבל באמת הוא עלי' ודביקות שלו בהמשפיע ובההשפעה כו', וזהו דעשיית הכלי הוא הרוחא דשדי בגווה כו'. וכ' בפע"ח שער קשהמ"ט דעשיית הכלי דכנס"י הוא מרדליא, ועז"נ מקדש אד' כוננו ידיך, דבכדי להיות בחי' מקדש וכמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כלי לאלקות הוא שנמשך מלמעלה והוא מבחי' רדליא להיות דרדליא הוא בחי' אין שז"ע לא ידע כו' נמשך משם כח הביטול להיות בבחי' כלי לקבל כו'. והגם שזהו רק ביטול היש הנה הוא בחי' ביטול היש שבבחי' כלי לביטול אמיתי כו' וזהו הלא אנכי טוב לך מעשרה בנימ

דרוחא דשרי בגווה הוא מבחי' אנכי בחי' א"ס סדכ"ס בחי' רדל"א כו'. והנה בנימין הוא בחי' ההוא רוחא דשרי בגווה דבנימין נולד במס"ב של רחל וכמ"ש ויהי בצאת נפשה וכ' בע"ח שם שזוהו יציאת ההוא רוחא שזוהו נפשה שהוא הכלי שלה כו' וזוהו שיוסף רצה שיהי' אצלו היינו שיהי' נכלל בו. ויהודה רצה שיהי' אצל יעקב דוקא דהנה קו האמצעי הוא דת"י ויעקב הוא בחי' הדעת והיינו יסוד אבא שזוהו דעת דז"א כו' וקיום היסוד בחי' אור וכלי שלו הוא מבחי' הדעת כו' דביסוד יש בחי' אור וכלי האור הוא השפע והפנימיות והכלי הוא בחי' החיצוניות שהוא כלי השפע. ויוסף הוא בחי' האור והפנימיות וכמ"ש כי בן זקונים הוא לו שהוא השפע דבחי' ח"ע זקן שקנה חכ' כו' ובנימין הוא בחי' הכלי החיצוניות (והגם שבנימין הוא בחי' כלי המקבל י"ל שזוהו כמו שהמקבל נעשה בחי' משפיע כו' כג"ל) ויהודה חשב שיוסף שלט בו ח"ו אחיות החיצונים להיות במצרים להחיות עם רב כו'. וע"כ אמר לא יוכל הנער לעזוב את אביו כו'. דבהסתלק בחי' מתבטל כלי היסוד כו' ויוסף רצה שיהי' אצלו שרצה שיהי' נכלל בו וגם להיותו בחי' האור והפנימי וצריך לבחי' הכלי החיצוניות ע"כ רצה להעלותו איליו כו'.

(ב) ועפ"ז יובן מה שהטמין את גביע הכסף באמתחת בנימין שזוהו הי' עצה להעלות את בנימין איליו. דהנה גביע הכסף זהו בחי' אהבה הבאה מצד התענוג והשמחה. דכסף הוא מל' נכסוף נכספת שזוהו אהבה, וכסף סתם הוא בחי' אהבה הנמשכת כמים, וגביע הכסף הוא שנעשה כלי לבחי' יין המשמח שזוהו השמחה והעונג בהתבוננות בגדולת או"ס ב"ה, והו"ע עבדו את ה' בשמחה להתענג על ה' מרוב כל כו' ולמעלה הוא ההמשכה מבחי' עתיק מקור התענוגים דהתגלות עתיק הוא בכינה כו' דהנה גילוי ההשכלה ממקור השכל הוא ע"י המשכת הענג שנמשך ביסוד המים הרוחני שבמוח ששם משכן מקור השכל והוא המכריח את מקור השכל לבוא מהעלם אל הגילוי, דמקור השכל הוא כח המשכיל ה"ה סתום ונעלם, והענג הוא המכריחו לבוא לידי גילוי, והוא בחי' דעת הנעלם המכריח את כח המשכיל וכמ"ש בהבי' דהחלצו. ולמעלה הוא דעת דעתיק המלוכש במו"ס כו'. ולכן כשנופל השכלה חדשה מתמלא עונג עד שמציהיב פניו, וכמו צבהו פניו של ר"א כו'. שזוהו מבחי' הענג שעייז הוא גילוי ההשכלה כו'. אך זהו בהשכלה עמוקה דצהיבת פנים אין זה בסתם השכלה כ"א בהשכלה עמוקה ביותר וכמו בתוספתא חדתא דהיינו שהי' אצלו התחדשות גדולה מזה צבהו פניו. וכמו"כ בשכל הוא משכל עמוק שהוא התגלות מקור השכל כו'. וכידוע בענין הארת פנים שמבחי' תיקון השביעי ואמת, שזוהו גילוי בחי' מו"ס שמאיר בתרין תפוחין כו'. וכמ"ש בהבי' דאלה מסעי. אמנם התגלות התענוג הוא בהשגה שמשגיג הענין באורך ורוחב כו', וזהו שהתגלות עתיק הוא בכינה כו'. והו"ע יין המשמח בחי' הענג שבהשגה כו'. והגביע הוא הכלי לזה, דבהתגלות בחי' עתיק יש בחי' פנימיות וחיצוניות. הפנימיות הוא הענג להתענג על ה' והחיצוניות היא האהבה והדביקות שנדבק באו"ס כו'. והוא מבחי' חסד דעת"י

שזהו בחי' הכלי לבחי' דעת דעתיק המלוכש במו"ס כו'. והגם שגביע הכסף הוא מדרי' גבוה ונעלה מאד ובפרט בשרשו בבחי' עתיק שזהו בחי' ענג העצמי שע"ז הוא התקשרות אוא"ס המאציל בנאצלים כו' מ"מ המשיך יוסף בחי' * גם לבנימין להיות שרשו מבחי' יוסף כו' כנ"ל. והענין הוא דהנה האהבה בתענוגים שזהו מדרי' הצדיקים וכמ"ש בסש"ב פ"ט דעבודת הצדיקים הוא להתענג על ה' כו' יכול להיות אהבה זו גם בביונונים להיות האהבה בבחי' שמחה ותענוג רק שזהו שירוד במדרי' למטה כו', דבעבודת הצדיקים הגם שהוא ג"כ בהשגה הנה זהו בהשגה דאוא"ס הבלתי מושג דההשגה בזה היא לא בבחי' תפיסא בכלי השגה וממילא מאיר בזה עצמות התענוג ובוה גופא העיקר הוא הרגשת הענג לא ההשגה, והיינו שבעבודת הצדיקים העיקר הוא התענוג להתענג על ה' והדבליקות שנדבק באוא"ס ב"ה, ובביונונים הוא בבחי' השגה דהיינו בהאלקות המושג וממילא אין בזה בחי' עצמות הענג כו'. וגם שנרגש בזה ההשגה. יותר מ"מ הרי יש בזה בחי' שמחה ותענוג והיינו שאין זה רק השגה כ"א שמחת וענג הנפש על האלקות שהאהבה היא גדולה יותר הרבה מסתם אהבה כו'. וז"ע גביע הכסף שהטמין באמתחת בנימין דהיינו להיות האהבה מתוך בחי' השמחה והענג שהוא בחי' יין המשמח כו'. וי"ל שבחי' העלאת מ"ן שמבחי' ההוא רוחא דשדי בגווה שנת"ל שזהו למעלה מהעלאת מ"ן דבנים כו' זהו בחי' האהבה שמבחי' השמחה ותענוג כו'. ומה שהטמין אותו הוא שבביונונים צ"ל זה בבחי' גניזה, שאם יהי' השמחה והענג בהתגלות יהי' בבחי' מורגש. דבצדיקים גם בתוקף השמחה והענג האלקי לא יהי' בזה איזה מורגש הגם שנרגש בו הענג אין זה בבחי' מורגש כלל, אדרבא עושה בחי' הביטול ביותר שבבחי' דביקות ממש באוא"ס כו'. משא"כ בביונונים אם יהי' בהתגלות יהי' בזה הרגשת הישות, וע"כ צ"ל בהטמנה ובגניזה כו'. והוא מ"ש תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה ובטוב לבב שבהתגלות יהי' העבודה והשמחה תהי' בהעלם וכמש"א וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך, דכפנימיות הוא בבחי' שמחה ומ"מ בחיצוניות והתגלות הוא היראה כו' ומ"מ להיות שיש בזה שמחה וענג יוכל לבוא ע"ז למדרי' הצדיקי' וכמ"ש בסש"ב פי"ד ומ"מ ירגיל עצמו לשמוח נפשו בה' כו' וכולא האי ואולי כו'. והענין הוא דהנה שמחה גורם התגלות והשפלת העליון אל התחתון, וכמו שאנו רואין שבעת השמחה ידבר איש נכבד מאד עם איש נבזה ושפל וכמו"כ ע"י שמחה יהי' קירוב ועליית התחתון אל העליון שלא בהדרגה כו', וכמו בשמחת בית השואבה שמשם הי' שואבים רוח"ק דבשעת השמחה יכולים הכל לקבל כו' וכמו שא' הלל אם אני כאן הכל כאן ואם אין אני כאן מי כאן, פי' אם אני כאן שגם הוא יכול להיות בבחי' קירוב (ומצד העונה והשפלות אמר כן) הכל כאן, ואם אין אני כאן שיש חילוקי מדרי' מי כאן שיוכל להתקרב כו'. גם פי' אם אין אני כאן, אם אני הוא בבחי' אין וביטול שזהו מצד התגלות השמחה העליונה מי כאן דכולא קמי' כלא כו' והיינו שמצד ** יוכל גם התחתון לעלות ולהתקרב כו'. וכמו שאנו

(*) כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל : בחי' זו.

(**) כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל : שמצד הביטול.

רואין שבעת השמחה יוכל האיש השפל לגשת ולדבר לפני האיש הנכבד ואין זה מצד הגבהות שלו כ"א אדרבא מצד הביטול שאינו מרגיש עצמו ומהותו, דכאשר מרגיש עצמו ומהותו השפל לא יוכל לגשת אל הגדול והנכבד ובעת השמחה מפני הביטול שאינו מרגיש א"ע יוכל לגשת אל הגדול וגם לפני הגדול אין זה בזיון כלל מה שהשפל מדבר עמו כמו שאין בזיון לאדם מה שהזכוב קופץ על ידו מפני העדר תפיסת מקום כמו"כ אין בזיון להגדול כו'. וכ"ז הוא מפני השמחה שעושה הביטול ועי"ז יהי' השפלת העליון אל התחתון וכמו"כ שהתחתון יעלה אל העליון כו'. וזהו ג"כ שע"י האהבה בשמחה יוכל להתעלות הבינוני שיהי' במדרג' הצדיק כו'. וזהו שהטמין יוסף את גביע הכסף באמתחת בנימין שזהו שיהי' אהבה שמצד השמחה והתענוג ועי"ז יתעלה למדרגתו כו'.

ג) ובוז' יובן ג"כ מ"ש על הגביע הכסף והוא נחש ינחש בו, והיינו שבו וע"י הסיר ערמומיות נחש הקדמוני. דהנה בהגביע הי' יודע עתידות ואין דבר נעלם ממנו, והענין הוא דהנה נת"ל דגילוי השכל ממקור השכל הוא ע"י הענג, והיינו גילוי בחי' מו"ס ע"י בחי' דעת דעתיק המלושב במו"ס, והגילוי דזה הוא בחי' יין המשמח שהגביע הוא הכלי לבחי' ומדרג' זו כו'. וזהו שבהגביע הי' יודע עתידות, דהנה עתידות בגשמיות הוא שנעלם מהשגת האדם ושרשו הוא מבחי' מו"ס שסתום ונעלם כו', ולכן נק' חשך וכמ"ש ישת חשך סתרו וכתיו הנסתרות לה' אלקינו (ועמ"ש בד"ה מאי חנוכה פר"ת) במופלא ממך כו'. אך לגבי עצמות אוא"ס אין דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך וכמו כאשר מאיר נר בבית הרי מתגלים כל המצפונים והמטמונים כו', כמו"כ כאשר מאיר בחי' מו"ס או הכל נראה ונגלה כו', וע"כ בהגביע שזהו גילוי בחי' מו"ס הי' יודע עתידות כו'. וזה ג"כ שהסיר בזה ערמומיות הנחש, דהנה ענין הערמה הוא להסתיר ולהעלים דבר בהעלם אחר העלם והיינו שאין זה חכמה כמו שכל וסברא שבהתגלות כ"א כל ענינו הוא להעלים וממילא הרי יש לזה שייכות לבחי' חכ' הנעלמה, ולכן בערמה יש בזה חכ' עמוקה יותר מבחכ' והמצאת שכל כו'. והנה ביעקב כתי' בא אחיך במרמה ולכאו' מה הי' צריכים למרמה בזה, אך זהו מפני שהברכות באו לעשו במרמה וכמ"ש והנחש הי' ערום כו' שגול הנצוצות מהקדושה בדרך ערמה ובזה גופא הוא מעלים ומסתיר עליהם, ע"כ צ"ל הברור ג"כ בדרך ערמה כו'. וזה הי' ג"כ הנהגת יעקב עם לבן הארמי שבועצם הערמה שבו העלים והסתיר על הנצוצות וע"כ הי' צ"ל בחי' ערמה דקדושה שזהו גילוי בחי' מו"ס לברר הנצוצות מתוך העלם עומק הערמה כו'. וזהו אם כה יאמר עקודים הי' שכרך וילדו כו' שע"י ערמה דקדושה הוא הברור דערמה דלעו"ז. וכמו"כ יוסף ברר בחי' ערמומיות הנחש שזה קליפת מצרים דכתי' התנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו כו', דפרעה הי' כתר דקליפה והיינו בחי' חכ' שבכתר דלפעמים אי' שהי' בחי' אבא דקלי' (ונבוכדנצר הי' בחי' כתר דקלי' אנת הוא רישא דדהבא כו') ופעמים אי' שהי' בחי' כתר דקלי' והיינו בחי' חכ' שבכתר דקלי', וזהו שהלך בדרך ערמומיות ואמר הבה נתחכמה לו, שזהו"ע הערמה.

ולו הוא למושיען של ישראל, דמשה הוא בחי' חכ' ורצה להתחכם איליו בח"ס דקליו, וכללות השעבוד הי' בדרך ערמומיות שהערים אותם וכמארז"ל. ויוסף ע"י הגביע הכסף שזהו גילוי בחי' מו"ס הסיר הערמומיות ובירר וליקט הנצוצות שבהם, וזהו שלקח מהם הכסף ובהמתם וכל קנינם שזהו בירור הנצוצות ונתנו לו הכל ברצונם הטוב ואמרו החייטנו כי לכלל אותם בלחם עד שנתנו לו הכל, כי יוסף הוא בבחי' החסדים שהשפיע לכל, אך בזה הי' הערמה שיתנו לו הנצוצות ברצונם הטוב כו', וזהו ונתתם החמישית לפרעה וארבע הידות יהי' לכם, דארבע הידות הן הד' פרצופים שמהחכ' עד המל' והחמישית הוא פרצוף החמישי בחי' הכתר דפרעה אותיות הערף שמשם הוא הנצוצות שהעלם והסתיר כו' כנ"ל, ויוסף הצדיק בירר וליקט הכל ועי"ז המשיך גילוי בחי' פרצוף החמישי בחי' עתיק כו', וזה הי' הכנה לכל ההמשכות שהמשיך משה במ"ת ובקרי"ס כו', והנה בהבירור דמצרים בהעשרה מכות הי' בדרך מלחמה, אמנם זה הי' כאשר קדם יוסף ליקח מהם ברצונם הטוב, דמצרים הי' קלי' קשה ביותר וכמארז"ל דכל עבד הבא לשם לא יצא משם לעולם, והיינו שהי' העלם והסתר ביותר, וע"כ המלחמה לא הי' מועיל ליקח מהם הנצוצות כ"א ע"י שיוסף לקח מהם הנצוצות בדרך ערמה שנתנו לו ברצונם הטוב אזי הי' יכול להיות הבירור בדרך מלחמה כו', וזהו והוא נחש ינחש בו שבירר והסיר ערמומיות נחש הקדמוני כו', וזהו וילקט יוסף את כל הכסף שלקט בחי' נצוצי החסדים, דהנה בימי שלמה אין כסף נחשב למאומה, רק זהב הי' חשוב בעיניו ששלח לתרשיש להביא זהב כו', והוא בחי' אהבה כרשפי אש שהיא כמעלת הזהב על הכסף כו', וכסף הוא בחי' אהבה כמים לא הי' נחשב אצלו מפני דבימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא כו' לכן לא הי' האהבה כמים נחשב בעיניו כו' (י"ל דאהבה כמים היא בחי' חסד דז"א ולהיות דקיימא סיהרא באשלמותא דשוין בקומתן שגם המל' מקבלת מבחי' הבינה לכן לא הי' האהבה כמים נחשבת אצלו (וצ"ע בע"ח דבימי שלמה הי' במדרי' הו') ואהבה כרשפי אש שמבחי' בינה הי' נחשב בעיניו), ונענש ע"ז כי עיקר המשכת אלקות הוא ע"י האהבה הנמשכת כמים להיות דירה בתחוננים כו'. אבל יוסף ליקט את הכסף דוקא, ובד"כ היו הבירורים שלו בחי' נצוצי החסדים דהיינו מבחי' ש' מ"ה כי הבירורים דיוסף הי' שבירר גשמות כו', ועמ"ש בסו' בפסוד"ז ע"פ תהלתו בקהל חסידים, וזהו שליקט כל הכסף והביא ביתה פרעה בחי' ביתא דאתפריעו בי' כל נהורין עילאין, להיות המשכה לנשי' בכל משך זמן הגלות שיהי' להם קיום בגלות ושיבררו בירורים בכח החסדים האלו כו', וזהו וילקט יוסף את כל הכסף, דיוסף המשיך גילוי או"ס מלמעלמ"ט והעיקר הוא בגביע הכסף שהוא הכלי ליין המשמח גילוי בהי' עתיק המלוּבש במו"ס ועי"ז הסיר ערמומיות הנחש דקליו מצרים ובירר מהם הנצוצות כו', וזהו שליקט כל הכסף בחי' נצוצי החסדים כו' (בשבר אשר הם שוברים י"ל שזהו בחי' הערמה שע"ז לקח מהם הנצוצות ברצונם הטוב כו' כנ"ל) והביא כ"ז ביתה פרעה ביתא דאתפריעו בי' כל נהורין עילאין כו'.

בס"ד ש"פ ויחי, פר"ת.

יהודה אתה יודוך אחיך יודך בעורף אויבך ישתחוו לך בני אביך. וצ"ל מהו אומרו אתה יודוך אחיך, דלכאו' הול"ל יהודה יודוך אחיך ותי' אתה לכאו' מיותר, ומהו השיכות דיודוך אחיך למ"ש אח"כ יודך בעורף אויבך, דלכאו' הם ענינים שונים. גם צ"ל מש"א ישתחוו לך בני אביך מפני מה אינו אומר אחיך כמש"א קודם יודוך אחיך ולמה אומר כאן בני אביך כו'. והנה יהודה הוא ל' הודאה וכמ"ש הפעם אודה את ה', ולכן כללות נש"י נקראים ע"ש יהודה וכמ"ש איש יהודי ה' בשושן הבירה כו' שהי' משבט בנימין ונק' בשם יהודי. ובמד"ר אי' אינו אומר ראובני אנא שמעוני אנא אלא יהודי אנא. והיינו מפני שיהודה הו"ע ההודאה שזה יש בכאו"א מישראל ע"כ נק' כולם ע"ש יהודה כו'. אמנם מ"ש הפעם אודה את ה', היינו שאחר לידת והתגלות בחי' ראובן שמעון ולוי אזי הוא בחי' יהודה כו'. והענין הוא דהנה ראובן הוא ראו בן בן הוא בחי' אהבה, והיינו אהבה הבאה מבחי' הראי'. דהנה ראי' הוא התקרבות בדרך חיבה וכמ"ש כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם שזהו החיבה שחיבב את אבותינו כו', וכן הראי' במקדש שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך שזהו מצד האהבה והחיבה לנש"י וכמ"ש אהבתי אתכם אמר ה'. וזהו מלמעלמ"ט וכמו"כ מלמטלמ"ע מנש"י להקב"ה האהבה שמצד הראי' היא אהבה יתירה בהתקרבות ודביקות גדולה. וענין הראי' למטה הוא כמ"ש בזהר לאסתכלא ביקרי' דמלכא, והגם שהראי' היא מדרי' עליונה והיא רק במדרי' הנביאים וכמ"ש ואראה את אד' כו', הנה אין הכוונה ראי' חושיות ממש כ"א ראיית השכל וכמ"ש בזהר בעין השכל דבלבך אתחזי כולא כו'. וגז"ז הוא מדרי' גבוה ומ"מ יכול. להיות בהתבוננות ג"כ כאלו רואה, והוא שיתבונן ויעמיק דעתו באלקות עד שיתאמת אצלו כאלו רואה ממש כו', וכמו הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מאין באת כו' דאו' הסתכל הוא התאמתות הדבר. וכמו"כ הוא בעבודה שיהי' ההתאמתות כאלו רואה כו'. וזהו מ"ש ורעה אמונה שירעה את האמונה שיהי' דעת בהאמונה. דהנה ישראל הם מאמינים בני מאמינים בכריאה והתהוות יש מאין ובה' אחד באמונה פשוטה מה שנלאו חכמי המחקר להשיג בשכלם וקצר מצע שכלם להשיג אפס קצתו הי"ז יסוד פשוט ואמונה קבוע וחלוטה בלב כאו"א מישראל וא"צ לשום אות ומופת כלל. וסיבת תוקף האמונה הוא משום דמזליהו חזי וכמארז"ל אע"ג דאינהו לא חזי היינו הנשמה שבגוף, מזליהו היא שרש ומקור הנשמה חזי, בבחי' ראי' ממש שרואה את הנולד מאין ליש, ואיך שהכל בטל ומיוחד בתכלית כו'. והוא בבחי' ראי' לא בהשגה כי הוא למע' מהשגה גם מהשגת בחי' מול דנשמה רק בבחי' ראי' ממש כו'. ומהראי' דעצם הנשמה מתנוצץ בנשמה שבגוף שבא בה בבחי' אמונה, והיא באמונה פשוטה וחזקה כיתד חזק בל תמוט כו'. וביכולת להביא אמונה זו מהעלם אל הגילוי כמוחו ותבונתו עד שיהי' אצלו בהתאמתות כאלו רואה, שהרי אין דבר עושה א"ע וכאשר רואין מציאות יש בהכרח שנתהווה מבחי' אין אלקי המהווה אותו, והוא בטל בתכלית אל האין האלקי. וכמו שרואה האדם ביטול הגשמי אל הרוחני שהגוף בטל אל הנפש ונגרר אחריו הרי נראה ונגלה

איך שהגשמי בטל אל הרוחני, וזה בגוף ונפש שאין התהוות הגוף מן הנפש רק שהנפש מחי' את הגוף ה"ה בטל איליו בתכלית. הרי מכ"ש בהיש שהתהוותו הוא מהאין האלקי ה"ה בטל איליו בבחי' העדר המציאות לגמרי. שהרי אנו רואין ביטול הבן אל האב הרי הביטול הוא בהנחת עצמותו בעצם מהותו, וכן הוא במשפיע ומקבל שגם המקבל * בעצם מהותו אל המשפיע, הגם שאין התהוות עצם שכלו מן הרב מ"מ ** שהתהוות, השכלתו הוא מהרב ה"ה בטל במציאות איליו. וכ"ש ביש ואין דהתהוות מציאות היש הוא מהאין ה"ה בטל במציאות לגבי האין האלקי כו'. וכמו שהיש בטל אל האין כמו"כ האין הוא בבחי' ביטול לגבי מדרי' שלמעלה כו'. וכשיאריך בהתבוננות זאת ובהעמקת הדעת היטיב וגם שיהי' בשקידה דלא בפעם א' יוכל להיות התאמתות הדבר כ"א כאשר משך זמן יעסוק בזה ויעמיק דעתו היטיב יתאמת אצלו הענין כאלו רואה ממש אמיתית הדבר כו'. וזהו ג"כ אמונה ל' רגילות, וכמו האומן את היונק שמרגילו מעט מעט לאכול, כמו"כ צ"ל הרגילות בזה עד שיתאמת אצלו. וזהו שאומרי' בק"ש ה' אחד ואינו או' ה' יחיד, דיחיד הוא אחדות הא"ס מצ"ע. ותכלית הכוונה הוא ליחדו מצד העולמות דו' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם לאוא"ס אלופו ש"ע כו'. וקודם לזה צ"ל פסוד"ו וברכת ק"ש שהוא ספור שבחיו ש"מ, ואין הכוונה בספור שבחו לבדו כ"א שיהי' בידיעה ומהידיעה יבוא לידי ראי' כו'. וכל האריכות הזאת הוא בכדי שיהי' בחי' ההתאמתות כאלו רואה, ועי"ז תהי' האהבה בבחי' כוסף וכליון נכספה וגם כלתה נפשו בבחי' דביקות באוא"ס במס"ג כו', וז"ע ראו בן כבדא דרחים בתר אבוא ואמי' יתיר מגרמי' נפשי' רוחי' ונשמתי' כו'. והנה זהו העיקר בנה"א, ובד"כ כשמאיר אור הנה"א אוי הוא בחי' ההתאמתות והאהבה כנ"ל. אך מ"ש ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר יבוא לאהבה את ה' צ"ל האהבה בבחי' בע"ת. ועז"א דראובן הוא ע"ש כי ראה ה' בעני, והיינו ימי עניי ומרודי, והוא המרירות על הריחוק שעיי"ז בא לידי ***, ותשובה אינו על חטא ועון כ"א היא השבת הנפש למקורה, כאשר יתבונן איך שתחלה הי' התכללות הנשמה במאצילה ב"ה דנשמה שנתת בי טהורה היא דשרשה באצי' ולמעלה מאצי' וירדה ממקום כבודה ונתלבשה בגוף ונה"ב המעלימי' ומסתירים שנתרחקה מאד ממקורה ומתמרמר בנפשו ע"ז ויצעקו אל ה' בצר להם, ממקום צר שהוא המיצר והגבול שלמטה כו', ועי"ז היא האהבה בתוקף ביותר כיתרון האור מתוך החשך וכמא' במקום שבע"ת עומדים צ"ג א"י לעמוד כו'. וזהו פועל הביטול בנה"ב בבחי' אתהפכא השוכא לנהורא כו'. ועז"א כי עתה יאהבני אישי, והיינו שיהי' במדרי' אישי וכמ"ש ביום ההוא תקראי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי. וההפרש בין בעלי ואישי הוא דבעלי שייך בזה אחיות החיצונים וכמ"ש בעלוני אדונים זולתך, ואישי הוא שלא יש בזה אחיות החיצונים. דאישי הוא אש שלי, והיינו שהרשפי אש התשוקה והצמאון יהי' בבחי' אש

(*) כ"ה בנוכ"יק, ואוצ"ל: המקבל בטל.

(**) כ"ה בנוכ"יק, ואוצ"ל: מי"מ כיון.

(***) כ"ה בנוכ"יק, ואוצ"ל: לידי תשובה.

שלי ממש שיהי' נכלל בקדושת האלקות וכמ"ש בת"ז אית דלא באש ה' ואית דבאש ה' כו'. והיינו בחי' אש האלקי שבבחי' ביטול במציאות ממש כו' וכמ"ש במ"א. וע"י כי ראה ה' בעני' שנעשה אתהפכא חשוכא לנהורא אזי הוא במדרי' אישי בחי' אש שלי ממש כו'.

(ב) והנה כ"ז הוא פ' ראשונה דק"ש שבבחי' רצוא והו"ע וימינו תחבקני בחי' הקירוב והדביקות באוא"ס ב"ה כו'. אמנם פ' שני' דק"ש והי' אם שמוע תשמעו זהו מדרי' שמעון כי שמע ה' והוא בחי' שוב, דראי' הוא מקרוב ושמיעה מרחוק, ואינו דומה שמיעה לראי' להיותו מרחוק וע"כ הוא בבחי' שוב כו'. והנה צ"ל שהרי אמרו"ל חרשו נותן לו דמי כולו. דאם סימא עינו נותן לו דמי עינו חרשו נותן לו דמי כולו, ולכא' אינו מובן הלא ראי' למעלה משמיעה דא"ד שמיעה לראי' ומפני מה חרשו נותן לו דמי כולו. אך הענין הוא שיש מעלה בשמיעה על ראי' כו'. ויובן זה ע"ד שארו"ל חכם עדיף מנביא, ואינו מובן והלא נבואה היא בחי' ראי' וכמ"ש ואראה את אד' כו' וחכמה והשגה הוא בחי' שמיעה לבד הרי נבואה גדולה יותר כו'. ולכן בב"ש בטלה הנבואה הגם שהיו חכמים גדולים מאד מ"מ לא היו נביאים, ומפני מה חכם עדיף מנביא. אך הענין הוא דנבואה עם היותה בחי' ראי' ה"ז בבחי' אספקלרי' שאינה מאירה וכמ"ש וביד הנביאים אדמה, וכמא' כל הנביאים נתנבאו בכה בחי' דמות בלבד באספקלרי' דלא נהרא כו'. דנבואה היא בחי' נו"ה דברי', וא"א להיות בחי' ראיית המהות בבחי' אצי' כו'. וגם נבואת משה שהי' באצי' ובבחי' אספה"מ הרי כתי' וראית את אחורי לפני לא יראו כו'. אבל חכמה הרי יש השגות גדולות ונעלות מאד במדרי' דאצי' ולמעלה מאצי' ובבחי' פנימיות העולמות, וכמו הרשב"י שהיתה השגתו גדולה מאד כו'. וכמו"כ בעבודה יש מעלה בשמיעה, דהנה כתי' ה' שמעתי שמעך יראתי ר"ת ב"פ יש בגימ' תר"ך והן תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן שעולה תר"ך, וקיום המצות הוא בבחי' שמיעה וכמ"ש הלא שמוע מזבח טוב, דבקרבת ה' בחי' ראי' שהיו רואין האש שירד מלמעלה והי' שורף את הקרבן, וע"י הקרבת ה' גילוי אוא"ס בבהמק"ד כו', ומ"מ הוא שמוע מזבח טוב, והוא קיום המצות בקבלת עול דוקא שזה מגיע בבחי' כתר שז"ע תר"ך. דראי' מגיע רק בבחי' חכ' וכמא' איזהו חכם הרואה כו', ושמיעה מגיע בבחי' כתר כו'. וענין שמעך יראתי הוא שע"י שמיעה הוא בחי' היראה, דשמיעה היא מרחוק והו"ע שמאל דוחה שדוחה ומשפיל א"ע מי הוא אשר יערב לכו לעלות ולהתקרב אל אוא"ס ב"ה מי יעלה בהר ה' כו', ועי"ז נופל עליו יראה ופחד ה' וכמ"ש וירא העם ויגעו ויעמדו מרחוק כו', והיינו להיות בבחי' שוב להיות למטה ולקיים המצות בפרי"מ בקבלת עומ"ש. וזהו שיראה הוא מקור התרי"ג מצות, שהרי מצות ל"ת תלוים ביראה וכן גם מ"ע קיום המצות בקבלת עומ"ש הוא ע"י היראה כנ"ל. וזהו ה' שמעתי שמעך יראתי שזהו מקור התר"ך מצות ומגיע בבחי' הכתר כו'. וזהו שאמרו חרשו נותן לו דמי כולו מפני יתרון המעלה שבשמיעה כו'. וזהו כי שמע ה' כי שנראה אנכי, והיינו שהוא נבזה בעיניו נמאס ועי"ז הוא בבחי' שוב כו'. ופי' כי שמע ה' דקבלת עומ"ש זהו בחי' יר"ת ועי"ז נמשך

בחי' יראה העליונה שז"ע כי שמע ה' כו'. והנה אחר ק"ש אומרים או"צ כו' ונכון וקיים הדבר הזה והוא בחי' הרצוא דפ"ר דק"ש וימינו אלי דימינא ושמאלא ובינייהו כלה ימינו הוא בחי' הרצוא דפ"ר דק"ש וימינו תחבקני, ושמאלא פ"ש דק"ש שמאל דוחה אהבה ויראה כו', ואוי"צ הוא בחי' לוי. וזהו שאו' ונכון וקיים הדבר הזה שקאי על התורה, והיינו שישים אל לבו הן שמצ"ע אינו ראוי לעלות וליכלל בה' ולהעלות נפשי מלמטה למעלה ליחידה במאצילה ב"ה דמי יעלה בהר ה' כו', אך הרי האוא"ס מצ"ע בדרך מאיליו וממילא ירד ונמשך ונתלבש בתורה זהרי יש יחוד אוא"ס למטה בתורה, ועי"ז יוכל להמשיך על נפשו גילוי אוא"ס ולקשר נפשו באוא"ס ב"ה, דישראל מתקשראין באורייתא ואורייתא בקוב"ה הרי ע"י התורה מתקשרין נש"י באלקות כו'. וזהו שאו' אמת ויציב כו' ונכון וקיים הדבר הזה, שמאשר ומקיים הדבר הזה עלינו ועל אבותינו על בנינו ועל דורתנו כו' על הראשונים ועל האחרונים דבר טוב וקיים כו' שע"י התורה יכולים הכל להתקשר באוא"ס ב"ה. וז"ע הט"ו ווי"ן דאמו"צ דבווין תתקטר כו', וזהו בחי' לוי בחי' התחברות שאחר האהוי"ר דב' פרשיות דק"ש מתחבר לאוא"ס ב"ה ע"י התורה כו'.

ג) והנה כ"ז הוא בב"פ דק"ש ואוי"צ שהן בחי' ראובן שמעון ולוי, אמנם יהודה הוא ע"ש הפעם אודה את ה' בחי' הודאה שזהו הביטול בהשתחוואת דשמו"ע. דהנה ק"ש היא תפלת מיושב ושמו"ע תפלת מעומד ועמידה מורה על הביטול יותר משיבה, ועד"מ העומד לפני המלך ה"ז ביטול גדול יותר מהיושב. והגם דק"ש הוא דאורייתא ותפלה דרבנן, מ"מ הביטול דשמו"ע הוא למעלה יותר מהביטול דק"ש. דהנה אל דעות ה' ד"ע וד"ת, ד"ת הוא מאין ליש שנתהווה בבחי' יש רק שהיש בטל אל האין האלקי, והוא ביטול היש בלבד, וד"ע הוא שלמעלה יש ולמטה אין דכולא קמי' כלא חשיב כו'. וק"ש הוא בד"כ בחי' ד"ת כי ק"ש היא בבריאה. והגם שאו' ה' אחד שזהו בחי' יהו"ע, מ"מ ה"ז ד"ת שזהו רק מה שרוצה להתכלל ולהתאחד אבל לא שנתכלל ונתאחד ממש כו'. וזהו שאו' ואהבת את ה' אלקיך כו' שיש מי שאוהב כו'. אבל שמו"ע הוא בחי' ביטול במציאות ממש וכמו קמי' דכולא כלא כמו"כ הביטול דשמו"ע הוא כעומד לפני המלך שזהו הביטול דקמי' ביטול דיחו"ע בבחי' ביטול במציאות כו'. וזהו דשמו"ע היא בלחש ובחשאי דוקא בלתי מורגש לגמרי ואינו בחי' אהבה כ"א ביטול כל מציאותו לגמרי בכריעות והשתחוואתו, וזהו שנק' הודאה שאינו ביטול ע"פ שכל כ"א ביטול עצמי שמצד העצם כו'. וזהו הפעם אודה את ה' שזה למעלה מבחי' ראובן שמעון ולוי בב"פ דק"ש ואוי"צ שכ"ז הוא הביטול שע"פ טו"ד, והביטול דשמו"ע הוא למעלה מטו"ד כו'. רק שבכדי להיות הביטול דשמו"ע צ"ל תחלה העבודה שע"פ טו"ד בחי' אהוי"ר דב"פ דק"ש ואח"כ בשמו"ע הוא בחי' ביטול במציאות שזהו בחי' יהודה כו'.

ומעתה צ"ל מ"ש אתה יודוך אחיך, דלכאו' תי' אתה מיותר. ואי' בספרים שלכך נא' אתה שיוצא מכאן שם אנל"א היוצא מהפסוקים דברכת יהודה ולכן נא' אתה. וצ"ל מפני מה מרומז ש' זה ביהודה דוקא. אך הענין

הוא דש' זה הוא שם הגבורה וכמ"ש הבחיי ע"פ זה (וע' בפרדס שכ"א פ"ו) ולכן אתה גבור לעולם אד' הוא ר"ת ש' זה. והענין הוא דאמרז"ל איזהו גבור הכובש את יצרו שנא' טוב ארך אפים מגבור, ובגמ' יומא אי' זהו גבורות גבורתיו שכובש את יצרו, ומה"ע יצרו למעלה. אך הענין דאמרז"ל קוב"ה מצלי מאי מצלי יה"ר שיכבשו רחמי את כעסי וזהו יצרו הוא הכעס בחי' מדה"ד וכובש את יצרו הוא שיכבשו רחמי את כעסי ואו' ע"ז יה"ר שיכבשו כו' שע"י המשכת הרצון בחי' א"א הוא שנעשה המתקת הדין ובכדי שיהי' המשכת הרצון הוא ע"י הגבורה תגבורת העצמות שיהי' המשכת בחי' א"א להמתיק מדה"ד. וזהו איזהו גבור הכובש את יצרו שע"י הגבורה כובש את יצרו, ומביא ע"ז פסוק טוב א"א מגבור שע"י הגבורה הוא המשכת בחי' א"א כו'. והו' ג"כ אתה גבור לעולם אד' דאד' הוא א' דין בחי' דינא רפיא זמ"מ הוא בחי' דין ובחי' אתה גבור נמשך להמתיק בחי' מדה"ד. וענין אתה גבור שזהו תגבורת העצמית הוא בחי' מל' דא"ס שמשם הוא שנמשך להיות המשכת בחי' א"א וכמ"ש ועתה יגדל נא כח אד' היינו כחו ושרשו ומקורו דש' אד', דאד' הוא בחי' מל' ושרשו הוא בחי' מל' דא"ס מח' דאנא אמלון ומשם הוא שיהי' המשכת בחי' א"א. וז"ש ועתה יגדל נא כח אד' ה' ארך אפים כו' ועי"ז נעשה המתקת הדינים. וזהו שאמרז"ל כל העונה איש"ר בכל כחו קורעין לו גז"ד של ע' שנה, דעי' שאו' בכל כחו נמשך מבחי' כח אד' ועי"ז קורעין לו גז"ד כו'. וזהו ג"כ מה שמרומז ש' זה גבי יהודה. דהנה כתי' כי יהודה גבר באחיו, דיהודה הוא בחי' מל' והו"ע ש' אד' כו' ויהודה גבר באחיו שהמשיך בחי' תגבורת העצמות בחי' כח אד' מל' דא"ס במל' ועי"ז נעשה המתקת הדין, ולכן מרומז ש' זה ביהודה להיות דיהודה הוא בחי' הודאה ועי"ז ממשיכים בחי' עצמות א"ס ושהי' הגילוי בבחי' מל' כו'. וזהו שנא' יהודה אתה בחי' אתה גבור שנמשך בבחי' מל' כו'. וז"ש ואתה הוא ושנותיך לא יתמו והקשה הרשב"א ז"ל מה שייך לומר למעלה ושנותיך לא יתמו שאינו שייך שם ענין הזמן. אך הענין הוא דכתי' אני ראשון ואני אחרון, אני ראשון בחי' כתר ואני אחרון בחי' מל' דבמל' הו"ע הזמן היינו מקור הזמן מלך מלך ימלוך עבר הוה ועתיד. והנה כתיב ראו עתה כי אני אני הוא התחברות ב' בחי' גילוי אני שיהי' גילוי אני ראשון באני אחרון, ועי"ז ושנותיך לא יתמו שהזמן דמל' יהי' בבחי' נצחי כו'. וזהו ואתה הוא שע"י ההמשכה מבחי' ואתה עי"ז ושנותיך בחי' הזמן דמל' לא יתמו כו'. וזהו דביהודה יש האותיות דש' הוי' יהי' וקודם אות ה' גא' תחלה ד' ואח"כ ה', ד' וה' שניהם במל' רק ד' הוא ל' דלות ועניות והיינו כאשר המל' היא בבחי' חסרון ומיעוט האור, וזכיום ד' נתלו המאורות שנא' יהי מארת חסר, וכאשר נתוסף יו"ד בהד' נעשה ה' והיא מילוי החסרון שמאיר גילוי אוא"ס במל'. וההמשכה היא מבחי' אתה וכמ"ש אתה הוא ה' לבדיך אתה עשית את השמים ושמי השמים אתה הראשון מלא ה' ואתה השני חסר ה' דבכדי שיהי' ההתהוות אפי' בחי' השמים ושמי השמים הוא ע"י חסרון האור, וכאשר נמשך מבחי' אתה הוא ה' לבדיך נעשה מילוי האור כו' וכמ"ש במ"א. וזהו שנא' ביהודה ד' וה' שע"י ההודאה נמשך בחי' אתה שע"י נעשה מלא ה' בחי' מילוי האור כו'.

ד) יודוך הוא שגם אחיך יבאו לבחי' הודאה וכמ"ש ששם עלו שבטים כו' להודות לה' דבשבטים יש כמה מדרי' דיש י"ב שבטים שהן בעולם הברי', ועלו שבטים הוא שעולים באצי' ועיקר המכוון הוא להודות לה' שזוהו בבחי' עצמות א"ס שלמעלה מאצי' וכמ"ש הטוב שמך ולך נאה להודות, טוב הוא בחי' גילוי אור וזהו בחי' שמך, אבל לך לעצמות א"ס נאה רק להודות בחי' הודאה כו', וזהו יודוך אחיך שזהו בד"כ בחי' נר"נ דנשמה יבואו ג"כ לבחי' הודאה שזה מגיע בבחי' עצמות א"ס כו', ועו"ל יודוך שבכדי שיהי' יהודה אתה זהו ע"י ההקדמה דאחיך, דתחלה צ"ל בחי' ראובן שמעון לוי ואח"כ יוכל להיות בחי' הודאה דיהודה, וכמו שא"א להתחיל בשמו"ע רק צ"ל תחלה פסוד"ז וק"ש, כמו"כ בכללות העבודה צ"ל תחלה בחי' ראובן שמעון לוי ואח"כ בחי' יהודה כו'.

ידך בעורף אויבך. דהנה לעתיד כתי' כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו, דבמצרים כתי' כי ברח העם ואי' בחני' מפני שהי' הרע בתוקף הי' צ"ל כי ברח העם שברחו מהרע והוא בחי' אתכפיא. אבל לעתיד שהרע יהפך לגמרי וכמ"ש ואת רוח"ט יבעיר מן הארץ אזי לא בחפזון תצאו כו', וזהו ידך בעורף אויבך אויבך הוא היצה"ר, וכמ"ש כי תצא למלחמה על אויבך, וידך בעורף אויבך הוא שהרע בורח ומחזיר עורף וכמו דרך הבורחים שמחזירים עורף כו', והוא שאור אבא דוחה את החיצונים ואו"מ מסמא עיני החיצוני', הלינו שע"י המשכת בחי' יהודה אתה יהי' דחיית החיצונים כו', וזהו שייכות יהודה אתה לידך בעורף אויבך שע"י המשכת בחי' עצמות נעשה דחיית ובריחת הרע כו', גם י"ל אויבך הן עניני הגוף זפי' בעורף אויבך דהגם שהן צרכי האדם יהיו בבחי' עורף ולא פנים כו'.

ישתחוו לך בני אביך. השתחווהו הו"ע המשכה וכמו המשתחווה שמרכין ראשו כו' וכמו הכורע בברוך שזהו המשכה מלמעלמ"ט כו', וענין בני אביך הוא דהנה כתי' כי אתה אבינו, וידוע דאבינו הוא בחי' חכ'. וצ"ל והלא אתה הוא לנוכח דהיינו בחי' עלמא דאתגליא ומפני מה נק' חכ' אתה. וכמו"כ צ"ל מ"ש ועבד הלוי הוא דהלויים בעבודתם ממשיכים בחי' הוא עלמא דאתכסי' וגבי כהנים כתי' אתה כהן לעולם כו', והלא כהנים הם למעלה מלויים כו'. אך הענין הוא דאתה הוא שלמעלה מבחי' העלם וגילוי, הוא זהו באור א"ס מפני שהוא בגדר גילוי שייך לומר בזה הוא בחי' העלם כו', אבל עצמות א"ס אינו בגדר העלם וגילוי כו' ונק' אתה שהוא נמצא בכ"מ כמו שהוא בהעלמו כו', ולכן ש"ש שגור בפי כל כו' וכמ"ש במ"א. וזהו שנא' בכהנים אתה כהן דכהנים ממשיכים מבחי' עצמות א"ס, דהמשכת הלויים הוא מבחי' האור וע"כ נא' בהם הוא, אבל כהנים ממשיכים מבחי' עצמות א"ס ע"כ נא' בהם אתה כו'. וזהו ג"כ כי אתה אבינו דבחק' שורה בחי' עצמות א"ס להיות חכ' היא בחי' ביטול שורה בזה עצמות א"ס ע"כ נק' החכ' אתה כו'. וזה"ע ישתחוו לך בני אביך דהשתחווהו היא המשכה בחי' כי אתה אבינו, והו"ע יהודה אתה בחי' אתה ה' לבדך כו'. והממשיכים זה הוא בני אביך הם העוסקים בתורה וגמ"ת דאורייתא מחכ' נפקית שזהו בחי' אביך, וכתי' שמע בני מוסר אביך זהו

תושב"כ, וחכ' היא מקור החסד והרחמים והו"ע גמ"ח, וע"כ הם נק' בני אביך שע"ז ממשיכים בחי' כי אתה אבינו כו', וע"י תורה וגמ"ח הוא ג"כ שיהי' אהוי"ר בחי' ראובן ושמעון כו'. שזהו שצ"ל תורה קודם התפלה וכן צדקה קודם התפלה וכמארו"ל ר"א יהיב פרוטה לעני והדר מצלי כו', ובתורה וגמ"ח שאחר התפלה ממשיכים בחי' כי אתה אבינו כו'. וזהו יהודה אתה יודוך אחיך דיהודה הוא בחי' הודאה וביטול דשמו"ע, ובכדי שתהי' ההודאה היינו שתהי' בהתגלות, דבהעלם ישנה בכאו"א מישראל דלכך נק' כל ישראל בשם יהודה. ובכדי שיהי' בהתגלות זהו ע"י הקדמת בחי' ראובן שמעון ולוי שזהו ב"פ דק"ש ואוי"צ כו'. וע"י ההודאה נמשך בחי' אתה בחי' עצמות א"ס. וע"ז ידך בעורף אויבך שהרע בורח כו'. וישתחוו לך בני אביך שע"י תורה וגמ"ח נמשך בחי' יהודה אתה בחי' כי אתה אבינו כו'.

בס"ד פ' שמות, פר"ת.

ואלה שמות בניי הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו. וצ"ל והלא כבר סיפר בפ' ויגש בואם למצרים וכמש"ש ואלה שמות הבאים מצרימה יעקב ובניו ולמה כפל זה עוד הפעם כאן. גם צ"ל השינוי, דבפ' ויגש נא' יעקב ובניו דמשמע שיעקב הוא בכלל בניי וכאן נא' את. יעקב שאין יעקב בכלל בניי כו'. ולהבין זה צ"ל תחלה מ"ש ואלה שמות בניי דהכוונה היא שמות ממש שמות העליונים שנש"י ממשיכים דכל התורה היא שמותיו של הקב"ה ונשמות ישראל ע"י התורה ממשיכים שמותיו ית'. וכידוע מ"ש בזהר דכל ענין תומ"צ הוא לאתקנא רזא דשמי' דהיינו להמשיך גילוי ש' הוי' שהוא נבדל מכל השמות שהוא שם העצם, דכל השמות אינם עצמיים וש' הוי' הוא שם העצם כו', ובשרשו הוא בחי' שמו הגדול דעד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד כו'. וביאור הענין ילה"ק תחלה ענין השם, דהנה עד"מ שם האדם נראה בחוש שזהו חיותו שהרי כשקוראין אותו בשמו אפי' יהי' טרוד ביותר ה"ה נפנה לקוראיו, גם יכולים להמשיך חיותו ע"י קריאת השם וכמו המתעלף ר"ל מחזירין חיותו ע"י קריאת שמו, ה"ז הוראה גמורה שהשם הוא החיות כו'. ומ"מ ג"ז מובן שהשם אינו עצמיות האדם היינו עצמיות הנשמה, דקודם התלבשות הנשמה בגוף אין לה שם וכמ"ש ולאדם לא מצא עזר דפי' הרמב"ן דעזר הוא השם, והיינו שלהנשמה כמו שהיא למעלה אין לה שם וכמ"ש בלק"ת בד"ה מי מנה, ורק מה שהנשמה מחי' את הגוף הוא ע"י השם שזהו רק הארה לבד, וכידוע דלא עצמות הנשמה מתלבשת בגוף להחיותו דהגוף קטן מהכיל עצם

הנשמה רק הארת הנשמה היא מתלבשת בגוף. וזהו השם הוא רק הארה לבד שאינו עצמות האדם כו'. ועצם השם הוא אותיות חומריות רק שבהאותיות מתלבשת הארת החיות שלהחיות את הגוף כו'. כי כל דבר גבוה שמצמצם עצמו להחיות מדריגה תחתונה הוא ע"י השם היינו שזה רק הארה לבד וההארה מתצמצמת ומתלבשת באותיות השם כו'. וכמו"כ הוא למעלה שהחיות הנמשך מאתו ית' להחיות העולמות הוא מבחי' שמו ית' לבד לא בחי' עצמותו ית'. דעצמות מובדל בערך מן העולמות שאין העולמות יכולים לקבל * רק הארתו ית' הוא שנמשך להחיות העולמות. ויש כמה שמות, כי ההמשכה מאתו ית' הוא ע"י כמה ממוצעים, שכל המשכה מהגבוה אל התחתון הוא בחי' שם כו'. ומשו"י יש שינוים בעולמות, היינו מאיזה שם הם מקבלים כו'. אך כללות הכל הוא בחי' שם בלבד כו'. ויש לנו חזו מפעלות אלקים אשר שם שמות בארץ שאו' זה בדרך הפלאה והפליאה היא שמהוה כל העולמות בבחי' שם לבד שעז"א אשר שם שמות א"ת שמות אלא שמות והיינו שהשמות הן בחי' שמות ל' שממה להיותן בחי' הארה בלבד שבאין ערוך לגבי העצמות כו'. וזהו שבשמות בני"א אנו רואין ששני בני"א שהן בשמות שוין וזה ת"ח וזה ע"ה, ואם הי' השם עצמות הרי היו צ"ל שניהם כמו שהעצמית היא. אך שאין השם רק הארה לבד ולכן יש בזה חילוקים שאינן שוין, וכמו שמצינו בדוגמא שמשכל וסברה א' יכול להיות גילויים והסתעפות שונות וכמו סברת כי יצר לב האדם כו' בתחלה חייב ענין המבול ואח"כ חייב שלא אוסיף עוד לקלל כו'. והיינו שהסברה הוא כמו דבר עצמי ויכול להיות מזה גילויים שונים כו'. וכמו"כ מעצם הנשמה יכול להיות גילויים שונים שבזה הגילוי הוא שהוא ת"ח ובוהו הגילוי הוא רק להחיותו לבד כו', ונמצא שהשם הוא החיות רק שהוא החיות שבא להחיות את הגוף כו'. ולכן אנו מוצאין ג"כ דנשמה אחת נק' בשמות שונים כשבאה בגופים אחרים. וכמו הרשב"י שהי' גיצוץ משה וכן רהמ"ס ונק' בשמות אחרים. וזהו מפני שהשם הוא בהארת הנשמה המתלבשת בגוף ולפי אופן התקשרותה בגוף (והיינו במדרי' הגילוי דהנשמה) באיזה מדרי' שבאה בהתגלות כך הוא השם כו' (ועמ"ש בד"ה ויוסף הורד, פר"ת).

ובזה יובן ענין ש' הוי' שהוא שם העצם ופי' הפרדס שי"ט פ"א שהוא ש' עצם הספי' והוא שמו של הא"ס פי' מורה עצמותו כו'. והיינו שהוא האור והעצמות של הספירות וגם הוא בחי' שם העצם לגבי בחי' עצמות האו"א"ס שהוא בחי' גילוי מן העצם כו'. ובשער השמות כ' ששארי השמות שאינן נמחקין הן היכלות לש' הוי', והיינו שהרוחניות הנגבל או הנרשם בשם אהי' הוא היכל להרוחניות הנרשם בש' הוי' בניקוד קמץ ושניהם בכתר. וכן הרוחניות הנרשם בשם י"ה הוא היכל לרוחניות הנרשם בש' הוי' בניקוד פתח כו', וכה"ג בכל הספי' כו'. והענין הוא דאנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא. דחכ' דאצי' היא לא בחכ' ידיעה שאינה בגדר וסוג חכ' דבי"ע שהיא בחי' חכ' ממש משא"כ חכ' דאצי' אינו בחי' חכ' ממש, וגם בחי' החכ' והשגות

הנשמות בגעה"ע אינו בערך בחי' חכ' דאצי' (עמ"ש בלק"ת בד"ה במד"ס באה"מ) ומ"מ הרי חכ' דאצי' מקור שנתהווה מזה בחי' חכ' דברי', ומשו"ז גם חכ' דאצי' נק' בשם חכ' כו', עד שבריווי ההשתל' נתהווה מזה שכל אנושי למטה כו'. וה"ז בחי' כלי החכ' שזהו מקור לחכ' דבי"ע עד שכל אנושי כו', אך האור המתלבש בהכלי הוא מאוא"ס הפשוט בתה"פ. וזהו אנת הוא חכים היינו בחי' האור המתלבש בכלי החכ' כו', וכמו שהגוף אינו בערך לגבי הנשמה כן ויותר מכן כלי החכ' אינה בערך בחי' האור שהוא מבחי' אוא"ס כו'. וכמו"כ בחי' חסד דאצי' שנק' חסד דרועא ימינא זהו בחי' כלי החסד שהיא בחי' מקור לבחי' חסד דבי"ע ובתוכה מתלבש האור שהוא כמו נשמה לגוף דכלי החסד אינו בערך האור כו'. וע"כ מה שמתלבש בכלי החכ' והחסד הוא בחי' שם בלבד שזהו הארה לבד כמו שמתלבשת באותיות השם כו' וזהו ש' הוי' שהוא בחי' האור שמאיר ומחי' את הכלים, דכל השמות הן בחי' הכלים וש' הוי' הוא האור והיינו ההארה הנמשכת מן העצמות להחיות את הכלים כו', וש' הוי' בכלל הוא כללות האור הנמשך באצי' וכידוע דהד' אותיות הוי' הן אופן הבאת והמשכת האור באצי' כו', ובפרטיות הכלים הוא שיש שמות פרטים דהוי' בהניקוד שבו שהאור שבכלי החכ' הוא ש' הוי' בניקוד פתח ובחסד ש' הוי' בניקוד סגול כו'. וכמו עד"מ שם האדם שזהו התגלות הנשמה להחיות וכפי אופן התקשרות הנשמה בגוף כך הוא השם וכמו שם משה שמעון והמנונא כו' כנ"ל. וכמו"כ הוא בש' הוי' בחילוק הנקודות דבכל ספ' הוא בניקוד אחר כפי אופן התגלות והתקשרות האור בהכלי כו'.

ב) ומעתה יובן ענין לאתקנא רזא דשמי' שע"י תומ"צ. דהנה גבי אבות כתי' ושמי הוי' לא נודעתי להם, ולכאור' א"מ והלא מצינו כ"פ ש' הוי' בהאבות. אך הענין הוא דמה שנתגלה להאבות הוא ש' הוי' בהתלבשות בשארי שמות, וע"י תומ"צ הוא שנמשך גילוי ש' הוי' ממש כו'. דהנה על תומ"צ אומרים לשם יחוד קוב"ה ושכינתו' והוא יחוד ת"ת ומל', והענין הוא דהנה בפרדס ש"כ פ"א כ' דבת"ת גם הכלי היא ש' הוי' רק שהאור הוא במדרי' גבוה יותר (שהאור הוא ש' הוי' בניקוד חולם כולו והכלי היא ש' הוי' בניקוד חש"ק). דהנה ת"ת הוא התכללות חו"ג וזה דוקא ע"י גילוי אור עליון יותר שאין שם התחלקות כלל. דבמדות חו"ג הגם שמאיר ג"כ הארה מאוא"ס ב"ה כנ"ל ומ"מ הרי זה חסד וזה גבו' שהם הפכים זמ"ז, והיינו שאינו מאיר שם בחי' אוא"ס בגילוי רב כ"א הארה מצומצמת כו'. אבל בת"ת שכולל חו"ג בהכרח שמאיר שם אוא"ס בגילוי רב כו', וכמ"ש בלק"ת בד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע. והיינו שבהכלי מאיר גילוי רב מאוא"ס והוא מבחי' אוא"ס דלאו מכא"מ כלל, ומשו"ז הת"ת כולל חו"ג כו' (או י"ל דהגילוי רב דאוא"ס שבת"ת זהו בחי' האור דת"ת דמשו"ז הוא התכללות חו"ג. וע"כ הכלי היא ש' הוי', בכדי שתהי' כלי להגילוי רב דאוא"ס ב"ה). והגם שהמדות חו"ג יש בהם ג"כ התכללות שהרי גם לבד ההתכללות דת"ת הרי חו"ג עצמן הן מדות דתיקון וכל ענין התיקון הוא בחי' התכללות, וא"כ לכאור' צ"ל שגם במדות דחו"ג יש בהם גילוי אוא"ס בבחי' גילוי אור עליון ומהו ההתחדשות דת"ת כו'.

אך הענין דבהתכללות יש כמה אופני התכללות, דיש התכללות שהמדות כלולים זמ"ז וההתכללות הוא תוקף המדה הכוללת, וכמו חשך שבטו שונא בנו ואוהבו שוחרו מוסר, דמה שמייסרו עם היות שזהו בחי' הגבו' הנה באמת הוא תוקף האהבה והחסד כו' וכמ"ש במ"א. וכן אם רעב שונאך האכילהו לחם שהחסד הוא תוקף הגבו' דגחלים אתה חזתה כו', וזה ג"כ ע"י המוחין שעושים ההתכללות דהמדות מצ"ע לא יש בהם התכללות זאת דאיש החסד בעצם לא יוכל להיות בבחי' הגבו' להתנהג במדה הגם שזהו לצורך האהבה והחסד, וכן איש הגבו' לא יוכל להתחסד כו', וע"י המוחין הוא שנעשה ההתכללות כו'. ומ"מ ה"ז רק תוקף המדה שנעשה ע"י ההתכללות כו', וגם שהמדה ההפכית היא בפנימיותה באותה המדה הכוללת. וכמו מה שמייסר את בנו הרי בחיצוניות הוא בחי' גבו' אבל בפנימיותה הוא בחי' חסד כו'. ולכן כאשר הבן מקבל מוסר האב מתגלה אח"כ תוקף האהבה איליו כו' וכמ"ש במ"א באורך, אמנם יש התכללות ששני המדות פועלים בדבר א' זו בבחי' חסד וזו בבחי' גבו', וכמו באשר משפטו פעלו כו' אל שאלו ואל בית הדמים כו' על שאלו שלא נפסד כהלכה ועל שהרג את הגבועונים כו', הרי שני המדות הפכים דחוי"ג פועלים כא', וכן על אפי ועל חמתי היתה העיר הזאת מיום הוסדה, ומ"מ וביום שמחת לבו זה בנין בהמק"ד שהי' מאיר גילוי אוא"ם כו'. והתכללות זאת הוא מבחי' מוחין דגדלות שיוכל להיות שני הפכים כא', והוא מבחי' אוא"ם דלאו מכא"מ כלל שמשם יוכל להיות כל ההפכים כא' והוא שמאיר ונמשך בבחי' מוחין דגדלות כו'. וזהו ההתכללות דבחי' הת"ת שיתכללו המדות זע"ז שיהיו שניהם ובבחי' התכללות כו'. וכידוע במדה"ד שנותן מקום למדה"ד ושמ"מ צריכים לרחם כו' (ואין זה כענין התכללות הנ"ל, וי"ל שזה ב' אופנים בהתכללות הת"ת כו', ובד"כ הת"ת נוטה אל החסד והרחמים דכן הוא מוחין דגדלות שהן בחי' רחמים כו' וכמ"ש בפע"ח שער החמ"צ). והנה יש עוד התכללות והוא מ"ש המשל ופחד עמו עושה שלו' במרומיו, והוא שהמדות חוי"ג מתבטלים בעצם מהותם ומשו"ז ישכנו שניהם כא' ויתכללו בדבר א' כו'. דהנה ההתכללות שמצד מוחין דגדלות הוא ג"כ שמתכללים גם שהן בבחי' תוקף, והיינו לא מצד החלישות כמו בהתכללות זמ"ז שנת"ל כ"א שמצד גדלות המוחין יש מקום לשניהם, אבל כל מדה היא במציאותה כו'. ובהתכללות דעושה שלו' במרומיו הוא שהמדות מתבטלים במציאותם וכמ"ש בהביאור דוהניף הכהן, והוא מבחי' עקודים ששם המדות בתוקף ואינם בבחי' מציאות כו' וכמ"ש. וי"ל דבהתכללות דמוחין דגדלות כל מדה פועלת כמהותה וכמו תבוע חטא ותבוע עלבונו ששני הדברים נתבעים כו'. ובהתכללות דעושה שלו' במרומיו שהחוי"ג מתבטל במציאותם י"ל שאין המדות פועלים כמהותם כו'. וכמובן מהמשל המבו' ע"ז משני שרים שהן הפכים זמ"ז ומ"מ משתתפים שניהם בענין א' כו', הרי יש בזה ב' המדות רק שאינן כמציאותן ומהותן כו' (ועמ"ש במ"א בענין ההפרש בין א"א ורב' חסד דא"א הוא שמאריך אף וגבה דילי' רק שנקצב ע"ז זמן וכשיעבור הזמן מתבטל לגמרי וכמארז"ל ע"פ עוד היום בנוב לעמוד כו'. ורב' חסד הוא שכובש עון שאין מענישין עליו כלל רק אם ח"ו רוב עוונות מיחשב בהדייהו כו'). ולמעלה מזה הוא ההתכללות דמבלי אשר ימצא ראש וסוף שמקבלים זמ"ז והראש מקבל מהסוף וא"כ הסוף הוא

ראש וכמו שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו כו', דהתכללות זאת הוא שבא בתיקון מבחי' שלימות העצמות דא"ס כו' וכמ"ש במ"א. וזהו במדות דו"א בכלל בבחי' הפנימיות שלהם, ובפרטיות בבחי' הת"ת כו', ועמ"ש בסי' בשער המועדים בד"ה תלתא אינון דומינין מקדש כו', ובתו"ח בד"ה ויהי כל הארץ שפה א', ובמ"א בד"ה ויאמר משה לא איש דברים אנכי כו'. ועמ"ש בפרדס ש"א פ"ב שהת"ת יש לו שני מציאות הא' שכולל חו"ג ונוטה אל הרחמים, והב' שהוא עצם רחמים בלי הרכבת חו"ג (ונר' שם שזהו בחי' האור כו') והוא בחי' רחמים פשוטים כו'. וי"ל שזהו כמ"ש במ"א בענין באור פני מלך חיים שזהו בחי' רחמים בעצם שאינו בא בבחי' הקוין דחו"ג כו', וכמו עד"מ מחויבי מיתה ר"ל כשפוגשים בהמלך נמחל להם שאינו נכנס כלל בהדין ומשפט רק שנמחל ממילא כו'. וכמו"כ הוא למעלה בחי' רחמים פשוטים שלמעלה מבחי' קוין כו' והוא בחי' הארת פנים מבחי' תיקון ואמת שלמעלה מבחי' שערות כו' וכמ"ש בהבי' דאלה מסעי, ותיקון ואמת הוא בחי' ת"ת תתן אמת ליעקב כו', ועמ"ש בד"ה לא הביט און ביעקב בענין ותרועת מלך בו כו'. ומפני שבת"ת מאיר בחי' עצמות א"ס ע"כ כלי הת"ת היא ג"כ ש' הוי' כו'. והנה צ"ל והלא ש' הוי' הוא בחי' גילוי העצמות דאוא"ס הפשוט בתה"פ ואיך הוא בבחי' כלי, שעם היות דכלי הת"ת הוא שכולל חו"ג כנ"ל מ"מ ה"ז בחי' כלי דמדות חג"ת כו'. אך הענין הוא דבאמת י"ל דכלי הת"ת אינו בחי' כלי ממש כו'. והענין הוא שהרי שארי השמות שהן בכלים אין זה בכלים ממש וכמ"ש בהבי' דאת שבתותי בשם הבעש"ט נ"ע דמה שש' אל חסד וש' אלקים בגבו' כו' אין זה עצם הכלים כ"א בחי' האלקות שבהכלים כו'. ומוכרח הענין הוא ממה שארז"ל ע"פ בכל קראנו איליו איליו ולא למדותיו שהקריאה איליו ית' דוקא ולא למדותיו שהן הכלים כו'. והרי אנו קוראין בהשמות וכמו הטה אלקי אונך ושמע כו' אלקי עולם ברחמיך הרבים כו' וכה"ג רבים והקריאה היא לאלקות רק שהשמות הן האלקות המחי' את הכלי עצמה, דהכלים יש להם חיות לבד האור המתלבש בתוכם כו'. ובוהו מובן מ"ש במא' דפתח אלי' וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולוהו שמהן כגופא בלא נשמתא, דלכא' איך אשתארו כגופא, אך זהו מפני שיש חיות להכלי בפ"ע כו' וכמ"ש במ"א באריכות, והחיות שבהכלים הוא מבחי' הרשימו שהיא כח הנעלם והוא שרש ומקור הכלים שמשם הוא שנמשכים השמות שאינם נמחקים שהן חיות הכלים כו'. והאור הוא מהקו שנמשך מאור הא"ס שלפני הצמצום וכמ"ש בע"ח המשיך קו א' דק מאור העיגול שלו כו', ובוהו הקו למעלה מהרשימו. הגם שבאמת שרש הרשימו הוא מהאור שלא נגע בו הצמצום והקו הוא מאור העיגול שנגע בו הצמצום כו' וכמ"ש במ"א, מ"מ במדרי' הגילוי יש יתרון מעלה בהקו שהוא גילוי אור מאוא"ס שלפני הצמצום כו'. וזהו שא' איהו וחייהו חד ואיהו וגרמוהי חד, הרי לבד שיש הפרש בין חייהו וגרמוהי בענין היחוד דמשו"ז נא' ב"פ חד, הנה יש ג"כ הפרש בין בחי' איהו שמתייחד עם חייהו ושמתייחד עם גרמוהי, ולכן נא' ב"פ איהו. והיינו דאיהו שמתייחד עם גרמוהי הוא כח הא"ס להוות בחי' יש שנראה לנפרד כו' והוא בחי' הרשימו כו'. ואיהו שמתייחד עם חייהו הוא בחי' כח הא"ס לגלות

עצמותו כו' כמ"ש במ"א, והוא בחי' הקו שנמשך מאוא"ס שלפני הצמצום כו'.
 הרי דגם שארי השמות שהן בכלי' הן בחי' אלקות שבכלים רק שזהו מבחי'
 כח הגבול שבא"ס להוות בחי' יש כו', וע"כ הכלים הן בבחי' מציאות כו'.
 ובת"ת הכלי היא ש' הוי' שהוא בחי' האור וע"כ הכלי אינו בבחי' מציאות
 כו' וי"ל דכמו בחכ' שהכלי נק' ג"כ חיוהי וכמ"ש בע"ח שמ"א פ"ז כמו"כ
 כלי הת"ת היא בחי' חיוהי כו', ולפי"ז מובן דביחוד ת"ת ומל' נמשך גילוי
 ש' הוי' ממש. דבשאר ספי' הגם שהאור הוא ש' הוי' הנה הוא בבחי'
 התלבשות בהכלים שהן שארי השמות ויש בזה ב' דברים הא' שהאור אינו
 בחי' הרוחניות ממש דש' הוי', והוא ניקוד דהש' הוי' ניקוד סגול בחסד ובניקוד
 שבא בגבו' כו' שהניקוד הוא לבוש המעלים על האור כו'. והב' בהתלבשות בהכלים
 דהיינו בשם משארי השמות שאינו מאיר האור דש' הוי' כמו שהוא כו'. והו'
 הגילוי להאבות באל שדי ושמי הוי' בעצם לא נודעתי להם כו'. ובת"ת האור
 הוא ש' הוי' בניקוד חולם, וכ' הפרדס ש"כ פ"א שזה מורה על דקות והעלם
 גדול ולא בא בתורה ש' הוי' בניקוד חולם כולו. והיינו שהאור הוא ש'
 הוי' ממש, וההתלבשות הוא ג"כ בכלי שהיא ש' הוי' כמו האור כו' כנ"ל. וע"כ
 ביחוד ת"ת ומל' מאיר גילוי עצם ש' הוי' כמו שהוא בעצם כו', וגם זאת
 שנת"ל דת"ת הוא בחי' רחמים פשוטים בעצם, וידוע דש' הוי' הוא בחי'
 רחמים ורחמים פשוטים י"ל שזהו בחי' שמו הגדול דעד שלא נבה"ע הי' הוא
 ושמו בלבד, שמוסכם מכל המקובלים שהוא ש' הוי' וכמ"ש במ"א. וזהו מ"ש
 בזהר לאתקנא רזא דשמי' היינו השם שהוא בבחי' רז ונעלם הוא גילוי עצם
 ש' הוי' ובחי' שמו הגדול כו'.

ג) והנה לאתקנא רזא דשמי' הוא ע"י תושב"כ ותושבע"פ. דהנה תושב"כ
 ותושבע"פ הן בחי' חתן וכלה וכמ"ש בלק"ת בד"ה תורה צוה
 לנו משה. דכל הקורא בתושב"כ כאלו קורא בשמותיו של הקב"ה שזהו בחי'
 חתן חות דרגא כו'. ותושבע"פ מקבל מתושב"כ, וכמו מגלן אמר קרא שזהו
 יחוד חו"כ. והענין הוא דהנה עד"מ ביחוד דו"ג האשה מזרעת אודם שמוזה הוא
 עיקר הולד, וטפת הדכר הוא לברר את המובחר כו' כמ"ש במ"א. והנה טפת
 הנוק' ה"ז ג"כ מה שנתברר מהמאכלים שאוכלת שמתבררים ונעשה מזה
 האודם כו', וכמ"ש בהבי' דאו ישיר עלי באר, וא"כ טפת הדכר הוא בירור אחר
 בירור והוא בירור שני לברר את היותר מובחר שמוזה יהי' הולד כו'. והדוגמא
 מזה יובן למעלה בבחי' מ"ה וב"ן דמל' היא בחי' ש' ב"ן שיורדת לבי"ע
 לברר בירורים דנוגה דבי"ע כנודע. וא"כ עיקר הבירורים הוא מבחי' מל'.
 ומ"מ הניצוצות המתבררים בכדי שיוכלו ליכלל באלקות ממש הוא ע"י בירור
 שני דש' מ"ה שהוא בחי' ביטול ממש כו', וזהו דבחי' אתברירו דהיינו בחי'
 בירור שני שע"י ש' מ"ה כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים
 כו' ותשתחווין לאלומתי כו'. וכמו בקרבנות שהי' אש שלמטה ואש שלמעלה,
 דכללות ענין הקרבנות הוא בירור דנוגה, דהבהמה הגשמיות היא תחת ממשלת
 נוגה כמו כל דצ"ח גשמיים, וכשמקריבין אותה ע"ג המזבח הוא הבירור כו'.
 ומתבררת תחלה באש של מטה, ועיקר הבירור הוא ע"י האש של מעלה שע"י

נכללת באלקות כו'. וכמו"כ הוא בעבודה בתפלה שהוא הבירור דנה"כ אדם כי יקריב מכם כו', והן האותיות דתפלה היוצאים מהתפעלות הלב באהוי"ר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבך בשני יצריך כו', ואי' בזהר שהמלאך גפיף לון ומגשק לון לזכך את האותיות כו'. אך עיקר העלי' הוא ע"י המשכת ש' מ"ה הנמשך מלמעלה והוא בשים שלו' שנמשך בחי' טפת דכר כו'. והענין הוא כנודע שיש ב' בחי' ביטול היש וביטול אמייתי, והבירור שמלמטלמ"ע הוא בבחי' ביטול היש בלבד והוא הבירור מבחי' הישות לבד. ועדיין א"א להיות נכלל באלקות כ"א ע"י ביטול אמייתי בבחי' ביטול במציאות והוא ע"י גילוי האור מלמעלה והוא הגילוי דש' הוי' בחי' מ"ה כו'. דהנה נת"ל דש' הוי' הוא בחי' האור ושאר שמות הן בחי' הכלים. והכלים עם היותן אלקות ה"ה בבחי' מציאות כו', וע"כ הבירור שמבחי' הכלים הוא בבחי' ביטול היש בלבד כו'. ובכדי להיות ביטול אמייתי זהו מש' הוי' בחי' ש' מ"ה כו', וכמו"כ הוא בתושב"כ ותושבע"פ. דהנה תושבע"פ נק' עה"ד טו"ר, והוא מפני שמתלבשת בעה"ד לברר בירורים וכמ"ש באורך באגה"ק ד"ה והמשכילים יזהירו, דתושבע"פ הוא בחי' מלי' דמלי' פה תושבע"פ קרינן לה שירדת לבי"ע לברר כו' כנ"ל, והוא הבירור דש' ב"ן בבחי' ביטול היש בלבד כו'. אך תושב"כ היא בחי' עה"ח בחי' מ"ה שהיא חכ' ריזרה בעצם כו', וכמ"ש באורך בתו"ח בד"ה לך לך, וע"כ צ"ל יחוד תושב"כ ותושבע"פ שהוא יחוד מ"ה וב"ן כו'. והוא ע"י התנאים אותיות איתנים וכמ"ש והאיתנים מוסדי ארץ, שהן מייסדי תושבע"פ והיינו שממשיכים מתושב"כ בתושבע"פ כו', כי שרשם הוא בבחי' חכ' וכמא' משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע כו' יוסי בן יעזר ויוסי בן יוחנן קבלו מהם שקבלו איש מפי איש עד משה רבינו שהוא בחי' חכ' וכמ"ש ונחנו מ"ה כו'. וזהו שהי' לימודם הכל דברי קבלה וכמו שהושיב ר"א בהל' שאלות ששאלו ממנו י"ב א"ל שמעתי י"ח א"ל לא שמעתי כו'. ולהיות שרשם מבחי' חכ' ע"כ המשיכו בחי' מ"ה בתושבע"פ כו'. וזהו היחוד דתושב"כ ותושבע"פ יחוד חו"כ דבד"כ הוא בחי' יחוד ת"ת ומל' יחוד קוב"ה ושכינת' וכמשנת"ל שבת"ת גם הכלי ש' הוי' והאור הוא עצם ש' הוי' ממש וגם בחי' אור העצמי כו'. וע"י יחוד דתושב"כ ותושבע"פ הוא יחוד ת"ת ומל' שנמשך גילוי עצמות אוא"ס ב"ה. וזהו לאתקנא רזא דשמי' שע"י התורה נמשך בחי' ש' הוי' בחי' שמו הגדול כו'.

(ד) וזהו ואלה שמות בניי, דנשיי ע"י התורה ממשיכים בחי' שמו הגדול כו'. אמנם מ"ש הבאים מצרימה קאי על זמן הגלות דכתי' אותותינו לא ראינו, דההמשכה שממשיכים ע"י התורה בזה"ג אינו בגילוי והוא ע"י מצרים בחי' מיצר וגבול שמעלים ומסתיר כו'. דהנה כשם שיש מצרים בלעו"ז כן יש מצרים בקדושה, והוא בחי' המיצר וההעלם דאותיות הדבור ואותיות המח' כו', דאותיות הדבור עם היותם כלים אל אור השכל ה"ה מעלימים על השכל וכמו תינוק הלומד דבר הלכה הרי תופס רק האותיות ואינו יודע כלל את אור השכל שבוה, והיינו מפני שהאותיות מעלימים על השכל כו'. וכמ"ש בלק"ת בד"ה והניף ידו על הנהר כו'. וכמו"כ גדול בתושב"כ שיש

זה כמה סיפורי מעשיות והרי יש בזה סודות נפלאים שאינם מושגים כלל.
 נתפס רק האותיות לבד כו'. וידוע דאותיות דתושב"כ הן אותיות דמח' וכמ"ש
 במ"א ס"ר אותיות שבתורה שזה בצירוף האותיות שהנקודות מוציאים שאינם
 כתובים בתורה ומצטרפים אל המספר מפני שכללות אותיות התורה הן אותיות
 המח' כו' דכמו שאותיות הדבור מעלימים כמו"כ אותיות המח' ג"כ מעלימים
 כו' וכמ"ש בד"ה הנ"ל. והדוגמא מזה למעלה הוא בחי' עלמין סתימין ועלמין
 דאתגליין דשניהם הן בחי' עלמין שמעלימים ומסתירים כו'. וע"כ ההמשכה
 שעי' התורה להיות באה בבחי' עלמין ה"ז בבחי' העלם והסתר כו'. וזהו
 דאי' במדרש רות פ"ה לשעבר אדם עושה מצוה והנביא כותבה (היינו שהיא
 כותבה בתורה וכמו ויצבט לה קלי כו') ועכשיו כשאדם עושה מצוה מי כותבה אלי'
 כותבה ומלך המשיח והקב"ה חותמים על ידיהם כו'. והיינו שההמשכה עכשיו
 היא בבחי' העלם כו'. וזהו הבאים מצרימה שהוא בחי' מיצר והעלם כו'.
 וזהו כפל הענין בפ' ויגש וכאן, דהנה נת"ל שיש בחי' אותיות המח' ואותיות
 הדבור שהן בחי' עלמין סתימין ועלמין דאתגליין. וע"כ נא' ב"פ ירידתן
 למצרים שהן ב' ירידות בב' מצרי' הנ"ל. ומ"ש בפ' ויגש הוא הירידה לבחי'
 אותיות המח' ולכן נא' שם יעקב ובניו שיעקב ג"כ בכלל בני ישראל. דהנה
 ישראל לי ראש הוא בחי' ח"ע ויעקב הוא יו"ד עקב כמו שהי"וד נמשך
 בבחי' עקביים כו'. וכת"י אך יצא יצא יעקב, דהיינו שיצא ובקע בחי' חזה
 דז"א כו' וכמ"ש בע"ה. ולהיות שבפ' ויגש מדבר בהירידה בבחי' מח' דבחי' *
 למטה מזה ע"כ נא' יעקב ובניו שיעקב ג"כ בכלל בניו. וכאן שכפל הענין
 הוא הירידה בבחי' הדבור שיעקב אינו למטה ממדרי' זו לכן נא' את יעקב
 כו'. וכ"ז הוא הירידה במצרי' שהוא בחי' העלם כו', אך הסבה לזה מפני
 בחי' בניו שאינו גילוי בחי' עצמות החכ', שאם הי' ההמשכה מבחי' ישראל
 ממש, דהיינו עצמות החכ' הי' מאיר בגילוי בעולמות דהעלמין בטלים לגבי
 בחי' חכ' כו'. והראי' מהתנוצצות הגאולה ע"י משה בחי' מ"ה דחכ' שהיו
 אותות ומופתים נראים ונגלים לעין כל כו' רק מפני שההמשכה היא מבחי'
 בניו בחי' יש"ס וכמ"ש בתו"א. ע"כ הוא בבחי' מיצר והעלם כו'. ומ"מ ישנם
 כל ההמשכות עכשיו ג"כ, וז"ש איש וביתו באו איש הוא ש' הוי' וכמ"ש
 הוי' איש מלחמה, וביתו הוא ש' אד' היכל לש' הוי' וכמ"ש והוי' בהיכל
 קדשו היכל בגימ' אד' כו'. ואוי' איש וביתו באו, שישנם כל ההמשכות כו'.
 וזהו שחשיב ראובן שמעון ולוי שהן ב"פ דק"ש ואמיוצ' ויהודה כו' (כמ"ש בד"ה
 יהודה אתה, פר"ת) כל ההמשכות אלו ישנם ג"כ עכשיו כו'. וזהו ואלה שמות
 בניו, דנש"י ע"י התורה ממשיכים בחי' שמות העליונים, גילוי ש' הוי' בחי'
 שמו הגדול כו'. רק שעכשיו הוא בבחי' מיצר והעלם, ומ"מ ישנם כל ההמשכות
 עכשיו ג"כ וזהו איש וביתו באו כו'.

בס"ד ש"פ וארא, פר"ת.

הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו את בניי מאמ"צ כו' הם המדברים אל פרעה מלך מצרים כו' הוא משה ואהרן. וצ"ל או' הוא אהרן ומשה ל' יחיד והול"ל הם אהרן ומשה, כן הקשה בזהר הם מיבעי ליי, וכמו שאו' אח"כ הם המדברים הול"ל ג"כ הם אהרן ומשה כו'. גם צ"ל מש"א הוא אהרן ומשה ואח"כ הוא משה ואהרן. ובמדרש אי' מגיד ששניהם שקולים. ואינו מובן, והלא משה גדול מאהרן ואיך מ"מ שניהם שקולין כו'. ורבינו ג"ע תירץ ע"ז שנא' הוא אהרן ומשה הוא משה ואהרן, דלהוציא את בניי הי' העיקר אהרן ולכן נא' תחלה הוא אהרן ומשה, ולדבר אל פרעה הי' העיקר משה ולכן בפ' הם המדברים נא' הוא משה ואהרן כו'. וג"ז צ"ל והלא המדבר אל פרעה הי' אהרן וכמ"ש אתה תדבר את כל אשר אצוך ואהרן אחיך ידבר אל פרעה, וכללות ענין יצי"מ הלא הי' ע"י משה דוקא. ולהבין כ"ז ילה"ק מ"ש תחלת הפרשה וידבר אלקי' אל משה ויאמר איליו אני הוי' וארא אל אברהם כו' באל שדי ושמי הוי' לא נודעתי להם, וצ"ל והלא מצינו כ"פ ש' הוי' גבי אברהם דכתי' ויקרא ה' אל אברם וירא איליו הוי' וכתו' אלה תולדות השמים והארץ כהבראם ואי' במד"ר ובוזר בהבראם באברהם וכתו' ביום עשות הוי' אלקים או"ש כו'. וצ"ל תחלה ההפרש בין הוי' ואלקי'. דהנה גבי אלקי' נא' ל' רבים הלא אלקים קדושים ה' והוי' הוא ה' אחד כו'. וצ"ל והלא ש' אלקים הוא אלקות ממש ואיך שייך ענין הריבוי באלקות. אך הענין הוא דאלקים בעצם הוא פשוט בתכלית הפשיטות רק שהוא כח הא"ס לעשות בחי' ריבוי והתחלקות כו', והיינו שבעצם הוא כח א"ס פשוט רק שהוא הכח לעשות בחי' ריבוי כו', דהוי' אלקים הוא בחי' אורות וכלים, ואי' בת"ז איהו וחיהי חד איהו וגרמוהי חד איהו בחי' א"ס, דכשם שכח הא"ס הוא בחיהי בחי' האורות כמ"כ הוא כח הא"ס דגרמוהי בחי' הכלים כו'. ונא' ב"פ איהו, דלכאו' הול"ל איהו וחיהי וגרמוהי חד ומאחר שאו' איהו בפ"ע וחיהי מובן דזה שאיהו וגרמוהי חד אין זה מדרגי' איהו וחיהי חד. והוא דאוא"ס כשם שיש לו כח בבע"ג כך יש לו כח בגבול כו', ובחי' איהו שמתייחד עם חיהי הוא בחי' אוא"ס הבל"ג והיינו כח הא"ס לגלות עצמותו וע"כ הגילוי הוא בבחי' אחדות ובבחי' פשיטות כו', ואיהו שמתייחד עם גרמוהי הוא בחי' כח הגבול שבא"ס שזהו כח א"ס להוות בחי' יש ודבר שהיש הוא בא בבחי' התחלקות כו'. וזה"ע ש' אלקים שהוא כח א"ס הפשוט בעצם רק שהוא עושה בחי' ההתחלקות בהתהוות הנבראים כו' (וענין שבעצם הוא כח הא"ס הפשוט יובן במ"ש במ"א בענין הכלים דאצי' שהן כח הגבול ולא גבול, והיינו שהוא כח המגביל שחוץ לאצי' יהי' בחי' הגבול כו' וכמ"ש בהבי' דושבתה דתקס"ט). וזהו מ"ש גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר, דלכאו' הוא סתירה מרישא לסיפא דאו' ומהולל מאד הרי בא בבחי' התחלקות שזהו מהולל מאד בריבוי הילולים וכמו משוכח ומפואר עדי עד כו', וגם מאחר ששייך הלול ושבח הרי זה מפני שבא בבחי' השגה דמה שלמעלה מהשגה אינו יודעים להלל וכמ"ש נורא תהילות שיראים להללו משום דלית מח' תפיסא ביי' כו' ומאחר שיודעים

להללו ה"ה מושג כו'. וזהו ג"כ שבא בבחי' התחלקות כי השגה הוא בחי' התחלקות וממילא יש כמה השגות שוהו ריבוי ההילולי כו'. ובאו' ולגדולתו אין חקר הרי שאין בו השגה כלל וממילא הוא בבחי' אחדות כו' והי' סותר למש"א קודם ומהולל מאד כו'. אך הענין הוא דמ"ש ומהולל מאוד הוא בהתלבשות בש' אלקי' שעייז בא בבחי' התחלקות, דש' הוי' בעצם לית מחת"ב כלל והוא בבחי' אחדות רק ע"י התלבשות בש' אלקי' ה"ה בא בבחי' השגה שייך בו הילול ובא בבחי' התחלקות, וכמ"ש גדול הוי' כו' בעיר אלקינו ואמרז"ל אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו בחי' עולם הדבור, דעיר הוא קיבוץ ריבוי בתים ובית קיבוץ ריבוי אבנים, אבנים הן אותיות וכמ"ש בס"י שתי אבני' בונות שני בתים שלשה אבנים בונות ששה בתים כו', והיינו צירופי אותיות שהן דומם כמו אבנים שהן דומם כו', דבהקבץ האותיות בצירוף א' נעשה כלי לאור שכל כו'. וכללות עולם הדבור גק' עיר אלקינו כו' וגדול ה' בעיר אלקינו שבא בבחי' התחלקות כו' וכמ"ש מה רבו מעשיך ה' ומה גדלו מעשיך מה רבו מעשיך קאי על עולמות התחתונים וכל הברואים דעוה"ז שמתחלקים למיניהם בכמה מיני התחלקות בריבוא רכבות מינים שונים בדצ"ח שיש כמה מיני דומם וכמה מיני צומח שמחולקים זה מזה בטעמים וכמו שקדים מרים מתוקים שיש כמה מיני פירות שהן מחולקים זמ"ז וכן עשבים בריבוי מינים מאד שמחולקים בטעמן כו' והטעם הוא מהמזל הרוחני השופע בהעשב שאין לך עשב למטה שאין לו מזל כו', דכמו"כ הוא ההתחלקות בהמזלות העליונים כו'. וכ"ז הוא מפסולת תענוג העליון וכמ"ש וכל קרבי את שם קדשי שיש מלאכים שנק' קרבים שהן מבררים את השפעה העליונה והפסולת הוא שנעשה מקור לתענוגים גשמיים. ולכן רע"ק כשראה כרך גדול של רומי מלא תענוגים גשמיים אמר אם לעוברי רצונו כך, שכ"כ ריבוי תענוגים הוא מפסולת תענוג העליון וכמא' נטה ימינו וברא שמים נטה שמאלו וברא ארץ שהארץ הוא מבחי' שמאל שוהו בחי' היצוניות ובחי' פסולת לבד כו' לעושי רצונו, שנמשך מבחי' פנימיות התענוג והר"ע מה גדלו מעשיך שית', עאכו"כ כו'. וזהו מה רבו מעשיך ריבוי הנבראים התחתונים בבחי' ריבוי התחלקות עד אין שיעור כו', ומה גדלו מעשיך קאי על עולמות עליונים ומלאכים ונשמות שמתענגים על ה' שאין תענוג אחד מהם דומה לחבריו. וזהו דאי' במשנה עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות וכמ"ש להנחיל אוהבי יש כו'. ולכאוי' מה צריך הצדיק לש"י עולמות וכי לנכסים הוא צריך, אך הענין הוא דש"י הוא ב"פ קנה, קנה חכ' וקנה בינה בגימ' יש, היינו שהש"י עולמות הן הנמשכים מחו"ב והן כלים אל התענוג הנמשך ע"י המצות דתרי"ג מצות דאורייתא וז"מ דרבנן הן תר"ך עמודי אור בחי' כתר. ויש בזה ב' מדרי', שיש בחי' כתר שבא בהתלבשות בחו"ב ועצם בחי' הכתר למעלה מהתלבשות, דכתר הוא מל' כתר את בנימין בחי' מקיף ומ"מ בחי' מחצה התחתון הוא בבחי' התלבשות בחו"ב והן ש"י אורות מחצה מתר"ך, והש"י עולמות הן הכלים להש"י אורות כו'. ואומר עתיד להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות דכל אחד מובדל מחבירו בבחי' תענוג העליון דלפי-תורתו ועבודתו למטה ממשיך בחי' התענוג כו'.

ולכן כל צדיק יש לו מדור לפי כבודו וכל א' נכוה מחופתו של חברו כו' מפני שמובדלים בבחי' השגה ותענוג שלהם בזיו השכינה, שנמשך תענוג מיוחד פרטי לכאו"א, וזיו השכינה הוא הכולל כל התענוגים בבחי' א"ס ובא בבחי' התחלקות כאו"א לפי מדריגתו כו'. וכ"ז הוא ע"י ש' אלקי' שע"ז בא האור והגילוי דש' הוי' בבחי' השגה ששיגו ויכירו גדולתו ותפארתו ית' ויתענגו ע"ז, ובא בבחי' התחלקות כו'. וזהו גדול הוי' ומהולל מאד בבחי' השגה ובריבוי התחלקות שזהו ע"י ש' אלקים, אבל ש' הוי' עצמו שהוא מקור כל היות ממקורו שרשו דכולא קודם שבא בבחי' המשכה בשם אלקים לית מחת"ב כלל שהוא למעלה מהשגה ובבחי' אחדות לגמרי כו'. ועו"א ולגדולתו אין חקר דלגדולתו העצמית אין חקר כלל דלית מת"ב כלל כו'. ושרש הענין הוא דהנה ש' הוי' מובדל מכל השמות שהוא שם העצם, דכל השמות אינן עצמיים רק ש' הוי' הוא שם העצם. וידוע טעם הדבר דש' הוי' הוא בהקו שנמשך מאו"א שלפני הצמצום ושאר שמות שאינן נמחקין הן מהרשימו, דרשימו הגם שזהו מעצמות או"א ה"ה נקודה בעלמית, והיינו שאינה כמו העצמות כו', והקו שהוא בחי' הגילוי מאו"א שלפני הצמצום שהוא מעין העצם ע"כ נק' שם העצם כו'. והנה בש' הוי' יש ב' מדרי', דבד"כ ש' הוי' הוא בחי' או"פ, וזהו הד' אותיות הוי' שהן מורים על הבאת האור בחי' צמצום והתפשטות והמשכה והתפשטות שזהו בבחי' או"פ. וכידוע המשל בזה בהשפעת השכל מהמשיע אל המקבל שבתחלה בא בבחי' נקודה ואח"כ מה שהמשיע מפרט הפרטים לעצמו ואח"כ ההמשכה בבחי' כללות ואח"כ השטח שמתקבל בהמקבל כו' וכמ"ש במ"א באורך, שכ"ז שייך בבחי' או"פ כו'. וכמו"כ הד' אותיות הוי' שהן ד' צמצומים ה"ז בחי' או"פ כו'. ופעמים מבו' דש' הוי' הוא בחי' סוכ"ע כו'. וההפרש בד"כ הוא בין הוי' סתם ובחי' שמו הגדול דעד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד והוא בחי' או"א שלפני הצמצום כו' והיינו דש' הוי' הוא גילוי בחי' עצמות או"א שהוא בבחי' א"ס רק כמו שנמשך ע"י הצמצום ה"ה בא בבחי' מדה וגבול להיות בבחי' או"פ כו'. וזהו בחי' ש' הוי' שמתלבש בש' אלקים, דאלקים הוא בבחי' הצמצום, ואו"א שהוא הארת ש' הוי' כשבא ע"י הצמצום ה"ה בבחי' התלבשות פנימי בעולמות וכלים שבא בבחי' השגה ובבחי' התחלקות כו'. אבל עצם ש' הוי' היינו בחי' שמו הגדול כמו שהוא לפני הצמצום וזהו קודם שנמשך בש' אלקים ה"ה למעלה מהשגה דלית מת"ב כו'. והנה התארה שבא בבחי' הצמצום הרי אין זה מבחי' עצמות או"א, וכידוע דבאו"א שלפני הצמצום יש ב' מדרי' בחי' האור השייך אל העולמות, והוא בחי' אצ"י דכללות (כו') ובחי' האור המאיר לעצמו שאינו בבחי' שייכות כלל אל העולמות כו'. וגילוי הקו שנמשך ע"י הצמצום הוא מבחי' האור השייך אל העולמו', ובד"כ הוא הב' מדרי' דממכ"ע וסוכ"ע כו'. אבל עצמות האור שלמעלה מבחי' שייכות אל העולמות זהו בחי' או"א שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע, ועו"א ולגדולתו אין חקר כו'. וזהו שיש ג' פסוקים המדבר בגדולת ה' דכתי' גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקיננו, גדול הוי' ומהולל מאד ונורא הוא על כל אלקים, גדול הוי' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר, הוא בג' מדרי' הנ"ל.

גדול הווי' כו' בעיר אלקינו הוא בבחי' הקו שנמשך ע"י הצמצום בחי' ממכ"ע כו'. גדול הווי' כו' ונורא הוא על כל אלקים הוא בחי' או"א"ס שלמעלה מבחי' התלבושות בבחי' הצמצום והוא בחי' סוכ"ע שזוהו בבחי' ונורא על ש' אלקים מפני שלמעלה מבחי' התלבושות בש' אלקים כו' (וע"ד כי שחת עם אלקים כו') וגדול הווי' ולגדולתו אין חקר הוא בחי' עצמות האור המאיר רק לעצמו שלמע' מבחי' שייכות אל העולמות כלל כו'.

ב) והנה כתי' והאלקים עשה שיראו מפניו, דיראה הוא מש' אלקים וכמ"ש סוף דבר כו' את האלקים ירא כו', דיראה הוא מפני התפשטות גדולתו דוקא וכמ"ש בסי' בענין ונורא שמך דיראה היא מהתגלות המלוכה דכאשר המלך הוא בהיכלו אינו שייך יראה כ"א כאשר הוא מתגלה כו'. וכמ"כ מהתפשטות גדולתו ית' בהתהוות העולמות ובריבוי ההתהוות כו' כנ"ל כשיתבונן בזה נופל יראה ופחד כו' וכמ"ש יראו מה' כו' כי הוא אמר ויהי כו', וגם שהיראה היא ע"י השגה באלקות וכמ"ש הר"ח שא"א להיות בלי השגת אלקות שידע ממי לירא כו' והשגה היא בש' אלקים כו' כנ"ל, וכן אהבה היא בש' אלקים שזוהו ג"כ שע"י השגה דוקא באה האהבה כו', אך עיקר האהבה היא בש' הווי', היינו בבחי' עצמות או"א"ס. דהאהבה שהיא באלקות המושג ה"ז שחפץ בהגילוי שיאיר בנפשו שאין זה אמיתית האהבה ואינו דומה ליראה שגם כשהיא מאלקות המושג ה"ה בבחי' ביטול, דכללות ענין היראה הוא בחי' ביטול. אבל אהבה כאשר היא באה מצד ההשגה אלקית היא בבחי' יש מי שאוהב שרוצה בהגילוי כו', ואמיתית האהבה הוא להיות בבחי' התכללות בעצמות או"א"ס וכמ"ש מי לי בשמים כו', והיינו שעיקר האהבה הוא בש' הווי' דוקא שלמעלה מהשגה כו' רק שזוהו ע"י ש' אלקים שמתוך ההשגה באים להבלתי מושג כו'. זו"ש ואהבת את הווי' אלקיך, שע"י ש' אלקים באים להאהבה לש' הווי' כו'. וזהו וידבר אלקים כו' אני הווי' שע"י ש' אלקים באים לבחי' ש' הווי', שמן ההשגה באים לבחי' או"א"ס הבלתי מושג כו'. וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב, היינו בחי' אהוי"ך שיש בכאו"א מישראל בירושה לנו מאבותינו דאין קורין אבות אלא שלשה מפני שבחי' האבות יש בכאו"א מישראל. אך עיקר האהוי"ך הוא לבוא לידי האהוי"ך העליונים שהם העיקר. וזהו שנא' ב"פ הנך יפה בשה"ש הנך יפה רעייתי הנך יפה עיניך כיונים. יופי הוא מהתכללו' ג' גוונים, דבגוון א' לא יש יופי כ"א בהתכללות ג' גוונים חיור סומק ירוק והוא אהוי"ך ורחמים, ונא' ב' פעמים הנך יפה היינו היופי שלמטה והיופי שלמעלה כו'. ובעבודה הוא פסוד"ז וק"ש. דהאהבה דפסוד"ז הוא הבאה ע"י ההתבוננות דגדול הווי' כו' בעיר אלקינו שמבואר שם ענין התהוות העולמות כו', ובק"ש או' ואהבת את הווי' אלקיך הוא האהבה הבאה מלמעלה כו'. וזהו וארא אל אברהם יצחק ויעקב, שהוא התגלות ש' הווי' שיאיר בגילוי בש' אלקים, והוא גילוי בחי' האהבה שלמעלה. וזהו וארא' אל אברהם, שע"י שמעורר האהבה מלמטה נמשך בחי' האהבה מלמעלה כו'. ומי הוא המחבר את האהבה העליונה שתהי' בנפש אדם שהוא נברא בע"ג כו', זש"א באל שדי דהנה ש' אל הוא בבחי'. חסד שהוא בבחי' א"ס וגם בש' שדי השי"ן הוא ג'

בחי' חגית דאצי' שהן בבחי' א"ס, ואותיות ד"י הוא שאמר לעלמו די מקור העולמות כו'. הרי ש' שדי כולל ב' המדרי' בחי' א"ס ובחי' שרש ומקור הגבול כו', וע"כ ע"י הוא ההתחברות דהאהבה העליונה שתהי' שורה בנפש האדם הבע"ג כו' וע"ד מ"ש היא מתהלכת בין החיות שיש ב' בחי' חיות חיון תתאין וחיון עילאין מרכבתא ותתא ותתא עילאה מרכבתא אברהם פסיק טעמא המרכבה דעולם הכריאה (שהאבות הי' בברי' אברהם אברהם פסיק טעמא בגויהו כו') ומרכבתא עילאה היא בחי' חגית דאצי' כו', והיא מתהלכת בין החיות דבחי' מל' מחברת ב' המדרי' להיות דבחי' מל' מקבלת מהמדות עליונות ומשפעת בכריאה ע"כ היא מחברת כו'. וכמו"כ אל שדי הוא שמחבר הוי' ואלקי', דאלקים הוא בחי' מל' עיר אלקינו כו' והוי' בחי' ת"ת, ואל שדי הוא בחי' יסוד שמחבר וכמ"ש בן פרת יוסף פר"ת אותיות תפר שתופר ומחבר ב' המדרי' שיהי' גילוי ש' הוי' בש' אלקים והוא גילוי בחי' האהבה העליונה כו' (ועמ"ש במ"א בדי' אני ישנה רל"א). וזהו ג"כ כללות הענין מה שהתהוות היא ע"י האור וכמ"ש באגה"ק סי' כ' איהו וחיהו חד לברוא בהן וע"י מאין ליש כו' דמפרש איהו על האור שע"י יחוד גילוי האור בהכלים נעשה ההתהוות לא מבחי' הכלים לבד כ"א מהאור שמתייחד בהכלים כו'. והרי ידוע דראשית התהוות המציאות הוא מהצמצום וכמ"ש בע"ח שע"י הצמצום נתגלה מציאות הכלי כו', ומפני מה אין ההתהוות מהכלים (שהן אלקות ממש כו'). אך הענין הוא דאם הי' ההתהוות מהכלים לבד היו העולמות בבחי' יש ולא הי' בהם בחי' הביטול. ובפנימיות הענין הוא שהי' הביטול רק בבחי' ביטול היש לבד לא בבחי' אין כמו האור בבחי' ביטול אמיתי כו'. וע"כ הי' ההתהוות ע"י האור בכדי שיהא בנבראים ג"כ הביטול שמצד האור בבחי' אין כו' (ועמ"ש בתו"א בדי' מוזה מימין) וז"ע שתוף עמו מדה"ר כו' וכמ"ש במ"א, וזהו בכללות ההתהוות שהי' בבחי' אור כו', וכמו"כ ע"י אל שדי הוא ההתחברות דהוי' ואלקים שיהי' גילוי ש' הוי' בש' אלקי' כו'.

ג) אמנם ושמי הוי' לא נודעתי להם היינו עצם ש' הוי' לא נתגלה אל האבות כו' דגילוי ש' הוי' שהי' אל האבות הוא הש' הוי' ששייך עכ"פ לש' אלקים אבל עצם ש' הוי' ממש כמו שהוא למעלה מש' אלקים לא נתגלה אל האבות כו'. וזהו שפי' רש"י לא נכרתי להם במדות אמיתית שלי והו"ע ואמת הוי' כו' דזה שהש' הוי' שמאיר בגילוי בש' אלקים אין זה עדין אמת דהוי' כ"א אמת דאלקים שהרי באמת הש' אלקים אינו מסתיר על הש' הוי' רק לגבינו הוא שמסתיר כו' וע"כ כאשר הש' הוי' הוא שלמעלה לגמרי הוא האמת דאלקים כו', אבל האמת דהוי' הוא הש' הוי' שלמעלה לגמרי מש' אלקים והוא בחי' העצמות דהוי' (עמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו) דלגדולתו והוא בחי' העצמות דהוי' ושמי הוי' לא נודעתי להם לכן אמר לבניי אני הוי' שע"י יצי"מ ומ"ת הוא גילוי עצמות ש' הוי' וכדאי' בזה ע"פ מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש שאני עמלא דאורייתא דלעילא משמשא, דשמש הוא בחי' שמש הוי' וכמ"ש שמש ומגן הוי' אלקי', שיש בזה ב' מדרי' היינו שהש' אלקי' מסתיר כו' ושמאיר גילוי ש' הוי' בש' אלקים

כו'. וכ"ז הוא שמש הוי' השייך לש' אלקי' כו'. אבל עמלא דאורייתא דלעילא משמשא הוא עצם הוי' שלמעלה מש' אלקים והוא כמ"ש ואוהביו כצאת השמש בגבורתו דלעתיד הקב"ה מוציא חמה מגרתקה כו'. וביאור הענין הוא דהנה במא' דפתח אלי' חסד דרועא ימינא גבו' דרועא שמאלא כו' אתה הוא חכים כו' אתה הוא מבין כו' ומסיים ולאו מכל אינון מדות כלל. ולכאו' מפני מה אינו אומר ולאו מכל אינון חכ' ובינה כלל. אך הענין הוא דמדות הן שייכים אל העולמות דאם לא התהוות העולמות איך יקרא רחמן וחסדן כו' וכמ"ש זכור רחמך וחסדיך כי מעולם המה זרחמים וחסדים שייכים אל העולמות כו' וכת' כי אמרתי עולם חסד יבנה, ויש בזה ב' פי' הא' שיבנה קאי על העולם שבחסד נבנה העולם, והב' שיבנה קאי על החסד שלצורך העולם נבנה מדת החסד כו', והיינו כי עד שלא נבנה"ע אינו שייך מדת החסד כו'. אבל חו"ב הן למעלה מן העולמות וגם אם לא הי' העולמות שייך בחי' חו"ב כו'. ועד"מ שיכול האדם לישב לעצמו ולהשכיל השכלות כו'. וזהו שאמר כולא לאחזאה איך מתנהג עלמין ועז"א ולאו מכל אילין מדות איהו. כו', אבל חו"ב הן למע' מהעלמין כו'. וזהו שנתגלה להאבות הוא בחי' מדות העליונות כו'. וזהו אלה תולדות השוה"א בהבראם באברהם וכת' ביום עשות הוי' אלקים או"ש שזהו בחי' ש' הוי' דז"א כו', אבל ושמי הוי' ש' הוי' דחכ' וכמ"ש והוי' בחכ' לא נודעתי להם כו'. ונמשך ע"י התורה דאורייתא מחכ' נפקית אלפים שנה קדמה תורה לעולם בחי' אאלפך חכ' אאלפך בינה כו', דבכח' שורה עצמות א"ס כו', והיינו בחי' או"א עילאין כו'. דהנה בהאבות הי' גילוי בחי' חו"ב ג"כ דכללות הגילוי אל האבות מ"ש וארא אל אברהם כו' הוא גילוי האצ"י שנמשך גם מבחי' המוחין כו', אך הוא בחי' או"א תתאין שזהו בחי' ישסו"ת בחי' מדות שבמוחין כו'. אבל בחי' או"א עילאין בחי' גי"ר דחו"ב שזהו עצם פרוץ המוחין לא נתגלה אל האבות (עמ"ש מזה באורך בדרוש בשעה שהקדימו. תער"ב) וע"י התורה נמשך בחי' עצמיות חו"ב כו'. וזהו שבקש משה הראני נא את כבודך והושיב לו וראית את אחורי ופני לא יראו וארז"ל מלמד שהראה לו קשר של תפילין. דהנה משה בקש גילוי בחי' פנימיות ח"ע וזהו כבודך כבוד בגימ' ל"ב הן ל"ב נת"ח, וכבודך הוא בחי' פנימיות ועצמיות בחי' ח"ע והו"ע התפילין ותפילין הוא המשכת המוחין כו', הקב"ה מניח תפילין עליונות מקור העולמות ותפילין הוא המשכת המוחין כו', הקב"ה מניח תפילין הקב"ה בחי' ז"א קדוש ו' מניח תפילין הוא המשכת המוחין כו'. והושיב לו וראית את אחורי קשר של תפילין הראה לו בחי' מל' דתבונה ופני לא יראו שלא הי' גם בבחי' ראי' דמשה כו' וע"י מצות תפילין בגשמיות נמשכים בחי' המוחין כו' שכאשר איש ישראלי מניח תפילין עי"ז הקב"ה מניח תפילין וכמאוד"ל ע"פ מגיד דבריו ליעקב מה שהוא עושה מצוה לישראל לעשות, דע"י שמצוה לישראל לעשות עי"ז הוא עושה כו', הרי שע"י המצות נמשכים עצמות המוחין מה שלא נתגלה אל האבות וגם לא הי' בבחי' ראי' והשגה דמשה כו'. ובודאי שע"י מצות תפילין המשיך משה בחי' עצמות המוחין רק שלא הי' בבחי' ראי' והשגה כו'. וזהו דהגם שגבי האבות נא' ש' הוי' הנה זהו בחי' הוי'

דז"א והוא גילוי ש' הוי' בש' אלקים. אבל ושמי הוי' עצם הוי' שלמעלה מש' אלקי' זהו שנמשך ע"י התורה כו'.

(ד) ומעתה יובן מ"ש הוא אהרן ומשה כו'. דהנה אברהם ואהרן שניהם בחי' החסד דאברהם הי' מרכבה למדת החסד ואהרן ג"כ בחי' חסד כהן איש החסד כו'. ושניהם הם בחי' אהבה כנודע. וההפרש ביניהם הוא כדאי' בזהר אית חסד ואית חסד אית חסד דאיקרי חסד עולם ואית חסד דאיקרי רב חסד כו'. והיינו דאברהם הי' חסד גדול הוי' כו' בעיר אלקינו כו' הבאה מהתבוננות דהתהוות העולמות, והו"ע גדול הוי' כו' בעיר אלקינו כו' כנ"ל והגם דוארא אל אברהם כו' שהי' לו התגלות בחי' ש' הוי' והיא האהבה העליונה כו' כנ"ל, הנה בש' הוי' גופא יש ב' בחי' אהוי"ר דד' אותיות הוי' הן דחילו ורחימו ורחימו ודחילו, דו"ר הן אותיות ו"ה ורו"ד אותיות י"ה ומה שנתגלה אל האבות הוא בחי' ו"ה דש' הוי' דהיינו בחי' המדות (ובד"כ הוא גילוי האצ"י ובשרשו הוא בחי' אצ"י דכללות כו' כנ"ל), ואהבה דאהרן הוא בחי' י"ה שבזה מאיר בחי' רב חסד ועצמות אוא"ס, וזהו עצם מדרגתו בחי' אה"ר שלמעלה מטו"ד כו'. ועבודת אהרן הי' שהמשיך בנש"י בחי' אה"ר וכמ"ש בהעלותך את הנרות הן בחי' המדות דנש"י שהמשיך בהם בחי' אה"ר כו'. דאהרן הוא שושבינא דמטרוניתא ומשה שושבינא דמלכא, והיינו שלאהרן ניתן הכח להמשיך בחי' אה"ר בנש"י ומשה המשיך גילוי ש' הוי' כו'. וזהו ההפרש בין אברהם ואהרן, דהאהבה שבירושה לנו מאבותינו הוא בחי' אהבת עולם ואהרן המשיך בחי' אה"ר כו', דהנה בכדי שיהי' גילוי עצמות ש' הוי' ע"י התורה צ"ל העלאה לזה דלכל המשכה צ"ל העלאה וזהו כל האומר אין לו אלא תורה גם תורה אין לו וצ"ל תפלה העלאה מלמטלמ"ע כו', ובכדי להמשיך עצמות ש' הוי' צ"ל ההעלאה בבחי' אה"ר כו', וזהו ע"י אהרן בחי' שודמ"ט להיות בחי' אה"ר וע"י משה שוד"מ הוא ההמשכה דש' הוי' כו'. וזהו שתירץ רבינו ג"ע דלהוציא את בני מצרים דקדושה והו"ע המיצרים וגבולים כו'. שיש מצרים דלעו"ז כמו"כ יש מצרים דקדושה והו"ע המיצרים וגבולים כו'. ובעבודה הו"ע מיצר הגרון, דהמשכת המוחין למדות הוא ע"י מיצר הגרון כו', כנודע. אמנם זהו במדות שבאים מן השכל והשגה אך בחי' אה"ר שלמע' מטו"ד היא בבחי' יציאה מהמיצרים וגבולים ואינו שייך בזה ענין מיצר הגרון כו', וזה"ע יצי"מ מהמיצרים וגבולים בבחי' אה"ר שזהו ע"י אהרן בחי' שודמ"ט כו', ולכן כפסוק דלהוציא את בני מאמ"צ הקדים אהרן למשה כו'. ולדבר אל פרעה הי' העיקר משה דפרעה הוא אותיות העורף והו"ע העקשות וקשי עורף שהגבי' א"ע בחוצפה והתנשאות גדולה שא' לא ידעתי את הוי' מי הוי' כו' ובכדי לשבור קלי' פרעה הוא ע"י בחי' כי גאה גאה, שמתגאה על גיוותנאיא בחי' עצמות א"ס שמתגאה על הגאים לשבור אותם כו', והשראת העצמות הוא כמה שבטל דוקא דאין אוא"ס שורה אלא בבחי' הביטול כו', ולכן בחי' הוא השראת העצמות משום דחכ' היא בחי' מ"ה וביטול כו' והכלי לזה הוא משה שהי' בבחי' מ"ה וכמ"ש ונחנו מה בבחי' ביטול בתכלית כו'. והגם דונחנו מה קאי על אהרן ג"כ וכת"י ואהרן מה הוא כו'.

הנה אהרן הוא בחי' ב"ן דמ"ה ומשה הוא בחי' מ"ה דמ"ה וע"כ עיקר הכלי לבחי' עצמות א"ס הוא משה כו' ולכן משה דוקא הוא בחי' שוד"מ להמשיך עצמות ש' הוי' כו' כנ"ל. וזהו לדבר אל פרעה הי' העיקר משה, והיינו דלהמשיך בחי' המשכת העצמות להיות שבירת קלי' פרעה זה הי' ע"י משה דוקא ולכן בפסוק הם המדברים אל פרעה הקדים משה לאהרן מפני שע"י דוקא הוא המשכת העצמות לשבור קלי' פרעה כו'. ומ"ש הוא אהרן ומשה הוא משה ואהרן והול"ל לכא' הם, הענין הוא דהנה משה ואהרן שהן בחי' מ"ה וב"ן ה"ז ג"כ הוי' ואלקים, ובפרטיות משה ואהרן הן בחי' חכ' ובינה שהן ב' במדרי' ומ"מ הי' כולא חד וכמ"ש וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים כולא חד והוא בבחי' חד ממש כו', דהנה הוי' ואלקי' דז"א ומל' ה"ה ג"כ חד והיינו גילוי ש' הוי' בש' אלקים כנ"ל, ומ"מ גם שמאיר ש' הוי' בש' אלקים הרי אין זה עצמות ש' הוי' ממש כ"א ש' הוי' השייך לש' אלקים וא"כ מובן שהיחוד אינו בבחי' חד ממש כו'. אבל הוי' ואלקי' דחז"ב בחי' או"א עילאין היחוד הוא בבחי' חד ממש כו' דעצמות האור שמאיר בחכ' מאיר ג"כ בבינה וכמ"ש באוצ"ח דכשם שפנימיות אבא פנימיות עתיק כמו"כ פנימיות בינה פנימיות עתיק כו'. וזהו הוא אהרן ומשה הוא ר"ת הוא ושמו אחד וכמ"ש בשל"ה, והוא בבחי' יחוד ממש כו'. וזהו שהגם שמשה גדול מאהרן שהוא בחי' חכ' כו' מ"מ שניהם שקולין להיותם בבחי' חד ממש כו'. וזהו הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' כו', דתכלית הכוונה דיצי"מ הוא שיהי' גילוי עצמות ש' הוי' ע"י התורה דבאבות ושמי הוי' לא נודעתי להם לכן אמר לבני' אני הוי' ע"י התורה כו'. ובכדי שתהי' ההמשכה צ"ל העלאה בבחי' אה"ר, וזהו ע"י אהרן להוציא מאמ"צ בחי' מיצר הגרון כו' ולשבור קלי' פרעה זהו שהמשיך משה כו', ונא' הוא אהרן ומשה דכולא חד בבחי' חד ממש כו'.

בס"ד פ' וארא, פר"ח.

וארא אל אברהם כו' באל שדי. הנה אמרו"ל בחגיגה די"ב ע"א מאי דכתי' אני אל שדי אני הוא שאמרתי לעולמי די כו' שהי' העולם מרחיב עצמו עד שאמר לו די כו'. ולכא' אינו מובן איך הי' העולם מרחיב עצמו הרי עולם הוא בחי' גבול כו'. אך הענין הוא שזה מדבר בענין או"א"ס שלפני הצמצום ובבחי' הצמצום כו' וכמ"ש בע"ח בתחלתו טרם שנאצלו הנאצלים הי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות כו', והיינו בחי' או"א"ס הבל"ג שהי' ממלא מקום החלל כו' ולא הי' מקום לעמידת העולמות שהן בבחי'

גבול כו', וע"כ צמצם' עצמו וסילק אורו הגדול עה"צ ונתגלה בחי' כש הגבול שבא"ס בחי' הרשימו מקור הגבול כו'. וזהו שהי' העולם מרחיב עצמו היינו בחי' ההתפשטות דאוא"ס הבל"ג כו', וכידוע דאוא"ס שהי' ממלא מקום החלל זהו בחי' ההתפשטות דאוא"ס. דבאוא"ס גופא יש ב' מדרי' בחי' אור המאיר לעצמו ובחי' אור השייך אל העולמות (לכד בחי' עצם האור שלמעלה מבחי' גילוי כו', והוא בחי' הוא שלמעלה משמו. וב' בחי' הנ"ל הן בבחי' שמו כו' וכמ"ש במ"א) ובחי' זו הב' הוא בחי' התפשטות האור כו' וכמ"ש במ"א וזהו שהי' מרחיב כו'. והנה בפ"י עולם שנה נפש פ"י הראב"ד עולם למעלה משנה ונפש, והיינו דעולם הוא בחי' בינה כמ"ש במ"א. וידוע דח"ב קדמו לעולם כו', וע' בלק"ת מהאריו"ל פ' בראשית דקודם החטא היו ז"נ במקום או"א עתה ואו"א הי' למעלה יותר כו', וא"כ הרי אמיתית מקום העולמות הוא שאו"א הוא במקום הכתר כו', ובשרשו הוא בחי' או"א שלפני הצמצום וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי' דכתר בכלל הוא לפני הצמצום כו' וזהו שהי' העולם מרחיב כו'. גם י"ל שזהו גילוי בחי' או"א הסוכ"ע, ועם היות שהעיוגולים נמשכים דרך הקו והקו נמשך תחלה ואח"כ מתעגל כו' וכמ"ש בע"ח ומבו' במ"א מ"מ בגילוי הוא תחלה בחי' או"א הסוכ"ע ואח"כ מהסובב נמשך בחי' ממלא כו'. וידוע שיש עולמות שנתהוו מבחי' סוכ"ע וכמ"ש באד"ר בגולגלתא יתבין תליסר אלפי'ן עלמין כו', והן עולמות שבבחי' פלא כו' וכמ"ש עושה פלא כו', ובד"כ הוא ההתהוות שמש' הוי' וכמ"ש יהללו ש' הוי' כי הוא ציוה ונבראו כו' וכמ"ש במ"א. ועולמות אלו הן בבחי' א"ס כו'. אך תכלית הכוונה היא בעולמות בע"ג דוקא משום דנתאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו' וכמ"ש בסש"ב פל"ו ומבו' בכ"ד. וזהו שהי' העולם מרחיב והולך בבחי' עולמות א"ס עד שאמר לו די היינו שיהיו עולמות בע"ג כו'. וז"ע ש' שדי שזהו בחי' צמצום הראשון כמ"ש בהבי' דוארא בס' ת"ר ובהבי' דויצוים דתקס"ח ובהגהות לשם ובהקיצור דוארא בס' ברוך אתה וידוע דפעולת הצמצום הוא בהאז"פ שבא בבחי' מדה וגבול כו' וכמ"ש במ"א. וזהו שאמר לעולמו די היינו שיתעלם האור שבבחי' * ויתגלה כח הגבול ויהי' האור שבבחי' מדה וגבול בכדי שיהיו עולמות בע"ג כו'. והנה בס' שערי אורה תחלת שער שני כ' וז"ל דע כי מדת אל חי נקראת לפעמים אל שדי והטעם לפי שממנה נמשך הכח והשלמת והשפע והאצי' בשם הנק' אד' עד שיאמר די ולפיכך אמרו"ל במס' חגיגה שבו אמר לעולמו די, ואע"פ שמשמע כמו שאמרו שם שהי' העולם מרחיב עצמו והולך עד שא"ל די העיקר הפנימי הוא כי במדת אל שדי הוא נותן מזון לכל ברי' זכרי' ומשלח ברכותיו לאד' עד שיבלו שפתותיהם מלומר די עכ"ל. נמצא מפרש דאל שדי הוא ריבוי ההשפעה עד שיבלו שפתותיהם מלומר די, והיינו ההשפעה כדי הסיפוק עד שכאו"א יאמר די כו'. והוא כמו שא' במד"ר בפ"י ש' שדי שדי באלקות לכל ברי' כו'. והי' היפך מהנ"ל דש' שדי הוא בחי' צמצום והגבלה כו'. והגם שזהו ג"כ לא בחי' בל"ג ממש, שהי' מ"מ מה שהנבראים יכולים לקבל, והוא הדי והסיפוק דנבראים כו' וכמ"ש בד"ה

(*) כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל : שבבחי' בל"ג.

אני אל שדי בס' רל"ה, מ"מ אין זה בבחי' צמצום, וכנ"ל דש' שדי הוא בחי' צמצום הראשון להיות עולמות בע"ג כו'. וי"ל שהרי העולם על מילואו נברא וכדאי' במד"ר דעיקר שכינה בתחתוני' היתה, הרי הגם שנבה"ע ע"י הצמצום מ"מ הי' גילוי אלקות בעולם כו'. וגם זה צ"ל, שהרי ענין הצמצום הוא העדר האור ושהי' האור בבחי' מיעוט כו', ואיך הוא דעיקר שכינה הי' למטה שהי' גילוי אלקות כו'. והנה הפרדס בש"א ספ"י הביא מ"ש בוח"ג די"א ע"ב תשיעה שדי שאמר לעולמו די דהא די סיפוקא הוא וסיפוקא לא אתא לעלמא אלא מן צדיק דאיהו יסוד עולם, ופי' הפרדס שכוונת המא' שלא נפרש שאמר לעולמו די שהי' מוגבל שזה לא יצדק ביסוד כ"א במל' שהיא בחי' שרש הגבול (וכמ"ש במאו"א אות ג' ערך גבול גם המל' נק' כך כי היא גבול וסיום כל האצי' כו'. דהנה ע"ס דאצי' הן בבחי' א"ס להתפשטותן, דהגם שהן בבחי' חו"ג מ"מ החסד הוא בבחי' א"ס כו', אך הא"ס דאצי' הוא רק באצי' לא חוץ לאצי', שזהו ההפרש בין הא"ס שלמעלה מהאצי' ובין האצי', דא"ס שלמעלה מהאצי' הוא שנמשך ומתפשט גם למטה מאצי' ובכ"מ הוא בבחי' א"ס כו'. וא"ס דאצי' הוא שרק באצי' התפשטותו בבחי' א"ס ואינו נמשך חוץ לאצי' ומה שנמשך הארת אצי' בבי"ע אינו בבחי' א"ס כו' (רק מה שנמשך ע"י התורה שזהו שנמשך עצם האצי' כו') וכמ"ש במ"א, מ"מ הרי באצי' הוא בבחי' א"ס וההגבלה והסיום דבחי' א"ס דאצי' הוא בחי' מל', הרי שבחי' מל' נותנת גבול ומדה לאורות דאצי' דעד כאן הוא בבחי' א"ס ומבחי' מל' ולמטה (היינו מה שנמשך ע"י המל' בבי"ע) הוא בבחי' גבול כו', כי מל' היא בחי' העלם בעצם מהותה ובחי' פנימיות המל' היא בחי' כנס"י שכוונסת בתוכה האורות דאצי' ומתעלמים בה ובחי' היצוניות המל' היא בבחי' מקור הגבול כו' וכמ"ש במ"א (ועמ"ש בדרוש דר"ה עזר"ת), וידוע דמל' היא בחי' הפרסא שבין אצי' לברי' כמ"ש הפרדס שע"כ בערך פרוכת והוא בחי' היצוניות שבה כו') אלא פי' די היינו סיפוק ומוזון והמוזון הוא מצד היסוד והוא המסיפק מוזון לעולם עכת"ד. וז"ש ויוסף הוא המשביר כו' אנכי אכלכל אתכם דבחי' יסוד הוא מקור ההשפעה כו', והוא ג"כ כמ"ש הש"א דאל שדי הוא המשפיע וממשיך ברכה וטובה כו' שזהו בחי' יסוד כו'. אמנם בוהר במדבר דקי"ט ע"ב אי' וז"ל ואע"ג דהאי אל אוקימנא (שהוא בחי' חסד וכמ"ש חסד אל כו') האי מלכתא קדישא נטל שמא כגוונא דכולא כו' ובגי"כ איקרי אל כו' ות"ח אל שדי הא אוקימנא דבי' סיפוקא דעלמא ואיהו אמר לעולם די דהא האי אל הוא דאודווג בהדי' ובגין כך איקרי אל שדי אל דשדי עכ"ל. ופי' המק"מ שהמל' שהיא אל מזווגת עם היסוד הנק' שדי ובגי"כ איקרי אל שדי וה"ז כמו התחברות האורות והכלים שזהו בד"כ בחי' הממוצע דאצי' בין אוא"ס ובי"ע שהתהוות הוא מהאור אך הוא ע"י הכלים, שאם הי' ההתהוות מן האור היו העולמו' בבחי' ביטול ממש ולא היו בבחי' מציאות כלל, ע"כ הוא ההתהוות ע"י הכלים. ומ"מ האור הוא שמתלבש בהכלים ומחבור האורות והכלים נתהוו העולמות, וכמ"ש באגה"ק איהו וגרמוהי חד לברוא בהם וע"י מאין ליש כו', ועי"ז הן בבחי' מציאות וגם יש בהם בחי' הביטול כו' וכמ"ש בס"י שער הק"ש בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה, ובתו"א בד"ה מזוזה מימין, וכך המל'

היא בחי' שרש אותיות הדבור שהן כלים המגבילים והיסוד הנק' טוב הוא ממשיך בחי' האור כי טוב שזהו ג"כ יחוד בחי' האורות והכלים. וכידוע דעיקר הכלים הוא בבחי' מל' וז"א הוא סוף עולמות הא"ס שהוא האור שבבחי' בלי גבול כו'. וא"כ ע"י יחוד האור עם הכלי נמשך שאמר לעולמו די בבחי' גבול מצד הכלים ומצד המתקת הגבורות של הגבול דהכלים בבחי' חסדים דדכורא של האור בחי' האור כי טוב בחי' טוב וחסד נמשך בחי' די ע"ד סיפוק ומזון כו' וכענין ותאכל ותשבע ותותר כו'. וזהו שבתחלת ההתהוות הי' גילוי אלקות בעולם שזהו מבחי' האור כו' וזהו ג"כ ב' הענינים בש' שדי שאמר לעולמו די ושדי באלקותו לכל ברי' כו'. וכ"ז הוא רק מה שדי ומספיק וכענין די מחסורו כו', אבל אי אתה מחויב לעשרו דעושר הוא מש' הוי' גילוי בחי' עצמות ש' הוי' וכמ"ש במ"א וזהו שנמשך ע"י התורה כו'.

ב"ס"ד ש"פ בא, פ"ר"ת.

בעצם היום הזה יצאו צבאות הוי' מאמ"צ. הנה צבאות הוי' תיבת צבאות נמשך אל הוי' והוא שבטל וטפל ונכלל בהוי' שאינו דבר בפ"ע כ"א טפל אל הוי'. וצ"ל והלא כתי' קדוש כו' הוי' צבאות ונכלל בהוי' שאינו דבר ואינו טפל להוי'. וכידוע דש' צבאות הוא מו' שמות שאינן נמחקין כמו אל אלקים, ומפני מה כאן נא' צבאות הוי' שצבאות טפל אל הוי'. והענין הוא דהנה ש' צבאות אינו נזכר בתורה ונתחדש מהנביאים, ובתורה נא' צבאות ה'. וצ"ל מהו ההפרש בין צבאות ה' וצבאות. וצ"ל תחלה ענין ש' צבאות. דהנה במד"ר שמות פ"ג אי' וכשאני נלחם עם הרשעים אני נק' צבאות, ובש"א אי' ש' צבאות הוא נו"ה שמשם נמשכים כל המלחמות שבעולם. וצ"ל מה ענין המלחמות לנ"ה. הנה ענין הניצוח נמצא דוקא בגדול יותר, דמי שהוא שפל ערך אם יאמר אדם כנגדו לא ינצח כלל, רק אדם גדול אם יאמר אדם דבר או יעשה כנגדו ינצח להוציא כאור צדקו, וע"ד כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו ת"ח, והלא לא תקום ולא תטור כתי', ומ"מ יש היתר לת"ח להיות נוקם ונוטר. ולא בנקימה ונטירה שאסרה תורה וכמו שא' בגמ' שם ההיא בממון נאמר, ומ"מ ה"ז נקימה ונטירה, אך דוקא ת"ח צ"ל נוקם ונוטר. וכמו"כ ענין הנצחון הוא דוקא בגדול ומלך שהוא גדול מכל העם, וכמ"ש בשאל משכמו ולמעלה גבוה מכל עם, בו הוא ענין הנצחון ביותר להוציא רצונו וחפצו. וזהו ג"כ סבת המלחמה בכדי להוציא נצחונו. דבמלחמה יש ב' ענינים הא' לשלול שלל ולבוז בו, והב' הוא להוציא רצונו שיהי' כחפצו. וזהו עיקר ענין המלחמה שיהי' כחפצו וכאשר יש מי שמנגד לחפצו ה"ה עומד בנצחון גדול. דהתגלות מדת

הנצחון הוא דוקא כשיש מנגד דבלא מנגד אינו שייך נצחון. רק כאשר יש מנגד אז לזהם אתו בנצחון גדול לנצח את המנגד ומבזבו בשביל זה כל אוצרותיו וסגולת מלכים שנאסף בכמה שנים כל הון יקר אשר עין לא ראתה ואינו משמש בזה לשום דבר, ובמלחמה בשביל לנצח את המנגד ה"ה מבזבו הכל. והיינו מפני שנצחון הוא למעלה מבחי' רצון ותענוג, וע"כ כל התענוג מהאוצרות אינו תופס מקום ומבזבו הכל בשביל ניצוח המלחמה עד שגם חייו מפקיר לעמוד בעצמו בקשרי המלחמה, והוא מפני שמדת הנצחון מושרש בעצם הנפש למעלה מכל הגילויים שבנפש, והיינו למעלה מאור וחיות הנפש כו', וע"כ מפקיר חייו בשביל הניצוח המלחמה כו'. והדוגמא מזה יוכן למעלה. שיש ג"כ בחי' אוצר וכמ"ש יפתח ה' לך את אוצרו הטוב, וכמו שאנו מבקשים מאוצר מתנת חנם חננו, ומה"ע האוצר למעלה. הענין הוא דאי' בת"ז או"א"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית. והנה למטה עד אין תכלית הוא בחי' התפשטות וגילוי האור שהוא בבחי' א"ס ובבחי' בלי גבול. וזהו אור א"ס שהאור הוא בבחי' א"ס מפני שהאור הוא מעין המאור, שו"ע אור שעם היותו רק הארה לבד ולא עצם ה"ה מ"מ מעין העצם, והעצמות הרי הוא בבחי' א"ס כמו"כ האור הוא בבחי' א"ס כו'. ומן האור הזה היו עולמות וספי' עד אין קץ ומספר ובאופנים אחרים לגמרי כו'. והיינו דלבד שלא הי' מספר לספי' היו הספירות גופא בבחי' א"ס, וכידוע בפי' ספירות אין קץ שהספי' עצמן הן אין קץ לבד מה שהן בלי קץ ומספר כו'. וכדאי' באד"ז כהאי בוצינא דאתפשט לכל סטר ועיבר וכד תסתכל לא תשכח אלא בוצינא בלחודוהי כו'. דזה שמתפשט לכל סטר ועיבר הוא מצד הפשיטות, דלהיותו פשוט בעצם ע"כ הוא בא בריבוי ההתפשטות לכל סטר כו'. וכד תסתכל בהון לא תמצא אלא בוצינא בלחודוהי, דהכל הוא אחד ממש כו', וכמא' אנת הוא חד ולא בחושבן דמפני שהוא חד ע"כ בהתפשטות ה"ז לא בחושבן והכל הוא חד ממש כו'. ומה שנאצלו ע"ס עשר ולא תשע ולא אחד עשר זהו ע"י הצמצום שהי' באו"א"ס שבא האור בבחי' מדה וגבול להיות ע"ס דוקא כו'. ומ"מ גם לאחר הצמצום גתהו עולמות עד אין שיעור וכמארז"ל ע"פ ועלמות אין מספר א"ת ועלמות אלא ועולמות שהן עד אין מספר כו'. וכמ"ש באד"ר בגולגלתא יתבין תליטר אלפינ עלמין כו'. והמספר הזה הוא לפי הענין שמדבר בו שהוא במספר הזה, ובאמת הוא בלי מספר עד שגם במדרי' תחתונה דאצי' בחי' מל' הרי נתהו גבראים עד * שיעור וכמ"ש מה רבו מעשיך ה' ומה גדלו מעשיך כו'. והיינו מפני שבעצם האור הוא בבחי' א"ס רק שבא בבחי' מדה ע"י הצמצום. וע"כ גם לאחר הצמצום הוא בבחי' א"ס כו'. אמנם או' למטה עד אין תכלית הוא שהתפשטות האור הוא בבחי' מטה מטה עד אין תכלית כו', שהרי עולמות הא"ס שלפני האצי' ועולם האצי' שמאיר שם גילוי או"א"ס ה"ה כלים לאו"א"ס. שהרי גם הכלים הן אלקות ממש, ואינו פלא כלל מה שמאיר בהם או"א"ס כו'. אך עולמות בי"ע הן בחי' מטה, דכלים דאצי' הן כגופא לנשמתא, ובי"ע הן בחי'

לבושין כמא' לבושין תקינת לון שבהם מתלבש בחי' האצי' אימא עילאה
מקנא בכורסי' ושית ספירן ביצי' ואופן בעשי' כו'. ובחי' לבושין דבי"ע
מנייהו פרחן נשמתא לב"ג דנשמות הן מבי"ע שזוהו רוב הנשמות שהן נשמות
דבי"ע, ורק חד בדרא אפי' בדורות הראשונים הי' נשמות דאצי'. רק שבבי"ע
גופא הנשמות הן מבחי' פנימיות ומלאכים מבחי' חיצוניות והעולמות הן חיצוניות
דחיצוניות. ובהשתל' דבי"ע בריבוי ההשתל' עד גלגל המזלות שהן המשפיעים
למטה בכל הדברים דעוה"ז הגשמי וכמ"ש ממגד תבואת שמש כו', ואין לך
עשב מלמטה שאין לו מזל כו'. וזהו תכלית השפלות שהאלקות מוסתר ונעלם
לגמרי עד שיכול לשכות ח"ו על ה', וכ"כ הוא ההסתר עד שיכול לומר לי
יאורי ואני עשיתיני כו'. והוא מפני שהן בחי' מעשה ידך שהכה הפועל
שבנפעל נראה לנפרד ממקורו כו'. ועכ"ז ואתה מחי' את כולם שהארת
אוא"ס מחי' ומהווה אותם מאין ליש כו', וכמ"ש באגה"ק סי' כ' דהארה
דהארה דהארה הוא בכל הנבראים והנוצרים והנעשים כו'. וזהו שאמרז"ל
זן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כנים, והיינו דגם בברואים היותר תחתונים
יש בהם אור וחיות אלקי המחי' אותם כו'. הרי נמשך האור האלקי למטה
עד מדרי' היותר שפלות בתכלית וכמ"ש אם אסק שמים שם אתה ואציעה
שאל הנך כו'. וזו התבוננות גדולה בגדולת ה' שנמשך למטה מטה כלל * וזה
עושה התפעלות גדולה בנפש כו'. וכז"ל הוא מפני שהאור הוא א"ס בעצם ע"כ
א"ס להתפשטותו עד למטה ממש כו'. ובכ"מ שנמשך ומתפשט אין בו התפעלות
ושינוי כלל ולא כדמיון הנשמה בגוף שמתפעלת היא ממקרי הגוף, אבל בהאור
האלקי לא יש שום התפעלות והשתנות כלל כו'. ומה ששייך שינוי ע"י
ההתלבשות זהו בהחיות שבבחי' כח שהוא מבחי' כלים דבי"ע שהן בחי' נברא
וכמ"ש באגה"ק הנ"ל דראשית היש הנברא הן הכלים דבי"ע כו', וע"כ שייך
בהם שינוי והתפעלות. אבל בבחי' האור שמחי' אין בו שינוי כלל מפני שאינו
מתערב וכמ"ש בזהר ע"פ אין קדוש כה' כמה קדישין אינון ולית קדוש כה'
דקדישין שבהשתל' הוא שאינו מתלבש כלל, ואם מתלבש ה"ה נתפס בזה
שמשנתה כו'. אבל ש' הוי' שזוהו האור הגם שמתלבש הנה בכל ההתלבשות
אין בו שום שינוי כלל. וכמו כאשר האור מאיר דרך זכוכית ירוקה ואדומה
שאין השינוי נקנה בהאור כו', וזהו מפני שהאור הוא בחי' א"ס בעצם ע"כ
הוא נמשך עד למטה מטה ומתלבש בכל הנבראים היותר שפלים, ומ"מ בכל
מה שהוא שמתלבש אינו משנתה כלל וכלל מפני שהוא בבחי' א"ס ובבחי' פשיטות
בעצם כו'. וזהו למטה עד ** תכלית שנמשך עד למטה מטה כו'.

(ב) והנה כשם שאוא"ס למטה עד ** תכלית בבחי' התפשטות וגילוי כנ"ל
כמו"כ הוא למעלה עד אין קץ בבחי' העלם האור בעלם אחר
העלם שהוא העדר האור והגילוי כו'. והוי"ע הצמצום הראשון שהי' באוא"ס
שזוהו בחי' התעלמות האור והתכללות בעצמותו כו'. דקודם הצמצום הי' האוא"ס

(*) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : ממש.
(**) כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : עד אין.

בגילוי, וכמ"ש בע"ח טרם שנאצלו הנאצלים הי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות כו'. והרי הי' הרגש האוא"ס בבחי' פשיטות והמציאות לא הי' נרגש כלל כו' (ובד"כ הוא הגילוי דבחי' הכל"ג וכח הגבול שבא"ס הי' בבחי' העלם כו', וכמ"ש בע"ח שהי' ממלא כל המציאות היינו שהי' הרגש האוא"ס בכ"מ והמציאות לא הי' נרגש כלל כו'), וע"י הצמצום שנתעלם האוא"ס הרי מה שנרגש הוא המציאות והישות והאוא"ס אינו נרגש כו'. והגם שאת השמים ואת הארץ אני מלא, שהרי הצמצום הוא רק לגבינו אבל לגבי אוא"ס אין הצמצום מעלים ומאיר לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום ומ"מ אינו נרגש כלל כו'. וגם האו"פ שהוא בחי' אור וחיות כל הנמצאים הרי בנבראים התחתונים אינו נרגש כלל שהחיות הוא אלקות. והגם שכאו"א מרגיש את החיות, ומ"מ אינו מרגיש שהוא חיות אלקי כו'. וגם בחי' ההסתר ביותר עד שישכח לגמרי על אלקות ושיאמר לי יאורי כו'. והגם שמקבל חיות מאלקות מ"מ ה"ה היפך ומנגד לאלקות כו', שכ"ז הוא מחמת העלם והסתר האור כו'. וזהו ג"כ כח הא"ס להסתיר כ"כ כו'. דכשם שההתפשטות דהאור האלקי למטה מטה כנ"ל הוא כח הא"ס, כמו"כ ההעלם וההסתר להעלים ולהסתיר כ"כ הי"ז ג"כ כח הא"ס כו'. וזה"ע עומק רום ועומק תחת, דכשם שכח הא"ס הוא בעומק תחת כמו"כ הוא כח הא"ס בעומק רום כו'. וזהו שאוא"ס הוא למעלה עד אין קץ בבחי' העלם והסתר האור כו'.

אמנם באמת ב' הענינים דלמעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית הוא בב' מדרי' באוא"ס ב"ה ויש הפרש גדול ביניהם. דלמעלה אין קץ הוא בהאור הנעלם וסתום שאינו בגדר גילוי כלל ואינו מתגלה לעולם וכמא' אנת הוא עילאה על כל עילאין סתימא על כל סתימין שהוא בבחי' סתום בעצם כו'. דלמטה עד אין תכלית הוא בבחי' האור השייך אל העולמות, ובכללות הוא בחי' האור שבבחי' גילוי בעצמותו כו' דבעצמותו גופא הוא בבחי' גילוי בעצמו כבי'. ולמעלה עד אין קץ הוא בהאור שגם בעצמותו הוא בבחי' העלם כו'. דהנה ב' מדרי' הנ"ל הן בחי' מקיף דאו"י ומקיף דאו"ת. דמקיף דאו"י הוא בבחי' שייכות אל הגילוי ומקיף דאו"ת הוא שאינו שייך אל הגילוי כלל כו'. ועד"מ רב המשפיע שכל וסברה לתלמידו הנה מה שמתקבל בשכל התלמיד הי"ז אור פנימי שמתיישב בכלי המקבל, ועומק השכל שאינו יכול לקבל הי"ז נשאר בבחי' מקיף על שכלו בהעלם. ומ"מ הי"ז בבחי' קירוב אל המקבל, דעם היותו בבחי' מקיף והעלם מ"מ הי"ז בבחי' קירוב איליו, שבמשך זמן יבוא ע"ז וכמו דקאים אינש על דעתי דרבי' שבא גם על עומק חכמתו כו'. וכן הלומד איזה ענין ורואה שיש בזה עומק ואינו יודע מה הוא ומ"מ מאחר שרואה ומרגיש שיש בזה עומק הי"ז בקירוב איליו יבוא ע"ז במשך הזמן כאשר יתחכם יותר כו'. וזהו מקיף דאו"י שהוא בקירוב אל הפנימי שאפס קצהו מתגלה וגם ההעלם יבוא לידי גילוי כו'. אבל שכל עמוק ביותר שהוא נעלם בעצם שגם אפס קצהו אינו מתגלה כלל, וכמו חכמת שלמה דזה נתן חכמה לשלמה שניתן לו חכ' העליונה שאינו בגדר השגת הנבראים כלל שגם אפס קצהו א"א להתגלות ולא יבוא לידי גילוי לעולם, ובא ונמשך רק

בלבושים המסתירים כמו משלים וחידות שאין האור נראה כלל, וכמו משלי שלמה שאינו נראה ונרגש כלל שיש בהם איזה חכמה רק אנו יודעים ממדרשי חז"ל שנגלה להם ברוה"ק מקצת מן החכ' שיש בזה. אבל בהמשלים אינו נראה החכ' כלל כו'. וכמו"כ בספורי מעשיות שבתורה שידוע שיש בהם סודות ורזין דאורייתא יותר מבדיני התורה והרי אין זה ניכר כלל מפני שזהו סוד סתום בעצם שא"א לבוא רק בבחי' הסתר והעלם כו'. וגם האור בעצם הוא בבחי' הבדלה ובבחי' התעלמות כו', והיינו שאצל המשפיע הוא בבחי' התעלמות בעצמותו כו', וניכר זה יותר דכאשר המשפיע משכיל ומתחכם בזה שנתוסף בזה אור ה"ז בבחי' התעלמות ביותר כו'. ואינו דומה כמו באור שכל השייך אל המקבל גם כאשר המשפיע משכיל ומתחכם בזה בעומק יותר הנה כ"ז הוא בבחי' קירוב אל המקבל, דעם היות שזהו בעומק יותר מ"מ גם מזה מתגלה אפס קצהו. ובכללות הוא בבחי' קירוב מפני שזהו הוא בבחי' המשכה כו'. והיינו שעומד בתנועה דהמשכה ע"כ כל מה שמתגלה בזה אצל המשפיע הכל הוא בבחי' המשכה כו'. משא"כ בשכלים עמוקים ביותר שאינם שייכים כלל אל המקבל והוא סתום בעצם ה"ה בתנועה דהתעלמות וכל מה שמתחכם בזה יותר ה"ז בבחי' התעלמות יותר בעצמותו כו'. וכמו"כ יובן למעלה בב' המדרי' הנ"ל דלמטה עד אין תכלית הוא בבחי' אור השייך אל העולמות ושהוא בבחי' גילוי בעצמותו כו'. דהנה עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, הוא היינו עצם האור שהוא בבחי' העלם בעצם ואינו בבחי' המשכה וגילוי כלל בעצמותו כו'. ושמו הוא בחי' הגילוי והתפשטות האור כו'. וידוע דבשמו יש ב' מדרי' שמות ל' רבים ושם ל' יחיד והיינו הע"ס הגנוזות במאצילין שזהו מה ששיער בעצמו בכח מה שיהי' בפועל כו', ושם הוא בבחי' אוא"ס שאין מספר לספירות כו' וכמ"ש במ"א. וכ"ז הוא בחי' גילוי בעצמותו ובא בבחי' גילוי בעולמות אם בבחי' אר"פ או בבחי' אר"מ בב' מדרי' דממכ"ע וסוכ"ע כו'. אבל הוא היינו בחי' העלם עצם האור שאינו בגדר גילוי כלל ואינו מתגלה כלל בעולמות אדרבא הוא בבחי' העלם בעצמותו כו' (ובא בבחי' מתן בסתר כו' וכמ"ש במ"א). ובחי' זו הוא שנק' אוצר למעלה, וכמו האוצר שהוא דבר סתום ונעלם מעין כל רואה כמו"כ בחי' עצמות אוא"ס שהוא סתום ונעלם דעין לא ראתה כו'.

ג) והנה המשכה והתגלות אוצר העליון הוא בשביל ניצוח המלחמה לנצח את המנגד. וכמו במשל שנת"ל שהמלך בכדי לנצח המנגד מבזבז כל אוצרותיו כו', וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה דכתי' מוצא רוח מאוצרותיו שהכה בכורי מצרים, דבכדי להכות בכורי מצרים (שזהו עצם קלי' מצרים כו' כמ"ש במ"א) מוצא רוח מאוצרותיו כו'. וכתי' כי גאה גאה שמתגאה על גיוותנאיא. וידוע דכי גאה גאה זהו בחי' פנימיות הכתר ובשרשו הוא בחי' פנימיות ועצמות א"ס דמשם הוא שמתגאה על גיוותנאיא וגיאאותא דילי' הוא סוס ורכבו רמה בים כו'. וכ"ז הוא בשביל הנצחון לנצח המנגד וכמ"ש וינצחם על בגדי כו'. דהנה בחי' הנצח שרשו גבוה מאד וכמ"ש וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם. דנחומים הוא בציור אדם, אדם

הוא בחי' שכל ומדות ובוזה הוא שיש נחומים שמשנתנה מחדס לדין ומדין לחסד כו'. ועד"מ כאשר יחייב השכל לאהב ה"ה אוהב וכאשר יתחייב השכל אח"כ לשנא ה"ה משנתנה מאוהב לשונא וכן להיפך. וכמו"כ הוא במדות למעלה וכמו ויתעצב ה' אל לבו כו' נחמתי כי עשיתים כו' ואח"כ נשתנה לחסד לא אוסיף עוד לקלל כו'. וכמו"כ יש נחומים בשכל שבתחלה ה' טעם לגבו' ודין דיצר מחשבות לבו רק רע כו', ואח"כ נשתנה זה הטעם גופא לחסד דיצר לב האדם כו'. וגם ברצון שייך נחומים, כי יש מדות גם ברצון וגם יש טעם כמוס לרצון וע"כ שייך שם ג"כ נחומים דזה גופא שנשתנה הטעם הוא משום דזירח ה' ריח נחוח שנמשך רצון אחר כו'. ומה שא' לית שמאלא בהאי עתיקא זהו בבחי' פנימיות הכתר שלא יש שם בחי' המדות ולא בחי' טעם כמוס כו'. ועו"נ כי לא אדם הוא היינו בבחי' פנימיות הכתר, ומשם שרש הנצח כו'. וע"כ בכדי לנצח את המנגד הוא שנמשך מבחי' אוצר העליון כו'. אך צ"ל מה"ע הנצחון למעלה דזה שייך רק בהאדם למטה דשייך מנגד שמנצח נגדו, אבל למעלה מה שייך נצחון דמי מונע. אמנם באמת אומר וגם נצח ישראל שהנצחון הוא בשביל ישראל, וגם גוף הנצחון הוא נצחון דישראל, והוא הנצחון דנה"א על הנה"ב וע"י הנצחון שלמטה הוא הנצחון למעלה לאכפ"י לסט"א ונמשך בחי' אוצר העליון כו'. והענין הוא דהנה ירידת הנשמה למטה אינו בשביל עצמה דהנשמה אי"צ תיקון רק הוא בכדי לתקן ולברר את הנה"ב. וידוע דהנשמה קודם ירידתה בגוף כל נשמה היתה בתכלית הדביקות במקור חוצבה באלקים חיים בבחי' דביקות אמיתי ודבקות תמידי בלי שום פירוד כלל ורק רצון א' לה' לבד ואין זר אתו כלל. וירדה ונתלבשה בגוף ונה"ט שהוא מלא רצונות זרות ותאוות גשמיים שזה מבלבל להנשמה האלקית מעבודת ה', וכאשר יתעורר הנה"א באהוי"ר אזי דוקא מתעורר הנה"ב לבלבלו במח"ז והרהורין רעים וצריך ע"ז מלחמה עצומה להתגבר עליו ואין התגברות גדולה יותר מע"י מדת הנצחון לעמוד בתוקף גדול ולהתחזק בעבודה ולהיות סו"מ וע"ט בפו"מ. וכאשר יתגבר הנה"ב צ"ל בהתגברות הנצחון ביותר, דעיקר התגלות מדת הנצחון הוא ע"י המנגד דוקא כנ"ל, וע"כ כאשר יתגבר הנה"ב להחטיוא ח"ו או להפילו בתאוות גשמיים וחומריים או לבלבלו ביותר בשעבוד פרנסה בטרדת מו"מ או בד"כ בענינים המבלבלים עד שלבו בל עמו כו'. צריך להתגבר ביותר במדת הנצחון להתחזק בעסק התורה ובעבודה כו'. ויש בכח מדת הנצחון להתגברות כזאת מפני ששרש הנצחון הוא בעצם הנפש למעלה מכל הגילויים שבנפש ולכך בכל הטרדות והבלבולים ביכולת מדת הנצחון להתגבר כו'. והנצחון של האדם למטה ה"ז אתעדל"ת לחיות הנצחון למעלה ושיתגלה בחי' אוצר העליון דבחי' עצמות א"ס כו'. והנה ידוע דבירוד הנה"ב הוא ע"י עבודה דמוח ולב בהשגה אלקית ובהתעוררות אהוי"ר שזהו העבודה דתפלה כו'. ומ"מ הכפ"י בפועל דהנה"ב הוא ע"י מדת הנצח שהוא ההסכם להיות סו"מ וע"ט. וכידוע שבשעת התפלה כאשר מתעורר באהוי"ר צ"ל לעשות הסכם בנפשו על הפו"מ שבוה דוקא לאחר התפלה כאשר נכנס בעניני העולם בכדי שיהי' הפועל כמו שהי' בכח בתפלה הוא ע"י הנצח וההסכם דוקא כו'. והתחלת התפלה הוא בהודאה מודה אני לפניך, הודו לה' כו', דהודאה הוא ביטול

שלא ע"פ טו"ד, והביטול והנחה זאת שלא מצד השכל הוא שנותן בו כח להיות אח"כ בתפלה התבוננות והתעוררות אהוי"ד כו'. ואחר התפלה צ"ל ההסכם דמדת הנצחון שעיי"ז הוא מנצח את הנה"ב כו'. וז"ע ש' צבאות שהוא בנו"ה ומשם הוא כל המלחמות שעיי"ז גו"ה מצד שרשן העליון הוא מתגבר ומנצח את המנגד כו'. וזהו יוצא צבא דיציאה הוא ברגלים והן בחי' גו"ה שבכח זה יוצא לברר את העה"ד טו"ד לבטל את הרע ולהכניעו ולהשפילו כו'. ח"ש ויצא יצחק לשוח בשדה ואין שיחה אלא תפלה דיצחק תיקן תפלת מנחה, מנחה הוא מ"ן ח' ה' שזהו העלאת מ"ן מהבירורים ועיי"ז גמ"ש בחי' מזל השמיני ונוצר בה' בהבראם בה' בראם כו'. והבירור הוא בשדה בחי' שדה דלעו"ז. ואו" ויצא הוא בחי' גו"ה שעיי"ז הוא הבירור כו'.

ד) אמנם צ"ל והלא בקרי"ס כתי' כי ה' נלחם להם במצרים וכתי' ה' איש מלחמה ולא נזכר ש' צבאות. אך הענין הוא דהנה ביהושע כתי' אני שר צבא ה' עתה באתי, ואי' במד"ר ויחי פצ"ז דמשה לא קבל אותו וכמ"ש הגני שולח לפניך מלאך כו' ולא קבל ואמר אם אין פניך הולכים כו' ועתה באתי כו', הרי יש שעיי"ז הקב"ה בעצמו כמו שבקש משה ושעיי"ז שר צבא ה' שז"ע צבאות, דצבאות הוא אות הוא בצבא דילי' דהיינו שהוא כח הא"ס שבו, ומ"מ יש כאן צבא ושר צבא. והוא דמדת הנצח יש בזה כח א"ס עליון כני"ל, ומ"מ הוא בחי' העלם, משא"כ מה שעיי"ז הקב"ה בעצמו הוא בחי' גילוי דאוא"ס כו'. וזהו דביצי"מ וקרי"ס ה' ניסים נגלים יוצאים מדרכי הטבע לגמרי שלא ה' לבוש הטבע כלל וזהו שהוי' נלחם לכם כו' ועיי"ז נעשה בחי' ביטול ממש וכמ"ש כי שמענו אשר הוביש ה' את מי י"ס כו' ולא קמה עוד רוח באדם כו'. ובמצרים עיי"ז העמ"כ ובפרט במכ"ב נתבטלו לגמרי כו'. משא"כ כאשר המלחמה הוא מקצת בלבושי הטבע כמו שהי' בימי יהושע שזהו מבחי' צבאות שר צבא ה', ומ"מ ה' בזה ג"כ דברים שלמעלה מהטבע וכמו נפילת החומה דיריחו ואבני אלגביש, והוא מה שאות הוא בצבא דילי' כו'. וכמו"כ הוא בעבודה במלחמת הנה"א עם הנה"ב דשעת צלותא שעת קרבא וכמ"ש בחרבי ובקשתי בצלותא ובעותא. דכנסיי נק' אשת חיל דכל מאני קרבא תחות ידה כו', וחיל הוא ב"פ כ"ד והז"ע כ"ד אהון דבשכמליו שחרית וערבית כו', דבשכמליו הוא בחי' יחור"ת כו'. וזהו העבודה בסדר התפלה בפסוד"ז בהתבוננות בגדולת ה' בהתהוות העולמות ובריבוי ההתהוות הללו את ה' מן השמים הללוהו במרומים כו'. שעיי"ז נעשה החקיקה מבחין בכללות החומריות דנה"ב כו'. ובכלל זה הוא ג"כ ההתבוננות באור וחיות אלקי שבנבראים דאין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו' ואתה מחי' את כולם שבכא"א יש חיות אלקי המחי' אותו כו'. ועז"נ ראה נתתי לפניך את החיים כו' ואת המות כו' שבכל נברא יש בחי' חיים ומות שהגשמי הנברא הוא מות בעצם מהותו, והחיות האלקי הוא בחי' חיים וטוב כו' וכמ"ש במ"א באורך. וע"כ לא יחפוץ בגשמי הנברא כ"א בהאלקות שבו כו'. ואח"כ בברכת ק"ש בהתבוננות דשרפים ואופנים שאו' קדוש וברוך בבחי' ביטול באלקות כו'. והנה"ב שרשו משמרי האופנים וע"כ נעשה עיי"ז הוזה בנה"ב כו' וז"ש כי מלאכיו יצוה לך שהמלאכים מסייעים לאדם בעבודתו כו'.

על כפים ישאונך שמשנשאים ומגביהים את הנפש כו' וכמ"ש בלק"ת בדי"ה
 כנשר יעיר קנו עד שבק"ש או' ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני
 יצריך שגם היצה"ר בא לאהבת ה' כו'. וכ"ז הוא בבחי' ביטול היש בלבד
 כו'. ואחר התפלה צ"ל מדת הנצח וההסכם כו' כמשנת"ל. אך כאשר יש התגלות
 מעצם הנשמה שלא ע"י אמצעות בחי' שכל ומדות והוא הרצון פשוט שבנפש
 שלמעלה מטו"ד מצד ההרגש דעצמות או"א"ס כו', ולמעלה הוא שמאיר גילוי
 או"א"ס שלא ע"י אמצעות המלאכים כו', ובנפש הוא התגלות בחי' הרצון כו'
 אזי הביטול בדרך ממילא שא"צ למלחמה כלל, כי אינו שייך לתאוות גשמיים
 כלל, והיינו גם מצד הנה"ב אינו שייך כלל לזה, כי נעשה אתהפכא חשוכא
 לנהורא כו'. וזהו ב' בחי' כלה שבשה"ש כמ"ש בלק"ת ד"ה שה"ש הא' שוהו
 בחי' נכספה וגם כלתה נפשי ובחי' כלה שארי ולבבי כו'. דנכספה וגם כלתה
 נפשי הוא ע"י התבוננות שרוצה באלקות ואינו רוצה בדברים הגשמיים, והוא
 בבחי' אתכפ"י וביטול היש לבד כו'. אבל כלה שארי ולבבי הוא אשתיצ"י
 גושמא כליון היש לגמרי בבחי' ביטול ממש דאתהפכא חשוכא לנהורא כו'.
 והוא ע"י הרצון שלמעלה מטו"ד כו', ועי"ז מתבטל גם דקות הרע וכמ"ש
 באנה"ק סי' ד' ד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה בענין מילה ופריעה שוהו
 גסות הרע ודקות הרע שעו"ג ומל ה' אלקיך את לבבך כו'. דגסות הרע שהו
 תאוות העוה"ז שנראה ונרגש שוהו שמתבטל ע"י עבודת האדם שע"פ טו"ד כו'.
 אבל דקות הרע שאינו נרגש אין זה מתבטל, ע"י עבודת האדם בעצמו כ"א
 ע"י הגילוי מלמעלה, והוא התגלות עצם הנשמה שוהו שבא מלמעלה כו'
 כנודע וזהו שה' נלחם לכם כו'. ובכללות הוא ההפרש בין תפלה ותורה.
 דבתפלה שעת צלותא שעת קרבא שוה בבחי' מלחמה, להיות דבתפלה הוא
 שהנה"א לבד לוחם עם הנה"ב רק שיש סיוע מלמעלה דהבא לטורח מסייעין
 לו ואלמלא עוזרו כו' וכמ"ש בסש"ב, ומפני שוהו רק מה שהנה"א לוחם
 ע"כ הנה"ב הוא מנגד כו'. אבל תורה הוא ספר מלחמות ה' שנפסק ע"פ
 התורה שוה אסור או טרפה ה"ז נדחה שא"א להתעלות כו'. דלגבי פסק שמאת
 השי"ת אין הרע יכול לעמוד כו'. וכמו"כ הוא בהבירורים שע"י התפלה הוא
 בבחי' ביטול היש בלבד, וע"י התורה הוא בדרך ממילא ובבחי' ביטול ממש
 כו'. ובחי' ספר מלחמות ה' הוא תושבע"פ שוהו בבחי' התלבשות בעה"ד
 רק שהבירור הוא בדרך מלמעלמ"ס כו' כנודע ומבו' במ"א. אמנם משה המשיך
 תושב"כ שוהו בחי' עה"ח שאינו מתלבש כלל בעה"ד שע"ז נעשה הבירור
 שנכלל ממש באלקות כו'. וז"ש ויורוהו ה' עץ כו' וימתקו המים, שוהו בחי'
 עה"ח שע"ז נעשה ההמתקה גם שעצם הרע נהפך לטוב כו' וכמ"ש במ"א. וזהו
 דמשה לא רצה בשר צבא כ"א שיהי' ע"י הוי' בעצמו וגבי יהושע ה' שר
 צבא ה'. ועי"ז המשיכו הנביאים ש' צבאות וכמ"ש בתו"א בדי"ה בעצם היום
 הזה יצאו כו' שהוא דבכלים דבי"ע יהי' איהו וגרמוהי חד כמו בכלים דאצי' כו'.
 שוהו ע"י המשכה מבחי' עצמות א"ס כו'. והו"ע גילוי אוצר העליון שע"י
 הנצחון שע"ז נמשך מבחי' עצמות א"ס כו'. וזהו ע"י המלחמה בבחי' שער
 צבא ה' בחי' הנצח נתחדש ש' צבאות שיהי' איהו וגרמוהי חד גם בכלים
 דבי"ע כו'. (ואמיתת הגילוי הוה יהי' לעתיד וכמ"ש להנחיל כו' ואוצרותיהם

אמלא כו' אך בתורה אינו נזכר ש' צבאות להיות דבתורה הוא שהוי' נלחם לכם הוי' בעצמו בחי' גילוי האור כו'. רק בתורה נא' צבאות ה' שהצבא אות טפל להוי'. והיינו שהצבאי צבאות הן נצוצות המתבררים הן בבחי' טפל ובטל לה' שנכללים ממש בהוי' כו'. וכנ"ל שהבירור הוא בבחי' אתהפכא השוכא לנהורא כו'. וזהו יצאו כל צבאות ה', וכידוע דנהר נילוס הוא נהר פישון שבד' נהרות ששם נפלו עיקר הנצוצות דרפ"ח נצוצות דתהו וישראל במצרים ברו ר"ב נצוצות וכמ"ש וגם ערב רב עלו אתם כו'. וע"י האותיות ומופתים דמצרים בבחי' נסים נגלים נכללו באלקות כו'. וזהו צבאות ה' שטפל לה' כו'. וזהו בעצם היום הזה, יום הוא בחי' גילוי, ובעצם היום היינו בתוקף זריחת השמש בחי' שמש הוי' שמאיר גילוי אוא"ס כו' יצאו צבאות ה' שטפל ובטל אל ה' כו'.

בס"ד ש"פ בשלח, פר"ת.

ויאמר ה' אל משה כו' ראו כי ה' נתן לכם השבת. הנה בשבת נא' לי נתינה שלא מצינו כן בשארי מצוה דבשום מצוה לא נא' לי נתינה רק בשבת. ורז"ל אמרו בגמ' שבת ד"י ע"ב א"ל הקב"ה למשה מתנה טובה יש בבית גנוי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיעם, שנק' שבת בשם מתנה. ומשמע שזהו אתעדל"ע שלא ע"י אתעדל"ת שו"ע מתנה. דאתעדל"ע הבאה ע"י אתעדל"ת ה"ז נק' קנין, וזהו דא"י נק' ארץ כנען, דכנען הוא לי' סוחר כמו כנעני, נכבדי ארץ כנען בידו מאזני מרמה, כי עיקר קיום המצות הוא בארץ וכמו פאה תרומות ומעשרות וקרבנות וכו' דרוב המצות תלוים בארץ, וההמשכה שע"י המצות הוא בבחי' מסחר וקנין דקנין הוא משיכה וכסף משיכה הוא מר"ה לרה"י והו"ע עבודת הבירורים והעלאת הניצוצות מטורי דפרודא דבבחי' אתהפכא השוכא לנהורא שעולים ונכללים באצ"י שנק' עולם האחדות דאיהו וגרמוהי חד כו' ועי"ז נעשה עלי' גם באצ"י והיינו שהכלים דאצ"י עולים למעלה מאצ"י, וזה מעורר וממשיך מבחי' עצמות אוא"ס כו'. דהנה עצמות אוא"ס הוא רם ונשא למעלה מעלה עד אין קץ שאינו בערך ובגדר העולמות כלל, למעלה מבחי' ממכ"ע ומבחי' סוכ"ע גם מבחי' סובב הכללי. דסובב הכללי הוא בחי' מל' דא"ס כמו שהוא קודם הצמצום כו' דאחר שנתצמצם אור א"ס ונמשך הקו הנה בחי' אוא"ס שלפני הצמצום סובב ומקיף את הקו כו', שג"ז הוא בחי' הארה לבד וכמא' עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד בחי' שם והארה לבד שבאין ערוך לגבי עצמות כו'. ונק' מחשבה אחת וכמא' במחשבה א' נבראו כל העולמות והוא המח' דאנא אמלוך כו' שזהו רק מח' אחת

לבד לגבי עצמות כו'. ובכדי שיהי המשכה זו הנה בתחלת הברי' הי' מצד כי חפץ חסד ואח"כ באתעדל'ת תלי' מילתא. והעיקר אתעדל'ת הוא עבודת הברורים דאין שום דבר שיעורר כ"כ כמו כד אתכפיא סט"א ואתהפכא חשוכא לנהורא כו'. והוא מפני החידוש דבר בכיטול היש ואתכפיא דסט"א כו'. וכידוע בהמשל דצפור המדברת שע"ז דוקא נפנה לב המלך כו'. וכמו"כ כל הגלויים של הנשמה האלקית אינו מעורר וממשיך כ"כ כמו ביטול היש דאתכפי' סט"א. וזהו שאמרז"ל משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה. בת מלך היא בחי' מל' דא"ס, והריחה ציקי קדירה הוא הענג שבקיוהא והחריפות דהברורים כו' וכמ"ש במ"א באורך. וז"ע משיכה העלאת הניצוצות ושע"ז נמשך אוא"ס כו' ועיקר הברור הוא ע"י המצות שנעשו בבחי' אתהפכא. דבעבודה הברור הוא בבחי' אתכפי' בלבד. משא"כ במצות הרי קלף התפילין וצמר הציצית ואתרוג הגשמי וכה"ג נעשה כלי ממש לאלקות וז"ע משיכה כו'. וכסף הוא בחי' אהבה העליונה וחסד דאוא"ס (בחי' למטה מטה עד אין תכלית) שנמשך ע"י העלאה זו כו', וז"ע מסחר וקנין וזהו ויקחו לי תרומה יערוף כמטר לקחי דקיהא הוא קנין וכמארז"ל גמר קיהא קיהא משדה עפרון. וכן כל המצות הן בבחי' קנין, ומשו"ז נק' א"י ארץ כנען ל' סוחר וכמ"ש ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר והן ת' עלמין דכסופין דירתון צדיקיא לעלמא דאתי שזהו ההמשכה שע"י המצוה ה"ז עובר לסוחר בחי' מסחר וקנין כו'. ושבת שנק' מתנה צ"ל שזהו ממקום גבוה שאין אתעדל'ת מגיע לשם וה"ז בבחי' אתעדל'ע מצ"ע שהוא מתנה שמאליו וממילא כו'. וצ"ל והלא כתי' לעשות את השבת שעושי' וממשיכין את השבת. וידוע דעליות דשבת הוא עליית הכלים שתצינוניות העולמות עולות בשבת. וזה דוקא ע"י הברורים כו', דע"י עבודת הברורים דששת ימים תעבוד שעולים ונכללים בשבת נעשה בשבת עליית הכלים כו'. וכת' זכור את יוה"ש שמור את יוה"ש, זכור ושמור הן מ"ע ומל"ת, שע"י קיום המצות בששת ימי החול נמשך קדושת שבת כו'. וכת' וקראת לשבת עונג דהתענוג דשבת הוא שקוראין וממשיכים אותו ע"י ששת ימים תעבוד כו', ושבת אותיות תשב והוא בחי' תשו"ע שזהו ע"י תשו"ת דששת ימי החול שז"ע עבודת הברורים שע"ז בשבת הוא בחי' תשו"ע כו'. ומכ"ז הוא דשבת הוא ג"כ אתעדל'ע שע"י אתעדל'ת כו'. וזהו דבהברכה דמעין שבק או' קונה שמים וארץ, והיינו שהוא גמר הקנין ומו"מ דימי החול שעולה הכל בשבת ומתגלה הרייח מזה, וא"כ מפני מה נק' שבת בשם מתנה כו'.

(ב) והנה להבין זה צלה"ק ענין תורה ותפלה. דפעם משמע שתורה גדול מתפלה וכמא' ותלמוד תורה * דהיינו גם מתפלה שהרי חשיב ג"כ עיון תפלה ואר' ע"ז ות"ת כנגד כולם, ומי שתורתו אומנתו פטור מהתפלה. דתפלה הוא עבודת האדם, והדבור דתפלה הוא דבור האדם, משא"כ תורה הוא דבר ה', וע"כ התורה גדול מתפלה כו'. ופעם שתפלה גדול מתורה וכמא' והלאו שיתפלל אדם כל היום כולו, וחסידים הראשונים הי' שוהים תשעה שעות על

התפלה ואמרו ע"ז שמתוך שחסידיהם המה תורתן משתמרת הרי ע"י התפלה
 משתמרת התורה כו'. וצדיקים הגדולים ע"י התפלה פועלים שינוי הטבע
 בעולם לרפאות החולים ולהוריד גשמים שניכר השינוי בעוה"ז הגשמי, וכמ"ש
 באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח שזהו יתרון מעלה בתפלה על המצות
 דקלף התפילין אינו משתנה בהנחתן, וע"י התפלה נעשה שינוי ממש למטה
 כו', וע"י התורה הוא ההמשכה למעלה (להוסיף אורות באצ"י ולעתידי יתגלה
 כו') וע"י התפלה ההמשכה למטה כו'. רק מי שתורתו אומנתו יכול לפעול בתורתו
 ג"כ בעוה"ז וכמו רשב"י שפעל ירידת גשמים ע"י התורה, וה"ז רק יחידי
 סגולה שתורתן אומנתן והיינו שהן בעצם בבחי' המשכה מלמעלמ"ט כו' וכמ"ש
 במ"א. אבל גם אותן שבתורה אינם יכולים להמשיך כזאת ממשכים ע"י
 התפלה, וה"ז יתרון בתפלה כו'. וכמו"כ בתורה ונש"י, לפעמים משמע דתורה
 למעלה מנש"י וכמא' ישראל מתקשראין באורייתא ואורייתא בקוב"ה הרי
 התקשרות הנשמה באלקות הוא ע"י התורה כו'. ופעמים משמע דנש"י הן למעלה
 מתורה וכדאי' במד"ר שבעה דברים קדמו לעולם וחשיב בזה חורה ומחשבתן
 של ישראל קדמה לכל דבר, הרי נשמות למעלה מהתורה כו'. וכת"י קדש ישראל
 לה' ראשית תבואתו תבואתו הוא תורה חטה הוא כ"ב אתון דאורייתא, וכן יין
 ושמן הוא תורה יינה של תורה, וכן להצהיל פנים משמן כו', וכמ"ש בלק"ת
 ע"פ צאינה וראינה דרוה"ב, וישראל הן ראשית דתבואה זו. אך הענין הוא
 דכת"י אתי מלבנון כלה דנש"י הן בחי' כלה, תורה הוא בחי' חתן וכמא' ביום
 חתונתו זו מ"ת, ונש"י הן בחי' כלה מל' כלתה נפשי, דבנשמה יש בעצם טבע
 הכליון לעלות למעלה כו'. וכמו שבחי' מל' יש בה טבע הרצוא והכליון וכמ"ש
 למען יזמך כבוד ולא ידום נהו"ת קארי תדיר לנהו"ע ולא שכיך שתמיד
 היא בבחי' רצוא לעלות למעלה. דהנה בחי' מל' נאצלה מאוא"ס המאציל כמו
 שארי הספי' דכמו שז"א נאצל מאוא"ס המאציל כמו"כ המל' נאצל ג"כ מאוא"ס
 כו'. ואדרבא שרש המל' למעלה משרש הז"א וכמ"ש בע"ח דשרש המל' הוא
 מרדל"א. רק שיש הפרש באופן האצ"י, דז"א נאצל בבחי' קירוב ודביקות
 במקורו ומל' נאצל בבחי' ריחוק ובבחי' נבדל ממקורה. ולכן ז"א הוא בחי'
 גילוי ומל' בחי' העלם מפני שז"א הוא בבחי' דביקות ע"כ הוא בחי' גילוי,
 ומל' להיותה בבחי' נבדל ה"ה בחי' העלם כו'. וזהו סיבת הרצוא שבמל'
 דלהיות דשרשה הוא מבחי' עצמות אוא"ס ובאה בבחי' נבדל ע"כ היא בתוקף
 הרצון והתשוקה לעלות למעלה כו'. וזהו הצמאה ה' צמאה דה' אחרונה דש'
 הוי' היא בבחי' צמאון לעלות למעלה כו'. דספי' שהן למעלה מהמל' שהן
 בטבע העלי' כנודע זהו בבחי' עלי' ודביקות שהו"ע דביקות העלול בעילתו כו'.
 אבל בבחי' מל' היא בבחי' כליון שמצד הריחוק היא בבחי' רצוא וכליות לעלות
 למעלה כו'. וכך הוא בנשמות דהרי הנשמות שרשן בבחי' עצמות א"ס וכמ"ש
 בנים אחם לה' אליקים וכמו הבן שהוא מעצמות מוח האב כמו"כ הנשמות הן
 מעצמות א"ס, והתהוות הנשמה היא שנעשית בבחי' דבר בפ"ע וכמו הבן שהוא
 מציאות בפ"ע מהאב וכמו"כ הנשמות הן בבחי' מציאות בפ"ע כו'. וזהו ההפרש
 שבין תורה ונשמות, דשניהם מושרשים בעצמות רק שהתורה היא בבחי' דביקות
 וכמא' אורייתא וקוב"ה כולא חד, ונשמות נתהו בבחי' מציאות בפ"ע, וע"כ

יש בהם טבע הרצוא והכליון לעלות למעלה כו'. ובפרט בירידת הנשמה למטה בגוף ונה"ב שבהתלבשות זאת מוכרחת לחשוב ולדבר בעניני עה"ז ומה גם כאשר הנה"ב מושך את הנשמה לענינים החומרים שהיו ירידה גדולה וגלות ממש אל הנשמה, דקודם שירדה ונתלבשה בגוף הרי היתה בתכלית הביטול וכמ"ס חי ה' אשר עמדתי לפניו, והיתה מופשטת מן הגשם לגמרי יותר ממלאכים שהן נק' שכליים נבדלים מפני שנבדלים מן הגשם, היתה הנשמה יותר מובדלת מן הגשם. דמלאכים יש להם מ"מ גוף מכי יסודות הדקים אש ורוח, מסאי"ב הנשמה שאין לה גוף כלל כו'. ולכן המלאכים שייך בהם איזה חסא ועון וכמא' אפקוהו למטי"ט כו', ושייך בהם יראה מאימת הדין דמלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון כו', ולא מצינו כזאת בנשמות כו'. והיינו מפני שהיא מופשטת מן הגשם לגמרי והיא בתכלית הביטול כו' וירדה ונתלבשה בגוף ונה"ב חומרי ע"כ הוא בהטבע הרצוא והכליון לצאת מן הגלות והשבי כו'. וכן הוא בכנסיי מקור נש"י שיורדת לבני"ע ומשפעת חיות לעי' שרים שוה"ע גלות השכינה שעו"ג כרחל לפני גוזי' נאלמה שהן גזוזי השערות מפני שאין בהם ביטול כלל והן בתוקף הישות והפירוד כו'. וזהו שהן גזוזים השערות, דהארה אלקית שנמשך בהם להחיותם ה"ה מפרידים אותו שעושים עצמן ליש ודבר נפרד כו'. וע"כ היא בחי' כלה בבחי' כליון ותשוקה נפלאה לצאת מהגלות ולעלות למעלה כו', ותורה היא בחי' חתן שהוא המשכת אוא"ס. דאורייתא מחכי נפקית דבחכמה שורה אוא"ס וירדה ממקום כבודה ונתלבשה בענינים גשמיים שז"ע חות דרגא בכדי שיהי' גילוי אוא"ס בנש"י שהן בחי' כלה בבחי' כליון להתכלל באוא"ס ב"ה, הנה ע"י התורה נמשך בהם גילוי אוא"ס כו'. וזהו והיו הדברים האלה בד"ת הכתוב מדבר שאחר ואהבת שהוא הרצוא והכליון דנשמה אוי נמשך בה אוא"ס ע"י התורה כו'. וזהו שישראל מתקשראין באורייתא ואורייתא בקובי"ה שע"י התורה נמשך גילוי אלקות בנש"י כו'.

(ג) אך בתורה כתי' ודברת במ ל' הנהגה והמשכה כמו ידבר עמים, דתורה שהיא מח"ע בחי' חכים ולא בחכ' ידיעא ונתלבשה בענינים גשמיים שהיו ירידה גדולה זהו שממשיכים נש"י, דכל הקורא בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו כו'. ועיקר ההמשכה היא עוסק התורה לשמה לשם התורה להמשיך המשכת אוא"ס בתורה, דבחכ' שורה אוא"ס. והרי אוא"ס הוא רם ונשא אין קץ מבחי' חכ' שאינה בערך האוא"ס, וכמ"ס כולם בחכ' עשית שהחכ' היא כעשי' גופנית לגבי אוא"ס, וצריכים להמשיך אוא"ס בחכ', והוא ע"י אתעדלית דק"ש ותפלה, וכמ"ס אם ישים איליו לבו כו' רוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו'. ח"ש לעשות את דברי התורה הזאת. שנש"י עושין את התורה כו'. וכמ"ס בברכת אה"ע לעשות ולקיים לעשות תחלה והדר לקיים לעשות ולהמשיך אוא"ס בתורה וימשיך הגילוי על נפשו וכמ"ס בתרא בדיה הסמים כסאי. אך איך ביכולת נש"י להמשיך אוא"ס בתורה שזה למעלה מפדריגתם, שהרי ישראל מתקשראין באורייתא שמתקשרים ומקבלים מן התורה כו' כנ"ל. אך הענין הוא דהנה ידוע דלא כל הנשמה מתלבשת בגוף רק הארה ומקצת מהנשמה הוא

בי טהורה היא אתה בראת יצרת ונפחת בי, שמפרש ד' מדרי' נתת בראת יצרת
 נפחת, דהנשמה שרשה ומקור חוצבה הוא למעלה מאד, ובכדי שתתלבש בגוף
 להחיותו צ"ל כמה צמצומים, ובכללות הן ד' מדרי' נגד ד' אותיות הוי', יו"ד
 צמצום ה' התפשטות ו"ה המשכה והתפשטות שהן ד' צמצומים כו'. אך מה
 שנמשך בצמצום דיו"ד הוא בחי' הארה לבד כו', וכמו"כ בנשמה הוא שרק
 הארת הנשמה הוא שמתצמצם להחיות את הגוף, והר"ע יעקב יר"ד עקב, ועצם
 הנשמה היא בבחי' מקיף כו', וההפרש בין פנימי ומקיף ידוע, דפנימי הוא
 שבא בבחי' התחלקות, וכמו כחות הגשם המתלבשים באברי הגוף שהן בבחי'
 התחלקות שכל ומדות ומחדומ"ע שכאו"א הוא מהות בפ"ע ויש להם שמות
 מחולקים נפש רוח נשמה כו', משא"כ המקיף שאינו בבחי' התחלקות כלל,
 ולכן מצד המקיף יכול להיות רואין את הנשמע ושומעין את הנראה כו', והיינו
 מפני שהמקיף דנשמה הוא בטל במציאות באו"א הסוכ"ע מקור כל המקיפים
 שאינו בבחי' מציאות ולא בבחי' התחלקות כו', רק הארת הנשמה כשמתלבשת
 בגוף ה"ה בבחי' התחלקות מפני שהיא במציאות כו', וזהו ה"ד מדרי' נתת
 בראת יצרת נפחת שהן נפש רוח נשמה וחיי' שגם חיי' היא בכלל בחי'
 פנימי שיש לה שייכות אל הפנימי (וגם ידוע דחיי' הוא בחי' חכ' כו'), אבל בחי'
 יחידה שבנפש היא בבחי' אין ובבחי' יחידה ממש שאינו בבחי' התחלקות
 כלל ומקבלת מבחי' יחיד כו', וזהו בחי' מול דנשמה, דהנה כתי' ונוולים מן
 לבנון לבנון הוא מקור החכ' דכתי' והחכ' מאין תמצא, כי והחכ' תחיי' שהיא
 ראשית ההתפשטות וראשית הגילוי, והחכ' היא מלמעלה מהחכ' בחי' אין שאינו
 מושג כלל כו', וזהו בחי' לבנון שעו"א ונחלים מן לבנון שנוזל ונמשך בחכ' ממקור
 החכ' כו', וזהו דאי' באד"ר הכל תלוי במול אפי' ס"ת בהיכל, דאורייתא מחכ'
 נפקית ומול הוא מקור החכ' בחי' ונחלים מן לבנון, דבתורה יש ג"כ בחי' פנימי
 ומקיף, דכ"ד ספרין דאורייתא שהן בבחי' פנימי ה"ו רק כד מים החכ', וכמ"ש
 ותמלא כדה ותעל, בחי' כד בלבד כו', אבל מקור החכ' הוא בבחי' מקיף, וז"ש לא
 נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא, פלא הוא בחי' עתיק שמופלא לגמרי מהשגה
 וכמ"ש נורא תהלות עושה פלא והיינו בחי' פנימיות הכתר שיראים להללו מפני
 שמופלא לגמרי מהשגה וכמו כי יפלא ממך כו', וכידוע שיש שכל מופלא ושכל
 נעלם, שכל נעלם הוא שיש לו שייכות אל הגילוי רק שהוא נעלם כו', ושכל מופלא
 הוא שמופלא מן הגילוי לגמרי, והוא בחי' חכ' דעתיק כו' וכמ"ש במ"א, ולא רחוקה
 היא היינו בחי' חכ' דאריך וכמ"ש אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני אחכמה האלף
 הוא בהיפך אתון פלא והוא בחי' החכ' שבאה מהעלם אל הגילוי כו', ומ"ש
 אחכמה והיא רחוקה ממני הוא בחי' המקיף דחכ' כו', ועו"א לא בשמים היא
 ולא מעבר לים היא, שמים הוא בחי' פלא, דהשמים אינו נראה לנו כלל ומה
 שאנו רואין הוא רק זהרורית השמים אבל השמים אינו נראה, וה"ו משל לבחי'
 פלא שמופלא לגמרי, ומעבר לים הוא בחי' אחכמה והיא רחוקה כו', דבחי'
 פלא ורחוק ישנם בתורה רק לא נפלאות היא ממך, ואינו או' סתם לא נפלאות
 היא ולא רחוקה היא רק שממך לא נפלאות מפני שבנשמות יש ג"כ בחי' מול
 המול דנשמות הוא למעלה מרחי' מול דתורה וכמשי"ת בסמוך, ובחי' פלא ורחוק

הוא בחי' מקיף דתורה כו'. וזהו שא' על ר"מ שהי' מטהר הטמא ומראה לו פנים כו', דהנה נת"ל ההפרש בין פנימי ומקיף שהפנימי הוא בבחי' התחלקות והמקיף אינו בהתחלקות כו'. וכמו"כ בפנימי ומקיף דתורה, וכידוע שיש בתורה בחי' כלל ופרט, דכמו שבאה בהתגלות היא בבחי' פרטיות, ובמקור התורה בבחי' חכ' הקדומה היא בבחי' כללות כו' וכמ"ש במ"א על מאה"ז ר"ח פתח אתה הראית כו' קוב"ה אסתכל באורייתא כו' (ועמ"ש הרמב"ן בהקדמה לפירושו עה"ת). וכמו שהתורה באה בבחי' פנימי יש מ"ס פנים טהור ומ"ס פנים טמא, מט"פ טהור מבחי' חסד שהוא להקל ולטהר, ומט"פ טמא מגבר, וא"א לטהר את הטמא ולטמא את הטהור כו'. אבל בבחי' מקיף דתורה יוכל להחליף מפני שאין שם התחלקות ויוכל לטהר את הטמא כו'. ור"מ הי' יחיד בתורה שידע את התורה כמו שהיא בבחי' מקיף, דר"מ מנהיר עיני חכמים בהלכה מקור האור והוא בחי' מקיף דתורה ע"כ הי' יכול לטהר את הטמא כו'. ולכן לא נקבע הלכה כמותו, כי ההנהגה צ"ל ע"פ בחי' פנימי דתורה כו', ובחי' מול דתורה הוא מול ונוצר וכמ"ש ונוצר חסד לאלפים, אלפים הוא בחי' אלפים שנה שקדמה תורה לעולם אאלפך חכ' ואאלפך בינה, ונוצר חסד לאלפים הוא בחי' המול דנוצלים מן לבנון כו'. וכמו"כ יש בחי' מול בנשמות, וזהו אתי מלבנון כלה, דנש"י שהן בחי' כלה אתי מלבנון בחי' ונוצלים מן לבנון כו'. ווי"ש עד יעבור עם זו קניית, הר"ע קונה הכל קונה אותיות ונקה, הכל אוי' כלה דמול דנשמות הוא מול ונקה, ואי' בפע"ח דמול י"ג ונקה שרשו למעלה ממול ונוצר כו', דכתי' ה' בחכ' יסד ארץ כונן שמים בתבונה, הרי המל' שרשה למעלה מבחי' ז"א. וכמו"כ ושמים בחי' ז"א הוא מתבונה, הרי המל' שרשה למעלה מבחי' ז"א. וכמו"כ תורה היא בחי' חתן ודכר ונש"י הן בחי' כלה שרש הנשמות למעלה מתורה כו', איש מזריע תחלה יולדת נקבה דהאב מפני שהוא גבוה יותר יורד השפעתו למטה יותר ויולדת נקבה. וכמו"כ נש"י שרשן למעלה יותר כו'. ולכן באמת נש"י אינן תלויים בתורה דבין כך ובין כך בני הם כו', רק באבותיך חשק הי' שזהו הרצון בנשמות לבד ענין התורה כו' ולכן גם כשפגם בתומ"צ מועיל תשובה לתקן כל הפגמים שבתורה, וכח התשובה הוא רק בנש"י והיינו מצד מעלת הנשמה ששרשה גבוה יותר כו' וכמ"ש במ"א. וזהו דמחשבתן כל ישראל קדמה לכל דבר דבמח' הקדומה שרשן קדום והו' דהשבעה דברים שקדמו לעולם היינו בבחי' מח' הקדומה דשם שרש נש"י גבוה יותר משרש התורה כו'. ולכן נא' ודברת במ' דנש"י ממשיכים אוא"ס בתורה מצד שרשם הקדום כו'. והא דישאל מתקשראין באורייתא זהו בהארת הנשמה שבגוף, אבל מצד שרש הנשמה הי' ממשיכים אוא"ס בתורה כו'

ד) אך הנה הנשמה המלובשת בגוף ירדה עשר מעלות משרשה ומקורה איך ביכולת להמשיך אוא"ס בתורה. הנה זהו ע"י התפלה שנק' סולם שעי' נעשה התחברות דנשמה שבגוף עם שרש הנשמה וכמ"ש סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, וכמו • שעולים מלמטה למעלה כמו"כ בתפלה עולה

מדרגא לדרגא עד שבקיש אוי שמע ישראל ה' אלקינו, ישראל הוא בחי ישראל העליון בחי מול דנשמה וכמיש בזהר שמע ישראל סבא ששרשו מבחי מולות דדיקנא כו'. ה' אלקינו הוא שהנשמה היא בבחי יחוד ובבחי ביטול ממש עד שה' אחד בחי ביטול דיחוי'ע כו'. וזהו שהתפלה היא בחי תשובה עילאה כמיש באנה"ת פ"י והוי"ע והרוח תשוב אל האלקים אשר נחנה למעלה מבחי נתת בי כו', שהן הדי' מדרי' בנשמה שבבחי אוי"פ כנ"ל. ותשובה היא למעלה מבחי נתת והוא בחי מקיף דנשמה כו'. ועיקר הגילוי דבחי מקיף דנשמה הוא בשמוי"ע. דהנה בטולם דתפלה יש ד' מדרי' בחי רוח רעש אש וקול דממה דקה. רוח הוא פטודי' ורעש ברכת קיש והאופנים וחיוה"ק ברעש גדול כו', ואחר הרעש אש בקיש ואהבת את ה' אלקיך בחי אהבה ברשפי אש כו', והוא מדרי' אהרן כה"ג בהעלותך את הנרות שהמשיך בנשיי בחי אה"ר כו'. ואחר האש קול דממה דקה בשמוי"ע בחי יראה עילאה שלמעלה מאה"ר. דאהבה היא יש מי שאוהב שגם אה"ר הגם שאינו במורגש מ"מ הוא בבחי רצון וחפץ שרוצה באיזה דבר כו'. אבל יראה היא בחי ביטול במציאות ממש והוא מדרי' משה שנא' ונחנו מה בחי מ"ה וביטול ממש כו'. ועזיג עד יעבור עמך הוי', למעלה מש' הוי', דד' אותיות הן ד' מדרי' שבנשמה ובחי יר"ע היא למעלה מש' הוי' כו'. ווי"ש ממעמקים קראתיך הוי', והקשה בזהר והרי כבר אמר בכל לבי דרשתיך כו'. והתירוך דמיש בכל לבי דרשתיך הוא בחי אה"ר שהיא אהבה שכל הלב ממולא ממנה כו', ומיש ממעמקים קראתיך הוא מעומק לעומק בחי יר"ע כו'. דיראה היא בעומק הלב יותר מאהבה. וכמו שאנו רואין דיראה היא במצפון הלב לא בהתגלות. דאהבה היא בהתגלות הלב ואה"ר היא בהתגלות ביותר בבחי רצון ותשוקה כו', משא"כ יראה שאינה בהתגלות כלל כ"א צפון בלב בפנימיותו כו'. ווי"ע אוצר של יראת שמים שנק' בשם אוצר וכמו האוצר הוא דבר סתום ונעלם כמו"כ יראה הוא סתום ונעלם בלב כו'. וכרש היראה הוא מבחי אוצר העליון בחי או"ס סתום ונעלם בעצם כו' (עמיש בדיה בעצם כו' יצאה פרי"ת) ועיי' היראה נעשה כלי לבחי עצמות או"ס כו'. ובחי יראה זו היא למעלה מתורה. שהתורה היא בחי תרעא לדרתא לגבי יראה זו כו', וכמו שא' בגמ' בשבת כל ת"ח שיש בו תורה ואין בו יר"ש דומה לגזכר שמסרו לו מפתחות הפנימים ומפתחות החיצונים לא מסרו לו. הרי התורה היא בחי מפתחות הפנימים. ואח"כ אוי מכריזו ר' ינאי חבל על דלית לוי' דרתא ותרעא לדרתא עביד. הרי התורה היא בחי תרעא לדרתא לגבי יראה. והיינו בחי יראה עילאה שלמעלה מהתורה. וכמיש ויצונו כו' את כל החוקים האלה ליראה את ה', שוהו כמו פתח לבוא עייז לידי יראה בתפלה כו'. וזהו שא' והלואי שיתפלל אדם כל היום. שיש מעלה בתפלה על התורה דבתפלה הוא גילוי בחי מול דנשמה שלמעלה מבחי מול דתורה. ועיי' התפלה ממשיכים המשכת או"ס בתורה כו'. ומ"מ ות"ת כנגד כולם דבכדי לבוא לידי יראה בתפלה הוא עיי הקדמת התורה דויצונו כו' כל החקים ליראה את ה' כו'. והגם שהסולם הוא תפלה. מ"מ צ"ל כסדר המדרי' כו'. וזהו שקודם התחלת

ה) ומעתה יובן ג"כ ענין השבת. דהנה בשבת נמשך נשמה יתירה, והיינו בחי' מול דנשמה שנמשך בשבת, והוה שבת אותיות תשב בחי' תשו"ע דעיקר גילוי זה בשבת, ותפלה דכל יום הוא הארת שבת שכימי החול כנודע, והיינו דעיקר גילוי בחי' מול דנשמה הוא בשבת כו'. וזהו ג"כ דשבת אותיות בשת, והיינו יר"ע שנק' יראה בשת כו', ובחי' זו והוה שבאחעדלית אתעדל"ע. דבחי' מול דתורה ומול דנשמה להיות שוהו מקור התורה ומקור הנשמות מגיע שם אתעדלית דתומ"צ ותשובה שעי"ז הוא גילוי בחי' המול דעיקר הגילוי הוא בשבת כו'. אך יש בשבת עוד מדרי' גבוה יותר והוא בחי' מתנה טובה כו', והוא מבחי' טלא דנסיף מעתיקא. דהטל נוטף וגמשך בשבת כו'. וזהו שהמשכת המן למעלה הי' בשבת דוקא כמי"ש בזהר, וכחי' ברדת הטל על המחנה יורד המן כו', דטל ומן הוא ענין א', דהמשכת הטל הוא ג"כ בשבת וטל לא מיעצר שוהו למעלה מאתעדלית כו'. והגם דהמזלות דתורה ונשמות הוא ג"כ מבחי' עתיק כמובן ממשנת"ל, הנה ידוע דעיקר עתיק הוא בחי' א"ס המתלבש בעתיק וכמי"ש באד"ז האי עתיקא אשתכח בתלת ראשין, וכי' בבי' האד"ז מהארז"ל שנמצא ומתעלם ומשתכח בתלת ראשין ועסי"ז נק' התלת ראשין עתיק כו' וכמי"ש בהבי' דשבת שבתון, והוא בחי' פנימיות עתיק כו'. וכידוע דבחי' מתנה דשבת הוא במנחה דשבת שאו גילוי בחי' רעדכ"ר בחי' פנימיות עתיק כו' וכמי"ש במ"א. ובשרשו הוא בחי' העלם העצמי דא"ס שלמעלה מגדר המשכה וגילוי כו' דבחי' משיכה שנת"ל שוהו המשכה מבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה גם מבחי' טובב הכללי. הנה כ"ז הוא בחי' אור א"ס שבבחי' המשכה מן העצמות בעצמותו גופא ככי' (דגם בחי' העלם האור הוא כמשל כחות עצמיים הכלולים בנפש שהן בחי' כחות עכ"ס רק שכלולים בהעצם כו' וכמי"ש במ"א). אבל האור הכלול בעצמותו ממש והיינו ככי' שהעצמות נושא בעצמו כו' זהו בחי' העלם העצמי דא"ס כו' וכמי"ש במ"א. וזהו מתנה טובה יש לי בבית גנוי בחי' א"ס הסתום ונעלם כו'. ונמצא שיש בשבת ב' מדרי', הא' לעשות את השבת והוא גילוי דנשמה יתירה שבשבת שבא באחעדלית והוא שאו' בערבית דשבת קונה שמים וארץ כו'. והב' שאח"כ הוא בחי' מתנה דשבת בחי' פנימיות עתיק שבבחי' אתעדל"ע מצ"ע כו'. וזהו ראו כי הי' נתן לכם השבת, דבמשה כתי' וירא ראשית לו בחי' ראי' והוא ראיית המהות שעי"ז הוא בחי' הביטול דבחי' יר"ע כו'. וזהו ראו שיש בנפש בחי' ראי' ובחי' ביטול כו', והוא בחי' נשמה יתירה שנמשך בשבת דמזליהו חזי בחי' ראי' כו', דבהארת הנשמה המתלבש בגוף הגוף והנהיב מעלימים ומסתירים. אבל בעצם הנשמה לא יש שום העלם והסתר כלל, וכאשר מאיר בחי' עצם הנשמה אזי הוא בחי' הראי' באלקות ובחי' הביטול כו'. ועו"א כי הי' נתן לכם שוה נמשך ג"כ מלמעלה, ובשבת יכול להיות נקבע בנפש הביטול דכאילו רואה בראי' חושיות כו' (עמי"ש בדי"ה כי תשא). ועוד כי הי' נתן לכם השבת הוא בחי' טלא דנסיף מעתיקא בחי' מתנה דשבת שעי"ז הוא ההתחברות דבחי' מול דנשמה עם הנשמה שבגוף. וכמו בקרי"ס שהוא לידת הנשמות שוהו המשכת אצי' בכריאה הרי בעתיקא תליא מילתא שעי"ז הוא התחברות דאצי' ובר"י ורמו הסך ים

כו', וכמ"כ בכדי שיהי' התחברות בחי' מול דנשמה עם הנשמה שבגוף זהו ע"י מדרי' עליונה יותר והוא בחי' מתנה דשבת כו'. ומ"מ או' כי ה' נתן לכם היינו למי שטרח בע"ש כו'. דהגם שזהו בבחי' מתנה מ"מ אי לאו דעביד לוי' נייחא לנפשי' כו'. דאחר העבודה שבאתעדלית' אתעדל"ע נותנים מלמעלה בחי' מתנה דשבת כו'. וע"ד פתחי לי כחודה של מהט ואני אפתח לך כפתחו כל אולם דפתחו של אולם לא ה"י לו דלתות. ומ"מ א"א לכנוס לפתחו של אולם רק כאשר תחלה נכנס בפתחים שיש להם דלתות כו'. וכך ע"י שטרח בע"ש בבחי' אתעדלית' אתעדל"ע נותנים מלמעלה בחי' מתנה דשבת בחי' טלא דנסיף מעתיקא כו'. והארה מזה נמשך בכל יום בהסלה דחול כו'. וזהו ראו כי ה' נתן לכם השבת. דכל המצות הן בבחי' מסחר וקנין שממשיכים בחי' מול מקור התורה כו'. וכמ"כ בשבת יש ג"כ שבבחי' קנין והוא גילוי בחי' מול דנשמה. ועד"א ראו דבשבת יכול להיות בחי' ראי' כו'. ועד"א לעשות השבת כו'. ויש בשבת מדרי' עליונה יותר והוא מתנה טובה שבכית גנוי שבבחי' אתעדל"ע מצ"ע כו' ועד"א כי ה' נתן לכם השבת כו'.

בס"ד פ' יתרו, פ"ח.

זכור את יום השבת לקדשו שבת ימים תעבוד כו' ויום השביעי שבת להוי' אלקיך ובדברות אחרונות נא' שמור את יום השבת ואמרזיל זכור שמור בדבור אחד נאמרו, וצ"ל מה"ע דבור אחד דשבת, ומה"ע זכור ומהו שמור, גם צ"ל מ"ש שבת ימים תעבוד לי' ציווי מהו הציווי על עשיית מלאכה בהשטה ימים הרי אינו מחויב בעשיית מלאכה, גם מ"ש ויום השביעי שבת להי' אלקיך דלכאוי' הוליל ויום השביעי חשבות, גם צ"ל מ"ש זכור את יוה"ש לקדשו הלא שבת מיקדשא וקיימא יו"ט שתלו בישראל וכפרתם את השבת כי קדש היא דבשלמא קדושת יו"ט שתלו בישראל דאינהו קדשינהו לזמני ולכן מברכים מקדש ישראל והומנים, ובוה מתורץ קדושת השני' ע"פ מארזיל בכיה באלול גבה"ע דיום ר' למע"ב הוא ר"ה והרי ה"י התהוות ביום זה הוצא הארץ נפש ח"י ונעשה אדם, והלא ירם אסור בעשיית מלאכה, ואיך ה"י או התהוות, ולמי הנ"ל דקדושת יו"ט תלוי בישראל איך קודם שנברא אדה"ר לא ה"י קדושת יו"ט כלל, וכאשר נברא אדה"ר וקיבל עליו מלכותו ית' שרע ר"ה כנדע, לא ה"י עוד מאמר, אבל שבת מיקדשא וקיימא.

בי"ה ומ"ע ברי"ה, והבחי כ' זכור עם י"ה רמ"ח מ"ע הרי מ"ע בי"ה, ולהכי
 כ"ז יל"ק ענין השבת שהוא ל' שביתה וכמ"ס כי בו שבת, דהנה כתי'
 ממצוא הפצ"ך ודבר דבר שלא יהי' דבורך בשבת כדבורך בחול ואמרדל
 דבור אסור הרהור מותר, דבור אסור דהתהוות העולם הי' בדבור ושבת
 מהדבור ע"כ דבור אסור, והרהור מותר דהתהוות העולם לא הי' במחשבה,
 היינו עולם התחתון שנק' עלמא דאתגלי' כו', דעדא"כ נתהווה ממח'
 ועדא"ג נתהווה מדבור כו', ולפ"ז הי' צ"ל דבור אסור מה"ת, והלא מה"ת
 אסור רק מעשה כמו החורש הזורע כו', ורק מדרבנן אסור דבור ואסמכוהו
 אקרא, אך הענין הוא דדבורו של הקב"ה חשיב מעשה, דיס בדבור ב' מדרי'
 בחי' דבור ובחי' מעשה כו' וכמ"ס במ"א דכאשר בחי' מל' מקבל מת"ת
 הי' בחי' דבור, וכאשר מקבל מיסוד הי' בחי' מעשה, וי"ל שיש במל' ג' מדרי'
 מהדרי"ם, והיינו לבד מה שהנקודה פנימיות דמל' היא בחי' הרהור כמ"ס
 במ"א, הנה בקבלתה מהספי' עליונות יש בה הג' מדרי' דמחוד"ם שהרי גם
 התהוות עדא"כ שממח' ודאי הוא מבחי' מל' וא"כ צ"ל שהמל' היא בחי'
 מח' ג"כ, והוא דכאשר מקבלת מב' שלישי העליונים דת"ת היא בחי' מח'
 וכשמקבלת משליש התחתון היא בחי' דבור וכאשר מקבלת מנהי' היא בחי'
 מעשה (עמ"ס בלק"ת בדי"ה כי תבואו ונטעתם כו'), דנהי' הוא לבר מגופא
 והי' כמו המעשה שבא בדבר נבדל כו', דדבור הגם שהוא גילוי אל
 הוולת הי' מ"מ בוולת שכמהותו, אבל מעשה הוא בדבר הנכדל לגמרי כו',
 וזהו דהתהוות העולמות שהן כמהות אחר הי' מבחי' הדבור שחשיב מעשה
 שמקבל מבחי' נהי' כו', ולכן מה"ת דבור מותר, רק רבנן אסרו דבור מפני
 שפ"מ דהתהוות הי' מדבור ושבת מהדבור, אבל מה"ת דבור מותר רק מעשה
 אסור מפני שהדבור שממנו נתהווה העולם הוא מה דדבורו של הקב"ה חשיב
 מעשה כו', דככדי שיהי' התהוות עולמות בעיג מן הארץ לרקיע מהלך
 ת"ק שנה כו' מאוא"ס הבל"ג, דגבול לגבי בל"ג הוא באין ערוך, צ"ל כמה
 צמצומים עד שנתצמצם בבחי' דבור שחשוב מעשה שזהו ירידה והשפלה,
 ועד"מ אדם העושה כלי הרי נשפלו שכלו ומדותיו בעשי' זו, וכך הי' בחכ'
 יסד ארץ כונן שמים בתבונה כו' בעשרה דברים ברא הקב"ה את העולם
 בחכ' ובתבונה ובדעת בכח ובגערה כו', שכ"ז ירד ונשפל בעשי' לצורך
 ההתהוות כו', וזהו דבמע"ב נא' רק ש' אלקים רק לאחר השבת נא' כיום
 עשות ה' אלקי', דליב פעמים אלקים נא' כמע"ב דהיינו ההמשכה מבחי'
 חכ' במל' כו', ובשבת הוא השביתה דהיינו העלי' שעולה לעצמותו, וזהו
 דבגמר מע"ב כתי' והנה טוב מאד ויכולו השמים ואסרדל טוב זה יצ"ט
 מאד זה יצה"ר והיינו שע"י התשובה הוא בחכ' טוב מאד כו' דבמקום
 בע"ת עומדים צ"ג אינן יכולים לעמוד ותשובה היא העלאה מלמטלמ"ע כו',
 וכמרי"כ שבת אותיות תשב דבשבת הוא העלי' דהכח שנמשך מהחכ' אל המל'
 הי' עולה בשבת למקורו כו' וזהו העלי' דשבת דמיקדשא וקיימא שנעשה
 בדרך ממילא והוא עלי' מבחי' הדבור שחשיב מעשה לבחי' החכ',
 וכן הוא העלי' מעולם העשי' שעולה כל עולם ממדרי' למדרי' עד בחי'
 החכ' כו'.

(ב) אך הנה כתי אשר ברא אלקים לעשות ואמרזיל לעשות לתקן הכל צריכין
 תיקון כו', וזהו ג"כ לעשות את השבת להמשיך תוס' אורות בשבת.
 והענין הוא דהנה כתי חכמות בחוץ תרונה וקאי על התורה וכמ"ש
 חכמת נשים בנחה ביתה חצבה עמודי שבעה ואמרזיל אלו ז' ס"ת, ופי'
 חכמות ל' רבים אי' בזהר החכמת תרין ח"ע וחית דהנה כתי אל יתהלל
 חכם בחכמתו כר כ"א בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי, כי יש ב'
 מדרי' בחכ' עצם החכ' ובחי' התפשטות החכ', וכמו עדי"מ מי שהוא חכם
 בעצם שכח שכלו חזק בעצם להשכיל ולהתחכם, וגם יש בכחו להלביש כל
 שכל בכמה לבושים ומשלים עד שיהי' מוכן לכל ולא יטעו בו שזהו התפשטות
 הערך דמי ששכלו חזק בעצם יש ביכולתו להביא את השכל גם לקטני
 להלביש את השכל שיהי' מוכן גם לקטנים היז אתו וסימן שאין שכלו חזק
 כי"כ בעצם החכ', ונמצא דכח התפשטות החכ' הוא מפנימיות ועצמות דדוקא
 כאשר שכלו חזק בעצם החכ' ויודע אותה בטוב בעומקה ואמיתתה אזי דוקא
 בכחו להביאה בהתפשטות כו', וכן לתקן דבר בחכמתו היינו לתקן דבר
 המקולקל היז מכח פנימי יותר מהחכ' עצמה, וכמו אין חכם כבעל נסיון
 שהנסיון זהו דוקא שמאמת לאמיתת החכ' כו' וכמ"ש במ"א באורן, וכמו"כ
 הוא בבחי' החכ' למעלה דעצמות החכ' הוא בחי' ח"ע חכ' דאצי' דחכים
 ולא בחכ' ידיעא כו', והיא בחי' התורה כמו שהיא באצי' והתפשטות
 החכ' הוא כמו שירדה התורה למטה לברר בירורים להבדיל בין הטמא
 ובין הטהור כו', ועז"א אל יתהלל חכ' בחכמתו היינו בעצם החכ' כמו שהיא
 למעלה כ"א דוקא בזאת יתהלל כו' בירידת התורה למטה לברר בירורים
 שהמשכה זו שרשה למעלה יותר כו', דהנה ידוע דהחכ' נק' אור ונק' ג"כ
 מים, ובמים יש בחי' מ"ע ומ"ת שהן בחי' ח"ע וח"ת, ואור הוא בחי' *
 דעצמות א"ס שהוא בבחי' א"ס ממש, ובד"כ הוא בחי' מו"ס בחי' פנימיות
 הכתר, ומים הוא בחי' חכ' דאצי' כו', והו"ע טל תורה ומטר דתורה דטל
 הוא בחי' אור וכמ"ש כי טל אורות טלך כו' ומטר הוא בחי' מים כו',
 חית שזהו התורה שירדה למטה לברר בירורים שרשה מבחי' אור דתורה
 בחי' פנימיות התורה כו', וזהו חכמות בחוץ תרונה חכמות תרין ח"ע שנמשך בבחי'
 ח"ת ועי"ז תרונה שנמשך בחי' סיר ותעטג שבתורה כו', דהנה יש שנת"א,
 ומה שנתגלה בתורה הוא רק איתיות התורה שכן הוא התגלות תושב"כ העיקר
 הוא האותיות שהרי הסעם הפנימי והחכ' שבתושב"כ צמוק עמוק הוא מי
 ימצאנו רק האותיות הן בהתגלות כר ולכן בתושב"כ העיקר הוא הקריאה
 דתורה, וכידוע דבתורה יש ב' ענינים קריאת התורה ועיון התורה דעיון
 התורה הוא בתושב"כ ובתושב"כ הוא מצות קריאה וכמ"ש במ"א, והוא
 פסני שהעיקר דתושב"כ הוא האותיות כר, וכן מה שנתגלה מתושב"כ
 בתושב"כ הוא ג"כ רק איתיות התורה כר ועמ"ש בהבי' דתורה צוה
 בלקי"ת, וגם מבחי' תגין יש גילוי קצת דרעיק הי' דורש על כל קוץ

וקוץ תלי תילים של הלכות, ויש גילוי גם מנקודות וכמו יש אם למקרא
 ויש אם למסדה כו', אבל טעמי' דתורה לא נתגלו כלל והן זרקא מקיף
 שופר הולך סגולתא שלא נתגלה כו', והנה אותיות התורה הן מבחי' מדות
 העליונות בחי' חגי'ת, דאותיות הן כלים דגילוי אור השכל הוא ע"י אותיות
 וא"א להיות גילוי אור שכל בלא אותיות, ולכן מי שהוא בעל שכל גדול ואין
 לו אותיות לא יוכל להשפיע שכל לזולתו, וגם לעצמו אינו יודע כי"כ
 בטוב כו' וכמ"ש במ"א, והיינו מפני שגילוי השכל הוא ע"י אותיות כו',
 וככדי שיתלבש השכל באותיות צ"ל ע"י הצמצום והיינו ע"י המדות, דכאשר
 השכל מתלבש במדות מתצמצם בזה אור השכל שיוכל להתלבש באותיות כו',
 וזהו דאותיות התורה הן במדות עליונות כו' ז"א כו', ותגין הן כתרי
 אותיות וכמארז"ל שמצא משה להקב"ה קושר כתרי אותיות כו', דתגין הן
 בבינה ות"ת דאימא נעשה כתר לז"א כו' ונקודות בחכ' ולכן משתנה
 פ"י התיבה ע"י הנקודם וכמו תיבת אם בצירי או בחירק הרי משתנה
 הפ"י, כי השכל מנהיג את המדות, ועיקר השכל הוא נקודת החכ' נקודה
 בהיכלא דהעיקר הוא הנקודה כו', והאותיות הן בחי' מדות כנ"ל ה"ה
 מתנהגים ע"י הנקודות שהן בחי' חכ' כו', וטעמים בכתר בבחי' פנימיות
 הכתר בחי' שיר ותענוג ובלילה שירו עמי בחי' רננא דאורייתא כו', וזהו
 חכמות בחוץ תרונה שע"י התלבשות ח"ע בחדת לברר בירורים למטה ע"י
 תרונה שנמשך בחי' התענוג בחכ' כו', וזהו שמברכין על המצות אשר
 קדשנו במצותיו אשר ל' תענוג שנמשך גילוי התענוג בתורה, וגם אשר
 אותיות ראש, דחכ' נק' ראשית ל' נוק' בחי' מקבל, דהנה והחכ' מאין תמצא
 ע"ד יש מאין והאין הוא בחי' כתר בחי' התענוג וכידוע דשרש החכ' הוא
 מבחי' התענוג, ולכן כשנופל השכלה חדשה מתמלאה עונג, ואין זה דהחכ'
 היא תענוג, שהרי אנו רואין דמיד שנופל ההשכלה הוא הענג וכאשר מתישן
 השכל לא יש בזה ענג, וזה הוראה שאין החכ' תענוג רק שנמצא מן התענוג
 ובקירוב אל המקור ישנו להתענוג כו', אך התהוות החכ' מן התענוג הוא
 רק בדרך יש מאין כו', ותרונה הוא שנמשך גילוי התענוג בחכ', והיינו
 שע"י לימוד התורה לשמה היינו ע"מ לעשות והוא עושה ומקיים, וגם
 ע"י הברורים שבתורה ממשיכים בחי' תענוג בחכ' כו', וזהו ג"כ ענין לעשות
 את השבת, דזה ששבת הוא מיקדשי וקיימא הוא העלוי דהדבור לחכ' כנ"ל.
 הרי החכ' היא בחי' ראשית וד"ע שבת בראשית בחי' ראשית חכ' כו',
 ולעשות את השבת הוא המשכת בחי' התענוג בשבת וכמ"ש וקראת לשבת
 ענג שקוראין וממשיכים בחי' התענוג בשבת כו'.

ג) ומעתה צ"ל ענין זכור וענין שמור, דהנה שמור הוא מלית וכמארז"ל
 כי"מ שנא' השמר אינו אלא ל"ת, וזכור עם י"ה רמ"ח מ"ע.
 הלא בזה ות"ז א' שמי עם י"ה סס"ה חכרי עם ו"ה רמ"ח, הרי מ"ע
 בריה ומלית ב"יה, הנה בקבלה יש ב' דעות בענין מלית שהן ב"יה יש דעה
 שהוה י"ה דש' הוי', ויש דעה שהוה י"ה שלמטה מש' הוי', דהנה בקרי"ס
 כתי' עזי חמרת י"ה וא"י בילקוט בעה"ז היו מקלסין בשתי אותיות ולעתיד יהיו

מקלסין בששה אותיות שגא' ביום ההוא יושר השיר כו' כי ביה הוי צור
 עולמים, וציל הלא בש' הוי' יש גיכ ייה ומהי'ע כי ביה הוי' כו', אך הגה
 כתי' אמרתי לא אראה יה יה בארץ החיים, הרי יש ב' בחי' ייה, וכן כתי'
 מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה שיש ב' ייה, והענין הוא כידוע דד'
 אותיות הוי' הן ירד צמצום ה' התפשטות ריה המשכה התפשטות, דבכדי
 שיהי' ש' הוי' ציל עיי צמצום וזהו דהתחלת ש' הוי' הוא באות יו"ד
 בחי' צמצום כו', ועמ"ש בחו"א דיה אשירה לה', וידוע דש' הוי' הוא
 באצ"י והיינו דבכדי שיהי' אצ"י מאוא"ס המאציל הוא גיכ עיי צמצום
 כו' וכידוע דבחי' הכתר הוא כמו האוא"ס שלפני שיהי' התהוות עולמות
 האצ"י הוא עיי הצמצום דאוא"ס כו', אך בכדי שיהי' התהוות עולמות
 ביי'ע ציל עוד בחי' צמצום והתפשטות כו' והוא בחי' ייה שבמל' מקור
 דביי'ע, והיו"ד הוא בחי' יסוד והוא בחי' נהר הנמשך בגן בחי' מל' וזהו
 הה', או י"ל שהיו"ד הוא יו"ד דש' אד' יו"ד בראש יו"ד דש' הוי' וירד בסוף
 יו"ד דש' אד' וה' הוא השטח שנתפס בעולמות כו', וכידוע דש' אד' הוא בחי'
 מל' שבראש הברי' וכמ"ש במק"מ בראשית, והיו"ד הוא שעי' צמצום נמשך
 בחי' השטח בעולמות כו', וזהו כי ביה הוי' צור עולמים דהתהוות העולמות
 הוא מבחי' ייה שלמטה מש' הוי' כו', וזהו גיכ שמי עם ייה שסיה ל"ת
 דמל"ת הן להפריד הרע דבתחילת הבריאה הוי' הרע נפרד מן הטוב שהי' הרע
 בפ"ע והטוב בפ"ע ועיי חטא עה"ד נעשה תערובות טוב ורע, ועי' הוא
 מל"ת להפריד הרע מהטוב, ואזי עיי מ"ע ייהי' המשכת בחי' ורע, דע"ז הוא
 מל"ת שמפרידין את הרע נמשך בחי' ייה שלמטה מהוי' ועיי מ"ע נמשך
 בחי' ויה, וזהו מן המיצר קראתי ייה שעי' המיצר דאתכפי' ואתהפכא במל"ת
 נמשך ייה דביה הוי' וזהו שמי עם ייה שסיה ועיי מ"ע ממשיכים בחי' ויה
 דש' הוי', אמנם בחי' ייה דש' הוי' הוא מדרי' גבוה יותר דאי' בכתהארני"ל
 שי' להמשיך בחי' ייה כ"א עיי מסיג בק"ש למסיג באחד כו' וכמ"ש
 בהבי' דונקדשתי, ומ"ש זכור עם ייה רמ"ח מ"ע הוא שיש ב' מדרי' במצות
 הא' מצות שנצטוינו אנחנו, והבי' מצותיו מה שהוא ית' עושה דהקב"ה מניח
 תפילין וקב"ה מתעטף בציצית כו' שזהו המשכת בחי' ייה דש' הוי' כו', ועיי
 המצות שאנחנו עושים למטה עי'ז הוא המצות שלמעלה וכמ"ש מגיד
 דבריו ליעקב מה שהוא עושה מצוה לישראל לעשות שעי' שמצווה לישראל
 לעשות עי'ז הוא עושה כו', וזהו ענין זכור ושמור דשמור לנוק' וזכור לדכורא,
 שמור לנוק' בחי' ל"ת שהן ייה שלמטה מהוי' דשמור הוא ליל שבת שזהו
 עליית המל', וזכור לדכורא הוא המשכת בחי' ייה דהוי', וזהו זכור עם
 ייה הוא המשכות בחי' ייה דש' הוי' והוי'ע לעשות את השבת שנת"ל
 המשכת בחי' התענוג בחכ' והיינו בחי' יחוד פנימי דארא כו', וזהו גיכ מ"ש
 אמרתי לא אראה ייה יה בארץ החיים שיש ב' מדרי' גי'ע געה"ת וגעה"ע
 דגעה"ת הוא ההמשכה מבחי' מל' והוא בחי' ייה דביה הוי' צור עולמים
 וגעה"ע תהמשכה מבחי' בינה שזהו בחי' ייה דשם הוי' וזהו בי"ם ייה כו', והנה
 בכדי שיהי' ההמשכה דשבת ע"א ששת ימים תעבוד, דהנה אי' ובטובו מחדש
 בכי'ז תמיד מ"עב שבכ"ע ובכ"ר מתהוזה מעשה שמים וארץ ונת"ל דהתהוות

העולמות הוא עיי צמצום בבחי' דבורו של הקב"ה שהשיב מעשה, ובכדי שיהי' הצמצום הוא עיי מלאכה למטה דהיינו מו"מ באמונה וזהו שאמרז"ל גדולה מלאכה יותר מיראת שמי' והיינו שעיי מלאכה ממשיכים בחי' מלאכה ומעשה למעלה כו', וזהו ששת ימים תעבוד מלאכה באמונה כו', וגם תעבוד הוא העבודה דמעשה המצות ועבודת הכירורים שעיי ממשיכים בחי' הענג בשבת שז"ע לעשות את השבת כו', וזהו שאמרז"ל במד"ר אמרה שבת לפני הקב"ה לכולם נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג א"ל הקב"ה כנסיי יהי' בן זוגך כו' פי' לכולם נתת בן זוג דששה ימים הן ששה זוגות והן חו"ג נר"ה ת"ת ויסוד ושבת הוא יום השביעי הוא בחי' מל' שאין לה בן זוג ולכא"ו מפני מה אין המל' מקבלת מהיסוד שיהי' ביז למל', אך הענין דהששה ימים שהן ששה מדות הנ"ל הן בחי' חול ושבת הוא קדש יאין קדש מתערב בחול כו', גם י"ל דמל' שמקבלת מיסוד ה"ו בחי' דבורו של הקב"ה שחשיב מעשה ושבת הוא השביטה ממדרי' זו וכמשתל, וזהו שאין לה ביז א"ל הקב"ה כנסיי יהי' בן זוגך שהן ממשיכים בחי' התענוג בשבת שז"ע לעשות את השבת כו' כנ"ל, והז"ע זכור עם י"ה כו'.

ד) ומעתה צ"ל מה"ע זכור ושמור בדבור א' נאמרו, הענין הוא דהנה אמרז"ל א"ל הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיעם, שהשבת הוא בחי' מתנה, ולכא"ו אינו מוכן והלא כתי' לעשות את השבת שישראל ערשין וממשיכים את השבת וא"כ מה"ע שהשבת נק' בשם מתנה, אך הענין הוא שיש עוד מדרי' בשבת שלמעלה מאתעדלית והוא בבחי' מתנה מלמעלה כו', דהנה השביטה דשבת הוא העלי' מהצמצומים דש' אלקים ועייזו הוא ההמשכה מש' הוי' ועיי עבודה ממשיכים י"ה דש' הוי' שהוא בחי' התענוג כו', אך יש בשבת מדרי' עליונה יותר והוא בחי' שבת להוי' אלקיך ועייזו הוא ההמשכה דבחי' עצמות התענוג וכמ"ש או תתענג על הוי' שוה למעלה מבחי' וקראת לשבת ענג שאין זה בחי' עצמות התענוג ממש ומ"ש או תתענג כו' זהו בחי' עצמות תענוג כו', והוא בחי' תענוג העצמי הכלתי מורגש כלל כו' ובחי' זו הוא שבא בבחי' מתנה לכד כו', ועייזו זכור ושמור בדבור אחד נאמרו דלגבי בחי' זכור ושמור שניהם שוים ואינם תופסים מקום כו', והנה בחי' זו שהיא בבחי' מתנה צריכה שמירה ועייזו את שבתותי תשמרו כו', והשמירה היא מדברים המגנדים, והוא שלא להיות מגסי הרוח דאין אני והוא יכולים לדור כו', וכן שלא יהי' דבר סקר וכמ"ש דובר סקרים לא יכון נגד עיניו כו' וזהו שאמרז"ל כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שגא' דובר סקרים לא יכון כו' דמים מים הן מ"ע ומ"ת וא"ת מים מים דמ"ת הן מקור תענוגים גשמים, ולא יפריד מ"ת מ"ע דבאמת הכל בטל ואין שום פירוד כלל כו', ועז"א ודובר סקרים כו' שגם סקר כזה מונע, וצריכי' לשמור מהסקר חו היא השמירה דבחי' מתנה דשבת כו', ובד"כ הג' מדרי' דשבת הן הג' סעודות דשבת, סעודה ראשונה הוא שבתא דמעלי שבתא שוהו בחי' שבת דמיקדשי וקיימא, והוא השכיחה וההעלאה והיא

בחי' שמור לנוק', סעודה שני' הוא שבתא דיומא שהו"ע לעשות את השבת המשכת התענוג בשבת וקראת לשבת עונג והו"ע זכור את יוה"ש זכור לדכורא המשכת י"ה דש' הוי', סעודה שליטית היא בחי' מתנה טובה דשבת והו"ע אז תתענג על הוי' כו', וזהו ג"פ היום שנא' בפסוק אכלוהו היום ופעם הגי' נא' היום לא היינו תענוג העצמי הבלתי מורגש כו' וכמ"ש במ"א, ועמ"ש בד"ה את שבתותי תסמרו שלא נדפס ובהגהות לד"ה אכלוהו היום כו', וזהו זכור את יום השבת לקדשו הגם דשבת מיקדשי וקיימא זהו רק העלי' מבחי' עשי' לחכי' ועי' העבודה דששת ימים תעבד במעמה"צ וביורורים ממשיכים בחי' ענג בשבת שעו"א זכור את יוה"ש בחי' המשכה כו', ויש עוד בשבת בחי' מתנה טובה ועו"א ויום השביעי שבת להוי' אלקיך כו' והוא המשכת עצמות התענוג ממש אז תתענג על הוי' והו"ע מש"א זכור ושמור בדבור אחד נאמרו כו'.

בט"ד ש"פ משפטים, פ"ט, פ"ת.

כי תשא את ראש בניי לפקודיהם ונתנו כו' זה יתנו כו' מחצית השקל בשקל הקדש עשרי' גרה השקל מחצית השקל תרומה לה'. וצ"ל מה"ע ב"פ מחצית השקל שאו' מחצית השקל בשקל הקדש, וכופל עוד מחצית השקל תרומה לה', ומה"ע עשרים גרה השקל שהרי צריך ליתן רק מחצית השקל. ובאזה"ח בשם הוהר מ"ש כל העובר על הפקודים מאן דעבר על פקודא אורייתא דרמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא, ואם עבר על הפקודים התיקון הוא מחצית השקל. וזהו דפ' שקלים נאמרה אחר חטא העגל שהרי נאמרה בעלי' השלישית, והיינו שהיא תיקון על החטא, וצ"ל מהו מעלת מחצית השקל כ"כ שמכפר על החטא, ולהבין כ"ז ילה"ק מה דאי' בילקוט ישעי' ע"פ וישח אדם וישפל איש ואל תעש להם, וישח אדם אלו ישראל שנא' ואתנה צאני כו' אדם אתם, וישפל איש זה משה שנא' כי זה משה האיש, שע"י וישח אדם וישפל איש וכמ"ש לך רד כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל, א"ל משה להקב"ה אע"פ שאני הושפלתי ע"י אל תעש להם אלא למענך וכמ"ש כי תשא את ראש בניי, וצ"ל מה"ע שבקש משה שלא יעשה למענו כ"א למענך, ומה שייך זה למ"ש כי תשא כו', וצ"ל תחלה מ"ש כי תשא את ראש בניי מהו ראש, הענין הוא דהנה כתי' החכם עיניו בראשו, ופרש"י שבתחלת הדבר הוא מסתכל בסופו של דבר וכן ת"י, והוא ע"ד הרואה את הנו"ל שבכל דבר הוא מסתכל ורואה את הנו"ל מזה, וכי המד"ש שזה אמר ר' שמעון בן גתנאל שהי' מדתו ירא חטא ע"כ בחר בזה שרואה את הנו"ל שע"י יהי' ירא חטא ולא יחטא לעולם, דכאשר רואה סוף הדבר איך

שהוא קשה מאד וכמ"ש גופת תוספתא שפתי זרה ואחריתה מרה כלענה. יש
 דרך ישר לאיש ואחריתה דרכי מות, וע"י שרואה העונש הכרוך בעקבי ה"ה
 מונע עצמו מהחטא. והוא מאמרם דל והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר
 עבירה כנגד הפסדה. דעם היות דעשיית המצוה באה בניגיעה רבה וסרחה
 גדולה. והמגיעה מעבירה הוא אתכפי גדולה. מ"מ ה"ה מחשב הפסד המצוה
 נגד שכרה הטוב ושכר העבירה נגד הפסדה ועי"ז הוא סור מרע ועשה טוב
 כו'. וזהו והחכם עיניו בראשו שמסתכל בראש מה שיהי בסוף. וי"ל דעיניו
 בראשו היינו בחי' מקיפים דנשמה, דיראת חטא תלוי ביראת הרוממות, דיראת
 חטא הוא שירא מעצם החטא מפני שזו היפך אלקות ע"כ הוא ירא מזה. וזהו
 רק מצד היראה הנטוע וקבוע בלבו מרוממות הא"ס לא ע"פ טו"ד, היינו לא יראה
 הבאה מהשגה והתבוננות כ"א יראה עצמיות וטבעית לא מצד השגה
 והיא מעצם הא"ס הבלתי מושג כו'. והיא בשרשה יראת הרוממות שהיא בכח
 החכ' שבנפש, והיינו בפנימיות החכ' שע"י ראיית מהות האלקות הוא בחי' יראת
 חטא כו'. וזה"ע עיניו בראשו כו'. ובוהר אי' החכם עיניו בראשו למאן דשרי'
 על ראשו והיא השכינה, דלכן אסור לילך בגילוי הראש מפני השכינה שעל ראשו
 של אדם, דשכינה נק' ראש וכמ"ש ראיתי והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה
 ויש בזה במדרש ב' פ"י, א' וגולה ל' גלות והוא שהנביא מנחם אותם על הגלות
 שהשכינה שנק' ראש נגלה עמהם, וזהו מנורת זהב כלה זה כנסיי שנגלו בגלות
 השכינה נגלה כבי' עמהם וכמא' גלו לבבל שכינה את השכינה ויגאלו ג"כ עמה
 הוא ל' גאולה והוא שהנביא מבשר להם שיגאל את השכינה ויגאלו ג"כ עמה
 ולב' הפי' הוא השכינה נק' ראש וכמ"ש ויעבר מלכם לפניהם והי' בראשם
 עלה הפורץ לפניהם הי' בראשם. וזהו והחכם עיניו בראשו דכל הסתכלותו
 ועיונו הוא במאן דשרי' על ראשו כו'. וזהו שאמרז"ל אין עומדין להתפלל
 אלא מתוך כובד ראש ופי' הה"מ נ"ע שהתפלה תהי' על הכובד שבראש, דכאשר
 מתפלל על החסרון לא יתפלל על החסרון שלו כ"א על החסרון שלמעלה, כי לא
 יש חסרון למטה שלא יש חסרון למעלה. דהנה כללות ענין החסרון למטה הוא
 מהחסרון למעלה, דהתהוות העולמות הוא בבחי' חסרון האור, דמגילוי אוא"ס
 א"א להיות התהוות העולמות רק מחסרון האור. והוא הצמצום הראשון שהי'
 באוא"ס, דבתחלה הי' אוא"ס ממלא כל מקום ** שהוא אוא"ס הבלתי בעי"ג שלא
 הי' אפשר להיות מזה התהוות העולמות, רק כאשר נתעלם האוא"ס אוי הי'
 התהוות העולמות כו'. הרי ההתהוות הוא מבחי' חסרון האור ומשו"ז הוא שיש
 חסרון למטה כו'. אך נשיי ע"י עבודתם ממשיכים בחי' גילוי האור ועוד בבחי'
 תוסי' אור. דהנה אוא"ס שהי' ממלא מקום החלל הגם שזהו אוא"ס הבלוי גבול
 הנה זהו מקור האור המאיר אחר הצמצום דבאוא"ס גופא הוא מקור בחי'
 ממכ"ע, וע"י עבודה ממשיכים בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מזה כו'. וע"י
 החסרון שלמטה נעשה החסרון למעלה היינו בבחי' הפנימיות וממילא החסרון
 גם בבחי' החיצוניות כו'. וכמא' בומן שהאדם מצטער השכינה מה לשון

(י) כ"ה בנוכריק, ואוצ"ל : בעקבי החטא.

(י"י) כ"ה בנוכריק, ואוצ"ל : מקום החלל.

אומרת כבי' קלני מראשי קלני מזרועי. ועיז ציל התפלה על החסרון שלמעלה וכאשר מתמלא החסרון שלמעלה ממילא מתמלא החסרון למטה כו'. ומהי'ע החסרון למעלה הנה כתי' תחת אשר לא עבדת כו' מרוב כל. כל הוא כמי'ש כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמי' ובארעא שמים הוא בחי' סוכי'ע וארץ בחי' ממכי'ע, וכל הוא שמחבר טוי'א חבור בחי' סוכי'ע וממכי'ע. דכל הוא לי' כללית, דסוכי'ע הוא בחי' אור כללי, וכי כל בשובי'א הוא שהכללות שבשמים נמשך בארץ כו', וזי'ש כל הנקרא בשמי, שמי הוא מקור בחי' ממכי'ע, וכל הנק' ונמשך בשמי הוא המשכת בחי' סוכי'ע בממכי'ע וכמשי'א וישמחו בך ישראל מקדשי שמך שהם מקדשי השם והזי'ע יחד קובי'ה ושכינתי', דקובי'ה סוכי'ע ושכינתא ממכי'ע ויחד קובי'ה ושכינתי' הוא יחוד סוכי'ע וממכי'ע כו'. וידוע דיחוד קובי'ה ושכינתי' יש עד רוהמי'ע, דזי'א ומלי' הוא בחי' קובי'ה ושכינתא דתי'ת הוא בחי' קובי'ה ומלי' שכינתא, וכן חוי'ב הן קובי'ה ושכינתא, ובשרשו הנה ראשית גילוי הקו הוא בחי' שכינה (עמי'ש בדי'ה וככה הגדול) ואואי'ס שלפני הצמצום הוא בחי' קובי'ה, ובאואי'ס שלפני הצמצום בחי' מלי' דאי'ס הוא בחי' שכינתא והוא בחי' שמי מקור ממכי'ע מקור הקו, וקובי'ה הוא בחי' אואי'ס שלמעלה מבחי' מלי' דאי'ס כו', וזהו בחי' כל הנק' בשמי כו', וזהו שתי' כל דא בגין אבהתכון צדיקיא כו', דצדיק הוא בחי' יסוד שזהו יחוד דקובי'ה ושכינתא וכן הוא עד רוכי'ד כו', וזהו מרוב כל בחי' כי כל בשמים ובארץ ומרוב כל הוא שיש ריבוי מדרי' בכל וכמו שיש כמה מדרי' בבחי' קובי'ה ושכינתא כני'ל. אך בזהי'ג הוא בחסר כל שהכל חסר ואינו נמשך מבחי' סוכי'ע בבחי' ממכי'ע, והגם שיש יחוד קובי'ה ושכינתא בזהי'ג גי'כ הנה זהו מהאור הנשאר, והיינו שאינו אור חדש כי'א מה שנשאר מהאור שנמשך מכבר כו'. וזי'ש ואני בתוך הגולה על נהר כבר ואני הוא בחי' מלי'. וכאשר שכינתא בגלותא הי'ז בחי' נהר כבר דונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, נהר הוא בחי' כל דבשובי'א שמחבר בחי' סוכי'ע וממכי'ע, דעדן הוא בחי' סוכי'ע וגן בחי' ממכי'ע, והנהר מחבר כו'. אבל בזמן הגלות דבחסר כל שהכל חסר הי'ז בבחי' נהר כבר מה שנשאר מכבר והוא בחי' ספיחים שנשאר מבחי' אור זרוע לצדיק כו' וכמי'ש במי'א. וזהו קלני מראשי קלני מזרועי ראשי חרועי הוא מקום הנחת תפילין שזהו בחי' תוס' האור הנמשך, דהקבי'ה מניח תפילין המשכת בחי' קובי'ה כו', והוקשה כל התורה לתפילין שעי' תוי'מ נמשך תוס' אור וכמי'ש וינחהו בגי'ע לעבדה ולשמרה דעבודת הגן הוא שיהי' המשכת הנהר שיצא מעדן כו', ובעהי'מ בתחלתו דוינחהו בגי'ע הוא שאחר הצמצום יאיר האור כמו שהי' קודם הצמצום ועוד בבחי' תוס' אור ושיתקבל האור בהעולמות כו' וכמי'ש במי'א. אך בבחי' חסר כל זהו קלני מראשי חרועי שאינו נמשך תוס' אור אדרבא שנתמעט האור. ועיז הוא אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש על הכובד והחסרון שבראש כו', והנה אמרו'ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך שמחה של מצות, ושניהם אמת, והיינו דקודם התפלה ציל כובד ראש על חסרון האור, ובתפלה נמשך מילוי החסרון וזהו עיי' השמחה, וכמי'ש בשמחה ובטוב לבב מרוב כל דההמשכה עיי' שמחה שמי'ע ועי'כ להיות שבתפלה תא המשכת האור ציר יי'ל התילה בשמחה כו'. וזי'ע סמיכת גאולה לתפלה.

דתמלה הוא לי התחברות והיינו בחיי המשכה ברוך אתה הוי' המשכת בחיי סוכי' בממכ'ע, וזהו סמיכת גאולה לתמלה דגאולה תוא בחיי יסוד וכמ"ס אם יגאלך טוב יגאל כו' והוא בחיי כל שמחבר שו"א, והיינו שמגולה נעשה גאולה ההמשכה דאוי"ס הסוכי'ע שיאיר בבחי' ממכ'ע כו'.

(ב) ורבינו ג"ע מפרש אין עומדין להתמלל אלא מתוך כובד ראש על נשיי דישראל הוא לי ראש, ולהבין מהי' הכובד ראש, הענין הוא דהנה או' שמע ישראל כו' ואהבת את ה' אלקיך, וצ"ל מה שייך ציווי על אהבה דציווי שייך על מעשה אבל מדה שבלב מה שייך ציווי, וילהי' תחלה משי' הוי' אלקינו הוי' אחד מהי'ע בי"ס הוי', דלכאו' הוליל ה' אלקינו אחד, אך הענין הוא דהוי' אלקינו קאי על נשיי דישראל עלו במח', ובכדי שיהי' התהוות הנשמות הוא משי' הוי' דהוי' לי מהוה, והי' אחד הוא שיהי' התהוות העולמות דדלי'ת רבתי דאחד הוא מקור הדבור, דהתהוות העולמות הוא מבחי' הדבור וכמ"ס בדבר ה' שמים נעשו, ועוף יעוסף ועוף זה מיכאל יעוסף זה גבריאל כו', וזהו בי"ס הוי' דהוי' אלקינו הוא מקור בחי' מח' והוי' אחד מקור בחי' הדבור כו', והנה ההפרש בין דבור למח' הוא דדבור הוא שנעשה נפרד מהאדם ומח' מתאחד עם הנפש כו', וכמ"ס הוא למעלה ההפרש בין ההתהוות שמבחי' הדבור וההתהוות שממח', דנבראים שנתנו מהדבור הן בחיי נבראים דעדאת"ג שהן בבחי' יש ודבר נפרד, אבל מהמח' נתנו נבראי' דעדאת"כ שהן בטלים ומיוחדים באלקות, וז"ע הנשמות שהן נבראים דעדאת"כ, דהנשמה כמו שהיא למעלה הי' דבוקה ומיוחדת באלקות וכמ"ס חי ה' אשר עמדתי לפניו, שעומדת באהוי"ר תמיד והיא חבוקה ודבוקה בך כו', וגם כמו שירדה למטה הנה דיוקנא אשתאר בך, דאע"ג דאויל הכא והכא דיוקנא אשתאר בך לעלם כו', וזהו האהבה טבעית שיש בהנשמה שהיא אהבה עצמיות מבחי' עצם הנשמה שעלה במח' והיא דבוקה תמיד במקורה כו', וז"ש בנים אתם לה' אלקיכם וכמו הבן שהוא מעצמות מוח האב כמ"ס הנשמות הן כבי' מעצמות מוחו ומחשבתו ית', וכמו שיש בו אהבה טבעית אל האב משני שהוא מעצמותו כמ"ס נשיי יש להם אהבה טבעית לאלקות כו', רק כמו שהנשמה ירדה למטה הרי האהבה מוסתרת ונעלמת בגוף ונהי'ב דמשו"ז נק' אהבה מוסתרת וכמ"ס בס"ש"ב, ועו"א ואהבת שאין זה ציווי על עצם האהבה, דהאהבה ישנה בעצם רק הציווי הוא להביאה מהעלם אל הגילוי ע"י התבוננות כו', וזהו שמע ישראל שמע הוא השגה והכנה שיתבונן בהתבוננות אלקי כו', ובוה גוסא איך שהי' אלקינו איך שישראל עלו במח' ובשרסה הנשמה דבוקה ומיוחדת באוי"ס שעי"ז נעשה גילויי אהבה כו', והנה זהו כמו שהאלקי' עשה את האדם דגם בהתלבשות הנשמה בגוף שמתעלמת האהבה יכולים להוציאה מהעלם אל הגילוי כו', אך הנה כתי' כי עונתי עברו ראשי כבוד יכבדו ממני, שעי' העון נעשה מסך מבדיל שאינו מאיר בחי' האהבה מוסתרת וכמ"ס כי'א עונותיכם היו מבדילים ביניכם ובין אלקיכם בחי' אלקות דנשמה, שזהו האהבה טבעית שאי' להוציאה מהעלם אל הגילוי כו', ועון אינו חסא ממש כי'א לי' עיוות ועיקום כו' וכמ"ס עון עקבי יסובני עוונות שאדם דש בעקביו, וכד"כ ע"י שמעו

דרכו ונמשך אחר החומריות היו נעשה מסך מבדיל על האהבה הטבעית כו', ועמ"ש באנה"ק סי' ד' ד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה. וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש על הכובד שבראש בחי' ישראל לי ראש כו'. ובאמת ב' הפי' א' הוא דעי' הכובד שבראש דנשיי עי"ז נעשה הכובד ראש למעלה, דעי' עבודה ממשיכים בחי' תוס' אורות כנ"ל, ובהעדר העבודה ושנמשך אחר החומריות שנעשה כובד ראש למטה עי"ז הוא שנעשה הכובד ראש למעלה כו'. וכללות התיקון לזה הוא עי' תשובה, רק שהכובד ראש שלמטה התיקון הוא עי' תשובה תתאה שמתמרמר על ההעלמות וההסתירים והוא בבחי' לב נשבר ונדכה כו', ובכדי להמשיך האור למעלה בחי' כי כל בשמים ובארץ הוא עי' תשו"ע כו'. וזהו כי תשא את ראש בניי שיהי' נשיאת והגבהת הראש היסך בחי' כובד ראש, וכמ"ש וירם קרן לעמו, דתחלה אומר הודו על ארץ ושמים בחי' הוד וזיו בלבד, אבל ישראל עלו במח' כו' וירם קרן הוא בחי' רוממות קרן שיתעלו לשרשן ומקורם ולמעלה ממקורם כו', ועז"א ואל תשא להם כ"א למענך. דהנה מ"ש וישח אדם וישפל איש מפרש בילקוט על משה כנ"ל, ובגמ' סוטה אי' עי"ז אין איש אלא הקב"ה שנא' ה' איש מלחמה כו'. דהנה משה אמר האל הגדול הגבור והנורא בא ירמי' ולא אמר והנורא אי' נוראותיו גוים מרקדין בהיכלו והוא שותק בא דניאל ולא אמר הגבור אי' גבורותיו בניו יוצאין בקולרין, באו כנה"ג והחזירו עטרה ליושנה אמרו הן הן נוראותיו הן הן גבורותיו שכובש את יצרו כו'. וצ"ל וכי ירמי' ודניאל לא הבינו זאת דהן הן גבורותיו כו'. אך הענין הוא דהנה גלות נמשל לשינה, ועד"מ בעת השינה הרי הכחות מתעלמים דשכל ומדות מתעלמים בעת השינה, ומ"מ ה"ה חי דגם בעת השינה יש בו חיות הנפש שמחי' את הגוף רק שאינו נראה ונגלה החיות, דכשהוא ער החיות בגילוי ובעת השינה הוא בהעלם כו'. ועד"ז יובן למעלה דכתי' לך ה' הגדולה והגבו' ואמרז"ל בגמ' הגדולה זו קרי"ס והגבו' זו יצי"מ כו'. דכאשר המדות מאירים בגילוי או מאיר גילוי אלקות למטה, אבל כאשר אתה הסתלק מנייהו שהמדות הן בבחי' הסתלקות ושינה והיינו בזה"ג דאני ישנה בגלותא, אזי הוא בחי' העלם והסתר גמור, וזהו שא' ירמי' ודניאל אי' נוראותיו ואי' גבורותיו שהמדות הן בבחי' הסתלקות ושינה כו'. אך שינוי זה הוא במדות אבל בעצמות אוא"ס לא יש שינוי ח"ו וכי יש שינה לפני המקום וכמ"ס הנה לא יגום ולא יישן שומר ישראל, שגם בזה"ג נמשך בחי' עצמות אוא"ס כו' רק שמבחי' זו יכול להיות שיהיו גוים מרקדין בהיכלו כו' דכאשר מאיר גילוי אלקות אין מקום לרע כלל אבל בהמשכה דעצמות אוא"ס יכול להיות שגוים כו' ומ"מ ה"ה שומר ישראל וכמ"ש ואף גם זאת כו' לא מאסתים כו' כבשה אחת בין ע' זאבים והיא מתקיימת כו' וזהו הן הן גבורותיו שכובש את יצרו כו'. וזהו וישפל איש היינו בחי' מדות דז"א דעצמות אוא"ס הוא בחי' כי לא אדם הוא ואיש הוא בחי' ז"א שבזה שייך הסתלקות ושינה כו', אך בכדי שיהי' גילוי אלקות בנשיי צ"ל ההמשכה בבחי' המדות דאו נמשך הגילוי למטה כו'. וזהו ואל תשא להם כ"א למענך, דבחי' איש למעלה הוא בבחי' שפלות וסילוק האור וצריך שיהי' ההמשכה בבחי' איש למעלה וממילא יהי' הגילוי ג"כ למטה כו'. וי"ל מש"א שלא יהי' למענו

כ"א למענך דמשה הוא כי מן המים משיתיהו בחי' חכ' וכאשר יהי' הגילוי בחכ' אינו מוכרח עדין שיהי' הגילוי בעולם להיות שהחכ' קדמה לעולם כ"ו ולהיות שמשה רצה שיהי' הגילוי בנשיי ע"כ א' אל תשא להם כ"א למענך למען בחי' איש שלמעלה בחי' מדות ד"א דכאשר יהי' הגילוי ברא אז יהי' הגילוי ג"כ בנשיי למטה כ"ו.

ג) והנה בכדי שיהי' נשואת ראש נשיי הוא ע"י מחצית השקל. ולהבין ענין מחצית השקל הנה כתי' עשרה עשרה הכף בשקל הקדש ואמרדיל עה"ד מכוונים נגד עש"מ, והו עשרה עשרה. ולכאוי' הול"ל עשרה הכף ואוי' ב"פ עשרה היינו עה"ד ועש"מ. והו ג"כ ענין מחצית השקל דעשרים גרה השקל היינו ב"פ עשרה ונחלק לשניים כ"ו. ולהבין זה הנה כתי' ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ובחרת בחיים, ולכאוי' מה"ע ובחרת בחיים, מי לא יבחר בחיים. אך הענין הוא דכתי' יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים שיש ב' בחי' מים, מ"ע ומ"ת, והרקיע מבדיל ביניהם. ואי' בזה ע"ז כד"ן קרומא דסטיק כמועי דב"ג, והוא חצר הכבר שמפסיק בין איברי הנשימה ואיברי המזון, דאיברי הנשימה הן בתכלית הדקות והרחוני ואיברי המזון הן בתכלית ההגשמה שיש בהם ססולת ופרש, ומ"מ הרי איברי המזון • מקבלים חיות מאיברי המזון שהמאכל מתעכל בקיבה ונעשה דם והמבחר עולה ללב ופוח שמוה הוא חיות הלב והמות. וכמו"כ יובן למעלה במ"ע ומ"ת דמים הוא בחי' תענוג דמים מצמיחי' כל מיני תענוג, רק מ"ע הן מקור התענוגים רותניים והר"ע ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן תענוג הנשמות בג"ע כ"ו. אך ומשם יסרד והי' לדי' ראשים מקור לתענוגים גשמיים. דהגם דהר' ראשים הן ד' מחנות שכינה, מ"מ בריבוי השתל' נעשה מקור לתענוגים גשמיים שהן בבחי' פירוד כ"ו. וזה נעשה ע"י הרקיע המבדיל, דקודם ההבדלה הי' מים במים דמ"ע לא היו בתכלית העילוי ומ"ת לא היו בהגשמה כ"כ, וע"י הרקיע נעשה ההבדלה ביניהם. והנה ב' בחי' מים הן ב' יודי"ן שבאות א' יוד עילאה ויוד תתאה והוא יוד דש' הוי' ויוד דש' אד', דבכדי שיהי' ש' הוי' צ"ל ע"י צמצום שווה היוד כ"ו. וכמו •• התחלת ש' הוי' הוא יוד בחי' צמצום ואח"כ מתרחב ונעשה נהר כ"ו, וכמו •• התחלת ש' הוי' הוא יוד בחי' צמצום כ"ו, אך ש' הוי' הוא באצ"י, דבכדי שיהי' ע"ס דאצ"י צ"ל ג"כ ע"י הצמצום ומ"מ באצ"י מאיר גילוי אוא"ס ואיהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד כ"ו. אבל היוד דש' אד' הוא הצמצום להיות התהוות בי"ע נבראים בע"ג כ"ו. והרע כי בי"ה הוי' צור עולמים, שיש ב' בחי' י"ה, י"ה דש' הוי' שזהו להתהוות האצ"י וי"ה דבי"ה הוי' להתהוות בי"ע כ"ו (ועמ"ש ב"ה זכור את יוה"ש, מר"ת). אמנם רע"ק אמר לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיס טהור אית מים מים שלא להפריד בין מ"ע ומ"ת לאמר דמ"ע הוא גילוי אלקות ובמ"ת לא יש אלקות ח"ו, שזהו מאמ' המין לאמימר מפלגך ולעילא דהורמו ומפלגך ולתתא דאהורמו

(*) כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל: הנשימה.

(**) כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל: וכמו"כ.

שרצה להפריד בין פלגא ולעילא ופלגא דלתתא, והו"ע עוב ה' את הארץ. ולא כן הוא דבאמת כולא חד דגם במ"ת יש אלקות וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים, אני ראשון הוא הו"ד דש' הוי' ואני אחרון יו"ד דש' אד' ומבלעדי אין אלקים הוא הקו שבאמצע המחברם, דבתמונת אות א' הרי הב' יודי"ן מחוברים בהקו, ואם נמסק יו"ד התחתון פסול, והיינו שגם מ"ת יש בהם אלקות דק שצריכים לברר המ"ת דהאלקות בהם הוא בהעלם וצריכים לברר ולגלות את האלקות, וכאשר מתברר יש בזה יתרון שמתוסף עי"ז אור במ"ע, וכמו עדי"מ אברי הנשימה שמקבלים מזון מאברי המזון עי"ז שהמאכל מתעכל ומתברר בהם, כמו"כ מ"ע מקבלים מהמ"ת כשמתבררים כו'. וזהו ראה נתתי לפניך את החיים והטוב כו' מות ורע הן תענוגי' גשמיים שהן פסולת ופרש כו' כמ"ש במ"א בדי"ה ונשב בגיא, ומ"מ יש בהם אלקות, רק שצריכים לבררם ועו"א ובחרת בחיים, היינו בהדברים הגשמיים יבחר בחיים שלא ירצה בהחומריות ובהתענוג הגשמי שבהם כ"א בהאלקות שבהם שיתוסף לו ע"י חיות בתורה ועבודה שע"ז מברר הדברים הגשמיים ומתוסף עי"ז אור בבחי' חיים וטוב הרוחני כו', והנה האדם יש בו גי'כ ב' בחי' יו"ד הנ"ל, וזהו שאדם מתחיל בא' שיש בו יו"ד עילאה ויו"ד תתאה, והענין הוא דכתי' ויצר ה' אלקי' את האדם שנא' תרין יודי"ן ואי' בגמ' ע"ז ב' דעות ח"א דו פרצופין נבראו וכמ"ש אחר וקדם צרתני, וח"א תרין יצרין יצ"ט ויצה"ר, והנה להמ"ד דו פרצופין נבראו הרי היו דבוקים אחר באחר ונסרו ואח"כ ויבן את הצלע שיהי' יחוד פב"פ, וכמו"כ להמ"ד תרין יצרין צ"ל נסירה שיהי' יחוד פב"פ, וענין הנסירה הוא כמאמרז"ל פרישות מביאה לידי קדושה שצריך לפרוש את הרע דיצה"ר ולא דוקא רע גמור דעון אינו דוקא חטא כ"א ל' עיוות וכמו עון עקבי יסובני דברי' שהאדם דש בעקביו ובכלל מה שהאדם מעוות דרכו ונמשך אחרי החומריות אפי' בדברי' המותרים רק שהן מותרות צריך לפרוש מהן באכילה ושת' ושאר' ענינים, ובד"כ במחדו"מ שלא יחשוב מה שאינו צריך, ולא מיבעי שלא יחשוב מח"ז והרהורין האסורים כ"א שלא יחשוב מה שאינו צריך שזהו דברים הבלים, וגם שזה מבלבל מאד מאד, דמה שחושב את שהוא צריך יש לזה קץ וגבול, אבל מה שאי"צ אין לזה קץ וגבול והוא טרוד תמיד במח' שמבלבל הרבה, וכן בדבור שלא ידבר דברים בטלים ויהי' שופר פיו ולשונו כו', וכן במעשה כנ"ל, והיינו לפרוש מהמדות רעות דנהי"ב דמתחלה הן דבוקים הנהי"ב והנהי"א וכמו ב"דו פרצופין שדבוקים אחי"א דזה מושך לבאן וזה מושך לכאן, כמו"כ בנהי"א ונהי"ב שזהו מושך כו', דנהי"א מושך למעלה כמ"ש רוח האדם העולה היא למעלה גר ה' נשמת אדם וכמו שטבע הנר לעלות למעלה כמו"כ הנשמה רצונה לעלות למעלה לאלקות והנהי"ב הוא רוח הבהמה היוורת למטה שנמשך אל החומריות, וצ"ל הנסירה להפריד הרע דנהי"ב מנהי"א שזהו בירור ותיקון הנהי"ב שלא יהי' חומרי כו', וו"ע הנסירה בעשית' שבכל יום ננסר כח א' מכוות דנהי"ב שלא יהי' בחומריות כו', ו"ע מחצית השקל דמחצה הוא ל' וחצית את המלקות, היינו לחצות ולהפריד, שזהו עיקר עבודת האדם להפריד את הנהי"ב היינו הרע שבו שזהו תיקון שלו, דהנשמה א"צ תיקון רק העבודה היא לתקן הנהי"ב שו"ע הפרישות כו', ופרישות

הוא בבחי' אתכפי' והיא מביאה לידי קדושה והוא אתהפכא חשוכא לנהורא. דאו הנהיב נכלל בנהי'א. והוי' יחוד פכי'פ. וכמו שהנסירה היא בכדי שיהי' פנים בפנים כמרי'כ הוא הנסירה דנהי'ב להפריש ולהפריד הרע שבו בבחי' אתכפי' ופרישות מביאה לידי קדושה בחי' אתהפכא. והוי'ע ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך סגם היצהר' בא לאהבת ה' שנכלל בקדושת הנהי'א. והוי'ע יחוד פכי'ס כו'.

ד) והנה הכח להפריד המדות רעות דנהי'ב ולהפכו לקדושה עוי'א ותשת עלי כפכה, ופרשי' כפכה לי כפי', ובחורת חסד מפרש כפכה על התורה והיינו שהתורה כופה את הנהי'ב להיות בבחי' אתכפי' ואתהפכא כו', וכמו שאמרז"ל עי'פ אדם לעמל יולד איני יודע אם לעמל מלאכה או לעמל פה כשהוא אומר כי אכף עליו פיהו הוי לעמל פה נברא. וכמו שמסיק עמל פה הוא עמל תורה ואוי' עי'ז כי אכף עליו פיהו שזה כופה את הנהי'ב וכמא' אם פגע בכ' מנוול זה משכהו לביהמי'ד אם אכן הוא נמוח. וכמו מים שנוטפין על האבן עושין בו נקב כמרי'כ התורה פועל ביטול בנהי'ב. וזהו כפכה שכופה את הנהי'ב שיהי' בבחי' ביטול כו'. ועוד כפכה הוא כף והוי'ע עשרה עשרה הכף עהי'ד ועשי'מ דשניהם הם תורה דגם עשי'מ הן תורה שהיא מקור ההתהוות העולמות וכמ"ש בזהר קובי'ה אסתכל באורייתא וברא עלמא ובמד'ר התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקבי'ה כו', רק שזהו התורה כמו שהיא בבחי' ח'ת (עמי'ש בחו"א בדי'ה זכור את יוהי'ש הראשון ובחור'ח די'ה בראשית הראשון) דתורה בעצם היא בחי' ח'ע אורייתא מחכי' נפקית וכמו שבאה בבחי' ח'ת ה"ה מקור העולמות וכמו לא דברו חכמים אלא בהוה כו'. והעשי'מ זהו שפועל הביטול בנהי'ב כו'. ובעבודה דתפלה הוי'ע ברכת קי'ש דברכת קי'ש הוא הביטול דשרפים ואופנים איך והאופנים וחיוהי'ק ברעש גדול כו' ואין הדינין נמתקין אלא בשרשן דשרש הנהי'ב הוא משמרי האופנים ועי' ההתכוננות בביטול האופנים נעשה הביטול בנהי'ב כו'. ובקי'ש אוי' שמע ישראל ה' אלקינו שוי'ע עשהי'ד וכדאי' בירושלמי דקי'ש הוא קבלה על עהי'ד ה' אלקינו קבלה על אנכי ה' אלקיך כו'. וזה בשביל הנהי'א דהגם שהנסמה אי'צ תיקון מי'מ בכדי שיתעלה הנהי'א למעלה משרשו ומקורו דישראל עלו במח' הוא בחי' גרמוהי ובכדי שיתעלו בבחי' חיוהי' והוי'ע לאשתאבא בגוסא דמלכא צ"ל עי'ז כח מלמעלה והוא עי' עהי'ד וקי'ש כו'. וזהו ותשת עלי כפכה בחי' עשהי'ד ועשי'מ. דעשי'מ הן לפעול הביטול בנהי'ב ועשהי'ד הוא להיות עלי' בנהי'א כו'. ועוי'א מחצית השקל תרומה לה' שהוא לי' הרמה. והוי'ע ארומטך אלקי המלך. והיינו עליית ורוממות הנהי'א כו' וזה נעשה עי' הכירור דנהי'ב עי'ז מתרומם הנהי'א. דנהי'א שרשו מבחי' התיקון ונהי'ב שרשו מתהו סקדום להיקון. ועי'ב עי' הכירור דנהי'ב נעשה העלי' דנהי'א כו'. וכמו המשל הנ"ל שאברי הנשימה מקבלים מאברי המון כמרי'כ הנהי'א מקבל מהכירור דנהי'ב כו'. ומי'מ צריכין אל העלי' דתורה וקי'ש כני'ל רק עצם העלי' הוא עי' הנהי'ב כו'. וזהו שגא' בי'פ מחצית השקל. דתהלה אוי' מחצית השקל בשקל הקדש. שהמחצית הוא לי' מחצית לחצות ולהפריד את הנהי'ב. והוי'ע פרישות שמביאה לידי קדושה כו'.

ואח"כ מחצית השקל תרומה לה' הוא העלי' דנה"א כ"ו. וצ"ל ב' המדרי', וזהו שא"י עשרים גרה השקל כ"ו. רק מה שעבודת האדם הוא הבירור דנה"ב ועי"ז נעשה העלי' דנה"א כ"ו. וזהו ג"כ משי"א דאפי' מאן דעבר על פקודא אורייתא התיקון לזה מחצית היינו הבירור דנה"ב שע"י המשכת אורות דתהו מתמלאים כל הפגמים דתיקון, וכמו שהקרבן מכפר שזוהו שע"י הקרבת הבהמה נמשך משרשה ומקורה מבחי' התהו כ"ו וכמ"ש במ"א. וממ"כ הבירור דנה"ב שנמשך עי"ז מבחי' התהו מתמלא עי"ז כל הפגמים כ"ו. וזהו שא"י בנו של ריב"ל עולם הפוך ראיתי עליונ' למטה ותחתונים למעלה א"ל ריב"ל עולם ברור ראית והיינו דמ"ת כשמתבררים ה"ה למעלה מהמ"ע כ"ו דמ"ת בוכין אנן בעינן למיהוי קדם מלכא ועי"ז הן מתעלים. וכמו לעתיד דכתי' בבכי יבאו שע"י הבכי' יבואו לידי גילוי אלקות, כמ"כ מ"ת ע"י הבכי' מתעלים למעלה יותר וע"י נמשך תוס' אור בהמ"ע כ"ו. וז"ש והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני, מ"ה הוא שבוקעים את עפר הארץ ונעשה בהם יתרון שפטהרים כל הטומאות החמורות, כמ"כ ע"י הבקיעה דנה"ב נעשה בחי' מ"ח שזוהו בחי' תוס' אור בהמ"ע כ"ו. וזהו כי תשא את ראש בני'י, דלהיות שיכול להיות כובד ראש הן בנשמות למטה והן למעלה וע"כ צ"ל נשיאת ראש והרע וירם קרן לעמו למעלה גם משרשם ומקורם שהנשמה באה לאשתאבא בגופא דמלכא ממש כ"ו, והוא ע"י מחצית השקל שזוהו הבירור דנה"ב, וזהו עיקר עבודת האדם להפריד המדות רעות דנה"ב שזוהו התיקון דנה"ב שמפריד את הרע ממנו, ופרישות מביאה לידי קדושה שנכלל בקדושת הגה"ב כ"ו. וע"י הבירור דנה"ב נעשה עלי' בנה"א. ועו"א מחצית השקל תרומה לה' שזוהו העלי' דנשי' כ"ו.

בס"ד פ' תרומה, פ"ר"ת.

ועשו ארון עצי שיטים וא"י בגמ' יומא ד"ג ע"ב כתי' ועשית לך ארון עץ וכתי' ועשו ארון עצי שיטים, דא כיצד כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום כאן בזמן שאין ישראל עורשים ופרשי' דבזמן שישראל עושין רש"ם נקראת העבודה על שמן, ובחדא"ג דהמהרש"א כ"י ש"ל להיפך דכאשר עורשים אזי נחשב מלאכתן כאלו עשאה משה, וכשאין עורשים אינו נחשב מלאכתן וכאלו היא מלאכה בעלמא, ולהבין זה ילה"ק מ"ש קדש ישראל לה' ראשית תבואתה כתיב תבואתה בה' והקרי הוא בנקוד חולם כאלו כתוב בוא"ו ואינו קרי וכתיב רק שהניקוד הוא כאלו כתוב וא"ו, שיש ב' בחי'

תבואה חטה ושעורה שהן תבואת ה' ותבואת וא"ה תבואת ה' הוא שעורה
 שיעור ה' והיינו בהבראם בה"א בראם מקור כל השתל' העולמות דכל
 השתל' העולמות הן עולמות כללים והן עולמות הפרטים שרש התהוותם
 הוא מאות ה"א אחרונה דש' הוי', דהנה כתי' ויקרא הוי' הוי' שיש ב' שמות
 הוי' הא' הוי' ל' מהוה מקור ההתהוות והב' ש' הוי' שם העצם שלמעלה
 ממקור ההתהוות כו', והגם דש' הוי' ככלל למעלה מלהיות מקור לעולמות
 וכידוע דמש' הוי' א"א להיות התהוות העולמות כו', מי"מ ש' הוי' הוא בחי'
 ממוצע בין אוא"ס אל העולמות דבכדי שמאוא"ס הבל"ג יהיו עולמות בע"ג
 ה"ז ע"י אמצעית ש' הוי', דהנה ידוע שיש ב' מיני המשכות הא' בדרך
 עו"ע והב' בחי' יש מאין, דעו"ע הוא שמהות השפע של העילה נמשך
 בהעלול, והוא כאשר המשפיע והמקבל הן בערך זל"ז שנמשך השפע מהמשפיע
 אל המקבל בלי שינוי המהות כו', והשפעה כו' הוא בסדר ההשתל' דע"ס
 בהשתל' הספי' בספירות עצמן שהוא בדרך עו"ע כו', אך ההשפעה מאוא"ס
 אל העולמות שהוא בבחי' אין ערוך לגמרי א"א להיות ההשפעה באופן כזה
 כ"א שתבוא ההשפעה לא כמו שהיא במקורה, והיינו כבא האור בבחי' מדה
 וגבול שזהו כמו שינוי המהות בהאור, דכל ענין האור הוא שהוא כמו העצם
 וכשבא בבחי' מדה וגבול הרי אינו כמו העצם כו', וזהו ע"י הצמצום בהאור
 שז"ע היר"ד דש' הוי', וכמו ער"מ בהשפעת השכל מהמשפיע אל המקבל
 שהמשפיע נבדל בערך מהמקבל וא"א שאור השכל כמו שהוא בהמשפיע
 יבוא אל המקבל ובהכרח שיעלם אור שכלו בעצמו ונשאר רק נקודה א'
 שהיא הכוללת כל מה שנתגלה אל המקבל ואח"כ באה בבחי' התפסות אצל
 המשפיע ובבחי' המשכה כללית ואח"כ בחי' השטח הנתפס בהמקבל כו'
 וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה שנתצמצם אוא"ס הבל"ג ונשאר רק נקודה א'
 מהאור השייך אל העולמות והוא בחי' חכ' דמע"ב, ועד"מ חכם גדול שמצמצם
 כח שכלו בבחי' קטנה כמו לבנות בנין וכה"ג, וכמו"כ חכ' דמע"ב היא באין
 ערוך לגבי עצמות אוא"ס וכמי"ש כולם בחכ' עשית שנחשבת כעשי' כו'
 כי החכ' במעשה והתהוות גם היא כעשי' נחשבת כו', וזהו שהיא רק נקודה א'
 מאור הראשון, וגם באה בבחי' נקודה מוגבלת להיות בערך שייכות אל העולמות
 כו', וזהו היר"ד דש' הוי', ואח"כ באה בבחי' התפסות שהוא ה"א ראשונה
 דש' הוי', והוא"ו הוא בחי' המשכה כללית ואח"כ ה"א בחי' התפסות כו',
 וכ"ז הוא ש' הוי' שהוא בחי' ממוצע להיות התהוות העולמות מאוא"ס כו',
 ובד"כ הוא בחי' ע"ס דאצ"י יר"ד בחכ' ה"א בבינה ו' במדות וה"א אחרונה
 בחי' מל' כו' וכידוע דאצ"י הוא בחי' ממוצע בין אוא"ס המאציל אל
 הנבראי' כו', וש' הוי' הב' הוא באוא"ס שלמעלה מאצ"י והוא ש' הוי'
 שברצון שלמעלה מבחי' מקור לעולמות כי הוא בחי' אוא"ס הבל"ג כו',
 וכמו"כ באוא"ס שלפני הצמצום יש ג"כ ב' שמות אלו דש' הוי' השייך אל
 העולמות הוא בחי' ע"ס הגנוזות במאצילן שהן שרשי הכלים ושרשי האורות
 כו' וכמי"ש במ"א, והוא בחי' אצ"י דכללות שוהו בבחי' אוא"ס דעלות
 הרצון שעלה ברצונו הפשוט להאציל כו', וש' הוי' הב' הוא באוא"ס שקודם
 עלות הרצון שזהו ג"כ בחי' רצון רק שהוא בחי' רצון כללי (שרש ומקור

בחי' טוביע כו') שלמעלה מבחי' רצון הפשוט שעלה ברצונו ית' להאציל
 שנק' רצון פרטי או רצון קדום כו' וכמ"ש במ"א, והנה הגם דכללות ש' הוי'
 הוא בחי' ממוצע כו' כנ"ל הנה מה שהוא בבחי' מקור לעולמות הוא אות
 ה"א אחרונה דש' הוי' שזוה"ע בהבראם בה"א בראם דאות ה"א הוא אתא
 קלילא דלית ביי' מששא וכדאי' במדית סי' ס"ב למה נברא העוה"ז בה"א
 מה ה"א אין בו ריחוש שפתיים ולא חריצות לשון כך לא בעמל ולא ביגיעה
 ברא הקב"ה את עולמו, דהכל הלב באות ה"א הוא במיעוט יותר מכל האותיות
 והיינו שזוהו הארה לבד שאינו בערך העצמות ולכן אני ה' לא שניתי שלא
 יש שום שינוי בין קודם הבריאה לאחר הבריאה אתה הוא קודם שנבהיע
 ואתה הוא לאחר שנבהיע משום דכללות העולמות הן משתי אותיות ביו"ד
 נברא העוה"ב ובה' נברא העוה"ז ומה תופס מקום שתי אותיות לגבי כללות
 הדבור וכי"ש לגבי עצמות האדם ומכ"ש וק"ו למעלה שאינו תופס מקום כלל
 ובפרט אות ה' דלית ביי' מששא כו' ועי"כ לא שניתי כלל כו', וענין שעורה
 שיעור ה' הוא שאות ה' הגם שההבל שבו הוא במיעוט יותר מ"מ צ"ל משוער
 בבחי' צמצום הן בבחי' צמצום כללי והן בבחי' צמצום פרטי, (עמ"ש בסי'
 בדיה אד' שפתי תפתח וכדיה להבין ענין תקיעת שופר ע"פ כוונת הבעש"ט
 ז"ל), דצמצום הכללי הוא שנתעלם בחי' הפנימיות ונמשך רק בחי' חיצונית
 ההבל, ואח"כ הוא הצמצום דה"ג מנצט"ך שהן מחלקים את חיצונית ההבל
 בהברות מתחלקות בכיטוי הכ"ב אותיות שמהן נעשה ריבוי צירופים וחילופים
 ותמורות וחילופים דחילופים ותמורות דמתמורות וכידוע ברלי"א שערים
 המתגלגלים פנים ואחור כו', והן מקור כל הנבראים שכאו"א יש לו אות
 או צירוף מיוחד כו', וז"ש נודע בשערים בעלה כל חו"ח לפום שיעורא דילי'
 ולפום מה דמשער בליבי' והו"ע שיעור ה' שיש שיעור ומדה בההמשכה
 מבחי' ה"א לכל נברא ונברא דאות ה' הוא המקור דכל האותיות כו', ולפי השיעור
 והצמצום שנמשך מאות ה"א כן הוא ההשגה שלו כו', וזהו לפום שיעורא
 דילי' מה שנמשך לו אור וחיות מאות ה"א, ולפום מה דמשער בליבי' בהשגה
 האלקית וכן הוא העבודה והכיטול שלהם כו' ובכללות הכיטול שלהם
 הוא מהשגתם שכל שרשם ומקורם הוא רק הארה לבד כו', והנה בצאת
 ישראל ממצרים התחלת העבודה הי' בבחי' שעורה שיעור והוא מ"ש שאו
 מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, דמצרים הוא מיצר מי שבחי' מי ברא
 אלה הוא בבחי' מיצר והעלם כו', דמצרים הוא ערות הארץ שמעלים ומסתיר
 מאד, דהגם דאתה מחי' את כולם שנמשך אור וחיות אלקי תמיד להוות
 ולהחיות, וכתי' לעולם ה' דברך נצב בשמים שדבר ה' נצב תמיד בשמים
 להוותו ולהחיותו ואם ח"ו יסתלק כרגע יהי' אין ואפס, וזה ידוע ומורגש
 באדם בעצמו שיש בו חיות המחי' אותו והוא העיקר בו ויובן מזה למעלה
 גם בהתהוות הדבר כו', אך מצרים ערות הארץ ה"ז מעלים ומסתיר על
 כ"ז, וישראל שהיו משוקעים במ"ט שע"ט במצרים הי' בהם בחי' מי
 בהעלם כו', וכשיצאו ממצרים הי' תחלת עבודתם בבחי' זו שראו והכירו
 בחי' מי שברא אלה בחי' האין המהוה את היש כו', וזהו דחהמ"צ הוא
 בזמן האביב דוקא שהשעורה אביב ואם לאו מעברין השגה, והיינו העבודה

בבחי' שעורה שיעור ה', וזהו בחי' תבואת ה', ותבואות וא"ו הוא בחי' אילנא דחייא דחטה הוא כ"ב אתון דאורייתא. והר"ע זאת התורה אדם דרמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא ושס"ה ל"ח שס"ה • וזהו בחי' ציור אדם בחי' ז"א דאצ"י כו', וכמו ע"ד"מ בגוף הרי חיות הנפש מאיר גילוי אור הנפש יותר ומיוחד יותר מבדבור שאור הנפש מצומצם שם והדבור נעשה נפרד מהאדם משא"כ הגוף מיוחד כו' כמ"כ הוא בתורה שמאיר בה גילוי אוא"ס כו', וזהו ונתתם לי אות אמת דא אות וא"ו ונא' שם והחיותם את כל בית אבי כו', וזהו תבואת ר' המשכה דתורה בחי' עץ החיים היא למחויקי' בה כו', וישראל הן ראשית תבואתה דתבואת ה' דבראשית בשביל ישראל שנק' ראשית הרי דנש"י הן למעלה ממקור העולמות כו', והן ג"כ ראשית דתבואת ו' דנש"י הן מבחי' חכ' מבחי' עצמות חכמתו ית' וכמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם וכמו שהבן הוא מעצמות מוח האב שלמעלה משכלו וחכמתו כמ"כ נש"י הן מעצמות ההכ' למעלה מהתורה כו'.

ב) והנה מ"ש קדש ישראל לה' מובן שישראל הן למעלה מהתורה כנ"ל. וכן מובן ממשארז"ל ע"ס תורה צוה לנו משה מורשה א"ת מורשה אלא מאורסה שהתורה היא בחי' כלה מאורסה לאיש שנש"י הן בחי' חתן, ופעמים משמע להיט"ך וכמא' ישראל מתקשראין באורייתא ואורייתא בקוב"ה הרי התורה למעלה מישראל והן מתקשראין ע"י התורה כו', אך הענין הוא כידוע דלא כל הנשמה מתלבשת בגוף רק הארה ומקצת הנשמה הוא שמתלבשת בגוף, ועל הארה זו אמרו שמתקשראין בקוב"ה ע"י התורה וכמארז"ל מעיקרא כי עבד אינש אדעת' דנש"י קעכיד לקשר נפשו, ואח"כ הוא לימוד התורה לשמה והיינו שמצד שרש ומקור הנשמה ה"ה ממשיכים תוס' אור בתורה, והוא שממשיכים בתורה למטה מהתורה כמו שהיא למעלה, וכמו שלומדים תורה בג"ע שלומדים שם ג"כ ההלכה דשנים אוחזין בטלית והמחליף פרה בחמור רק דשם אינו הענין בסרה וחמור ובטלית הגשמיים כ"א הענין ברוחניות כו' וכמ"ש במ"א, ונש"י ממשיכים בחי' רוחניות התורה בתורה הגשמיות למטה כו', וכמ"ש במ"א ברשב"י שהי' מובדל מכל התנאים שבההלכה הגשמיות הי' מאיר אצלו הענין כמו שהוא ברוחניות כו', וגם כדאי' בס' הבהיר דוד הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה והיינו שממשיכים גילוי אוא"ס בתורה, והענין הוא דהנה נת"ל בענין ויקרא הוי' הוי' שיש ב' שמות הוי' הא' הוי' דסדר השתל' והב' ש' הוי' שלמעלה מהשתל', והנה תורה היא וא"ו דש' הוי' שבסדר השתל' כו', ונש"י ממשיכים מבחי' ש' הוי' שלמעלה מס' השתל' וזהו גילוי בחי' עצמות אוא"ס בתורה כו', ועי"ז נעשה עליו ג"כ בנשמות שבאים עי"ז לאשתאבא בגופא דמלכא בחי' עצמות אוא"ס ב"ה, וזהו ראשית תבואתה שהן ממשיכים גילוי אוא"ס בתורה, וגם שהן נוטלים חלק בראש שעש"ז נק' ג"כ ראשית כו', וד"ש וכל בניך לימודי ה' ורב שלר' בניך ואמרז"ל א"ת בניך אלא בוניך שתיח עוסקים בבניינו של עולם, ולכא"ו אינו מובן והלא העולם כבר בנוי ומשוכלל ומה"ע שעוסקים בבניינו של

עולם, אך הענין דכתי' עשרה עשרה הכף שעשה'ד מכוונים נגד עש"מ דקיום עש"מ הוא ע"י עשה'ד, וכמארז"ל תנאי התנה הקב"ה במע"ב אם יקיימו ישראל תורתיו מוטב וא"ל כו', וכתי' אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שרא לא סמתי כו', והיינו שקיום העולם הוא ע"י התורה כו', והנה בענין עש"מ ועה"ד הנה אמירה הוא למעלה מדבור דאמירה בלב ודבור בפה ויש כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד דהוא אמר ויהי היינו במח' הוא צוה ויעמוד הוא בדבור כו', וכמו עד"מ באדם קודם שמדבר ה"ה חושב בלבו מה שידבר, והמח' בלב היא בבחי' היולי שהרי כמו שבלב אינו בא עדיין בבחי' התחלקות כ"כ כ"א בבחי' התערבות הכל בבחי' כללית, ואח"כ בדבור בא בבחי' פרטיות בהתחלקות העינים והתחלקות האותיות כו' והיינו שהאמירה הוא בחי' חומר ודבור הוא בחי' הצורה שמצטייר הדבר בבחי' התחלקות כו', הרי שאמירה למעלה מהדבור כו', ומ"מ בירור השכל הוא בדבור דוקא, דאמירה בלב הכל בהתערבות ואינו ברור הדבר עדיין ובדבור בא בבחי' בירור כו', וכמו עד"מ שחושב לילך לאיזה מקום והיינו אלך למקום פלוני שיש בוה ב' עינים אלך בעצמותי ומקום פלוני הוא שנבדל מן העצם, ובמח' אינו ניכר ההתחלקות ובדבור שא' בפה אלך למקום פלוני ניכר ההתחלקות שיוליך עצמו למקום הנבדל מן עצמותו כו', וכן בכל דבר בירור ההשכלה בא בדבור דוקא כו', וזהו דאבא יסד ברתא דשרש הדבור למעלה מאמירה והוא מבחי' החכ' דבחי' אתברירא כו', וזהו שהדבור בא דוקא בשלימות המוחין יותר דתנוק שחושב במח' ואינו יכול לדבר עד שיהי' בשלימות המוחין יותר כו', והדוגמא מזה יובן למעלה דאותיות דעש"מ הן כמו חומר בבחי' התערבות והציור בהתחלקות הוא ע"י העשה'ד שבוה דוקא הוא יתרון הטעם והשכל כו', דהנה בהתהוות הנבראים מהאותיות דעש"מ בחילוסים ותמורות כנ"ל לא יש הפרש בין הנבראים כמו במין הטהור ובמין הטמא שהסוס הוא טמא והבהמה טהורה הרי לא יש הפרש בהאותיות, והתורה היא שמחלקת ביניהם ויש טעם בזה ע"פ הסוד מפני מה זה טמא וזה טהור והיא התורה שהיא הטעם והשכל דמשו"ז נברא זה הוא באופן כך וזה באופן כך כו', וזהו שהת"ח נק' בנאים וכמו הבנאי עד"מ אינו מחדש דבר עצמי שהרי האכנים העצים המה גזורים כבר מקודם רק שהוא מסדר אותם זה כך וזה כך ומהו הוא שנעשה הבנין ובלעדי זאת לא הי' הבנין כלל, הרי הגם שאינו מחדש דבר בהעצם מ"מ ע"י דוקא הוא הבנין כו' וכמ"כ בתורה דהגם שהתהוות הנבראים הוא מהאותיות דעש"מ, מ"מ הנה הטעם והחכמה שלמעלה בהאותיות היא התורה ובוה הוא דוקא קיום הנבראים כו' וזהו שהעה"ד הן קיום העש"מ כו', והנה המשכה זו וקיום זה הוא ע"י עסק תורה סתם רק שצ"ל באהוי"ר דאורייתא בלא דו"ר לא פרחית כו' אמנם בעסק התורה ע"י שעושים רש"מ כמשי"ת הוא שממשיכים תוס' אורות בתורה מעצמו' אוא"ס שע"י התורה מאיר הגילוי בעולם כו', וזהו שכ' אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי שתכלית הכוונה הוא האדם שיקיים תמ"צ שממשיך גילוי אוא"ס ב"ה וכדאי' בוהר קוב"ה אסתכלת באורייתא וברא עלמא ב"נ דאשתדל באורייתא מקיים עלמא דקיום העולם הוא ע"י

שממשיכים גילוי אוא"ס ע"י התורה כו', והנה כאשר עסק התורה הוא באופן כזה שממשיכים המשכת אוא"ס בתורה אזי נק' עשיית הארון שבו הלוחות על שם ישראל מאחר שהן ממשיכים תוס' אור בתורה ע"כ הוא נק' ע"ש שמן, וכמו שהתורה נק' ע"ש משה וכמ"ש זכרו תורת משה עבדי מפני שמסר נפשו על התורה והמשיך את התורה ממקורה כו' כמ"כ כשנש"י ממשיכים תוס' אור בתורה נק' התורה על שמן כו', וז"ש כ"א בתורת ה' הפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה תחלה תורת ה' ואח"כ תורתו דמיקרא דאדעת' דנפשי עביד לתקן נפשו שיתקשר ע"י התורה נק' התורה תורת ה', וכאשר לימוד התורה הוא לשמה לשם התורה שממשיכים המשכת אוא"ס בתורה נק' תורתו היינו שנק' על שמו כו', וכשאין הלימוד לשמה ומכ"ש כשלומד שלא לשמה ובדרך מצות אנשים מלומדה או נק' העשי' ע"ש משה כו'.

ג) אמנם צ"ל מה שייד קריאת עשיית הארון ע"ש ישראל בזה שעושין רצונו של מקום, הנה זה יובן בהפרש בין פ' ראשונה ושני' דק"ש דפ' ראשונה נק' עושין רש"מ ופ' שני' נק' אין עושין רש"מ ולכא"ו והלא פ' שני' היא והי' אם שמע תשמעו כו' ואיך נק' אין ערש"מ אך זהו מפני שבפ"ר נא' בכל מאדך ובפ"ש אינו נא' בכל מאדך, דהנה בכל מאדך הוא הביטול שלמעלה מטעם ודעת המושג, והוא למעלה מהגבלת הכלי כ"א בבחי' יציאה מגדר כלים כו', וזהו שאמרז"ל למה קדמה שמע לזהא"ש בכדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות דקבלת עומ"ש קודם לקבלת עו"מ הוא כענין הקדמת נעשה לנשמע דנעשה קודם לנשמע הוא שמקבלים לעשות כל מה שיצווה לעשות דנשמע הוא שיודע את הרצון ויודע שיהי' ביכולתו לעשות, אבל נעשה קודם לנשמע הוא שאינו יודע עדיין מהו הרצון ואם יהי' ביכולתו לעשות מ"מ מקבל עליו לעשות כל מה שיצטווה, וה"ו ביטול לאוא"ס בעל הרצון מקור כל הרצונות פרטיות דמצות והרי ביטול הזה הוא למעלה מהגבלת הכחות, דכאשר יודע את הרצון שביכולתו לעשותו ה"ו לפי הגבלת הכחות, אבל נעשה קודם לנשמע שאינו יודע כלל אם ביכולתו לעשות ה"ו למעלה מהגבלת הכחות שראשיתם הוא השכל כו', וגם שזה למעלה מהשכל שהשכל אינו מסכים ע"ז דע"פ השכל הוא לעשות מה שביכולתו, אבל הקבלה לעשות טרם שיודע אין השכל מחייב, רק זאת שהשכל מחייב שצריכים להיות בטל לאוא"ס בעל הרצון וזהו רק שהשכל גורם אל הביטול, וכאשר מגיע לביטול זה ה"ה יוצא מגדר השכל ומהגבלתו כו', וזהו עושין רצונו של מקום שע"י הביטול לאוא"ס בעהר"צ ממשיכים בחי' הרצון דמצות שהרי עצמות אוא"ס למעלה גם מהרצון דמצות וכמ"ש אם חטאת מה תפעול בו ורבו פשעך כו' אם צדקת מה תתן לו כו' וכחשיבא כאורה כו', וע"י הביטול לבעהר"צ ממשיכים הרצון דמצות כו' והרי האדם בעל שכל והולך בשכלו עד שבא להביטול שלמעלה מהשכל הרי נעשה בזה התחברות דשכל עם למעלה מהשכל כו' רק שזה בדרך העלאה מלמטה למעלה כו' ובעסק התורה ע"י ביטול זה נעשה ההתחברות מלמטלמ"ע שנמשך מלמעלה מהחכ' דהיינו מבחי' עצמות אוא"ס בחכ' דתורה כו', דהנה התורה נק' אדם וכמ"ש זאת התורה אדם דרמ"ח פקודין רמ"ח

אברין דמלכא ושס"ה לית שס"ה גידין כו', וציוור אדם הוא ג' קוין ימין ושמאל ואמצע שהן תורה ועבודה וגמ"ח גמ"ח קו הימין ועבודה קו השמאל ותורה קו האמצעי כו', ובאהבה ורצוא דבכל מאדך שלמעלה מטו"ד שזהו בירושה לנו מאבותינו שאנחנו בני אברהם יצחק ויעקב, הנה כשם שהאבות הן המרכבה שהגב' והעלו בחי' אדם באוא"ס כי לא אדם הוא כמו"כ ע"י האהבה דבכל מאדך מגביהים בחי' זאת התורה אדם באוא"ס דכי לא אדם הוא וממשיכים בחי' אוא"ס בתורה כו', וזהו עושין רצונו של מקום די"ל שמקום הוא בחי' סדר השתל' בכלל וכמ"ש במ"א דמקום הוא בחי' ממכ"ע והיינו בחי' מל' בפרט ובחי' ההשתל' בכלל כו', וי"ל שהרי הוי' בהכאה יפ"י הפ"ה כו' עולה מקום כמ"ש במאו"א בערך מקום, והיינו ש' הוי' דסדר השתל' שזהו בחי' מקום כו', וכאשר ממשיכים מבחי' ש' הוי' שלמעלה מסדר השתל' בש' הוי' דהשתל' זהו עושין רצונו של מקום שממשיכים בחי' מקום כו', וזהו דפ"ר דק"ש דוקא נק' עושין רש"מ, וזהו ג"כ דדוקא כאשר עושין רש"מ אזי נק' עשיית הארון ע"ש ישראל מפני שאו דוקא הוא לימוד התורה לשמה לשם התורה שממשיכים אוא"ס בתורה כו', וז"ש זכרו תורת משה עבדי דזה שהתורה נק' ע"ש משה הוא להיותו בבחי' עבד שהוא הביטול שלמעלה מטו"ד שזהו בחי' עבד כו' כנודע, וכמו"כ נש"י ע"י הביטול דהקדמת נעשה לנשמע שז"ע עושין רש"מ נק' עשיית הארון על שמן כו'.

ד) והנה כ"ז הוא כפשוטו שכאשר עושין רש"מ נק' הארון ע"ש, ולפי המהרש"א דכאשר ערש"מ מלאכתן הוא כאלו עשאה משה הענין הוא דהנה מבוי' באגה"ת דתורה היא תשובה עילאה תשוב ה' לגבי יו"ד, הרי ע"י התורה נעשה התחברות דחוב', והנה משה הוא ד"ע ולכן בלעם שהי' לעו"ז דמשה שבאוה"ע גם נא' בו וידוע דעת עליון, וידוע דד"ע הוא שמחבר חוב', וזהו שמלאכתן הוא כאילו עשאה משה שגם המה בתורתן מחברים בחי' חוב' כו', ומבוי' באגה"ק דע"י התורה הוא ההתחברות מלמעלמ"ט ובעבודת האדם צ"ל תחלה מלמעלמ"ע והוא ע"י התפלה שהיא ההתחברות מלמעלמ"ע כו' וזהו שכאשר ערש"מ בבחי' תשו"ע דתפלה אוי נעשה ההתחברות מלמעלמ"ט ע"י התורה שזהו כמדרי' משה כו', וידוע דתורה בכלל היא המשכה מלמעלמ"ט וזהו שרצה משה לכנוס לארץ כמו שבקש אעברה נא ואראה הוא שרצה לפעול בנש"י שיהי' בהם כח ההמשכה מלמעלמ"ט ע"י התורה וכמו הרשב"י ע"ה שע"י שא' דרוש ע"פ מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד שזהו יחוד זו"ג המשיך ירידת גשמים למטה כו', ומשה לא פעל זאת רק בבחי' רא"י מרחוק, ועי"ז פעל ביחידי סגולה שתורתן אומנתן להיות בהם כח זה דהמשכה מלמעלמ"ט שזהו מדרי' משה כו', וזהו שמלאכתן הוא כאלו עשאה משה דהיינו שממשיכים השפעה בעולם ע"י התורה (שזהו המשכה דבחי' עצמות ומהות האור כו' וכמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח בענין התפלה כו'), ושניכות זה לערש"מ שהרי הרשב"י הי' בבחי' חד קטירא אלקטרנא בבחי' ביטול ויחוד ממש באוא"ס ב"ה, וכמו"כ ע"י שעושין רש"מ באהבה דבכל מאדך יכולים להמשיך מלמעלמ"ט ע"י התורה כו', גם

י"ל דכאשר לימוד התורה הוא בבחי' ביטול אזי שניים מתכסין בטלית אחד וה"ז כמו בחי' פא"פ שנא' במשה שוהו למעלה מבחי' פב"פ שנא' בכללות ישראל וכמ"ש הרמ"ז דפב"פ הוא שהפנים עליונים מתלבשים בפנים התחתונים ופא"פ הוא שמאיר גילוי פנים העליונים ממש כו', גם י"ל דמשה קבל תורה מסיני וע"י הביטול לאוא"ס בעהר"צ אח"כ בעסק התורה הוא כמו משה שקבל מסיני כו', ועו"ל דהנה משה משה לא פסיק טעמא בנייהו משא"כ בכללות ישראל שהרי גם אברהם אברהם פסיק טעמא בנייהו כו', וע"י הביטול דבכל מאדך הוא כמו משה דלא פסיק טעמא בנייהו והיינו ששרש ומקור הנשמה מאיר בגילוי בנשמה שבגוף כו' וזהו שמלאכתן כמלאכת משה כו', וזהו ועשו ארון עצי שיטים דכאשר ישראל עושין רש"מ בביטול דבכל מאדך שהו"ע הקדמת נעשה לנשמע בחי' הביטול לא"ס בעהר"צ שע"ז עושין רצונו של מקום אזי עשיית הארון שבו הלחות נק' על שמן כו'.

בס"ד ש"פ תצוה, פ"ז, פר"ת.

זכור * את אשר עשה לך עמלך כו' אשר קרך בדרך כו' וחי' בהניח ה' אלקיך לך מכל אויבך מסביב בארץ אשר ה' נותן לך כו' תמחה את זכר עמלק כו'. וצ"ל דבפ' בשלה כתי' כתוב זאת זכרון בספר כו' כי מחה אמחה את זכר עמלק, הרי מחיית עמלק היא לה' לבד וכתי' מלחמה לה' בעמלק הרי המלחמה בעמלק היא לה' דוקא לא לישראל, וכאן או' תמחה את זכר עמלק הרי הציווי לישראל למחות עמלק הלא כתובים סותרים זא"ז, וצ"ל דשניהם אמת ואינם סותרים כלל. וכאן יש תנאי * באו' והי' בהניח ה' לך כו' בארץ אשר ה' אלקיך כו' אזי תמחה את עמלק, וצ"ל מהו התנאי. ולהבין זה ילה"ק אשר ענין קלי' עמלק דהנה כתי' ראשית גוים עמלק שהוא ראשית לכל הגוים שהן הו' אומות ו' מדות רעות לעו"ז דו' מדות דקדושה, ועמלק הוא ראשית להם היינו שמובדל מהם ומקור להם. וכמו בקדושה דכתי' אני ראשון ואני אחרון דאני ראשון הוא בחי' סוכ"ע שמובדל מבחי' ממכ"ע ומ"מ הרי סוכ"ע מקור בחי' ממכ"ע רק שאין זה מקור שבבחי' השתל' כ"א כמו שלמעלה מהשתל'.

(*) מאמר זה ובי' המאמרים שלאחריו הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לאמר — חלקים מהם עם שינוים והוספות — בעת ההתועדויות דש"פ זכור, דסעודת סורים וש"פ פרה. ונדפסו בקי' בפ"ע (תש"ל). ההערות בשוה"ג, הן מכ"ק אדמו"ר שליט"א.
יש תנאי: להעיר מסוגה כ, ב.

מקור להשתל' כו', וכמו"כ בלעו"ז עמלק נק' ראשית שהוא מובדל מהגוים ומקור להם כו'. וצ"ל תחלה בחי' מדות דקדושה ומוזה יובן מדות דלעו"ז ושעמלק הוא ראשית להם. והנה ידוע דמדות דקדושה נמשכים מבחי' בינה דקדושה שנק' אם הבנים מקור התפעלות המדות אהוי"ר כו'. והענין הוא דהנה ידוע שיש בנפש ה' מדרי' זו למעלה מזו והן גר"ב ח"י*. נשמה במוח רוח בלב ונפש בכבד. נשמה היא בחי' בינה שממנה לידת המדות. וידוע דבינה * יש לה שרש ומקור מיוחד בנפש, דהגם דהתרחבות ההשגה הוא מנקודת החכ', וא"א להיות השגה בלי נקודת השכלה. מ"מ אין זה דתחלת התהוות הבינה הוא מהחכ' רק התגלותה בלבד, אבל בעצם יש לבינה מקור מיוחד. ואינו כמו עד"מ מעין ונהר דתחלת התהוות הנהר הוא מהמעין וכל מעין נעשה ממנו נהר (אם לא שיש סיבות היצוניות המונעים התהוות התרחבות הנהר). וידוע דמעין ונהר הי' משל לחו"ב. הנה זהו רק שנבין מזה אופן התגלות הבינה מהחכ' אבל אין זה משל מכוח לחו"ב בעצם ענינם דחו"ב יש לכאו"א מקור מיוחד בנפש. וכמו שאנו רואין שיש מי שהוא בעל הבנה * ואינו בעל השגה והיינו שיכול להמציא המצאות חדשות ולא יש בו כח ההשגה להשיג ענין שכלי, וגם ההשכלה שמחדש אינו משיג אותה, ויש להיפך שהוא בעל השגה ואינו בעל הבנה שאינו יכול להמציא השכלה חדשה. וכל ענין שכלי הי' מבין אותו בטוב כו', וראי' מוכחת לזה שהבינה משרש מיוחד ממשארז"ל ע"פ ואקח מכם ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים ואלו גבונים בימי משה לא אשתכח וכתי' ומבני יששכר יודעי בינה לעתים, הרי שיש יתרון מעלה בבינה על החכ', ואם הי' התהוות הבינה מנקודת ההשכלה הרי יש בכלל מאתים מנה, אלא שהבינה יש להם שרש ומקור מיוחד בנפש כו'. וענין הבינה דנה"א הוא שיש כח מיוחד בנה"א להתבונן ולהשיג השגה אלקית בפרטי הענינים שבהענין ולהסביר בכל מיני הסבר שיתקרב הענין אל שכלו, והוא להתבונן ולהשיג גדולת ה' בבריאות והתהוות העולמות שהאלקות הוא המהווה את העולם ושהתהוות היא מאין ליש והיינו דמציאות יש התהוותו הוא מאין דוקא. דדבר הוא מלא דבר דוקא. ואופן ההתהוות מאין ליש בהפלאות הענין בזה וכמ"ש במ"א באורך, ואיך שהנבראים בע"ג הן באין ערוך לגבי או"אס הבל"ג כו', והיינו לגבי או"אס שלמעלה משרש ומקור היש כו'. דהתהוות היש הגם שהוא בדרך אין ערוך, הנה זהו שאין ערוך הגשמי לגבי הרוחני ומ"מ הרי שרש ומקור היש יש לו קירוב לבחי' יש והגבלה וכמ"ש במ"א דההארה הנמשכת מאתו ית' להוות ולהחיות את היש הוא בבחי' מספר וגבול כו', אבל לגבי או"אס שלמעלה מזה ובד"כ הוא בחי' המקור המובדל כו' הרי הנברא הוא באין ערוך דכולא קמי' כלא חשיב כו'. והיינו בעולמות בי"ע הפרטים לגבי אצי' דאצי' הוא בחי' א"ס לגבי

והו גר"ב ח"י : ב"ר ספי"ר. דב"ר ספי"ב. זח"ב קנח, ב. ועוה. — וראה רמב"ם הלי' יסוה"ת ס"ד. ה"ח.

וידוע דבינה : ראה בכ"ז ד"ה בעצם תשי"א.

בעל הבנה : כן הוא בכתי"י, וכן לקמן, אבל בכ"מ, בעל המצאה"י.

בי"ע וכמ"ש בס"י ע"ס בלי מה מידתן עשר שאין להם סוף כו', ולגבי אצי' כל דיירי ארעא כלא חשיבי כו', וכן אצי' לגבי למעלה מאצי' וכללות העולמות לגבי עצמות אוא"ס ב"ה, והוא השגת יחודו ית' בעולמות שהעולמות אינם תופסים מקום כלל ובטלים ומיוחדים באוא"ס ב"ה, וזהו ה' אחד דו' רקיעים וארץ לאחר שנתהווה ה"ה בטלים ומיוחדים בתכלית כו'. ויחודו העצמי איך שהוא יחיד ומיוחד בעצם כו' כ"ז הוא בהשגה טובה ובתפיסה בכלי מוחו והיינו שנקלט אצלו הענין בטוב ובהנחה טובה כו'. ואע"פ שהענינים הם למעלה משכל אנושי מ"מ ה"ז מושג ונתפס בשכל כל איש ישראל מצד הנשמה שהיא חלק אלוף ממעל וכת' נשמת שדי תבינם שהנשמה היא נשמת שדי שבה בחי' בינה להשיג השגה אלקית דוקא ואינה שייכה להשגה אחרת כמו השגה טבעית וכה"ג רק אלקות היא משגת כו'. והשגה זו מובדלים בה כאויא שאין דיעותיהם שוות זה משכיל ומשיג כך וזה משכיל ומשיג כך, וגם בהשגה אלקית בענין א' זה משיגו באופן כזה וזה משיגו באופן אחר, וכן בהתפעלות שכלי אין זה מתפעל ממה שזה מתפעל דכשם שמובדלים בהשגתם כן מובדלים המה בהתפעלות שכלם, דדוקא אחר אינו מתפעל, דדוקא כאשר וכך ה"ה מתפעל על הענין ואם ישיג באופן אחר אינו מתפעל, דדוקא כאשר משיג כפי חוש ההשגה שלו אוי הוא מתפעל בשכלו (והתפעלות השכל הוא מדות שבשכל לא בחי' רוח שבלב שית'), דכשם שבנטיית השכל לחסד ולדין שזה שכלו נוטה כלפי חסד וזה נוטה כלפי דין גם בשכל וסברה אחת (והוא ג"כ בחי' מדות שבשכל) וכמ"ש במ"א, כן מובדלים ומחולקים בהתפעלות שכלי כו'. ובפרטיות יש ת"ר אלף נשמות כמו שהיו במ"ת שהם משונים זמ"ז במהות השגתם ובהתפעלות שכלם, ושרש כולם הוא מבחי' בינה דאצי' שרש ומקור כל נשמה ונשמה במהותם השגתם כל חד וחד לפשעו"ד כו', והגם דבינה דאצי' היא בחי' מבין ולא בבניה ידיעא כו', מ"מ מאחר שנק' בשם בינה והיא ספי' מיוחדת שנאצלה מאוא"ס להבין ולהשיג אלקות מה שבעצם לית מח' תב"כ וצמצם עצמו להיות מבין בבניה כו', הנה מבחי' בינה דאצי' נמשך בבחי' מל' ובינה דברי' ומל' דברי' להיות השגת הנבראים דברי' והוא תענוג הנשמות בג"ע שנהנין מזיו השכינה בהשגתם כו' והו"ע דאימא עילאה מקננא בכורסי' להיות ההשגה בעולם הבריאה ומהברי' נמשך ליצי' ועשי' עד שנשמות למטה יהי' להם השגה באלקות כו'. ולכאורה הי' צ"ל השגת הנשמות רק בבחי' מל' דאצי' (וכמו במלאכי' דכת' וצדקתך ירננו צדק מלכותא קדישא כו') ובנשמות דאצי' עד בחי' בינה דאצי' ולא למעלה מזה, והרי מצינו נשמות גבוהות שהשיגו השגות גדולות למעלה הרבה מבחי' בינה דאצי' והיינו בבחי' אור אבא וא"א וע"י זא"ק עד גם בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו' (ועמ"ש במק"מ בהקדמת הזוהר ד"א ע"ב בענין מי דקיימא לשאלה כו') וכמו הרשב"י וחביריו והאר"ז שדברו בענינים גבוהים מאד, וגם נשמות קטנות דעשי' וכ"ש דיצי' וברי' דבכללות נשמות דבי"ע ה"ה מוגבלים ממש בהשגתם, ומ"מ ה"ה משיגים השגות גדולות וגם ביכולתם לכווין ביחודים העליונים דיהו"ע ויהו"ת ויהיו באופן הביטול הזה וכמ"ש שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, שמע ישראל הוא הנה"א ה' אלקינו

ה' אחד שהכל מיוחד באוא"ס אחדות פשוטה כו', שהציווי דלייחדו ית' הוא לכאור"א מישראל שהכל מחוייבים בזה להשתדל באחדות ה' וכמ"ש בהקדמה דאמרי בינה דמי שאינו משתדל בזה הוא בכלל פושעי ישראל שנשמתן ר"ל, ואיך יכול להיות כ"ז בכאור"א כו', ומענין המס"נ אין קשי' מפני שזהו למעלה מטו"ד, אבל מה שביכולת כאור"א לכווין ביחודי' העליונים ולהיות באופן הביטול הזה וכמ"ש בסש"ב * ירגיל עצמו כו' אינו מובן איך הוא. ומבו' במ"א שאין זה בידיעת המהות רק בבחי' השגת המציאות לבד. אבל ג"ז אינו מובן שהרי כללות ההשגה הוא רק בחי' השגת המציאות ואיך יכול להיות למעלה מהבינה. אך הענין הוא דרש הנשמות הוא שמושרשים בעצמות א"ס וכמ"ש כי אתה אבינו אתה ממש ולכן ביכולת להיות ההשגה והכוונה בכל המדרי' העליונות כו'. וזהו שמע ישראל, ישראל דוקא דבנים אתם לה' אלקיכם שרשם מעצמות א"ס ע"כ יש בהם ההשגה בבחי' יחוד' כו'.

ב) ורוח הוא בחי' המדות שהן למטה מהמוחין. אמנם זהו מהות ההתפעלות שבנפש ברוח התעוררות ביותר, והוא שיש כח מיוחד בנפש להתעורר ולהתפעל על אלקות. והר"ע האהבה טבעית שבנשמה שיש בעצם בנשמה בטבעה בחי' התפעלות אהבה לאלקות כו'. ולכן מתעורר באהבה גם בהתבוננות שאינו בבחי' השגה ממש, וכמו בספור שבחיו של מקום שנעשה על ידי זה התעוררות הנפש, הגה הענין דספור שבחיו אינו ענין השגה, דבד"כ ספור שבחי' הוא בענינים שאינם מושגים בעצם, אמנם עצם הענין דספור שבחים אין זה השגת הענינים כ"א מה שמדבר ומספר בעניני השבחים וזה עושה ההתעוררות. וכמו המספר בשבחי המלך מרוממותו וגדולתו והנהגת מלכותו ומתפעל בזה, אין זה מה שמשיג רק מה שמספר ומשבח ומה נעשה ההתעוררות וההתפעלות כו', וכמו"כ הוא בספור שבחו של מקום בפסוד"ו שזה רק מה שמהלל ומשבח כו'. וכמו"כ כשמתבונן באהבת ה' לישראל וכמ"ש בסש"ב * שהניח את כל העליונים והתחתונים ולא בחר בכלם כ"א בישראל עמו הוציאם ממצרים ערות הארץ כו' לא ע"י מלאך ולא ע"י כו' אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו כו', ואיך הוא חיינו ממש ואבינו האמיתי ב"ה, ובגודל גפלאותיו וחסדיו הרבים והעצומים בנסים ונפלאות הן נסים כלליים והן פרטיים בכאור"א בחי' ומוזני ובהצלה וכה"ג שכ"ז עושה התעוררות גדולה בנפש כו'. ובכלל זה הוא ג"כ התעוררות המדות הנעשים ע"י התבוננות כשמתבונן בהשגה אלקית ומתעורר ע"י באהבה או ביראה, והרי אין הדבר מוכרח להיות הולדות המדות מההתבוננות שהרי מוחין ומדות הן ב' ענינים מובדלים וגם הפכים זמ"ז וכמ"ש במ"א, ומ"מ הרי מההתבוננות נעשה התעוררות המדות וכאשר אינו מתעורר באהוי"ר הוא מפני דבר המונע המעלים ומסתיר וצריכים עצות לזה להסיר ההעלם כו' וכמ"ש במ"א, והנה זהו מפני שיש כח ההתעוררות בנפש להתעורר ולהתפעל באהוי"ר לאלקות, וע"כ כאשר מתבונן ומשיג הענין שנגרש בו העילוי דאלקות ה"ה מתעורר באהבה כו' (והתעוררות זאת הוא

בסש"ב: פמ"א (גח, א). וראה גם ס"פ יד.

בסש"ב: פמ"ו (סה, ב).

בבחי' פנימי משא"ב ההתעוררות שלא מהשגה היא בבחי' חיצונית ובבחי' מקיף כו' וכמ"ש במ"א). זו"ש ואהבת את ה' כו' ולכאורה מה שייד ציווי על מדה שבלב. אך הציווי הוא על ההתגלות כי המדה ישנה בלב דהיינו כח ההתעוררות רק שצריך להביאה להתגלות שהוא על ידי ההתבוננות כנ"ל. והתעוררות זאת יש בזה ג"כ הרבה מדרי' שמחולקים בזה כאו"א מישראל וכמ"ש ותכן רוחות ה' כו' שזה מתפעל באופן כזה וזה מתפעל באופן כזה הן בעצם והתפעלות באהוי"ר וכמ"ש בסש"ב * יש שמתפעל ויש שמתפעל כו' ובלק"ת ד"ה בהעלותך הא' והן ממה שמתפעל כו'. וכמו במלאכים העליונים ששרפים אומרי' קדוש בהתלהבות גדולה בבחי' רצוא והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול אומרים ברוך שרוצים בההמשכה כו' וכמ"ש במ"א. ופני ארי' אל הימין בהתפעלות אהבה זפני שור מהשמאל בהתפעלות יראה כו' ויש בזה כמה חילוקי מדרי' מחנה מיכאל באהבה קפ"ו אלף מחנות ומחנה גבריאל ביראה קנ"א מחנות כו'. וכללות עבודת המלאכים הוא בבחי' רוח וכמ"ש עושה מלאכיו רוחות כו' וכמ"ש בסש"ב פל"ט, ויש מדות שכליים ומדות טבעיים אך עיקרם הוא בחי' רוח ויש בזה כמה מדרי' כנ"ל. כמו"כ הוא בנשמות שמחולקים בהתעוררות והתפעלות המדות כפי שרשם בבחי' ז"א דאצי' כו'. וזהו שיר הלויים על הקרבן שהוא ג"כ בחי' התפעלות המדות. והוא ע"פ כוונת המוחין שזהו שאמרו שירה על היין בחי' בינה, מ"מ השיר והזמרה הו"ע המדות שזהו שחוץ לעצם המוחין, דגם התפעלות השכל הוא למעלה מהתפעלות הלב וכ"ש השכל עצמו, רק שמהתבוננות השכל בעשה התפעלות השכל ומהתפעלות השכל בא לידי התפעלות הלב כו'. וזהו בחי' ז"א שמקנן ביצי' שזהו התפעלות המדות דמלאכים עד בחי' רוח בנשמות למטה כו'. והמדרי' הג' היא בחי' נפש והוא התפעלות הנפש הנוגע רק לפועל והוא להיות סו"מ וע"ט בפו"מ בקיום מ"ע ומל"ת, והקיום האמיתי דמצות הוא כשיש התעוררות אהוי"ר וכמ"ש בסש"ב * והמקימן באמת הוא האהבה את שם הוי' וחפץ לדבקה בו באמת וא"א לדבקה בו באמת כ"א ע"י המצות דרמ"ח פקודין הן רמ"ח אברין דמלכא כו' ושס"ה ל"ת הן ע"י היראה כו'. וזהו שיהי' חיות בהמצוה ושיהי' עי"ז ההמשכה למעלה והיחוד עליון כו'. אך קיום המצות בפועל יכול להיות גם בלא הקדמת אהוי"ר והוא שיש כח מיוחד בנפש האלקית לקיום רצונו ית' בסו"מ וע"ט שאינו יכול להיות באופן אחר כ"א לעשות מה שהוא רצונו ית' ולמנוע עצמו מכל מה שהוא היפך רצה"ע כו'. ויש בזה ג"כ אהוי"ר והוא התפעלות היראה לקבל עליו עומ"ש ולעבדו בכל מיני עבודת עבד בדרך עול שגם שכבד עליו הדבר ואינו רוצה בזה מ"מ יעשה הכל, והתפעלות האהבה לקבל עליו מלכותו ית' באהבה ורצון לעשות רצונו שיש לו שמחה בקיום רצונו ית', אך כ"ז הוא רק הנוגע לפועל כו' והוא כדוגמת המלאכים דעשי' שנק' אופנים שעבודתם הוא ההשתחוואה שלהם וכמ"ש וצבא השמים לך משתחווים והוא הסיכוב שלהם ממורח למערב

בסש"ב: ראה פמ"ב (נט, ב).

בסש"ב: פ"ד.

דשכינה במערב כו' שהשתחוואה הוא ביטול חומרם, וגם בנפשם ידוע שהוא בבחי' הודאה בלבד וכמ"ש במ"א. וכמו"כ הוא בנפש האדם שהיא העבודה בפועל וכן בהודאה שמודה על האמת גם שאינו משיג, ומתבטל בהודאה זאת, וגם בבחי' נצח והסכם חזק להיות סו"מ וע"ט כו'. והוא בבחי' מל' שמקנא בעשי' כו'. ובד"כ הג' מדרי' דנר"ג הן בג' עולמות בי"ע נשמה בבריאה ורוח ביצי' ונפש בעשי', וכל עולם כלול מכולם וכמו שנשמה שהעיקר הוא ההשגה יש בזה גם מדות ומעשה בפועל, וכן ברוח שהעיקר הוא התעוררות המדות יש בזה ג"כ בחי' מוחין להיות התעוררות המדה כנ"ל וגם העשי' בפועל דהמקיימן באמת כו' כנ"ל, וגם בבחי' נפש יש אהוי"ר כנ"ל וגם בחי' מוחין כמו שצריך להודות ולקבל עליו עומ"ש כו'.

ג) והנה יש עוד ב' מדרי' והן חי' ויחידה שלמעלה מנר"ג, דנר"ג הן כחות המתלבשים בכלים במוחא ליבא וכבדא, וחי' יחידה הוא שאין להם כלים להגביל אותם ובד"כ הן אורות מקיפים והן ל' מ' דצלם וכמ"ש אך בצלם יתהלך איש דצ' דצלם הוא בחי' או"פ ול' מ' * או"מ, והוא בחי' מול דנשמה שלמעלה מהתלבשות פנימי ועז"א נשמה שנתת בי טהורה קודם שבראת כו' והיינו הנשמה כמו שהיא בבחי' אין כו' דבראת יצרת כו' הוא שהנשמה היא בבחי' יש גברא ובהתלבשות בגוף ה"ה באה בהגשמה כו', אבל בחי' אין דנשמה הוא שאינו בא בהגשמה כו', והנה חי' הוא בחי' חכ' וכמ"ש והחכ' תחי' והוא בחי' כח מ"ה דנשמה שלמעלה מהשגה שהחכ' היא בחי' אין וכמ"ש והחכ' מאין תמצא כו' דבינה היא בחי' יש שה"ה השגה כנ"ל וכל השגה היא בחי' יש, וגם השגות הנשמות בגי"ע ועז"ב ה"ו בחי' יש וכמ"ש להנחיל אוהבי יש כו', ומכ"ש שהשגת הנשמה למטה היא בחי' יש שה"ה בהתלבשות בשכל הטבעי, והגם שיש בזה יתרון שהשכל הטבעי משיג ג"כ הענין האלקי, אך השכל דנה"א בא בזה בהגשמה בבחי' יש כו', והחכ' היא בחי' אין שאינו בא בבחי' יש כו', דחכ' היא בחי' ראי' והוא כח הראי' וההסתכלות שבנפש לראות באלקות והו"ע דבעין השכל שבלב * אתחזי כולא כו' וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וכמא' איזה חכם הרוואה שרואה את הנולד מאין ליש בבחי' ראיית עין השכל לא בבחי' השגה לבד כו' וכמו לעתיד דכתי' ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כי פי ה' דבר שיהי' נראה הכח האלקי המהווה את היש ולא יהי' נראה היש הגשמי כלל, ולעתיד יהי' זה בבחי' ראי' חושיות ממש וכמ"ש כי עין בעין יראו כו', ויש מעין זה גם עכשיו בראיית עין השכל שרואה הכח האלקי המהווה ואין היש תופס מקום ומציאות כו' וכמ"ש בסש"ב * אלו ניתנה רשות לעין לראות הי' רואין את האין האלקי ואיך שהיש בטל כו'. ויובן ענין הראי' מכח ההכרה שיש בנפש (דהכרה הוא כח עצמי והיא במורגש יותר מראי' ע"כ הוא מובן יותר כו') דהכרה הוא כאלו רואה, וענין ההכרה הוא הכרת הענין שמכיר בשכלו

דצ' . . ולי' חי' : ראה לקו"ת תצא (לו ג) וש"ג.

דבעין השכל שבלב : להעיר מוח"ג רפ, ב.

בטש"ב : חי"ב רפ"ג.

שכך הוא הענין, והיינו שהוא בעצמו מכיר זאת לא רק מצד החיוב שכלי כמו בהשגה, דבהשגה כשמשיג את הענין הרי אין זה שהוא יודע את הענין שהוא כך רק שהסברות שכליות מחייבים שהוא כך לא שהוא בעצמו יודע כו', והכרה הוא שהוא עצמו יודע ומכיר שהוא כך, ולכן בהכרה יכול להיות * כי הוא זה היינו לאמת הדבר שהוא כך ולא באופן אחר, דבהשגה הרי לא יוכל לומר שהוא יודע שהענין כך רק זאת שהענינים שכליים מחייבים שהוא כך, ובהכרה יוכל לומר שהוא יודע שהענין כך מפני שזהו שיש לו הכרה בהענין לא מצד השכליים והסברות, והראי' שהרי יש הכרה גם שלא יש שכל והשגה כלל וכמו התינוק שמכיר את אביו שאינו מצד השכל והשגה שאינו יודע כלל ענין האבות שהולידו, והרי ההכרה היא בהתאמתו גדולה שלא יפעלו אצלו אחרת כלל ונמשך בגעגועים גדולים אל האב מה שאחר שנתגדל ויודע ומשיג שהוא אביו שהולידו וגם מהטובות שעושה עמו אין הגעגועים כ"כ כמו בתינוק שמצד ההכרה כו', וזיע ההכרה שאינו מצד ההשגה והוא הכרת הענין, וא"כ ה"ז בעצם הענין שמכיר עצם הענין שהוא כך כו', וכמו"כ יובן בענין הראי' שהוא מה שרואה בעין השכל את עצם הענין מה שא"א להיות בהשגה כלל, וכמו חכם גדול שרואה מה שיהי' בעתיד מה שנועלם מכל שכל, והיינו בדבר העתיד הבא בדרך חידוש דבר והיינו לא שהשתלשלות העניני' מביאים הדבר כ"א שבא בדרך חידוש, ולכן ה"ז נעלם מכל שכל והשגה, והחכם בכח חכמתו רואה שיבוא הדבר, כי טבע החכ' לגלות דבר הנעלם וכמו אור הנר שמאיר לראות כל המטמונים והמצפונים, כמו"כ החכ' היא בחי' אור המאיר לראות מה שנועלם מן השכל, והוא גילוי העצם שא"א להיות בהשגה כ"א בבחי' ראי' דחכ' כו', ולכן אינו דומה שמיעה לראי' דכאשר שומע דבר שמספרים לו ומבין הדבר היטיב ומצייר אותו בשכלו ומתפעל ע"ז, ואח"כ כאשר רואה את הדבר הרי געשה קנין בנפשו באופן אחר לגמרי בעצם הנחת הדבר מפני שרואה את העצם שלא ידע קודם, ובראי' אינו מצייר הדבר בשכלו כמו בשמיעה מפני שבשמיעה הוא שיודע רק המציאות וע"כ בהכרח שיצייר הדבר בשכלו כי בלעדי זאת לא ידע את הדבר כלל, ובראי' א"צ לצייר הדבר כי הוא רואה את עצם הדבר כו', ובראיית העצם אם הוא דבר נפלא הרי נדבק בזה בכל עצמותו כו', וכמו"כ יובן בחי"ב דבינה הוא כח ההשגה להשיג כל השגה אלקית בפרטי הענינים שבה ולקרב אל השכל בכל מיני הסבר עד שמשיג הענין בטוב בלי גטות לשקר וטעות כ"א הענין לאמיתתו כמו שהוא, מ"מ ה"ז רק שמרחוק ה' נראה לו, וכמו שמשיג איך שהאלקות מחי' ומהווה העולמות מחיות הנפש שמחי' את הגוף דכמו שהנפש ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם כו' דמפרטי הענינים בזה מובן היטיב איך שהאור והחיות האלקי מחי' ומהווה את העולם כו' וכמ"ש במ"א, אך למעלה הוא באלקות, שהרי הנפש הוא נברא ובחי' יש משא"כ ההשגה היא באלקות שהוא חי ולא בחיים היינו חי בעצם, ומה שחי בעצם אינו בבחי' יש, וכת' אין קדוש כה' שגם

יכול להיות : כן הוא בבחי', ואולי צ"ל : יכול לאמור.

החיות האלקי שמתלבש בנבראים להחיותם הגם שהוא בבחי' חיות פנימי ה"ה קדוש ומובדל מהם כו', וא"כ הרי ההשגה מחיות הנפש בגוף הוא בבחי' דמיון בלבד כו', וכ"ש ההשגה בע"ס דאצי' ואיך שנאצלו מאוא"ס המאציל דאי' בס"י שזהו כשלהבת הקשורה בגחלת וכמו השלהבת הטמונה בהגחלת וכמו שיוצאה חוץ להגחלת וכמ"ש במ"א * , וכמו כחות הנפש כשהן כלולים בנפש וכשיוצאים ומתגלים חוץ לעצם הנפש כו', הרי כ"ז הוא בבחי' מציאות דבר והע"ס דאצי' הן אלקות ממש, וממילא הרי גם האצילות הע"ס הוא באופן אחר לגמרי מאופן המשכת והתגלות הכחות מהנפש כו', ולכן בהתבוננות אלקי העיקר הוא ההרגש האלקי שבהתבוננות והיינו שירגיש בשכלו שזהו אלקות כו', אבל גם כשמרגיש שזהו אלקות ה"ז בבחי' ידיעת המציאות בלבד, וידיעת העצם הוא רק בבחי' ראי' דחכ' כו' וכמו אותיות מחכימות שאנו רואין בחוש דכאשר שומע הדברים בע"פ אינו יודע אותם כמו כאשר רואה את האותיות דאו יודע את הדבר באופן אחר, ועוד זאת שע"י ראיית האותיות רואה בזה ענין פנימי מה שלא ידע כששמע הדברים ויבוא על הפנימיות שבוה כו', וביותר הוא כמו בראיית פני המשפיע וכמו הא דמחדדנא טפי מחבראי מפני שראיתי לר"מ כו' וכמארז"ל יהא רואה כאלו בעל השמועה עומד לפניו, וידוע שזהו שע"ז מאיר לו מעצמות חכמת הרב מה שאינו בא בדבור שזהו בחי' חיצוניות בלבד ובראיית פני המשפיע הוא מקבל בחי' העצמיות כו' וכמ"ש במ"א, וכמו"כ הוא בבחי' ראי' דחכ' שרואה את העצם וכמו בהכרה שיוודע ומכיר את הענין כו' כנ"ל, ולכן בראי' דחכ' הביטול הוא בבחי' ביטול במציאות, שזהו הסימן לראי' דחכ' כשמתבטל בכל עצמותו כו', והביטול הוא שנעשה בדרך ממילא לא כמו בהשגה שצריך להביא ההתפעלות והיינו שייציר הענין בשכלו ויעמיק בזה אוי מתפעל כו' ובראי' דחכ' הוא שהביטול בא מאיליו ומעצמו, וכמו בראיית דבר נפלא שנדבק בזה בכל עצמותו בדרך ממילא ע"י הראי', וכמו הרואה את המלך מקרוב הרי מתבטל בכל עצמותו לגמרי מכל וכל עד שנשאר כאבן דומם והוא נעשה בדרך ממילא כו', וכמו"כ הוא בראי' דחכ' שמתבטל בדרך ממילא ובביטול כל מציאותו כו', והוא מפני שבינה אינו ענין עצמי, כ"א בבחי' שמיעה מרחוק, והתפעלות המדה הוא חוץ לעצם השכל כו' ע"כ צריך להביא את התפעלות המדה כו', והחכ' להיותה עצמי והביטול אינו חוץ להחכ' דחכ' היא בחי' ביטול בעצם ע"כ הביטול בא בדרך ממילא ובבחי' ביטול עצמי כו', ובחי' מ"ה דחכ' יש בכ"א מישראל גם במי שלא יש ענין ההשגה, וכמו שאנו רואין שיש באנשים פשוטים שמתבטלים כשאוי' ה' אחד הגם שאינם משיגים כלל ענין אחדות ה' ומ"מ מתבטלים לפי שעה, וכן באמירת קדוש וכה"ג והוא מבחי' מ"ה שבנפש דלהיות כח עצמי ה"ה נמצא בכאורא מישראל כו'.

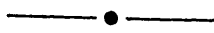
ד) אמנם בחי' יחידה הוא שלמעלה גם מבחי' החכ', דהנה חכ' הוא בחי' ביטול הרי יש מה שמתבטל, דאם לא יש שום דבר כלל הרי אינו שייך ביטול, כ"א כאשר יש דבר מה אוי שייך ענין הביטול, והביטול הוא

כשלהבת . . במ"א : ראה המשך מים רבים פס"ד ואילך. ד"ה קרוב ה', רס"ח. ועוד.

מבחי' ראיית העצם הרי יש כאן דבר שעושה את הביטול, והיינו והחכ' מאין תמצא שהחכ' היא מאין תמצא וה"ה ג"כ אין אבל לא אין ממש, והוא בחי' אין שנמשך לבטל את היש (עמ"ש באמ"ב פנ"ח), אמנם בחי' יחידה הוא שהנשמה הוא בבחי' אין ממש ואינו שייך בה בחי' ביטול כלל. והוא עצם הנשמה שהיא קשורה ומיוחדת בעצמות א"ס, שבעצם אינה דבר בפ"ע מאלקות והיא מיוחדת ממש באלקות ובבחי' התכללות כהתכללות הנר באבוקה ולא בבחי' ביטול כמו שע"י ראי' דחכ', וכמו במצות ראי' ברגלים דכשם שבא לראות כך בא ליראות שע"י ה' בהם הביטול והשתחואה שהוא בחי' ביטול עצמי, וכמ"ש בלק"ת ד"ה מזמור שיר חנוכת, שזהו שמתבטל מפני הראי', אבל בחי' יחידה הוא בבחי' התקשרות ודביקות ממש וכמו שא' הרשב"י בחד קטירא אתקטרנא ב"י אחידא ובי' להיטא כו' וכמ"ש והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' ממש ועז"נ שימני כחותם על לבך דאע"ג דאזיל הכא והכא בשכל ומדות דיוקני אשתאר כך לעלם והוא עצם הנשמה שחבוקה ודבוקה כך כו', ונעוץ תחילתן בסופן שמוזה הוא האמונה פשוטה ועצמיות המוטבעת ומושרשת בלב כאו"א מישראל גם באנשים פשוטים ועמי הארץ שזהו מבחי' יחידה שבנפש כו', וכמו"כ כח המס"נ על התו"מ והנסיונות בעקבות משיחא בגלות האחרון שיש כמה מניעות ועיכובים ועומד נגד כל מונע שכ"ז הוא מבחי' יחידה שבנפש כו', וכן משנת"ל בבחי' נפש שהוא קיום המצות בסו"מ וע"ט בפו"מ שאינו יכול להיות אחרת כלל זהו מבחי' יחידה כו'. והנה בחי' ח' ויחידה זהו שנותנים מלמעלה, דבחי' נר"נ הוא שבכח האדם מעצמו להתעורר בזה, אבל ח' אין זה בכח האדם מעצמו רק שנותנים לו מלמעלה, והגם שזהו מכח הנשמה, הנה ידוע דלא כל הנשמה מתלבשת בגוף דרק בחי' נר"נ הוא שמתלבשים בגוף, ובחי' ח' אינם מתלבשים בגוף וע"כ אין ביכולת לבוא לזה בכח עצמו כו', ולכאוי' א"מ והרי נר"נ שבנשמה ג"כ אינו בערך גוף הגשמי והתלבשות הנשמה הוא רק בכח המפליא לעשות המקשר רוחניות בגשמיות, וא"כ הרי יכול להיות שהגוף הנשמה * תהי' מתלבשת בגוף, אך עיקר הענין בזה דלהיות שהגוף ונה"ב מעורב טו"ר ע"כ א"א שיתלבש בזה בחי' עצמות הנשמה כו', וכמ"ש בלק"ת בד"ה למנצח על השמינית ההפרש בין אצי' ובחי' א"ק דאצי' מתלבש בבי"ע דהרי כלים דאצי' נעשים נר"ן לבי"ע שגם הקו מלוכש בהם כמ"ש באגה"ק סי' כ' ושם שגם מהקו עצמו הארה דהארה היא בכל הנבראים כו', דהגם שזהו בבחי' או"פ מ"מ הארה דהארה יכול להיות בהתלבשות גם בנבראים דעשי' אבל בחי' פנימיות א"ק א"א שיאיר כשיש תערוכות טו"ר להיות שזהו אור עצמי כו', וזהו שנצטווה אאע"ה על המילה להעביר ההעלם בכדי שיהי' גילוי בחי' פנימיות א"ק והרי ה' נביא גם קודם שנימול וכל נבואה הוא מאצי' כו', מ"מ בכדי שיהי' גילוי בחי' פנימיות א"ק ה' צ"ל העברת הערלה המסתרת כו', וכמו"כ הוא בנשמה שמה שיכול להתלבש בגוף ונה"ב המעורב טו"ר הוא רק בחי' נר"נ שבנשמה אבל עצמות הנשמה א"א שיתלבש

הנשמה : כן הוא בכת"י. ואולי צ"ל : עצמות הנשמה.

בגוף ונה"ב כו' וכמו שכר מצוה בהאי עלמא ליכא מפני תערובות טו"ר שבעולם ורק לעתיד שיהי' וחד חרוב מהגשמי כו' וכמו"כ הוא בנשמה כו', ולכן משה שהי' מבחי' חכ' כי מן המים משיתתו דבחי' מ"ה דחכ' האיר בנשמתו גם למטה וכמ"ש ונחנו מה כו' זהו מפני שגופו הי' קדוש וטהור שלא הי' בו תערובות רע כלל וכמ"ש ותרא אותו כי טוב הוא שהי' טוב בלא תערובות רע כלל, והי' גופא בטל במציאות ממש עד שעמד על עמדו בעת הנבואה וכמ"ש ודבר ה' אל משה כאשר ידבר איש אל רעהו כו' * שהי' גופו כלי לאלקות כו', ע"כ הי' בו גילוי בחי' מ"ה דנשמה כו', וכן יהי' בכללות נש"י לעתיד שיהי' בהם גילוי בחי' חי' ויחידה ועכשיו הוא שניתן מלמעלה כו'. ועפ"ז יובן כללות הענין מ"ש מחה אמהה את זכר עמלק וכת' תמחה את זכר עמלק. דהנה עמלק הוא קלי' נגד בחי' חי' וכמשי"ת ובכדי למחות זכר עמלק הוא ע"י הגילוי דבחי' ח"י, וע"כ עכשיו שלא יש בנש"י גילוי בחי' חיה ויחידה ע"כ אין בכחם למחות זכר עמלק בכח עצמן והוא רק לה' לבדו או מה שניתן מלמעלה כו', ורק לעתיד שיהי' בנש"י גילוי בחי' ח"י כנ"ל אוי ביכולתם בעצמם למחות זכר עמלק כו', ונמצא שאין הכתובים סותרים זא"ז דעכשיו מלחמה לה' דוקא בעמלק, אך בהניח ה' אלקיך מכל אויביך כו' ויהי' בנש"י גילוי עצמות הנשמה אוי תמחה את זכר עמלק בכח עצמך בכח עצמות הנשמה כו'.

בס"ד פורים בסעודה, פרי"ת, קיצור (ובי' קצת) מהמא' זפ"ז ותשלום המא'

והי' כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, וצ"ל מה"ע ההתגברות במלחמת עמלק ע"י הרמת ידיו של משה, ובמשנה ספ"ג דר"ה וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבן לאביהם שבשמים היו מתגברים, צ"ל מהו מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבן כו'. ולהבין זה צ"ל שרש קלי' עמלק דהנה כתי' ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד דעמלק הוא ראשית לכל הגוים דו' אומות הן ז"מ רעות ועמלק הוא ראשית להם שמובדל מהם ומקור להם כו', וצ"ל תחלה בקדושה, דהנה ידוע שיש ה' מדרי' בנשמה גר"נ ח"י, נשמה במוח רוח בלב נפש בכבוד, נשמה היא בינה והוא שיש כח מיוחד בנפש להתבונן ולהשיג השגה אלקית בפרטי הענין שבו ולהסביר בכל מיני הסבר

שעמד . . רעהו : ראה רמב"ם הלי' יסוה"ת פי"ז ה"ז (וה"ב). פיה"מ לסנה' ר"פ חלק

יסוד הו'. זח"ג קע"א, א. זח"ג רכח, ב.

לקרב הענין לעצמו, והיינו להשיג גדולת ה' בבריאת והתהוות העולמות ואין שאין ערוך הנברא לגבי הבורא שזוהו יובן יחודו ית' בעולמות ויחודו בעצמו כו' שכ"ז יהי' מובן בהשגה גמורה בתפיסא בכלי מוחו ובהנחה טובה, וזהו שבינה נק' פנים מסבירות והוא כמו סבר פנים דהיינו התגלות אור השכל שיהי' בהתגלות טובה, והגם שהוא התעלמות האור בעניני ההסבר, מ"מ להיות שע"ז דוקא הוא ההתגלות בכלי המוח שמש"ג ותופס הענין ה"ז נק' פנים מסבירות ל' סבר פנים וכמו ומראה לו פנים דהיינו טעם הדבר כו'. והנה בבינה יש מדרי' שלמעלה הרבה מהסבר הענין, דההסבר הוא מענינים שהן חוץ להשכל כמו ההצעות ומשלים וכה"ג שאין זה גוף השכל, משא"כ פרטי הענינים שבהשגה היינו מה שמפרט הענינים ה"ז בגופו של השכל, ויש בהשגה פנימיות ההשגה שאינו בלבושים, וגם בחי' עומק המושג שהיא הנקודה התמצית כו' וכמ"ש במ"א, מ"מ נק' בינה פנים מסבירות מפני שכללות ענין הבינה הוא התפיסה והגילוי בכלי דוקא כו'. חכ' נק' פנים מאירות מפני שהוא בחי' אור שלמעלה מגילוי בכלים, דהגם שיש בחכ' מדרי' שלמטה מזה, וכמו השכל גלוי שבחכ' שזהו מ"מ שכל, אך להיות שכללות בחי' החכ' היא למעלה מכלים ועיקרה הוא בחי' אור ע"כ נק' פנים מאירות כו'. ובינה להיות שעיקרה הוא בחי' תפיסא בכלים ע"כ נק' פנים מסבירות כו'. וכן הוא למעלה דבינה הוא התחברות האור עם הכלי, דחכ' הוא בחי' אור בלי כלי עדין דעיקר בחי' חיוהי הוא חכ', ובינה נק' גרמוהי לגבי חכ' וכמ"ש בע"ח שמ"א פ"ו דבינה היא כבית גופני לגבי חכ' כו', ולכן השם דבינה הוא הוי' בניקוד אלקים שזהו התחברות האור עם הכלים כו', ובכללות העולמות בחי' א"ק הוא בחי' בינה משום דבא"ק הוא התחלת הכלים כו', וראשית גילוי הקו שלמעלה מא"ק הוא בחי' חכ' יו"ד דש' הוי' וא"ק הוא בחי' ה' דש' הוי' וכמ"ש במ"א, ובשרשם באוא"ס שלפני הצמצום הוא משארז"ל עד שלא נבה"ע הוי' הוא ושמו בלבד שיש בבחי' שמו ב' מדרי' עצם בחי' שמו ומה שכולל בעצמו ע"ס הגנוזות, והוא שבעלות הרצון להאציל יש התכללות ע"ס ה"ז חבור בחי אור וכלי כו', ואוא"ס שקודם עלות הרצון הוא בחי' אור שלמעלה מכלים כו' וכמ"ש במ"א, ונמצא דבחי' הבינה הוא כח מיוחד להשיג השגות אלקית כו', והגם שזהו למעלה משכל אנושי ה"ז נתפס ומושג בכל איש ישראל מצד הנשמה האלקית שהיא חלק אלוף ממעל וכמ"ש נשמת שדי תבינם שהיא נשמת שדי שיש בה בחי' בינה שהיא להשיג השגה אלקית דוקא ואינה מסוגל להשגה אחרת רק להשגה אלקית כו', וה"ה משגת השגות גדולות שלמעלה מבחי' בינה עד גם בבחי' עצמות אוא"ס שלפני הצמצום מפני שאוא"ס צמצום עצמו להיות מבין בבינה, ומפני שהנשמה מושרש בעצמות אוא"ס לכן יכולה להשיג השגות גדולות באוא"ס ב"ה כו' וזהו בחי' נשמה כו', ורוח הוא בחי' רוח ההתעוררות שבנשמה, וזהו מהות ההתפעלות וההתעוררות שבנפש להיות בבחי' המשכה ומרוצה לדבר מה, והיא האהבה טבעית שבנשמה שזהו כח מיוחד בנפש באהבה והתפעלות על אלקות כו', וההתעוררות נעשה ע"י התבוננות אך גם ע"י התבוננות שלא בבחי' השגה וכמו בספור שבחיו של מקום דענין ספור שבחים אינו השגה

וכמו מצוה לספר ביציאת מצרים שאין זה השגת ענין יצי"מ שהרי אפי' כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה דהיינו חב"ד כמ"ש בסי' האריז"ל מצוה עלינו לספר ביצי"מ הרי שזהו עצם הספור לא ההשגה כו', וכמו"כ הוא ספור שבחיו של מקום הוא עצם הספור שמוה נעשה התעוררות הנפש שמתפעל על אלקות כו', ובכלל זה הוא ג"כ התפעלות המדות שע"י השגה והתבוננות שאין זה דבר מוכרח שהרי מוחין ומדות הן כחות מובדלים וגם הפכים זמ"ו כנודע, ומ"מ מתפעל בלב ע"י ההתבוננ' והוא מפני שזהו כח מיוחד שיש בנפש להתפעל על אלקות, וע"כ כאשר מתבונן ומשיג אלקות שמאיר אצלו הענין האלקי ה"ה מתפעל בלבו כו', ובנפש הוא הנוגע למעשה בפ"מ להיות סו"מ וע"ט והוא שאינו יכול להיות באופן אחר ח"ו כ"א להיות סו"מ וע"ט היינו לעשות כל מה שהוא רצונו ית' ולמנוע עצמו מכל מה שהוא היפך רצונו ית', ויש בזה ג"כ אהוי"ר והוא שהיראה היא לקבל עליו מלכותו ית' לעבדו בכל מיני עבודת עבד בדרך עול היינו גם שכבד עליו הדבר, והאהבה הוא לקבל מלכותו ית' ברצון ואהבה לעשות רצונו ית', וכ"ז הוא רק הנוגע לפועל כו', והנה נר"נ הוא בחי' או"פ כחות המתלבשים בכלים, אמנם בחי' ח"י יחידה הן בחי' מקיפים שבנפש ל' מ' דצלם, והוא בחי' אין דנשמה כו', ח"י הוא בחי' חכ' כמ"ש והחכ' תחי' כו', וידוע דחכ' היא בחי' ראי' והוא כח הראי' וההסתכלות שבנשמה לראות בעין השכל באלקות וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו', ויובן ענין הראי' מכח ההכרה שבנפש שהוא הכרת הענין, דהנה השגה הוא ידיעה שחוץ לעצמותו והיינו שידוע את הענין מצד השכל והסברה לא שהוא בעצמו יודע את הדבר רק מה שהשכל מחייב שהוא כך, ולכן נק' הבינה שמיעה, דשמיעה הוא ששומע מהזולת לא שהוא יודע ומכיר את הדבר רק מה שזולתו אומר לו, כמו"כ ענין ההשגה הוא אינו מה שהוא עצמו יודע כ"א מפני שהשכל מחייב כך כו', ומאחר שזהו ידיעה שחוץ לעצמותו אין זה תופס בהעצם כ"א רק במציאות הדבר כו', אבל הכרה הוא שהוא בעצמו מכיר שהענין הוא כך שזהו הכרת הענין שידוע ומכיר בעצמו את הענין שהוא כך, ולכן עיקר התוקף הוא בדעת הנק' דעת חזק, דבהשגה יכול להשתנות כשמסבירים את השכל וההשגה באופן אחר משא"כ בדעת לא ישתנה וכמ"ש במ"א, והיינו מפני שבדעת הוא שבעצמו מכיר שהוא כך ה"ז אצלו בהתאמתות גדולה ולא ישתנה משום דבר, וההכרה היא בעצם הדבר, וכמו"כ יובן ביותר ההתאמתות וההנחה (דער לייג אין שכל) מהראי' דהיינו שרואה בעין שכלו את הענין שהוא כך וכך והראי' הוא בעצם הדבר וע"כ היא בהתאמתות גדולה כו', והביטול בזה הוא בבחי' ביטול עצמי דלהיות שזהו הראי' בעצם הדבר מתבטל בזה בכל עצמותו לגמרי (וכמו בהכרת התינוק בהאב שנמשך אחריו בכל עצמותו וכמו בראיית בנין מפואר או ציור נאה שנמשך לזה בכל עצמותו כו') והוא בדרך ממילא, דבהשגה צריך להביא את ההתפעלות מפני שההשגה היא מחוץ לעצמותו וההתפעלות הוא חוץ לעצמותו של ההשגה כו', אבל בראי' הביטול אינו דבר שחוץ לעצמותו דחכ' היא בחי' ביטול בעצם (ומשו"ז היא בחי' ראי' בעצם המהות כו') וע"כ הביטול הוא שבא בדרך ממילא כו', ומ"מ הביטול דחכ' הוא שיש

מה שבטל, דכאשר לא יש דבר כלל אינו שייך ביטול ג"כ, ומאחר שבטל הרי יש דבר המתבטל, וגם שהביטול הוא ע"י הראי' א"כ הוא ע"י דבר הגורם את הביטול כו', והיינו דוחכ' מאין תמצא שחכ' הוא ג"כ אין ומ"מ אין זה בחי' אין עצמי כ"א מה שנמשך מהאין לבטל את היש כו' (ועמ"ש באמ"ב פנ"ח), והענין הוא דחכ' היא בחי' אין, אך מאחר שזהו בחי' האין שלבטל את היש הרי יש לו שייכות אל היש כו', וז"ע הביורורים שהם בבחי' מ"ה דחכ' שזהו מה שבא לברר את היש רק דבעיקר הוא בבחי' ראי' דחכ' כו', וכמו עד"מ חכם גדול כשעוסק באיזה דבר מושכל עמוק הנה לאחר העיון הטוב בהמושכל ה"ה רואה אח"כ בעין שכלו אם הוא אמת כו', וכמו אומן גדול העושה כלי ע"פ כל חוקי המלאכה או מצייר ציור שהוא ע"פ כל חוקי הציור, ואחר שגומר מלאכתו הוא מבטי על הכלי או על הציור אם הוא אמת והיינו אם יש בו הטוב טעם (דעם גישמאק) שצ"ל בהכלי או בהציור כו' וכמו"כ הוא בראי' דחכ' שזה מברר ומאמת אמיתת הדבר כו', וז"ע בחכ' אתברירו שזהו דוקא בבחי' ח"ס וכמ"ש בסי' בענין ברוך אומר ועושה, ובמ"א בבחי' דויחי יעקב, גם י"ל דהנה האין שלבטל את היש ה"ה בא לאחר היש וכמ"ש בד"ה עם לבן גרתי דתקס"ה * דהאין העצמי הוא למעלה מהיש, והאין שלבטל את היש הרי היש קדום אליו כו', וע"כ י"ל שיש בהאין הזה בחי' יש ג"כ כו', וי"ל שז"ע נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות והגם שזהו ביטול הרע מ"מ אין זה כענין באור פני מלך חיים כו', אמנם בחי' יחידה הוא בחי' אין דנשמה שהיא בבחי' אין ממש כו', והוא עצם הנשמה שקשורה ומיוחדת ממש בבחי' עצמות א"ס וכמא' חבוקה ודבוקה כך כו' וכמו שא' הרשב"י בחד קטירא אתקטרגא ב"י אחידא ב"י להיטא כו', והנה בחי' ח"י יחידה הוא שנותנים מלמעלה דבחי' גר"ג דנשמה הוא שבכת האדם לעורר בעצמו משא"כ בחי' ח"י יחידה אין זה בכח האדם בעצמו, והיינו מפני שהגוף מעורב טו"ר ע"כ א"א שיהי' בו בחי' ח"י יחידה בבחי' התלבשות פנימי, וע"כ אין זה בכח האדם מעצמו כ"א מה שנותנים לו מלמעלה כו'.

ב) והנה את זלעז"ו עשה אלקי' וכשם שיש ז"מ בקדושה כמו"כ יש ז"מ בלעז"ו והוא רוח ההתעוררות ותשוקה חזקה לתאוות עוה"ז שבא מבחי' בינה דקליפה, דכשם שיש שכל והשגה בנה"א להשיג עניני אלקות כו' כנ"ל, כמו"כ יש שכל והשגה בנה"ב שכל ענינו הוא רק להשיג השגות גשמיים וטבעיים, והיינו שמשגי עניני העולם והטוב שבהם, שע"י ההתבוננות והעמקת הדעת בזה ה"ה מתעורר ברוח תאוה לעניני העולם, והגם דעיקרה של הנה"ב הוא מדות, מ"מ הרי יש בו שכל ג"כ, וגם הולדת המדות הוא מהשכל, וכמו שאנו רואין בחוש דמה שאינו משיג ויודע את הטוב אינו מתעורר לרצות בזה וביותר שתלוי בהעמקת הדעת בזה, וכמו שיש מי שגם שמשגי את טוב הדבר ומ"מ אינו מתעורר באהבה ורצון לזה כמו האחר שמתעורר באהבה ורצון לכל דבר, והוא מפני שבזה הוא בהעמקת הדעת שנגרש אצלו טוב הדבר, ובוה אינו נרגש כ"כ טוב הדבר ע"כ אינו מתעורר

באהבה כ"כ כו' וכמ"ש בלק"ת בהבי' דוידעת, וזהו בחי' נשמה ורוח דקליפה שזה מחשיך אור הנשמה בבחי' ההשגה והתעוררות המדות כו'. ונפש דקלי' הוא מעשה הרע עצמו שעושה בפועל, והוא שעושה גם ביותר מאהבה ורצון שלו, והיינו שמשביע א"ע ר"ל בתאוות עוה"ו להרבות בהם בפועל כו'. והנה בהתגברות אור הנשמה דנה"א ובחי' רוח ונפש המסתעפים ממנה מתבטל בחי' גר"ב דקלי', והנה תחלת הסבה להתגברות הרע דגר"ב דנה"ב הוא מפני העדר העבודה, שאם הי' עוסק בהשגה אלקית ובהתבוננות והתעוררות אהוי"ך לא הי' כלל החשך דנה"ב דאור דוחה חשך כו', ורק מפני העדר העבודה שמתעלם אור הנה"א עי"ו הוא התגברות החשך דנה"ב כו' וכמ"ש במ"א, ומ"מ גם אז כאשר מביא לידי גילוי אור הנה"א מתבטל החשך דנה"ב כו', שהרי השכל וההשגה דנה"א מושג ג"כ בשכל דנה"ב, ואנו רואין שגם בגשמיות כאשר עוסק במושכלות ה"ה מרוחק מתאוות עוה"ו, רק בשכליים הגשמיים להיותם מן הקליפה ע"כ סכ"ס בא לידי תאוות גשמיים כידוע, אבל בהשכלה אלקית כאשר מושגת גם בשכל הטבעי ה"ה משיג ג"כ את הענין והטוב דאלקות ושבוה דוקא צריך לחפוץ ולא בעניני עוה"ו, ולא לבד שעושה בזה חלישות בנה"ב שלא יהיו התפשטות הכחות שלו שהו"ע אתכפיא כ"א גם להפוך את החשך דנה"ב דהיינו שמברר ולוקח את חלקי הטוב שבו שנכללים בקדושה, והן הניצוצות דקדושה דרפ"ח נצוצות שנפלו משה"כ דתהו בנוגה דבי"ע מברר אותם ונכללים בקדושה כו', והוא מפני שיש כח בנשמה שהיא בחי' מ"ה דתיקון לברר בחי' ב"ן דתהו (מפני שנמשך בנשמה כח משרשו ומקורו העצמי שלמעלה משרש התהו כו' וכמ"ש במ"א), וגם מפני שניתנו להתברר ע"י נש"י וכמ"ש ונתן את ארצם נחלה שניתנו לנחלה לישראל לבררם כו', וז"ש וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני כו' ותקם את דברך כי צדיק אתה, ולכא"ו אינו מובן מהו הנתינת טעם כי צדיק אתה איזה צדקה יש בזה והלא צריכים לקיים דבריו, וצ"ל מ"ש תחלה אתה הוא הי' לבדיך אתה עשית את השמים ושמי השמים כו' אתה הוא הי' האלקים אשר בחרת באברם כו' ושמת שמו אברהם כו' וכרות עמו הברית כו' עד ותקם את דברך כו' שיש להפסוקים קשר וחיבור זע"ו, והענין הוא דהנה נת"ל שיש לנשמה האלקית השגה גם במדרי' שלמעלה מבחי' בינה עד גם בבחי' עצמות אוא"ס שלפני הצמצום כו' מפני שאוא"ס מצמצם א"ע להיות מבין בבינה ומפני שהנשמה מושרשת בעצמות אוא"ס כו', וזהו אתה הוא הי' * לבדיך שזה מדבר במדרי' דאוא"ס שלפני הצמצום כו' וזהו לבדיך הו"ע הי' הוא ושמו בלבד כו', וכמ"ש במ"א דאתה הוא בחי' עצמות א"ס, הוא בחי' אוא"ס, הוי' הוא בחי' התפשטות האור דאוא"ס והכל הוא בבחי' לבדיך הוא ושמו בלבד כו', אתה עשית את השמים ושה"ש הוא בחי' המקיפים העליונים בחי' טה"ע וטה"ת כו', ובכלל זה הוא בחי' עיגולים דתהו כו', והארץ וכל אשר עלי' הוא בחי' התיקון כו', והימים כו' ארץ וים הוא בחי' עדאתכ"ס ועדאת"ג בחי' בינה ומלי' וכידוע בענין ברוך כו' מהעולם ועד העולם כו', ומבחי' בינה

ומל' נתמצצם להיות בחי' אותיות דש' אלקים שעז"א ואתה מחי' את כולם הן האותיות שמא' עד תי"ו וה' מוצאות הפה כו' והן אותיות הדבור ואותיות המח' שיש בהם ג"כ ה"ג המחלקות כידוע, שמוזה הוא ההתהוות דנבראים דבי"ע עד וצבא השמים לך משתחיים בבחי' ביטול כו', וכי"ו מושג בהנשמה בהשגה טובה באוא"ס שלפני הצמצום ובסוכב וממלא עד עולמות בי"ע כו' ואח"כ אתה הוא ה' אלקים אשר בחרת באברם דאחר ההשגה וההתבוננות באוא"ס נעשה בחי' רוח התעוררות האהבה לאלקות וזהו אשר בחרת באברם שהי' בתוקף האהבה לאלקות מפני שהכיר את בוראו בבחי' השגה והכרה כו' וזהו והוצאתו מאור כשדים שעיו"ן יצא מבחי' הרע דסט"א וגם מה שעמד בנסיגותיו הוא מפני ההכרה שלו באלקות ובבחי' ההתעוררות הגדולה שהי' לו באלקות כו', ושמת שמו אברהם בתוס' ה' והוא שאב המון גוים נתתיך לברר את הו' אומות שהן הו"מ רעות מפני שמצאת את לבבו נאמן שביכולתו לברר ולתקן כו', וע"כ ממילא וכרות עמו הברית לתת לו ולזרעו את ארץ הכנעני כו' לברר בירורים דו"מ דלעו"ן כו', ותקם את דבריך דהנה הגם דכתי' לא תחי' כל נשמה שזהו איבוד הרע שלהם מ"מ ניצוצי הטוב שבהם צריכים להעלות למעלה וזהו ותקם את דבריך הם הדברים העליונים היינו הניצוצים להקים אותם ולהגביהם שיעלו ויוכללו בקדושה כו', ועז"א כי צדיק אתה, צדיק הוא בחי' יסוד והיינו בחי' יסוד דא"ק מלך השמיני הדר שרש התיקון כו', והענין הוא דהנה טבע הטוב להיטיב וזהו בחי' צדיק וכמ"ש אמרו צדיק כי טוב כו', ותכלית הטוב הוא שמשפיל עצמו גם במדרי' היותר שפילות לברר וללקט משם הניצוצות כו', וכמו נשמת הגרים שהן נשמות גבוהות שהיו בעמקי הקליפות ועלו משם בתכלית הטוב וכמו נשמת שמעי' ואבטליון ונשמת ר"מ וכה"ג, וכמו בע"ת האמיתים כראב"ד ונתן צוציאת כו', וזהו ותקם את דבריך הן האותיות והניצוצות שנפלו למטה מטה להקימם משפלותם ולרוממם מעפרם כו', וכי"ו הוא משום כי צדיק אתה דטבע הטוב להטיב כו', וכן הוא עבודת נשי' בעבודת הבירורים בדברים התחתונים כשאוכל מאכל הגשמי בכוונה לשי"ש ולומד ומתפלל בכח האכילה וכן בעסק מו"מ שמרויח ומלמד בניו תורה ועושה צדקה ומהדר במצות וכו' שבכ"ז הוא מברר את חלקי הטוב שעולים ונכללים בקדושה העליונה כו'.

ג) והנה כי"ז הוא בוי"מ רעות שמתבטלים לגבי אור האלקי דנשמה וכאשר מאיר בחי' גר"ג דנשמה נעשה בהם הבירור כו' כנ"ל, אך קליפת עמלק אינו מועיל לו הגילוי דבחי' גר"ג דנשמה דראשית גוים עמלק שאינו מדה מהו' מדות והוא מובדל מהם כי הוא קלי' ולעו"ן דבחי' חי' יחידה, וכמארז"ל יודע* את רבונו ומכוין למרוד בו שאינו מתפעל מגילוי אור אלקי ואדרבא עומד לנגד והוא רק בבחי' עזות וחוצפה שלמעלה מטו"ד, כמו בחי' חי' בקדושה שהוא הביטול שלמעלה מבחי' טו"ד המושג כו' כנ"ל, כמו"כ בלעז"ל הוא בחי' הגסות והעזות שלמעלה מטו"ד כו', דהנה כמו שבקדושה יש ב' מיני ביטול הא' הביטול שבא ע"י ההשגה וההתבוננות באלקות.

והב' הביטול שלמעלה מטו"ד כו' כמו"כ יש ב' מיני גסות הא' גסות שע"פ הטעם וכמו העשיר שמתגאה בעשרו וכמ"ש ועשיר יענה עזות שזהו מפני רוחב לבבו כו', דבאמת א"צ להיות כן, דהסבה מה שמתגאה בעשרו הוא מפני שחושב שכחו ועוצם ידו עשה לו כל החיל הזה, או שחושב שמגיע לו העשירות אבל אם יודע ויכיר האמת דרך הוא הנותן לך כח לעשות חיל ואין זה מכחו כלל לא הי' מתגאה כלל כו', וכן החכם שמתגאה בחכמתו שזהו בחכ' דקל"י, דבקדושה אדרבה השכל וההשגה דאלקות עושה בחי' הביטול כו' וכמ"ש במ"א, אך יש עזות שלמעלה מטו"ד וכמו עני ואביון שפל אנשים ובזוי ערך פחות שבפחותים והוא יודע פחיתות ערכו ושפלותו ועומד לנגד להגדול ביותר, וכל חשבון שעושה בנפשו משפלותו אינו עושה בו שום רושם כלל ואינו גיזון כלל ממקומו מפני שהוא עז וגס בעצם כו', וכן הי' העזות והתוצפה דעמלק דהגם שראה גילוי אלקות ביצי"מ וקרי"ס שכל הגוים נתפעלו ונפל פחד עליהם וכמ"ש שמעו עמים ירגזון כו' תפול עליהם אימתה ופחד כו', ועמלק יצא להלחם עם ישראל, וזה רק בחוצפה הנק' מלכותא בלא תגא למעלה מטו"ד רק לנגד לאלקות כו'. וכמו"כ יש אותן שמנגדים לעובדי ה' דהגם שאינו עושה לו מאומה ואינו נוגע בכל אשר לו, ה"ה מנגד אליו רק מפני ששונא לעובדי ה' והרבה יותר מזה שהוא בעל תאוה דלכא"ו הרי העובד הוא לנגדו, שהרי הוא מתאוה תענוגים הגשמיים והעובד ה' הוא ההיפך מזה שלא להתאוות שום תענוג גשמי, ומ"מ אינו שונא אותו ואינו מנגד אליו, כי סבת חפצו ורצונו בתענוגים הגשמיים הוא שמשיג את הטוב שלהם ורוצה בהם להנאתו, והעובד ה' משיג את הטוב דאלקות וחפץ באלקות דוקא ולא בשום דבר אחר כו', וע"כ אינו מנגד אליו, אבל העז הוא שונא ומנגד אליו מפני שהוא בעצם מנגד לאלקות כו', ובעבודה קל"י עמלק הו"ע הקרירות אשר קרן בדרך שמקרר שלא להתפעל מאלקות שגם שמתבונן ומשיג אלקות ומאיר אצלו הענין האלקי ה"ה מקרר לבלי להתפעל בזה כו' וכמ"ש במ"א באורך (וזהו עמלק מל' ומלק כו' ממול ערפו דעורף הוא נגד הפנים, פנים הוא בחי' חכ' וכמ"ש חכמת אדם תאיר פניו כו' ועמלק הוא בעורף שזהו ה"עו"ז דבחי' מ"ה דחכ' שלמעלה מטו"ד ועמלק הוא העזות והגסות שלמעלה מטו"ד כו') וזהו שאנו רואין בעובדי ה' שבאמת בקרבת אלקים יחפזון ומייגע את עצמו בהשגה אלקית ובהתבוננות אמיתי ובהעמקת הדעת עד שהענין האלקי מאיר אצלו, ומ"מ אינו מתפעל בלבו כלל וה"ה כדומם ממש בלי שום חיות כלל, והעולם קוראין לחולי רעה זו בשם טמטום הלב שלבו אטום מלקבל אור אלקי מפני שנתגשם מריבוי תאוות גשמיים וכמו עבירה מטמטמת לבו של אדם דכמו"כ הוא גם בתאוות היתר בריבוי התאוות שמתגשם מאד עד שאינו כלי לאלקות כו'. אך אנו רואין שגם באותן שאינם מתענגים בתענוגי בני"א נמצא חולי רעה זו, והוא כי באמת יש ב' מיני טמטום הא' שהלב מתטמטם ע"י התאוות כנ"ל, והב' הוא שגרוע הרבה מזה והוא שנטמא הלב מטומאת עצם הנפש, והיינו שהנה"ב שלו הוא עז וגס ביותר ומקרר מאד לבלי להתפעל גם מגילוי אור אלקי וה"ז גרוע הרבה מאופן הא' ששם יוכל להועיל גילוי אור נה"א דאור

דוחה חשך כו' כני"ל, אבל באופן הב' אינו מועיל גילוי אור הנה"א, דחוצפה כלפי שמיא מהני שמקרר הכל כו', וזהו ראשית גוים עמלק שהוא מובדל לרעה מהם וממילא הוא מקור לכל המדות רעות כו'.

(ד) ומכל הני"ל מובן דלמחות את קלי' עמלק אין זה בכח האדם מעצמו דהנה נת"ל דמה שבכח האדם בעצמו לעורר הוא בחי' נר"ג שבנפש, וכבר נת"ל דלקליפת עמלק אינו מועיל גילוי אור בחי' נר"ג שבנפש כו', וע"כ אומר בפ' בשלח מחה אמחה את זכר עמלק שמחייט עמלק הוא מלמעלה והיינו מבחי' רוממות הא"ס דכי גאה גאה שמתגאה על גוונתנאיא להשפיל גיאותם כו' וכמ"ש וברוב גאונך תהרוס קמיך, קמיך הוא הקמים על ה' בעזות וחוצפה שלהם לנגד לה', וברוב גאונך בחי' רוממות העצמות תהרוס ותבטל קמיך כו', וכתי' ואם זרוע כאל לך כו' עדה נא כל גאה וגאון שזהו רק בכח הא"ס לעדה ולשבר כל גאה וגאון דקלי' עמלק כו', וכשם שבכח רוממות הא"ס הוא לשבר קלי' עמלק כמו"כ הוא ביטול קליפת עמלק ע"י בחי' מ"ה דחכ' דבחי' הביטול שלמעלה מטו"ד ה"ז מבטל בחי' הגסות שלמעלה מטו"ד כו', וכמו שרואין בחוש דמי שהוא בבחי' ביטול עצמי דמ"ה דחכ' כאלו אינו ממש ונפשו כעפר ממש גם הנה"ב שלו תחבטל לגמרי מכל וכל וא"צ עצות כלל לבטל הגוף ונה"ב כ"א מאיליו וממילא מתבטל לגמרי כו', דכאשר לא יש בחי' הביטול דחכ' אזי עומד הנה"ב בעזות ובגסות לנגד גילוי אור נפשו כו' (וז"ש ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים שאין פחד אלקים נגד עיניו שבא מבחי' החכ' שבנפש זהו סבה להתגברות קלי' עמלק כו') אבל כאשר יש בחי' ביטול דמ"ה אזי מתבטל קליפת עמלק כו', ולכאורה אחרי אשר נגע בו קליפה קשה דעמלק איך יהי' בו בחי' הביטול דמ"ה דחכ', וי"ל בזה דהנה נת' דקליפת עמלק בעבודה הו"ע הקרירות אשר קרך בדרך כו', והרי הזי"מ רעות ג"כ מקררים מאד שאינו נרגש בו ענין אלקי וכמארז"ל חמרא דפרגותא ומיא דיומסוס קפחו כו' בעי למיקרא בספרא החדש הזה לכם וקרי החרש ה' לבם * שנעשה הלב כחרש אטום מלקבל שום גילוי אור כו', וי"ל שיש ענין לגריעותא בהזי"מ רעות יותר מקלי' עמלק שהן מחשיכים ממש את אור הנפש והיינו שאינו כלי לאור אלקי, וכמו מי שמוחו גס ועב בעצם שאינו כלי לאור שכל הרי לא יועיל לו שום דבר וכמא' העולם א קאפ קעז מען ניט ארוף שטעלין, וכמו"כ ע"י ריבוי התאוות נעשה שאינו כלי לקבל אור גילוי הנפש, משא"כ קליפת עמלק שאינו לתאוות והנאתו הרי אינו מעלים על גילוי אור וכני"ל שגם שמאיר אור השכל האלקי אינו מתפעל מזה, ומאחר שמאיר בו אור השכל האלקי הנה כאשר ישתדל האלקי אינו מתפעל מזה, ומאחר ולהשיג הענינים בטוב ולבוא אל עומק המושג שהוא נקודת התמצית של ההשגה, וכאשר יעמיק בנקודת התמצית יבוא לידי הכרת הענין, וכשיעמיק אח"כ בהכרת הענין יבוא לידי התאמתות דראיית עין השכל כו' וכמ"ש במ"א שכך הסדר לבוא בדרך מלמטלמ"ע לבחי' ראי' דחכ' כו' ואזי ע"י ההתאמתות דבחי' ראי' דחכ' יהי' הביטול דבחי' מ"ה שעי"ז מתבטל קלי' עמלק כו'

(ו"ש ויזנב בכ כל הנחשלים אחריו שהן בחלישות העבודה והיגיעה דע"י
 ההשתדלות והיגיעה יתירה שכך דרוש לזה שנגע בו קלי' עמלק שצ"ל השתדלות
 יתירה כנ"ל, ואזי מתבטל קליפת עמלק כו'). גם עצה לבטל קליפת עמלק
 ע"י הקריאה דפ' זכור בתורה שהיא דאורייתא, דבתורה הוא גילוי בחי'
 פנימיות או"ס בפנימיות ח"ע, וז"ע קריאת התורה הגילוי מלמעלמ"ט כו'.
 וכידוע שיש בתורה ב' ענינים מצות קריאה בתורה ועיון התורה, דעיון התורה
 הוא מלמעלמ"ע, והקריאה היא מלמעלמ"ט וכמ"ש במ"א באורך. וע"י הקריאה
 שקורא פ' מחיית עמלק בתורה מתבטל עי"ז קליפת עמלק כו'. גם עצה לבטל
 קליפת עמלק ע"י מצות מעשיות והיינו ההשתדלות בקיום המצות וההידור
 בהם. וכמו במצות תפילין בכתיבת הפרשיות ע"י סופר מומחה ויר"א, וכן
 תיקון הבתים ע"י מומחה ויר"א, והנחתן יהיו כדבעי ושלא יסח דעת מהם.
 ובמצות ציצית שיהיו נעשים כמצותן ותיקונן כהלכתן ושלא יהיו מסובכין
 וכה"ג. ובמצות שבת בזהירות יתירה ובהוספה מחול על הקדש ובהכנת שבת,
 ושביום הש"ק יהי' לא כמו בימי החול כו'. וכה"ג בכל המצות. וזה עצה גדולה
 לבטל קליפת עמלק. וכ"ז הוא ע"י הגילוי מלמעלה כו'. ובפ' תצא שנא' תמחה
 את זכר עמלק בכח עצמן הוא בתנאי כאשר יניח ה' אלקיך לך מכל אויביך
 מסביב, דהנה נת"ל דחי' יתידה אין זה בכח האדם בעצמו מפני שאינם בבחי'
 התלבשות בגוף מפני התערבות טו"ר שבגוף, אך כאשר יניח ה' לך מכל
 אויביך דהיינו שיתבררו הז"מ רעות אזי יהי' גם חי' ויחידה בבחי' התלבשות
 בגוף ע"כ יהי' בכח האדם מצ"ע למחות את זכר עמלק. ואזי עוד בארץ אשר
 ה"א נותן לך נחלה לרשתה דכתי' ארץ אשר ה"א דורש אותה תמיד עיני ה"א
 בה שמאיר שם בחי' הראי' ובפרט בבהמק"ד דכתיב והיו עיני ולבי שם
 תמיד כה"י כו' ובראי' דרגלים דכשם שבא לראות כך בא לראות כו', והיינו
 דהארץ הוא מקום מוכשר לגילוי אלקות כו'. וצ"ל ב' התנאים בהניח ה"א
 לך כו' בירור הז"מ רעות ובארץ אשר ה"א נותן לך כו' והא בהא תליא דאם
 לא יהי' הברור דז"מ אינו בחי' ארץ אשר ה"א דורש אותה כו', וגם כאשר
 מתבררים הז"מ צריכים מקום המוכשר אל הגילוי כו'. והענין הוא כמארז"ל
 אם אין יראה אין חכ' דהיינו אם אין יר"ת לברר בירורים לא יש גילוי החכ'
 בחי' הראי' דמ"ה דחכ' כו', ואם אין חכ' אין יראה היינו בחי' יר"ע כו'
 וכמ"ש במ"א. וזהו שצ"ל ב' תנאים בהניח ה"א לך כו' ובארץ אשר ה"א
 נותן לך כו' ואזי תמחה זכר עמלק בכך עצמן כו'. וזהו והי' כאשר ירים משה
 ידיו וגבר ישראל, דהנה משה הוא בחי' מ"ה דחכ' דשרשו מבחי' החכ' וגם
 כמו שהי' למטה האיר בנשמתו גילוי בחי' מ"ה וכמ"ש ונחנו מ"ה כו' והיינו
 מפני שגופו הי' מבורר לגמרי שלא הי' בו שום תערובות רע, והי' גופו בטל
 בתכלית עד שהי' כלי לגילוי הנבואה כו'. ובמד"ר אי' ע"פ ולא קם נביא
 עוד בישראל כמשה אמר הקב"ה למשה אתה העדות עלי אין עוד ואני מעיד
 עליך ולא קם נביא עוד כו'. וענין אין עוד שא' משה אי' במד"ר אין עוד
 אפי' בחללו של עולם, ומבו' בד"ה מים רבים רל"ו, דהיינו בחי' הרשימו
 שרש ומקור הכלים כו', והיינו דבכלים ובמציאות יש הביטול הוא בבחי'
 אין עוד כו' וכמ"ש בד"ה תקעו רס"א, והיינו דגופו של משה הי' בבחי'

הביטול דאין עוד כו', וע"כ האיר בו בחי' מ"ה דחכ' כו', וע"כ הי' צ"ל מלחמת עמלק ע"י משה דוקא דבכוחו דוקא הי' לבטל קלי' עמלק. וענין כאשר ירים משה ידיו הרע שאו ידיכם קדש בחי' יח"רע ויח"ת וכמ"ש בלק"ת ב"ה צאינה וראינה, וזהו שאמרז"ל שבזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, פי' מסתכלין כלפי מעלה הוא בחי' ראי' דחכ' ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים הרע מצות מעשיות שנת"ל שעי"ז הוא מחיית עמלק כו'. וב' ענינים אלו הרע מצות מחה ומתחה את זכר עמלק כו' דעי' ראי' דחכ' שזוהו בחי' מ"ה דחכ' בכח נשי' למחות את עמלק, וע"י מצות מעשיות הוא שהמחי' היא מלמעלה כו' ובזמן שמסתכלין כלפי מעלה בחי' מ"ה יש בכוחם לבטל קלי' עמלק והרע תמחה את זכר עמלק בכח עצמן היינו בכח עצם הגשמה כו'.

בס"ד פורים בטעודה, פר"ת.

ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד. הנה מ"ש ואחריתו עדי אובד משמע שעמלק לא יהיה לו בירור ותיקון כלל ורק איבודו זהו תיקונו וצ"ל והלא אמרז"ל מבני בניו של המן למדו תורה ברבים * וידוע דהמן הי' מזרעו של עמלק והי' בו בירור כו'. ויש להקדים מ"ש קץ שם לחשך שיש קץ וזמן לחשך החיצונים כמה שיקבלו מפסולת הקדושה מבחי' אחרים דאחרים כו', וככלות הזמן יאבדו לגמרי ולא ישאר מהם מאומה. וטעם הדבר כי הסט"א אין בה ממשות בעצם והיא רק מציאות ההעדר, והגם שלכאורה היא בתוקף גדול, זהו מפני שחיותם הוא מהמקיף ע"כ יש בהם תוקף, אבל בעצם מהותם אין להם שום קיום עצמי ולא שום מציאות כלל כו'. והענין הוא כידוע דקדושה הן ע"ס עשר ולא תשע ולא אחד עשר ובסט"א הן י"א כתרין דמסאבותא. והיינו דבקדושה האור מתאחד עם הכלים ואינו נחשב לבחי' גפ"ע, ומפני שהאור מתאחד עם הכלים ע"כ הכלים הן בבחי' קיום עצמי כו'. והגם שהאור מצ"ע ג"כ אינו בבחי' קיום עצמי, דקיום עצמי הוא רק שמציאותו מעצמותו ואינו תלוי באיזה דבר ממילא הוא בבחי' קיום עצמי, אבל האור שאין מציאותו מעצמותו כ"א מן המאור (ולכן נק' אור א"ס ולא אור אין לו תחלה כו' וכמ"ש במ"א) הרי אינו בבחי' קיום עצמי כ"א קיומו הוא מהמאור שביכולתו להאיר וביכולתו שלא להאיר כו', וז"ש

אמרז"ל . . ברבים : גיטין נו, ב. וראה לית להארז"ל (ובסי' הליקוטים) סי' שוסטים דר"ש בר שילת הי' מבני בניו.

הרמב"ם בהל' יסוה"ת פ"א הוא שאמר הנביא וה' אלקים אמת שהוא לבדו אמת ואין אחר אמת כאמיתתו. והיינו כנ"ל דאמת הוא רק מה שקיים בבחי' קיום עצמי ואינו שייך בו ביטול ח"ו, וזהו רק בעצמותו ית' אבל מה שנמצא מן העצמות קיומו הוא רק ברצון העצמות. שכן הוא גם בהאור שקיומו הוא רק מהמאור כו' כנ"ל, מ"מ להיות שהאור הוא בבחי' דביקות בהמאור, שז"ע אור שהוא דבוק במקורו, ה"ה מעין המאור. וע"כ כשרצון המאור הוא שיהי' אור, הנה האור הוא בבחי' קיום עצמי, והאור ה"ה מתלבש בפנימיות הכלים ומתאחד עמהם, וע"כ גם הכלים הם בבחי' קיום עצמי כו' (ומפני שכ"ז הוא ברצון הבורא ע"כ האורות והכלים הן בבחי' מציאות בעצם מהותם כו' וכמשי"ת). וזהו הוא קיים ושמו קיים וכסאו נכון, הוא היינו בחי' עצמות א"ס ושמו הוא בחי' אור א"ס (ובאוא"ס גופא הוא בחי' עצם האור והתפשטות האור כו') וכסאו הוא בחי' הכלים שהכל הוא בבחי' קיום עצמי כו', וכן הגשמות שזהו גם כן בחי' כסאו כו' הרי זה ג"כ בבחי' קיום עצמי שאין בהם שינוי וביטול ח"ו. משא"כ בסטרא אחרא שכל חיותם הוא מהמקיף ואין החיות מתלבש בתוכם כלל ואינו מתאחד עמהם, וזהו שהן י"א כתרין שהחיות נחשב לבחי' בפ"ע וע"כ אין בהם קיום עצמי כלל רק מהמקיף המעמיד ומקיים אותם. ולכן יש בהם תוקף מצד המקיף אבל מצ"ע אין בהם קיום עצמי כלל (ומפני שהן בבחי' העדר הרצון ע"כ אין בהם מציאות וממשות כלל בעצם כו' וכמשי"ת), ועמ"ש מכ"ז באורך בדי"ה וביום שמחתכם ובמועדיכם, רנ"ו. וביאור הענין הוא הדנה ידוע שיש בחי' קו המדה וקנה המדה * קו המדה הוא שמודר מדידת הע"ס בבחי' אורות וכלים כמה יהי' האור בכל כלי ואיך יהי' התפשטות והמשכת הספי' דעד פה תבוא ותו לא. דאם לא יהי' בזה מדידה לא יהיו הע"ס. וכמו בספי' הכתר אם הי' ההמשכה בבחי' בל"ג לא יהי' ספי' החכ' כלל. וכמו עד"מ באדם למטה בעת התגלות הרצון, א"א שיהי' התגלות השכל (וכנראה בחוש דמי שהוא בעל רצון אינו בעל השכל, וזו היא הסיבה שמצד איזה תאוה יעשה האדם כמה שטותים עד ששיגי תאותו. מפני שהתאוה היא התגברות הרצון וע"כ לא ישמש או השכל וכמ"ש במ"א שמאביד שכלו מפני התאוה וע"כ יעשה שטותים כו') ואם יהי' התגברות התגלות הרצון לא יהי' גילוי אור השכל כו' ובהכרח שיהי' הגבלה ברצון ואזי יהי' גילוי אור השכל כו' (הרי הרצון הוא מקור השכל שמתחכם כאשר רוצה להתחכם כו' זה כשהרצון להתחכם אינו בתוקף כו' וכמ"ש במ"א). וכמו"כ הוא למעלה שאם יהי' התפשטות ספי' הכתר בבחי' בל"ג ממש (הגם שהכתר הוא בחי' בל"ג, מ"מ אין זה בחי' בל"ג הא"ס ממש, וזהו דרצון אותיות צנור שהוא בבחי' צמצום והגבלה כו', והיינו דכתר הוא בחי' הרצון להאציל האצילות דוקא ובאיזה אופן יהי' האצו' כו' וא"כ הרי זה הגבלה בכללות הרצון ואיך שיהי' הרצון באופן שיהי' אצו' הע"ס מהחכ' עד המלכות כו'. ובמ"א מבואר שהתחלת המדידה היא מהחכ', ומ"מ מבואר שם שזהו בחי' ח"ס וכידוע שקו המדה הוא בחי' גבו' דעתיק המלוכב במו"ס, וח"ס הוא

קו המדה וקנה המדה : ראה ג"כ ביאורו (לאדהאמ"צ וגם להצ"צ) פ' פקודי.

שמודד בחי' הרצון שז"ע טעם כמוס לרצון כו', ועמ"ש בהביאור דוחי יעקב, ובחי' פנימיות הכתר הוא למעלה מקו המדה וחיצוניות הכתר מקור האצילות הוא בבחי' מדידה כו'. ובמ"א מבואר דשרש המדידה הוא בבחי' כשעלה ברצונו הפשוט באוא"ס שלפני הצמצום דשיעור בעצמו בכח כל מה שעתידי להיות בפועל שזהו המדידה בהרצון כו') לא הי' אצ"י ספי' החכ' ובהכרח שיהי' מדידה בבחי' הכתר בכדי שיוכל להיות אצ"י החכ' כו'. וכן בחכ' צ"ל מדידה בכדי שיהי' אצ"י הבינה כו' וכמו עד"מ בנביעה החכ' כו'. ובהשכלות חדשות לא יבואו לידי השגה, ובהכרח שיהי' הגבלה בנביעת החכ' ואזי יביא את נקודת ההשכלה לידי השגה כו'. וכן בהתגלות המוחין א"א להיות מציאות המדות כנודע ובהכרח שיהי' הגבלה בהתפשטות המוחין ואזי יכול להיות בבחי' הגבלה או יכול לדבר כו'. ובתוקף המדות אינו יכול לדבר ורק כאשר המדות הן בבחי' הגבלה או יכול לדבר כו'. וכמו"כ הוא למעלה שצ"ל מדידה והגבלה בכל הספי' בבחי' ההתפשטות שלהם כו'. וכמ"ש כ"ז במ"א באורך. והנה כח הצמצום וההגבלה הוא שנמשך מעצמות המאציל. דכשם שכח הגילוי הוא מעצמות כמו"כ כח הצמצום הוא ג"כ מעצמות המאציל. וכמו עד"מ באדם הרי מכח המשכיל שמשם נמשך גילוי השכל נמשך משם ג"כ כח הצמצום להגביל את השכל כמה שיתפשט, דבכל שכל וסברא צ"ל הגבלה כמה שמגיע כח השכל בזה ולא יותר כו' וההגבלה הזאת הוא מכח המשכיל מקור השכל, ואדרבה דהכח להגביל הוא מפנימיות מקור השכל למע' מכח הגילוי, וכמו שאנו רואים בחוש שכבד יותר הגבלת השכל מההתגלות של השכל כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ יובן למעלה דהכח להגביל הוא מעצמות המאציל ועוד למעלה משרש ומקור הגילוי דע"ס כו' שהרי כוונת המאציל הוא שיהי' ע"ס דוקא, ואם לא הי' הצמצום וההגבלה לא הי' ההתחלקות דע"ס כנ"ל, וא"כ הרי כוונת הצמצום קדום אל הגילוי כו', וז"ש בראשית ברא אלקים דבראשית המח' הי' השם אלקים שהוא בחי' הצמצום כו'. והנה הצמצום הוא בג' מדריגות והוא בחי' גבו' דעתיק שמלוכש במו"ס, ובחי' ה"ג דאימא וה"ג דבחי' מלכות. והענין הוא דתחילה הוא המדידה ברצון ומח' ואח"כ המדידה בשכל ואח"כ המדידה בפועל. ועד"מ כשעולה ברצונו לבנות בית הרי יש מדידה בהרצון באיזה אופן יהי' הבית באופן כך וכך, רק שהוא בהעלם בהרצון אבל מ"מ הרי יש בזה מדידה. ואח"כ כשבא בשכל באופן בנין הבית באה המדידה בגילוי בשכלו שיהי' באופן כך וכך. ואח"כ כשבא הבנין בפועל באה המדידה בפועל (ונראה שזהו ג"כ קודם שבא הבנין בפוי"מ כ"א בההכנה אל הפועל וכמו בהצירוף שהאומן עושה שמוזה הוא בונה אח"כ, וכמ"ש במד"ר * והאומן אינו בונה מד"ע אלא דיפתראות ופנקסאות יש לו לדעת איך הוא עושה חדריו כו'), וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה דתחלת המדידה הוא ברצון וזהו בחי' גבו' דעתיק המלוכש במו"ס שהוא מדידת הרצון כו', והיינו המדידה שיהי' ע"ז אצ"י בחי' חו"ב. ובחי' ה"ג דאימא הרי זה עד"מ המדידה בשכל כו', והוא המדידה שיהי' ע"ז אצ"י בחי' ז"א (וי"ל דעיקר בנין האצ"י הוא בחי' ז"א

דאצי' דכל ענין האצי' הוא בחי' או"פ שזהו העיקר בבחי' ז"א דוקא וכידוע
 ומבואר במ"א דמוחין ה"ה מבחי' מקיף עדיין וכמו בחי' מקיפים דאימא כו'
 ועיקר או"פ הוא בחי' ז"א כו', ולכן בחי' ז"א דוקא נק' בשם אדם כו' וכמ"ש
 במ"א. גם הכוונה באצי' הוא שיהי' בחי' גילוי אור וכמ"ש בזהר בגין
 דישתמודעון ב' כו', הרי כוונה זו עיקרה הוא בבחי' ז"א, וכנודע דבינה נק'
 מי דקימא לשאלה ולא למינדע, וז"א נק' אלה שהוא בחי' הגילוי כו', הרי
 דעיקר בנין האצילות הוא בחי' ז"א כו'. וגם לצורך הבנין דבי"ע דזהו כוונת
 האצי' להיות ממוצע בין או"פ המאציל אל הנבראים כו' הרי גם בזה העיקר
 הוא בחי' ז"א דחו"ב הן למעלה מבחי' מקור לעולמות וכמאמר אלפיים שנה
 קדמה תורה לעולם כו', ובחי' ז"א הוא בבחי' מקור לעולמות וכמ"ש ששת
 ימים עשה דכל יומא עביד עבידת' כו' וכידוע דסדר זמנים הוא בז"א כו',
 דמקור הזמן הוא בבחינת מלכות, וז"א הוא בחי' סדר זמנים קודם לכן כו',
 וזהו המדידה דה"ג דאימא להיות אצי' הו"א כו') ואח"כ ה"ג דמל' בכדי שיהי'
 התהוות עולמות בי"ע כו'. וכ"ז הוא בחי' קו המדה. אמנם בחי' קנה המדה
 איתא בזהר פקודי דרל"ז ע"א דלאו איהו בוצינא דקדרונגיתא (היינו בחי' ה"ג
 דעתיק שבמו"ס) אלא דמתמן גפיק קנה כו' כד אסתלק לעילא כו', והיינו
 שבהסתלקות האור נשאר רשימו לבד כו', והוא המדידה שע"י הסתלקות האור
 כו' (ועמ"ש בע"ח שער מטולמ"ט פ"א דהתהוות הכלי בעקודים הוא ע"י
 הסתלקות האור לאחר ההתפשטות כו', ובודאי יש בזה שיעור ומדה כמה
 יהי' ההסתלקות וריחוק האור כו'. ועמ"ש פ"ג שצ"ל ריחוק ג' ספירות
 שלימות דאל"כ כל פחות מג' הוא כלבוד כו' ועמ"ש בפע"ח שער הסכות
 פ"א בענין הדפנות דמלמעלמ"ט השיעור פחות מג' דוקא כו', ובודאי שיש ג"כ
 שיעור ומדה שלא יהי' הריחוק ביותר אך כ"ז הוא המדידה בבחי' הרצון
 רק שבאורות הוא בבחי' התפשטות ובכלים הוא בבחי' הסתלקות כו', ולכן
 הוא ההסתלקות שאחר התפשטות האור כו'). והענין הוא דהנה קו המדה הוא
 המדידה בבחי' גילוי אור דזו היא הכוונה בע"ס דאצי' להיות בחי' גילוי
 והמשכה האור כו'. ועם היות שנתבאר שכוונת הצמצום קדום אל הגילוי, הנה
 באמת בפנימיות כוונת המאציל עליון ב"ה קדום כוונת הגילוי אל כוונת הצמצום
 שזהו תכלית המכוון שיהי' בחי' גילוי אור באצי' ובעולמות כו' (ועמ"ש מזה
 באורך בדרוש בשעה שהקדימו, תער"ב) וא"כ המדידה דקו המדה הוא בבחי'
 גילוי אור כו', אמנם קנה המדה שזהו מה דאסתלק לעילא היינו שהוא בבחי'
 סילוק והעדר הגילוי כו'. ושרש ההפרש בזה הוא ההפרש בין המדידה דתיקון
 והמדידה דתהו שאמרז"ל במד"ר ובספר הבהיר * דין הניין לי' ודין לא הניין
 דהיינו בחי' רצון ובחי' העדר הרצון דרצון הוא בחי' גילוי והמשכה והעדר
 הרצון הוא בבחי' סילוק כו'. וזהו דבבחי' התיקון כל המדידות הן בבחי'
 המשכה וגילוי והיינו שבאיהו אופן יהי' גילוי האור כו', ובבחי' התהו המדידה
 הוא בבחי' סילוק והעדר הרצון והמשכה כו'. ולכן ספי' דתהו היו בבחי' רצון
 והסתלקות וספי' דתיקון הן דוקא בבחי' המשכה והתיישבות, דלא לתהו בראה

אלא לשבת יצרה כו'. והו' דסט"א שזוהו משבה"כ דתהו הן בבחי' העדר בעצם מהותם מפני שהן מהעדר הרצון, והמדירה בזה היא בבחי' סילוק וע"כ יש להם קץ וזמן שיהיו בבחי' כליון ואבדון לגמרי. משא"כ בסטרא דקדושה, הגם שיש בזה ג"כ מדידות הרי זהו מה שהוא רצונו ית' והרצון הוא בבחי' הגילוי, ע"כ אין בזה קץ וסוף וכמ"ש בת"ז * למע' מעלה עד אין קץ ולמטה מטה עד אין תכלית כו', והו' בבחי' קיום עצמי דלהיות שזהו מה שרצונו ית' בבחי' הגילוי ע"כ הוא בבחי' דביקות (וכנ"ל שגם הכלים הן בבחי' דביקות כו') דמשו"ז הן בבחי' קיום עצמי כו', משא"כ בסט"א שזהו מבחי' העדר הרצון וע"כ הפרידן מאחדותו ית', ולכן אין להם שום מציאות ולא שום קיום מצ"ע ח"ו כ"א מה שהמקיף מקיים (בכוונה בכדי שיהי' עבודה כו') וכאשר סר צלם מעליהם ה"ה מתבטלים לגמרי כי מצ"ע אין להם מציאות וקיום כלל כו'. והו' קץ שם לחשך שיש להם קץ וזמן וככלות הזמן יאבדו לגמרי כו'. וביותר נראה זה בקליפת עמלק שהו"ע העזות והחוצפה בלי שום ענין פנימי כלל ונקרא מלכותא בלא תגא כו' (וכמ"ש בד"ה והי' כאשר ירים משה, פ"ת) הרי מובן שאין לו קיום ומציאות מצ"ע כלל ועד"מ גלי הים שמגביהים א"ע ביותר הרי אין זה שהמים מצ"ע מגביהים עצמן שהרי אדרבה טבע המים הוא לירד למטה רק הרוח שבהם הוא המגביה אותם וככלות הרוח ה"ה גופלים למטה, וכמ"כ בסט"א הוא רק מהמקיף המחזיק וככלות השפע יתבטלו לגמרי דברות בא וברוח ילכו כו'. אמנם יש בזה ההפרש בין בעתה לאחישנה, דבעתה הוא שנאבדים לגמרי ובאחישנה אוי יש בהם בירור, דהנה אמרז"ל * זכו אחישנה לא זכו בעתה והיינו כאשר זכו ישראל בענין הביוררים אוי אחישנה שיהי' הקץ קודם הזמן הקצוב ואוי גתוסף עי"ז אור בקדושה (וגם כאשר יאבדו מעצמן יהי' מזה תוס' אור בקדושה וכמ"ש ובאבוד רשעים רגה, רק כאשר הוא ע"י בירור התוס' הוא ביתר שאת ובבחי' גילוי פנימי יותר כו'). וזהו שאמר אחשוורוש להמן מהר קח את הלבוש ואת הסוס כו', דלכאורה מהו המהירות בזה, אך זהו לטובתו שיהי' לבוש למרדכי דסוף כל סוף הרי יאבד ויתבטל דקץ שם לחושך וע"כ א"ל עצה טובה שימהר ויתברר קודם הזמן ואוי יהי' לבוש תפארת למרדכי כו'. וזהו ג"כ ענין קץ שם לחשך, דהנה חשך הוא ר"ת חמור שור כלב*, חמור הוא חמרא אפילו בתקופת תמוז קרירא לי', והיינו גם בתוקף הגילוי דשמש הו"י שהשם הו"י מאיר בגילוי, דהנה שמש ומגן הו"י אלקים שזהו שהשם אלקים מעלים ומסתיר על שם הו"י, אבל כאשר השם הו"י מאיר בגילוי גם או בקרירות וכמ"ש אני הו"י לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם דמההתבוננות דאני הו"י לא שניתי הי' צ"ל כלות הנפש ואתם בני יעקב לא כליתם שזהו מחמת קליפת עמלק שמקרר גם בבחי' גילוי

וכמ"ש בת"ז: ראה ס' המאמרים תרכ"ז בסופו. מאמר יום ההלולא (יו"ד שבט השני"ת) באתי לגני פ"ב ואילך.

אמרז"ל זכו: סנה' צת. א. זח"א קיו, ב. וראה בהבא לקמן שערי אורה סד"ה יביאו לבוש.

חשך .. כלב: מאו"א ת, סא. וראה זח"ב סה, א.

אור בדרך עזות וחוצפה כו'. ושור הוא שור נגח דכן הוא טבע העזי פנים לבעוט ולנגח, ובפרט כאשר נוגעים בהם גם במקצת המה בועטים ביותר. וכלב הוא העזות והחוצפה וכמ"ש והכלבים עזי נפש המה כו', ובס' קבלה * כלב הוא קליפת עמלק. אך יכול להיות הברור ע"י בחי' חשך בקדושה, חמור בקדושה הוא כמ"ש יששכר חמור גרם ויט שכמו לסבול עול התורה כו' וכתוב כשור לעול וכחמור למשא שהוא עול התורה ביותר כו'. וענין הנגיחות * י"ל שהוא הקושיות והתירוצים כו', ות"ח מנגחים וע"ז במלחמתו ופלוו של תורה. וכלב בקדושה י"ל שהוא ענין עמא פזיזא והו"ע הקדמת נעשה לנשמע שהוא הביטול שלמעלה מטו"ד לגמרי לא"ס בעל הרצון וכמ"ש במ"א. ועי"ז יכול להיות גם הברור דקליפת עמלק שיתוסף עי"ז אור בקדושה כו'.

וזהו ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד, והאחרית וסוף דכל הס"א בכלל וקליפת עמלק בפרט הוא שיאבדו לגמרי בכלות הזמן שנקצב להם דקץ שם לחשך כו' וכאשר אחישנה ע"י הברורים יכול להיות ברור גם בקליפת עמלק (ובמ"א איתא עדי אובד עד ולא עד בכלל, והיינו ע"י הברור כנ"ל) וכמו הלבוש דהמן שנעשה לבוש תפארת למרדכי כו'. וזהו ג"כ שמבני בניו של המן למדו תורה ברבים שהו"ע זכו אחישנה על ידי הברורים דנש"י שנעשה עי"ז יתרון ותוס' אור בקדושה כו'.

בס"ד ט"פ תשא, פר"ת.

הנה אנכי כורת ברית נגד עמך אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ כו' וראה כל העם כו' את מעשה ה' כי נורא הוא, והקשה הרמב"ן הרי פ' זו נאמרה אחר מ"ת והיכן מצינו אחר מ"ת נפלאות גדולות כ"כ, דכל הניסים ונפלאות היו קודם מ"ת והן יצי"מ וקרי"ס והמן ומ"ת ואחר מ"ת לא היו נפלאות כאלו וא"כ מהו או' נגד כל עמך אעשה נפלאות כו', ומה"ע אשר לא נבראו בכל הארץ ומשמע שהנפלאות הקודמים נבראו בכל הארץ וצ"ל מה זה שנבראו בארץ, ובד"כ צ"ל מה שייך ל' בריאה על הניסים ונפלאות כו', אך הענין הוא דפסוק זה קאי אדלעיל שאו' ילך נא אד' בקרבנו כו' וסלחת לעוונינו ולחטאתינו ונחלחנו ופרש"י שתחנונו לך לנחלה מיוחדת וזו היא בקשת ונפלינו אני ועמך ביקש שלא תשרה שכינה על אוה"ע כ"א בישראל, וז"ע נחלה דהיינו השראת השכינה וכמ"ש כי לא באתם

ובס' קבלה : קהלת יעקב מע' כלב, וראה תנחומא יתרו, ג. זחיב סה, א.
וענין הנגיחות : ראה ספרי חוקת (יט, ט), סנה' כה, א.

עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה ואמרז"ל מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים והיינו שישראל יהיו בבחי' נחלה שיהי' בהם השראת השכינה כו', והו' ונפלינו אני ועמך דוה שיהי' השראת השכינה בישראל דוקא הי' המשכה מבחי' פלא עליון כו', דמצד אוא"ס ב"ה הרי כחשיכה כאורה. אך זהו בבחי' חיצונית דאוא"ס אבל בפנימיות אוא"ס שם הכוונה דוקא בנש"י כנודע, וא"כ זה שתהי' ההמשכה בנש"י דוקא זהו מבחי' פלא עליון בחי' פנימיות הכתר כו', ואזי גם החיצונית נמשך למקום הראוי דוקא כו', וזהו אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות שז"ע ונפלינו שההמשכה היא מבחי' פלא כו', אמנם צ"ל מה"ע הכריתות ברית עם משה הלא כבר הי' כריתת ברית עם אברהם וכמ"ש ביום ההוא כרת ה' את אברהם ברית לאמר לורעך אתן את הארץ כו', וכתי' אשר כרת את אברהם ושבעתו ליצחק ויעמידה ליעקב לחוק לישראל ברית עולם כו', וא"כ מהו עוד הכריתת ברית עם משה כו', ובתי' פי' דהכריתות ברית דמשה הוא על זמן הגלות, ולהבין זה צ"ל תחלה ענין ירידת הנשמה בגוף שהיא צורך עלי', וצ"ל מהו העלי' והלא הנשמה שירדה להתלבש בגוף היתה בחכלית הביטול לאלקות וכמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו שעמדה באהוי"ר וא"כ מהו העלי' עוד שנעשה ע"י הירידה בגוף כו', אך הענין הוא דהנה גבי מ"ת כתי' ואנשי קדש תהיון לי, דהנה עבודת המלאכים הוא שאומרים קדוש כו' ה' צבאות דבי"ב שעות היום אומרים ג"פ קדוש, וצ"ל מה"ע עבודה במלאכים והלא כשבקשו המלאכים תורה א"ל כלום יצה"ר יש בכם, וא"כ מה צריכים לעבודה, אך הענין הוא דהתהוות המלאכי' הוא מבחי' הדבור וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו דרש התהוות הוא מבחי' דבור העליון כו', ודבור הוא בחי' עלמא דאתגלייא וכידוע שיש בחי' עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין ונשמות עלו במח' בחי' עלמין סתימין דלא אתגליין, ומלאכים התהוותם מבחי' הדבור בחי' עלמין דאתגליין כו' וההפרש בין מח' לדבור ידוע דמח' הוא שמתאחד עם הנפש, משא"כ הדבור יוצא חוץ להאדם כו', וכמו"כ הוא למעלה דמבחי' הדבור נתהוו נבראים בבחי' יש ודבר נפרד וכמ"ש ומשם יפרד והי' לדי' ראשים שהן די' מחנות שכינה כו', והרי המלאכים הן בבחי' ביטול אך הביטול שלהם הוא בבחי' ביטול היש בלבד כו', ועבודת המלאכים באמירת קדוש הוא ההמשכה מבחי' קוב"ה וכידוע שיש קוב"ה ושכינתו, דהתהוות המלאכים הוא מבחי' שכינה בחי' מל' והוא בחי' דבור עליון שכמו הדבור הוא גילוי אל הזולת כמו"כ הוא שנתהווה מזה נבראים נפרדים כו' והמלאכים ממשיכים בחי' קדוש בחי' אוא"ס שקדוש ומובדל מהעולמות ועי"ז נעשה בהם ביטול עליון יותר בחי' ביטול אמיתי לא רק ביטול היש לבד כו'. אמנם קדוש הוא המשכת הארה לבד מבחי' קדש דקדש מלה בגרמי' שקדוש ומובדל לגמרי שאינו בגדר המשכה כלל כו' וקדוש וא"ו הוא המשכת הארה לבד כו', וזהו דאי' במד"ר ע"פ כי לא יראני האדם וחי שהחיות הנושאות את הכסא אינם רואים את הכבוד והיינו שאינם מגיעים בבחי' העצם דאוא"ס רק בבחי' הארה לבד, אך בנש"י כתי' ואנשי קדש תהיון לי בחי' קדש ממש שבאים לאשתאבא בגופא דמלכא. דהגם דישראל עלו במח' הרי מח' היא גי"כ רק לבוש לבד ולאשתאבא בגופא

דמלכא הוא שנכללים בבחי' עצמות א"ס כו'. והוא ע"י המצות שמברכים על המצות אשר קדשנו במצותיו שע"י המצות נכללים בקדש העליון כו', כי המצות נתלבשו בדברים גשמיים דבעצם הן בחי' רצה"ע בחי' פנימיות רצונו ית' וירדו ונתלבשו בדברים גשמיים להיות שעיקר הכוונה הוא הברור דגוף ונה"ב דכד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין כו' ועיקר ענין המצות הוא להיות בחי' אתכפי' שז"ע מ"ע ומל"ה בבחי' סו"מ וע"ט בפו"מ כו' וז"ע מעשה המצות דעשי' הוא בחי' כפי' ועי"ז דוקא נמשך אור עליון יותר וכמ"ש באגה"ק סי' י"ב בענין ועבודת הצדקה השקט ובטח כו'. והיינו מפני שהגוף ונה"ב שרשם מבחי' התהו שקדום לתיקון ולכן ע"י ברור הגוף ונה"ב באים לאשתאבא בגופא דמלכא שנכללים בחי' קדש עליון כו', וזהו שאמרז"ל עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש דלהיות שנש"י יתעלו בבחי' קדש ע"כ יאמרו לפניהם קדוש דאמירה היא בחי' המשכה שיהי' המשכת הארת הקדש מגש"י שז"ע קדוש וא"ו כו'.

(ב) וזהו שהמצוה נק' בשם זריעה וכמ"ש"א זורע צדקות מצמיח ישועות וכת"י אשריכם זורעי על כל מימ, ויזרע יצחק בארץ ההיא אמרו"ל אין זריעה אלא צדקה שנא' זרעו לכם צדקה וקצרו לפי חסד, וכמו עד"מ שזורעין גרעין בארץ ונצמח ממנו פירי הרי הגרעין אין בו טעם וריח כלל ונצמח ממנו פירי שיש בה טעם, הרי בהכרח שיש כח עצם הפירי בהגרעין שאם לא הי' בה כח הפירי איך יהי' מזה הצמיחה אלא בהכרח שיש בה כח הפירי, וכמ"כ הוא במצות שהגם שהן בדברים גשמיים נכלל עי"ז בבחי' קדש העליון מפני שבהמצות יש בהם בחי' מצות העליונות דהד' בתים דתפילין הן ד' מוחין כו', ודוקא במצות מעשיות מלובש עצמיות המצות העליונות וכידוע שכל הגבוה ביותר יורד דוקא למטה ביותר וכמו ולחכימא ברמיזא דעומק ופנימיות החכ' בא ברמו דוקא, וכמשל אותיות החקוקים על אבן טוב גיכרים דוקא על השעוה, וכמו אר"י שבשרשו למעלה גבוה מפני שור ולמטה נעשה ח"י טמאה דוקא כו', וכן במשל הגרעין הרי כח הפרי הוא בהגרעין דוקא לא בבשר הפרי שהרי כשיזרעו בשר הפרי לא יהי' צמיחה רק דוקא כשזורעין את הגרעין הרי דכח עצם הפרי הוא בהגרעין דוקא שאין בו טעם וריח כו', ומכ"ז יובן הדוגמא דבמעשה המצות דוקא מלובש בחי' המדות העליונות כו', וז"ש אור זרוע לצדיק שהמצות בשרשם הן בחי' אור והיינו אורות דכתר דתרי"ג מצות דאורייתא וז"מ דרבנן הן תר"ך עמודי אור, רק שנתלבשו בדברים גשמיים, וע"י הזריעה דמצוה הוא שמתגלים האורות עליונים כו', והנה זריעה צ"ל בארץ דוקא דבלא ארץ לא תהי' צמיחה כ"א כאשר זורעין בארץ אזי הוא הצמיחה, והארץ הן נש"י וכמ"ש דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת דקאי על נש"י וכת"י כי תהיו לי אתם ארץ חפץ חפץ הן המצות וכמ"ש ה' חפץ למען צדקו, ונש"י הן ארץ חפץ ארץ הראוי לזריעה, דכאשר איש ישראל עושה המצות ה"ז ממשיך עי"ז בחי' האורות עליונים משא"כ אחרים אינם ממשיכים כלום וכמ"ש מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי כו', והענין הוא דארץ הוא ל' רצוא למה נק'

שמה ארץ שרצתה לעשות כו' והיינו הרצוא והאהבה טבעית שיש בנש"י לאלקות שעש"ז נק' אחותי ל' איחוי אלכסנדריות שהו"ע החבור והקישור, והיינו התקשרות הנשמה בעצמות א"ס וכמא' חבוקה ודבוקה בך וגם כמו שירדה הנשמה למטה יש בה בחי' האהבה עצמיות לאלקות כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה כי תבאו אל הארץ כו' ושבתה הארץ כו', ועי"ז היא בחי' ארץ הראוי' לזריעת המצות כו', ועוד מה שנש"י נק' ארץ דהנה הארץ נק' ארץ כנען מל' סוחר ותגר וכמו כנעני' נכבדי ארץ, ומסחר הוא קנין במשיכה וכספ', משיכה הוא בחי' אתעדל"ע בחי' העלאת מ"ן מלמטלמ"ע כו', וכספ' הוא ההמשכה והאתעדל"ע הנעשה עי"ז והוא המשכת בחי' אה"ר כו' וכמ"ש בלק"ת פ' עקב ד"ה להבין הטעם, וזהו שנש"י נק' בשם ארץ שבהם הכח דבאתעדל"ת שלהם יהי' האתעדל"ע כו', ועי"ז הי' הכריתות ברית עם אברהם לזרעך אתן את הארץ והוא האהבה העצמיות שהיא בירושה לנו מאבותינו כו' וגם זאת שיהי' באתעדל"ת אתעדל"ע שבאמת אינו בערך שהאתעדל"ת דנבראים יעורר למעלה עמ"ש בד"ה לרוקע הארץ דתקס"ב רק שהי' עי"ז כר"ב שיהי' באתעדל"ת אתעדל"ע שע"י זריעת המצות יהי' עי"ז הצמיחה כו', והנה ענין הכריתות ברית הוא כמ"ש בירמי' העגל אשר כרת לשנים ויעברו בין בתריו, וכן באברהם כתי' והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגורים האלו, והיינו דכמו ששני החצאים אין בהן שלימות זה בלא זה ורק כאשר מחברין אותם אז הוא דבר שלם, כמו"כ הוא העוברים בין הבתרים הוא שאין שלימות לא' בלא חבירו ורק שניהם יחד הן דבר שלם, וזה בלא זה הוא פלג גוף, וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה בכר"ב שהשלימות הוא ע"י נש"י שהן משלימים כבי' וכמ"ש יונתי תמתי תמתי ל' שלימות שהן משלימים למעלה כו', דהנה כנס"י נק' בשם כלה כמ"ש לבבתני אחותי כלה וכת"י ביום חתונתו שהקב"ה נק' חתן וכנס"י נק' כלה זכתי' *

הוספות

הוספה א

מאמרים

ב"ה. הנחה, ע"פ לך לך פר"ת, רוטטובידון.

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו', ואי' ע"ז בגמ' דר"ה (דף ט"ז ע"ב)
י"א אף שינוי מקום, ומבואר בחא"ג, דזה מה שבפייט חושב רק הג'
ענינים בתשובה ותפלה וצדקה שמעבירים את הגזירה ולא נז' שינוי השם
ושינוי מקום, דהפייט מדבר בגזירה שנגזרה ע"י חטא ועון, ולזה צריך דוקא
תשובה כו' שמעביר כו', אבל שינוי השם ושינוי מקום מעבירים רק הגזירה
שנגזרה שלא ע"י חטא ועון, והראי' שהרי למדים זה מאברהם ושרה שלא
הי' אצלם חטא ועון וכ"כ בפ"מ כו' אך בסמ"ג אי' דענין שינוי השם,
כי אחר הוא ולא אותו שעשה המעשה, דהיינו ע' חטא ועון, וע"י שינוי
השם, נעשה אחר, לא זה שחטא, וכ"ה בר"ן בע' שינוי מקום, שהוא בכדי
שיכנע לבו כו', והכנעת הלב מביא לידי תשובה, אף שלמדים זאת מאברהם
ושרה כו', אי' בחא"ג ע"ז דג"ז מעורר על התשובה, דכשמתבונן בזה, דמה
שבשרה הועיל שינוי השם זהו לפי שלא הי' אצלה ע' החטא ועון
שהוא דבר המעכב, אבל לו מה יועיל שינוי השם, וממילא יתעורר בתשובה,
וכן ע' שינוי מקום שנלמד מאברהם, הוא שיתבונן דמה שלאברהם הועיל
שינוי מקום (להוליד את ישמעאל, דלהוליד את יצחק הוצרך גם הוא לשינוי
השם ג"כ, אבל להוליד בן סתם, הועיל לו שינוי מקום), זהו לפי שלאברהם לא
הי' ע' החטא ועון, אבל הוא מה יועיל לו זה, וכשמשים זאת אל לבו יתעורר
בתשובה כו', וגיחא עכשיו שהפייט אינו חושב שינוי השם ושינוי מקום
כי הם בכלל התשובה כו', ולהבין זה ילה"ק מה דאי' בירושלמי ע"פ הנה
הוי' יוצא ממקומו, שיוצא ממה"ד למדה"ר לרחם על ישראל וצ"ל מהו
הענין שזה שיוצא ממה"ד למדה"ר נק' יציאה ממקומו, והענין דהנה כתי'
מלא כל הארץ כבודו, והיינו שכבודו הוא בכל מקום, וכת' ברוך כבוד
הוי' ממקומו, דמשמע שמקומו נשלם, וצ"ל הברכה והמשכה ממקומו, וכן בסידור
דקדושה אנו אומרים משרתיו שואלים אי' מקום כבודו, ולכאורה א"מ
הרי כבר נא' מלא כל הארץ כבודו, ומהו זה א"כ, ששואלים אי' מקום כבודו,
והגם דמלאכים ששואלים אי' מקום כבודו, אינם אותם שאו' מלא כל
הארץ כבודו, דאותן הם השרפים שאומרים קדוש כו', והשואלים אי' כו'
נק' משרתים, שאינם השרפים כו', וכדכתיב אלף אלפין ישמשוני וריבו
רבבן קדמוהי יקומו, ישמשוני הם מלאכים שלוחי השפע, שע"י היא ירידת
המשכת השפע, וקדמוהי יקומו הם השרפים שהם בבחי' עלי' והתכללות,
דעש"ז נק' שרפים ע"ש רשפי אש התשוקה להכלל בעצמות אוא"ס כו',
וכתי' משרתיו שואלים אי' מקום כבודו, והיינו המלאכים שלוחי השפע
שאינם השרפים כו', מ"מ מאחר דהאמת הרי כ"ה דמלא כל הארץ כבודו,
שהוא נמצא בכ"מ, למה הם שואלים אי' מקום כבודו, ואו' ברוך כבוד

הוי' ממקומו, אך הענין הוא דב' בחי' כבוד הם, וכן בת"א על מלא כה"א כבודו, תרגם זיו יקר', ועל ברוך כבוד הוי' ממקומו, תרגם יקרא דהוי', והם ב' הבחי' דכבוד עילאה וכבוד תתאה כו', דבכללות הם ב' המדר' דממכ"ע וסוכ"ע, ממכ"ע הוא בחי' הארה האלקי' שנעשה מקור לנבראים ומתלבשת בתוכם להוותם ולהחיותם, שהוא בחי' הארה בלבד שע"י הצמצום, דהנה הנבראים הם מחודשים מאין ליש, והם בע"ג, שאינם בערך לגבי אוא"ס הבל"ג, והתהוותם הוא מבחי' אצי', אבל זהו מבחי' הארה לבד שבאה ע"י הצמצום, והיינו שמתעלם אור העצמי דאצי', דאם הי' התהוותם מאור העצמי דאצי' הי' הכל בבחי' אין שלא הי' בבחי' מציאות כלל, וגם בחי' מל' סופא דכל דרגין דאצי', מה שנעשה מקור לנבראים הוא רק הארה חיצונית לבד מבחי' המל' לאחר העלם אורה העצמי, דהו"ע ב' המדר' דפנימית המל' וחיצונית המל', דפנימית המל' מתעלם כו' וזהו ב' המדר' דים וארץ, דפנימית המל' נק' ים שהו"ע ההעלם, וחיצוני המל' נק' ארץ, דמה שבא בגילוי הוא רק הארה חיצונית לבד, והם ב' המדר' דהרהור ודיבור, והרהור לאו כדיבור דמי, והיינו שאינו בבחי' גילוי אל הזולת עדיין, ודיבור הוא בבחי' גילוי אל הזולת והוא בחי' הארה חיצונית לבד, וג"ז הוא כמו שבוקע את הפרסא שהגילוי הוא בחי' הארה דהארה כו', וזהו מה שנעשה מקור לנבראים להוותם ולהחיותם כו', ובכללות העולמות, הנה א"ק נק' אדם דבריאה דכללות ואצי' דכללות הוא בחי' אוא"ס שלפנה"צ, ומה שבבחי' מקור לעולמות הוא רק בחי' מל' דא"ס, שהיא הארה בלבד, בחי' היותר אחרונה דאוא"ס, בחי' עשי' דאצי' דכללות, וג"ז כמו שבא ע"י הצמצום, שהי' צמצום עצום, שנשאר חלל ומקו"פ, שהוא בחי' העדר האור שהאוא"ס נתעלם כו', והקו שבוקע חשך הצמצום הוא רק בחי' הארה דהארה, והוא בחי' התפשטות הארה, שאינה כמהות אור העצמי שו"ע באורך נראה אור, דמה שנראה אור לאחה"צ הוא רק בחי' התפשטות הארה בלבד כו', וזהו שנעשה מקור לעולמות ומתלבש בתוכם להחיותם כו', והגם דכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא, אבל זהו בבחי' העלם, ומה שבא בגילוי הוא רק בחי' הארה דהארה לבד, והנה על בחי' אור זה נא' מלא כה"א כבודו, שזהו מלא בכ"מ, שמתלבש בכל נברא להוותו ולהחיותו, ואף שמהות החיות אינו מושג בנבראים, מ"מ יש מדר' שמושג בהם בחי' המציאות דחיות האלקי עכ"פ, וגם מדר' התחתונות שאינו מורגש בהם כו', מ"מ הרי החיות אלקי מתלבש בתוכם להחיותם, וגם הרי מורגש בהם החיות, דאף שאינם מרגישים שהחיות הוא אלקות מ"מ נרגש להם שיש בהם חיות כו', ובחי' סוכ"ע הוא בחי' אור שבבחי' גילוי העצמות, דאף שהוא בחי' אור, מ"מ הוא אור שבבחי' גילוי העצמות שאינו בא ע"י צמצום, וזהו ברוך כבוד הוי' ממקומו, שמקומו נעלם הוא לפי שהוא אור הכלול בעצמותו, דהמשכתו שלא ע"י הצמצום, והוא בחי' כבוד, כדאי' בהרמ"ז שיש חילוק בין בחי' כבוד הוי' לכבוד, דזהו שאנו מבקשים מלוך על העולם כולו בכבוד דוקא כו', ובחי' זו היא למעלה מהשגה, דלית מח' תבי"כ, והנה ב' בחי' אלו הם ב' המדר' דכבוד נברא וכבוד גאצל, דהנה כתי' כי אל דעות

הווי' שכולל ב' דעות, מאין ליש, ומיש לאין, ולכאורה איך הוא, הרי מאין ליש ומיש לאין הם ב' דעות הפכי' כו', אך הענין דשניהם אמת, אלא שהפרש הוא בין מלמעלמ"ט למלמטלמ"ע, דמלמטלמ"ע הוא מאין ליש, דהנברא מרגיש עצמו למציאות יש, וההארה אלקי' היא בבחי' אין לגבי' היינו שאינו מושג, וכ"ה גם מצד ההארה אלקי' עצמה שהוא בבחי' מאין ליש, דההארה באה בהתעלמות, דההתהוות היא בבחי' העלם והסתר הבורא מהנברא, דאם היתה מתגלה ההארה אלקי' היינו הכח המהווה, הי' הנברא בבחי' אין ואפס כו', וע"כ ההתהוות היא בדרך העלם והסתר הבורא מהנברא, וע"ה שצ"ל הקירוב דכח הפועל לפעול, והוא בחי' התלבשות דכח הפועל בנפעל, מ"מ ההארה מתעלמת מהנברא, דזהו"ע ההפלאה שבהתהוות יש מאין, שיש בזה ב' ענינים הפכי' בחי' הקירוב כו' ובחי' ההתעלמות כו', וכמו"כ הוא גם בבחי' החיות, שמהות החיות אינו נרגש בנבראים, דאם הי' מתגלה, הי' הנברא מתבטל ממציאותו, אלא שהחיות מתעלם כו', וביותר הוא דהחיות נעשה כמהות הנבראים, וכמו עד"מ באדם למטה, דחיות הנפש שמתלבש בגוף להחיותו, היינו כמו שהגוף חי ממנו ה"ה נעשה בבחי' חיים בשרי', כמו"כ בהחיות אלקי' שמתלבש בנבראים להחיותם, היינו כמו שהנברא חי ממנו ה"ה כמהות הנברא, ולכן נק' כבוד נברא, ובהארה זו הוא בבחי' מאין ליש, דמה שבגילוי הוא בחי' היש, וכמו בחיות הנפש שמתלבש בגוף הרי מה שבגילוי, הוא הגוף לא החיות, רק שניכר שהגוף חי, כמו"כ הוא למעלה דמה שבגילוי הוא היש, דמאחר שההארה אלקי' בא בהתעלמות, והיש תופס מקום שנעשה מקור ליש, לכן מה שבגילוי הוא מציאות היש, וההארה היא בבחי' אין כו', אך כ"ז הוא בבחי' הארה חיצוני' דמל' שנעשה מקור הנבראים ומתלבש בתוכם להוותם ולהחיותם, משא"כ בבחי' עצמות המל', דזהו כמו במשל בחי' חי בעצם שלמע' מהחיות שלהחיות כו' והוא בחי' חי ולא בחיים, נהפוך הוא שהוא מיש לאין, והיינו שהוא בבחי' יש, וההארה היא בבחי' אין שאינו תופס מקום וכ"ש גוף הנברא, דהפי' אין בחי' אין ואפס, דכלא חשיב, וזהו בחי' כבוד נאצל כו', וכשם שהוא מבחי' אצי' לבי"ע, כמו"כ הוא גם מאוא"ס המאציל אל הנאצלים, דהנה אוא"ס שלפני הצמצום ואור הסוכ"ע בכלל, בהם הדיעה דמיש לאין, והיינו שהוא עצמו בבחי' יש, בחי' יש האמיתי, וכל האורות והגילויים הכ בחי' אין לגבי', משא"כ בההארה שנמשך להתלבש בכל ספי', הוא הדיעה דמאין ליש, לפי שההארה בא בהתעלמות, דהמשכתה הוא ע"י הצמצום והתעלמות דאוא"ס, וגם שהיא בעצמה באה בהתעלמות דהגילוי הוא רק בחי' המציאות בלבד, היינו התפיסא כמו שהכלי תופס את האור, ולא גילו האור כמו שהוא בעצם, דמה שבגילוי הוא רק כמו שהכלי תופס או האור, ומציאות הכלי, והאור בא בהתעלמות, וזהו מאין ליש, משא"כ באור הסוכ"ע הוא מיש לאין, וזהו"ע ברוך כבוד הווי' ממקומו, שהוא בחי' כבוד עילאה שצ"ל נמשך ממקומו הנעלם, וההמשכה ג"ל שהוא ע"י שינו מקום למטה כו', דאי' במד"ך ע"פ לריח שמניך טובים כו' אברהם למ הוא דומה, לצלוחית של אפולפולסימון שמוקפת צמיד פתיל ומונחת בקר

זוית ולא הי' ריחו נודף כו' אמר לו הקב"ה טלטל עצמך ויהי' שמך מתגדל, דאברהם הי' מודיע ומגלה ע' אלקות בעולם, וזהו שמך מתגדל שהודיע ע' אלקות בעולם, שזהו יותר מע' האלקות שבבריה"ע, דהאלקות שבבריה"ע ה"ה בהעלם, ואברהם הי' מפרסם ומגלה ע' האלקות בעולם, וכמ"ש במד"ר (פ' בא) עד אברהם הי' העולם מתנהג באפלה, בא אברהם התחיל להאיר, ובלקו"ת מהאר"ז ל' אי' דהתחלת יחוד עליון דמ"ת הוא מאברהם אבינו, דההפרש בין יחוד הוי' ואלקים דבריה"ע, ליחוד הוי' ואלקים דמ"ת, דבריה"ע השם אלקים הוא בהתגברות, דשם אלקים מעלים ומסתיך על שם הוי', ובמ"ת הי' התגברות דשם הוי' על שם אלקים, שהו"ע גילוי אלקות, וזה התחיל מאברהם, וע"י זה המשיך ע' ברוך כבוד הוי' ממקומו, ממקומו הנעלם כו', וכן משמע להדיא במד"ר פ' בא (פ' טו) ע"פ פלס ומאזני משפט להוי', וכן מצינו שמשוה ושמואל שוין כאחד שנא' משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו, בא וראה כמה בין משה לשמואל, דמשה הי' נכנס כו' לשמוע הדבור, ושמואל הדבור בא אליו, למה כר, אמר הקב"ה בדין ובצדקה אני גוהג את העולם, דמשה יושב במקומו וכל ישראל באים אליו לדין, ושמואל הולך בכל העיירות, שנא' והלך מדי שנה בשנה, אמר הקב"ה, משה שהי' יושב כו' יבוא אצלי כו', ושמואל שהוא הולך בכל העיירות, אני הולך אליו כו', שזהו"ע והתהלכתי בתוכם, גילוי בחי' סוכ"ע בממכ"ע, וכמו"כ באברהם שע"י השינוי מקום למטה המשיך ע' ברוך כבוד הוי' ממקומו, וזהו"ע הוי' יוצא ממקומו שיוצא ממה"ד למה"ר, מדה"ד הם המדות דו"א, שיש שם ע' חו"ג, ומדה"ר הם המדות דא"א דלית שמאלא בהאי עתיקא כו' וההשפעה דו"א היא ג"כ מבחי' א"א, וההשפעה דא"א היא ג"כ ע"י בחי' ז"א, אלא שההפרש הוא בין מעביר להתלבשות, דכשהוא ע"י התלבשות, ובבחי' העכבה, שנעשה כמהות המלביש נק' ההשפעה ע"ש הו"א, וכשהוא דרך מעביר הו"א הי' נק' ע"ש בחי' א"א, ובאמת גם ההמשכה היא מדרי' עליונה יותר, דמה שבא בהתלבשות הי' מתעלם בעצמו בשביל ההתלבשות כו', וזהו"ע הוי' יוצא ממקומו, הו"ע ברוך כבוד הוי' ממקומו, שהוא בחי' המשכת כבוד עילאה מבחי' מקורו כו', וזהו ג"כ ע' שיוצא ממה"ד למדה"ר, שהו"ע גילוי בחי' א"א כו', והנה מ"ש בר"ן דענין שינוי מקום הו"ע הכנעה כו' וכמו"כ בתשובת הרשב"א כ' דזהו"ע מה שגלות מכפר כו' שזהו מדרכי הכפרה, הענין, דאי' בחולין (דף צא ע"ב) חביבים ישראל יותר ממלאכי השרת, ישראל מזכירים את השם לאחר ב' תיבות, שמע ישראל הוי', ומלאכה"ש מזכירים אותו אחר ג' תיבות, ק' ק' ק' הוי' צבאות, ומקשים והאיכא ברוך כבוד הוי' ממקומו, ומשני ברוך אופנים הוא דאמרי, ופירש"י שהם מכסא כבוד עצמו, ומשמע שיש יתרון מע' באופנים על השרפים, ולכאורה צ"ל הרי השרפים הם למע' מאופנים כו', אך הענין, דהנה השרפים הם בבריאיה, דשם מאיר גילוי האור, וכמ"ש יוצר אור ובורא חשך, שהוא חשך לגבי יצירה, מפני שבבריאיה הוא יש הראשון שנברא מן האין, ומאיר שם גילוי האין, וע"כ השרפים שהם בבריאיה הם משיגים את מקורם המהוה, וכמ"ש שרפים עומדים ממעל לו, ממעל

לשם אדוני, ממעל לשכינתא, מפני שהם משיגים אותו ע"כ נק' עומדים
 ממעל, שמקיפים וסוכבים כו', וכמ"ש בס"ב פ"ה, בענין מקיף ומוקף
 שבשכל, דקודם שמשיג את הדבר הלכה, הדבר הלכה מקיף את שכלו
 וכשמשיג אותה, שכלו מקיף את הדבר הלכה, אף שעצם הדה"ל למע'
 משכלו כו', וכמ"כ בשרפים שהם משיגים את מקורם המהווים נק' עומדים
 ממעל, וכן הם משיגים בחי' אוא"ס שקדוש ומובדל, שזהו מחמת ע' אימא
 עילאה מקננא בכורסיא, דמחמת האין אלקי המהווים איך משיגים בחי'
 האוא"ס שלמע' ממקורם, דמשו"ז יכולים רק להשיג את מקורם המהווים,
 אבל מה שמשיגים בחי' אוא"ס שקדוש זהו מחמת בחי' אימא עילאה
 כו', והם אינם בבחי' מציאות יש, דבריאה שהוא היש הראשון כו', הוא
 בבחי' אפשרות המציאות ולא מציאות ממש, דהתחלת המציאות ממש הוא
 ביצירה כו', ע"כ הם אומרים קדוש, וג"פ קדוש הם ג' מיני צמצומים עד
 שיהי' הוי' צבאות, אות הוא בצבא דילי' כו', והאופנים הם בעשי', דשם
 אינו מאיר גילוי האין ואינם משיגים את מקורם, וכ"ש שאינם משיגים
 את האוא"ס שקדוש ומובדל, דאף עשיתיו, אף הפסיק הע', שזהו רגל השמאלי
 שנפסק, דבריאה ויצירה הם ב' קוין שמחברים יחד, דבריאה ויצירה הם
 בערך, שהם בחי' העולם וגילוי, דיצירה הוא בחי' גילוי ההעלם דבריאה,
 משא"כ עשי' הוא רגל הג' שנפסק, דשם אינו מאיר כלל האור, ונק'
 חשך ממש, לא כמו ע' ובורא חשך, שהוא מצד הגילוי אור שהוא חשך
 לגבי למטה כו', וע"כ האופנים אין להם השגה במקורם כו', אבל ע"י
 העדר ההשגה שלהם הוא יתרוך אור מתוך החשך, עי"ז והאופנים ברעש גדול,
 רעש אותיות שער, ור"ל שער בימין, דשער בשמאל, הו"ע שערות וצמצומים,
 אבל שער בימין הו"ע שער רחב, שנמשך בחי' גילוי אוא"ס, וע"כ הם
 מזכירים את השם לאחר ב' תיבות ואומרים ברוך כבוד הוי' ממקומה
 שנמשיכים את כבוד הוי' ממקומה, בחי' ממקומו הוא מוכרע כו'. וכ"ש
 בנשמות למטה שיש בהם הרעש יותר כו', מצד ב' עינינים, הן מצד שרשם,
 שהם בשרשם למע' ממלאכים, דשרשם מבחי' פנימי', ומלאכים שרשם מבחי'
 חיצוני', ואפי' מלאכים עליונים שרשם מבחי' חיצוני' הכלים, ונשמות הרי שרשם
 מבחי' פנימי' הכלים ופנימי' האור, והן מצד הירידה שירדו למטה ממלאכים,
 דמלאכים ירדו רק במדרגי' דקדושה, אבל נשמות ירדו בנה"ב שהוא בחי'
 נוגה, משכא דחויא, ונמשך אחר תאוות העולם ועינינים גשמיים, אף דעצם נה"ב
 הוא כח המתאוה פשוט, ואינו מוכרח לרצות ע' תאוות כו', מ"מ ה"ה חומרי
 ובטבעו הוא גס, שהוא חומרי וגס בטבעו, והגוף מסייע לזה, שהוא מד"י הגשמיים,
 שנתוספו בו ב' יסודות החומרי', דמלאכים גופם הוא רק מב' יסודות הדקים, אש
 ורוח ומיסודות שלמע', ובגוף שלמטה נתוספו ב' יסודות הגסים, והם יסודות
 גשמיים, וממילא הירידה גדולה יותר כו', (ובאמת היא הנותנת, דנשיי מפני שרשם
 למע' יותר ע"כ בכחם דוקא לירד למטה בגוף ונה"ב ולפעול כו'), ע"כ הרעש
 הוא עוד גדול יותר, ועי"ז ממשיכים ע' רעש אותיות שער, ע' זה השער
 להוי', בחי' גילוי אוא"ס כו', וזהו הטעם שאנו אומרים והאופנים וחי"ה"ק,
 שאנו מזכירים את האופנים קודם להחיות, והרי החיות הם למע' מהאופנים,

דהאופנים הם בעשי, והחיות ה"ה ביצי, והי צ"ל את החיות קודם, וכמו שאנו מזכירים את השרפים קודם, ואם אנו אומרים כסדרן מלמטלמ"ע הי צ"ל האופנים קודם גם להשרפים כו', ואיך זה, לא מלמעלמ"ט ולא מלמטלמ"ע, אבל הטעם, דחשבינן אותם כסדר מעלתם, דתחלה חושבים אותם מצד מעלתם, בענין ההשגה, וע"כ חושבים מצד מעלת העדר ההשגה כו', ובוה האופנים גבוהים במע' יותר גם מחיה"ק, אף שהחיות ה"ה ביצירה, דשם אינו מאיר גילוי האור כמו שמאיר בבריאה, וממילא גם הם בבחי' העדר ההשגה, אף שיוצר אור ובורא חשך, דבריאה הוא חשך לגבי יצירה, מ"מ יצירה הוא גילוי ההעלם כו', ע"כ ההעדר השגה דאופנים גדול יותר מפני שהם למטה יותר כו'. אך לכאורה צ"ל מהו היתרון כ"כ בעי' העדר ההשגה שלהם, אם מצד היציאה שנעשה ע"י, הרי זה יש גם בשרפים, שהם בבחי' רצוא ויציאה מהכלים שלהם, שנעשה ג"כ ע"י העדר ההשגה, דהשגתם באוא"ס שקדוש ומובדל, הוא בא' משתי פנים, או שהם רק משיגים שיש בחי' אוא"ס שלמעלה מהשגה, דגם זה הוא עי' נעלה בהשגה, דמצד השגה בעצם, מושגים רק הענינים המושגים ואינו יודע שיש עוד בלתי מושג, ומה שמשיגים מענינים המושגים, שיש עוד עי' בלתי מושג, שמשיג שכ"ז הוא בחי' הארה, ובעצמות אינו שייך כ"ז, דהיינו עי' להבין דבר מתוך דבר, זהו יתרון מעלה, ומ"מ הרי אינם משיגים את בחי' האוא"ס, ויש אופן, שע"י ידיעת השלילה בא לידי הכרה באופן ההפלאה דאוא"ס, אך מ"מ בחי' האוא"ס המופלא אינם משיגים, דלית מח' תפיסא בי, וע"י העדר השגה זו, השרפים הם בבחי' רצוא ויציאה מהכלים, שז"ע שנק' שרפים, שנשרף כל מציאותם כו', הענין, דיציאה דהשרפים, הוא רק מחמת הפלאת האוא"ס שלמע' מהשגה, וא"ו מצד הכלים שלהם, כ"א רק מצד הנשמה, וכמו ריה שהוא דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף, וא"ו ע"י זיכוך הכלים שלהם, אבל העדר ההשגה של האופנים הוא מחמת העלמות והסתרים, וע"כ ע"י הרעש שלחם שזה עי' בירור וזיכוך היש הם ממשיכים בחי' כבוד עילאה ממקומו הנעלם כו', (וזהו ע"ד ההפרש בין בחי' בכל מאדך דנשמה, ובין בחי' בכל מאדך דנה"ב, דע"י בכל מאדך דנשמה ממשיכים ג"כ אוא"ס, דבמדה שאדם מודד מודדין לו, אבל ע"י בכל מאדך דנה"ב ממשיכים בחי' עצמות אוא"ס דוקא כו', מפני שע"י הוא מברר ומזכך את היש דנה"ב, וכמו"כ האופנים דוקא שע"י הרעש שלהם נעשה הברור והזיכוך הם ממשיכים בחי' כבוד כו'), שז"ע ההמשכה שע"י המצות שהם מלובשים בענינים גשמיים ציצית בצמר גשמי ותפלין בקלף גשמי וכן כל המצות מלובשים בגשמיות, וע"י דוקא רחבה מצותך מאד, שהם כלים רחבים להמשכת אוא"ס, יותר מבחי' התורה, דהתורה נק' קוצותיו תלתלים, שהם בחי' שערות וצמצומים היינו בחי' הרצון המצומצם בחכ', אבל המצות הם בחי' הרצון שלמע' מהטעם, שהוא שער רחב כו' וזהו"ע זה השער להוי', שהוא המשכת תוס' אורות בשם הוי' כו', והענין דהנה ברוך כבוד הוי' ממקומו ראשי תיבות בכים שזהו"ע מים תחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא, דתחלה היו

מים במים, שמים תחתונים היו מעורבים במים, עליונים, וממילא מים העליונים לא היו בבחי' דקות ועילוי כ"כ, ומים התחתונים לא היו בבחי' ירידה כ"כ, וע"י המא' יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים כו' נבדלו מים התחתונים מן העליונים, דהעליונים נעשו בתכלית הדקות והעילוי, והתחתונים ירדו ונשפלו כו', דכתי' ונהר יוצא מעדן ואי' בזה"ק מה שמי' דההוא נהר, יובל שמי', חיים שמי', יובל שמי' הוא בחי' בינה שהוא הגילוי שמאיר בג"ע, וחיים הוא בחי' חכ' שמאיר בבינה כו' ולמע' יותר הוא בחי' וההוא נביעו איהו כנשמתא, ואיהו שקיו דאילנא, כמיא דאשקי לאילנא, וזה"ע בחי' מים עליונים, והמים התחתונים ירדו למטה בבחי' יש, שמים מצמיחים כל מיני תענוג, ע"כ מים תחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא, וע"י הבכי' והרעש הם מגיעים לבחי' קדם מלכא, שהוא למע' מבחי' ז"א, מלכא הוא בחי' ז"א, וכמא' מלכא ומלכתא הוי יתבי, והם מגיעים קדם מלכא, וזהו ע"ד ע' לפני הוי' הטהרה, שהוא למע' מבחי' שם הוי' דו"א, כ"א זהו בבחי' הכתר כו', וכמו השרפים שעומדים ממעל לשכינתא, כן מים התחתונים מגיעים לקדם מלכא כו', והנה השרפים ואופנים הם ג"כ ב' המדר' דמים עליונים ותחתונים, דעל ראשי החיות רקיע כעין הקרח הנורא, הוא בחי' הרקיע שעל גבי חיון עילאין דאצי', שהוא הפרטא שמפסיק בין הבינה אל הז"א, ובחי' אימא עילאה מקננא בכרסיא, וע"כ השרפים שהם בבריאה הם בחי' מים עליונים שמעל לרקיע, אבל האופנים וחיות שהם ביצי' ועשי' דשית ספירן מקננין ביצי' ואופן בעשי', הם בחי' מים תחתונים, וע"י הבכי' והרעש שלהם שמצד הירידה דוקא, הם מגיעים למע' כו', וכמו"כ בנשמות שע"י הבכי' והרעש שלהם על הירידה, הא' על ירידת ניצוץ האלקי, והב' על גה"א שצריך להתלבש בלבוש המתברר, שהוא ירידה גדולה, שירדה פלאים עי"ז מעוררים וממשיכים בחי' עצמות או"ס עד למטה, ובפרט ע"י ע' התשובה שמגיע למע' מאד כו' ובוה הוא ג"כ ע' התעוררות רחמים, וכמ"ש וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך, יעקב הו"ע התעוררות רחמים, וישא את קולו למע' לבחי' אב הרחמים שהוא למע' מבחי' אב הרחמן, דאב הרחמן הוא בחי' הרחמים דס' השתל', ואב הרחמים הם בחי' הרחמים שלמע' מס' השתל' והם בחי' רחמים עצמי' רחמים פשוטים כו', ועי"ז נמשך בחי' או"ס עד למטה גם בבחי' תבל, וכמ"ש לה' תארץ ומלואה תבל וישבי בה, דתבל הוא למטה מארץ כו', וכדאי' במד"ר ע"פ וכבוד הוי' מלא את בית הוי', הוא רק בירושלים עד החומה, אבל לע"ל דכתיב ונגלה כבוד הוי' יהי' מלא כל הארץ כו', וזהו"ע שינוי מקום, שיוצא ממקומו לבחי' מקום שבע"ת עומדים, וזהו דאי' בוהר ע"פ הנה מקום אתי, דאית חד מקום דאיהו שמיר וגניז דלא אתיידע, דיש ב' בחי' מקום, וחד מקום הוא דלא אתיידע וזהו בחי' המקום שבע"ת עומדים כו', דזהו שייך גם בצדיקים כע' כל ימיו בתשובה, דהיינו בחי' זבחי אלקים רוח נשברה כו', וזהו דאי' במד"ר ע"ז דבמוסף דר"ה כתי' ועשיתם דבכל המוספין כתי' והקרבתם, ובמוסף דר"ה כתי' ועשיתם, מעלה אני עליכם כאלו היום נעשיתם לפני, היום אני עושה אתכם

ברי' חדשה, וכדכתיב השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה, דע' השמים החדשים כו' הרע' בחי' פנימי' עתיק כידוע ובשרשו הוא בחי' עצמות אוא"ס כו', ועי' התשובה דר"ה ממשיכים זה כו', וכמו"כ ע"פ ואעשך לגוי גדול אי' במד"ר, אני עושה אותך ברי' חדשה שהוא ע"י ע' התשובה, אף דבאברהם לא הי' ע' חטא ועון, מ"מ הרי בצדיקים ג"כ שייך ע' התשובה, ועוד דענין לך לך מארצך, הוא הנסיון הראשון מעשרה נסיונות שנתנסה אאע"ה, ונסיון שייך לע' בירור וזיכוד כו', זהו לך מארצך, הוא השינוי מקום, שהוא בב' אופנים, או שהרע שהודיע ופרסם ע' אלקות בעולם, ועי' המשך בחי' כבוד הוי' כו' בחי' והתהלכתי בתוכם כו', או שהוא ע"י ע' התשובה, שע"י המשך ע' ברוך כבוד הוי' ממקומו, בחי' אני עושה אותך ברי' חדשה כו'.

ב"ה, הנחה, ש"פ כי תשא פר"ת, רסטובידון.

הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים, וראה כל העם את מעשי הוי' כי נורא הוא. וצ"ל הרי זה נאמר אחר מ"ת, ומהו א"כ שאומר אעשה נפלאות, על איוה נפלאות קאי, הרי יצ"מ קי"ס וירידת המן כבר היו קודם מ"ת, ומהו שאומר עוד אעשה נפלאות. והנה בפ"י הרמב"ן על התורה אי' דוהו קאי על מ"ש קודם לזה, ילך נא הוי' בקרבנו כו' וסלחת לעונינו ולחטאתינו ונחלתנו, ופירש"י שם ונחלתנו ותתננו לך נחלה, נחלה מיוחדת, זו היא בקשת ונפלינו אני ועמך שבקש משה שלא תשרה השכינה על האומות, וע"ז נא' כאן אעשה נפלאות, היינו ע' ונפלינו, פלא הוא מדרי' פנימי' הכתר, ומשם ההמשכה לישראל דוקא, דמבחי' הכתר הרי שהרע בחי' פנימי' הכתר, ומשם ההמשכה לישראל דוקא, אבל כחשיכה כאורה ויכולים הכל לקבל, אך כ"ז רק בבחי' חיצוני' הכתר, אבל מבחי' פנימי' הכתר נמשך לישראל דוקא, אך צ"ל מהרע הכריתת ברית דמשה, הרי כבר הי' כר"ב עם אברהם, וכמ"ש ביום ההוא כרת הוי' את אברם ברית לאמר לזרעך אתן כל הארצות, ואומר אשר כרת את אברהם ושבעתו ליצחק, ולמה צריך עוד לכריתת ברית עם משה, ובתי' אי' דכריתת ברית דמשה קאי על זמן הגלות, צל"ז ג"כ מהרע דקאי על זמן הגלות כו', גם צ"ל מהו שאומר אשר לא נבראו בכל הארץ, מה שייך נפלאות לארץ כו', גם צ"ל מהרע וראו כל העם את מעשי הוי' כי נורא הוא, מהרע נורא כו'.

ולהבין כ"ז צלה"ת ענין ירידת הנשמה בגוף, שהיא ירידה צורך עלי', ולכאו' צ"ל מהו העלי' הרי הנשמה גם קודם ירידתה בגוף היתה עומדת למע' באהרי', וכמ"ש חי הוי' אשר עמדתי לפניו, שהיתה עומדת שם באהוי' ובבחי' ביטול, וא"כ מהו העלי' שע"י הירידה כו'. הענין דהנה אחר מ"ת נא' ואנשי קדש

אהיון לי, שנש"י נתעלו בבחי' הקדש כו', והמלאכים אומרי' קדוש קדוש כו', דזהו
 עבודתם שאומרים ג"פ קדוש, דהיינו שי"ב שעות היום הם עומדים בהביטול
 דאמירת ג"פ קדוש, ולכאור' מה שייך עבודה אצל המלאכי', הרי כשבקשו את
 התורה השיבו להם, כלום יצה"ר יש בכם, וא"כ איזה עבודה שייך אצלם, אלא
 הענין דהנה שרש המלאכים ה"ה מבחי' הדבור, וכמ"ש בדבר הוי' שמים געשו
 וברוח פיו כל צבאם, משא"כ שרש נש"י ה"ה מבחי' המח', ישראל עלו במח',
 דהתפרש בין מח' לדבור הוא דהמח' ה"ה לבוש המיוחד כו' אבל הדבור ה"ה
 נפרד מהאדם, וכמו"כ נש"י דשרשם מבחי' מח' ה"ה דבוקי' באוא"ס ב"ה,
 משא"כ המלאכי' דשרשם מבחי' הדבור ה"ה בבחי' פירוד וכמ"ש ומשם יפרד
 הוי' לארבעה ראשים, ע"כ שייך אצלם ג"כ בחי' עבודה, וזהו"ע אמירת קדוש
 שלהם היינו שממשיכים בחי' קדוש, אך זהו רק בחי' קדוש וא"ו, שהוא המשכה
 מבחי' הקדש, דקדש היא מלה בגרמי', וקדוש הוא המשכה מבחי' הקדש, אבל
 בנש"י גא' ואנשי קדש כו', שהם מתעלי' בבחי' הקדש כו', והיינו ע"י קיום
 המצוות, שהם בחי' פנימיות רצון העליון, וע"י קיום המצוות ממשיכים בחי'
 הקדש, כמו ע"י ד"פ דתפילין ממשיכים ד' מוחין עליונים, שהם בחי' מצוות
 עליונות, דהמצוות נק' בשם זריעה וכמ"ש זורע צדקות מצמיח ישועות,
 אשריכם זורעי על כל מיס, ויזרע יצחק בשנה ההיא, ואי' ע"ז אין זריעה אלא
 צדקה, שנא' זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד, דכל המצוות נק' בשם זריעה,
 וכמו ענין הזריעה שזורעין גרעין דוקא שאין בו לא טעם ולא ריח ונצמח מזה פרי
 בטעם וריח, וזהו ע"י זריעת הגרעין דוקא שאין בו לא טעם ולא ריח או
 נצמח דוקא, דכשזורעו בשר הפרי לא יצמח מזה כלום, כ"א דוקא כאשר יזרעו
 את הגרעין כו', והיינו משום דבהעלם יש בגרעין כח הפרי, ע"כ ע"י הזריעה
 נצמח מזה, וכמו"כ המצוות נק' בשם זריעה, דע"י קיום המצוות למטה ממשיכים
 בחי' מצוות עליונות כו', אך הנה בוריעת הגרעין הרי הצמיחה היא דוקא
 כשהגרעין נזרע בארץ, אבל יזרעוהו במ"א לא יצמח מזה כלום, כמו"כ ההמשכה
 שע"י המצוות הוא דוקא כשישראל מקיים המצוות, אבל זולתו לא ימשיך כלום,
 דנש"י נק' ג"כ בש' ארץ, דלמה נק' שמה ארץ ע"ש שרצתה לעשות רצון
 קונה, כמו"כ בנש"י יש בחי' הרצוא והאהבה לאלקות וע"כ כשהם דוקא
 מקיימים התומ"צ, הם ממשיכים בחי' קדש העליון, והמצוות * נק' אור זרוע
 לצדיק, וע"י קיום המצוות אף שהם נתלבשו בגשמיו' אך הרי כל הגבוה ביותר,
 יורד למטה ביותר, וכמו לחכימא ברמיזא, דשכל עמוק שאינו יכול להתלבש
 בדבור ה"ה מתלבש ברמו כו', וכמו"כ אותיות החקוקים על האב"ט אינם ניכרים
 כמו על השעוה כו', וכן פני ארי' אל הימין ה"ה למטה חי' טמאה כו'
 נמשך בחי' קדש העליון, (דלכן נק' נש"י בשם אחותי, דאחותי הוא לשון
 איתוי אלכסנדרית כו', ולכן נק' ג"כ בשם ארץ, וכמ"ש ארץ חפץ), וכן הם נק'
 בשם ארץ כנען, כנען הו"ע מסחר וקנין, וכמ"ש כנעני' סוחרי ארץ, דענין
 הקנין הוא ע"י משיכה וכסף, משיכה הוא מה שמושכים מרה"ר לרה"י, והו"ע
 הברורים, שמבררים הניצוצי' ומעלים אותם מרה"ר לרה"י, שהו"ע המצוות

שנתלבשו בענינים גשמיים, שזהו בחי' אתעדל'ת, ועי'זו נמשך בחי' אתעדל'ע, שהר"ע בחי' כסף כו', דהיינו המשכת בחי' קדש העליון שנמשך ע"י שישראל מקיימים המצוות, ועי'זו הי' כריתת ברית דאברהם אע"ה שע"י קיום המצוות יומשך בחי' קדש העליון.

והנה בענין כריתת ברית מצינו בירמי' שכרת את העגל לשנים וכורת הברית עברו בין הבתרים, וכן באברהם נא' והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגורים, והיינו להורות דכמו ששני החלקי' הם גוף אחד דוקא כשהם ביחד, אבל א' בלא א' הי' פלג גופא, כמו"כ כורת הברית מתאחדים כ"כ עד שאין שלימות לא' בלא חבירו, וא"כ צ"ל בענין הכריתות ברית שלמע' מהר"ע שאין שלימות למע' בלא ישראל. הענין דנשיי נק' תמתי, שפועלים שלימות למעלה כו', דהנה כתי' גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו, וע"פ פשוט, עיר אלקינו הוא ירושלים שלמטה, ושם הי' מאיר גילוי אלקות, דכשם שבא ליראות כך בא לראות, דבביהמ"ק הי' מאיר גילוי אלקות כו', ולמע' ענין עיר אלקינו, אלקינו הוא בחי' שם אלקי', בחי' עולם הדבור, ונק' עיר אלקינו, דכמו העיר נעשה מריבוי בתים ובית נעשה מריבוי אבנים, וכמו"כ הוא בבחי' עולם הדבור, הרי שתי אבנים בונות שתי בתים, שלשה אבנים בונות ששה בתים וכו', אך זהו בחי' שם אלקים לבד, ועיר אלקינו הי' נק' כשמאיר בחי' ש' הוי' בבחי' ש' אלקים, והיינו כשנמשכים בחי' תוס' אורות בבחי' שם הוי', אז מאיר בחי' שם הוי' בבחי' שם אלקי', וזהר"ע גדול הוי' כו', גדול הוא בחי' עצמות אוא"ס, כמא' גדול העולמים הי' שם, וגדול הוי' כו' היינו כשנמשכי' תוס' אורות מעצמות אוא"ס בבחי' ש' הוי' כו', וזהו נעשה ע"י שנשיי מקיימים תומ"צ, שממשיכי' בחי' הקדש דגדול הוא בבחי' א"א ותרי"ג מצות דאורייתא וז"מ דרבנן הם בגימ' תר"ך, שהם תר"ך עמודי אור דבחי' הכתר שממשיכים ע"י קיום המצוות כו' (ולכן הם נק' אנשי קדש, שע"י הירידה למטה וקיום התומ"צ בגשמיות דוקא, עי'זו הם מתעלי' בבחי' הקדש, שהר"ע לאשתאבא בגופא דמלכא (ולכן ארו"ל עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש, צדיקים היינו כללות ישראל המקיימים תומ"צ, וכמא' ועמך כולם צדיקים, ויאמרו לפניהם קדוש, דהיינו שהם יהיו במדרג' הקדש, וימשיכו מהם בחי' קדוש בוא"ז כו'), ולכן נק' גשיי רעיתי פרנסתי, ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים, שממשיכי' בחי' תוס' אורות בשם הוי'). אך כ"ז הוא כשיש קיום המצוות, ואז נמשך בחי' הקדש כו', אבל כשלא יש קיום התומ"צ ח"ו הרי אז לא נמשך בחי' הקדש כו', ועי'זו הי' הכריתת ברית דמשה, דאף בלא קיום המצוות, יומשך ע"י תשובה בחי' יגמ"הר, שמשם נמשך בחי' גושא עון ועובר על פשע, וזהו מ"ש וזכרתי את בריתי יעקוב כו' ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור, דכר"ב דאברהם הוא רק כשנשיי הם בבחי' ארץ, אבל על כר"ב דמשה נא' וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי כו' ולא נו' הארץ דכר"ב דמשה הי' גם כשלא יהי' קיום המצוות, וכמ"ש ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לבלותם, וזהו מ"ש כי לא יטוש הוי' עמו ונחלתו לא יעזוב, ובמ"א נא' כי לא יטוש הוי' עמו

בעבור שמו הגדול, לא יטוש הוי' עמו ונחלתו כו' זהו"ע הכר"ב דאברהם שהי' על ענין קיום התומ"צ, ולא יטוש הוי' עמו בעבור שמו הגדול, זהו"ע הכר"ב דמשה כו'. ובמ"א מבואר דלא יטוש הוי' עמו כו' זהו"ע אל תטוש תורת אמך שהו"ע בחי' תושבע"פ, שמע בני מוסר אביך הו"ע תושב"כ ואל תטוש תורת אמך הו"ע תושבע"פ, דבתושבע"פ הרי התגלות הדינים דתושב"כ, והי' כמו התגלות הולד שהוא ע"י העם דוקא כו', ותורה הו"ע בחי' תשו"ע כו' כמ"ש באגה"ת, וזהו דאי' בת"י דענין כר"ב דמשה קאי על זמן הגלות, דהיינו דכריתת ברית דמשה הי' גם כשלא יהי' קיום המצות, שזהו"ע זמן הגלות כו', וזהו ג"כ מ"ש אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ, דהיינו גם כשלא יהיו ישראל בבחי' ארץ, ומ"מ אעשה נפלאות, היינו ע' ונפלינו, שהו"ע שהמשכה היא לישראל דוקא כו'.

וזהו הנה אנכי כורת ברית, הכריתת ברית דמשה הוא דגם כשלא יהי' קיום המצות, מ"מ ע"י תשובה יומשך בחי' יגמה"ר כו' (וזהו וראה כל העם את מעשי הוי' כי נורא הוא, נורא הו"ע ההמשכה לנש"י דוקא, וכדאי' (יומא ס"ט) ירמי' לא אמר הנורא כו' הן הן נוראותיו כבשה אחת בין ע' זאבים והיא מתקיימת כו') אשר לא נבראו בכל הארץ, היינו גם כשלא יהי' ישראל בבחי' ארץ כו' ומ"מ אעשה נפלאות, הו"ע ונפלינו, שתהי' מ"מ ההמשכה לישראל דוקא כו'.

שיחות

שמחת תורה — פר"ת *

א פרייליכען ניגון (אף בלא תוכן, ומשמע הי' מב"ק שהניגון „אפ קאזאק" יש בו תוכן, גם קנו ריקודים והמעות היו על תו"ת רש"ג' נתן ק' אלפים עבור ריקוד הב', בתחלה נתן רש"ג רק חס"ד אלפים (ע"ב) והוסיף אח"כ ג"פ ע"ב מאות, כי כ"ק א' דע"ב הוא בגימט' בכך, ויש ד"פ ובכך בתפלות ימים נוראים שג"פ בכך האחרונים הוא בגימט' רי"ו שהוא גימט' של גבורה, וע"י שם זה נעשה המתקת הגבורות כו', ואח"כ השלים לק' אלפים, וריקוד הג' קנה כ"ק בעצמו בעד ג"פ ח"י פעמים ח"י, והרשה להשתתף כל הרוצה והשתתפו בו כל המסובים, כ"ז הי' בליל שמח"ת).

א. (בליל ש"ת אחר הקפות בבית הריי"צ שליט"א קודם הדרוש למען דעת אמר כ"ק:) אדם אין בו שינוים, מיט השגה וועט מען דורך גיין, מיט השגה וועט מען ניט פארפאלען ווערען כו' (שאל א' הרי באדם דוקא יש שינוים דדוקא למע' מציור אדם אין שינוים, והשיב) דהאדם אינו משתנה בעצם דבכל השינוים בלייבט ער א' אדם, ואמר עוד דשכלי מביא גם את האוא"ס שלמע' מציור אדם, והו"ע בחי' כי לא אדם ה"ה מביא אותו בבחי' פנימי' כו'.

ב. (ע"ד ניגונים אמר:) צום טיש זאל מען זינגען א ניגון שיש בו תוכן, ורק לריקוד אז ינגנו דוקא

פעורת יום שמחת תורה

אלף, והסכים כ"ק, וא' שזה הסכום יקבלו מב"ש וכשישתחררו אנשי מ' מהנד' יוסיפו הם עוד ע"ז כו' — כל המתנדבים התנדבו סתם על דעת כ"ק, כ"ק התחיל לדבר אודות ענין נתינת המעות לצדקה, עס קען זיין אז אויף זיין צעטעל וועט מען אויך געבען מלמע', (ר"ל כן צריך כ"א לחשוב בעצמו), געוויס, דאס קען מען ניט זאגען, וואָרום המעיין בתפלתו, דאס דארף דאך ניט זיין, וואָס כמו"כ איז

ג. ביום שמח"ת נדבו הכל נדבות על הפאָגראַמירטע אידען, ע"פ הצעת כ"ק, שנתן בעצמו ע"ז ג"פ ח"י פעמים ח"י, ועליהם ע"ד כ"ק, וא' כ"ק שבזכות זה, וועלען מיר ניט ליידען, און זיי וועט ניט שאַטען, הריי"צ שליט"א עס כל התמימים יחיו נתנו ע"ז ע"ב מאות, כ"ק אמר שמעות אלו צריך ליתן כל אחד ממה שיקח מעניניו והצטרכותיו, אַפרייסען פון זיך כו', ב"ש' כהן נתן עבור אנ"ש דמ' ח"י

(1) ר' שמואל ברי' זלמן גורארי.
(2) ברוך שלום כהן ממאסקווא—וארשא.

הוא בנתינת הצדקה שבודאי זהו כלי כו' ואפ"ל שיומשך עי"ז כו' אבל א"ל אז עס וועט געוויס זיין, נאָר זאָגען אז געוויס ניט קען מען ניט, עס קען זיין אז אויף מיין צעטעל וועט מען אויך געבען כו'.

ד. (נמשך בענין הנדבות שאחד א' טכום חצי כו', ואמר כ"ק:) בארון הי' ענין החצאי' אבל בנדבות אצ"ל חצאי' ואפ"ל שלמים, והענין דהארון הו"ע התורה שהיא בבחי' מלמעלמ"ט, ואפ"ל שאחד ילמוד תו' ומ"מ יהי' גשמי', ולכן צ"ל שם ענין החצאי' לסימן כו' (ר"ל שצ"ל לימוד התורה בביטול, כי בעת עסקו בלימוד ה"ה טרוד ועסוק בההשגה ואפ"ל בבחי' ולמשמאילים בה כו', אף שיכוין להלכה, כידוע מא' שלמד שלא לשמה והלכה כמותו, כי עיקר לימוד התורה היא ההשגה כו', ע"כ צ"ל לזה ענין הביטול שע"ז רומז ענין החצאי' שבארון (כמו אמה וחצי וכו') כו') משא"כ בצדקה שהוא נדבת לב, שהו"ע התפלה, מאכט ניט אויס גאַנצע אויך, וויבאַלד דאָס איז מלמטה למעלה, וואָס ער טראַכט וועגען זיך, מאַכט ניט אויס אינגאַנצען ער גיט זיך דאָך אַוועק צו אלקות (דבאם לאו הרי אינו מתפלל כו'), וכ"ה בענין הצדקה כו'.

ה. (התחילו לנגן ניגון א', ואמר כ"ק:) מזה הניגון למדתי אז צום אנהויב דאָרף מען ניט כאַפען קיין מדרי' גבוהות ונעלות, וואָרום אז ער וועט אַנהויבען פון מדרי' גבוהות וועט ער זיין אַ מוטעה, כ"א צ"ל במדרי' התחתונות ואח"כ יבוא למדרי' הנעלות, והנה מה שאנו יודעים, מיר אידען ד. ה. מיר חסידים רופען מדרי'

אין מצות, והגם דאיתא בעכוה"ק' דשכר המצות אינו ענין נסי כי אם ענין שכרי, וי"ל, שבמצות כן הוא לפי שהמצות הם כלים אל האור, ומ"מ גם במצות אין לו' שבודאי יהי' נמשך, כ"א שהמצוה היא כלי, ובאפשר להיות שיומשך ע"י כו', אבל בודאי אא"ל כו', וכידוע המעשה מהשלוחים ששלח אדמו"ר הוקן נ"ע להרה"ק נחום מטשערנאָבעל, ששלח ב' שלוחים ע"ד איזה ענין כו', ובאו אליו ער"ה בזמן מאוחר, מחמת מניעת מעבר הנהר, והר"ר נחום חכה עד בואם, שאז הלך לביהכ"ג כו', ובמוצאי ראש השנה האָט מען פאַרבאַכט און גענומען משקה במסיבתו, וא' הר"ר נחום, בשנה זו יבוא משיח, וכששאל את השלוחים מה הם אומרים ע"י, השיבו, אז ער וועט קומען וועט זיין גוט, וא' ר' נחום שהם אינם כהשוטים שלו, וואָס זיי וועלען זיך שוין פאַקען זיך אין די קאַסטענס, כ"א אז ער וועט קומען כו', והנה ר' נחום בודאי ראה בזה, כיון שאמר בודאי ראה בזה, וצ"ל שבודאי הי' גילויים בשנה היא, וכידוע ממאמר אדמו"ר נ"ע ע"פ ואת האלף ושבע מאות כו' שא' שבשנת תר"ג יבוא משיח, ולפי חשבון הדרוש הי' זה צ"ל בשנת תר"ח, ור"פ רייזעס תיקן בעת מעשה (נאָר דעם רבי'ן פאַריכטען איז ניט שייך) וכשהגיע שנת תר"ח שאל ר' לוויק את כ"ק אדמו"ר בעל הצ"צ נ"ע, איפה הם הגילויים, והשיב לו, זה אינו מספיק לך שבשנה זו יצאו הלק"ת לאור בדפוס, וכמו"כ הוא במא' דהר"ר נחום שבודאי היו אז גילויים, ומ"מ אמרו השלוחים אז ער וועט כו', וכמו"כ

(3) חלק העבודה ספ"ריה, הובא בשליה בהקדמתו עי"ש.

גטעטאן אין א זאך, נאָר אין שכל אין דאָס יע אָנגעטאָן, די זאָך פון שכל אין פאַרשטיין די בולקע (וריקה ממנו בידו) און בכלל גשמיות, אפי' ניט די רוחניות וואָס אין די גשמיות, נאָר פאַרשטיין וואָס איז ניט אָנגעטאָן אין אַ זאָך, נאָר דאָס איז אַז ער איז ניט אַוועקגעגעבען צו מדות, וואָרום דער וואָס איז אַוועקגעגעבען צו מדות, איז כאַטש ער האָט שכל, דערצו איז ער קיין שייכות ניט, און דאָס אַלץ איז ער שולל פון אײַס אפי' דאָס וואָס דער־הערט זיך באַ אַ שכלי, דאָס וואָס ניט אָנגעטאָן אין אַ זאָך, און אַז ער איז דאָס שולל פון אײַס דעמאָלט האָט ער אַ שטאַרקען הרגש אין אײַס, מען מיינט ניט אַ הרגש וואָס מען רופט „מורגש“ נאָר דעמאָלט האָט ער אַ שטאַרקען הרגש אין הפלאה פון אואײַס, איז דאָס אַבער לאחר אַז ער פאַרשטייט דאָס וואָס איז באַ בהתלבשות כו', אַבער אָנהויבען פון מדרי' גבוהות ונעלות, דאָס טויג ניט, דעמאָלט וועט ער גאָר ניט האָבען, ער וועט בלייבען ווי אַ סאַראַקע אויפן פלאַקען, לאַ האַ ולאַ האַ, נאָר מ'דאַרף אָנהויבען פון מדרי' תחתונות דוקא, דהיינו להכניע ולהשפיל אײַע, והוא העבודה דתיקון חצות וק״ש שעהמ״ט, והכוּבד ראש שקודם התפלה, ובזה יאריך לפעול השבירה וההכנעה בהחומריות, וגם בתפלה העיקר בויכוח הנה״ב, והיינו שאינו מאריך בענין אחד ותפלת שמרע כ״א העבודה לפעול הויכוח.

ו. איך חזר איבער נאָך אַמאָל, אַז מען דאַרף אָנהויבען פון מדרי' ה' תחתונות להכניע ולהשפיל ולבטש אײַע כמ״ש בתניא (פכ״ט) שיאמר לו אתה רע רשע משוקץ ומתועב כו', אָנהויבען

תחתונות בכלל הוא העבודה שע״פ טר״ד, ומדרי' גבוהות בכללות הם אהוי״ר עליונים, ביטול רצון שלמעלה מט״ד, אך בכלל זה הוא ג״כ הרגש ההפלאה, וענין ידיעת השלילה שהוא באמת יגיעה גדולה, והיינו ע' השלילה ששולל מהא״ס כל הענינים המושגים, שבא״ס אינם שייכים כלל והו יגיעה גדולה, והיינו לאחר שמשיג כל המדרי' שבאים בהתלבשות שזה אפי' מושג, ושולל אח״כ שבא״ס אינו שייך כלל ענינים אלו הרי יש לו הרגש באוא״ס, והוא לאחר שמשיג מה שבא בהתלבשות בעולמות בײַע, וואָס מען קאָן משיג זיין דעם אור המתלבש באצ״י ג״כ, וואָס דאָ דערהערט מען די גילויים פון אצ״י, דאַרף ער אַבער דערהערען דעם אואײַס הנעלם, וואָס ער איז דוקא נמצא דאָ, ער איז אַרום מיר, דהאור שבא בהתלבשות איז ער ניט אַרום מיר דמה שמתלבש באצ״י אינו מאיר בבריאה, ומה שמתלבש בבריאה אינו ביצ״י וכן מיצ״י לעשי״, משא״כ באור האײַס, שהוא לפני בכ״מ שאני שם, וכמ״ש בסש״ב (פ״ד) שירא למרות עיני כבודו ולעשות הרע בעיניו, והיינו שהוא בעיניו ממש (פאַר אים אין די אויגען) ער איז פאַר מיר און איך בין פאַר אים, דוהו בעצמו״ אואײַס, משא״כ באור המתלבש כו', ומ״מ עיקר ההשגה הוא באור המתלבש דוקא ולאחר שמשיג את האור המתלבש כו' ה״ה שולל כ״ז מאואײַס, איך שבאײַס אינו שייך כל הענינים האלו, איר ווייסט וואָס איז אַ שכלי, ואמר ריײַצ שליט״א — פעה — ואמר כ״ק, איך ווייס וואָס איז אַ שכלי — איך האָב אין זיך אַ שטיקל אמת, איך ווייס יע וואָס איז אַ שכלי, אַ שכלי דערהערט אײַדעלקייט, דאָס וואָס איז ניט אַנ-

אין געווארען א טעלעגראפנע און א טעלעפאנע וועלט מ'מאכט אויף גיך, מ'הויבט אן מיט הויכע מדרי, נאך אין עבודה גייט ניט אן קיין התחדשות, עבודה נעמט דאס ניט צו, אין עבודה דארף מען אנהויבען מיט מדרי' ה' תחתונות דוקא כו', הלל האט געזאגט אין שמחת ביה"ש אם אני כאן הכל כאן, און עס איז פראן די מדרי' ה' תחתונה איז אלץ פראן, ווארום ער האט דאס געזאגט מחמת שפלות כו', רשב"ץ הי' אומר, און אלול הויבען אן די יונגע הענדעלעך אויך קרייען איז זאלען זיי קרייען, אין אלול אין תשרי, אבער נאכדעם הויבט זיך און דער ויעקב הלך לדרך, דארף מען וויסען, און מען זאל ניט אנהויבען מיט מדריגות גבוהות ונעלות נאך מיט נידעריגע מדרי' דוקא, תיקון חצות, קשעהמ"ט וכו' מיט שבירה, הכנעה, ביטול ולבטש א"ע כנ"ל, וואס דאס איז די מדרי' התחתונה, דעמאלט האט ער דאס, און דא איז מאיר די העכערע מדרי' — (שאל א' מהשואלים (א"ש) ביאור הדבר, והשיב כ"ק שמדבר הכל בענין השגה והתבוננות) — דבזה, במדרי' התחתונות מאיר לו המדרי' העליונה, הא' דבמדרי' התחתונות גופא יש כמה מדרי' ואופנים, והיינו שמדרי' התחתונה היא באופן נעלה, וגם שמאיר לו המדרי' העליונה, רק איז שמשגי מדרי' העליונה, דהשגתו והתעסקותו הוא רק במדרי' התחתונה כ"א שנרגש (עס הערט זיך שוין) אצלו מדרי' העליונה כו', אך במדרי' שבערך כו' — (בענין ההכנעה ושפלות שאל השואל, הרי לכאן איז ענין השגה כו', אמר כ"ק:) אפשר י"ל, שזה מדריגה תחתונה דאס איז א נידעריגער פאל, שאין שייך בזה כ"כ שבמדרי' התחתונה

טאן מיט זיינע חומרות מכניע זיין זיך, אין תיקון חצות ק"ש שעהמ"ט, און אזוי קודם התפלה טוט ער אין דעם, והיינו לפעול השבירה בהחומרות, ובתפלה עיקר התעסקותו בויכוח ה' חומר, דעמאלט האט ער דאס און בא אים איז מאיר שוין די העכערע מדרי', עס איז שוין מאיר, ווארום עס איז א כלל און דאס וואס וועט זיין איז שוין פאראן, משא"כ כשיתחיל במדרי' עליונות האט ער גארנישט, מ'דארף פארשטיין די זאך מבית ומחוץ און מען הויבט אן פון מדרי' גבוהות האט ער גארנישט לא הא ולא הא, און און ער הויבט אן ממדרי' התחתונות האט ער בזה ובבא, מדרי' התחתונה האט ער, און עס איז אים שוין מאיר די העכערע מדרי', וואס אמאל האב איך דאס און געהערט כו', און דאס האב איך גענומען פון ניגון, דא איז פריער נידעריגע פעל און דער נאך הויבט זיך און א הויכער פאהל, דער מחבר פון ניגון איז ר' אהרן שו"ב מניקאלאיעוו (כ"ק שמע, איך שר' שלום שו"ב מניקאלאיעוו נגן אותו במתינות מאד והאריך מאד בכבות הראשונות, ותמה כ"ק מדוע הוא מאריך כ"כ בהם, ואח"כ אמר:) איך האב זיך געכאפט און ער איז גערעכט אזוי דארף זיין, מען דארף אנהויבען פון נידעריגע מדרי' און דערנאך העכערע, פון דעם ניגון האב איך דאס גענומען.

ז. איך האב דאס פריער אויך גע' וואוסט, ווארום און מיר זיינען געווען יונגע לייט האבען מיר אנדערש ניט געוואוסט, נאך אזוי, און מען דארף אנהויבען מיט מדרי' התחתונות — האט ער די מדרי' און בא אים איז מאיר די העכערע מדרי', נאך איצט

אים, און דאָס אַלץ בין איך שולל פון עצמות, ווי אין עצמות אין דאָס ניט שייך, האָב איך אַ הרגש אין א"ס און איך וויל עם, ובאמת אינו שייך לוי איך וויל, דוזהו מבוקש, כ"א איך בין אַוועקגעלייגט און איבערגעגעבען צו אים, נאָר איבערגעגעבען איז אויך ניט שייך כ"כ לומר, לפי שזה במדרי' שכלי, רק יתכן ע"ז, איך האָב אַ הכרה אין דעם און איך בין בטל צו דעם, און איך בין טאַקע עובד מיט דעם, וא' עוד הפעם, איך בין יע שייך צו דעם, אַז דו וועסט זאָגען אַז איך בין ניט שייך וועל איך דיך כו'.

ט. (הפסיקו זמן רב, ונגנו, ובאמצע הפסיק וא'): פאַרשטיין חסידות דאָס וועל איך אַלע מאָל, כל זמן קיום נשמתי בגופי וועל איך פאַרשטיין חסידות אי"ה, סיידען ח"ו כו' נאָר איצט וויל איך זיין ווי חסידות, איצטיגע וויילע וויל איך זיין ווי חסידות כו'.

מאיר אצלו מדרי' העליונה. (שאל א' ינ"ת) מענין שלפעמים צריך ללמוד דוקא ענינים גבוהים שלמע' ממנו, והשיב:) זה שייך בהשגה מגושמת, שצריך ללמוד ענינים גבוהים לפעול בו שבירת הגשמת שכלו כו'.

ח. (שאל עוד, ואמר כ"ק) וואָס הייסט איך בין ניט שייך צו השגה? איך בין יע שייך צו השגה! אַ האָ! איך בין שייך צו השגה! ער מאַכט מיר פאַר ניט שייך כו', איך בין יע שייך כו' וכו', און אפי' דערהערען דעם בלתי מושג בין איך אויך שייך, וואָס צו עצמות א"ס זיינען אַלע שייכות, איך קען צוקומען צו עצמות בבי' אופנים: הא' הוא, מיט ניט איך, איך בין ניטאָ, און מיט דעם קום איך צו, צו עצמות, והוא בביטול רצון שלמעלה מטו"ד, ניט מיט טו"ד, והבי' הוא ע"י שכלי, אַז וויפיל ער האָט זיך אַראַפֿ-געלאָזען אין פאַרשטאַנד פאַרשטיי איך

י"ט כסלו — פר"ת *

שטייט, להפקיר הכל בשביל לדבקה בו ית', נאָר באמת מיט יעדער כפי' כו' טוט מען עפעס כו', נאָר דאָס פאַרשטייט מען אַז ער דאַרף ניט זאָגען שישו בני מעי, דאָס טויג ניט, נאָר ער דאַרף וויסען אַז אין דעם פרט האָט ער זיך כופה געווען האָט ער דאָס, דאַרף ער דאָס האַלטען, און גיין ווייטער, און כופה זיין זיך אין אַנדערע פרטי' כו', ניט סתם אָן פרטי' — דאָס איז עבודה מקיפּי, און היצוני' ניט פנימית כו', והפסיקו בניגון.

א. עיקר העבודה היא הכפי', שצריך לכוף את עצמו בכל דבר בפרטיות, צריך להיות הכפי' תמיד, ומעט מעט, ער וויל דאָס, זאָל ער דאָס ניט טאָן, דערנאָך וויל ער נאָך עפעס, זאָל ער זיך ווייטער כופה זיין און ניט טאָן, יעדער זאָך בפרטיות וואָס דאָס איז עבודה פנימי', אין יעדער פרט כופה זיין זיך און אַזוי וועט ער זיך ביסלעך-ווייז דורכטאָן, היינט די כפי' אין דעם פרט, האָט ער דאָס, און מאַרגען נאָך אין אַ פרט האָט ער נאָך, און אַזוי ווייטער, דער טאַטע האָט אַמאָהל גע-זאָגט הענדלען, אין תניא פרק מ"ט

ב. פוילישע זיינען בטל, איך ווייס דאָס, פוילישע אַז זיי גייען אַריין צו אַ רבי'ן זיינען זיי בטל לגמרי, אונזערע

זיינען ניט אזוי, ער איז ניט בטל, ער וויל הערען ער וויל נעמען, ער איז ניט בטל, נאָר דערפאַר איז אָבער אזוי, פּוילישע איז בעת אַז ער איז באַ דעם רבי'ן איז ער בטל לגמרי, אָבער אַז ער גייט אַוועק פּון רבי'ן האָט ער גאָר ניט, ער איז ווי ער איז געווען פריער, בעת מעשה איז ער טאַקע בטל אָבער נאָך דעם ווערט ער צוריק דער זעלבער, מיר — איז בעת מיר זיינען באַ דעם רבי'ן זיינען מיר ניט בטל, וואָס עפעס בטל איך בין פאַראַן איך דאַרף דאָך הערען, נעמען כו', נאָר דערפאַר אָבער נאָכדעם אַז ער גייט אַוועק איז דעם פרט וואָס ער האָט גענומען בלייבט באַ אים און ער טוט מיט דעם, ער איז זיך כּוּפּה אין דעם פרט, כּמּה פעמים ביו ער צוֹ ברעכט אים, ער פּוּעל'ט אויף אים דערנאָך נעמט ער זיך נאָך פאַר אַ פרט כו'. — הפסק —

ניט פּנימי כו'. — און טוט מיט אים כו', אַ כּפּי אין אַ פרט אַז וואָס ער וויל זאָל ער ניט טאָן, דערנאָך נאָר אין אַ פרט, און וואָס ער האָט אָפּגעטאָן, האָט ער, נאָר געוויינלעך שישו בני מעי דאַרף מען ניט זאָגען, נאָר וואָס ער האָט אָפּ געטאָן האָלט ער און טוט ווייטער, און אזוי מעט מעט טוט ער דורך כו', אַ עלטערער, ער, אַז ער איז באַ אַ רבי'ן, ער איז גאָר ניט בטל, ער איז אַ בעל מוחין, ער דאַרף הערען און פאַרשטיין וואָס מ'זאָגט, און דערנאָך טוט ער שוין אַליין ווי מ'דאַרף, דער עיקר איז טאָן אַליין מיט אַ הרגש פּנימי, ניט יוצא זיין מיט מקיפים, אַז מ'טוט ניט ווי מ'דאַרף איז מען פאַרבעס וועט מען דערפאַר געבען גיהנם — (אמר רש"י אונזער גיהנם איז בעסער פאַר זייער גן-עדן, והסכים כ"ק) — נאָר מ'דאַרף טאָן ניט יוצא זיין מיט מקיפים, עס איז אפילו ביטול, נאָר עס איז אָבער ניט פּנימי כו'.

אונזערע זיינען ניט בטל, אַ פּשוט'ער אַז ער גייט אַריין צו אַ רבי'ן איז הערט ער וואָס מען זאָגט, אָבער ער איז ניט בטל, ער פּאָלגט וואָס מען הייסט, פאַרשטייט מען, אַז ניט איז ער דאָך אַ פאַרן, אָבער מער ניט וואָס ער פּאָלגט, בטל איז ער ניט, אַ מיטעלער אַז ער גייט אַריין, ער נעמט באַ דעם רבי'ן אַ ענין פּרטי מיט וואָס צו טאָן אויף איבער אַ יאָהר, אַ צווייטען מאָל, נעמט ער נאָך אַ ענין, מיט דעם פּריערדיגען ענין האָט ער שוין דורכ-געטאָן וויפיל ער דאַרף, נעמט איצט אַ אַנדער ענין — (אויב ער האָט מיט דעם ערשטען ענין ניט דורכגעטאָן איז ער אַ פאַרן, מ'רעדט אַז ער האָט יע געטאָן מיט דעם וואָס ער האָט גענומען, איז איצט נעמט ער נאָך אַ

ג. (שאל א' ר' יי"ב הלוי: אהבה דבכל מאדך איז דאָך ביטול, ביטול במציאות, והשיב כ"ק: יע, אהבה דבכל מאדך איז ביטול במציאות, דאָס האָבען מיר, נאָר בכח, דער עיקר עבודה איז אין אהבה פון בכל לבבך ובכל נפשך, ביטול במציאות האָבען מיר מער ניט אַז בכח, בפועל איז די עבודה פון בכל לבבך ובכל נפשך, איך האָב מצייר געווען זיך דעם ענין פון מס"ג על קדה"ש, אין ק"ש דאַרף מען דאָך מקבל זיין אויף זיך, אַז אויב מ'וועט נויטען אויף כפירה ר"ל וועט מען זיך מוסר נפש זיין אויף דעם, האָב איך זיך געפרואווט מצייר זיין אַ ענין פון מס"ג, אפי' ניט סרקו בשרו במטרקות של ברזל, נאָר וואָס עס ווערט דער-

מאנט אין ספרים א מעשה מיט איינער וואס מען האט זי אויסגעשמירט מיט האניק און אוועקגעשטעלט פאר בינען, אז איד האב זיך דאס מצייר געווען בין איך ארויס פון א כלי, עס ווילט זיך זייער ניט ליידען, דאס איז אלץ בכח, נאר בזה גופא, מצייר געווען זיך געהענטער דעם פועל איז דאס אויך זייער כו', נאר מס'ג דארף דאך זיין, איז ממילא אין ק"ש, אין הוי' אחד צי אין בכל מאדך, איז מען מקבל אויף זעך אז טאמער וועט מען ח"ו גויטען צו טאן א ענין וואס היסך פון אלקות וועט מען זיך מוסר נפש זיין, נאר מ'דארף בעטען דעם אויבערשטען אז ער זאל אונז היטען דערפון דאס דארף מען ניט וועלען, אז עס וועט ח"ו קומען דערצו, וועט מען זיך מוסר נפש זיין, פארשטייט מען, נאר וועלען דאס דארף מען ניט, רחמנא ליצלן כו' — איז בכח האבען מיר ביטול במציאות, די עבודה איז אבער אין בכל לבבך ובכל נפשך, וואס מען דארף טאן מיט א הרגש פנימי, כופה זיין זיך אין יעדער פרט, ביז וואנען עס וועט פועל זיין אז ער וויל טאקע שוין ניט די זאך, ווארום דער עיקר איז דאך ניט נאר דער ניט טאן, מיר זיינען דאך ניט קיין עוברי עבירה ח"ו, וואס מען טאר ניט טון מען דאך ניט, נאר מען מיינט דאך אז וואס מען דארף ניט — ניט נאר וואס מען טאר ניט — זאל ער טאקע ניט וועלן, און דאס איז דער עיקר עבודה איצט, מען דארף טאן מעט מעט כו' אין ביטול במציאות אזוי איז גאר ניט.

ה. אמר כ"ק איך וויל מאכען א ביסעל געלט, אני בצדק אחזה פניו, מ'דארף געבען צדקה, איז אזוי דריי מאל קלייב איך געלט שמחית, י"ט כסלו און פורים, שמחית איז אויף תורת, לבד היינטיגען יאהר איז געווען נאך אויף א ענין פרטי אויף די פאג"ד ראמירטע כו', פורים איז אויף מיינע ענינים, איך האב ענינים וואס איך דארף אויף זיי האבען געלט כו', י"ט כסלו קלייב איך אויף ביידע זאכען, אויף תורת און אויף מיינע ענינים, און איך צוטייל דאס, איך צוטייל זיי ווי א ערלעכער מאן, אזוי דוכט מיר, ואמר ענה: נו, נגידים האבען דאך קיין געלט ניט, געלט האבען קבצנים, נגידים זיבען צעטלען איך בין א קבצן און איצט בין איך א קבצן וויל איך קלייב דאך, האב איך געלט גיב איר, ונתן נדבתו בידו הק' (רש"ג נתן צעטעל על סך קרוב למיליאן רוי"כ) ואח"כ נתן כ"ק עבור אנ"ש דמאסקווע עשרת אלפים, וברכם שיוכלו לשלם בעצמם כו'. (אחדים בקשו ברכות, והשיבו:) איך בין קיין פוילישער גוטער איד כו'.

ד. (שאל רח"ה הרי כתיב ואמונתך בלילות, והמתין כ"ק מעט ואמר:) יע, עס שטייט טאקע להגיד בבקר חסדך

כו', וזהו אדם ובהמה תושיע הוי', ר"ל כשאדם מגיע לבחי' בהמה, ר"ל כמו שהבהמה אין לה שכל כ"א יש לה חיות דחיות הוא מאלקות כן גם האדם שהוא בר שכל, יבא לזה שירגיש שהוא חי מאלקות או תושיע הוי', דאדם ובהמה דוקא תושיע הוי' כו' — (פנה לה-רצבינער, ואמר לו) איר פאָרשטייט? איך רייד מיט אייך ווילע זיי (ר"ל שאר האורחים שבאו עמו) ווייס איך ניט צי זיי זיינען בעלי שכליים, אויף אייך האָב איך געהערט (אליין ווייס איך ניט איך האָב מיט איך קיינמאַל ניט גערעדט אין דעם, נאָר איך האָב געהערט) אַז איר זייט אַ בר שכל. וא' עוד הקדמה א' צריך אני להקדים מה שאי' ההפרש בין הרמב"ם ז"ל ובין אריסטו, שהרמב"ם העמיד את הנקודה תחלה ואח"כ עשה את העיגול ואריסטו עשה העיגול ואח"כ רצה לבא להנקודה, וממילא הרמב"ם שהעמיד הנקודה תחלה, העיגול יצא אצלו בכי טוב שהי' מדויק היטב סביב להנקודה, ר"ל שהוא העמיד תחלה את היסוד, שהוא האמונה, ואח"כ עשה את העיגול ר"ל שהתעסק במושכלות ע"כ העיגול הי' בטוב, ר"ל שגם השכל שלו הביא להנקודה, אבל בלא נקודה הנה העיגול יכול להיעשות באופן שלא יהי' כלל נקודה, ובהכרח שהשכל ילך בדרך עקלתון כיון שאין מי שיבחננו ועור זאל איהם קאנטראָלירען, דמי שיש לו הנקודה האמיתית הי' אינה מניחה אותו לנסות מדרך האמת ושכלו הולך בדרך האמיתי, אבל בלא נקודה השכל בעצמו יכול לילך מי יודע וואו.

מען דאַרף דאָס מתנגדים ניט אויס-
זאָגען כו', די תלמידים פון מגיד,
הרה"מ ממעזריטש, זיינען געקומען

פוילישע ווינשען כו' (לפאָלי א' שאביו
כותב במכתב לכ"ק שראה נסים נגלים
ממש כו').

ואו. (בסוף הסעודה באו: הראבינער
ג. י. ש. מטשערניגאָו וא' מפטרגרד
ועוד א' מאיזה אסיפה כללית, ואמר
כ"ק:) הנה את הדא"ח אחרתם כו',
ואמר איזה דברים: הנה בעיקרים א',
דתכלית הדצח"מ הוא לעלות למה
שלמעלה מהם, דכל דבר הרי עיקר
התכלית שלו הוא שיעלה למה שלמע'
ממנו, תכלית הדומם לעלות בצומח,
היינו מה שצומח ממנו כו', תכלית
הצומח לעלות בחי, היינו מה שהחי
אוכל ממנו וניזון בו שנכלל בהחי,
תכלית החי לעלות במדבר היינו מה
שהמדבר אוכל ממנו וניזון בו שנכלל
בהמדבר, ותכלית המדבר לעלות למה
שלמעלה ממנו, דהיינו מעלת המדבר
ה"ה מה שהוא בר שכל, שזהו מעלתו
על הדצ"ח, ותכלית המדבר שיעלה
למה שלמעלה מהשכל, ר"ל שיגיע
לענין האלקות, שזהו למעלה מהשכל
בעצם כו', כן כתוב בעיקרים, ואנו
אומרים, ר"ל חסידות זאָגט אַזוי,
תכלית המדבר שיגיע לבחי' חי, דהנה
החי הוא חי בלא שכל וממה הוא חי
הוא חי מאלקות, דחיות הוא בחי'
אלקות, דלבד אלקות הרי לא שייך
חיות, וחי' הוא דוקא מאלקות, וכמ"ש
הווי' אלקים אמת הוא אלקים חיים,
וא"כ הבע"ח שאין לו שכל, והוא חי
הרי ניכר שהוא חי מאלקות, וזהו
תכלית המדבר שהוא בעל שכל, שיגיע
לבחי' חי, ר"ל שידע וירגיש —
דהמדבר הי' בעל שכל והוא יכול
להרגיש זאת — שהוא חי מאלקות

(4) ראה שם מ"ג פ"א. והוא בא"א קצת
ממה שרש"ם המעתיק כאן.

הוֹסְפוֹת

נתבייש מזה, אמר כ"ק: צריך לידע שמהנה אפילו פסולת גמור הוא מובחר משאר כו'.

ה. (שאל סטודענט שהי' עם ה' אורחים הנ"ל הרי מעלת האדם על החי הוא בזה שהוא בר שכל, ולמה ה"ה נק' מדבר, הי' צריך להקראות משכיל כו', והשיב כ"ק: ענין הדבור הוא האותיות, והנה האותיות הרי יוצאות מהמוצאות, בומ"ף מהשפתיים, גיכ"ק מהחך, דטלנ"ת מהלשון, אהח"ע מה" גרון וכו', והנה אין התהוות האותיות מהמוצאות, דאם הי' התהוותם מה" מוצאות הי' צריך לכוון את המוצאות בשכיל לדבר, ואנו רואין שאינו כן, שצריך רק לחשוב מה לדבר והמוצאות מתנענעים ממילא כפי שצריך, וכן התינוק איצ' ללמדו איך לנענע ה' מוצאות, כ"א את האותיות כו', וממילא מובן שהאותיות ישנם קודם להמוצאות כו', והנה ראשית הגילוי מהנפש הוא השכל, ר"ל ראשית גילוי פנימי מה" נפש הוא השכל, דמה שמבין בשכל שהוא טוב, ה"ה נתעורר ברצון לזה ומה שמבין שהוא רע ה"ה שונא, דה' מדות נמשכים מהשכל ומהמדות נמשך למחדו"מ כו', ובהשכל אנו רואים שיש אותיות, דהשכל ה"ה מלוכב באותיות, אבל מ"מ אין התהוות האותיות מהשכל, דאם היו האותיות מעצם השכל, הרי הי' צריך להיות לכל שכל אותיות שלו, שה"ה עצמותו ואנו רואין ששכל א' שבועלי שכלים משיגים אותו בשהו וזה אומרו באותיות אלו וזה אומרו באותיות אחרים, דזהו מפני שהאותיות רק מלבישים את השכל שהשכל מתלבש באותיות אבל עצם האותיות שרשן מלמעלה מהשכל, והוא דיש נר"ג ח"י כדאיתא במד"ר חמשה שמות נקראו

צום מגיד האָבען זיי דורכגעטאָן דעם מורה נבוכים, במורה נבוכים יש הרבה שכל כידוע, וויילע שכל דאָרף זיין, מען דאָרף האָבען ידיעה אין אלקות כו', וכמ"ש השל"ה ע"פ זה א-לי ואנוהו דר"ל דכשהוא זה א-לי, דהיינו שמישיג אותו אז ואנוהו אני והוא עמו ביחד, אבל כשהוא בבחי' אלקי אבי, דהיינו שהוא רק בבחי' אמונה לא בבחי' השגה, אז וארוממנה, ר"ל שהוא מרומם ממני כו', האָבען זיי דורכגעטאָן דעם מוי"ב כו', וכ"ז הביאם לידי השגה באלקות ולתוקף האמונה דוקא מפני שהם העמידו את הנקודה תחלה, וע"כ לאחר כל השכלים דוקא, בא לבחי' החי ר"ל לההרגש שהחיות הוא אלקות, שזהו אדם ובהמה תושיע הוי' כו'.

ז. (אדמו"ר אמר לי, ש. כי הוא אינו דומה כלל לאבי זקנו הררי"ל בן הצ"צ) אדמו"ר האמצעי הי' אומר עליו דא"ת וקראו מ"יין שטענדער" ובימי היו"ט האורחים הבאים להצ"צ ג"ע קודם נסיעתם היו הולכים לקבל ברכת הפרידה מכל בני הצ"צ, וכ"כ הי' שהאורחים היו באים להררי"ל ומדברים עמו, והוא לא ידע מזה כלל, שהי' עמוק ותפוס במוחו בדא"ח (אבל נכדו זה, לבד שבדא"ח אינו שייך לומר עליו כלל ענין זה, שהרי גם בענינים שלו אין לו חוש ההעמקה כ"כ, אמר הפעטרגרדי שהוא נכד רא"ה שמשטארשעלי, אמר כ"ק ע"ז כי זהו הפסולת כו', דכל הטוב בירר רא"ה ז"ל, דמי שאינו גדול כ"כ ואינו מברר כל הטוב גם אח"כ בהפסולת יש מעט טוב אבל מי שמברר כל הטוב — דהרא"ה הי' גדול מאד אף כו' — הפסולת שלו הוא רע גמור כו', (הפט')

(5) בעשרה מאמרות ריש מאמר א.

שרש האותיות, וע"כ לכל בר שכל יש אותיות שלו, אף דמשיגים דבר א' מ"מ זה אומר באותיות אלו מפני שנפשו נותנת לו אותיות אחרים, וע"כ נק' האדם מדבר אף שיש לו מעלה על הבע"ח במה שיש לו שכל, מ"מ אינו נק' שכלי או בעל שכל, כמו שנק' בע"ח מפני שעיקר מעלת האדם הוא האותיות שיש בנפשו שאין בנפש שאר הבע"ח ולכן נק' מדבר, מדבר הוא ל' מפעיל, ר"ל לא ענין הדבור שיוצא מהמוצאות, כ"א שהוא פועל את הדבור, דהיינו שנותן אותיות מעצם הנפש שלו, וזהו עיקר מעלת האדם שיש לו עצם הנפש שיש בה אותיות, וע"כ נק' בשם מדבר שזהו"ע שלמע' מהשכל כו'.

לה נר"ג ח"י וכו', נר"ן הוא השכל כו' וח"י הוא עצם הנפש שהו"ע כללות החיות דהאדם, שהאדם חי, דהשכל והמדות וכו' זהו כחות פרטים, והרי יש חיות כללי שמחי' את הגוף גם כשאין לו שכל כמו הקטן שאין לו שכל, או הגדול בעת מחלתו אין לו או שכל והרי הוא חי שזהו מצד ח"י שהוא עצם הנפש שנמצא בד' אמות של האדם — דלכן ד' אמות של האדם קונין לו דד"א הוא מקום עצם הנפש — מקום שיכול לפשט את הידים למע' מראשו, ומשם שרש האותיות שהוא מעצם הנפש — באמת גם ח"י אינן עצם הנפש, דבמד"ר אומר חמשה שמות נקראו לה נר"ג ח"י א"כ גם ח"י הוא רק שם להנפש, אך היינו אם נאמר דח"י הוא עצם הנפש — ומשם

פורים — פר"ת *

(קטע ממכתב)

מאד, אשר אז הי' הי' נכנסים בהחבא, וכה נמשך עד פורים, בפורים נתקבצו כולנו לביתו לעת הסעודה, והודיעו אותנו שהאדמו"ר נ"ע לא ישב עם הנאספים רק איזה שעות ובלא פרסום, רק שיאמר דא"ח ואח"כ ילכו כאו"א לביתו. כי אז הי' איסור גדול מה' ממשלה שלהם להתקבץ יחד ובפרט במשחה אשר זה הי' מהדברים היותר חמורים, ובכ"ש אשר שם נתקבצו מאנ"ש העשירים, אשר זה הי' דבר מסוכן מאד, ועד שבאו לבית רבינו נ"ע ישבו בהחבא שלא ידע שום איש מהם, ועוד שאז הי' איסור לילך בלילה יותר מג' שעות, ממילא מובן שאופן ישיבתנו בסעודה הי' בכיווץ ובחטאי וכאו"א חשב לברוח תיכף לביתו, אך כמו חצי שעה לאחר הנטילה לסעודה

בהתחלת חודש טבת תר"פ, כשהתחיל מחנה הכולשעווי' להתקרב לרֶאָסטָאָו התחילו לחשוב בבית רבינו שיעקרו דירתם מרוסי', שהה איזה זמן עד שהסכים רבינו נ"ע לעשות ההכנות לגסיעה ובין כך נכנסו הבאָלשעווי' לרֶאָסטָאָו וממילא נתבטל הדבר. בר"ח התפללנו אצל כ"ק אדמו"ר נ"ע, אחר התפלה קרא אותי כ"ק לחדרו ואמר לי: תאמר משמי לאנ"ש שאני מבקש אותם שלא ילכו אצלי לא להתפלל ולא לדא"ח ולא ליחידות ובד"כ שימעטו לילך אצלי כי אין אני רוצה שידעו האַבְלשעווי' עדכ"ז, תיכף מסרתי זאת לאנ"ש וכמעט שכל העת לא הלכנו לביתו, רק אם הי' מזדמן ענין נחוץ

כשאמר רבינו ג"ע לחיים לכל הנאספים
 ראינו השתנות, שממש כמו רוח אחר
 נהי', לקח מכיסו סכום נכון מעות
 וקרא לא מאנ"ש ואמר לו שיביא
 משקה וכל הנאספים יקחו משקה ויהיו
 שמחים, וגם ציוה לכולם שינגנו והוא
 בעצמו התחיל לנגן והקול הי' הולך
 ונשמע בחוץ — דירתו היא במקום
 היותר מפורסם בעיר — אנחנו
 נתפעלנו מאד על המחזה הנורא אשר
 הראה לנו רבינו ג"ע, אך מגודל ה-
 שמחה לא הבטנו על שום דבר וכולנו
 התחלנו לנגן, וגם כ"ק הביט על כאר"א
 וציוה שיהי' שמחים. הרבנית שתחי'
 ראתה הסדר החדש שנתהווה, חרדה
 מאד ובקשה שיראו להשתיק הדבר,
 אך מי יעז לילך נגד רוחו של רבינו
 ז"ל. וגם בנו יחידו הוא כ"ק רבינו
 אדמו"ר שליט"א פחד שלא יהי' מזה
 איזה סכנה על רבינו ג"ע, וכשראה
 רבינו ג"ע שהוא בפחד, לקח אותו
 בידיו הקדושים ואמר לו בזה"ל: יוסף
 יצחק האב קיין מורא ניט, מיר וועלען
 גאנץ זיין, איך מיין ניט גאנץ זיין
 בתדרי חדרים, איך מיין אז מיר
 וועלען גאנץ זיין מיט אונזער גאנצער
 יציאה והתפשטות, עכ"ל הקדוש (ותבינו
 על מה ירמזון הדברים). ופניו הי'
 מבהיל וראו שממש אינו בזה העולם,
 והי' הרבה גילויים ודרש הרבה דא"ה,
 ואח"כ נעשה רעש בבית ששמעו שבנה
 הלילה נעשה גזירה שיהי' חיפוש כללי
 בעיר, ממילא נפל פחד על כל האנ"ש
 ולא ידעו מה לעשות. אך רבינו ג"ע
 לא הניח להפסיק אפילו רגע אחד
 מהשמחה והניגונים וראינו שהענין הוא
 משונה ופלאי, ולא הי' שום פעם באופן
 כזה, וממש ראינו מופתים גלויים ממנו
 בזה הלילה, כמו שאכתוב. בנו יחידו

הוא כ"ק אדמו"ר שליט"א, הי' בכל
 הלילה כמו אראפגעפאלען ביי זיך.
 ואח"כ נשמע שאנשי החיפוש מה-
 באלשעווי' באו לבית רבינו. מובן
 שנפל הפחד על כולם ולא ידעו מה
 לעשות. אך רבינו ג"ע לא קם ולא זע,
 וצוה לכולם שלא נזח ממקומינו ולא
 יפסיקו אפילו רגע רק ינגנו כמו קודם,
 והוא דבר דבריו בהמשך הענין כמו
 מקודם. כשנכנסו האבלשעווי' לבית
 ורצו לעשות חיפוש, השיבו להם ש-
 לרבינו אין לו פנאי עתה כי הוא יושב
 עם אנשים. שאלו באיזה זמן יבואו,
 והשיבו להם בעוד איזה שעות, ואו
 יפסיק מהענין שלו וכו'. והלכו מהבית.
 בעוד איזה שעות באו עוד הפעם. מובן
 שאז היינו כולנו בשמחה גדולה כבר,
 על השולחן היו בקבוקים ממשקה וגם
 על השולחן הי' מונח מעות מהנדבות
 שנדבו בעד הישיבה וכדומה. וכשמעו
 שהם הולכים עוד הפעם, רצו מהנאספים
 להסיר הבקבוקים וגם המעות, אשר זה
 הי' סכנה גדולה. וצוה כ"ק ג"ע שלא
 יעשו שום דבר ולא ישנו שום דבר.
 ואמר בזה"ל: איך, ווי איך שטיי אין
 דעם מצב, האב איך כלל פאר זיי קיין
 מורא ניט. כשנכנסו ובאו נגד השלחן
 אשר ישב כ"ק ג"ע הסב פניו מעט
 מהם, ופנה ראשו לצד אנ"ש ואמר
 בזה"ל: נו, מ'דארף אנהויבען ריידען
 חסידות וועלען זיי גאר בטל ווערען.
 והתחיל תיכף לומר המאמר: ראשית
 גוים עמלק ואחריתו עדי אבד וכו'.
 והענין הי' מה שקליפות הם העדר
 המציאות ואינם מציאות אמיתי וכו'.
 המה עמדו זמן רב והביטו עליו, ואחר
 כך הלכו משם ולא דברו מאומה. כה
 ישבנו שם עד לערך שעה רביעית
 קודם אור היום.

פורים — פר"ת, ראסמוב *

בשעודה, ר"ד בקיצור

א. (כשהתחילו לנגן צוה הריי"צ שיחי' שינגנו בחשאי באופן שלא ישמע בחוץ, וכ"ק לא אמר ע"ז כלום כעבור שעה פנה כ"ק להריי"צ שליט"א, ואמר:) שמח"ת האבען מיר גיוונגען מיר האבען ניט געוואוסט אז עס וועט זיין אויף דעם קטרוגים, און מען וועט דאס דארפען פארענטפערען, האבען מיר געזונגען און געטאנצט, וויל איך יעצט אויך זיין אזוי, איצט ווייסען מיר שוין, אז עס קאן זיין קטרוגים אויף דעם, נאָר איך וויל זיין ווי יעמאַלט, דענסטמאַל האָט אויך ניט געשאַט וועט איצט אויך ניט שאַטען אײַה, איי, איצט ווייסען דאָך נו איז דאָס אַ נסיון. (כש' הריי"צ שליט"א הרבה לסרב, ולהפצירו דחאו בדברים כו', ואמר להמנגנים, זינגט הויך כו', ואח"כ אמר הריי"צ שליט"א ע"ד משקה שכבר חפשו בעיר ולא מצאו, ואמרו להם אז עס איז ניטאָ, ואמר כ"ק:) במציאות איז ניטאָ גלויב ניט, יי"צ, גיעט ווראסייע גיעט, עס איז פראַן, עס איז אַלץ פראַן, (אמר הריי"צ שליט"א איז באַ מיר אויך אַלץ פראַן, והשיב לו כ"ק:) יע, באַ דיר איז אויך אַלץ פראַן, (שאל הריי"צ: אַלץ וואָס מען דאַרף ניט, ואמר כ"ק:) אַלץ וואָס מען דאַרף איז באַ דיר אויך פראַן, נאָר מען דאַרף דאָס מגלה זיין (אמר הריי"צ שליט"א א"כ בין איך דאָך אַ אדם, ואמר כ"ק:) מ'דאַרף דאָך דאָס מעורר ומגלה זיין, אדם איז דער וואָס איז דאָס מגלה, אַז ניט איז דאָס ניט קיין אדם.

ב. (אח"כ נכנס גי' לחצר וצויה הריי"צ שליט"א שיסירו את המשקה מעל השלחן, ולא הרשה כ"ק באמרו:) איך וועל וועגען זיי ניט טראַכטען (ביקש הריי"צ שליט"א להסיר המעות — שאוסף כ"ק בכל פורים על הענינים הידועים שלו, ובפורים זה אמר כ"ק הנה הגבירים יתנו צעטלען מסתמא, רצוני שיתנו מזומן ג"כ, כי צריכים כעת למזומנים, ואספו המזומנים וה' שטרות להקערה — שהי' על השלחן ולא הרשה כ"ק אפי' לכסותם, ואמר:) איך ווער פאָר זיי ניט מתפעל, קדושה בלייבט אויף איר אָרט איך האָב קיין מורא ניט, איך וועל גאַנץ זיין, מיין איך ניט איך וועל גאַנץ זיין מיט מיין עצמיות, איך מיין אַז איך וועל גאַנץ זיין מיט מיינע התפשטות, ניט דער פי' איך וועל גאַנץ זיין מיט מיינע עצמיות בחדרי חדרים, איך וועל גיין, צי איך וועל גיין בס' והדרגה, צי איך וועל מדלג שור זיין נאָר איך וועל גיין, אַזוי הער איך אַזוי בין איך מרגיש אַז איך וועל גאַנץ זיין וויל קלי' גבי קדושה איז נאָר נישט, איך וויל אַז קדושה זאָל זיין בהתגלות, (שאל הרו"ה דאָס איז וואָס מ'רעדט אַמאָל אַז קדושה האָט אַן אָרט אַלעמאַל קליפה מוּ איר לאַזען אַן אָרט, זי קאָן אויף איר ניט מעלים זיין לגמרי, והשיב כ"ק:) גיין, יענץ רעדט מען אַז קלי' מוּ לאַזען אַ אָרט פאָר קדושה, מיינט מען די עצמיות פון קדושה איצט וויל איך אַז קדושה זאָל זיין בהתרחבות, און איך וועל אויספירען, וויל איך טו דאָס ניט צוליב זיך, איך וועל ניט זאָגען אַז איך

טו דאָס לש"ש, אַזוי זאָגט אַ מתנגד, נאָר קיין אַנדער כּוונה האָב איך ניט דערביי, ומבלעדיך אין לנו אלקים, קיין אַנדער זאָך האָב איך דערביי ניט, האָב איך קיין מורא ניט בע"ה.

ג. (אמר הרי"צ שליט"א: און מײן נה"ב האָט שוין דערפון ישות, ושאל כ"ק שוין? והשיב הרי"צ שליט"א: שוין, והשיב כ"ק: דאָס איז ישות פון נה"ב, נאָר עס איז נאָך צו פרי, ושאל הרי"צ שליט"א דאָס איז דאָך ישות דנה"ב וואָס ער האָט ישות פון נה"א, והשיב כ"ק:) יע, דאָס איז ישות דנה"ב פון נה"א, וואָרום ישות דנה"ב אַליין איז דאָס פּראָסטע ישות, עס איז אפילו פון שדים יהודאיק, עס איז אָבער פּראָסט קליפה, און אין נה"א איז דאָס אַ הארה אין ציור פון נה"א, ווען ער האָט ישות פון תורה פון אַ יראה אָדער אהבה ד. ה. ער האָט געלערנט תורה האָט ער ישות דערפון, דאָס איז ישות פון נה"א, וואָרום ישות פון נה"ב אַליין, איז ישות פון תאוות, ישות דנה"ב פון תורה — פון פנימי' התורה צי היצוני' התורה — דאָס איז ישות דנה"ב פון נה"א, אָדער ישות פון עבודה כו' דאָס איז מער ניט אין ציור דנה"א, די ישות פון נה"ב, אָט ווען די תורה איז אַ תורה כדבעי און די עבודה איז אַ עבודה כדבעי דעמאָלט האָט ער אויך ישות דאָס איז אָבער ישות פון נה"א ויגבה לבו בדרכי הוי', אָבער אַזוי ישות פון תורה ועבודה דאָס איז ישות פון נה"ב, איז אים אַ מנגד מבבל, ער קאָן אים ניט סובל זיין, ער וועט אים זאָגען ער וועט ענטפּערען, ער וועט אים רודף זיין, וואָס דאָס איז אויך ישות מצד הנה"א וואָרום ישות וואָס מצד

הנה"ב אַליין, וואָס דער נה"ב איז דאָך אַ שור נגח, יענער וועט זיין מנגד פאַרשטויסען פון דער וועלט, נאָר אפי' אין ישות דנה"ב וואָס מצד הנה"א קען אויך ניט סובל זיין אַ מנגד, ער וועט אים ניט ענטפּערען, און באַ וועמען עס איז ישות דנה"א יענעם איז דער מנגד ניט מבבל, ער וועט אים ניט ענטפּערען, אים פאַר אַרט אויך דער מנגד און וויל אים ניט ליידען און וויל ער זאָל נתבטל ווערען, מיר וועלען אפילו זאָגען, אַז ער וויל דעם ביטול המנגד, ווייל זיין מנגד איז אַ מנגד אויף אלקות, און ער ווערט טאַקע נתבטל, וואָס דאָס איז הגבהה וישות, עס איז ניט ביטול וואָרום דער וואָס איז בטל דעם אַרט גאַרניט דעם מנגד, ער איז דאָך אַליין גאַר ניט באַ זיך, ער איז בטל, איז אים יענער קיין מנגד ניט, אָבער דער וויל ניט ליידען דעם מנגד, און וויל זיין ביטול, דאָס איז ישות, דאָס איז אָבער ישות פון נה"א, ויגבה לבו בדרכי הוי', עס איז הגבהה פון קדושה, עס איז פּראַן ב' מדרי' אין נשמות, נשמות וואָס זיינען בבחי' ביטול און נשמות וואָס זיינען בבחי' הגבהה, זיי קענען ניט ליידען קיין מנגד, וכמו רשב"י וואָס מיר געפינען באַ אים, אַז נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות, וואָס דאָס איז ביטול פון אַ מנגד, וואָרום דאָס איז דאָך געווען אַזאָ וואָס לגלג, איז נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות, דאָס איז הגבהה פון קדושה (שאל הרי"ה דאָס איז נשמות כלליות דוקא, והשיב:;) ניין, אפילו אין נשמות פרטים איז אויך אַזוי, אָט ווי דער מיטעלער רבי ער האָט ניט גיקענט ליידען אַ מנגד, ביזטו אַ מנגד איז נו, דער זיידע (כ"ק אדמו"ר הצ"צ נבג"מ)

הגבהה דקדושה אליין, בעצם איז ער בטל, און די הגבהה איז הגבהה דקדושה, וכמו רשב"י שאמר 'אנא סימנא בעלמא, דאָס איז הגבהה פון אלקות, ער איז געווען בטל בתכלית צו אלקות, האָט ער דאָס געזאָגט אנא סימנא בעלמא, ער איז מער ניט ווי אַ סימן, עס איז הגבהה, נאָר הגבהה פון אלקות כו'.

ה. ע"כ זאל אייך דאָס ניט מבלבל זיין, מיך איז דאָס אויך ניט מבלבל, קוקט ניט אַהין, קוקט אַהער, איצט איז דאָס מיך גאָר ניט מבלבל, אַ אַנדער מאָל וואָלט דאָס מיר אפשר אויך מבלבל זיין, נאָר איצט איז דאָס מיך גאָר ניט מבלבל, זאל באַ אייך אויך זיין אַזוי, אַך! אַמאָל זיינען מיר גיווען אין ליוזאָוויטש, מיט די בחורים מיט זיי האָבען מיר פאַרבראַכט, מיט זיי האָבען מיר גיוונגען און גיטאַנצט, און איצט . . . אַך רבונגו של עולם, זיי בענקען נאָך אונז, און מיר בענקען נאָך זיי (אמר לו הריי"צ שליט"א ש' המחפשים יעלו למע', אמר כמדבר לעצמו): אַך ווייל זיי זיינען מנגדים אויף אלקות, מאַכט זיך אין זייער צייט בלבולים, נאָר איך האָב דאָך פאַר זיי אַן עצה, איך וועל אָנהויבען זאָגען חסידות וועלען זיי נתבטל ווערען, (כשעלו למע' לראות את הנאספים אמר כ"ק): ווערט ניט נתפעל כו' (כשכנסו להיכל קדשו אדמ"ר שליט"א רצה הריי"צ שליט"א לילך אחריהם, ולא הניחו כ"ק באמרו): זיי זיינען אַריין צו מיר אין זאָל, וועלען זיי דאַרטען גאָר נתבטל ווערען לגמרי, והתחיל לומר בקול רם המא' ראשית גוים עמלק

האָט יע גיקענט ליידען, כל גל וגל כו' אַבער דער מיטעלער רבי האָט קיין מנגד ניט געקאָנט ליידען.

ד. (שאל הריי"צ שליט"א וואָס איז פאַרט דער הפרש פון די ביידע ישות, זיי זיינען דאָך משתווים בשמותם, והשיב כ"ק): זיי זיינען זיך משתווים בשמות, אַבער ניט בענינים, ישות דנה"ב איז דאָך אַ פאַל פון ולמשמאילים בה, יע, מ'גיס דערפאַר ג"ע, ווי עס איז ידוע די מעשה, אַז דער רבי — אדמה"ז נבג"מ — האָט גיזאָגט אַזוי איז אַזוי, גיט מען דערפאַר ג"ע, דאָס איז אַבער אַ פאַל פון ולמשמאילים בה, עס שטייט אפילו אין ספרים אַז עס איז בעסער אַז ער וואָלט זיך פאַרנעמען מיט זיינע תאוות, נאָר עס איז דאָך פאַרט תורה, איז דאָס במדרי' ולמשמאילים בה, און אין די ישות דנה"א, דאַרטען איז ער דאָך מקורב צו אלקות, עס איז הגבהה ניט ישות, בכלל איז דער הפרש פון נגלה און חסידות, אַז איינער לערנט המחליף פרה בחמור און ווייס אַז דאָס איז חכ' ורצונו ית' — וואָרום אַז ער ווייס דאָס ניט, איז ער דאָך דער חמור אליין', נאָר מען רעדט אַז ער ווייס אַז דאָס איז חכ' ורצונו ית', איז ער נאָך ניט מקורב כו', אפשר איז ער ניט קיין נפרד, נאָר ניין, ער איז טאַקע אַ נפרד, אַ מקורב איז ער געוויס ניט, דער וואָס לערנט אַ ענין פון פנימי' התורה, אַ ענין פון ממכ"ע און סוב"ע און פאַרשטייט דאָס ווי מ'דאַרף, יענער איז טאַקע מקורב צו אלקות, זיינע ישות איז ניט ישות, עס איז

(6) ראה בארובה הקדמת מהורח"ו לשער ההקדמות ונדפסה ג"כ בעית דפוס הארשא תרנ"א ובמקומות שנשמנו שם. — בדקות להעיר מזח"ג רעה, ב.

(7) ראה ספר השיחות תורת שלום הערה לע' 2.

(געהערט) וויל מען שוין ניט הערען.
 מען האָט דאָס שוין געהערט, עס איז
 שוין ניט קיין נייעס, אָז מיר זיינען
 געווען מקבלים האָבען מיר אַלע מאָל
 געהערט, וואָסער ענין מען האָט גאָר
 גערעדט, עס האָט געטראָפּען אָז דער
 טאַטע האָט גערעדט וויפּיל שבתים
 נאַכאַנאַנד איין ענין, דאָס הייסט ער
 האָט גערעדט די זעלבע ענינים, און
 מיר האָבען דאָס געהערט ווי אַ נייע
 זאַך, און באַ אייך איז ניט אַזוי, איר
 דאַרפט אַ נייע זאַך דוקא, וואָס באמת
 אין מדריגת משפיע ומקבל, איז טאַקע
 יעדער מאָל אַ נייעס — איך האָב שוין
 עטלעכע מאָל געזאָגט אָז ווען איך רייד
 וועגען משפיע ומקבל מיין איך ניט זיך
 ד. ה. איך מיין זיך לגבי פריער ניט
 זיך לגבי ווייטער — וויילע דער וואָס
 איז אַ משפיע, איז ער אַ משפיע בעצם,
 ניט קיין מקבל, און דער מקבל איז אַ
 מקבל ניט קיין משפיע, וואָס מקבל און
 משפיע, איז אור המשפיע און אור
 המקבל, איז בעת דער משפיע זאָגט,
 גיט ער דאָך אור המשפיע, וואָס דאָס
 האָט ער דאָך דער מקבל ניט, איז דאָך
 דאָס באַ אים אַ נייעס, און אַזוי איז
 יעדער מאָל, גיט ער אַ נייעס, דאָרף
 מען דאָס יעדער מאָל הערען.

(המחפשים ראו מבחון את הספרים אשר בהיכל כ"ק ויצאו משם, ולא הרהיבו עוז בנפשם אפילו לכנוס לחדר שישב כ"ק ובע"כ ענו אמן לטוב לנו כידוע).

ואו. (באמצע המאמר והי' כאשר ירים משה את ידו — המאמר אמר ג' שעות ועשרה מינוטין — וקודם ש' התחיל לדבר מדרי' נפש אמר:) הערט זיך צו גוט עס איז נויטיג צו וויסען, דאָס איז מער נוגע צו זיך, וואָס אַלע מאָל רעדט מען וועגען הויכע ענינים, השגה, התבוננות, אהו"י, וועגען מדרי' פון נפש רעדט מען ווייניג, און דאָס איז נויטיגער, וואָס עס דאַרף זיך השגה והתבוננות אויך, גאָר ברוב הפעמים, איז האַלט מען באַ דער מדרי' פון נפש, ממילא מיינט מען אָז מען זאָל הערען וואָס מען וועט ריידען — מען מיינט דאָס אַלע מאָל, אָז מען זאָל הערען וואָס מען רעדט, גאָר אַלע מאָל זאָגט מען דאָס ניט, און באַ אַ ביסעל משקה זאָגט מען דאָס אויס, במילא זאָלט איר הערען כו'.

ז. באמצע המאמר ראשית גוים עמלק בתי' וצ"ל הפסק הכתר בשביל שיהי' התגלות ספי' החכ' הסיב א' מהשומעים את פניו אל הצד, ואמר לו כ"ק, אַ נייעס ענין אָז מען זאָגט הערט מען, און אָז מען זאָגט אַ ענין וואָס מען האָט שוין אַמאָל געזאָגט

(8) בארוכה ראה ספר השיחות תורת שלום
 ע' 75.

משיחת כ"ק אדמו"ר מהור"י צ נ"ע

. . . אין דער ברכת הפרידה צייט, אין יאהר תר"ף, האט מיט מיר הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק א סך גערעדט וועגן דעם מאמר והדרת פני זקן אין לקו"ת אז דאס זיינען דברי רבינו הזקן וואס ער האט געזאגט אין א תורה ברבים, באלד נאכן מעזריטשער מגיד'ס הסתלקות. דער עלטער זיידע און דער טאטע האבן פאר זייער הסתלקות געזאגט דעם מאמר, לטעם פנימי איז דער סוף המאמר, מפני שיבה תקום געדרוקט אין דעם מאמר שחורה אני.

* * *

בא א געוויסער געלעגענהייט וואס איז בפרטיות מבואר אין יומן ג' כסלו תר"פ, האט מיר הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק געזאגט אז הוד כ"ק אבותינו רבותינו פלעגן לערנען אלע טאג א שיעור קבוע תניא, און האבן געזאגט אז דער לימוד און זאגן אותיות פון תניא איז א סגולה צו דעם גילוי פנימי פון גר"ב, און לערנען דעם מאמר והדרת פני זקן אין לקו"ת איז מעורר קבלת הארת יחידה שבנשמה אין א פנימיות.*

הוספה ג

צוואותיו

קטע מהצוואה שכתב כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע
ימים מספר קודם הסתלקותו:

השי"ת בחסדו חסד חנם יאריך ימי ושנותי וישיבני שלום לכיתי ושכנתי
עם אבותי כו' . . .

אני מבקש את ידידנו אנ"ש יהיו להחזיק את הישיבה תומכי-תמימים
כאשר החזיקו אותה עד עתה. וזכות גדול הוא לכל התומכים והמחזיקים אותה,
ואין רשות לשום אדם לשנות ח"ו את תוכנה הפנימי. והמנהל הראשי יהי בני
הרב שי', וכל התומכים והמתעסקים והמשתדלי' בהחזקת וטובת הישיבה הרוחני
והגשמי, יתברכו במתן שכרה שבצדה, אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד,
ויזכו לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ועבודה . . .

בני יחי' תשגיח ותשתדל בדבר הישיבה תומכי תמימים, להאדירה
בעזרתו ית', בתכלית כוונתה הפנימית בלימוד דא"ח ובעבודה שבלב כו'.
וכאשר כתבתי בקונטרס עץ חיים', ויותר מזה כמדומה שכתבתי לך בא'
מהמכתבים שהוא — בעזרתו ית' — החזקת העבודה הפנימיות בזמן הזה, וזאת
היא הדרוש מאתה, ובוה צריכים להשתדל, ובוודאי צריכי' ג"כ לימוד הנגלה,
לימוד טוב, וכמבוי' בקונט' הנז'ל', וכשם שא"א להיות גוף בלא נפש, כך א"א
להיות נפש בלא גוף. אך האדם פנימי הוא העיקר, והמקבל עליו עומ"ש יוצא
ידי שניהם, וזה וזה יתקיימו בידו, וכאשר יש מהדברי' החיצוני' שיש להם
שייכו' אל הפנימיו' כל מה שיכול להיות נוגע אל התוכן הפנימי צריכי' להרחיק
לגמרי, ולא ליתן ערך כלל אל החיצוני' יהי' מה שהי', ואתה בני יחי' בטוב
דעתך ושכלך והעיקר במסירתך אל הכוונה הפנימיות, תדע אי"ה לשקול
ולהכריע בזה.

גם תשתדל בדבר קביעות לימוד דא"ח בעיירות, אשר התחלתי לעסוק
בזה, ות"ל שנתקבל הענין בטוב. ונתיסד בכמה עיירות לימוד ברבי' בדא"ח.
ונדברו יראי אלקים איש אל רעהו כו'. הזמן ההוה הפריע את הכל, ויתן
השי"ת שבקרב תשקוט המדינה, ואיש את רעהו ידברו, צריכים לחדש ההשתדלות.
כן בדבר התייסדות החזרי' בעיירות. השי"ת יעזרני ויזכני לתתעסק בדברים

(1) נוסס בספר חכמי ישראל בעש"ס (ניו יארק, תרפ"ד) ע' ל.

(2) בכת"ק כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) ג"ע הי' כאן כתוב השורה "יש צעטל מיוחד
לבני יחי' והוא בתקפו עומד". כ"ק אדמו"ר מהור"י צ ג"ע בהעתקתו הצחאה, השמיטה
(אשכנתא דרבי, להר"ר משה דובער ריבקיין ז"ל).

(3) ע' 50 ואילך (הוצאת קה"ת, ברוקלין).

(4) ע' 54 ואילך.

האלו אשר זיכני להתחיל בהם, והכל כאשר לכל תשתדל ותתעסק בני יחי' בהם. וידידינו אנ"ש שיחיו בטח יסייעו על ידך, והשי"ת יהי' בעוזך ותצלית במלאכתך.

יוסף יצחק בן נ"ק אאמו"ר הרה"ק הסידא ופרישא זצוקלה"ה נבג"מ. זי"ע ועל כל המקושרים אליו לשמור לעשות ולקיים, הכ"מ היתום, שניאורסאהן

* * *

... אני דקדקתי לומר בכל יום — לבד ש"ק ויר"ט — ט"ז קדישים. ברכו קדיש אחר התפלה בשבת — לא לאמר.

אמירת הקדיש — להפסיק חודש ויום א' קודם. עד"מ אם היאצ"ט הוא "שבת" יאמר קדיש עד ט' טבת ועד בכלל.

זוג' אבקש בשנה הראשונה תתן צדקה בעד נשמתי בכל יום ב' וה' ועש"ק וער"ח. ואם יהי' באפשר לתת באותו היום הצדקה לעניים מה טוב ומבקש אני להשתדל בזה.

* * *

(5) ליקוט המצואה (ולא הלי' ממש) — ברשימות כ"ק אדמו"ר שליט"א [נודס בקו' תנוך לגער ע' 51].

(6) להעיר מוח"א טב, ב: בומנא דישראל אתיכו בקול רם איש"ר מברך... רוחין ליה שעתא ופלגות שעתא.

(7) הכונה לערבית ליל ש"ק.

(8) יאצ"ט של הרבנית אמו של כ"ק אדנ"ע — בעל הצוואה. — בסיום אמירת הקדיש די"א חדש יש אומרים דמונים מיום הקבורה (לבוש מובא בא"ר סקל"ב, נועם מגדים לבעה"ט סרמ"ג קצשו"ע סכ"ו ס"ז. נהרי אפרסמון חויר"ד סצ"ו).

וי"א שמונים מיום המיתה (סידור יעבץ דיני קדיש אות לט. מטה אפרים שער ד' ס"א. שומר ציון הנאמן דף שג שכן נהגו כל תפוצותינו. וראה ילקוט דת ודין ע' ק"ט).

והנה רבנו הוקן ססק (שר"ע או"ח רסע"א) דאומרים קדיש מיום המיתה גם קודם הקבורה, כ"ק מוח"א אדמו"ר הכ"מ הורה שינהגו היאצ"ט מיום המיתה אף בשנה הראשונה. ולכמה דעות בנינים אלו תלוי ג"כ דין סיום יא"ח שיהי' מיום המיתה.

— ידוע דכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) ג"ע נצטער על שהוסיף יום א' באמירת קדיש די"א חדשים. — כמדומני קרוב לוודאי, שכ"ק מוח"א אדמו"ר הכ"מ הפסיק אמירת קדיש אחרי אמו ג"ע (נפטרה יג שבט ונקברה טו שבט) בש"ק אחד עשר בשבת. — י"א דכשאומר אפילו יום אחד ביי"ב חודש — למנהגו שאין אומרים אלא י"א חודש — הוי בויון הנפטר דמחוקו כרש"ע, ח"ו. — ולכן ג"ל, דאפילו בן דחויבו אליים ימנה מיום המיתה, ובפרט חתנו ותלמידו, ולמאורה טוב שירד לפני התיבה, דאין בזה זילותא כיון שרואים שאינו אומר קדיש

ויוצא גם לדעה הא' עפמש"כ ברמ"א סו"ט שעי': יתפלא ליותר מועיל מקדיש כו'. — וצ"ע שלא נמצא באחרונים פשרה זו. וי"ל הטעם דהרי עד שיגיע למקום אמירת הקדיש מתבוה על ידו בעיני ההמון הנפטר. וק"ל, ואכמ"ל. (ממכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א מיום ט' טבת. תשי"א). ראה בזה ג"כ בהקדמה לקונטרס פח (ספר המאמרים תשי"א, ע' 158).

(9) קונטרס תנוך לגער ע' 51.

בחלק הצוואה לבנו כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע:

"... בשנה הראשונה תלמוד בכל יום פ' משניות לאחר כל תפלה ...

... אני דקדקתי לאמר בכל יום — לבד ש"ק זי"ט — ט"ז קדישים ... (בגוף הצוואה כתי"ק רנ"ע כאן פלפול ארוך בזה עפ"י נגלה ועפ"י קבלה)

... קדיש וברכו אחר תפלת מעריב בליל ש"ק לא לאמר ... בענין הי"א חודש, להפסיק ביום האחרון דחודש הי"א, עד"מ אם היא"צ" הוא עשרה בשבט, לאמר קדיש עד ט' טבת ועד בכלל ... (בגוף הצוואה כתי"ק רנ"ע יש בענין זה פלפול ארוך אם יום הראשון מחדש הי"ב נחשב ליום מיוחד בפ"ע לאמר בו קדיש אף שאינו מהי"א חודש, וכ' שם שאחרי אמו הרבנית נ"ע נהג ואמר קדיש גם ביום עשרה בטבת, ומתחרט הוא ע"ז, ומסיק לנהוג כנ"ל) ... הזהר בכבוד אמך ... ולא נצרכה אלא להעדרה בעלמא ...

בחלק הצוואה לזוגתו הרבנית נ"ע:

... אבקשך שבשנה הראשונה תתן צדקה בעד נשמתי בכל יום ב' וה' ובעש"ק ובער"ה, ואם יהי' באפשרכם לחלק הצדקה לעניים באותו היום, מה טוב, ומבקש אני להשתדל בזה ...

בחלק הצוואה הכללית ובו גם בענין הנהגה בכלל, והנהגה וחינוך לילד משנולד בפרט:

... לנהג בקטנותו ע"ד הישן, לא מאדערנע כמו מאטראסקע וכה"ג ...

... כ"ק אדמו"ר נבג"מ זצוקללה"ה זי"ע אמר על בני יחי' ... ע"ד

איז א' איידיל קינד מי דאָרף עס ניט פאַרגרעבינ'ן והולכנו אותו בכתונת משי פשוט ...

... להזהר שיהי' תמיד בכיסוי ראש, ואחר ימי העטיפה (וויקלעצ) ליטול

ידיו גט"י שחרית, וכשיתחיל לילך ברגליו להלבישו ציצית ...

... עד היותו בר מצוה לא ללמדו שום למודים לכד למוד התורה ...

10) מרשימת הרה"ח משה דובער ריבקיין ז"ל בספרו אשכנתא דרבי ע' 136, וז"ל שם: כנוצר בפנים הקונטרס (אשכנתא דרבי) הוא"ל כ"ק אדמו"ר בטובו להראות לי צחאת רנ"ע כולה בכתי"ק, אף החלק שלא הראה גם לזקני אנ"ש זולת לאחדים כשלושה מהיותר מקורבים, וכנוצר בפרטית בפנים היתה הצחאה כולה בידי יותר משעה, וקראתי ושניתי ושלשתי ורבעתי עד שהיתה ממש שגורה בני בע"מ, באופן שביכולתי הי' אח"כ לרשום מכללות הצחאה הרבה ענינים וביטויים כמעט בלשון רנ"ע בדיוק, ומרשימותי אלו הנשמרים אצלי זה יותר משלשים שנה, הנני מעתיק בזה קטעים מקוטעים וביטויים בודדים מהניתן להגלות לכל, וע"כ אין להקטעים האלו קישור זל"ז כ"כ.

11) תסס לדוגמא "י"ד שבט", כי הוא היא"צ אחרי אמו הרבנית הוקנה רבקה ג"ע, והוא גם יום ההילולא של בנו כ"ק אדמו"ר ג"ע י"ד שבט תשי"א, אף כי גם איוו מהאחרונים תססו ג"כ לדוגמא י"ד שבט לענין זה.

... וע"ז אני מזהיר בתוקף האזהרה שלא ללמדו שום למוד חיצוני קודם שיהי' י"ג שנה, וגם אז ללמדו רק שידע לכתוב ולקרוא ולא יותר. . . .

... להשגיח ביותר שלא יקרא בספריהם ספרים החיצוניים יהי' איזה שיהי', לא עברי ולא רוסיא. . . .

... בשנת ה"א או ה"ב יתחיל. . . . ללמוד עמו תניא ולהשתדל להסביר לו דרכי העבודה. . . . למותר. . . . דזה מוכרח. . . .

... מנוחת נפשי בעלמא דקשוט. . . .

כל הספרים לבד אותן שאפרט בסמוך אני מוריש לבני יחי' . . .

ספרי החסידות שלי שאני מעיין בהם בתמידית אני מחלקם לנכדותי יחי', כמוכן כדי שיתנו לבעליהן ללמוד בהם. לקר"א (תניא), תר"א עם חוספות, לקר"ת, עטרת ראש, אמרי בינה, שער האמונה, שער היחוד, לנכדתי חנה תחי'. באורי זהר, תניא דפוס זיטאמיר, תורת חיים, שער האמונה ושער היחוד כפול, פירוש המלות, קונטרס ההתפעלות, לנכדתי מושקא תחי'. סדור זיטאמיר, ב' דרך החיים שער התשובה והתפלה ח"א, שער התשובה ח"ב, שערי אורה, לנכדתי שיינדל תחי'. תר"א דפוס קאפוטט לבני יחי', המאמר שמע ישראל לכ"ק אאזמור' נבג"מ וצוקלליה זי"ע בלשון זשארגאן לכלתי תחי', הסדור אשר אני מתפלל בו תמיד והתהלים לזוגתי תחי' הסדור שלי עם ההגהות על השערי תפלה לבני יחי' . . .

מעות מזומן שנשאר מאתי חלק חמשי לצדקה, מזה מחצה לתר"ת ומחצה לעשות איזה תיקון כללי בליובאוויטש, כפי שימצאו לנכון זוגתי ובני יחי', רצוני הי' מכבר שיהי' גדר של מתכות סביב הביה"ק בליובאוויטש, זהו יקרא דשכבי ויקרא דחי', אבל איני מחליט בזה, וכאשר ימצאו לנכון זוגתי ובני יחי' כן יעשו, ובלבד שלא יקרא שמי ע"ז. . . .

... חלק ד' לנכדתי יחי' לחנה 40% למושקא 30% לשיינדל 30%.

יתר המעות לזוגתי תחי' . . .

כל הכלים דכסף וזהב וכן כל המעות וכל כלי תשמישי הבית לזוגתי תחי', וביכולתה לעשות בהם כרצונה. המטבעות של זהב, והמורה שעות שלי, והחנוכה לאמפען, והטאבאקערקע של זהב אשר עם אמיל, אני מוריש לבני יחי', החצר עם הבתים דליובאוויטש השייכים אלי עפ"י צוואת אמי מורתי ז"ע, וחלקי בהבתי חומה בוויטעבסק, והבית חומה עם החצר אשר בראסטאו זי"ע, לזוגתי תחי', ואחר אריכות ימי' לבני יחי', הבית והחצר דראסטאו ברשות זוגתי תחי' למשכנם ולמוכרם ולהחליפם, כאדם העושה בתוך שלו. . . .

רשימות מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע

בכל שנה ביום הולדתו הי' אאמו"ר אומר דא"ת, אלא שהי' בחשאי, מלבד כשאירע בש"ק. ביום ההולדת האחרון בעלמא דין אמר מאמר נתת ליראך נס להתנוסס מפני קושט סלה. כשסיים אמר לי: ביום הולדת צריך לומר חסידות. יתן השי"ת לך מתנה שתאמר חסידות ביום הולדת שלך, אלא שיהי' בחסד וברחמים. — האט עס געדויערט זיבן יאָהר'.

* * *

ד' חיי, י"ט מ"ח תר"פ רוסטוב
שעה הראשונה אחר חצות לילה,
אור ליום ה' חיי, כ' מ"ח.

בשעה הששית לעת ערב נכנסתי לחדרו של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לברכו בברכת מו"ט ליום הבהיר והוך יום הולדתו, ולשמוח בשמחת חגיגה כנהוג בכל שנה ושנה.

צערי גדול כי פני קדש הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק עגומים. והתאונן על מרירות הזמן, כשהגדתי להוד כ"ק אאמו"ר אשר בעת חדוה כזו צריכים להסיח דעת מכל דבר וענין הגורם צער ועגמת נפש, אמר לי הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, בכל דבר שמחה אשר יסודה בתורה ועבודת ד' יכולים לפעול ישועות לטובת הרבים, וירחם השי"ת.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק אמר לפני — ביחידות — מאמר, סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר, ביאר מא' הזהר בראשית דל"ה ע"א, אבל סמך דא עזר כו' סמוכים עולם תתאה בעולם עילאה, והסביר הענין דמשפיע ומקבל, אב ובן, ב' אופנים בהתבוננות, לכה דודי לקראת כלה, שבת פני שבת, בעטרה שעטרה לו אמו, קרבנות, אין זולתך, אפס בלתך, מסינ דק"ש, סמיכה לנופלים.

אחרי שגמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק את המאמר, אשר דיבר יותר משתי שעות, נעשו פני קדשו צהובים ומאירים בהדרת קדש, וסיפר סיפורי קדש שמונה מעשיות.

חזרתי עליהם במחשבתי פעמיים ושלוש והנני מקוה להשי"ת כי אזכור אותם באותיותיהם, וביום המחרת אי"ה ארשום אותם.

המאמר סמוכים לעד הנ"ל, הנני יודע רק את הענינים וגם זה רק בשטחיות, אמנם הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק אמר, כי יכתוב אותו אי"ה ואז יתן אותו לי ללמוד אותו.

קודם שהלכתי מאת הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, חזרתי לפניו כל השמונה סיפורים שסיפר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, למען לידע אותם בדיוק.

ה' כ' ניח תר"פ, רוטטוב דאן.
בשעה השביעית ערב.

כחמש שעות במשך היום הייתי בחדרו של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לשמוח בשמחת החגיגה, ויבאר לי ארבעה מקומות בלקוטי תורת. א. בד"ה הביאור דולא תשבית. ב. בד"ה קמיפלגי במתיבתא דרקיע. ג. בד"ה והדרת פני זקן? ד. בד"ה מי אל כמוך, וסיפר שלשה סיפורים, א. מאופן לימודו של כ"ק רבינו הזקן עם כ"ק נכדו כ"ק אאמו"ר אדמו"ר צמה צדק, בהיותו בעונת בר מצוה. ב. אופן העבודה של כ"ק אאמו"ר אדמו"ר האמצעי בעבודת הלב. ג. אופן הפלאת חושי כ"ק אביו — אאמו"ר — הרה"ק.

ראשי יכאב לי במאד, ואין בכחי לכתוב עתה, ואי"ה אחר ש"ק ארשום הכל בספר, דבר דבר על אופנו.

א' י"ט ניח רפ"א, רוטטוב דאן.
שעה הששית ערב.

אחר תפלת ערבית, לימוד השיעור משניות פרק שלישי דיום זה ואמירת קדיש דרבנן הנני יושב בחדרי, ואקונן את מצבי היתמי.
ערב הלזה הוא אור ליום ב' כ' מ"ח, יום הבהיר והקדוש בעולמי, אשר בו ביום זרח שמשו, יום הולדת הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ.

אזכרה ימים מקדם, במשך עשרים ושבע שנים, והוא משנת תרנ"ד עד שנת תר"פ ועד בכלל, הנה יום הזה הי' לי יום טוב מיוחד במינו, כי הי' מוקדש לאמירת דא"ח — ביחידות לפני — וסיפורים שונים, בארחות חיי קדשו, וחיי כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

יום העשרים שבחדש מ"ח קביעתו יכול להיות רק בארבעה ימים שבימי השבוע, והוא ביום השני, ביום השלישי, ביום החמישי, וביום השבת קדש. והעשרים ושבעה ימי ההולדת חלו באופן כזה, ביום השני שבע פעמים, ביום השלישי ארבע פעמים, ביום החמישי תשע פעמים, ביום השבת קודש שבע פעמים.

ביום השני חל בשנות: תרנ"ד, תרנ"ה, תרנ"ה, תרס"א, תרס"ח, תרע"ה תרע"ח.

(2) ראה ג"כ שיחת י"ט כסלו ה'תש"ז, נדפסה בספר המאמרים תשי"א ע' 149. —
ונדפסה לעיל ע' שלג.

ביום השלישי חל בשנות: תרנ"ז, תר"ט, תרס"ד, תרע"א.

ביום החמישי חל בשנות: תרנ"ו, תרס"ג, תרס"ז, תרע"ז, תרע"ג, תרע"ו, תרע"ו, תרע"ו, תרע"ו, תרע"ו, תרע"ו.

ביום השבת קודש חל בשנות: תרנ"ט, תרס"ב, תרס"ה, תרס"ו, תרס"ט, תרע"ב, תרע"ט.

משנת תרנ"ד — לבד בשנת תרס"ז — עד שנת תרע"ו, ה' הוד כ"ק
אאמ"ר הרה"ק בימים טובים האלה בכתינו בליובאוויטש.

בשנת תרע"ו ביום הראשון ששה עשר במ"ה, עזבנו את ליובאוויטש והלכנו בגולה, וביום השלישי בערב שעה השמינית, באנו לעיר אראל ושם חגגנו יום ההולדת, ומשנת תרע"ז עד תר"פ, היא השנה האחרונה, חגגנוה בגולה ברוסטוב על נהר דאן.

סדר החגיגה: ביום י"ט אור לכ' לחדש מ"ה אחר תפלת ערבית, הייתי נכנס לחדר כ"ק אאמ"ר הרה"ק, ועל פי ציווי הייתי סוגר את הדלת בעדנו בחדר שלפני חדרו של הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק, היו מוכנים הבגדי ש"ק שלי והייתי לובשם, ונכנס לחדרו של הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק, והוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק, יושב על כסאו מלוכש בבגדי ש"ק ואחר הברכה בכרכת מו"ט, ה' הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק אומר מאמר דא"ה, כשעה ויותר. אחרי כן ה' מבאר איזה ענינים מהמאמר שאמר, וה' מספר איזה סיפור. אחרי כן היינו לומדים עד שעה אחת עשרה לילה, ולמחרתו ה' חוזר המאמר, וה' מספר סיפורים שונים, ותנאי עיקרי ה', אשר איש לא ידע מזה.

כאשר יום ההולדת חל בש"ק, ה' הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק מקדים אמירת המאמר תיכף אחר הדלקת נרות, ואחרי כן הייתי נכנס לחדרו של הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק לברכו בברכת מז"ט ליום הולדתו, והוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק ה' אומר ביאור על המאמר שאמר ברבים. בעת הסעודה ה' מספר סיפורים שונים, ולמחר בהשכמה בשעה החמישית הייתי נכנס להוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק וה' חוזר הביאור שאמר לי — ביחידות בליל ש"ק — ובשעה השמינית בערך ה' הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק חוזר אותו המאמר שאמר ברבים, כמוצאי שב"ק הייתי נכנס להוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק וה' מספר סיפורים שונים ומדבר בעניני עבודה.

המאמרים שאמר הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק בכ' מ"ה, הביאורים והסיפורים הנה רובם ככולם כתובים הם ברשימותי, דבר דבר בעתו ובזמנו.

שעה התשיעית.

כשלוש שעות קראתי בהרשימות, דכ' מ"ה דשנה העברה ועוד איזו רשימות, ועלה בדעתי לכתוב תולדות הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק הכ"מ, וארשום בזה ראשי פרקים בתור חומר כללי.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, הכ"מ, נולד ביום ב' כ"ף לחדש מ"ח תרכ"א.
בהיותו בן ארבע עשרה שנה כבר הוא חוזר מאמרי הוד כ"ק אביו
אאמו"ר הרה"ק וכותב הנחות עליהם, ובהיותו כחמש עשר שנים כבר הוא כותב
ביאורים על המאמרים של כ"ק אביו אאמו"ר הרה"ק.

בהיות הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ בן שתים ועשרים שנה, נתינתם מאת
הוד כ"ק אביו אאמו"ר הרה"ק.

במשך התשע שנים, משנת תרל"ד עד תרמ"ג, כותב הוא כשלוש מאות
וחמשים הנחות, ומספר נכון ביאורים, ורשימות מדיבורים ושיחות, בעת שהי'
ביחידות אצל כ"ק אביו אאמו"ר הרה"ק.

שנה ראשונה ישב הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ, בחרו של כ"ק
אביו אאמו"ר הרה"ק ועסק בתורה ועבודה, לא קיבל שום איש ולא ענה על
שאלות עצות.

מאמר הראשון, אשר אמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ ברבים, ביום
השני דחג הסוכות תרמ"ג, כתר יתנו לך ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה ועמך
ישראל קבוצי מטה יחד כולם קדושה לך ישלשו.

המאמר ת"ר נר חנוכה, שאמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ, בשבת
חנוכה תרמ"ג, מתקבל אצל החסידים בחיבה יתירה, ומאות מכתבים מתקבלים
מעיריות שונות המבקשים לשלוח להם העתק המאמר דת"ר נ"ח הנ"ל.

בקיץ תרמ"ג נחלה הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ, והוכרח לנסוע
לפטרסבורג לשאול בעצת רופאים מומחים.

המאמר הראשון אשר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ, אומר בהמשכים
רבים, הוא המאמר, וד' פקד את שרה, תרמ"ד, אבל אינו נותן הכתבים.

לרגלי חלישות הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ, מוכרח להיות במדינות
החמות בחופי הים, ובמשך כשלוש שנים עסוק בנסיעות שונות, ובכל מקום היותו
עסוק בלימוד וכותב הרבה ענינים לעצמו.

אלול תרמ"ו נוסע הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ לקרים — יאלטא —
כבוד אמי מורתי הרבנית שליט"א ואני נוסעים עמו, ומתעכבים שם כל החורף
תרמ"ז.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ, צריך לנסוע אחר חג הפסח מיאלטא
לליובאוויטש, דרך חארקאוו, והחסידים דרוסיא הקטנה — מאלי ראסיע —
שולחים צירים לכ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ ליאלטא, אשר במסעו זה יואיל
הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ להתעכב כשלושה שבועות בחארקאוו, לתת היכולת
לחסידי מאלי ראסיע לבקרו ולשמוע דא"ת.

נסיעת הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ מיאלטא לליובאוויטש, והתעכבותו

שלשה שבועות, ובתוך זה גם מועד הל"ג בעומר, בחארקאוו, המאמרים והשיחות במשך הימים.

ביאתו של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ לחג השבועות לליובאוויטש. המאמר וכל העם רואים עם ההמשכים והרושם הגדול, אשר עשה על האורחים שבאו לחג השבועות לליובאוויטש.

ר"ה וחדש תשרי תרמ"ח, וביחוד שמחת תורה. המאמר אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, והרושם הגדול אשר עשה המאמר הלזה גם על האנשים הפשוטים.

התפשטות המאמר אחרי מות תרמ"ט, המבאר ענין תהו ותיקון, והרושם הגדול שעושה בקרב משכילי החסידים ובראשם הרה"ח ר' חיים דוב וילענסקי. והרה"ח ר' אברהם דוב בר' ירמי' מבאברויסק.

שנת תר"ן. הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ נוטל חלק בעסקנות הכלל, ובא בכתובים עם הרב הגאון ר' יצחק אלחנן מקאוונא, ועם הבארון גינזבורג מפטרסבורג, הרה"ג הרי"א שולח ציר מיוחד להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ, להתיעץ בכמה עניני הכלל והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ מחוה דעת קדשו וקורא לאסיפה בעיר וויטעבסק.

שנת תרנ"א. באו צירים מיוחדים מאה"ק ת"ו, כי הוד אאמו"ר הרה"ק ישתתף בנשיאות כולל חב"ד אשר באה"ק ת"ו.

שנת תרנ"ה. הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ, מקבל עול הנשיאות וכסא קדש הוד כבוד קדושת אבותינו הקדושים. המאמרים דשנה ההיא, בקיץ ההוא מבקר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ את המושבות דפלך חערסאן, במושבה ראמאנאווקע. כן מבקר עיר קרעמענטשוג.

בשנת תרנ"ז מייסד הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ את הישיבה תומכי תמימים, יצ"ו.

שנת תרס"תרס"א. הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ, מעורר את הגבירים האדירים האחים יעקב ואליעזר פאליאקאוו, אשר ינדבו סכום הגון לבנין בית חרשת של אריגה בעיר דובראוונא, ומעורר את המוסד יק"א להשתתף בזה. הצעתו נתקבלה ואיפוא המציא עבודה לקרוב לשלשת אלפים נפש פועלים יהודים, בתוך תחום המושב.

תרס"ד-תרס"ה. הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ מעורר על דבר שילוח מצה לצרכי הפסח לאנשי חיל יהודים הנמצאים במזרח הרחוק.

בשנת תרס"ז אחרי השערורי' — דו' מנ"א תרס"ו — נוסע הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ, עם כב"ב שי' לעיר ווירצבורג — באיעריין — וגרים שם כעשרה חדשים עד חצי אלול.

בשנת תרס"ח מסיים הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ אמירת וכתובת המאמר יו"ט של ר"ה, שהתחיל בר"ה תרס"ו בששים ואחד המשכים.

עת"ר. הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק עושה כמה נסיעות בענין הבחירות לאסיפת הרבנים, וכן הנהו אחד מהשבעה בועד המארגן והמנהל שעל יד האסיפה.

בשנת תרע"ה הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הכ"מ, קורא אסיפות רבנים

בהשתתפות עסקני הכלל על אודות העלילות שמעלילים על היהודים היושבים בהעיירות, הישובים הקרובים למערכות המלחמה, ולאחוז באמצעים נגד הזרם האנטיסעמיטי הנתפרסם בעצת צורר היהודים השר נ. ג. וסייעתו.

בשנה זו מתמלא עשרים וחמש שנים מעת שהתחיל הוד כ"ק אאמור"רה"ק הכ"מ בעסקנות הכלל.

תרע"ו. בט"ו לחדש מ"ח עזוב הוד כ"ק אאמור"רה"ק הכ"מ את ליובאוויטש, והולכים בגולה עד בואו לעיר רוסטוב דאן.

בעיר רוסטוב דאן דר הוד כ"ק אאמור"רה"ק הכ"מ ארבע שנים וחצי שנה, תרע"ו, תרע"ז, תרע"ח, תרע"ט, עד ב' ניסן תר"ף, שנטלו המאורות והוסר עטרת תפארת ראשנו הכ"מ.

אלף ומאה ושבעים ושלושה מאמרי דא"ח נשארנו מהוד כ"ק אאמור"רה"ק הכ"מ בעצם כתב יד קדשו, והם נחלקים בחמש מערכות. א. מאמרים שאמרם ברבים, או ביחיד. ב. שכתבם ולא אמרם. ג. מאמרים ממערכה א' וב' שלא נגמרו בכתב. ד. רשימות ענינים. ה. קונטרסים.

מערכה א. כוללת שמונה מאות ושבעים מאמרים המתחלקים לפי סדר השנים באופן כזה.

תרמ"ג, תרמ"ד תרמ"ה, שלשים מאמרים. תרמ"ו, חמשה מאמרים. תרמ"ז, ששה עשר מאמרים. תרמ"ח, אחד עשר מאמרים. תרמ"ט, שלשה מאמרים. תר"ן, שנים עשר מאמרים. תרנ"א, שמנה עשרה מאמרים. תרנ"ב, שבעה מאמרים. תרנ"ג, אחד עשר מאמרים. תרנ"ד, שלשים ושלושה מאמרים. תרנ"ה, אחד ועשרים מאמרים. תרנ"ו, שלשה עשר מאמרים. תרנ"ז, ששה עשר מאמרים. תרנ"ח, ארבעה ועשרים מאמרים. תרנ"ט, אחד ועשרים מאמרים. תר"ס, שלשה עשר מאמרים. תרס"א, חמשה מאמרים. תרס"ב, ששה עשר מאמרים. תרס"ג, חמשה עשר מאמרים. תרס"ד, תשעה מאמרים. תרס"ה, שמנה ועשרים מאמרים. תרס"ו, ההמשך עד תרס"ח, אחד וששים מאמרים. תרס"ז, ארבעה מאמרים. תרס"ח, חמשה ועשרים מאמרים. תרס"ט, שבעה ועשרים מאמרים. תר"ר אחד ושלשים מאמרים. תרע"א, ארבעה ועשרים מאמרים. תער"ב — עד חג השבועות — ששה עשר מאמרים, בשעה שהקדימו, תער"ביו מאה ארבעים וארבעה מאמרים, תרע"ג עד תשעה מאמרים, תרע"ו, עשרה מאמרים. תרע"ז שבעה ועשרים מאמרים. תרע"ח, ששה וחמשים מאמרים. תרע"ט, חמשה ושבעים מאמרים. תר"ף, ארבעה ושלשים מאמרים.

מערכה ב. כוללת תשעה ושמונים מאמרים, בהם קצרים וארוכים, אחד מהם מאמר ארוך ביותר, מחזיק ארבעה ושבעים עמודים וחצי עמוד, בכל עמוד משלש ושמונים עד חמש ושמונים שורות, ובכל שורה משתים ועשרים עד ארבע ועשרים תיבות.

בדרך כלל הנה המאמרים שכתבם הוד כ"ק אאמור"רה"ק הכ"מ ולא אמרם, ברובם המה רק יסודיים, כלומר, נכתבו בקיצור אדעתא דהכי, אשר במשך הזמן יגיהם וימלאם בביאור והסבר, כפי דרישת הענינים, אשר כן הי'

דרכו בקדש: תחלה ה' כותב יסוד המאמר ותוכנו העיקרי, ואחרי כן ה' מבארו באריכות ההסבר.

מערכה ג. כוללת ששה ושמונים מאמרים, בהם שנכתבו רובם ומהם שנכתבו רק מחציתם. וגם ישנם רק ההתחלה בלבד.

מערכה ד. כוללת מאה ועשרים וארבע רשימות. נחלקות בשלש מערכות. א. רשימות קצרות ביותר, והם כמו רמזי דברים בלבד, שהם שמשו להוד כ"ק אאמור" הרה"ק הכ"מ בתור יסוד לבנין מאמר. ב. רשימות ארוכות יותר, אבל גם הם אינם אלא רמזי וסתרי תורה. ג. חזיונות לילה ורשימת ענינים בשם בעלי השמועות. הוד כ"ק אבותינו הק' צוקללה"ה גבג"מ זי"ע. כאמור סוד ד' ליראיו.

מערכה ה. כוללת ארבעה קונטרסים: א. קונטרס התפלה. ב. קונטרס עץ חיים. ג. קונטרס העבודה. ד. קונטרס ד"ה ומעיין.

הרבה מאות מאמרים אמר הוד כ"ק אאמור" הרה"ק הכ"מ במשך ימי חייו בעלמא דין, שלא העלה אותם בכתב ובהם שתי מערכות. א. שלא נכתבו כלל. ב. שכתבו אותם החוזרים.

המניח הראשון ה' הרב החסיד ר' אהרן ז"ל זעליגסאהן, ונקרא בשם ר' אהרן חזור, אשר כל ימי נשיאותו של הוד כ"ק אאמור" הרה"ק אדמור" מוהר"ש ה' חזור המאמרים, ובשנת תרמ"ג התחיל לחזור מאמרי הוד כ"ק אאמור" הרה"ק הכ"מ, וכותבם.

כפי האמור הנה במשך השמונה שנים תרמ"ג-תרמ"ד, תרמ"ה, תרמ"ו, תרמ"ז, תרמ"ח, תרמ"ט, תר"ן, ישנם שבעים ושבעה מאמרים שכתבם הוד כ"ק אאמור" הרה"ק הכ"מ, ואצל החסיד ר"א חזור היו הנחות בכתב ידו, שני מאות תשעה ושלושים מאמרים, הרי כי מאה ששים ושנים מאמרים לא כתבם הוד כ"ק אאמור" הרה"ק הכ"מ.

בשנות תרס"ג תרס"ד, נרשמו עשרים וארבעה מאמרים, ובספרי ההנחות דשנות תרס"ג תרס"ד, מאה ושלושים וחמשה מאמרים, מלבד העשרים וארבעה. וכן הוא בכל שנה ושנה אשר היו מאמרים אשר לא כתבום כלל, ומהם אשר כתבום החוזרים.

שלושה עשר חוזרים היו אשר העמדו ענין חזרת המאמרים על בסיס נכון, וראוים לברכה וזכרון נצחי, בדברי ימי החסידים, והם נחלקים בשלש מערכות כוללות. א. עשרת השנים הראשונות, תרמ"ג-תרנ"ג. ב. דור ראשון של היושבים תרנ"ד-תרנ"ה, ודור שני של היושבים תרנ"ו-תרנ"ז. ג. תלמידי ישיבת תומכי תמימים יצ"ו.

מערכה א. החסיד ר' אהרן חזור תרמ"ג-תרמ"ז, החסיד ר' ניסן מלמד תרמ"ז-תרמ"ח. החסיד ר' מאיר מרדכי מלמד, תרמ"ט-תרנ"א, החסיד ר' יעקב קאפיל זעליגסאהן תרנ"ב-תרנ"ג.

ארבעה קונטרסים: לא מנה כאן הקונטרס בעיני כולל חב"ד, כי הוא מתחב כללי, ונכנס באוסף המכתבים.

מערכה ב. החסיד ר' שלמה זלמן האולין, תרנ"ד-תרנ"ה. החסיד רש"פ זאלמאנאו תרנ"ו-תרנ"ז.

מערכה ג. התמים ר' אברהם דוד פויזנער תרנ"ט-תרס"א. התמים ר' צבי מקלימאוויטש תרס"ב. התמים הרב ר' ישראל נח תרס"ג. החסיד ר' משה חוזה, התמים ר' מרדכי חפץ, התמים ר' שילם קוראטין, התמים ר' יצחק גרשון בוראוויק, ומכאן ולהבא כבר הוסדר ענין חזרת המאמרים בתוככי תלמידי ישיבת תומכי תמימים, ד' עליהם יחיו.

דבר המובן מאליו, כי כבד להגביל כמה מאמרי' אמר הוד כ"ק אאמור' הרה"ק הכ"מ, מסוג הנ"ל, אבל בכל אופן לא פחות משבעה שמונה מאות מאמרים.

בין ההנחות תופסים מקום חשוב שיחותיו של הוד כ"ק אאמור' הרה"ק הכ"מ, בומני התועדות — פארבריינגען — בשמחת תורה, יו"ד כסלו, י"ט כסלו, פורים, וזמני שמחת משפחה.

הרבה מאות מכתבים תוכנים נשארו בעצם כתב יד קדשו של הוד כ"ק אאמור' הרה"ק הכ"מ, המתחלקים לשנים עשר מערכות כוללות א. מענות על שאלות עצות במשא ומתן, שידוכים, חיי משפחה, חינוך. ב. מכתבי מול טוב בענינים שונים. ג. מכתבי תנחומין, ליחיד ולרבים. ד. מכתבי תודה עבור ספרים למחברים. ה. מענות על שאלות עצות בלימוד דא"ת, והכרח התעסקות בעבודה שבלב. ו. מכתבים המדברים באהבת רעים, תיקון המדות, וסדרי תשובה בענינים שונים. ז. בעניני צדקה וחסד בין איש לרעהו, מכתבי המלצה. ח. הנהגת הקהלות בעניני רבנות וזביחה. ט. אודות החזקת קופת הרמבע"ן. י. אודות ישיבה תו"ת. יא. אודות קביעות לימוד דא"ת. יב. עסקנות הכלל בענינים שונים וכמו ההשתדלות בביטול תחום המושב, ביטול הגבלות במסחר, ביטול עלילות ומשפטים כללים שונים, הגדלת זכויות סחרי היהודים בענפים שונים. התיסדות בית חרשת בתחום המושב, מצה לאנ"ח במלחמת יאפאן, השתתפות בהבחירות לבית המחוקקים, אסיפת הרבנים, הפטור מצבא המלחמה לרבנים, מלמדים, ראשי ישיבה, זובחים, וחזנים. יסוד וחזוק מוסדי הדת, בתי לימוד, בתי תפלה, הדפסת והפצת ספרי קדש, סידורים, חומשים, משניות ומסכתות הש"ס, עין יעקב, שולחן ערוך בקרב פליטי המלחמה ועוד ועוד.

כבד להגביל מספר המכתבים ואגרות הקדש, אשר כתב הוד כ"ק אאמור' הרה"ק הכ"מ, ומאשר זכני השי"ת הנמצאים אצלי כשבע מאות מכתבים, מהם כארבעה מאות מכתבים כתובים אלי, המתחלקים למערכות שונות משתים עשר מערכות המבוארים לעיל.

השי"ת יחיש גאולתנו ופדות נפשנו והקצו ורננו שוכני עפר, והוד כ"ק אאמור' הרה"ק הכ"מ בתוכם ישמענו ויראנו נפלאות מתורתו הקדושה, אכיר'.

הוספה ה

מכתבים מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע

העתק מכתב כללי הראשון מכ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע שכי' להתמימים
אחרי הסתלקות כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, בחדש אייר תרפ"ט

אל אחיי ורעי חניכי המוסד הקדוש ישיבת תומכי תמימים יצ"ו ה'
עליהם יחיו הם ביתם וזרעם, יעמדו על הכרכה מעתה ועד עולם.

אחיי, אבינו רבינו עלה השמימה, ואנחנו תלמידיו וחסידיו המקושרים
אליו, בכל מאודנו ונקודת נפשנו, נשארנו עוזבים בודדים גלמודים ונדכאים.
בחדש הראשון באור ליום השני, כעשרים רגעים על השעה החמישית
בעלות השחר נפתחו השמים, שמי שמים העליונים, והנשמה הטהורה עלתה
להשתפך אל חיק אביה בנעימה קדושה ובשקיטה אצילית מסר רבינו הקדוש
נשמתו לאל אלקי הרוחות, והוסגרה עיני אב הרחמן, לי ולכל אחיי חניכי
בית אלקים, וברגע אחת יתום נהייתי, אני, אתם תלמידיו ואתנו יחד עם
הקודש.

מה מאד רבו עונינו, האד איום והמשפט גורא, נטלו המאורות,
עטרת תפארת, ראשו והוד משגב לבנו, אמרר בככי כי אוכרה, כ"ק אדמו"ר
הרה"ג חסידא ופרישא, הצדיק תמים איש חי רב פעלים, הכ"מ — לוקח מאתנו.
העדי האלקי הורד מעל ראשינו הנוחם היחידי לעם הקודש בגלות המר
הזה — הועתק, וקרני הוד פנים מאירות ופנים מסבירות שהחיו לב ונפש נדבא
ונרעץ בטל אור נועם ידידות העדינות — הסתתרו.

מי ינחמנו ובמה ינחמנו, ובמה נוכל עוד להנחם. אדון הסליחות
העבר נא בחסדך לחטאת שיח מר לבבי הנשבר, כי משפט קרוע הלב הנהו,
ומצבנו מצב בניך היתומים איום וגורא הוא, אך צדיק הוא ה' וכל דרכיו
משפט וצדק, וכל אחד מאתנו יתודה מקרב ולב עמוק כי אמת עשית ואנחנו
חטאנו רשענו. אבל אבינו אתה ברחמיך הרבים רחם עלינו ועודד נא רוחנו
וחזק לבבינו להתאמץ באורחת חיים שסללו עכדיך הקדושים כ"ק אבותינו
רבותינו אבות העולם, ופרוס נא זכותם ואור תורתם ועבודתם עלינו תלמידיהם
ותלמידי תלמידיהם, להיות חזק בקיום התורה והמצוה בשעבוד המוח ויחוד הלב.

תמימים, נחלה בלי מצרים הנחילנו אבינו רבינו, מוסדות רמות וגשגבות,
בנויות על טהרת קודש הצלחה אלקי, והוא המוסד הקדוש ישיבת תומכי
תמימים יצ"ו, ואתו עמו שאר הענינים בהפצת לימוד החסידות ותיקוני החדרים,
ועוד אשר בצלם ימצאו טל אור תחי' לגוף ונפש האלקי גם יחד, אשר עליהם
ידבר בכתבו האחרון הנתון לפניכם בזה, ואשר דבר אתי ביחוד, אחרי המועדים
בתחילת מ"ח העבר, ממה שבדעתו הקדושה ליסד לטובת אחינו, ה' עליהם יחיו,
עתה אבינו, כי לא הבנתי דבריו הק' בדברו עמי, ורק דאיתי צער נפשו
הטהורה, בצערת וכאבי אחינו ה' עליהם יחיו, הזמני והנצחי, אשר יום יום

שפך כמים לבו בדברו מתוך נקודת לבו המסולאה בפניני הרגש האלקי. אלקים אתה יעדת לאמר, רצון יראיך תעשה, עורר נא רחמיך והאיר אור חסדיך על עמד ועדתך הנדכאים והנלחצים, כאשר היו תפילות עבדך הקדוש, לב כל א' מאתנו מלא תקוה, אשר גם כהיום נושא תפלה ומעורר רחמים הנה, עם אבותינו כ"ק אבותינו רבותינו הק' לפני כסא אל רם ונשא, אשר יחוס וירחם לכונן עם קדשו ולהעמידו בקרן אורה.

התעוררו תמימים, התעוררו לקיים ככל אשר צוה אותנו רבינו כ"ק אאמור" הרה"ק הכ"מ, על דבר המוסד הקדוש ישיבת תומכי תמימים יצ"ו, החזקת החסידות והיהדות, ובכל אשר איוה והשתוקקה נפשו האצילה, ועלינו להיות מסורים ונתונים לכל אלה בכל לבינו ומאדינו.

עלינו לדעת כי החובה והמצוה על כאו"א ביחוד לדאוג לקיום דרכיו הקדושים, ולקוות לחסדי השי"ת, כי בזכותו והתעוררות רחמיו עלינו נוכל להיות בחיי אמתים, עפ"י קודש תורת החסידות ועל כאו"א ביחוד לדאוג בעד חייו הרוחניים והנהגת ביתו בנועם משפטי תורתנו הק', כי מי יורה לנו דעה ומי יגיד לאדם אי-ישרו, אם לא שבעצמו יכיר חסרונו עפ"י התורה והאור שהנחיל לנו אבינו רבינו ורק אחת עלינו להתחזק ברוחא דשביק בנו, ונפלינו אנחנו, תלמידיו חסידיו המקושרים אליו ואל נחלת תורתו ונועם המדות וארחות יישר כמו אז כן עתה, מבלי התגאל ברתיתה דהבלא דעלמא דין דלית בה ממשא, ולהיות כל דרכינו ישרים עפ"י התורה ואז עלינו לקוות כי יקויים היעוד וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה.

עלינו לדעת כי אנחנו תלמידיו וחסידיו שמו אשר בשם ה' נקרא עלינו יקרא, ועל כאו"א לדאוג כי לא יחלל ח"ו וח"ו, ובידינו ביד כאו"א, להכריע לכף זכות, כי עלה יעלה לכסא מרום, לעורר רחמי ה' על עמו וצאן מרעיתו, מבלי שכוח אף רגע כי יתומים אנחנו ודור עני כי אין עוזר, בלתי ה' לבדו ע"י התעוררות ומליצת אבות העולם אשר מסרו חייהם הגשמיים בגללינו וכל א' ישפוך לבו ברנה ותפילה מקרב ולב עמוק, אשר גם עתה לא יעזבונו מלעורר רחמי ה' עלינו, כי נוכל עמוד בעבודת ה' בצוק העתים האלו שנתמעטו המוחות ונתכווצו הלבבות ומרחוק ה' נראה לנו ועינינו תחזינה בשוב ה' שבות עמו והקיצו ורננו שוכני עפר, וכ"ק אאמור" הרה"ק זצוקלה"ה הכ"מ בתוכם.

יחי' נפשינו ורוחינו ויראינו נפלאות בתורתו הקדושה, והנני אחיכם הנדכא, המברך אתכם מקרב ולב עמוק.¹

יוסף יצחק שניאורסאהו

* * *

העתק מכתב כללי הראשון לאנ"ש מכ"ק אדמו"ר (מהור"י צ) נ"ע שכי' אחרי
הסתלקות כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, בחדש סיון תר"פ

אל כבוד ידידינו אנ"ש הרבנים והחסידים, וכל שומרי מצות ורצון כ"ק
אבותינו רבותינו הקדושים, וצוקללה"ה, ד' עליהם יחיו.

אמרר בבכי כי אדברה, כ"ק אאמו"ר הרה"ק חסידא ופרישא, איש חי רב
פעלים, הריני כפרת משכבו לוקח מאתנו, ועדי תפארת ראשינו הורד מעלינו.

אותה הפנים מאירות שהחי' רוחינו, ועדד רוח ונשמת כל נשבר לב ונדכא,
בנועם הוד ידידות אצילית האלקי, ואשר בה ראינו מאורי אור אלקי במשבצי
מדות מפוארות, באורחות חיים, וכל אחד מצא נוחם לנפשו בעת צרתו ודאגתו,
ברסיסי טל שיח קדשו, והגיון ברכות לב טוהר, ועתה בעוונותינו הסתתרה.

אהה הוי' אלקי' יתומים נשארנו אין אב עזובי' ונדכאי', אוי לנו כי
חטאנו נשובה אל הוי' בכל לבינו ומאדינו, כי מי ישא בעדינו רגה ותפלה, ומי
יעורר רחמי אל רם ונשא על עמו וצאן מרעיתו.

אור השבעתים שלשלת המאורות, עלה בהודו והדרו השמימה, וכה מדבר
באגרת צוואתו הכתובה ימים מספר טרם עלותו מאתנו.

אני מבקש את ידידינו אנ"ש יחיו להחזיק את הישיבה תומכי'
תמימים כאשר החזיקו אותה עד עתה, וזכות גדול הוא לכל התומכים
והמחזיקים אותה, ואין רשות לשום אדם לשנות ח"ו את תוכנה הפנימי.
והמנהל הראשי יהי' בני הרב שיחי', וכל התומכים והמתעסקים והמשתדלי'
בהחזקת וטובת הישיבה הרוחני והגשמי יתברכו במתן שכרה שבצדה, אורך
ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד, ויזכו לבנים ובני בנים עוסקים בתורה
ועבודה.

ואותי יצוה לאמר.

בני יחי' תשגיח ותשתדל בדבר הישיבה תומכי תמימים, להאדירה
בעזרתו ית', בתכלית כוונתה הפנימית בלימוד דא"ח ועבודה שבלב כו'.
וכאשר כתבתי בקונט' עץ חיים, ויותר מזה כמדומה שכתבתי לך בא'
מהמכתבים שהוא — בעזרתו ית' — החזקת העבודה הפנימיות בזמן הזה.
וזאת היא הדרוש מאתה, ובוה צריכים להשתדל, ובוודאי צריכי' גיב'
לימוד הנגלה, לימוד טוב, וכמבוי' בקונט' הנ"ל, וכשם שא"א להיות גוף
בלא נפש, כך א"א להיות נפש בלא גוף אך האדם הפנימי הוא העיקרי,
והמקבל עליו עומ"ש יוצא ידי שניהם, וזה וזה יתקיימו בידה, וכאשר
יש מהדבריי' החיצוני' שיש להם שייכו'. אל הפנימירי' כל מה שיכול להיות
נוגע אל התוכן הפנימי צריכי' להרחיק לגמרי, ולא ליתן ערך כלל אל
החיצוני' יהי' מה שהי', ואתה בני יחי' בטוב דעתך ושכלך והעיקר
במסורתך אל הכוונה הפנימיות, תדע אי"ה לשקול ולהכריע בזה.

גם תשתדל בדבר קביעת לימוד דא"ח בעירוות, אשר התחלתי לעסוק בזה, ות"ל שנתקבל הענין בטוב. ונתיסד בכמה עירוות לימוד ברבי' בדא"ח. ונדברו יראי אלקים איש אל רעהו כו' הזמן ההוה הפריע את הכל, ויתן השי"ת שבקרב תישקוט המדינה, ואיש את רעהו ידברו צריכים לחדש ההשתדלות. כן בדבר התייסדות החדרי' בעירוות. השי"ת יעזרני ויזכני להתעסק בהדברים האלו אשר זיכני להתחיל בהם, והכל כאשר לכל, תשתדל ותתעסק בני יחי' בהם. וידידנו אנ"ש יחיו בטח יסייעו על ירך. והשי"ת יהי' בעורך ותצליח במלאכתך.

והנה מלבד האמור בזה מפורש, הנה רבות דיבר עמדי כ"ק אאמור"ר הרה"ק הכ"מ, בחדש מ"ח העבר מאשר בדעתו הקדושה בעזרתו ית' ליסד לטובת הרבים, הכלל והפרט ברו"ג, מוסדים שונים אשר רבות בשנים חשב בזה, ושקל ופלס איך ליסדם, וקבל עם הקדש, ד' עליהם יחיו, אתודה, אשר לא הבנתי עומק דבריו הקדושים, ולפלא ה' לי אופן וסדר דיבורו אתי עמי, ואשר עתה עין בעין אראה, כי ציווי ופקודת צוואה היתה שיחתו זאת מאתו אלי, ואשר עתה נראה במוחש מכמה ענינים כי מאחרי המועדים התכוונן אל מועד חיי החיים, ואני בהמות הייתי עמו, אוי לי כי לא הבנתי עד מאומה, לא עלה על רעיוני כי בא מועד שבר נורא כזה, שינטלו המאורות בעצם היום, ונשארתי יתום נדכא ונשבר בלי אב וכלי רב. ירדתי מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, מגו נהורא לחשוכא, אנא ה' חוסה נא בהמון רחמיך המרובים בחד חנם על בן עבדך ורחמיני ועזריני, כי אל מי אפנה ומי יושיעני אם לא אתה, אתה ה' בזכות עבדך העומד לפניך ומבקש רחמים על בניו, תלמידיו, ותלמידיהו, והמקושרי' אליו לקיים פקודתו לשמור מצוותיך וחוקי דצוניך, וללמוד תורתך הקדושה, והשקיפה ממצון קדשיך, והשפיעה לנו כולנו באור פניך שפעת חיים וברכה, ברוחניו וגשמיות, מעתה ועד העולם.

ידבק לשוני לחכי, כי אנכי אדברה קבל עם קדש, ד' עליהם יחיו, חסידי ומקושרי עבדי ה', אשר נהרו על טוב ד' לשמוע בקול דברי אלקים חיים, מפורשים יוצאים כיום נתינתם מפי כ"ק אבותי רבותינו הקדושים וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ועיניהם ראו את מאורינו ומורינו, פנים בפנים דברו את בני האלקים, אישים השמימים ואשר עד עתה בטח דבריהם הקדושים עומדים ברום עולמם, ועל פיהן יכלכלו ארחות חיהם, ובהם יחיו לעד.

לב מי לא יתפלץ על השבר הנורא, אוי ואבוי לנו, כי שודד מעחינו, נקח נשמתינו ורוח אפינו, איכה נרעה נפשינו, ואיכה נרביץ נשמתינו, ואיכה נחיי' בצוק העתים האלו, אשר כל איש שמו חותלו בערפלי דאגה, ולבי כוסה באגלי קור, ועל כל אשר נביט, היאוש יקדם פנינו בכל עוון ותקפו.

אמנם כן, אבל יוצרינו שוכן בנו, חלק אלוהה ממעל ממש בקרבינו יתלונן, אשר לא כהתה עינו, ולא נס לחה, וכתו עמו לפעול ישועות בהעיר קטנה, לכוננה ולסעדה, כי גם כהיום הזה האלקים בעוזרי וסומכי נפש שוקקה

וצמאה לדבר ד', ההולכים תום מבלי בקש חשבונות ודעת תוצאות פעולתם.
ורק על הווי' ישליכו יהבם.

האֵל הנכבד והנורא ציוה אותנו לאמר, שמוע ישמע הבן בקול אביו
וברצונו לעד, בן עבד הייתי לאבי כל ימי, ובן עבד אהי' — בעזרתו יתברך
— לרצונו הקדוש, ידעתי נפשי כי תם אני ולא אדע עד מה ונפשי עלי
תשתוחח מפחד ורעה, לעמוד על צור מחצב האור והאש האלקי, אך ציווי האל
יתברך וגורתה, שמני לחטר ביד הרצון הקדוש, והאלקים אשר יעד ליריאי,ו
כי רצונם יעשה ושועת תפלתם ישמע, הנני מאמין באמונה שלמה וטהורה,
כי הוא יתברך יאיר אור נשמתינו, ויפיח זיק מעשינו, שיהיו מכוונים אל
האמת, ויושלמו רצון יראי ה', גם על ידי עצי היער בהצלחה אלקית.

זכרו ידידינו, דברי פי מורכם ורבכם, הצדיק הקדוש, הכי"מ, העומד
בשמים ומתחנן אליכם, החזיקו תומכי תמימים, והיו תמימים, קבעו עתים
לתורה ותפלה, והביאו בניכם בחדרי התורה והיראה, בצל מורי דעה על פי
טהרת הקודש.

הקריאה האמורה היוצאת מפי עט של אדונינו מאורינו מורינו, בעמוד
על מפתן גן האלקים, הוא מתכוון לקבל פני קודש אבותיו ומוריו נשמות אבות
העולם, בה בשעה ידבר אלינו, ויתחנן כי תמימים נהי', ונלמוד תורת ה', ונחנך
בנינו בדרכי האֵל, ונשריש במו יראת ה' לקיים מצותיו, בה בשעה כי נפשו
עלה יעלה בשליבות הוד עוז כלילת חיי החיים, ישא אמרותיו בגבורת אהבה
משוכה, לכל אחד ואחד מאתנו, לאמר, זכרו צור מחצבתכם, והיו בני ישרים
לאבינו שבשמים, כארחות חיו באהבה וסבר פנים בחיבה לכל אדם. כן גם
ברגעיו האחרונים בעלמא דין, טל גדיבות יערוף לקרוא אותנו אנשי שלומו
זכריתו, ומעורר נפשינו כי נחזיק ברית אלקינו אשר כרת אתנו בחורב, לאמר,
גם בעת זמן אשר כל הארץ נשפט בחרב שלהבת אש הקדחה, ומקדשינו חרב,
והכהן הגדול עלה לאדונימו, אנחנו נעמודה חזק בברית הווי' אלקינו בתורתו
ובמצותיו יתברך.

ועסה ידידינו עבדי ה', תלמידיהון ותלמידי תלמידיהון, עושי רצונם,
הבו יד, נלכה יחדיו בדרך הקודש אשר סללו כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים,
אשר בארץ החיים, שבעת המאורות עלינו יאירו משמי שמי רקיע, ודברי
תורתם הקדושה בבתינו יופיעו להאיר נפשינו ולהעיר לבבינו, לקיים בלמוד
ובפועל כאשר יפקדו עלינו.

איש איש מאתנו יאזור כחו, ויעשה בפועל ככל אשר תשיג ידו, ועוד
יותר בכח ואומץ לב להחזיק את מוסדי חיים הרוחניים אשר הנחילנו כ"ק
אאמור"ה הרה"ק הכי"מ, ועם זה נפאר משכן ה' אשר בלבינו פנימה לאהבה
ולירא אותו ולדבקה בו יתברך.

בימי התעוררות והרצון האלו, יתעוררו כל ידידנו בהתעוררות אמיתי,
בכל ערי מושב ידידנו ה' עליהם יחיו, וכל אחד ואחד ביחוד, כי עליו החובה

הפקודה מאת רבו ומורו כאמור, להביא בפועל וסדר מסודר ככל אשר יפקוד ויצוה מוריניו ורבנו, הכ"מ. בהחזקת תומכי תמימים וקביעת משפיעים בלימוד דא"ח ברבים בע"פ ובספרים ובדאגת השגת מורים יראי אלקים בעד הילדים, ולסדר הלמודים כפי אשר נצטוינו מסיני, וכאשר למדנו אנחנו, ואני אל האלקים אקרא ואתחנן הושיעני ה', כי אוכל לקיים מצותיך, אשר צוית לקיים מצות האב ורצונו.

ואליכם ידידנו הנני פונה בבקשה, תנו לי היכולת — בעזרתו ית' — בתמיכת המוסדים, הנזכרים בצוואת כ"ק אאמו"ר הרה"ק, הכ"מ, אשר אוכל לכלכל כפי אשר נצטויתי, ובגלל זאת תתברכו מאת האלקים בברכה כפולה ומכופלת להושע, איש איש בכל אשר תאווה נפשו ברוחניות וגשמיות, ובוזה תחזיקו הברית את אדונינו ורבנו הכ"מ, כי יעורר רחמי הא"ל הגדול והנורא, על כל אחד ואחד מאתנו, עבדיו, חסידינו, והמקושרים לקיים רצונו ופקודתו, והאלקים יחננו ויברכנו וישרה ברכה במעשה ידינו, ונזכה להיעוד והקיצו ורננו שוכני עפר, והוא כ"ק אאמו"ר הרה"ק, הכ"מ בתוכם, ויראינו גפלאות בתורת א"ל חי.

והנני ידידכם עוה, הדורש שלומכם מקרב ולב עמוק.¹

יוסף יצחק שניאורסאהו

* * *

(בכמה מכתבים הגה מהפיסקה "הא"ל הנכבד והנורא", נוסח נוסף:)

בשם כבוד התורה, הנני להגיש תודה וברכה, לאחינו ידידנו, בכל מקום שהם, יהי נועם ד' עליהם, על הכבוד הגדול שעשו לנשיא אלקים וישראל, הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, לקדש יום עלות נשמתו, בתפלה מתונה, בלימוד משניות, דברי אלקים חיים, בנתינת צדקה, ובשיחת רעים אהובים, ודיבוק חבירים מתיעדים להתעורר באור אלקי, לשכלל הרעה ולטהר הלב.

פועל אדם ישולם לו, אלה הדברים דברי קדש, ומנהגים ישרים, שאיוה וחשק במו, הוד כ"ק אבינו רבינו זצוקלה"ה ומסר נפשו הטהורה עליהם בחייו, עורר כנסת ישראל, והאיר למו, בארחות חיים, בהם כובד מאת אלפים ורבבות, כן ירבו — תלמידיו מקושריו ומחבבי זכר מפעלותיו, בהכלל והפרט, בהטיב להם כל הימים, הגה ביום שמחתו, עלי עדן, קדש נשמתו האצילה, במתיבתא דרקייע, מלאכי מרום, ברואי אותיות התפלה ויצירי התורה, ומעש טוב, מכבדיו ומוקיריו, באו להשתחוות לפני אל רם ונשא, להגיש הגיון מערכי לב, ושאיפת נפש, — מחולליהם, ולהיות לאבנים מאירות, בעטרת תפארת חכמי ישראל, מאשרי אום עמוסה בחייהם, ובעלות נפשם, מצאן מרעיתם לא יפרדו.

חוספות

ועתה ישראל, עם קדש, על גמולות מאל הרחמן, בזכות צדיק יסוד
עולם, תבואו, כי ישלח לכם ולנו עזרתו מקדש, בטוב הגלוי והנראה לברכה,
בבני חייא מזוני רויחא, האושר ועושר יקדמו פניכם, החיים והמנוחה יהי'
במעונכם, עיניכם ועינינו תחזינה, בשוב ד' שבות עמו, יגל וישמח ישראל
בעושיהו, בעת כי יקיצו ורגנו שוכני עפר, להחיות גם את התולעת האוהב,
ולשום את העיר, אשר כסוכה גותרת, להיות לגאון ולתפארת.*

ברגשי כבוד ובברכה.
בן מו"ר

יוסף יצחק שניאורסאן

* * *

העתק מכתב כללי מכ"ק אדמו"ר (מהור"י צ) נ"ע, לאנ"ש והת'
ליום הילולא הראשון ב' ניסן תרפ"א

ב"ה, א', ה' אדר ראשון, תרפ"א, רוטטוב-דון.

כבוד ידידנו אוהבינו, מקושרי ותלמידי הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק גאון
ישראל, תפארתו והדרו, חסידא ופרישא וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, הכ"מ, מחבבי
פעולותיו הנשגבות, מייקרי שם הוד קדשו וזכרו הטוב, יראי אלקים די בכל אתר
ואתר, ד' עליהם יחיו, ויתענגו על טוב הוי' בזמני ונצחי.
לשלום אין קץ ולברכה אין סוף.

אלקי הרוח והבשר, שחלק מחכמתו ליראיו, שם אבן החן, בעטרת ראש,
היתירה שהנחילוהו ממרום, להיות נחמד לבריות, יקר מכובד, ומופלא בעיני כל
רואיו ומכיריה, הוא שנותן לי, הכח והיכולת, לדבר בשער בת רבים.

התורה אומרת ואתם הדבקים בהוי' אלקיכם חיים כולכם היום, ביום שכל
העולם כולו מתים אתם חיים (סנהדרין צ', ב') ונפלינו אנחנו עם סגולה מכל
פרנסינו, נשיאי ישראל, גאוניו וריעיו, בכל דור, כבירי הרוח, ואדירי הדעה,
דורשי ושוקדי טובת קהלם ומרעיתם. מה נעים גורלינו, ומה רבה ירושתנו
אחת אחת לאחת ינחילנו, רבותינו היושבים בסתר עליון, פנינים יקרים,
במדעים ונפלאים, מנהגים ישרים, וארחות צדיקים אשר בהן ועל ידן הנה
מלבד אשר פני ישראל סבא יזהר בזהר אלקי, הנה עוד זאת כי זכרון נשיאי
ישראל, חכמיו ואלופיו, לא יסוף מאתנו לעד, ונשמור עקבי מהלך רוח קדשם,
ונקדש יום עלות נשמתם בגנוי מרומים, הן המה שרשרת אהבה ויקר, פתילי
מדות תרומיות, הנטועים בלב עם חכם ונבון לנשיאיו ורועיו, קדושי עליו.

משיחי מרום, מלאכי האור, עבדי הוי', וישלח פארתינו בכל מרחבי חיי עם אלקי ישראל, בכבוד והדר אלקי.

קהל עדת ישורון — בכל מקום שהם, ברכות אלקים ישיגם — זכור וזכור את המאור הגדול, מורינו הכ"מ, אשר כנסת ישראל בו התהלל, בהגיגו בעוזו כחו, אדרת האלקי, על כל הנוגע בבכת עיו, חיי הלאום הקדוש, ומה גם מקושריו ותלמידיו, אשר נהלם בעצותיו, ממתנת אל חי, אחת היתה שקידתו ומעינו להיטיב לכל, לנחם ולעזור שדודי יום, ולחשב עצבי רוח.

האמונה והתום, האמת והעוז, היו גר ביד עבודתו וזיווה דעתו בכל הענינים הציבוריים, דעת קדושים, גלו לעין כל, וידבר את משמאליו, באותו העדינות והנועם שדיבר את מאמיניו ומעריציו, ועם זה עמד חזק על משמרתו, מבלי תת רמוס ישראל, תורתו, וכל הקדוש במסורת אבות, לא סג אחר, מכל מונע מבית ומבחוץ, ולא חת מכל, וישם נפשו הטהורה בכפו תמיד, לבצע את אשר זמם, לטובת אחינו — ה' עליהם יחיו — מבלי התחשב עם חלישות בריאותו, וחיו הפרטים, יזכור לו אלקי לטובה. גם בימיו האחרונים מצויי ישראל — יאמר ד' לטובתנו די — סבבו לב צדיק, ומנוחה לא ידעה נפשו העדינה, ויבכה יום עם על עם ד' ותורתו, וכרועה נאמן רוח, השב לאדונו, הנה בעמדו על מפתן גן אלקים, יבוא בכתובים, לעם סגולה, להזהירם ולהנחותם בקדושת מסורת אבות, כאמור בכתב צוואתו — המועתקה במכתבי הכללי, מחדש סיון תר"ף — ויברכם בברכות מאלופות.

עם ישראל יבכה למשפחותיו, על הלקח עדי האלקי מאתנו כאמור (ב"ב צ"א א') אותו היום שנפטר אברהם אבינו ע"ה מן העולם, עמדו כל גדולי הדור בשורה, ואמרו או לו לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לה לספינה שאבד קברניטא. גדולי הדור יבכו על העדר חכמת התורה הבאה בגניזות הצדיק, כי אין צדיק יורד לחלק חבירו, שקיבל מהר סיני, הבינונים יבכו על חסרון מדות הטובות המתמעטים מאין מורה דעה, וכל עם ד' יבכה על חטאתיו, כי אנחנו גרמנו בחטאינו כי נקח נחמתנו ואושר נפשינו אל האלקי הוי' הוא יראה בעינינו והוא ירחמינו, ויכפר בעדינו (שבת ל"ג ב.).

האמונה הטהורה היא תסמכני, והיתה נפש אדוני — אבי מורי ורבי — צורה בצרור החיים את הוי' אלקיך, כל ת"ח שעוסק בתורה מקטנותו ועד זקנותו, לא מת, ובאמת לא מת, אלא הוא עדיין בחיים, לעולם ולעולמי עולמים, שנאמר והיתה נפש אדוני צרורה כו' את הוי' אלקיך, מקיש הכתוב את הת"ח הצדיק אל האלקים, מה אלקיך, הוא שמו הגדול מבורך לעד ולעולמי עולמים, כך הת"ח שיושב ועוסק בתורה כל ימיו ומת, הרי הוא בחיים והוא חי (תנוד"א).

מלאך הוי' צבאות (מגיד מישרים פ' שמות) מבאר הכתוב וימת יוסף וכל הדור ההוא, ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד, כי הצדיקים במיתתם מולידין תולדות יותר מבהיהם, ועיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים (רש"י נח) ואשריהם לצדיקים שזוכין ומזכין עד סוף כל הדורות (יומא פ"ז).

על פי הדברים האלה, כהיום הנני מוצא חוב בנפשי, להשביע ענג נפש, אלפי ורבבי קהל עדת ישראל, כן ירבו, וירום קרנינו, — החפצים לדעת מהנהגת מאורינו רבינו, הגדול בענקים, הכ"מ, ולזכות בהם, בדבר שהזמן גרמא, להטבת ועילוי נפשינו.

בשלשה פרקים בשנה, בסעודת חג הפורים, שמחת תורה, י"ט כסלו, הי' מעמיד קערה של צדקה, ויכני' בשם על-דעתי, כלומר מי שמנדב בקערה זו, הוא על דעתו הקדושה, מה שימצא לנכון ונחוץ לעשות בסכום המתקבץ. מהתרומה הלזו החזיק כמה מוסדות הציבוריים, במקומות שונים, חדרים, תלמוד תורה, ישיבות (על הישיבה תומכי-תמימים לא הי' לוקח מהתרומה זו, כי היא בכל עת קבעה ברכה לעצמה) מקואות, תמיכת אנשים פרטים, הכנסת כלה, ועוד ועוד, אשר עתה, קופת — רבינו בעזה"י ובל"ג תתעסק בכל אלה, כפי מצב היכולת. החפצים להנות מאור רבינו, ולעשות זכר למו, הנה בחג הפורים הבע"ל, ירימו תרומה לזכר צדקת רבינו, הכ"מ, הכל בשם קערת רבינו, ואת התרומה יואילו למסור לקופת רבינו, והנני להציע, אשר איש איש, יכתוב שמו ושם אמו, וסכום נדבתו, ובכוא רשימת המנדבים הנה, יקראו באהל הקדוש, לעורר רחמי וחסד, אל עליון.

בשני בניסן הורד המשכן, וכאמרם ז"ל (מד"ר שמות פליה ד') א"ר הושע"י כו' אמר משה לפני הקב"ה, והלא עתידים הם שלא יהי' להם לא משכן, ולא מקדש, ומה תהא עליהם, אמר הקב"ה, אני נוטל מהם צדיק אחד וממשכנו בעדם, וכת"י יקר בעיני ה' המוחה לחסידיו, דבר קשה וכבד הוא בעיני ד' להמית את חסידיו, (רש"י וראב"ע והמהר"ל מפראג האריך בזה, שראויים החיים לצדיקים, גם על צד ההפלגה, ונגד הטבע, ורק שאין רצון הצדיקים, במה שהוא נגד הטבע) והוא מהגמרא (ר"ה י"ח ב') שקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלקינו, וגדולה מזו שמענו, מרגליות הקינה מפי זקן (במד"ר איכה פ"א ל"ז) על ד' יוסי ממלחיא במעמד ר' יוחנן וריש לקיש ור' יצחק פסאקא, מצינו שסילוקן של צדיקים קשה לפני הקב"ה יותר כו' ומחורבן בית המקדש, כי הם עמוד התורה והמצוה, ראשי אלפי ישראל המלמדים דעה, ויראת ה' ואהבתו לעם סגולה.

מחנה אלקים עם הקדש, לאורם יסעו, ויתעלו בעילוי הצלחה הנפשית, המשובצת בכשרון מעשים נעימים, גלילי החיים הזמני.

גבורי ישראל, מגיני ארץ, גם בהשיבם נפשם אל חיק אביהם שבשמים, אשר לו משלימים נפשותם (מד"ר בראשית פ"ק בתחילה) הנה לא זה מלבד שלא יפרדו מעל צאן מרעיתם, הנה עוד מתרפסים להדום כסא מרום, להתיצב לפני הוד אל רם ונשא, להגן על עם ישורון (ע"י מד"ר בראשית פמ"ד ה') לדרוש רחמי וחסדי האב על בניו, עמו ונחלתו.

תלמידי הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, מקושריו, מחבבי שמו וזכרו, יתאספו ביום היאצ"ם בשני בניסן הבע"ל — להתפלל

במגין קבוע. בש"ק שלפניו ישתדלו לעלות לתורה, ובערב יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה, מהראוי אחד כל הג' תפלות, מעריב, שחרית ומנחה, אך אם ימצאו לנכון לחלקם, יתפללו שנים או שלשה, כל אחד תפלה שלימה, ולא ימהרו בתפילתם. אחרי תפלת ערבית, יחזרו דא"ח בעל פה, ואם אין מי שיחזור בע"פ ילמדו בס' בפנים, כשעה ויותר, בבוקר קודם התפלה ילמדו פרק תניא, אחר התפלה ילמוד משניות, אותיות השם וגשמה, מהראוי שביום הזה יהי' התועדות אנ"ש יחיו, לחזק ולהתיעץ באופן הטבת מצב הרוחני, בלימודם והדומה, כל אחד ירים תרומה, באחת הקופות, רבינו מאיר, תומכי תמימים, קופת רבינו, לזכר היום המיוחד הלוה, תפלת המנחה ואחריו לימוד פרק תניא.

האל הטוב יחזק לבבינו, להיות מקושרים באמת ובתמים, בלב שלם, ונזכה להיעוד המקווה והקצו ורננו שכני עפר, והוא כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ בתוכם וישמיענו נפלאות בתורת אל חי.

והיו ברכה ושלוש כאו"ג והדורש שלומם וטובם מוקירם ומכבדם ברגשי כבוד ויקר'.

בן מורם ורבים,

יוסף יצחק שניאורסאן

הוספה ו

הקדמה מכ"ק ארמו"ר שליט"א

למאמר סמוכים לעך — להוצאה הראשונה — בשנת תש"ב

ב"ה.

בשנה העברה ביום מלאת תשעים שנה ליום הולדת את כ"ק אדמו"ר (מהרש"ב) נ"ע, נתפרסמו העתקות ממאמר דא"ח שלו, שאמרו ביום הולדתו האחרון בחיים חיותו בעלמא דין, הוא יום העשרים במרחשון שנת ה'תר"ף.

מפני סיבות שונות נדחתה ההדפסה עד עתה, וליום הנ"ל שנה זו הננו מו"ל בדפוס מאמר זה, הוא מאמר „סמוכים לעך — פר"ת“.

בתור הקדמה להמאמר באה רשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר מיום העשרים במרחשון ה'תר"ף.

* * *

כבר הובא במ"א, אשר יש אומרים¹ שבענין אם שייך לאחר מיתה והסתלקות השגות חדשות ותוספות — פליגי הרמב"ם והראב"ד, אבל בפשיטות מובא בדא"ח בכ"מ² בפ"י הכתוב היושבת בגנים, וביאור ענין מתיבתא דרקיע, אשר הנשמות שבג"ע לומדים תורה.

ובכ"ז יש מקום לשתי הדיעות — ובוה מובן ג"כ איך שאין מזה סתירה להכלל דלא בשמים היא — כי עיקר התורה³ בירור הלכה שלא היתה ידועה כלל או שלא היתה מובנת היטב בטעמה מפני קושיות וכו' — אפשר רק ע"י נשמה מלובשת בגוף חומרי משכא דחויי⁴, אבל ישנה התו' גם בשמים⁵ ובפרט, לאלו הנשמות שלמדו בהיותם חי ע"פ האדמה, שזהו הגורם שילמדו אח"כ רוחניות ההלכה בגן עדן⁶, ואפילו במלאכים ישנה, כי גם הם מקשיבים (ומשתנים ע"י ההקשבה) לקולך, אבל לא מעין דתורה⁷.

* * *

-
- (1) צננת טענת לרמב"ם ה"י תשובה פ"ח ה"ד, ומציין שם למרו"ל ת"ח אין להם מנוחה כ"ו, ירושי שביעית פ"ד ה"ס. ב"מ פה, ב, ונחום ד', ב, כתובות לט, א.
  - (2) ראה לקו"ת תוריע ד"ה קאמיפלגי במתיבתא דרקיע, שה"ש ד"ה להבין כ"ח שהאתעול"ע, המשך וככה—תרל"ז פ"ו ואילך, קונטרס לימוד החסידות פ"א ואילך, ועוד.
  - (3) לקו"ת לגי פרשיות בתחילתו.
  - (4) אנה"ק סי' כו, ועייגיכ קונטרס אחרון ד"ה להבין פרטי ההלכות.
  - (5) המשך חייב אדם לברך תרליח פכ"ב.
  - (6) עיין תו"א תולדות ד"ה מים רבים פ"ג, המשך הנ"ל שם.

בפרט בנוגע לבעל המאמר — הנני מעתיק בזה קטע מרשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר וו"ל:

ב' כ' מ"ח.

היום הוא יום הולדת הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע שנולד ביום ב' חיי שרה בעשרים לחודש מ"ח בשנת תרכ"א בשעה תשיעית בקר.

בחלומי ראיתי את הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק בבגדי ש"ק ובפנים צוהלות במאד. ואמר במעת לעת זה שנתמלאו שמונים וארבע שנים לירידת נשמתי בעולם התחתון הנה יהיו אצלי אורחים טובים, וכפי הסדר הנה כל אחד מכ"ק רבותינו ואבותינו הק' יאמר דרוש ע"פ דקאפיטל פד, — עכ"ל בהנוגע לענינינו.

— הרשימה היא משנת תש"ה, פד שנים מיום הולדת את בעל המאמר אשר אז מסתיימת השייכות אל קאפ' פד שבתהלים וכידוע במנהגי אמירת תהלים אשר בקבלה מן הבעש"ט. —

הרי אשר גם לאחרי ההסתלקות ישנו לימוד ושמיעת תורה מנשיאים ולימוד התלוי בתוספת שבזמן דלמטה.

ז' מ"ח ה'תשי"ב. ברוקלין, נ. י.

מנחם שניאורסאהן

הוספה ז

הקדמה — להוצאה הראשונה — לר"ה זכור גו' עמלק,
והי' כאשר ירים משה, ראשית גוים עמלק פר"ת

ב"ה.

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה שלשה מאמרים¹

(א) ד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק, שי"פ תצוה, פ' זכור.

(ב) ד"ה והי' כאשר ירים משה, פורים בסעודה.

(ג) ד"ה ראשית גוים עמלק, פורים בסעודה.

שנאמרו על ידי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע לפני חמשים שנה, בשנת
פר"ת, שנת ההסתלקות שלו (ב' ניסן, פר"ת).

* * *

כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת ההתועדות דשי"פ זכור, בסעודת פורים
וש"פ פרה שנה זו, הואיל לאמר חלקים ממאמרים הנ"ל עם שינוים והוספות.

במקום הקדמה — מדפיסים אנו בזה מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א
שהואיל לכתוב לקראת ימי הפורים שנה זו*.

בסוף הקונטרס הוספנו: (א) קטע ממכתב (מאחד החסידים שהי' נוכח
אז) המתאר סדר ואופן התועדות פורים הנ"ל. (ב) רשימה קצרה (מא' השומעים)
משיחות כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בהתועדות הנ"ל*.

* * *

כ"ק אדמו"ר שליט"א הואיל להוסיף אי איוו הערות ומ"מ בשולי הגלית.

מערכת „אוצר החסידים”

כה אד"ש ה'תש"ל, ברוקלין, נ.י.

(1) לכללות הוכן מאמרים אלה עייגי'כ: תו"א, לקו"ת, סידור, שערי אורה ודרך
מצותיך — כמטומן במפתח הענינים שבסוף כאו"א. וראה גי'כ ד"ה זכור, תרס"ה (נדפס
בקונטרס בפ"ע, ברוקלין, תשי"ח); ד"ה זכור ודיה והי' כאשר ירים משה, תרצ"ד (נדפסו
בסי' הקונטרסים, רפה, ב ואל"ך).

(*) נדפסה גם בלקו"ש חיו ע' 371, החו"ל.

(2) נדפסו בסי' השיחות — תורת שלום ע' 251—246.

מפתח ענינים *

נערך ע"י

כ"ק אדמו"ר שליט"א

(מפתח זה הוא רק לד"ה למען דעת — ליל שמח"ת, ושיחת שמח"ת)

אין ערוך : למען דעת (בעוה"ז ומזה יודעים גם באור).

בע"ת : עיי"ע תשובה.

התהוות : עיי"ע אין ערוך.

הצוניות פנימיות : עיי"ע כלים.

כלים : למען דעת (א"פ מצחצח כו').

מצוה : שיחת שמח"ת — למען דעת — (לאתקנא רזא דשמי'. צדקה להחיות שפלים א"כ).

פנימי ; מקיף : עיי"ע כלים.

תשובה : שיחת שמח"ת — למען דעת — (ת. עיצומו של יום, ודוי דברים).

הגהות והערות על סש"ב

אגה"ק

ס"ה. הרעשת ארץ פ"ח (צורת האותיות, חומר).

ס"ט. אחוריים דחכ' נחשלת: הרעשת ארץ פ"ח.

---

* מפתח ענינים למאמרי ודרושי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שנערכו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א — נדפסו בספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד (ברוקלין, תשכ"ו). כאן נעתקו משם הציונים למאמר ד"ה למען דעת.

מפתח ענינים - פר"ת

○

אב הרחמן

שם (אב"ט בעבודה). רלב (אותיות).

שיג (א. הרחמן, רחמים דס' השתלי,
ב. אב הרחמים, רחמים שלמע' מס'
השתלי).

אברהם

נח (המשיך גילוי ש' הוי' בעולם).
קח"ט (הכיר את בוראו, הכרה
עצמיות). קיג (כח על הנסיונות
מאברהם אבינו). קטז (מילתו קודם
ללידת יצחק). קל (אהבה דאברהם
אוהבי, הקדמה לזה). קלד"ה (א"ב
ר"ם ה' חכ' שבע"ס הגנוחות ובינה).
קלח (קיים כה"ת כולה). קלט (חסד
שלו מצד הביטול). קס (השפעת
החסד אצלו. אברהם ויצחק, חלוקם).
קסד (אברהם ויצחק, אור וחשך).
רלז (אהבת עולם, בעבודה). רצב
(התעוררות אהבתו לאלקות, עמידה
בנסיונות, ביכולתו לברר ולתקן גם
ז"מ דלעו"ז). דש (כריתת ברית על
נתינת הארץ). שי (התחיל יחוד עליון
דמ"ת). שם (ע"י שינוי מקומו, המשיך
ברוך כבוד ה' ממקומו).

אב זבן

קמט (השפעת האב בבחי' חיצונית
לחיצוני' הבן, הקדמה להמשכה
פנימי').

או"א, יחוד או"א

קכ (יחוד חיצוני ופנימי, לחדש
הישנות ולהולדת נשמות. יחוד פנימי
ע"י עבודת הנשמות). קמ (יחוד פנימי.
חיצוני). רג (עילאין ותתאין).

אבות

מח (ג' קוי"ן). קח (מרכבה, ביטול
המציאות). רלה (גילוי ש' הוי' אצל
האבות). רלז (גילוי להאבות — ו"ה
דש' הוי').

אגל"א

רכא (ר"ת שלו. ש' גבורה). שם
(שייכותו ליהודה).

אביב

עב (א"ב כסדרן).

אדם

מה (בגימי' מ"ה. קיבל מלכותו ית').
נו (א' דם. נפש שנה, עולם). קפח
(מראה אדם למעלה, תומ"צ). רסט
(ב' יודי"ן, יצ"ט ויצה"ר).

אבנים

קכד (אותיות). ככו (אבנים ולבנים,
בידי שמים וכידי אדם. אותיות
דמ"ה דב"ן). קלב (אותיות התפלה).

אדם הראשון

אוצר

סב (ראשו בבריאה ורגליו בעשי'. מיוחד יחודים בתפלתו. עבודתו בג"ע).
עג (לפני החטא, לא הי' בו הרגש תאוה גשמי כלל).

אור, אורות

ה (כח העצמות שבאור). ו (התהוותו בבחי' אי"ע). קא"ב (א: כמו שכלולים בעצמות המאציל, ב: התפשטות מבחי' עצמות המאציל, ג: אורות המתלבשים בכלים). קנט (גילוי ההשפעה והארה מן העלם העצמות). קס (בחי' חסד). רלה (התהוות ע"י האור ולא ע"י הכלים לבד). רמג (אין בו שינוי כלל).

אור אין סוף

ד"ה (בבחי' בל"ג ובבחי' גבול. שרש אור שבבחי' גבול, ב' אופנים). ה (כנ"ל, ביכלתו להאיר, ביכלתו שלא להאיר). שם (כנ"ל, לפה"צ). ו (שלפה"צ, עצם והתפשטות האור). יז (כח ההסתלקות וזכח ההתפשטות באוא"ס שלפה"צ). לג (לאחרי הצמצום). צג (אוא"ס למטה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית). קיח (למטה עד אין תכלית, כח הגילוי. למעלה עד אין קץ, כח ההעלם). רלט (שלפה"צ, ב' מדרי'). רמ (חילוק באוא"ס שלפני אצ"י ואוא"ס דאצ"י). רמב (אוא"ס למעלה עד א"ק ולמטה עד א"ת, העלם וגילוי). רמד (כנ"ל. שניהם באוא"ס ב"ה).

אורות וכלים

ג (למעלה — אורות מרובים, למטה — כלים מרובים). ו (אור וכלי, הרגש מה שלמעלה מהשכל והרגש

אהבה

סו (אהבה כרשפי אש ואהבה כמים, סו"מ וע"ט. עיקר הבירור ע"י אהבה כרשפי אש). צד (בהתגלות תוקף הרצוא. שרשו מגילוי אוא"ס בשרשו הראשון). קיד (אהבה כמים, בבחי' קרירות. אהבה כרשפי אש, בתוקף התפעלות). קז (הבאה מהשגה ושלמע' מהשגה, פב"פ ואב"א). קס (פנימי' חסד, בחי' אור). קסב (מלמטה למעלה ומלמעלה למטה). קסג (גם בבחי' או"ח נק' אור). רלד (עיקרו ואמיתתו בבחי' עצמות א"ס). רסו (אהבה מוסתרת, שנעלמת בגוף ונה"ב). רעז (דבכל מאדך מגביה עד אוא"ס).

אהוי"ר

סג (הקדמה לתומ"צ). צד (אהוי"ר, התגלות וצפון). קיד"טו (בבחי' חיזונויות, אהבה מקרוב ויראה מרחוק). קטו (פנימי' אהוי"ר, אהבה מרחוק ויראה מקרוב). רנה (אהבה, בבחי' יש. יראה, בבחי' ביטול במציאות).

אהרן

קסט (מוצע בין משה והוקנים). רלז (המשך אהבה רבה בנש"י. י"ה דש' הוי'). רלח (בין דמ"ה).

מפתח ענינים

אלי

כט (בעיבור יב"ח). שם (ב"ן דמ"ה).
שליח לכל דבר. תחיית הגוף לעת"ל
בבחי' אין האלקי ע"י אלי). קבב
(מלאך גם בגופו הגשמי. עלה בגופו
השמימה. ב"ן דמ"ה. למעלה ממשה).

אמונה

ריח (ל' רגילות).

אמירה

רהע (למעלה מדבור).

אני ראשון ואני אחרון

קצו (קודם ולאחר השתל'י). רכא (כתר
ומל'י). רעה (אני ראשון, סוכ"ע).

אצילות

טז (הפרשת הארה). יז (רצו"ש
שבאצ"י שרשו ממטי ולא ממטי
שבעצמות המאציל). יט (הפרשת
הארה). לד (ענינו — גילוי אלקות
בעולם). מג (ממוצע בין אוא"ס
והנבראים). קטז (אש). רמ (ממוצע
דאצ"י, אורות וכלים).

ארון

רעזח (עשייתו נק' ע"ש נש"י. ד'
אופני ביאורים).

אריך

קצד (מקור לנאצלים).

אריך

קמד (חיצוני המל'י). שם (צמיחה
מעצמו). דש (רצוא ואהבה טבעית).

השכל). פז (האור אינו מתערב עם
הכלי להיות בבחי' שינוי. אחליפו
דוכתייהו). פח (אחליפו דוכתייהו,
משל ע"ז ממששבה). שם (אור המאיר
ע"י הכלי, פועל כפי הכלי). קיט
(א. עליית האורות לבה, ב. עליית
הכלים לבד). קסו (עליית האורות.
עליית הכלים). ר (הכלי מביא האור
לפי מהותה).

או"פ ואו"מ

נא"ב (או"פ ואו"מ, מצחצח חצי הכלי
מבפנים ומבחוץ, בעבודה). רא (כנ"ל).
רנג (או"פ, בבחי' התחלקות או"מ,
למעלה מבחי' התחלקות).

אורך רוחב

צט"ק (חכמה ובינה).

אותיות

צח"ט (צורת האותיות וחומר
האותיות). רפה (אותיות מחכימות,
ב' מעלות בונה).

א: קכו (ח"ע וח"ת, יו"ד דהוי' ויו"ד
דאד' ות"ת באמצע).

ב: שם (א. גג העליון והתחתון, בינה
ומל' ות"ת המחברם, ב. חג"ת).

ג: שם (השפעת היסוד במל'י).

ו: שם (ראשית השפעת החכ' במדות).

אחותי

דש (ל' אחוי אלכסנדריה. בעבודה).

איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד

רכז (ב"פ חד). רלא (כח הבל"ג.
כה הגבול).

מפתח ענינים

אשור

ביהמ"ק

קפד (ב' שיטות בהשראת השכינה
בביהמ"ק). קפו (ביטול המקום
בגילוי). שם (השראת השכינה
בביהמ"ק). קפו (כנ"ל). קפח (השראת
השכינה ע"י הקרבנות).

עח (תענוגים גשמיים). עט (לעו"ז
דאשר קדשנו במצותיו).

אשר

רס (א. ל' תענוג. ב. אותיות ראש).

אתהפכא

כני'

קסז (דמעות של שמחה).
ב"ץ

לז (אין הכוונה ברע גמור). שם (חלק
לעזה"ב).

אתרוג

קכג (מ"ה דב"ן. ב"ן דב"ן).

לב (אחדות).

בנימין

ביטול

קכא (צדיק תחתון, ענינו). רי (צדיק
תחתון). ריג (רוחא דשדי בגווא.
נולד במס"נ של רחל). שם (יהודה
רצה שיהי' אצל יעקב ויוסף רצה
שיהי' אצלו).

לה (מעלת ביטול היש). קנד (ביטול
דהעדר תפיסת מקום). רכט (ביטול
היש. ביטול אמיתי). רנ (ביטול
היש חידוש). רצב (א. ע"י השגה.
ב. שלמעלה מטו"ד).

בי"ע

בינה

לב (תכלית הכוונה בהתהוותם דוקא).
לג (ע"י עבודה, עלי' שלא בסדר
והדרגה). קנט (בריאה ויצירה, חשך
ואור).

קטז (נקי' עילאה. שכינה). שם
(פנימי' בינה). קעט (בינה שבמאציל
למע' מבחי' מספר). שם (קודם החטא.
בינה במקום עתי'). דג (אם הבנים).
רעט (שרש מיוחד. יתרון מעלתו על
חכ'. בעבודה). רפ (שרש השגת
הנבראים).

בעתה

ש (בעתה ואחישנה, חלוק בהבירור).

ברכה

מה (בא"י אמ"ה).

בירור

גאונה

קכה (בקדושה). רצג (גסות. א. ע"פ
הטעם. ב. שלמעלה מטו"ד).

קכא (בירור ראשון ושני, ביטול היש
וביטול המציאות). קפו (מלמטלמ"ע
ומלמעלמ"ט). רכח (שני בירורים
למעלה).

גאולה העתידה

ג"ע

פא (בתשרי או בניסן, סברת רסא (געה"ת זגעה"ע, מלי ובינה).
 סב (געה"ת, תערובות טו"ר שבו).
 המחלוקת).

גביע

דבור

ריג (גביע הכסף בעבודה). ריד (הטמנתו אצל בנימין). רטו (ידע בו וע"י עתידות).
 קמא (לצורך הוולת. למעלה). קמב (למעלה). קמג (יתרון בדבור על המדות והמחשבה). שטו (עולם הדבור נק' בשם עיר, בצירוף כמה אבנים).

גוף

דוד

לו (חיותו לעתיד במעלה יותר מאיא"ס באצ"י).
 מד (קיבל ע' שנה מאדה"ר וע' מהאבות). קסו (מלי, קטן).

גידים

דיין

נה (ממוצעים בשביל חיות הרוחני).
 קמא (נק' אלקים).

גל

דילוג וקפיצה

סד (ל"ג אותיות דמילוי מילוי אלקים). סה (ענין הפרסא).
 פו (דילוג וקפיצה, ברגל א' ובב' שרשו מאוא"ס שלפה"צ שאיננו בבחי' המשכה). פז (דילוג, אוא"ס שלפה"צ גילוי בעצמותו). צד (דילוג וקפיצה ברגל א' ובב' רגליו, אהבה ויראה).

גלגלים

כ (סיבובם זהו ביטולם, ביטול היש).

גלות

דעת

רסו (שינה).
 נד (לי' שבירה). סט (התקשרות).

גשם

דעת עליון ודעת תחתון

צו (בחי' אור, אור זה"י, ז"ת דעתיק).
 א (הוי' ואלקי').

גשמי

הוא ושמו

קפו (ב' מעלות בביטול הגשמי).
 רז (ההעלם וגילוי דאוא"ס).

מפתח ענינים

הרם

לב (אחדות).

התלבשות

פג (בי מיני התלבשות).

הוי' (שם)

והיה

קיו (אותיות הוי', ו"ה קודם ל"ה.
הגילוי דלעתיד. לי שמחה).

לא (סוכ"ע). צו (נקודות דש' הוי',
לבושים). ר (המשכתו ע"י הודאה).
רכד (ש' העצם). רלג (שם העצם
מאוא"ס שלפה"צ). שם (בהתלבשות
בש' אלקי', או אר"פ וממכ"ע. קודם
שמתלבש, נק' שמו הגדול, סוכ"ע).
ערב (יור"ד שבו, נקודה, חכ' דמע"ב).
שם (ע"ס דאצי"). שם (בי שמות
הוי'). רעג (ה"א אחרונה, מקור
לעולמות). שם (צמצום כללי ופרטי
בה"א אחרונה). רעד (ב"פ הוי').

וידוי

נג (העברת גוף הקטיגור). קפב
(לקיחת החיות מהרע).

זכור ושומר

רס (מ"ע ומל"ת).

הרהור

שח (פנימי הדבור).

זכרון

סט (למעלה). שם (העדר הזכרון מצד
העדר הדעת).

העלאת מ"ן

ריא (כמה מיני העלאת מ"ן).

זמן

נט (נק' בשם עולם, העלם. זמן
ומקום, חילוק בהעלם).

השגה

ל (לפעול הביטול בנה"ב. הביטול
בההשגה). רד (השגת החיוב.
השלילה).

זמן הגלות

ק (שחורה אני, היפך יפ"ת ויפ"מ).
קד (כנ"ל, העצה לזה). קו (הבירורים
הם בדרך נסיון). קיג (ע"י עמידה
בנסיון בקיום התומ"צ, יהי אמיתית
הגילוי דלעתיד). קנו (נשמות היותר
גבוהות מבזמן ביהמ"ק, הטעם לזה).

התהוות

לא (מבחי מלי דוקא). סד (אם
הי ע"י גילוי ש' הוי' ע"י ש' אלקי').
רסד (ע"י חסרון האור).

זריעה

קצד (מצות).

התכללות

קעה (בי מיני התכללות). רכו (גי
מיני התכללות).

ז' שמות שאינן נמחקין

ד (אלקי', בחי צמצום הראשון). מו

(לבושים). סד (אלקי' ובהי' המילוי
 שלו). סה (כנ"ל, המילוי דמילוי).
 עא (אד', אור פנימי, העלם). פו
 (אד' וכה אד'). קסא (אלקי' ואלקי
 אבותינו). צמצום והמשכה (בשביל
 חו"ב). רלג (שרשן מהרשימו).
 רלד"ה (ש"די: ש — חג"ת, די —
 שאמר לעולמו די, התחברות א"ס עם
 גבול). רלט (א"ל ש"די). שם (כ'
 פי' הפכיים, בש' ש"די). רמא (ש'
 צבאות, נו"ה). רמו (צבאות, צבא ושר
 צבא).

חו"ב

קסט (חלוקם). רג (נסתרות). רלו
 (למעלה מהעולמות). רפד"ה (חכמה,
 ידיעת העצם. בינה, ידיעת המציאות).

חמה

כא (חמה וגלגל שלו). עיי"ע שמש.

חותם

חסו

קעב (חותמו של הקב"ה).

רכה (דאצי, דרועא ימינא).

חטא

חק

מו (א. חוקה, ב. מזון).

נג (גוף ונפש שבו). עד (ע"י החטא,
 כתם בהמלאך ועי"ז עולה גם בהכלים
 ואזי מסלק האור, ואז יש ב' חסרונות).

חרכ

חכם

סו (פסוד"ז).

ריט (עדיף מנביא). רסג (עיניו
 בראשו).

חרן

חכמה

קע (עם הכולל בגימ' גרון). שם
 (באינו מאיר הקול בדבור, חרון).

חשך

ש"שא (ר"ת חמור שור כלב, בלעו"ז.
 בקדושה).

חשן

קלח (אבני חשן המשפט).

לא (ביטול. הארת בחי' ש' מ"ה
 דחכמה). מ (נקודה מב' טעמים. חכ'
 ומל', חילוקם). מג (הנחת עצמותו
 בכדי להשפיע). צד (שרש ענין
 היראה). צו (עצמותו והתפשטותו,
 אור ומים. סתום וגליא). צח (התהוות
 ח"ס מבחי' חכ' דעתיק). קכו (ביטול
 עצמי). רא (בבחי' עליי'. בבחי'
 ירידה). רג (נקודת ההשכלה). רכג

מפתח ענזנים

	טל
יופי	צג (ג"ר דעתיק).
רלד (ג' גוונים. בעבודה).	טעם
יחוד קוב"ה ושכינתו	רלב (ממזל הרוחני).
רסה (סוכ"ע וממכ"ע. ז"א ומל'. חכמה ובינה).	יד
יחז"ע, יחז"ת	קפא (פשוטה. למעלה מהחשבון).
ריא (יחז"ע, בהאור שהוא בבחי' דביקות).	יריד
יחיד	קיד (ישראל, יצחק). שם (תוקף) האהבה ביותר). קטו (יצחק). קטז (ב"פ יד, יחוד חו"ב וז"ג).
קלד (יחיד אחד וקדמון, חלוקם).	י"ה
יעקב	רס (דש' הוי'. שלמטה מש' הוי').
קסח (י"ד עקב, הנשמה). שם (למעלה). קע (הליכתו לחרון, לברר בירורים דשם). קפג (שליחת המנחה לעשו, דוגמת שעיר המשתלח). רטו (הנהגתו עם לבן, ערמה דקדושה).	יהודא
יפה תואר ויפה מראה	רב (הודאה, שמו"ע). רכא (ש' הוי').
קא (תואר ומראה, ציור האברים חזיו קלסתר הפנים). קב (יפ"ת ויפ"מ, אור המתלבש בכלים ואור שלמעלה מהתלבשות בכלים).	יהונתן
יצחק	ס (יה"ו דש' הוי'). קסז (כנ"ל).
קיו (צחוק ותענוג העליון. גבורה דעתיק). קיט (אוי"ח. לעתיד יאמרו לו כי אתה אבינו). שם (ידיד מבטן). קסו (יאמרו לו כי אתה אבינו).	יוחרא
יצי"מ	קכה (לי גאווה).
עב (גילוי מלמעלמ"ט). רעג (תחילת עבודת נש"י בעת יצי"מ).	יוסף
	קו (בירר הניצוצות במצרים ברצונם הטוב, נתינת כח לנש"י לכל הבירורים שמבררים בעולם). רב (בחי' צדיק. ירידתו למצרים). רטו (בירר הניצוצות במצרים ע"י ערמה, הכנה לכל ההמשכות במ"ת וקרי"ס זכר).

מפתח ענינים

שסח

יראה

צריכי' לאברים בכדי לפעול. למעלה).
רחצ (כח המשכיל, יש בו כח הגילוי
וכח הצמצום).

צד (צפון בבחי' כיווץ בכל עצמותו.
שרשו מחכמה). שם (שרשו מבחי'
עצם ההעלם. אוצר). קיב (יראת
חטא). רנה (אוצר, שרשו למעלה
מתורה).

כל

קמב (יסוד, ג' שע"ב). רסה (ל'
כללית, סוכ"ע).

ישראל

כלים

ריו (תוקף האמונה שלהם).

קיט (תכלית הכוונה בהתהוותם דוקא).
רכז (יש להם חיות בפ"ע).

יש

לד (התהוותו בבחי' התחדשות, תכלית
הכוונה). סה (כוונה הפנימית בזה).
קע (התהוותו ע"י ההסתר דש'
אלקים).

כנסת ישראל

עח (בקשתה שתהי' התשובה מלמעלה
למטה). קנו (במ"ת חזמן ביהמ"ק.
פב"פ. בזמן הגלות, בבחי' נפילה
ואחור). רנב (כלה, כליון). דש (נק'
כלה).

כבד

רסח (חצר הכבד בין איברי הנשימה
ההמון).

כנען

רמט (ל' סוחר. שייכותו לא"י).

כבוד

שח (ב' בחי' כבוד, עילאה ותתאה,
סוכ"ע וממכ"ע, כבוד נאצל וכבוד
נברא). שט (כבוד נברא, דעת תחתון,
מאין ליש). שם (כבוד נאצל, ד"ע,
מיש לאין).

כפכה

ער (א. ל' כפי', ב. כף, עשרת
הדברות ועשרה מאמרות).

כהנים

צד (עבודתם בחשאי). קסא (בבחי'
קדושה, צ"ל שערות). שם (כהנים
ולוים, קדושה וטהרה).

דש (דאברהם, נתינת הארץ, בעבודה).
שם (ענינו להראות שכל א' הוא פלג
גופא, למעלה). שטז (כר"ב דמשה,
ענין התשובה).

כריתת ברית

כח, כחות

כרם

ו (ג' מדרי' בהמשכת הכח). פו
(שיתגלה ההעלם). קב (כחות הנפש

סב (צריך לעבדה ולשמרה).

מפתח ענינים

כתר

עו (ממוצע, פנימי וחיצוני הכתר).
קלג (חיצוני הכתר שייך להנאצלים.
פנימי הכתר, מובדל לגמרי מהנא-
צלים). רלב (שבא בהתלבשות בחו"ב.
שלמעלה מהתלבשות. ל' כתרו את
בנימין, מקיף).

לב

קה (טמטום הלב. העצה לזה). רצג.
א. טמטום הלב, ב. טומאת הלב,
בעבודה).

לבונה זכה

עט (מבחי' ע"ס דקליפה). פד (קב)
דאחוריים).

לבנה

קסג (כשבקירוב להשמש, אינה בבחי'
אור המאיר). קסז (מיעוט הירח,
שבה"כ).

לבן

סז (לובן העליון). שם (צאן לבן).
סח (קדושה. ק"ג). צט (צאן לבן).
לבן. מה שרדף לבן אחרי יעקב
בשם הבעש"ט). קע (מדרי' גבוה
ונעלה). קעא (למטה, בק"ג).

לזים

צד (לארמא קלא). קסא (לא הי' צ"ל
בבחי' שערות).

לזלב

לב (אחדות).

לילה

פח (חצות הלילה, המשכת גילוי
אוא"ס במל').

לעתיד

לו (התלבשות בגופים דוקא). צד
(גילוי בחי' עצמות א"ס). קל (בושה
גדולה על העבודה בזמן דעוה"ז).
קסו (עליית העולמות). רכב (התהפכות
הרע).

לשון

קכח (כל הלשונות — לבד לה"ק —
אותיות דנוגה. בירורים).

לשון הקדש

קכ"ז (ניתן מלמעלה. המשכת בחי'
קודש העליון, בחי' חכ').

מדות

מג (ל' מדה וגבול). צב (מדות
הנולדים מהדעת זמדות שברצון, טורי
נהורא וטורי חשוכא). שם (נקי הרים).
קסט (התהוות המדות שלמעלה ע"י
ממוצע). קפה (מדות דלמעלה בטלים
לבחי' עצמות א"ס). רלו (שייכים
לעולם). רצ (דלעו"ז). רצב (ו"מ רעות
וקלי' עמלק. חלוקס). רצד (כנ"ל).

מדה"ד ומדה"ר

שי (מדה"ד, מדות דז"א. מדה"ר,
מדות דא"א).

מ"ה וב"ץ

י (עתיק וא"א). יא (לפני ולאחרי

מפתח ענינים

שע

פנימי א"ק). שם (בידורים, להעביר גסות ודקות הרע). רפו (גילוי בחי פנימי א"ק).

הצמצום). שם (רצוא ושוב). יח (כנ"ל). כ (תילוקם, המשכת שפע לחיצונים). כב (מ"ה, בשרש שרשו. במדרי פחותות). כג (מ"ה רק בנש- מות ולא בסט"א). שם (מבחי ב"ן יכול לבוא בחי הפירוד). כד (כנ"ל בעבודה). כה (מ"ה צדיק). כו (ב"ן, בע"ת). כח (ב"ן, ביטול היש). שם (מ"ה דמ"ה וב"ן דמ"ה). קכו (אותיות דמ"ה). קכו (ביטול היש. עבודת המ- לאכים). קכח (אורות וכלים דש' ב"ן).

מים

רסח (עליונים ותחתונים. מקור תע- נוגים הרוחניים והגשמיים). שם (ב' יודי"ן באות א'). שיג (מ"ת ומ"ע, בהיותם מעורבים ביחד. אחרי הבדלה).

מל

לה (ל' גילוי).

מזוח

קעה (זו וזה, מל' וז"א).

מלאכה

קצ (היתר עשיית מלאכה בימות החול). קצג (כנ"ל). רסב (ע"י מלאכה דלמטה, ממשיכים מלאכה דלמעלה).

מזון לבוש ובית

רח (מזון, או"פ. לבוש ובית. ב' מדרי שבכתר).

מלאכים

יא (רצו"ש). יב (שרפים ואופנים, חילוקם). מה (ממוצעים, שלוחי השפע). קכו (ש' ב"ן, ביטול היש. נק' בש' הוי"ו מפני כח המשלח שבהם). קלא (מעלים את התפלות ע"י זיכוך האותיות). קעא (נק' אלקים). רנב (שייך בהם חטא זיראה מאימת הדין). רפב (התפעלות המ' דות). שם (אופנים, השתחואה שלהם). שב (התהוותם מבחי הדבור, ועבודתם להמשיך בחי אוא"ס שקדוש ומוב" דל). שי (שרפים, בריאה, השגה). שיא (שרפים, ג"פ קדרש). שם (א"ו פנים בעשי, העדר השגתם הוא ייתרון האור מהחושך. מזכירים השם, אחרי ב' תיבות). שם (מב' יסודות הדקים, אש ורוח). שיב (הסדר,

מחצית השקל

רסט (מחצה, ל' להפריד את הנה"ב ע"י תורה ותפלה). רעא (עשרים גרה, נה"א ונה"ב).

מחדומ"ע

נה (מחדומ"ע, עצמות בשר וגידים). קנט (מחוד, העלם וגילוי). קעא (עבודה תורה וגמ"ח).

ממ"ט

כא (אותיות ט"ט שבו). שם (יצירה). ס (בימות החול, גער. עלם). שם (מעלה התפלות).

מילה

כח (ב' מדרי'). קיו (גילוי בחי

מפתח עינים

אצילותה. סיבת הרצוא שבה). רנח
(שרש ג' מדרי' מחדומ"ע שבה). שח
(דא"ס, בבחי' מקור לעולמות).

מלכויות זכרונות (ישופרות)

מו (מלכויות וזכרונות, ממכ"ע וסוכ"ע.
בעבודה).

ממכ"ע וסוכ"ע

ז (ממכ"ע, כללות המשכתו מאין
ליש). ח (סוכ"ע, בבחי' דביקות בה'
עצמות). קפה (ממכ"ע, אור אלקי
בבחי' התלבשות). שח (סוכ"ע, אור
שבבחי' גילוי העצמות).

מנחה

קלב (מעלתו על שאר התפלות).

מסירת נפש

יד (ברוחניות). רפו (כח המס"ג.
יחידה שבנפש).

מספר

קעז (מספר וברי מספר).

אלפים

קעח (חוי"ב).

רבבה

קעח (כתר, לי ריבוי).

מספרים, יחידות עשרות מאות

קעז (מלי וז"א).

שרפים וחיות ואופני הקודש). שם
(יתרון מעלת האופנים על שרפים,
בהעדר השגתם מחמת העלמות). שיג
(שרפים ואופנים, בדוגמת מים עליו-
נים ותחתונים — עיי"ע מים).

מלאכים ונשמות

מח (מלאכים ונשמות, בי"ע ואצי').

מלוכה

מו (על עבדים דוקא). צב (מלוכה
וממשלה, ברצון ובע"כ).

מלחמה

רמא (בנצחון המלחמה, בי עינים).

מלכות, ספי' המלכות

לא (התהוות ממלי דוקא). מ (נאצלה
רק בבחי' נקודה, מלי ושארי המדות,
חילוק באצילותם). מב (נקודה תחת
היסוד). מג (נקודה, הנחת עצמותו,
בביטול כל עצמותו). צ (מלי ושארי
המדות, ריחוק וקירוב למקורם). שם
(עיקר העלאתה ע"י העלאת מ"ן).
צ"צא (ל"ל מגרמה כלום, מלמטלמ"ע
ומלמעלמ"ט). צב (קפיצת המלי והת'
יחודותה עם ת"ת). קלג (מקור העו'
למות. שם). קמא (ארץ, דבור). קנא
(עלייתה לאצי' ע"י המשכה חיצונית
מו"א, הקדמה לקבלת המשכה פנימית).
קנד (ע"י עלייתה לאצי', נמשך תוס'
אורות באצי'). קעז (ענין החשבון
במלי). שם (בבחי' מלי, ריחוק וקיר'
רוב). קעח (ריחוק וקירוב בהתהוות).
רמט (מלי דא"ס). רנא (שרשה, אופן

מעלה ומטה

ב (כל שלמעלה יותר בבחי' יש או בבחי' כלא יותר).

מצות

נ (לאתקנא רזא דשמי'). נב (אור מקיף). נה'ו (התחברות כוונת המצוה עם העשי'). נו (כנ"ל, ע"י התעסקות עם הנה"ב). עח (רצון דמצות, פנימי הרצון). קו (שכר המצות ניסי או טבעי. הכרעת השליה). קיא (כמה מדרי' בשמחה של מצוה). קלג (דוד העמידן על י"א . . . חבקוק על א'). קמה (כתר). קמו (חרישה וזריעה בוריעת המצות). רח (שהן חובה). רח"ט (רשות). רלו (המשכת עצמות המוחין). רנ (הבירור בבחי' אהפכא). שג (עיקר ענינם, אתכפין, לאשתאבא בגופא דמלכא). שם (זריעה). שם (תר"ך עמודי אור). שיב (בגשמיות ועי"ו דוקא רחבה מצותך מאד).

מצות דרבנן

קנו (שנתוספו בזמן הגלות דוקא). רג (מ"ע ומל"ת ביחד). רו (פועלים גם דחיית הרע). שם (מ"ע ומל"ת ביחד). רח (מ"ע ומל"ת ומצות דרבנן, חלוקים).

מ"ע ומל"ת

צה (מ"ע ומל"ת, המשכה מבחי' שמך ורוממות בבחי' העצמות). קפ (מ"ע ומל"ת, דקיימא בחושבנא ודלא קיימא בחושבנא). שם (עבר על מל"ת גרוע הרבה יותר). רד (אורות בכלים, אורות שלמעלה מהתלבשות בכלים). שם (מל"ת, דחיית הרע). רו (ע"י

מ"ע המשכת אור הקו. ע"י מל"ת המשכת אוא"ס שלפה"צ). רט (מ"ע ומל"ת, בדוגמת ההמשכה שע"י חובה ורשות). רסא (מל"ת, י"ה דש' הוי' או שלמטה משי הוי'). שם (מ"ע ו"ה או י"ה דש' הוי').

מצרים

קו (קלי' קשה ביותר, נצוצות מסו' בכים שם ביותר, בירור הנצוצות ע"י יוסף). רטו (קלי' קשה ביותר). רכט (דקדושה). רלו (דקדושה בעבור דה). רעג (מסתיר על חיות אלקי').

מקום

קפה (ממכ"ע וסוכ"ע. שיטת רבינו נ"ע). רעז (עושין רצונו של מקום). שז (שינוי מקום, מעביר הגזירה). שי (שינוי מקום, הכנעה, גלות).

מרחפת

נד (רפ"ח מת).

מרירות

עד (ק"נ).

משה

כט (מ"ה דמ"ה. משה ואל"י). עח (רצה שיהי' בנשיי העבודה דמלמעלה למטה). צג (השגתו בבחי' אחוריים דחכ"י). קכב (מ"ה דמ"ה). קכג (מ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן). קלט (המשכת עצמות א"ס למטה. רב חסד). רלח (מ"ה דמ"ה). שם (משה ואהרן, חריב שי הוי' ואלקי'). רעז (תורה נקי ע"ש). רעז (רצה לפעול בנשיי שיהי'

מפתח ענינים

בהם כח ההמשכה מלמעלמ"ט). רפו נכראים
 (מ"ה דחכ"י גופו קדוש וטהור). שמו
 (כריתת: ברית: על ענין החשובה).
 שיו (כר"ב על ענין הגלות).
 טו (שרש הרצו"ש שבהם). רסו (אופן
 התהוותם ממח. דבור).

משל

נוגה

קצג (משל וחידה. חלוקם).

עדה (לי הארה).

משפט

נובלות

קלח (למעלה. בעבודה).

צו (א. לי נפילה. ב. לי תשות כח
ונפילה).

משפיע ומקבל

נזיר

קסא (בחי' קדוש. שרש שערותיו).

קלו (ע"י ההשפעה ממשפיע. גילוי
 אור העצמי). קמט (המשכת המשפיע
 בבחי' חיצוני לחיצוני המקבל,
 הקדמה להמשכה פנימי). קסג (מקבל
 אצל המשפיע. אינו בבחי' משפיע).
 רו (בעת ההשפעה העלם פנימי
 שכלו). ריב (הנחת עצמותו להשפיע.
 מבחי' החכ"י). שם (מקבל צ"ל כלי.
 כלי לקבלה מצד התשוקה אל
 המשפיע). ערב (ההשפעה דוגמת ד'
 אותיות דש' הוי"י).

נסורה

רסט (בעבודה).

נער

נט (בחי' קטנות). ס (יוסף ויהושע.
אצי' ובריאה יצירה).

נפש

נו (חיות קודם שמתלבש בהאברים).

מתורגמן

קכד (ממוצע).

נפש הבחמית

מתן תורה

נא (שבירת החומריות. על ידי לב
 נשבר). נג (שינוי מהותו. ע"י גילוי
 מלמעלה). קלא (שרשו משמרי האור
 פנים). קלב (הביטול בעצם מהותו
 הוא הביטול דהנחת עצמותו). קנה
 (ע"י ביטולו. מתוסף אור בנה"א).

עו (מעלת מ"ת לגבי יצי"מ במצב
 נש"י). צ (ע"י הודאת יתרו). קיב
 (ראיית אלקות. הי' בהם יראה עילאה).

נבואה

קפד (אופן הגילוי).

נה"א, נה"ב

ה' חלקי העבודה בחלק הנסיון הזה).
 קיא (נסיון — כי לבעבור נסות
 אתכם" — הוספת עבודה על גמילת
 הטובה). שם (נסיון ד — מבחני ה'
 ונסני" —). קיב (נסיון ה — כי
 מנסה ה"א אתכם" — לגלות אמונתם).
 קיג (הרמה). שם (כח על נסיונות
 — מאברהם אבינו).

פ (תשובה מצד נה"א. מצד נה"ב).
 פב (תשובה מצד נה"ב). פד (התלב-
 שות נה"א בנה"ב, ב' אופנים בזה).
 קלא (נה"א ונה"ב, רגל ונעל). קעג
 (חלוק בביטולם). רסט (רוח האדם
 העולה למעלה, רוח הבהמה היורדת
 למטה).

נרנח"י

רנג (נרנח בבחי' כחות פנימיים.
 יחידה, למעלה מהתחלקות, מזל
 דנשמה). רעט (נשמה, בינה, כח מיוחד
 להשיג חכ' אלקות בפרטי הענינים,
 בעבודה). רפא (רוח, מהות ההתפע-
 לות שבנפש. בעבודה). רפב (נפש.
 התפעלות הנפש הנוגע רק לקיום
 המצות בפוי"מ. יש בו גי"כ אהוי"ר).
 רפג (נר"ג, בי"ע). שם (בחי' חי',
 חכמה, כח הראי' וההכרה שבנפש).
 רפה"ו (יחידה, עצם הנשמה שלשורה
 בעצמות א"ט, בעבודה). רפו (נר"ג,
 בכח האדם, חי', גותנים למעלה).

נשמה, נשמות

מו (א. דאצי' ובי"ע, בנים ועבדים).
 מח (בת. אמה. שפחה ועבד). נא
 (מבחי' פנימיות, ומ"מ בבחי' התלב-
 שות בנה"ב). קט (ירידתה למטה
 לבוא לבחי' רעו"ד). שם (התגלות
 עצם הנשמה מהפך גם בחי' יחידה
 דנה"ב). קכא (נשמות כלליים, בהע-
 לאת מ"ן והמשכת מ"ד ע"י). שם
 (כג"ל, מבררים נשמות הפרטיים בכח
 בחי' מ"ה שבהם). קצט (למעלה אין
 לה שם). רמג (רוב הנשמות —
 דבי"ע). רנא (אופן התהוותה). רנא"ב
 (טבע הרצוא והכליון). רסו (גם למטה

נה"י

פה (קשר העולמות זע"ז, ע"י נה"י.
 שרשן מהכתר). רמא (נו"ה, מלחמות).
 רמו (בצה, שרשו בחי' פנימי הכתר).

נצחון

רמב (התגלותו כשיש מנגד). רמו
 (למעלה, בעבודה).

נקודה

מב (מלמעלמ"ט. מלמטלמ"ע).

נקודה קו שפח

נה (ג' אותיות הראשונות של ש'
 הוי"י). נג (נקודה, חכ'). נח (קו ושטה,
 ו"ה).

נקודות

צו (דש' הוי', לבושים).

נפיון

קו (ניצוץ מוסתר ונעלם ביותר. אופן
 ביורו לא ע"י התעסקות). קח (תוס'
 אור ע"י הנסיון כמו: א. במל"ה.
 ב. שמעורר גילוי העצמי בנפש). קח
 (נסיון דאברהם). קט (נסיון — גושם
 נסוהו" — יסורין ברצון). קי (כג"ל,

מפתח ענינים

פ"א

סט (אין להם דעת). ע"עא (יניקתם מבחי' מקיף העליון ומריבוי הצמ"צומים). רד (כנ"ל). רצו (אין להם קיום עצמי כ"א מציאות ההעדר. הסיבה לזה). ש (כנ"ל, שרשם מהעדר הרצון).

יש לה אהבה טבעית). רפ"א (משיגים עד לפני הצמצום, מפני ששרשם בעצמות). רפו (עצמותה אינה מתל"בשת בהגוף). שיא (רעש שלהם למטה, הן מצד שרשם והן מצד הירידה). שיג (בכ"י ורעש שלהם על ב' דברים).

נש"י

ספירות

קלד (ע"ס גנוזות, אבן החלמיש). קסב (עשר ספירות וגם האורות נק' שמות, והן ז' שמות).

א (כח המס"נ). ט (קבעומ"ש). מה (כלים להמשכת העצמות). קו (ע"י תומ"צ מבררים את הרע מהטוב ונעשה מקום קדוש וממשיכים תוס' אור). קז (עבודת הברורים ע"י גש"י, שרשן מבחי' ש' מ"ה המברר). קכ (ידידים, ממשיכים יחוד פנימי דאז"א). קעא (ההשפעה אליהם, לא ע"י מלאכים). קעז (תורה ניתנה להם דוקא). רנא (למעלה מתורה). רנב (ממשיכים אז"א בתורה ע"י עצם הנשמה). רעד (עצם נשמתם למעלה מהתורה). רעז (כשממשיכים תוס' אור בתורה נק' התורה ע"ש). שב (בקשת משה, שיהי' ההמשכה בנש"י מבחי' פנימי הכתר). שג (ארץ חפץ, זריעת המצות). דש (ארץ חפץ, כנען, אתעדל"ת אתעדל"ע). שטז (נק' תמתי, פועלים שלימות למעלה, ע"י תומ"צ). שם (אנשי קודש).

ספירת העומר

עז (זיכוד דגוף ונפש).

סתום

צג (שבגדר גילוי, שאינו בגדר גילוי).

עבודה

סב (עבודת האדם בזה העולם לעבודה ולשמרה).

עבירה

קפ (א. ל' העברה, ב. ל' עברה וכעס). שם (בבחי' חשבון, למטה מהחשבון).

עולם, עולמות

נה (מקום זחיות המתלבש בו). נח (בלי התנ"ך, זמן. בלי רו"ל, מהות העולם). נז (לי העלם הסתר). נט (חיות המתלבש בהאברים). שם (חלד).

סוכות, חג הסוכות

נד (השמחה דחגה"ס).

סוריא

קלה (ירידת המררי, חיצוניות האור).

מפתח ענינים

עמלק עח (כל שהוא בבחי' מציאות). עח (רצון על עולמות הי' בזה ענג). קנד (הביטול והעדר תפיסת מקום). קצו (התהוותם מזיו הארה). רב (נק' בשם מצרים ומיצר). ערב (השפעת אוא"ס להעולמות בבחי' אין ערוך).

עולם הבא לו (ענג העצמי).

עצמות נה (עצמיות האדם. בחי' מוחין).

עולם הזה ג (התהוות היש באי"ע).

עקידה קח (עיקר הנסיון שלא הרהר אחר מדותיו).

ערכה לב (אחדות).

עולם שנה נפש (עש"ן) גד (יסוד הסיי. יסוד כל ההשתל'). גה (שטח קו ונקודה). נו (בשר גידים ועצמות). סא (עש"ן, אהבה עם מבוקש וכמה זמן יתקיים כו' ואהבה בלי מבוקש). רלט (עולם, למעלה משנה ונפש).

ערמה רטו (חכ' עמוקה). שם (ערמה דק' דושה).

עור מו (מעלים על הפנימיות).

עשו סח (בירורו, נוגה דעשי'. עשו, עשי').

עמופים קדיה (נשמות ממוצעים בין קדושה לנוגה, בעבודה).

עשרת הדברות עילה ועלול ערב (מהות השפע של העילה בהעלול).

עתיק צה (נעתק ונבדל). קכד (לי העתקה). קעט (חד ולא בחושבן). קפא (חסד דעתיק).

עלם נח (א. העלם. ב. נערות. ג. זמן). נט (זמן. נערות).

מפתח ענינים

פנימי' התורה

צמיחה

צג (מבטל גם דקות הרע). קצו (בי- קכט (ע"י רקבון, בעבודה).
דרו בדרך ממילא).

פסה, חג המצות

צמצום

רעג (חודש האביב).

פרסא

ר"ז (צמצום הראשון, ענינו). ע
(צמצום ופרסא, חלוקם). שם (צמצום
הראשון). עג (לפני הצמצום, ההרגש
לאוא"ס בדרך פשיטות). קסא (צמצום
הראשון, ענינו). קצב (צמצום
הראשון). רה (צמצום הראשון, ב'
ענינים). רחצ (כח הצמצום למעלה
מכח הגילוי, קדם אל הגילוי). שם
(בגבו' דעתיק, בה"ג דאימא וה"ג
דמל').

סה (בין אצי' לבי"ע). ע (ענינו).
קעח (בין כתר לחכ'). שם (בין אצי'
לבי"ע).

פרעה

רה (אותיות הערף). רטו (כתר, חכ'
דקליפה).

צעקה

צדיק, צדיקים

עה (צעקת הקול וצעקת הלב, בהארט
הנשמה ובעצם הנשמה).

כו (ענינו להמשיך גילוי בחי' ש'
מ"ה בעולם). כח (עובדי ה' בנשמתן).
קכו (בחי' ש' מ"ה בעולם). רי
(צדיק עליון ותחתון, מלמעלמ"ט
ומלמטלמ"ע). ריא (צדיק תחתון
נמשך מבחי' צ"ע). ריד (עבודתם
בבחי' אהבה בתענוגים).

צדקה

פג (א. מילוי של הג' שמות ע"ב
ס"ג מ"ה, ב. ק"ב אותיות שהן בחי'
אחוריים של הר' שמות עסמ"ב שנק'
קב חרובין). שם (ע"ד החסידות). פו
(מילויים של שמות עליונים).

קלו (גילוי בחי' עצמות א"ס, ב'
טעמים). קלו (כל המצות ע"ש
הצדקה). קלח (צדקה ומשפט). קסב
(ע"י הצדקה דלמטה, נמשך צדקה
למעלה).

קבלת עומ"ש

לא (ביטול בבחי' יש ממש).

קדושה

צחוק

רצו (קיום עצמי). ש (כנ"ל. הטעם
לוה).

סו (התהוות היש וביטולו).

קו

טו (רצו"ש שבקו). קצ (כעין צנור הנמשך מאוא"ס). קצב (דוגמת המשכת שערות). רצו (קו המדה מודד הע"ס בבחי' אורות וכלים).

קו האמצעי

מח (קו האמצעי והב' קוין, חלוקם).

קשת

קפרת

קו (נתינתו למרע"ה במתנה).

סז (בקשות דשמו"ע. קשת וסיף, חלוקם. מרירות קודם התפלה).

ראובן

קליפה

עט (אם ק"נ או עתיק דקליפה קשה יותר).

ריז (ראו בן, אהבה). ריח (תשובה).

ראי' ושמיעה

קנה המדה

רצט (המדידה שע"י הסתלקות האור).

סט (ראי' ושמיעה, מקרוב ומרחוק). קיב (חלוקם). ריג (ראי' בעבודה). ריט (מעלת שמיעה על ראי'). שם (שמיעה בעבודה).

קפיצת הארץ

פג (א. מבחי' נה"י. ב. ע"י קבין, מסט"א ומסט' דקדושה). שם (מבחי' נו"ה. מבחי' יסוד). פו (מבחי' נה"י). פח (האור שמאיר כפי מהות עצמו). פט (אצל אברהם, גילוי בחי' החסד במל'). שם (מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע). צב (קפיצת המלי' והתייחדותה עם ת"ת).

ראש השנה

קרבן

לב (קבעומ"ש דר"ה). לט (בנין המל'). מה (ביום בריאת האדם). צב (עליית המל' בר"ה). קנח (נק' ראש). שיד (תשובה דר"ה, פנימי עתיק).

ראש חודש

קנח (נק' ראש). קסה (כנ"ל).

ראשון

קנה (סמיכה בכל כחו). קעא (העיקר, מחשבה). קפט (בעת ההקרבה, כהנים לזים וישראלים).

קעב (ראשון וראשית, חלוקם).

רב ותלמיד

ק"ש

מג (ביטול התלי' לרבו לקבל ההשפעה). עיי"ע משפיע ומקבל.

קנג (ברכות ק"ש וק"ש, חלוקם). קסט

שבת	רגלים
עו (תשובה עילאה). קנד (המשכה בשבת מבחי' עתיק, תענוג) קסה ג' סעודות, ענינם בבחי' התענוג). שם (אינו נק' ראש). קעד (שבת וימות החול, חלוקם ביחס לענינים גשמיים). רנ (מתנה, אתעדל"ע). שם (אותיות תשב, תש"ע). רנו (גשמה יתירה, מזל דגשמה). שם (אותיות תשב, בשת). שם (מתנה טובה, עתיק). שם (א. לעשות את השבת, ב. בחי' מתנה). רנח (שביתה מה"ת רק במעשה ולא בדבור). רסב (שבת וימות החול, מלי' ומדות). שם (אין לה בן זוג). שם (מתנה, עצמות התענוג, צריכה שמירה מגסה"ר ודבר שקר). שם ג' סעודות).	פד (נה"י).
	רוח אלקים
	פג (מלי' דא"ס. רוחו של משיח).
	רומי
	קלה (רוממות הא"ס).
	רחמים
	קלו (שבבחינת הדעת ושבבחינת הרוממות, חלוקם. למעלה).
	רעל
	קד (לי' עטיפה).
	רצוא ושוב
שבועה	יב (סיבתו).
קעד (למעלה).	
	רצון
שבח"ב	צב (מדות שברצון, ב' מדרי' שבוה). קכח (חיצוני' ופנימי', רוצה ומרוצה. למעלה). רמח (התגלות רצון פשוט שבנפש, ביטול גם דדקות הרע).
צה (הסתלקות האורות לבינה). צו (כנ"ל לחכ' ולכתר).	
	רשימו
שדה	קיח (כח הגבול. שרשו מאוא"ס שלא נגע בו הצמצום. שרש ומקור הכלים). רג"ד (כולל גם עצמות האור שלמע' מהאור שלפה"צ).
קמד (פנימי' המלי'). שם (צמיחה ע"י זריעה. בעבודה). קמו (שדה טרפה. שדה דקדושה).	
	רשע
שופר	נא (רשע מכתיר את הצדיק, ב' פי').
עט (שופר ושופר גדול, אתעדל"ע לאחר אתעדל"ת ואתעדל"ע מצ"ע).	
	שכחה
ע (בעבודה).	

שכינה

שם שמים

קנו (ע"י גרם הגפשו, גלות השכינה).
קנו (העצה להנ"ל, מצות. תשובה).

קסב (מל').

שמן

קסח (יכולים להוציא שמן מכל דבר).

שכל

ק"ח (צ"ל צמצום והעכבה בשכל.
שרש ההעכבה). ריג (ע"י השכל,
המשכת הענג). רנג (שכל נעלם ושכל
מופלא, חלוקים).

שמש

קלה (השפעת השמש ללבנה הר"ע
הצדקה). שם (שמש ומגן ה"א).

שמחה

שעורה

נג (בעת השמחה, אדם מובדל מהרע).
ריד (גורם התגלות העליון אל
התחתון וקירוב עליית התחתון אל
העליון).

רעג (שיעור ה').

שעיר

קפב (שעיר המשתלה, בגורל).

שמח"ת

נג (צחצוח הכלי מבחוץ).

שערות

קסא (הארה מצומצמת מהחיות).

שמיני עצרת

מט (שמחת התורה בשמע"צ). שם
(עצרת, ל' מלוכה). נג (צחצוח הכלי
מבפנים). עב (גשמים).

שרה

קמו (ל' שררה, מל' דאצ"י, תיקנה
חטא עה"ד).

שמעון, רשב"י

ר"רא (שיבחוהו לגלות חכמתו). רעד
(בההלכה בגשמיות מאיר אצלו כמו
שהוא ברוחניות).

תבואה

ערב (תבואת ה'). רעד (תבואת ו'
תורה).

שם, שמות

צג (שמות, ע"ס הגנונות, שם, הגילוי
לעצמו). קצח (למעלה). קצט (חיות
האדם, התלבשות הנשמה בגוף). רכג
(חיות, הארה). רכד (למעלה). שז
(שינוי השם מעביר הגוירה).

תהו תיקון

סא (שרש ז' מלכין דתהו מצמצום
הראשון ומיתה שלהם). קמג (ההתחד-
שות בתיקון). שם (תיקון, עיקרו בחי'
מוחין). קצג (שרש אורות דתהו).
רצט (תהו, המדידה בבחי' סילוק

מפתח ענינים

העדר. תיקון. המדידה בכחינת דתושב"כ. אותיות דמחשבה. רנט
 המשכה וגילוי. (תושב"כ. העיקר האותיות והקריאה).
 רנטרס (סנת"א שבתורה). תורה

תחה"מ נב (אופן הבירור, בכח אור עליון
 מלמעלמ"ט). צח (נובלות חכמה
 שלמעלה. נתגלו רק אותיות התורה
 ולא טעמי תורה). קלד (המשכה
 מלמעלמ"ט). קמו (גילוי אור חדש
 ממש). קעז (אותיות התורה, רבבות
 קודש). קעט (המשכת אנת הוא חד).
 שם (עכשיו בבחי' אירוסין). קצ
 (לימוד התורה לשמה). קצד (דרד).
 קצו (ע"י הלימוד בביטול, מקשר
 התורה בקוב"ה). רמח (תורה ותפלה.
 חילוק בהבירורים שע"י). רנ (תורה.
 דבר ה' תפלה, דבור האדם). רנא
 (תורה למעלה מנשי'). שם (תורה
 ונשי מושרשי' בעצמות, תורה בבחי'
 דביקות ונשי' בבחי' מציאות בפ"ע).
 רנב (חתן, המשכת אוא"ס). שם
 (עוסק התורה לשמה המשכת אוא"ס
 בתורה). רנג (פנימי ומקיף שבתורה).
 רנד (פרט וכלל שבתורה). שם (מזל
 תורה). רעד (למעלה מישראל).

תיבת נח קכה (תיבות התפלה).

תמכין דאורייתא פה (תוס' אור במחין).

תנאים ואמוראים רז (המשיכו מבחי' עצמות אוא"ס
 ע"י הלימוד בביטול). רכט (תנאים
 אותיות איתנים, ממשיכים מתושב"כ
 לתושב"פ).

תענוג עט (בחמימות, בקרירות, קלי' קשה
 יותר).

תערוכות מו"ר סא"ב (עד"מ הגלגלים משתחווים
 לשכינה. ומ"מ עובדים להם).

ת"ת רכה (התכללות חו"ג). רכו (א. כולל
 חו"ג, ב. בלי הרכבת חו"ג). שם (אינו
 בבחי' כלי ממש). תפלה יב (רצו"ש). נב (אופן הבירור, בכחות

תומ"צ נא (דעכשיו, להוסיף אור באצ"י).
 רא (לאתקנא רזא דשמי').

תושב"כ, תושבע"פ צח (אותיות דתושב"כ שנמשכים
 בתושבע"פ, מבחי' בינה). שם (בחי'
 צורת האותיות וחומר האותיות). קבו
 (תושב"כ, האותיות הן בדקדוק). רכח
 (לאתקנא רזא דשמי', חתן וכלה).
 רכט (עה"ח ועה"ד). רל (אותיות

הנפש). ס (המשכת בחי' אוא"ס

הסוכ"ע בבחי' מל'. עד ד' שעות).

עא (רצון חדש). קז (חלישות כח

הנה"ב ופעולת הביטול בו). ככט

(בכל התפלה התכללות מכל מדרי

האבות). קל (המשכת רצון חדש ע"י

הקדמה דק"ש). קלד (העלאה מלמטה

למעלה). קמה (וכמו לרפאות החולה

אי"ז התחדשות ממשו). קנ (גי

ראשונות). קנג (הארה דשבת בכ"י).

קנג"ד (ק"ש ושמר"ע, חילוקים בביטול

לם). קנה (סמיכת גאולה לתפלה).

קעא (מחשבה ודבור דתפלה). קפח

(הקרבת גה"ב). ריה (שיהי' בידיעה

ומהידיעה יבוא לידי ראי' באלקות).

רכ (שמר"ע, ביטול המציאות, יחז"ע).

רכט (בירור דנה"ב ע"י אותיות

התפלה). רמו (פסוד"ז וברכות ק"ש).

רנא (מעלת התפלה על תורה, שינוי

גשמיית עוה"ז). רנה (תשובה עילאה).

שם (בשמר"ע, גילוי מזל דנשמה).

שם (סולם). רסד (כובד ראש. פי

הה"מ). רסה (כובד ראש ושמחה).

רסו (ל' התחברות, סוכ"ע בממכ"ע).

תפלוי

קעה (ד' מוחין, חר"ב וחז"ג).

תקיעה שברים ותרועה

מו (תקיעה, מעומקא דלבא. שו"ת.

התעוררות מלמעלה).

תשובה

כו (מעצמו. מלמעלה). עב (מלמעלה

למטה). שם (התעוררות תשובה

מלמטלמ"ע, מיגמה"ר). עג (התעוררות

תשובה מלמעלמ"ט, למעלה מיג"מ

הרחמים). עד (תשובה תתאה).

עה (תשובה עילאה). שם (תשובה

תשוב למקורה העצמי). עז (יתרון

בתשו"ע). שם (תשובה דכל השנה

ועשרת ימי תשובה, חלוקים). עז

(תשו"ע, מלמעלה). קפ"א (תשו"ת

ותשו"ע).

תשרי

עב (תשר"ק, מלמטלמ"ע).

ביטויים אי רגילים

איך הוא היינו ממש ואכינו האמיתי ובגדל נפלאותיו חסדיו הרבים והעצומים בנסים ונפלאות הן נסים כלליים והן פרטיים בכאור"א בחיי זמזוני ובהצלה — רפא.

אפשר דישמעאל לא יש מהם גרים... ולפ"ז צ"ל מה"ע חבירו' בורעא דישמעאל וצל"ע לתווך הענינים — קו.

בבע"ת א' שהי' בימי רבינו נ"ע שע"י התשובה שלו לקח גם הניצוצות שבאו בגופים למטה שמתו בנו הנולדים בעבירה... והתעוררות תשובה שלו הי' ע"י שאמר לו רבינו נ"ע מארז"ל שבגמ' בענין ראב"ד — פא.

גופים לא יהיו גשמיים כ"א יהיו אלקות ממש — לה.
העולם קוראין לחולי רעה זו בשם ממסום הלב... מפני שנתגשם מריבוי תאוות גשמיים... אך אנו רואין שגם באותן שאינם מתענגים בתענוגי בני"א נמצא חולי רעה זו — רצנ.
הענין ע"ד החסידות — פג.

חד בדרא אפי' ברורות הראשונים הי' נשמות דאצי' — רמנ.
פעם פנימו והחכ' שבתושב"ב עמוק עמוק הוא מי ימצאנו — רנט.

יש להרחיב כללות הענין — עא.

י"ל בד"א — צא.

כל החפץ באמת להתקשר כה' אחד אין קרואה של אמת יותר ממה שיקבל בק"ש — סג.

כמא' העולם א קאם קען מען ניט ארוף שמעלין — רצד.
כמדומה שבע"ח לא נמצא כן... אח"כ ראיתי... וצ"ע לתווך... וכ"ז צ"ע — צה.

כמ"ש אור חדש על ציון תאיר — קמה.

מה צריך להצדיק ש"י עולמות וכי לנכסים הוא צריך — רלב.

מה"ע ובחרת בחיים מי לא יבחר בחיים — רסה.

עמ"ש באורך בד"ה אל תצר את מואב הגדול — קו.

ער שטייט עם אין די ביינער און אין האלז — נא.

צ"ל ההשבה מלמעלה (וי"ל צודקת הטענה הזאת — עג).

צ"ע לכאר זה ע"ד החסידות — ס.

רש"י פי'... והוא רחוק — מד.

רשב"י הי' מקור התורה הנסתר ומוכן שהי' רחוק מאד מלהתפעל בתשכחות — רא.

לזכות

ובתם חנה בת רבקה
ובנם יהודה לייב בן רבקה
נכדתו שרה ברכה בת אסתר
ובעלה מנחם מענדל בן האדא רייזל
ובנם לוי יצחק בן שרה ברכה
ובתם חנה בת שרה ברכה
נכדתו מלכה בת אסתר
ולעיני בעלה המנוח אליעזר אלימלך ע"ה
בן ניסן שיחי'
ובתה חי' מושקא בת מלכה
נכדתו חנה בת אסתר
ובעלה ישראל מאיר בן חנה הינדא
ובנם לוי יצחק בן חנה
נכדו אברהם יהושע העשיל בן אסתר
נכדו יוסף יצחק בן אסתר
נכדו נתן בן אסתר
נכדו שלמה בן אסתר
נכדתו רחל רייזל בת אסתר
נכדו שלום דובער בן אסתר
נכדתו דבורה לאה בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן צבי מרים
נכדתו חנה בת צבי מרים
נכדו משה מרדכי בן צבי מרים
נכדתו אסתר בת צבי מרים
נכדתו דבורה לאה בת צבי מרים
נכדתו רבקה בת צבי מרים
נכדתו שטערנא שרה בת צבי מרים

שניאור זלמן בן אסתר — חירות אמיתי
חוגתו חוה בת שרה ברכה
בנו יצחק מאיר בן חוה
בתו אסתר בת חוה
בנו נתן בן חוה
כלתו חנה רבקה בת רחל דוואשע
חתנו מנחם נחום בן גיטל — חירות אמיתי
כלתו צבי' מרים בת שיינא חוה
נכדו מנחם מענדל בן חנה רבקה
נכדתו שרה ברכה בת חנה רבקה
ובעלה יהושע בן עטא דבורה
ובנם מנחם מענדל בן שרה ברכה
ובתם חי' מושקא בת שרה ברכה
נכדתו אסתר בת חנה רבקה
ובעלה יוסף בן מנחה
ובתם חי' מושקא בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן חנה רבקה
נכדו צבי הירש בן חנה רבקה
נכדתו נחמה דינה בת חנה רבקה
נכדו נתן בן חנה רבקה
נכדתו פריידא מלכה בת חנה רבקה
נכדו ישראל בן חנה רבקה
נכדתו גיטל בת חנה רבקה
נכדו שמואל בן חנה רבקה
נכדו משה בן חנה רבקה
נכדתו רבקה בת אסתר
ובעלה אהרן בן גיטל לאה
ובנם לוי יצחק בן רבקה

שיחיו

